ANALELE
ACADEMIEI ROMANE

SERIA II — TOMUL XVIII.

1895—1896.

PARTEA ADMINISTRATIVĂ ȘI DESBATERILE.

BUCURESCI
INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE CAROL GÖBL
16, STRADA DOAMNEI, 16
1896

PARTEA I

ȘEDINȚELE ORDINARE

DELA

14 APRILIE 1895 PÂNĂ LA 16 FEBRUARIE 1896

ACADEMIA ROMANA

ȘEDINȚELE ORDINARE DIN ANUL 1895—96.

ȘEDINȚA DIN 14 APRILIE 1895.

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu.*

D-l *D. Sturdza* presintă manuscripte de ale rĕposatuluĭ Eudoxiŭ Hurmuzachi, atât documente cât și fragmente, carĭ aŭ fost descoperite, între hârtiile familieĭ, la Cernăuțĭ și dăruite acum de Eudoziŭ Hurmuzachi, nepotul rĕposatuluĭ. Manuscriptele sunt următórele:

1. Din manuscriptul colecțiuniĭ *Documentelor*, paginele 2098—2113, 2784—2799, 7098—7099, 7106—7139, 7172—7179, 7184—7191, 7290—7295
2. Din *Fragmente*: Despre Alexandru cel-bun; studiĭ și note. — Foĭ 93.
   Aniĭ 1604—1620, cu însemnare pe copertă: «Meine Ausarbeitungen 1612—1620.»— Foĭ 158.
   Aniĭ 1683—1698, cu însemnarea pe copertă: «Blatt No. LXXXXII bis inclusive CLXXVII. Jahr 1683—1698. Ferner: «Die Serben in Oester«reich» — Foĭ 233.
   Aniĭ 1720—1723: «Kirchlich religiöse Streitigkeiten im Oriente nach dem Frieden von Pozarewać.»—Foĭ 17.
   Istoria evenimentelor din aniĭ 1774—1789 Pentru aniĭ 1774—1782 redacțiune deosebită de cea tipărită în *Fragmente* (edițiune germană) Tom. V, pag. 393 — 454 (Bucurescĭ 1886); pentru aniĭ 1782—1789 lucrare necunoscută până acum.—Foĭ 410.

Allgemein Kirchliches. — Foĭ 135.
I. Beginn der Union. — Foĭ 65.
(II). Union in Nordungarn. — Foĭ 22.
III. Südliches Ungarn. — Foĭ 62.
IV. Unionsversuche zwischen der Donau und Drawe. — Foĭ 2.
V. Oestliches Ungarn. — Foĭ 64.
(VI). Union im Oriente. — Foĭ 124.
Serbisch Kirchliches. — Foĭ 36.
Die Serben in Oesterreich. — Foĭ 81.

3. Moldau. — Foĭ 14.
4. Münzsachen betreffend. — Foĭ 10.
5. Historica. — Note diverse şi copiĭ de documente. — Foĭ 95.
6. Auszüge aus den Urkundenabschriften im Moldauischen Staatsarchiv. — Colecţiune de documente ale moşiilor mănăstiresciĭ. Iassy 1845. II-ter Band. — Foĭ 73.
7. Michaël Cantacuzeno. — Foĭ 91.

D-l *D. Sturdza* dăruesce o colecţiune de stampe şi portrete vechĭ şi nouĕ românescĭ şi străine privitóre la Românĭ.

D-l *A. Papadopol-Calimach* dăruesce manuscriptul original al imnuluĭ compus grecesce de d-l E. I. Francudi în onórea luĭ Alexandru Ioan I, la 24 Ianuarie 1859.

D-l General *Şt. Fălcoianu* dăruesce charta topografică a «istmuluĭ Dobrogeĭ», ridicată de corpul imperial de podurĭ şi şosele al Franciеĭ în 1855.

Acéstă chartă indică valul luĭ Traian cu liniile sale de circumvalaţiune, cunoscute sub numele de marele şanţ al luĭ Traian, şanţul de pétră şi micul şanţ al luĭ Traian. Ea conţine încă douĕ lucrărĭ technice însemnate: 1. Traseul linieĭ ferate Cernavoda-Küstengè, cu o tăietură în lung pe linia altitudelor minime între Cernavoda şi Kustengè; 2. Traseul unuĭ drum proiectat a se execută pentru comunicaţiunea armateĭ francese între Rasova şi Küstengè, cu un profil în lung al acestuĭ drum.

D-l *D. Sturdza* presintă scrierea d-luĭ Eugen Brote: *Die rumänische Frage in Siebenbürgen und Ungarn,* Berlin 1895.

D-l *V. A. Urechiă* presintă următórea scrisóre, prin care d-l Angelo De Gubernatis rĕspunde la telegrama, prin care d-sa i-a anunţat alegerea de membru onorar al Academieĭ:

«*Domnule Preşedinte,*
«*Ilustri Colegĭ,*

«Graţiósa depeşă, care îmĭ anunţă înalta distincţiune, de care colegiĭ meĭ din România m'aŭ credut vrednic, mi-a causat, precum puteţĭ ghicì, cea maĭ vie satisfacţiune.

«Eŭ nu ţin cu orĭ-ce preţ la titlurile academice; dar cunosc preţul uneĭ asemenea probe de simpatie din partea celor maĭ nobilĭ representanţĭ aĭ cugetăriĭ române.

«După pamfletele Evreilor din Ungaria, carĭ mi-aŭ făcut cele maĭ marĭ învinuirĭ pentru că am îndrăsnit, ca membru al Academieĭ naţionale din Budapesta, să ieaŭ apĕrarea intereselor Românilor persecutaţĭ din Transilvania; şi, pentru ca să-şĭ explice acest fapt, incapabilĭ de orĭ-ce idealitate, observând că în cartea mea *La Hongrie politique et sociale* făceam cea maĭ mare deosebire între Unguriĭ adevĕraţĭ şi Evreiĭ maghiarisaţĭ, eĭ aŭ acreditat în diarele şi în pamfletele lor svonul, că eŭ trebue să fi primit maĭ multe miĭ de florinĭ de la d l Tréfort, ministrul Instrucţiuniĭ publice, căruia i-am dedicat cartea mea. Călăuzitĭ de instinctele particulare ale raseĭ lor, care are totuşĭ fórte nobile excepţiunĭ, eĭ nu înţeleg ca un om luminat, care are prietinĭ în Ungaria, să pótă întreprinde pe cheltuiala sa o călĕtorie iarna spre a studià maĭ bine, a înţelege şi a apĕrà ţéra prietinilor sĕĭ; ca el să pótă scrie o carte caldă, însufleţit numaĭ de spiritul de simpatie, fără nicĭ un gând ascuns. Ceea ce pot spune este, că am primit de la Ungurĭ ca să-ĭ apĕr contra Evreilor tot atâţia banĭ câţĭ am primit şi de la Românĭ, ca să scot un strigăt de indignaţiune contra persecuţiuniĭ, ale căreia victime aŭ fost fraţiĭ lor din Transilvania; aparenţa este într'adevĕr că apăsătoriĭ sunt Maghiariĭ, dar mi se pare că campania este dusă de Semiţiĭ din Ungaria, maĭ mult saŭ maĭ puţin deghisaţĭ; conferenţele, pamfletele, violenţele diarelor, calomniile sunt opera Evreilor din Ungaria, o rasă a parte, care nu trebue confundată cu Evreiĭ din alte ţĕrĭ, mult maĭ puţin organisaţĭ pentru a pune stăpânire pe sufletul unuĭ întreg popor nobil, dar nepăsător şi leneş. Evreiĭ urăsc pe Românĭ pentru că aŭ fost rĕŭ primiţĭ la Bucurescĭ şi se rĕsbună în Ungaria, dar Unguriĭ n'ar trebuì să fie amăgiţĭ de acéstă rĕsbunare a uneĭ rase lacome şi insolente. Româniĭ de asemenea ar trebuì, după părerea mea, să nu confunde pe adevĕratul vrăjmaş, instigatorul şi propagatorul rĕuluĭ, cu poporul care în trecut a primit regĭ din România.

«Dar observ, Domnule Preşedinte, că acest cuvînt de mulţumire ameninţă să iea forma uneĭ epistole. Vĕ rog să aveţĭ buna-voinţă de a presintà scusele mele savanţilor meĭ colegĭ. Cele sufletescĭ îmĭ sunt la inimă şi

mĕ împing tot-deauna preste forme. Scriŭ așà după cum mi se pare că aș voì să pot găsì timpul de a venì să vorbesc familiar în mijlocul d-vóstre despre lucrurile, carĭ ne intereséză maĭ mult

«In orĭ-ce cas, trebue să simțițĭ că, în satisfacțiunea, pe care onórea de a fi colegul d-vóstre mi-o procură, vĕd încă o legătură ce se stabilesce între ambele nóstre țĕrĭ, pe carĭ atâtea amintirĭ și atâtea aspirațiunĭ comune trebuesc să le ție unite.

«Primițĭ etc.»

D-l *Sp. Haret* dă cetire procesuluĭ-verbal al Comisiuniĭ fonduluĭ Adamachi pentru regularea burselor, carĭ sunt a se da în acest an.

— Propunerile Comisiuniĭ se primesc și se recomandă Delegațiuneĭ spre executare.

ȘEDINȚA DIN 21 APRILIE 1895

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu.*

De la d-l Nerva Hodoș se primesce următórea scrisóre, dimpreună cu un manuscript din 1846 :

«*Domnule Președinte,*

«P. S. Sa Episcopul Nicolae Popea în biografia Metropolituluĭ Andreiŭ Baron de Șaguna (Sibiiŭ 1879, p. 13) dice :

«Ca un augur îmbucurător al deșteptăriĭ naționale, trebue să amintesc «acì încă și «*Aurora*», o foiță sĕptĕmânală manuscriptă a juriștilor românĭ «din Cluj, înființată și redactată de A. Papiŭ-Ilarian și Nicolae Popea la «anul 1846, pe lângă tótă rigurositatea superiorilor scolasticĭ. Lucru mic «la părere acéstă întreprindere națională, dară ca cea dintâiŭ încercare «română de felul acesta, ce-șĭ aveà resultatele sale nedisputabile în maĭ «multe direcțiunĭ, nu se póte trece cu vederea la compunerea uneĭ istoriĭ «a literaturiĭ române la timpul sĕŭ».

«Cădêndu-mĭ în mână câte-va numere din acéstă foiță, mĕ grăbesc a le depune în păstrarea Academieĭ Române. Exemplarele acestea însă pórtă titlul de *Diorile pentru Minte și Inimă,* iar o fóie: *Nescarĭ preliminărĭ la Diorile pentru Minte și Inimă,* pórtă data de 27 Decembre 1845 și ur-

mătórea însciințare: «Acéstă foiță ese în tótă săptămâna odată pe câte o «jumătate de cólă sub redacțiunea dd. N. Popea și A. Pop (Papiŭ Ilarian)· «O capătă toțĭ tineriĭ românĭ din Liceul claudiopolitan gratis.»

«Primițĭ, etc.»

D l *D. Sturdza* observă, că manuscriptul dăruit de d-l Hodoş are o deosebită însemnătate, fiind că este scris de mâna răposatuluĭ Papiŭ-Ilarian şi a P. S. Sale Episcopuluĭ N. Popea.

De la d-l Dr. Gheorghe Popa se primesce publicațiunea sa· *Scrierĭ și vorbirĭ, culese apoĭ direse*, Arad 1895.

De la Ministeriul Afacerilor străine se primesce invitațiunea de participare la Congresul internațional al limbilor romanice, care se va ține la Bordeaux în ḑilele de 5 — 10 August 1895

D-l *V. A. Urechiă* ḑice, că fiind silit a participà la Congresul interparlamentar al păciĭ, care se va ține la Bruxelles, se oferă a merge și la Bordeaux ca representant al Academieĭ la Congresul limbilor romanice.

— Se decide a se amânà pentru viitórea ședință luarea decisiuniĭ.

Se citesce scrisórea, prin care Academia este invitată a participà la Congresul archeologic al Francieĭ, care se va ține în acest an la 5 — 13 Iunie la Clermont-Ferrand.

D-l Președinte amintesce, că la acest congres în aniĭ trecuțĭ a representat Academia d-l Gr. G. Tocilescu; crede prin urmare, că ar fi natural a se procede ca și în aniĭ trecuțĭ, rugând pe d-l Tocilescu să iea parte la congres și cerênd de la Ministeriul Instrucțiuniĭ publice suma necesară pentru acest scop.

— Se decide a se amânà decisiunea pentru ședința viitóre.

D-l *P. Poni* presintă o lucrare a d-luĭ Elie Benquet, inginer de mine, asupra mineralelor metalifere din masivul cristalin de la Brosceni. D-l Benquet studiază în special mineralele de manganes, descrie modul de exploatare întrebuințat la Iacobenĭ în Bucovina, reproduce un mare numĕr de analise ale mineralelor de la Délul Feruluĭ (Broscenĭ) și examinéză condițiunile de exploatabilitate a acestuĭ din urmă gisement. Studiul d-luĭ Benquet este interesant atât prin faptele și observațiunile ce cuprinde, cât și prin importanța subiectuluĭ ce tractéză. D-l P. Poni propune, ca acest studiŭ să se publice în *Analele* Academieĭ.

D-l *Gr. Ştefănescu* ḑice, relativ la comunicarea d-luĭ Poni asupra lucrăriĭ d-luĭ Benquet despre *manganesul de la Délul Feruluĭ* lângă Brosceni, judeţul Sucéva, că, cu ocasiunea studıelor făcute pentru lucrarea chărţeĭ geologice a ţĕriĭ, d-sa a studiat judeţul Sucéva şi că numaĭ din causa suspendăriĭ în timp de cincĭ anĭ a Biurouluĭ Geologic, abià anul acesta a putut eşì de sub presă charta geologică relativă la acéstă regiune, chartă pe care d-sa o presintă Academieĭ. Nu sciŭ dacă d-l Benquet, ḑice d-l Ştefănescu, a studiat întréga regiune şi dacă indică tóte apariţiunile filonuluĭ de manganes, d-sa însă a întîlnit acest manganes în *două* locurĭ, carĭ sunt indicate pe chartă cu semnul uneĭ stele. Aceste localităţĭ sunt: 1. O apariţiune în vecinătatea isvoruluĭ mineral de pe valea *Borca*. 2. O apariţiune pe valea pîrîuluĭ *Négra;* 3. Două apariţiunĭ, una pe malul drept şi alta pe malul stâng al Bistriţeĭ, la Délul feruluĭ, lângă *Broscenĭ;* 4. O apariţiune lângă satul *Holda,* pe malul stâng al Bistriţeĭ; 5. Una între muntele *Barnarul mare* şi muntele *Petrosul,* pe malul drept al Bistriţeĭ; 6 Două apariţiunĭ: una între satul *Cruce* şi satul *Lungu* şi alta între *Lungu* şi *Cojocĭ,* pe malul stâng al Bistriţeĭ; 7. In fine o apariţiune între *Cojocĭ* şi satul *Chirilă,* tot pe malul stâng al Bistriţeĭ. Cât pentru ceea ce ḑiceà maĭ adinéorĭ un Coleg, că lucrarea d-luĭ Benquet ar lăsà de dorit din punctul de vedere sciinţific, d-sa este de părere că acésta nu împedecă ca lucrarea să fie publicată, căcĭ erorıle privesc pe autor, şi dacă erorĭ geologice vor existà, acestea se pot relevà în urmă; din discuţiune ese lumina, şi decĭ d-sa crede că este bine să se publice în *Analele* Academieĭ, cu atât maĭ mult cu cât în acea lucrare trebue să dea analise chimice şi alte date technice, carĭ, acestea cel puţin, trebuesc să fie esacte.

— Se decide a se publicà în *Anale* scrierea d-luĭ E. Benquet în traducerea pe care o va face d-l Poni.

D-l *D. Sturdza* aduce la cunoscinţa Academieĭ un fapt de o gravitate deosebită pentru iubitoriĭ de anticıtăţĭ naţionale şi în special de monete vechĭ românescĭ. Faptul este, că s'aŭ pus în circulaţiune din Sucéva sĕptĕmânile trecute un mare numĕr de monete falsificate, atribuite luĭ Juga Vodă

şi luĭ Despot. Falsificarea este fórte grosolană, aşà în cât uşor se pot deosebi aceste monete falşe de monetele adevĕrate. D-luĭ Sturdza i s'aŭ trimes vre-o sută de asemenea monete falşe; a cumpĕrat câte-va din ele, pentru a se păstrà în colecţiunea de falşurĭ la Academie.

ŞEDINŢA DIN 28 APRILIE 1895.

Preşedinţa D-luĭ *N. Kretzulescu.*

De la d-l Alfred Rambaud se primesce următórea scrisóre de mulţumire pentru alegerea sa de membru onorar:

«*Domnule Preşedinte,*

«Am primit încunosciinţarea, pe care aţĭ bine-voit a mi-o face pentru numirea mea ca membru onorar al Academieĭ Române.

«Sunt cu atât maĭ simţitor la acéstă înaltă distincţiune, cu cât îmĭ daŭ maĭ bine sémă de slăbiciunea titlurilor pe carĭ s'a întemeiat decisiunea ilustreĭ Companiĭ şi de marea indulgenţă, care a presidat la apreciaţiunea sa.

«Nu am în realitate la activul meŭ decât numaĭ adîncile simpatiĭ, pe carĭ le simt pentru causa naţiuniĭ române care, după atâtea încercărĭ, prin stăruinţă şi prin energie, şi-a cucerit locul sĕŭ de onóre printre statele Europeĭ şi printre popórele de sânge latin.

«Vĕ rog prin urmare, Domnule Preşedinte, şi rog pe Domnul Secretar general, să bine-voiţĭ a primì şi a face să se priméscă şi de membriĭ Academieĭ Române asigurarea recunoscinţeĭ mele şi a respectuluĭ meŭ».

D-l *Gr. Ştefănescu* presintă, din partea autoruluĭ, publicaţiunea: *Incercare asupra postulatuluĭ luĭ Euclide de Teodor Crivetz*, Bucurescĭ 1895.

D-l Preşedinte *N. Kretzulescu* face comunicare despre convorbirea avută de d-sa cu d-l Preşedinte al Consiliuluĭ de Ministri asupra cestiuniĭ succesiuniĭ rĕposatuluĭ Emanoil Donicĭ.

D-l *V. Maniu* propune modurĭ nouĕ de a se apĕrà interesele Academieĭ în acéstă afacere.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 5 MAIŬ 1895.

Preşedinţa D-luĭ *N. Kretzulescu.*

D-l *N. Kretzulescu* dăruesce un exemplar tipărit în caractere micĭ şi pe hârtie fórte subţire dintr'o proclamaţiune către «Românĭ!» subscrisă de N. Bălcescu, N. Golescu, C. A. Rosetti şi cu data «Paris 1851, 1 Iunie».

De la d l Dimitrie Negrénu, membru corespondent, se primesc în dar următórele cărţĭ vechĭ:

1. Cartea întru care să cuprinde, cel mic, şi cel mare Îngeresc chip, la început Rasoforul, Némţul 1815.
2. Thénard (L. J.), Traité de Chimie élémentaire, théorique et pratique, tome IV, Paris 1816.
3. Aşezământul obrazovanieĭ oblasteĭ Basarabieĭ. 1 vol. folio.
4. Aşezământ pentru soborul sfintelor Monastirĭ Némţul şi Secul. 1843. Némţul. 1 br.
5. Goube, Traité de la physique végétale des bois. Paris 1801.
6. Φυσικῆς ἀπάνθισμα. Ἐν τῆς Γερμανικῆς καὶ Γαλλικῆς διαλέκτου ἐρρανισθεν παρὰ τοῦ Ρῆγα. Ἐν Βιέννῃ 1790.

De la Presbiterul Petru Kaer din Scardona, în Dalmaţia, se primesce scrierea sa: *Sull'ubicazione di Andetvium e di altre località ricordate nella guerra Dalmato-Panonica, Zara* 1895.

De la d-l Dr. Iuliu Istvánffi se primesce scrierea sa: *Adatok Románia Alga-florájához* (Date despre flora algelor din România), Budapest 1893.

D-l *V. A. Urechiă* cetesce o serie de documente privitóre la întinderea oraşuluĭ Bucurescĭ şi la edilitatea capitaleĭ pe la finele seculuĭ XVIII-lea şi începutul seculuĭ XIX-lea.

D-l *Sp. Haret* face următórea comunicare:

«Am onóre a pune în vederea Academieĭ, că acum de curînd s'a făcut una din invenţiunile cele maĭ însemnate din secolul acesta.

«D-l Elisha Gray, cunoscutul electrician american, a reuşit să combine una parat, căruia el i-a dat numele de telautograf şi al căruĭ obiect este de a transmite scrierea prin ajutorul electricităţiĭ în

mod istantaneŭ la orĭ-ce distanță și reprodusă cu o esactitate rigurósă.

«Incă pe la 1857, abatele Caselli inventase un aparat care, prin trăsăturĭ rectiliniĭ paralele și fórte apropiate între ele, reproduceà la distanță un desemn saŭ o scriere óre-care dejà așternută pe o suprafață plană preparată în mod special de maĭ înainte. Dar problema ce resolvă d-l Elisha Gray este cu mult maĭ însemnată: ea constă în reproducerea scrieriĭ chiar în momentul când o face cine-va, iar aparatul sĕŭ éste cu mult maĭ simplu decât acela al abateluĭ Caselli.

«Telautograful se compune, ca organe esențiale, din un condeiŭ legat de douĕ bare metalice, carĭ trec mereŭ prin douĕ puncte fixe, constituind un sistem de coordonate bipolare. Curentul electric transmis prin acele bare și prin condeiŭ face ca acest condeiŭ să lase o urmă visibilă pe hârtia pe care se scrie. Dar în acelașĭ timp, acest curent, transmis prin sîrme metalice, acționéză un aparat identic, care se află în stațiunea de sosire, așà că condeiul din acéstă stațiune reproduce în mod identic și la acelașĭ moment mișcările condeiuluĭ din stațiunea de plecare.

«Telautograful a fost dejà experimentat cu deplin succes în Decembre 1894 între Paris și Londra. Pentru transmisiune aŭ servit sîrmele telefonice. Problema dar se póte consideră ca resolvată. E adevĕrat că se impută aparatuluĭ esperimentat, că reclamă patru sîrme metalice între cele douĕ stațiunĭ; dar se afirmă că de la Decembre trecut încóce, d-l Elisha Gray a adus însemnate perfecționărĭ invențiuniĭ sale, și că între altele a putut să reducă numĕrul sîrmelor la douĕ, după cum este și în unele sisteme de telefóne întrebuințate adĭ.

«Invențiunea d-luĭ Elisha Gray are o mare însemnătate, maĭ mare póte decât chiar telefonul. In adevĕr, e de ajuns să considerăm folósele ce póte aduce în relațiunile administrative, la afacerĭ de bancă, de relațiunĭ diplomatice, etc., folóse mărite maĭ ales prin secretul cu care se pot face corespondențele, pentru a vedé locul ce va ocupà în curînd telautograful în viéța socială. E de consi-

derat şi faptul, că aparatul este ast-fel dispus, că la staţiunea de sosire el se póte pune în mişcare în mod automatic, aşà că nu e nevoe să fie cine-va faţă la primirea corespondenţelor, ci acestea se pot înregistrà ele singure.»

ŞEDINŢA DIN 12 MAIŬ 1895.

Preşedinţa d-luĭ *N. Kretzulescu.*

De la d-l I. Cristea se primesce scrierea sa: *Eminescu, viéţa şi activitatea luĭ*, Gherla 1895, în limba maghiară.

Se decide ca d-l V. A. Urechiă să fie delegat de Academie a participà la Congresul internaţional al limbilor romanice, care se va ţiné la Bordeaux la 5—10 August 1895; iar d-l Gr. G. Tocilescu la Congresul archeologic al Franciei, care se va ţiné la Clermont-Ferrand la 5—13 Iunie a. c., rugându-se Ministerul Instrucţiuniĭ publice să bine-voiască a da pentru amîndoĭ sumele necesare pentru participarea la aceste congrese.

ŞEDINŢA DIN 26 MAIŬ 1895.

Preşedinţa d-luĭ *N. Kretzulescu.*

D-l *D. C. Ollănescu* comunică Academieĭ, că de la Atena i s'a anunţat trimiterea unuĭ manuscript vechiŭ găsit la un călugăr, în care se vorbesce saŭ se face istoria a 14 Dómnę (Principese) române atât din Valachia cât şi din Moldova; după ce îl va primi, îl va da să-l traducă, şi în urmă îşĭ propune a întreţiné Academia despre dînsul într'o şedinţă, fie publică, fie ordinară.

D-l *D. Sturdza* presintă publicaţiunea Ministeriuluĭ de marină austro-ungar: *Relative Schwerebestimmungen durch Pendelbeobachtungen. Ausgefuhrt durch die K. und K. Kriegs-Marine in den Jahren 1892—1894*, Wien 1895.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DIN 2 IUNIE 1895.

Președința d-luĭ *P. S. Aurelian.*

De la d-l Dr. Otto Kuntze se primesce în dar scrierea sa: *Geogenetische Beiträge*, Leipzig 1895.

D-l *Dr. V. Babeș* dă cetire comunicăriĭ sale: *Despre bothriocephalus latus și despre anemia botriocefalică în România.*

D-l *V. A. Urechiă* face comunicare despre o corespondență ținută de Metropolițiĭ Moldoveĭ Iacob Stamati și Veniamin Costachi cu Vasilie Mălinescu, relativ la o călĕtorie a acestuia la Petersburg pentru îmbunătățirea sórteĭ țĕranilor moldovenĭ.

Academia iea cunoscință de comunicarea d-luĭ Secretar general, că conform votuluĭ Plenuluĭ Academieĭ din ședința de la 22 Martie anul curent și în urma negocierilor urmate, casa Adamachi din Iașĭ s'a vîndut Princi peluĭ Dimitrie Michail Sturdza cu preț net de Leĭ 135.000 (una sută treĭ-ḑecĭ și cincĭ de miĭ) și că actul de vînḑare se va încheià în curînd.

ȘEDINȚA DIN 9 IUNIE 1895.

Președința d-luĭ *Gr. G. Tocilescu.*

D-l *I. Kalinderu* presintă Academieĭ, din partea autoruluĭ, publicațiunea: *La Roumanie (à vol d'oiseau)—Hydrologie, Géologie, richesses minérales, eaux minérales, pétrole etc., par A. de Richard, ingénieur des mines*, Bucarest 1895. D-l Kalinderu însoțesce presentarea acesteĭ publicațiunĭ cu următórele cuvinte:

«*Domnilor Colegĭ,*

«Am primit, cu rugămintea de a o presentà Academieĭ, de la d-l de Richard, pe care n'am plăcerea să-l cunosc personal, o scriere a sa intitulată: *La Roumanie à vol d'oiseau.* Acest volum de 422 pagine in-8° este

un studiŭ al constituţiuniĭ fisice a ţĕriĭ. După consideraţiunĭ geologice, arată relaţiunile dintre structura geologică şi regimul apelor: torente, inundaţiunĭ, lipsă de strate de apă carĭ să alimenteze puţurĭ artesiane.

«Apoĭ studiază legea minelor şi descrie zăcămintele de sare, zăcămintele carbonifere, în privinţa cărora susţine că n'avem *huliă*, ci numaĭ antracită şi lignită.

«Petroleul e studiat pe larg; în privinţa sa autorul admite tesa origineĭ minerale, respingênd pe aceea a origineĭ organice. Indică tóte localităţile cunoscute până acum unde se află alte mineraie şi trece la substanţele calcare şi argilóse. Lucrarea se termină prin cercetărĭ asupra apelor minerale şi asupra judeţuluĭ Tulcea, din punctele de vedere stratigrafic şi al resurselor pentru industriile extractive.

«Orĭ-carĭ vor fi discuţiunile saŭ aprecierile la carĭ va puté da loc acéstă operă printre bărbaţiĭ competinţĭ, constat că e resultatul uneĭ muncĭ îndelungate, că clasarea materieĭ şi stilul sunt fórte clare şi că teoriile desvoltate se înţeleg bine şi sunt susţinute cu multă convingere. Acéstă scriere merită decĭ o încuragiare.

«Trebue să mĕ mărginesc la aceste câte-va consideraţiunĭ, căcĭ pentru o maĭ adîncă cercetare, se cer cunoscinţele unuĭ specialist.»

— Se decide a se exprimà mulţumirĭ autoruluĭ şi a se recomendà publicaţiunea Secţiuniĭ sciinţifice, spre a o examinà şi a presintà aprecierile eĭ asupra lucrăriĭ.

ŞEDINŢA DIN 16 IUNIE 1895.

Preşedinţa d-luĭ *I. Kalinderu.*

De la Ministeriul Afacerilor străine se primesce publicaţiunea: *Mişcarea porturilor în anul 1894,* Galaţĭ 1895.

De la d-l Vasilie Kogălniceanu se primesc exemplare din ediţiunea făcută de d-sa, în text german cu traducere română, a scrieriĭ rĕposatuluĭ sĕŭ părinte Michail Kogălniceanu: *Romanische oder walachische Sprache und Literatur*, publicată la Berlin la 1837 în *Magazin für die Literatur des Auslandes* (Lehmann).

— Se decide a se mulţumì donatoruluĭ şi a i se face rugarea să dăruiască numerele revisteĭ, în carĭ s'a publicat pentru întâia dată acéstă lucrare.

D-l Bibliotecar al Academiei I. Bianu presintă, din partea autoruluĭ, publicaţiunea: *Bibliographie franco-roumaine du XIX-ème siècle, par Georges Bengesco*, tome I, Bruxelles 1895. D-l Bianu atrage atenţiunea Academieĭ asupra materialuluĭ bibliografic bogat şi bine descris, grupat sistematic în publicaţiunea d-luĭ Bengescu.

D-l *V. A. Urechiă* comunică Academieĭ, că a visitat de curînd explorările, carĭ se fac sub direcţiunea d-luĭ Gr. G. Tocilescu la Adam-Klissi, la cetatea romană care se află în vale din jos de cunoscutul monument triumfal. D-l Urechiă arată marile şi preţiósele descoperirĭ făcute prin aceste explorărĭ şi dice, că ar fi de cel maĭ mare interes ca toţĭ membriĭ Academieĭ să facă o excursiune acolo.

D-l *Gr. G. Tocilescu* dice, că într'adevĕr resultatele obţinute prin explorările făcute sunt fórte interesante: s'a descoperit oraşul roman aşà cum a fost ruinat şi îngropat în secolul V-lea şi cum a rĕmas până acum. D-sa ar fi fericit, dacă membriĭ Academieĭ ar face o visită acestor preţióse descoperirĭ.

D-l *Sp. Haret* presintă spre publicare în *Anale* lucrarea d-luĭ Dr. C. Istrati intitulată: *Rumanita saŭ Succinul din România*.

ŞEDINŢA DIN 23 IUNIE 1895

Preşedinţa d-luĭ *I. Kalinderu*.

De la Societatea Imperială de sciinţe naturale, antropologie şi etnografie din Moscva — Secţiunea etnografică — se primesce înscíinţarea că membrul eĭ corespondent Alexandru Jacimirski este însărcinat cu o misiune sciinţifică în România, cu scopul de a studià unele cestiunĭ de etnografie, de linguistică şi de istorie, şi se cere ca Academia să-ĭ dea ajutorul sĕŭ spre a-ĭ înlesnì îndeplinirea misiuniĭ.

— Se recomandă Delegaţiuniĭ.

De la Ministeriul Instrucţiuniĭ publice se primesce însciinţarea, că a delegat pe d-na I. Manliu, directórea Institutuluĭ «Educaţiunea română», spre

a asistà la examenele de finele anuluĭ şcolar la Institutul Otteteleşanu de la Măgurele.

— Se decide, ca din partea Academieĭ să asiste la acel examen d-l N. Quintescu.

D-l *Gr. G. Tocilescu* comunică, că în acest an nu i-a fost cu putinţă a luà parte la congresul archeologic de la Clermont-Ferrand, la care îl delegase Academia, din causă că Onor. Ministeriŭ al Instrucţiuniĭ publice nu a bine-voit a da ajutorul cerut de Academie spre acest scop, ca în aniĭ trecuţĭ.

ŞEDINŢA DIN 30 IUNIE 1895.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l *Gr. Ştefănescu* comunică, că a cetit lucrarea presentată de d-l Dr. C. Istrati: *Rumanita saŭ Succinul din România*, şi propune a se tipărì în *Anale.*

— Se decide a se tipărì în *Anale.*

ŞEDINŢA DIN 7 IULIE 1895

Preşedinţa d-luĭ *I. Kalinderu.*

De la Ministeriul Afacerilor străine se primesc 13 volume de publicaţiunĭ istorice trimise de Guvernul engles drept continuare la cele primite în aniĭ trecuţĭ.

De la d-l Dr. G. Weigand, membru corespondent, se primesce tom. I al publicaţiuniĭ sale: *Die Aromunen ethnographisch-philologisch-historische Untersuchungen uber das Volk der sogenannten Makedo-Romanen oder Zinzaren*, Leipzig 1895. Tom. II al acesteĭ publicaţiunĭ a apărut în anul trecut, cuprindênd o bogată colecţiune de literatură poporală macedo-ro-

mână. Acest tom. I cuprinde descrierea călĕtoriilor făcute de d-l Weigand la Macedo-Românĭ, dând în acéstă formă descrierea ţĕriĭ şi a poporaţiuniĭ.

D-l *B. P. Hasdeŭ* arată marea valóre a lucrărilor d-luĭ Weigand, carĭ sunt făcute în cele maĭ bune condiţiunĭ sciinţifice.

Se dă cetire raportuluĭ d-luĭ I. Slavicĭ, director de studiĭ al Institutuluĭ Otteteleşanu de la Măgurele, asupra mersuluĭ Institutuluĭ şi al elevelor în cursul anuluĭ, precum şi asupra resultatuluĭ obţinut în examenele de finele anuluĭ, făcute la 25 Iunie în presenţa d-neĭ I. Manliu, delegată de Ministeriul Instrucţiuniĭ publice, a d-luĭ I. Kalinderu, membru al Delegaţiuniĭ şi al Comisiuniĭ speciale, şi a d-luĭ N. Quintescu, delegat al Academieĭ.

Se cetesce asemenea raportul d-luĭ Dr. Luca, medic al institutuluĭ Otteteleşanu, asupra stăriĭ sanitare a Institutuluĭ în cursul anuluĭ 1894—95.

D-l *V. Maniu* ḑice, că Academia, nu numaĭ trebue să iea cu mare mulţumire cunoscinţă despre frumósele resultate obţinute de Institutul Otteteleşanu în întâiul an al funcţionăriĭ sale şi consemnate în amîndouĕ aceste rapórte, dar ar fi bine ca să se dea publicitate celor cuprinse în amîndouĕ rapórtele, pentru ca publicul să cunóscă modul cum acest Institut şi-a început lucrarea.

— Se iea cunoscinţă de cuprinsul rapórtelor.

ŞEDINŢA DIN 14 IULIE 1895.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

Se comunică trista scire, că ilustrul botanist d-l H. Baillon, membru onorar al Academieĭ, a încetat din viéţă la 7 (19) Iulie curent.

— Se decide a se exprimà familieĭ ilustruluĭ rĕposat condoleanţele Academieĭ.

D-l *V. A. Urechiă* amintesce, că în şedinţa de la 12 Maiŭ anul curent, Academia luase hotărîrea ca d-sa să fie delegat a participà la Congresul internaţional al limbilor romanice, care se va ţiné la Bordeaux la 5—10 August, făcêndu-se rugare Ministeriuluĭ Instrucţiuniĭ publice să dea un ajutor bănesc necesar pentru acest scop. Ministeriul Instrucţiuniĭ publice nu a satisfăcut cererea Academieĭ, şi ast-fel d-l Urechiă nu va puté participà

la Congres. D-sa propune a se face o adresă oficială din partea Academieĭ către biuroul Congresuluĭ, aducêndu-ĭ la cunoscinţă neputinţa de a se conformà invitaţiuniĭ sale.

— Se decide a se face adresa propusă de d-l Urechiă

ŞEDIŢA DIN 18 AUGUST 1895

Preşedinţa (ad-hoc) a d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-l Secretar general dă cetire următórelor comunicărĭ:

1. Comunicarea din partea Ministeriuluĭ Afacerilor străine a opereĭ: *Théodore Blancard, Les Mavroyéni, Essai d'étude additionnelle à l'histoire moderne de la Grèce, de la Turquie et de de la Roumanie*, Paris, 1 vol. in-8°.

— Se decide a se mulţumì Ministeriuluĭ Afacerilor străine pentru acest dar.

2. Cererea Observatoriuluĭ magnetic şi meteorologic de la Universitatea Imperială din Moscva de a intrà în schimb de publicaţiunĭ cu Academia.

— Se decide a intrà în schimb cu *Analele* Academieĭ şi a invità Institutul meteorologic să se asocieze acesteĭ decisiunĭ.

3. Comunicarea d-luĭ C. A. v. Engelbrechten a scrieriĭ d-luĭ Dr. Moritz Ströll: *Asupra politiceĭ comerciale a statelor balcanice România, Serbia şi Bulgaria.*

— Se decide a se mulţumì donatoruluĭ.

D-l Secretar general *D. Sturdza* aduce la cunoscinţa Academieĭ marea perdere, de care ea a fost lovită prin mórtea profesoruluĭ Dr. D. Brândză. Membriĭ Academieĭ presenţĭ în Bucurescĭ aŭ asistat la înmormîntarea mult regretatuluĭ lor Coleg; s'a depus din partea Academie o cunună pe mormînt. Secretarul General a rostit următórea cuvîntare:

«Legea nestrămutată a némuluĭ omenesc, despărţindu-ne în contra vreriĭ şi puteriĭ nóstre de ceĭ maĭ iubiţĭ aĭ noştri, necontenit ne amintesce că viéţa pămîntéscă e trecĕtóre şi că numaĭ despre acela se póte ḑice «că a trecut prin mórte la viéţă», care lasă după dînsul amintirea faptelor celor bune, semn acì pe pămînt de viéţa vecilor.

«Carĭ sunt însă faptele cele bune?

«In biserica nóstră este o rugăciune, care arată calea faptelor celor bune și care dă mĕsura lor.

«Acea rugăciune glăsuesce ast-fel:

«Dómne și stăpânul vieţiĭ mele! Duhul trândăvireĭ, al grijiĭ de «multe, al iubiriĭ de stăpânie și al grăiriĭ în deșert nu mi-l da «mie!

«Iară duhul curăţenieĭ și al gânduluĭ smerit, al răbdăriĭ și al «dragostiĭ, dăruesce-l mie, slugiĭ tale!

«Așà, Dómne Impĕrate! Dăruesce-mĭ mie să-mĭ vĕd greșalele mele «și să nu osîndesc pe fratele meŭ!.»

«Cine are acéstă rugăciune ḍilnic pe buzele sale și preface povețele eĭ în fapte, acela și-a așezat viéţa cea trecĕtóre ast-fel, ca părăsind'o, să intre în viéţa de vecĭ și amintirea luĭ pe pămînt să fie bine-cuvîntată de posteritate.

«Cel curat în inima luĭ și care a transportat acea curăţenie în faptele sale; cel care privesce cum puterile natureĭ lucréză necontenit și fără a se obosi, și imitându-le, muncesce și el fără preget și din datorie pentru a se perfecționà pe sineșĭ și pe alțiĭ; cel care, depărtat de desfătărĭ și de grijele lor, își dă silința ca impulsiunea faptelor luĭ să vie, nu din iubirea de sine și din iubirea de stăpânie, ci din dragoste către aprópele sĕŭ și din răbdare în mijlocul adversităților; cel care ḍilnic își cântăresce faptele, își recunósce greșalele sale cele de voe și cele fără de voe, se căesce de dînsele și nu pórtă graiŭ deșert și necumpĕnit asupra frateluĭ sĕŭ; cel care își smeresce gândul și ajunge a se cunósce pe sineșĭ de servitor al luĭ Dumneḍeŭ, iar pe Dumneḍeŭ de domn și stăpân al vieţiĭ sale; acela sigur este că «trece prin mórte la viéță».

«Preste mĕsură de durerósă este despărțirea nóstră a tuturora de Dimitrie Brândză, dar avem în acéstă nenorocire o mare consolațiune, că pe acest bărbat, secerat de mórte în flórea vieţiĭ, îl putem mĕsurà cu mĕsura rugăciuniĭ sfîntuluĭ Efrem; că despre dînsul putem mărturisi, că el a călcat pe calea indicată de acéstă

rugăciune, și că prin urmare el a fost un bărbat vrednic întru tóte și care lasă după dînsul o amintire trainică.

«Dimitrie Brândză a fost unul din rariĭ ómenĭ, carĭ nu sunt dominațĭ de duhul grijeĭ de multe și de iubire de stăpânie. El aveà o singură grijă: sciința, și sub stăpânirea sciințeĭ el a trăit.

«Bărbat învĕțat și capabil, Dimitrie Brândză, în puterea tinereții, a părăsit practica medicineĭ, care-ĭ puteà aduce onorurĭ și avere, pentru a îmbrățișà cu căldură și devotament sciința și profesoratul, carĭ, maĭ ales sunt acum treĭ-decĭ de anĭ, lăsaŭ pe om maĭ mult la umbră, decât îl scoteaŭ la lumină.

«In acea umbră aparentă, în care el se asvîrlise de bună voe, el a căutat lumina pentru sine și lumina pentru némul sĕŭ. Ast-fel Dimitrie Brândză a întreprins o muncă titanică, și în acéstă muncă a fost condus de o curățenie de suflet, de un gând smerit, de o dragoste neclintită și de o răbdare, pe care noĭ, aceștĭ de pe pămînt, suntem obicĭnuițĭ să o atribuim numaĭ îngerilor.

«Dimitrie Brândză curînd și-a îngrădit cercul activitățiĭ sale, restrîngênd'o prea tare după judecata ómenilor fără rost și cumpénélă, dar lărgind'o când privescĭ la obiect și la resultatele dobândite. Chiar acéstă hotărîre a luĭ: non multa sed multum, dă o dovadă despre curățenia caracteruluĭ sĕŭ. Dimitrie Brândză a trăit în mijlocul arborilor și al florilor: cu dînșiĭ el a vorbit cât a trăit, cu dînsele se înțelegeà el maĭ bine, în mijlocul lor era maĭ însuflețit și maĭ fericit. Ast-fel și-a păstrat el o inimă curată, iubitóre și răbdătóre pentru sciință, pentru muncă, pentru învĕțămîntul sĕŭ propriŭ și pentru învĕțămîntul altora.

«Dimitrie Brândză va rĕmâné tipul bărbatuluĭ învĕțat și profesoruluĭ devotat.

«Cine cunósce greutățile ce sciința are adesea de învins pentru a triumfà de nepăsarea și de disprețul lumiĭ, care se mișcă în deșertăciunĭ și în deșert, acela trebue să depue cununa de recunoscință a némuluĭ românesc pe mormîntul luĭ Dimitrie Brândză.

«El erà întreg al sciințeĭ și al învĕțămîntuluĭ. Iubirea și ardórea luĭ pentru sciință și învĕțămînt nu sunt aprețuite numaĭ la noĭ în

ţéră, unde el şi-a ridicat sieşĭ monumente neperitóre în scrierĭ şi în Institutul Botanic; ele sunt mult cunoscute în lumea învĕţaţilor. Regretele pentru mórtea luĭ trec preste hotarele nóstre şi ne daŭ o dovadă despre însemnătatea acestuĭ bărbat.

«Am avut marea fericire să cunosc de aprópe pe Dimitrie Brândză, dar mai ales două împrejurărĭ mi-aŭ destăinuit comorile nepreţuite ale acestuĭ bărbat şi aŭ făurit în mine acel respect şi acea amicie, cărora voiŭ rĕmâné credincios până la sfîrşitul meŭ.

«Cine voià să admire pe Dimitrie Brândză trebuià să-ĭ urmeze, cu pas repede şi voinicesc, prin câmpiĭ şi prin fîneţe, prin pădurĭ şi pe vîrful munţilor. Intr'o excursiune ajunsesem pe vîrful Barnaruluĭ maĭ iute decât dînsul, care cercetà în drépta şi în stânga plantele, şi acolo ochiĭ mi se aţintiră spre un grup de plante, carĭ mi se păreaŭ extraordinare. Când Brândză sosì şi eŭ iĭ arătaiŭ plantele, el stătù încremenit şi amuţì, el care numià fie-care plantă ce-ĭ trecea pe dinaintea ochilor cu numele sciinţific şi cu numele poporal în maĭ multe limbĭ. Brândză nu se sfii să mărturiséscă, că nu cunoscea acea plantă, şi numaĭ reîntors în vale şi cercetând iĭ aflà rostul. Mi se destăinuì atuncĭ Dimitrie Brândză ca cercetător consciincios, ca amic al adevĕruluĭ, depărtat de rĕul obiceiŭ de a se mîndrì cu o minciună pentru a se arătà a-tot-sciutor şi a se lăudà pe sineşĭ.

«Altă dată l'am vĕḑut sdrobit şi strivit, când focul iĭ distrusese munca a mulţĭ anĭ de ḑile, muncă necunoscută şi nepreţuită de ceĭ maĭ mulţĭ dintre noĭ. L'am vĕḑut în desperarea sa de a fi perdut ceea ce puţinĭ cunosceaŭ, de a nu maĭ puté reface ce perduse din causa nepăsăriĭ generale. Atuncĭ l'am admirat pentru durerea sa de a fi perdut colecţiunile botanice, nu ale luĭ, ci ale statuluĭ; durerea luĭ Brândză a făcut o impresiune atât de adîncă, în cât a creat un avînt, care l'a însufleţit pentru a reîncepe munca de la început. Ca un gigante el s'a ridicat, şi nu numaĭ şi-a reconstituit colecţiunile cele vechĭ, dar le-a mărit într'un mod neaşteptat. Atuncĭ s'a arătat puterea ce el aveà ca bărbat al sciinţeĭ. La apelul sĕŭ, din multe ţĕrĭ şi de preste multe mărĭ aŭ curs lăḑile cu plan-

tele cele maĭ rare; iar în țéră studențimea s'a pus la muncă și a dat ajutor pentru ca erbariul Românieĭ să fie iar făcut la loc. Maĭ mult, atuncĭ el a întreprins crearea Institutuluĭ Botanic, învingênd dificultățĭ carĭ ar fi descuragiat pe mulțĭ alțiĭ.

«In mijlocul acesteĭ activitățĭ, el ne a fost răpit înainte ca să fi terminat și întărit opera sa, care, pentru a dăinuì preste nepăsarea și nepriceperea omenéscă, aveà încă nevoie de munca sa, de iubirea sa, de protecțiunea sa.

«In mijlocul activitățiĭ sale, el a fost răpit studenților, cărora el le-a creat un loc de muncă și de perfecționare.

«In mijlocul activitățiĭ sale, el a fost răpit sciințeĭ sale însășĭ, care perde un cercetător luminat, neobosit și entusiast.

«Nu am luat cuvîntul ca să fac elogiul luĭ Brândză. Acela se va face în Academie, unde el lasă un mare gol. Am credut însă, că este în simțemîntul nostru al tuturora câțĭ încunjurăm astădĭ mormîntul luĭ, să reamintim că Dimitrie Brândză a fost un bărbat precum puținĭ aŭ rĕsărit printre noĭ, un bărbat care intrase cu tărie și statornicie pe acea cale, care din viéța trecĕtóre duce la viéța vecînică.

«Acéstă certitudine este și consolațiunea ce rĕmâne familieĭ sale, iar maĭ ales soțieĭ sale, care i-a fost prietenă și conlucrătóre sinceră, credinciósă și devotată.

«In némul românesc memoria luĭ Dimitrie Brândză va dăinuì etern, ca memoria unuĭ bărbat de o erudițiune rară, de o putere de muncă tot atât de rară și de un devotament pentru sciință, și prin urmare pentru patrie, încă maĭ rar.

«Fie ca munca luĭ să fie urmărită maĭ departe cu iubirea și devotamentul ce el i-a consacrat într'o viéță scurtă, dar bine umplută.

«Fie ca resultatele munceĭ sale să fie urmărite cu energie și desinteresare, spre lauda numeluĭ luĭ și spre lauda némuluĭ românesc.»

— Se decide ca Academia să trimită soțieĭ mult regretatuluĭ eĭ membru Dr. Brândză o adresă de condoleanță.

D-l General *Șt. Fălcoianu* aduce felicitările sale cele maĭ călduróse d-luĭ V. A. Urechiă, pentru modul demn și distins cum a representat Româniă

la Congresul limbilor romanice de la Bordeaux și propune, ca Academia să exprime d-luĭ Urechiă viile sale mulţumirĭ.

D-l *V. A. Urechiă,* exprimând d-luĭ Fălcoianu recunoscinţa sa pentru cuvintele călduróse ce i-a adresat, rógă Academia să aştepte raportul ce pregătesce asupra Congresuluĭ limbilor romanice din Bordeaux. Acum ţine a constată un fapt şi anume, că dacă a putut luà parte la Congresul limbilor romanice din Bordeaux, acésta o datoresce graţióseĭ protecţiunĭ a M. S. Regeluĭ, care tot-deauna s'a interesat de instituţiunea naţională a Academieĭ Române.

— Se primesce propunerea d-luĭ *B. P. Hasdeŭ* ca Academia, conform dorinţeĭ exprimate de d-l Urechiă, să aştepte raportul acestuia.

ŞEDINTA DIN 25 AUGUST 1895.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

D-l *Dr. V. Babeş,* avênd cuvîntul, face o comunicare asupra tractamentuluĭ tuberculoseĭ cu ser anti-tuberculos şi cu toxinele latente tuberculóse:

«In anul 1893 am deschis seria comunicaţiunilor sciinţifice ale Congresuluĭ de tuberculosă din Paris cu o comunicare asupra încercărilor de vindecare a tuberculoseĭ făcute la animale şi la om cu ser anti-tuberculos şi cu laptele uneĭ vacĭ immunisate în potriva tuberculoseĭ cu ajutorul injecţiunilor repetate şi crescênde de tuberculină aviară şi umană, apoĭ de bacilĭ morţĭ şi viĭ de tuberculosă.

«Pe când Richet şi Héricourt prin injecţiunile lor produceaŭ tuberculosa la animalele ce serviaŭ pentru extragerea seruluĭ, aşà în cât materialul lor nu erà fără pericol, prin metoda mea am ajuns la o immunisare a animalelor ce furnisaŭ serul fără a presintà lesiunĭ tuberculóse. Resultatele mele eraŭ încuragiatóre şi am putut constatà o ameliorare regulată a stăriĭ bolnavilor şi anume o scădere regulată a febreĭ. Maragliano din Genua, repetând aceste încercărĭ la om pe o scară maĭ întinsă, ajunge la acelaşĭ resultat.

Dacă i se impută că nu face maĭ înainte experienţe la animale, acéstă critică mi se pare nefundată, căcĭ Maragliano singur declară că nu face decât continuă pe o scară maĭ întinsă clinica a resultatelor obţinute de mine, de Richet şi Héricourt, şi că resultatele sale confirmaŭ pe ale mele.

«Şi noĭ la Institutul nostru am urmărit, în colaboraţiune cu d-l Dr. asistent Proca, calea deschisă de noĭ şi am putut confirmà în maĭ multe rîndurĭ cele afirmate. Nu am fost însă îndemnaţĭ să facem o nouă publicare, neputênd adaoge nimic la cele dejà descrise.

«In timpiĭ din urmă însà am constatat:

«1. Că serul anti-tuberculos are o acţiune paralisantă asupra toxineĭ tuberculoseĭ. *(Discursul de recepţiune, 24 Martie 1895).*

«2. Că serul anti-tuberculos singur, deşi nu este fără valóre terapeutică, efectele sale sunt însă fórte lente şi nu prea durabile.

«3. Că acţiunea toxinelor (tuberculineĭ luĭ Koch) este prea violentă, pentru a se puté întrebuinţà fără pericol pentru vindecarea tuberculoseĭ; dar aceste substanţe fiind fórte eficace, se pot atenuà prin amestecare cu ser anti-tuberculos, păstrându-se în acelaşĭ timp o parte din acţiunea lor terapeutică (Academia de medicină, Paris 13 August).

«Am întreprins dar o serie de încercărĭ pe ómenĭ tuberculoşĭ, împărţind bolnaviĭ în treĭ grupe:

«*a*) Ceĭ fórte slăbiţĭ şi febricitanţĭ sunt tractaţĭ cu dose crescênde de ser anti-tuberculos, avênd acest tractament efectul descris.

«*b*) Ceĭ cu lesiunĭ întinse, dar afebrilĭ, primesc un amestec de tuberculină cu ser, crescênd într'un mod sistematic şi cantitatea toxineĭ, precum şi cantitatea seruluĭ.

«*c*) Ceĭ cu lesiunĭ incipiente, afebrilĭ, primesc un amestec de tuberculină cu ser, augmentând treptat cantitatea toxineĭ, fără augmentarea seruluĭ.

«În fine s'a făcut controlul acţiuniĭ paralisante a seruluĭ asupra toxineĭ, injectându-se la uniĭ bolnavĭ toxina simplă, la alţiĭ toxina în cantitate maĭ mare amestecată cu ser. Ceĭ dintâĭ presentaŭ reacţiunea febrilă tipică, pe când ceĭ din urmă nu căpětaŭ febra.

«Tractând bolnaviĭ cu toxinele paralisate saŭ atenuate, ajungem repede la dose marĭ și eficace de toxine, fără ca bolnaviĭ să presinte reacțiunĭ sensibile și ameliorându-se starea lor într'un mod nedubios.»

ȘEDINȚA DIN 1 SEPTEMBRE 1895

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu.*

D-l Președinte *N. Kretzulescu* ḑice: Urcându-mĕ pe scaunul președențial, nu mĕ pot oprì de a exprimà tótă durerea ce am simțit, când am primit prea întristătórea scire despre mórtea Colegului nostru Dr. Brândză. Drul Brândză s'a distins în viéța luĭ sciințifică prin lucrările cele maĭ însemnate. Luĭ i se datoresce înființarea Institutuluĭ Botanic, care este o falǎ pentru capitala țĕriĭ. Academia va simțì lipsa Druluĭ Brândză mult timp.

Ministeriul Cultelor și Instrucțiuniĭ publice, prin adresa seria B, No. 5.373 de la 30 August, întrébă dacă s'ar puté publicà de Academie în colecțiunea sa documentele istorice adunate de d-l Marin Dumitescu din archive englese și francese.

— Se decide a se rĕspunde că, deși Ministeriul a redus cu 8.000 leĭ subvențiunea pentru publicațiunile istorice în budgetul Statuluĭ din acest an, totușĭ Academia este dispusă a publicà aceste documente, după ce vor fi primite și cercetate.

D-l *V. A. Urechiă* dăruesce cincĭ fotografiĭ representând grupurĭ de membri aĭ Academieĭ.

D-l *B. P. Hasdeŭ* atrage atențiunea asupra faptuluĭ că, prin mórtea Druluĭ Brândză, s'a descompletat Comisiunea Premiuluĭ Eliade-Rădulescu pentru anul viitor, la al căruĭ concurs este publicat subiectul «Botanica poporală română». Este de urgență necesar ca comisiunea să se completeze, maĭ ales fiind-că Drul Brândză erà singurul botanist din comisiune.

— Se decide a se cere în acéstă privință părerea Secțiuniĭ sciințifice.

ȘEDINȚA DIN 8 SEPTEMBRE 1895.

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu.*

D-l Secretar general *D. Sturdza* presintă Academieĭ certificatele de finele anuluĭ școlar 1894—95 ale următorilor studenţĭ aĭ Facultăţilor de medicină și sciinţe din Iașĭ, bursierĭ aĭ Fonduluĭ Adamachi.

1. Domnișóra Maria Trancu, de trecerea examenuluĭ de finele anuluĭ II la Facultatea de medicină;

2. D-l Nicolae Lupu, de trecerea examenuluĭ de finele anuluĭ I la Facultatea de medicină;

3. D-l C. M. Climescu, de trecerea examenuluĭ de finele anuluĭ I la Facultatea de sciinţe.

4. Domnișóra Elena Cancicov, de trecerea examenuluĭ de finele anuluĭ II la Facultatea de sciinţe.

— Academia iea act de certificatele comunicate și decide a se acordà numiţilor bursele de 100 leĭ pe lună și pentru anul școlar 1895—96.

In acest an fiind a se ţiné concursurĭ la terminele fixate pentru acordarea următórelor burse din Fondul Adamachi, Academia decide a se numì comisiunile după cum urméză:

1. Pentru concursul de la 15 Septembre curent, care se va ţiné la Universitatea din Iașĭ pentru acordarea a două burse, una pentru Școla de mine de la Freiberg (Saxonia) și cea-laltă pentru Universitatea din Viena, d-niĭ C. Climescu și L. Cosmovicĭ, sub președinţa d-luĭ P. Poni;

2. Pentru concursul de la 15 Septembre curent, care se va ţine la Școla de podurĭ și șosele pentru acordarea uneĭ burse pentru mergerea în America a unuĭ inginer spre a se specialisà în ce privesce exploatarea petroleuluĭ, d-niĭ Constantin Sturdza, directorul Școleĭ de podurĭ și șosele, și C. Mironescu, membru în Consiliul technic superior, sub președinţa d-luĭ Sp. Haret;

3. Pentru concursul de la 1 Octobre viitor, care se va ţiné la Universitatea din Iașĭ pentru acordarea a patru burse de câte 100 leĭ pe lună pentru studenţiĭ Facultăţiĭ de medicină și sciinţe, d-niĭ M. Tzoni și Dr. Russ, sub președinţa d-luĭ P. Poni

ȘEDINȚA DIN 15 SEPTEMBRE 1895.

Președința D-luĭ *N. Kretzulescu.*

D-l Secretar general *D. Sturdza* aduce aminte, că este a se alege comisiunea pentru acordarea uneĭ burse Adamachi la Șcóla de podurĭ și șo sele din Bucurescĭ, pusă la concurs pentru ḑiua de 25 Seprembre curent.

— Se decide ca comisiunea să se compună din d-niĭ Sp. Haret, președinte, C. Sturdza, directorul Șcóleĭ de podurĭ și șosele, și D. Emanuel, profesor la aceeașĭ școlă.

ȘEDINȚA DIN 22 SEPTEMBRE 1895

Președința D-luĭ *N. Kretzulescu.*

D-l St. C. Hepites, membru corespondent, înaintéză tomul IX din *Analele Institutuluĭ meteorologic,* cu următórele explicărĭ asupra luĭ:

«Tomul IX din *Analele Institutuluĭ meteorologic*, ce am onóre de a vĕ trimite, spre a fi presintat Academieĭ, deși este tipărit păstrându-se pe cât s'a putut aceeașĭ disposițiune ca în volumele anterióre, se deosibesce însă de cel maĭ complet dintr'acestea prin multele adaosurĭ ce i s'aŭ făcut. Crescerea relativ mare ce s'a făcut în numĕrul stațiunilor nóstre meteorologice a necesitat aceste adaosurĭ. Volumul de față se raportéză la anul 1893 st. n. Ca și tóte volumele precedente, acesta cuprinde maĭ întâiŭ observațiunile orare făcute la Bucurescĭ (Filaret), apoĭ observațiunile publicate după schema internațională de la 14 stațiunĭ de al doilea ordin: Sulina, Constanța, Turnu-Măgurele, Comănderescĭ (Botoșanĭ), Focșanĭ, Armășescĭ (Ialomița), Bucurescĭ, Caracal, Strehaia (Mehedințĭ), Strihareț (Olt), Păncescĭ-Dragomirescĭ (Roman), Călimănescĭ, Câmpulung și Sinaia. Observațiunile meteorologice din localitățile Turnu-Măgurele, Armășescĭ, Strehaia și Călimănescĭ se publică acum pentru întâia óră. Tabelele de la pag D 192 și următórele daŭ o ochire generală asupra resultatelor lunare și anuale de la tóte aceste stațiunĭ.

«Dintre observațiunile făcute anterior anuluĭ 1893 și carĭ până acum nu s'aŭ publicat încă, volumul de față cuprinde pe cele de la Strihareț din perióda de 6 anĭ de la 1885 la 1890. Observațiunile acesteĭ sta-

ţiunĭ pe aniĭ 1890—1893 aŭ fost publicate succesiv în *Analele* nóstre, tom. VII—IX.

«Observaţiunile asupra durateĭ de strălucire a sóreluĭ, element atât de important pentru agricultură şi igienă, aŭ fost publicate de la treĭ staţiunĭ: Sulina, Bucurescĭ şi Sinaıa, localităţĭ ale căror condiţiunĭ geografice represintă treĭ din regiunile naturale ale ţĕriĭ: regiunea maritimă, acea a câmpieĭ şi a munţilor.

«In ultima parte a volumuluĭ s'aŭ publicat observaţiunile udometrice de la cele 94 de staţiunĭ ce aŭ funcţionat în cursul anuluĭ 1893. Acest numĕr este superior celuĭ ce am avut în cursul anuluĭ ce a precedat.

«Observaţiunile meteorologice şi cele udometrice pe anul 1893 publicate în acest volum ne-aŭ servit de a face două studiĭ, carĭ s'aŭ publicat în partea a doua a acestuĭ volum sub titlurile: *Revista climatologică pe anul 1893* şi *Plóia în România în anul 1893*.

«Afară de aceste două studiĭ, volumul de faţă, în partea sa destinată *Memoriilor*, maĭ cuprinde studiul ce am făcut asupra *Geruluĭ Bobotezeĭ*, publicat maĭ întâiŭ în *Analele* Academieĭ, precum şi *Registrul cutremurelor de pămînt din România în 1894*. Numerósele sguduiturĭ (1) ce aŭ avut loc în acest an, sguduiturĭ din carĭ cea de la 4 Martie şi maĭ cu sémă cea de la 31 August aŭ fost remarcabile prin întinderea şi intensitatea lor, m'aŭ făcut să mĕ ocup maĭ de aprópe cu acest fenomen. Sismografele de carĭ dispune până acum Institutul nostru, nefiind în stare de a ne da într'un mod precis niciĭ direcţiunea, niciĭ intensitatea, niciĭ durata acestuĭ fenomen, m'am decis de a ne procură nisce aparate carĭ să ne dea, pe cât posibil este, tóte amănuntele unuĭ cutremur de pămînt.

«Unul din aceste instrumente, construit în Catania după principiile d-luĭ Guzzanti, directorul Observatoruluĭ din Mineo (Sicilia), este dejà pe drum. Un alt sismograf înregistrător, după modelul celor întrebuinţate de *Ufficio centrale meteorologico* din Roma, este în lucru. Sperăm, că la începutul ultimuluĭ lustru al acestuĭ secol, aceste instrumente vor fi în funcţiune la Institutul nostru meteorologic.

«In partea întâia, volumul de care ne ocupăm cuprinde, ca tóte ce l'aŭ precedat, *raportul* ce adresez în fie care an Ministeriuluĭ de Agricultură. Intr'însul se póte vedé tótă activitatea desfăşurată de Institutul nostru meteorologic şı partea de merit ce se cuvine fie-căruia din colaboratoriĭ sĕĭ.

«Crearea unuĭ observatoriŭ magnetic, după planul aflat în volum, este de-

(1) In anul 1894 st. n s'aŭ sımţıt la noĭ cutremure de pămînt maĭ mult saŭ maĭ puţin întınse în 19 ḑile: la 19 Ianuarıe, 19 Februarıe, 1, 3, 4, 5, 11, 17, 18 şı 24 Martıe, 10 11 şi 21 Maiŭ, 10 Iulıe, 12 şı 31 August, 23 Octobre, 3 şı 30 Decembre.

săvîrşită şi sper că membriĭ Academieĭ vor luà cu interes cunoscinţă de acéstă creaţiune

«In acest raport se maĭ găsesc dările mele de sémă asupra lucrărilor *Congresuluĭ sciinţeĭ atmosfereĭ*, ce s'a ţinut în cursul anuluĭ 1894 la Anvers, acelea ale *Comitetuluĭ internaţional de meteorologie*, care s'a reunit în acelaşĭ an la Upsala, şi acelea ale *Comitetuluĭ internaţional de mĕsurĭ şi greutăţĭ*, care s'a reunit în 1894 la Sèvres lângă Paris. La tóte aceste adunărĭ sciinţifice am luat parte ca membru efectiv.

«Dacă alegerea sub-semnatuluĭ în Comitetul internaţional de meteorologie este o onóre şi o rĕsplată pentru acela care se trudesce a studià clima ţĕriĭ nóstre, representarea Românieĭ în *Comitetul internaţional de mĕsurĭ şi greutăţĭ* printr'un membru ales de către *Conferinţa generală internaţională*, ce s'a adunat la Paris în cursul luneĭ Septembre, se datoresce negreşit buneĭ chibzuinţe a Secretaruluĭ general al Academieĭ Române. Intr'adevĕr, d-l D. Sturdza, pe când era Ministru al Afacerilor străine, ajutat de d-l Profesor Foerster, directorul Observatoriuluĭ din Berlin, a avut meritul de a face ca România să fie admisă în 1882 în *Convenţiunea metruluĭ*, din care astădĭ 20 de state din Europa şi America fac parte. Alăturĭ cu Englitera, Germania, Francia, Rusia, Statele-Unite din America şi alte marĭ state din Europa, România, face parte din *Comitetul internaţional de mĕsurĭ şi greutăţĭ* ales de *Conferinţa generală* şi care este chemat a lucrà pentru unificarea sistemuluĭ metrologic în tótă lumea.

«Ultimul volum, tom. XI, din *Travaux et Mémoires*, precum şi acela din *Procès-verbaux des séances du Comité internaţional des poids et mesures* publicate de abià de câte-va lunĭ, sunt cea maĭ bună dovadă că România pe calea progresuluĭ metrologic, este mult înaintată faţă cu alte state' maĭ vechĭ.»

D-l *N Ionescu* observă, că pre lângă marea desvoltare care se arată că a luat'o Institutul nostru meteorologic din capitală, este o lipsă regretabilă, anume capitala nu posedă nicĭ o colónă meteorologică. D-sa crede că ar fi necesar a se înlăturà acéstă lipsă prin zelul directoruluĭ Institutuluĭ meteorologic.

D-l Dr. *V. Babeş* presintă vol. V din *Analele Institutuluĭ de patologie chirurgicală şi bacteriologie*, care cuprinde lucrările făcute în Institut în anul 1892—93.

— Se decide, ca d-l Dr. Babeş să facă în viitórea şedinţă publică o comunicare asupra cuprinsuluĭ acestuĭ volum.

D-l *P. S. Aurelian* amintesce, că fundatorul sciinţeĭ micro-organismelor,

marele Pasteur, a încetat din viéţă. Propune ca Academia să exprime telegrafic d-neĭ Pasteur condoleanţele sale.

— Propunerea se primesce.

Se dă cetire procesuluĭ-verbal al Comisiuniĭ constituite de Academie la Şcóla de podurĭ şi şosele din Bucurescĭ pentru dareà uneĭ burse din fondul Adamachi unuĭ inginer elev al aceleĭ şcóle, ca să studieze exploatarea petroleuluĭ în America şi în Caucas. Comisiunea, compusă din d-niĭ ingineri C. Sturdza, C. Mironescu, sub preşedinţa d-luĭ Sp Haret, propune a se da acea bursă d-luĭ inginer Victor Guţu.

— Academia aprobă propunerea comisiuniĭ.

Se dă cetire raportuluĭ d-luĭ P. Poni asupra lucrărilor Comisiuniĭ însărcinate de Academie să examineze pe concurenţiĭ la bursele Adamachi pentru studiul geologieĭ la Viena şi pentru studiul minelor la Freiberg. Comisiunea, compusă din d-niĭ C. Climescu, Dr. L. C. Cosmovicĭ şi A. D. Xenopol pentru limba germană, şi presidată de d-l P. Poni, propune pe d-l Ioan Simionescu pentru bursa de geologie la Universitatea din Viena şi pe d-l G. Pantazi pentru studiul minelor la Freiberg.

— Academia aprobă propunerea comisiuniĭ.

D-l *Sp. Haret* amintesce, că în publicarea concursuluĭ pentru studiul exploatăriĭ petroleuluĭ nu s'a arătat şcóla la care să se urmeze cursurile, ci s'a reservat a se decide acum. După informaţiunile ce are, crede că localitatea cea maĭ bună pentru aceste studiĭ este Pittsburg în Pensylvania, în mijlocul celor maĭ marĭ exploatărĭ de petroleŭ.

— In urma observaţiunilor d-luĭ *Gr Ştefănescu*, se decide a se amânà hotărîrea pentru viitórea şedinţă.

D-l director al Şcóleĭ de podurĭ şi şosele propune să se amâne concursul pentru bursa Adamachi, ce este a se acordà unuĭ elev al aceleĭ şcóle pe când vor fi terminate examenele de admitere în anul preparatoriŭ.

— Propunerea se aprobă.

D-l *P. Poni* presintă, din partea d-luĭ Anastasie Buznea din Iaşĭ, un chrisov original al luĭ Vasile Lupu Voevod de la 1648 Iulie 11, relativ la o împărţélă de moşiĭ între membriĭ familieĭ Buznea, precum şi o traducere a aceluĭ document de la 1799.

D-l *V. A. Urechiă* cetesce următórea relaţiune asupra Congresuluĭ limbilor romanice ţinut în vara acestuĭ an la Bordeaux:

«Domnule Preşedinte,
«Domnilor Colegĭ,

«*Idea latină*, cum o numesc romaniştiĭ din sudul Franciеĭ, s'a manifestat în acea parte, la Montpellier, destul de târḑiŭ Sub impulsiunea amiculuĭ nostru, d-l Baron de Tourtoulon, la ocasiunea uneĭ întrunirĭ literare în vila d-luĭ de Semenov, pe ţĕrmiĭ Ronuluĭ, aprópe de Avignon, se hotărî fundarea uneĭ *societăţĭ romaniste*, în 1868. Saint-René Taillandier, de Tourtoulon, Mistral, marele poet meridional, Montele, Boucherie, Camboulieu, făcură planul uneĭ *societăţĭ* şi al uneĭ *reviste* exclusiv consacrate la studiul limbilor neo-latine. Acéstă societate se fondéză cu numele de «*Société des langues romaines*» sub preşedinţa luĭ Camboulieu, deşi pivotul în jurul căruia se învîrtiaŭ membriĭ asociaţiuniĭ erà simpaticul nostru amic d-l de Tourtoulon. Se decise fundarea şi a revisteĭ limbilor romanice. In momentul când aveà să apară revista, murì Camboulieu şi iĭ succedă la preşedinţă Carol de Tourtoulon. In 1870 noul preşedinte făcù să apară Revista «des langues romanes», care de atuncĭ a mers prosperând sub conducerea preşedinţilor societăţiĭ şi ocupând, după cum sciţĭ, astăḑĭ un loc fórte înalt între revistele învĕţate din Europa.

«Societatea limbilor romanice, de la 1870 încóce, a deschis o mare anchetă asupra dialectelor meridionale, a dresat charta acestor dialecte, a scris istoria lor, a comparat formele, a stabilit gramatica lor, a colligat lexicul lor, s'a ocupat de folkloristică şi din ce în ce şi-a întins cercetările de la dialectele meridionale francese la limbile neo-latine în genere.

«Societatea limbilor romanice s'a născut din felibrigiŭ. Idea latină s'a născut cu ocasiunea centenaruluĭ luĭ Petrarca. Marele publicist spaniol Albert de Quintana propuse la acéstă ocasiune, alăturea cu comentatoriĭ Conti, archiconsul al Academieĭ de la Crusca, şi cu Nigra, ambasadorul Italieĭ: «*lucrărĭ pentru fraternisarea popórelor latine*».

«Până în 1875, Baronul de Tourtoulon conduse societatea limbilor romane. Din acel an Roque-Ferrier, alt amic al nostru, păşì în fruntea edificiuluĭ filologic de la Montpellier. Totuşĭ Tourtoulon şi Albert Quintana se ocupă în mod special şi maĭ departe cu evoluţiunea ideeĭ latine.

«La serbările literare date în 1875 de Societatea limbilor romanice, marele areopag filologic frances consacră existenţa societăţiĭ create de Tourtoulon. Sub preşedinţa luĭ Mistral, poetul şi autorul dicţionaruluĭ provenţian, şi a ilustruluĭ profesor de la Sorbona Egger, şi sub vice-preşedinţa luĭ Gaston Paris şi Michel Bréal şi a d-luĭ Milla y Fontanalz (erudit filolog spaniol), se acordă de Societatea limbilor romanice premiul la primul sĕŭ concurs

filologic şi literar. Tóte limbile neo-latine fuseseră admise la concurs. Ilustrul filolog italian G. I. Ascoli de la Milan câştigă primul premiŭ.

«La momentul când se distribuiaŭ premiele, Preşedintele primesce 2 telegrame:

«Una erà de la Quintana, care fundà un mare premiŭ, pe care Societatea limbilor romanice să-l acorde celuĭ maĭ bun *cânt al raseĭ latine* într'o limbă neo-latină orĭ-care. Cea-laltă telegramă erà de la romanistul G. I. Ascoli, mulţumind societăţiĭ pentru premiul ce-ĭ acordase. Telegrama se terminà aşà: «Trăiască Francia de oïl şi Francia de oc! Trăiască fraternitatea latină!»

«D-l Gaston Paris a scris atuncĭ la «Journal des Débats» că: «Numaĭ po-«liticianĭ cu vederea scurtă ar puté negligà nisce asemenea simptome. Se «află în istorie multe evenimente considerabile, carĭ aŭ o origine analogă.»

«Ast-fel treptat, din sînul uneĭ societăţĭ speciale, evoluà tot maĭ puternică idea latină. D-l de Tourtoulon în anul următor 1876, intr'o cuvîntare a sa la Montpellier, exclamà: «Fie ca toţĭ fiiĭ Romeĭ, latiniĭ din cele două con-«tinente, aducêndu-şĭ aminte de mama lor Roma, să-şĭ dea mâna în marea «fraternitate a raselor latine.»

«Romanistul bine-cunoscut Paul Marieton, amintind aceste vorbe, ḑice că: «Idea latină a făcut maĭ multă cale în ḑece anĭ decât într'un secol» (Charles de Tourtoulon de Paul Marieton, Lyon 1883).

«La 1878 se ţinură la Montpellier aşà ḑisele *festivităţĭ latine*, organisate de Baronul de Tourtoulon după inspiraţiunea luĭ Quintana. In aceste festivităţĭ, marele nostru Alecsandri câştigă cunoscutul premiŭ pentru *Cântul ginteĭ latine.*

«Dacă până în 1878, prin relaţiunile mele cu felibriĭ şi Societatea limbilor romanice, numele Românieĭ nu rĕmăseseră necunoscute şi nepărtaşe la idea latină, din 1878, graţie d-luĭ Hasdeŭ şi luĭ Alecsandri, limba română îşĭ luà locul de onóre în lucrările filologilor francesĭ, italienĭ, spaniolĭ şi portugesĭ.

«O noua recentă manifestare a evoluţiuniĭ ideeĭ latine avù loc în anul acesta la Bordeaux, cu ocasiunea exposiţiuniĭ organisate acolo de marea şi puternica Societate francesă filomatică. Congresul limbilor romanice, eşind din mijlocul lupteĭ industrieĭ şi a comerciuluĭ, este de sigur o probă elocinte că idea latină astăḑĭ domină puternic tóte spiritele în sudul Francieĭ.

«La acel congres a fost invitată Academia Română.

«D-vóstre, domnilor Colegĭ, aveaţĭ posibilitatea de a vĕ representà la acest congres prin cea maĭ mare şi neîndoiósă ilustraţiune a nóstră filologică de reputaţiune europénă, prin Colegul nostru d-l B. P. Hasdeŭ. Totuşĭ d-vóstre şi însuşĭ d-l Hasdeŭ, bine sciind că la Bordeaux nu erà o manifestare numaĭ pur filologică, ci că acolo se urmărià tot odată şi propăşirea generóseĭ *ideĭ latine*, de a căreia nascere în Francia maĭ sus m'am ocupat, aţĭ bine-voit

a-mĭ da mie frumósa misiune de a vĕ represintà în sînul Congresuluĭ limbilor romanice de la Bordeaux.

«După mijlocirea d-vóstre către Ministeriul Instrucţiuniĭ publice şi din ordinul Maiestăţeĭ Sale Regeluĭ, mareluĭ nostru Patron, d-l Ministru, deşì cu multă întârḑiere, m'a pus în situaţiune de a puté plecà

«Congresul limbilor romanice de la Bordeaux a fost organisat de un comitet special local, sub preşedinţa d-luĭ de Tréverret, profesor la Facultatea de litere din Bordeaux.

«D-l Bourciez, profesor la aceeaşĭ facultate, a fost Vice-Preşedintele comitetuluĭ, iar d-l L. A. Sagurdoy, profesor de limba şi literatura spaniolă tot acolo, a funcţionat cu multă hărnicie ca secretar al comitetuluĭ şi al congresuluĭ.

«Programa de lucrărĭ a congresuluĭ a fost dejà împărtăşită Academieĭ Române. Nu voiŭ insistà asupra eĭ, mulţumindu-mĕ numaĭ de a ḑice că congresul a atins scopul urmărit. El îşĭ propuneà să caute «les moyens de «faire apprécier et de répandre la connaisance théorique et pratique des «idiomes issus de la langue latine, idiomes que parlent aujourd'hui dans «les deux mondes les peuples qui ont civilisé l'Europe, découvert l'Amé- «rique et conservé entre eux la plus visible et la plus réelle ressemblance. «Le comité estime que cette communauté de race, d'esprit et de traditions «doit, de temps à autre, s'affirmer dans des occasions solennelles».

«Acest scop, repet, a fost atins prin faptul că la congres aŭ luat parte învĕţaţĭ profesorĭ de la tóte naţiunile latine.

«La sosirea mea, cu regret cam târḑie, în Bordeaux, congresul ţinuse un numĕr de şedinţe. Din norocire, la aceste şedinţe asistaseră şi conlucraseră doĭ tinerĭ profesorĭ românĭ de la liceul din Craiova, d-niĭ Buşilă şi Sercheşan. Juniĭ şi învĕţaţiĭ meĭ foştĭ elevĭ de la Facultatea de litere ţinuseră cu multă laudă în congres drapelul nostru cultural, unul făcĕnd o scurtă dar bine combinată istorie a limbiĭ şi literaturiĭ române, cel-lalt prescurtând un bun memoriŭ asupra structuriĭ limbiĭ române şi demonstrând prin etimologie şi sintaxă că acéstă limbă este latină.

«Congresul a lucrat împărţit în două grupurĭ, A şi B. Grupul A s'a ocupat de literaturile romane, de relaţiunile şi viitorul lor. Grupul B avù de a se ocupà cu filologia şi învĕţămîntul limbilor romanice. Aceste grupurĭ aŭ lucrat când separat, când împreunate.

«Şedinţele s'aŭ ţinut câte două pe ḑi: diminéţa şi după améḑă. Eŭ nu am putut asistà decât cu începere de la 9 August şedinţa de diminéţă.

«De altmintrelea congresul, care erà anunţat că va începe la 3 August, a început numaĭ la 6

«Intrarea mea în congres a fost salutată cu multă bună-voinţă de către adunarea presentă.

«Acordându-mi-se cuvîntul, am mulţumit congresuluĭ pentru simpatica luĭ primire, spunêndu-ĭ că am înţeles că acésta nu se adresà mie individuluĭ, ci naţiuniĭ române, ci Academieĭ Române (1).

«D-l Preşedinte de Tréverret îmĭ mulţumesce în numele congresuluĭ şi mĕ însărcinéză să aduc Academieĭ Române expresiunea gratitudiniĭ şi a iubiriĭ congresiştilor latinĭ.

«Nu-mĭ propun a urmărì, ḑi după ḑi şi în ordinea în care s'aŭ urmat, lucrările congresuluĭ şi memoriile ce le-a ascultat orĭ desbătut.

«Dintre acestea voiŭ cità comunicaţiunea d-luĭ Paris asupra dialectelor italiene, memoriŭ asupra reformelor îndeplinite în învĕţămîntul superior al limbilor şi literaturilor romanice; memoriul d luĭ Jeanoroy asupra învĕţămîntuluĭ limbilor romanice în sudul Francieĭ; propunerea d-luĭ Steureanu, primită de congres, ca în predarea limbilor neo latine să se facă maĭ multă practică şi maĭ puţină teorie, dar ca să nu separe studiul regulelor gramaticale de lectura textelor graduate; propunerea ilustruluĭ d-n Bréal, cerênd ca congresul să emită votul, ca Guvernele popórelor neo-latine să se înţelégă pentru a instituì trimiterĭ reciproce de băeţĭ şi de fete de diverse vîrste, carĭ să fie încredinţaţĭ la stabilimente saŭ la familiĭ special autorisate şi puse sub protecţiunea şi privegherea agenţilor diplomaticĭ aĭ fie-căreia naţiunĭ interesate.

«După propunerea d-luĭ Mérimé, congresul emite votul, ca să se înmulţéscă bursele de călĕtorie şi de locuinţă în ţĕrile neo-latine şi să se creeze imediat de asemenea burse pentru Italia.

«D-l Mareca propune, şi congresul după desbatere aprobă votul, ca în şcólele secundare din ţĕrile de rasă latină, limba francesă să fie dată de preferinţă la orĭ-ce altă limbă străină. Se maĭ decide însă, ca limbile română, spaniolă, italiană şi portugesă să se predeà în tóte ţĕrile latine cel puţin tot atât ca limbile germanice. Congresul doresce maĭ cu sémă, ca în tóte Universităţile din ţĕrile latine studiul limbilor romanice să se facă maĭ larg şi limba română să nu lipséscă de la acel studiŭ.

«După cererea representanţilor românĭ, congresul recunósce necesitatea

(1) *Mr. Urechia à Bordeaux.* Mr. V. A. Urechia, ancien ministre, sénateur, est arrivé avant-hier soir à Bordeaux. Il a représenté l'Académie Romaine au Congrès des langues romaines. Son discours d'entrée au congrès a été fort applaudi Il a rappelé les anciennes relations de la Roumanie avec la France. Il a fait entendre que la Triplice n'a nullement anéanti la vieille sympathie des Romains pour la France, à laquelle le peuple romain doit tant dans toutes les directions.

ca studiul practic al limbiĭ române să fie maĭ rĕspândit decât a fost până acum în principalele centrurĭ comerciale din Francia.

«In şcólele normale departamentale şi superióre să se predeà, pe lângă limba germană, şi o limbă romanică.

«D-na Dubuc (1) cere încă, şi congresul aprobă, ca în liceele şi colegiile francese de fete din sudul şi sud-estul Franciei să nu se înveţe numaĭ limba germană, ci şi limbile spaniolă şi italiană.

«In interesul învĕţăriĭ de limbĭ romanice, d-na Dubuc propune, şi congresul emite votul, cam în sensul propuneriĭ d-luĭ Bréal, pentru înfiinţare de coloniĭ internaţionale de vacanţă pentru băeţĭ şi pentru fete, aĭ căror părinţĭ n'ar voì saŭ n'ar puté să se separe de dînşiĭ decât pentru un timp prea scurt.

«D-l Bonetti propune, ca scriitoriĭ din ţĕrile cu limbă romanică să evite pe cât posibil întrebuinţarea de cuvinte străine pentru a exprimà ideĭ nouĕ, pe cât timp limba lor le ofere terminĭ echivalenţĭ. Congresul, după desbaterĭ făcute asupra cestiuniĭ, admite propunerea d-luĭ Bonetti, atât de corespundĕtóre moduluĭ de a lucrà al Academieĭ nóstre.

«Se agită cestiunea ortografieĭ francese. Congresul emite votul, ca Academia francesă să grăbéscă decisiunea sa asupra proiectelor relative la ortografie. Congresul e de părere, ca acéstă reformă să se facă maĭ mult în vedere cu starea actuală a limbiĭ decât cu originele eĭ.

«Se maĭ emit voturĭ cu referinţă la întocmirea charteĭ glotografice a Franciei, care să fie gata până la 1900.

«Asemenea se doresce ca institutoriĭ să aibă voe de a se servì de limba vorbită în localitate în predarea limbiĭ naţionale. Se doresce încă formarea de societăţĭ, carĭ să se ocupe de idiomul local şi să publice gramaticĭ şi glosarele acelor limbĭ.

«In fine congresul exprimă dorinţa înfiinţăriĭ şi în Bordeaux a uneĭ societăţĭ orĭ a uneĭ secţiunĭ de limbĭ romanice alipită la societatea existentă, de care pe larg mi-am permis să fac menţiune şi să arăt că nu e nevoe de o nouă societate, ci de alipirea congresanţilor la societatea limbilor romanice dejà existentă şi ilustrată prin mult reputata revistă de sub direcţiunea d-luĭ Gaston Paris.

«Ultima cestiune din programul congresuluĭ urmà să fie: în ce oraş se va ţiné următorul congres?

«După înţelegerea avută cu maĭ mulţĭ din colegiĭ meĭ universitarĭ şi academicĭ şi avênd în vedere evenimentele cunoscute d-vóstre şi despre carĭ socot de prisos a face menţiune acì, am luat libertatea de a propune

(1) *Madame S Dubuc*, institutrice au Lycée de garçons, professeur d'espagnol à l'Ecole supérieure et au Lycée de jeunes filles, Bordeaux, rue Labirat 5

Bucurescil pentru locul de întrunire a următoruluĭ Congres al limbilor romanice, și anume în 1896. Cu o adevĕrată aclamaţiune entusiastă congresul în unanimitate votă în favoarea propuneriĭ mele, propunere care fu salutată cu multă plăcere de tótă presa francesă, cum și de a nóstră românéscă.

«Nu am să vĕ relatez partea festivală a Congresuluĭ limbilor romanice de la Bordeaux; socot inutil de a vĕ descrie frumósa recepţiune de la Hôtel de Ville și cu atât maĭ puţin triumfala escursiune prin vineturile admirabile din Médoc, ale căror proprietarĭ aŭ făcut congresuluĭ o recepţiune de neuitat.

«Mĕ mărginesc numaĭ a vĕ atrage atenţiunea asupra angagiamentuluĭ ce am luat pentru 1896. Am convingerea, Domnilor Colegĭ, că nu mĕ veţĭ desaprobà și că apreciând oportunitatea întruniriĭ în anul viitor a acestuĭ congres, veţĭ constituì îndată un comitet special, care să iea cu hărnicie și competinţă în mânĭ conducerea lucrărilor pentru deplina isbândă a Congresuluĭ limbilor romanice, ce se va ţiné în Septembre 1896 la Bucurescĭ.

«Suntem departe de ḑiua când Nesselrode ḑiceà, că originele Românilor se perd în nóptea timpurilor, dar suntem a doua ḑi după ce scriitoriĭ ungurĭ îșĭ permit încă să ne denege nobilele nóstre origine. Negreșit că abià merită să fie relevate asemenea probe de ignoranţă și de rea voinţă; dar ce ḑi frumósă pentru întréga naţiune română aceea, în care *de visu et de auditu* representanţiĭ întregeĭ rase latine, alăturea cu filologiĭ oneștĭ germanĭ și englesĭ, vor proclamà odată maĭ mult latinitatea nóstră și se vor convinge de stadiul fericit cultural în care am ajuns Atuncĭ lumea va înţelege tot cuprinsul mare și neamuţit grăitor al versurilor luĭ Alecsandri·

«Latina gintă e regină
«Peste-ale lumeĭ ginte marĭ,
«Ea pórtă 'n frunte-o stea divină.»

D-l *V. Maniu* îșĭ exprimă bucuria pentru cele auḑite din relaţiunea d-luĭ Urechiă și crede, că întréga Academie va exprimà d-luĭ Urechiă gratitudinea eĭ, pentru că a sciut așà de bine să represente pe Românĭ și Academia în acel congres al latinităţiĭ. Crede că nu se póte lăsà să cadă idea de a se primì la Bucurescĭ viitorul congres din 1896, căcĭ ni s'ar da ocasiunea de a arătà Romanilor din Occident latinitatea limbiĭ și a naţiuniĭ nóstre. Rógă Academia să dea tot sprijinul eĭ pentru realisarea angagiamentuluĭ luat de d-l Urechiă.

D-l *N. Ionescu* susține propunerea d-luĭ Urechiă și cere să se numéscă îndată o comisiune din sînul Academieĭ, care să stabiléscă programul festivităților ce se vor face cu ocasiunea congresuluĭ. Din comisiune să nu lipséscă Președintele și Secretarul general al Academieĭ. Pentru noĭ este de cel maĭ mare interes întrunirea acestuĭ congres în capitala regatuluĭ, pentru că frațiĭ latinĭ din Occident vor avé ocasiunea de a vedé pe Românĭ, latiniĭ Orientuluĭ. D-sa va depune în biblioteca Academieĭ ultima fasciculă din Dicționarul idiomelor romance, din care se vede cum o colonie de Celțĭ romanisațĭ a sciut să-șĭ păstreze limba sa romană. Cu atât maĭ vîrtos, va fi interesant pentru Romaniĭ din Occident ca să vadă la Dunăre și în Carpațĭ un popor maĭ roman decât Italieniĭ și Spaniolıĭ în limbă și în obiceiurĭ.

D-l *Gr. Ștefănescu* dice, că fără îndoială venirea unuĭ Congres de limbĭ romanice la noĭ ar fi fórte onorător pentru noĭ. Un congres de acest fel însă se face cu marĭ greutățiĭ, și întrébă pe d-l Urechiă dacă d-sa a luat ințelegere și cu Guvernul, pentru că sunt însemnate cheltuelĭ de făcut și alte disposițiunĭ absolut necesare, carĭ numaĭ cu ajutorul Guvernuluĭ se pot face.

D l *D. Sturdza* dice: Când a venit invitațiunea și propunerea ca un membru al Academieĭ să méргă la Bordeaux spre a participà la Congresul limbilor romanice, Academia cu plăcere a primit; a fost însă necesar a recurge la Guvern spre a da mijlócele trebuinciόse, pe carĭ Academia nu aveà putință de a le da. Cestiunea se presintă cu totul alt-fel acuma, când se propune ca să primim în 1896 la noĭ congresul. Decisiunĭ de acest fel ar trebui luate la timp, ca să se pótă discutà prealabil, iar nu să se presinte invitațiunea făcută congresuluĭ spre aprobare, numaĭ ca un fapt împlinit Este naturală dorința fie-căruia de a întrunì la noĭ congrese sciințifice internaționale. Pentru acésta sunt însă fórte marĭ dificultățĭ. S'aŭ maĭ făcut propunerĭ de acest fel, dar nu s'aŭ putut realisà; unele s'aŭ discutat chiar în sînul Academieĭ. Sunt multe causele, pentru carĭ nu suntem încă în posițiune de a ne puté face plăcerea să chemăm la noĭ congrese sciințifice internaționale,

înaintea cărora ţéra să se presinte cu demnitate. Principalele cause sunt: 1. Colecţiunile nóstre sciinţifice nu sunt încă presentabile, pentru că nu sunt instalate cum se cuvine, din causă că sunt tinere şi că până acum nu am ajuns a le da localurile şi instalaţiunile trebuinciόse; aşà sunt biblioteca Academieĭ, Biblioteca Statuluĭ şi Musĕul. Intr'un an de ḑile este omenesce peste putinţă a pune aceste colecţiunĭ în bună rînduială, ca să pótă fi visitate de învĕţaţiĭ carĭ vor veni la congres. Nu ar fi demn a invità pe aceĭ învĕţaţĭ la noĭ, spre a vedé aceste colecţiunĭ în desordine. 2. Ca să ne putem presintà la un congres adus la noĭ, şi maĭ ales la acel de limbĭ romanice, trebue să pregătim lucrărĭ, ca noĭ să fim purtătoriĭ de cuvînt în congres, aşà în cât învĕţaţiĭ carĭ vor veni să fie mulţumiţĭ. Programul acestor lucrărĭ nu există şi timpul cât ar maĭ rĕmâné până la August viitor ar fi de tot prea scurt pentru pregătirea lucrărilor sciinţifice necesare. 3. Cestiunea pusă de d-l Urechiă este mare şi însemnată şi ar atrage după sine cheltuelĭ; de aceea, în şedinţele ordinare, nu avem competinţa de a luà nicĭ o decisiune în acéstă privinţă, ci numaĭ în sesiunea generală. Maĭ este întrebarea, cum consideră Guvernul cestiunea, căcĭ într'o afacere de acéstă natură Guvernul nu póte fi lăsat la o parte şi nicĭ nu se cuvine ca Academia să se pună în contra Guvernuluĭ, dacă acesta nu ar voi să se ţină congresul. D-l Sturdza este în principiŭ pentru întrunirea congreselor sciinţifice în ţéră, şi maĭ ales pentru a aceluĭ de limbĭ romanice; spre a ajunge la acésta însă, trebue să ne pregătim după un program dinainte hotărît; şi când vom fi făcut pregătirea, atuncĭ să se hotărască epoca la care să fie invitat congresul la noĭ. Numaĭ aşà ne vom puté presintà cu demnitatea cuvenită înaintea congresuluĭ, şi numaĭ aşà el va puté fi folositor pentru ţéră şi pentru ceĭ carĭ vor participà la el. Propunerea de a se chemà congresul în anul viitor este prematură. D-sa se învoesce să se alégă o comisiune, care să studieze chestiunea congresuluĭ, dar nu ca să se ţină în 1896, ci peste maĭ mulţĭ anĭ, când vom fi gata a-l primì cu demnitate.

D l *N. Ionescu* susţine a se alege o comisiune pentru întocmirea

programuluĭ pentru primirea congresuluĭ, care nu se póte amânà, fiind-că suntem angagiațĭ printr'un membru al Academieĭ. Să ne presintăm cu ce avem și să arătăm latinitatea poporuluĭ nostru.

D-l *V. A. Urechiă* dice, că Academia este liberă, angagiat este d-l Urechiă, și cu d-sa alțĭ profesorĭ, carĭ vor face congresul în anul viitor, orĭ cu orĭ fără conlucrarea Academieĭ. Nepregătirea materială nu póte fi o împedecare suficientă pentru primirea congresuluĭ. Nu crede însă, că suntem nepregătițĭ din punctul de vedere sciințific. S'a dis că nu suntem pregătițĭ acum și că vom fi peste câțĭ-va anĭ; acésta nu corespunde de loc ideilor d-sale, care voesce cu orĭ-ce preț să aibă congresul în anul viitor. S'a vorbit despre lipsa de fondurĭ; d-sa observă că n'a cerut fondurĭ, ci numaĭ protecțiunea morală a Academieĭ. Maĭ mulțĭ romaniștĭ ilustri, ca Ascoli, Paris, De Gubernatis, Quintana, Castelar, Tourtoulon și alțiĭ aŭ și scris d-luĭ Urechiă că vor venì cu plăcere la congresul din Bucurescĭ.

D-l *Dr. V. Babeș* observă, că adese-orĭ se întîmplă ca congresele sciințifice internaționale să fie amânate. Amânarea s'ar puté face și la noĭ, fără ca acésta să fie umilitor pentru țéră saŭ pentru învitatorul congresuluĭ.

D-l *P. S. Aurelian* dice, că cestiunea are fără îndoială o deosebită însemnătate, fiind vorba a se chemà în congres, ca óspețĭ aĭ țeriĭ, bărbațĭ ilustri din țerile romanice. D-sa crede, că înainte de a se luà orĭ-ce decisiune, ar fi necesar ca Președintele Academieĭ să expună cestiunea M. S. Regeluĭ și să iea și părerea Sa în acéstă privință. Spre acest scop propune, ca cestiunea să fie amânată.

D-l *Gr. Ștefănescu* este de părere, ca comisiunea care se va numì să fie compusă din Delegațiune și d-niĭ Urechiă și Hasdeŭ.

D-l *A. Papadopol-Calimach* crede, că este necesar ca propunerea să se facă la sesiunea generală viitóre.

— Se decide a se amânà cestiunea pentru ședința viitóre.

ȘEDINȚA DIN 29 SEPTEMBRE 1895.

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu.*

D-l C. Climescu anunță telegrafic, că d l Ioan Agaricĭ, încetat din véĭță la Roman la 27 curent, a lăsat prin testament Academieĭ moșia Móra Grecilor din județul Vasluiŭ.

— Se decide a se depune o corónă pe sicriul rĕposatuluĭ și a se delegà d-niĭ N. Ionescu, P. Poni și Gr. G. Tocilescu, să asiste ca representanțĭ aĭ Academieĭ la înmormîntare, care se va face la 30 Septembre.

D-l *N. Ionescu* arată în trăsurĭ generale calitățile de om și de cetățén ale rĕposatuluĭ.

D-l *D. Sturdza* ḑice, că Agaricĭ a fost unul dintre tineriĭ ceĭ maĭ aprigĭ în luptele pentru Unire de la 1857. Cu pietate îșĭ amintesce că și-a început activitatea politică alăturĭ cu Agaricĭ, care erà purtător de stég în ținutul Romanuluĭ. Îĭ pare rĕŭ că împrejurările nu-ĭ permit a fi de față la înmormîntarea vechiuluĭ amic și a bunuluĭ cetățén.

D-l *A. Papadopol-Calimach* dăruesce un autograf al luĭ Costache Negri, al căruĭ text l'a publicat în «Revista Nouă» (1889, p. 333—334); dăruesce asemenea copia uneĭ poesiĭ inedite de Ioan Alecsandri facută la 1848.

D-l *D. Sturdza* dăruesce următórele:

1. Un medalion de argint de 11 cm. pe 8,5 cm, figura în relief înalt a luĭ Sigismund Bathori încunjurată de inscripțiunea: SERENISSIMVS SIGISMVNDVS TRANSILVANIÆ VALACHIÆ ET MOLDAVIÆ PRINCEPS.

2. O tablă de aramă de 40 cm. pe 31 cm., avênd pe o parte gravat în taille douce portretul luĭ Grigorie Ghica Voevod (în Muntenia 1733—1735, în Moldova 1735—1741). De-asupra figuriĭ Domnitoruluĭ: ÆTERNITATI; de desubt marca amînduror țĕrilor între cuvintele: CONSECRAVIT | GRATITUDO; jos: Iassijs in Moldauia MDCCXXXV. Pe cea-laltă parte, Maica Domnuluĭ cu coróna de-asupra capuluĭ ținută de Archangeliĭ Michail și Gavril, și de desubt:

Асемѫнаре фѫкѫтоареĭ де
минꙋнĭ Ікóане а пресфн҃
фечоаре Нѫс: де Дꙋмнезѫꙋ
Динь Мѫнѫстирѣ Нıамцꙋлꙋ

D-l *N. Ionescu* propune, ca aceste douĕ gravurĭ să se tragă în multe exemplare și să se rĕspândéscă.

D-l C. Erbicénu, membru corespondent, trimite în dar un dosar conţinĕtor de titlurile de serviciĭ ale rĕposatuluĭ Episcop Iosif Bobulescu.

Se comunică că d-na M. G. Obedenaru a dăruit o culegere de cărţĭ în 523 volume din biblioteca rĕposatuluĭ sĕŭ soţ, Dr. M. G. Obedenaru, după dorinţa rĕposatuluĭ.

D-l Secretar general *D. Sturdza* comunică, că Delegaţiunea a adresat d-neĭ Pasteur următórea telegramă de condoleanţă:

«Academia Română, luând o vie parte la perderea durerósă, pe care omenirea întrégă a încercat'o odată cu Domnia-Vóstră, Dómne, în persóna ilustruluĭ Domnieĭ-Vóstre soţ, vĕ rógă să primiţĭ complimentele sale de condoleanţă.

«Numele luĭ Pasteur va rĕmâné pentru tot-deauna printre acele ale celor maĭ marĭ bine-făcĕtorĭ aĭ omenireĭ »

D-l *Gr. Ştefănescu* dă cetire următóreĭ relaţiunĭ asupra Şcóleĭ de mine din America:

«*Domnilor Colegĭ*,

«După cum v'am promis în şedinţa trecută, viŭ astădĭ să vĕ daŭ séma de informaţiunile ce am putut căpĕtà în privinţa acesteĭ şcóle.

«Colegul nostru d-l Haret, sciind că am amicĭ printre învĕţaţiĭ americanĭ, m'a rugat să cer informaţiunĭ asupra celeĭ maĭ bune şcóle de mine, maĭ cu sémă în vedere cu exploatarea *petroleuluĭ*. Eŭ m'am şi adresat la un vechiŭ amic al meŭ, d-luĭ Cope, profesor la Universitatea din Filadelfia, unul din statele petrolifere ale Americiĭ. D-l Cope mi-a şi rĕspuns prin epistola din Iunie anul curent. Iată care este cuprinsul acesteĭ scrisorĭ:

Philadelphia, 25 Iunie 1895.

«*Scumpe coleg şi amic*,

«Te pot informà că veĭ găsì pe cel maĭ bun cunoscĕtor al geologieĭ pe-«troleuluĭ în America, pe profesorul *Edw. Arton*, directorul Institutuluĭ geo-«logic din Ohio; el şéde in *Columbus*, oraşul capitală a statuluĭ Ohio, şi in-«ginerul d-vóstre va găsì la dînsul tot ce caută. Nu sciŭ sigur dacă pro-«fesorul Arton dă lecţiunĭ la Columbus saŭ Clavelant, oraş la Nord de Co-«lumbus. La Clavelant se află «Case School of Appleid Science», unde el va «găsì pe profesorul C. F. Moseberry, care este cea maĭ mare autoritate în «chimia petroleuluĭ.»

«De aicĭ resultă că, deşi ţéră petroliferă, Pensylvania nu are o şcólă de mine maĭ importantă, şi acésta nu este de mirare, fiind-că Pensylvania, deşi primul stat în care s'a descoperit petroleul, astădĭ este cu mult întrecută de statul *Ohio*, vecinul sĕŭ, după cum am arătat şi eŭ în memoriul asupra călĕtorieĭ mele în America.

«In urma acesteĭ scrisorĭ, m'am adresat d-luĭ profesor *Edw. Arton* în Columbus, capitala statuluĭ Ohio; de la d-sa n'am primit vre-o scrisóre, şi cunoscênd politeţa Americanilor, cred maĭ mult că acea scrisóre s'a rătăcit. Dacă nu am primit vre-o scrisóre, am primit însă un Anuar al uneĭ însemnate şcóle de mine din Michigan, din Statele-Unite, care de sigur că mi-a fost trimis de d-l Arton.

«Acéstă şcólă, numită «*Michigan Mining School*», se află în orăşelul Houghton, care este reşedinţa comitatuluĭ Houghton, în valea *Partage Lake*, un braţ al *Laculuĭ superior.*

«Şcóla este gratuită pentru orĭ-ce student din orĭ-ce ţéră; se depune însă la intrare o cauţiune de *25 dolarĭ* (100 leĭ), care să servéscă la despăgubirea obiectelor ce ar deterioră, şi ceea ce se scóte ca despăgubire în cursul studielor, se înlocuesce, ast-fel ca depositul să fie tot-deauna întreg, deposit care i se restitue studentuluĭ la eşirea sa din şcólă.

«Şcóla acésta are maĭ multe secţiunĭ şi dă diplome în diferite specialităţĭ ca:

«Inginer de mine, mecanic, electrician; diplomat în chimie, metalurgie, în geologie.

«In privinţa condiţiunilor de admitere, acéstă şcólă primesce treĭ categoriĭ de studenţĭ:

«1. *Studenţĭ dejà graduaţĭ,* — acesta este casul nostru — aceia carĭ posedă dejà o diplomă de la un *Colegiŭ technic* saŭ sciinţific, saŭ de la vre-o Univer sitate din secţiunea în care studiele sunt analóge cu unele materiĭ din şcólă Aceştia sunt primiţĭ în anul I fără examen, presintând diploma ce aŭ. Studiele, pe carĭ aceştia le vor fi făcut în alte institute, li se vor scutì acì, cu condiţiune numaĭ ca fie-care graduat să presinte un *certificat* al Institutuluĭ în care a fost graduat că a făcut acele studiĭ, arătând şi nota ce a obţinut la acele studiĭ. Nu vor fi scutiţĭ decât numaĭ atuncĭ când direcţiŭnea va fi încredinţată că acele studiĭ echivaléză în adevĕr cu cele din şcóla de mine.

«2. *Studenţĭ regulaţĭ.* Aceştia se primesc saŭ în urma unuĭ examen făcut la şcóla de mine, saŭ presintând certificat special de admitere.

«3. O a treia categorie, *studenţiĭ specialĭ.* Aceştia sunt simpli lucrătorĭ carĭ vin acolo ca să se perfecţioneze, eĭ sunt primiţĭ, dacă dovedesc că

sunt pregătiţĭ să facă lucrarea în care doresc să se perfecţioneze în laboratoriĭ şi în mine.

«Pentru cele două dintâĭ categoriĭ se obţin două diplome: saŭ ieaŭ diploma de *bacalaureat în sciinţe* saŭ diploma de *inginer de mine*.

«*Cea dintâiŭ* diplomă se dă pentru studiele ordinare pentru un inginer de mine; cea de *a doua* pentru studiĭ speciale şi maĭ înalte în inginerie.

«Aceste două categoriĭ de diplomaţĭ aŭ ca studiĭ comune următórele:

«Pentru diploma de *bacalaureat în sciinţe* (bine înţeles de mine):

«Algebra superióră, trigonometria plană, trigonometria sferică, geometria analitică, fisicele, chimia generală, analisa cu suflătorul, desemnul mecanic, desemnul topografic, supraveghiarea, supraveghiarea pe tărîm, cristalografia, botanica şi zoologia, paleontologia, geologia elementară, principiĭ elementare de mine, lucrărĭ maĭ înaintate cu suflătorul şi analisa calitativă, analisa cantitativă, încercărĭ, proprietăţile materialurilor, Supraveghiarea minelor şi exploatarea lor, mineralogia, geologia stratigrafică, metalurgia, practica în prăvălie.

«Şi pentru diploma de *inginer de mine* se maĭ adaoge la materiile de maĭ sus următórele:

«Mĕsurătorile fisice, amenagiarea minelor şi darea de sémă despre dînsele, petrografia, geologia fisică, lucrărĭ geologice pe tărîm, saŭ analisa cantitativă maĭ înaintată, saŭ experienţe metalurgice, sintese chimice.

«Şcóla din Michigan (1), spune Anuarul, nu este un *colegiŭ*, ci este o şcólă superióră profesională, în care se dă instrucţiune la graduaţĭ saŭ altora, carĭ voesc să dobândéscă *o educaţiune profesională*, presupunĕnd că studiele literare şi educative aŭ fost făcute dejà şi că eĭ aŭ intrat aicĭ cu scop de a se preparà pentru *munca practică*

«Deşi nu este obligator, studenţiĭ sunt avisaţĭ ca, intrând în şcólă, să aibă puţine cunoscinţe de câte-va din limbile moderne, ca francesa, germana, etc. şi că aŭ urmat materiĭ carĭ le forméză raţionamentul şi limbagiul, ca logica, psichologia, retorica, literatura etc., practica arătând, adaoge Anuarul, că aceştia trec înaintea celor-lalţĭ.

---

(1) Cursul de mine se rapórtă la cincĭ categoriĭ.

1° Minele fluide.

a) Petroleŭ.

b) Gaze

c) Ape sărate.

2° Mine de petrişurĭ, metalifere şi alt-fel.

3° Mine metalifere tarĭ.

4° Mine de cărbunĭ.

5° Mine de pétră (cariere)

«Instrucţiunea în acéstă şcólă se dă teoretică şi practică, în laboratorii şi pe tărîm, cuprindênd inspecţiunĭ de morĭ, de mine şi de fonderiĭ.

«Fie-care student va primi instrucţiunĭ individual şi aceĭ cu aptitudinĭ speciale vor fi dirigiaţĭ la investigaţiunĭ *originale.*

«Cantitatea de muncă este aşà de mare pentru terminarea în timp hotărît, în cât fie-care student trebue să se presinte imediat la deschiderea anuluĭ şcolar şi să stea până la fine.

«Fie-care student este dator să petrécă şépte ore pe di în cincĭ dile pe sĕptĕmână în laboratoriŭ saŭ în lucrările pe tărîm şi în ascultarea cursurilor; preparaţiunile se fac în afară de aceste şépte ore.

«Fiind-că instrucţiunea se face personală şi individuală, un student póte merge maĭ repede de cât ceĭ-lalţĭ, acésta depindênd de aptitudinea şi de sîrguinţa luĭ.

«Pentru luarea diplomeĭ de *inginer de mine* se face o tesă, în care să se cuprindă resultatele uneĭ *lucrărĭ originale* asupra vre-unuĭ subiect tractat în cursul studielor, şi se presintă acest subiect aprobăriĭ şcóleĭ la începutul ultimuluĭ an (al 3-lea) şcolar; se cere ca tesa să cuprindă resultatele uneĭ investigaţiunĭ făcute sub direcţiunea unuia saŭ a maĭ multor profesorĭ aĭ şcóleĭ.

«Anuarul cuprinde o mulţime de alte amănunte, ca împărţirea materiilor pe an şi pe trimestre, programul amănunţit al fie-căreĭ materiĭ, orele de curs şi de practică în laboratoriĭ şi pe tărîm, numele profesorilor fie-căreĭ materiĭ, etc. etc., asupra cărora trec, fiind-că bursierul nostru va luà acolo cunoscinţă de ele.

«Nu pot însă să trec un amănunt destul, dacă nu important, dar destul de oportun în casul nostru. Anuarul arată anume cu cât póte trăì un student în oraşul Houghton, cu tóte necesariile de traiŭ şi cu obiectele de studiŭ:

«1. Pensiunea pentru 10 lunĭ şi jumătate (presupunênd că în timpul vacanţelor copiiĭ se duc în familiĭ) costă 20—25 dolarĭ pe lună	210—262	
«2. Aparate chimice etc.	20— 40	
«3. Cărţĭ şi materiale de desemn	25— 50	
«4 Cheltuelĭ de călĕtoriĭ şi excursiunĭ (preţul jumătate)	10— 50	
«5. Spĕlătura	20— 30	
Total . . .	285—432	dolarĭ
saŭ	1500-2200	leĭ.

«Este probabil că acésta este una din cele maĭ însemnate şcóle de mine,

căcĭ de acì se cer ingineri de mine de diferitele companiĭ de exploatare din Statele-Unite».

—Se decide a se da d-luĭ inginer Guţu, bursier al Fundaţiuniĭ Adamachi, instrucţiunĭ a merge la Houghton în Michigan (Statele-Unite, Nord America), pentru a urmà la şcóla «Michigan Mining School» cursurile privitóre în special la exploatarea petroleuluĭ.

— Cestiunea convocăriĭ Congresuluĭ internaţional de limbĭ romanice se decide a se amânà pentru şedinţa de la 13 Octobre.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 6 OCTOBRE 1895.

Preşedinţa d-luĭ *N Kretzulescu.*

De la d-l S. Albini se primesce în dar un desemn original contemporan representând în siluete portretele luĭ Hora şi Cloşca, precum şi cele 2 medaliĭ atribuite luĭ Hora

De la d-l V. D. Păun, profesor, se primesce o broşură imprimată la 1664, cuprinḑênd o relaţiune (în limba germană) despre răsboiul contra Turcilor.

Se primesc de la Atena 3 broşurĭ, cuprinḑênd traducerea grecéscă a discursurilor rostite în Senatul Românieĭ de I. P. S S. Iosif Naniescu, Metropolitul Moldoveĭ şi Suceveĭ, de P. S. S. Partenie I. Clincénu, Episcopul Dunăriĭ-de-jos, şi de d-l D. A. Sturdza în 1893 asupra legiĭ cleruluĭ.

De la d-l I. Georgescu se primesce portretul rĕposatuluĭ G. Bariţiu făcut de d-sa în creion după natură la Sibiiŭ în 1881.

De la Direcţiunea generală a Căilor ferate române se primesc 6 medaliĭ comemorative a inaugurăriĭ Poduluĭ Regele Carol I, 3 de argint şi 3 de bronz.

D-l *A D Xenopol* înapoiază manuscriptul studiuluĭ *Cestiunea Arilor* de Gr. C. Buţureanu, exprimându-şĭ părerea că acéstă lucrare merită a fi publicată în *Anale.*

— Se recomandă Secţiuniĭ istorice.

D-l *Gr. G. Tocilescu,* însărcinat de Academie a se duce la Roman împreună cu d-niĭ N. Ionescu și P. Poni, ca s'o represinte la înmormîntarea luĭ Ioan Agaricĭ, face o scurtă relațiune asupra acesteĭ ceremoniĭ, arătând participarea autorităților civile și militare, a corpuluĭ profesoral, a unuĭ mare numĕr de orășenĭ și a maĭ bine de 300 țĕranĭ din județele Roman și Vasluiŭ, veniți ca să aducă ultimele onorurĭ rĕmășițelor defunctuluĭ. Serviciul divin a fost oficiat de P. S. S. Episcopul Inocentie. Cu acéstă ocasiune d-l Tocilescu a rostit în biserică cuvîntarea următóre:

«*Intristată adunare,*

«Să nu așteptațĭ de la mine cuvinte carĭ să arate cine a fost cel ce se află înaintea nóstră. L'ațĭ cunoscut cu toțiĭ, l'ațĭ stimat și l'ațĭ iubit, ațĭ prețuit calitățile sale înalte, pe bunul creștin, pe integrul cetățén, pe ardintele patriot. Cartea viețeĭ sale, care acum s'a închis, nu eŭ o voiŭ rĕsfoì! Serviciile ce el a adus orașuluĭ județuluĭ, țĕriĭ — nu eŭ le voiŭ amintì; este cine-va printre noĭ, care va puté îndeplinì acéstă sarcină cu maĭ mult drept, cu maĭ multă competință, cu maĭ mare căldură și elocință. Este unul din ceĭ treĭ solĭ aĭ celeĭ maĭ înalte instituțiunĭ de cultură națională, aĭ Academieĭ Române, este iubitul fiŭ al Romanuluĭ, venerabilul d-n Nicolae Ionescu! D-sa, care a cunoscut pe rĕposat, căre a cărunțit, a albit, luptând împreună cu dînsul pentru realisarea celor maĭ marĭ acte din istoria nóstră contemporană, va scì cu talentul sĕŭ oratoric să schițeze acéstă figură, care a dispărut dintre noĭ, lăsând un mare gol în mijlocul nostru!

«Rolul meŭ este cu mult maĭ modest. Ca Vice-Președinte al Academieĭ Române, vin să aduc un ultim omagiŭ ilustruluĭ defunct, să mĕ fac interpretul regretelor eĭ unanime și să depun, împreună cu ceĭ-lalțĭ doĭ colegĭ aĭ meĭ, o cunună la sicriul și mormîntul luĭ Ioan Agaricĭ.

«Ioan Agaricĭ și Academia Română! Ce legătură a fost între dînsul și cea maĭ înaltă instituțiune de cultură în țéră? De ce acésta a ținut să fie representată la trista ceremonie de onóre a mortua-

relor rĕmășițe? Rĕspunsul îl avețĭ în sufletul și pe buzele d-vóstre.

«Când după atâtea grele și uriașe sforțărĭ, s'a putut întocmì și în draga nóstră țéră o stare de lucrurĭ maĭ bună, maĭ sigură, maĭ cu temeiŭ, — când pentru cultivarea limbiĭ și literaturiĭ naționale s'a înălțat un *templu*, în care oficiază representanțĭ aĭ întregeĭ românimĭ, — este o datorie de recunoscință ce légă acéstă instituțiune cu toțĭ aceĭ ilustri bărbațĭ, carĭ cu gândul ,saŭ cu faptul aŭ contribuit la propășirea și mărirea țĕriĭ!

«Ioan Agaricĭ a făcut parte din acea mare generațiune!

«Simplu răzeș din județul Vasluiŭ, din clasa acelora carĭ aŭ dat pe ceĭ *nouĕ curcanĭ și cu sergentul ḑece* și carĭ aŭ înscris în analele țĕriĭ cu brațele și cu sângele lor o pagină așà de gloriósă, în ḑiua când a fost chemat ca mic proprietar să se rostéscă și dînsul asupra destinelor acesteĭ țĕrĭ, l'ațĭ vĕḑut nu în rîndul *separatiștilor*, ci al *unioniștilor;* și cu tóte rangurile și baniĭ ce i se oferiaŭ, cu tóte schingiuirile la carĭ a fost supus, el a rĕmas statornic în tabăra acelora ce credeaŭ și simțiaŭ că:

«Unde-s doĭ puterea cresce
«Și dușmanul nu sporesce!»

«Aprópe 12 anĭ el a representat unul din județele cele maĭ bogate și unul din orașele cele maĭ vechĭ, județul și orașul Roman; și prin tactul sĕŭ, prin bunul sĕŭ simț, prin spiritul sĕŭ de economie și de bun gospodar, a adus serviciĭ concetățenilor sĕĭ carĭ i-aŭ dat mandatul de deputat saŭ de primar. Când înfine a sosit césul ca să plătéscă și dînsul tributul obștesc, să se ducă de pe acest pămînt, la cine se îndréptă ultima luĭ gândire? Pe cine voesce el să ajute? Cum vrea să-șĭ nemuréscă numele în urma luĭ?

«Răzeșul de lângă Vasluiŭ, rĕmas răzeș în tótă viéța luĭ, cugetă tot la răzeșiĭ ceĭ sĕrmanĭ, la acéstă țĕrănime care o vedețĭ acì umplênd biserica și curtea și care a alergat în tóte părțile ca să bine-cuvinteze memoria făcĕtoruluĭ lor de bine.

«O *șcólă de meseriĭ* voesce I. Agaricĭ să se deschidă pe una din moșiile luĭ. Copiiĭ săracilor să găséscă într'însa mijlócele de hrană și de învĕțătura unuĭ meșteșug; și îndeplinirea acesteĭ pa-

triotice dorințe, o încredințéză dînsul Academiei Române, ca instituțiunii celei mai de încredere și mai temeinice în țéră.

«Iată de ce, întristată adunare, Academia Română vine prin representanții eĭ să plătéscă tributul de recunoscință datorit memorieĭ ilustruluĭ vostru concetățén; iată de ce ea își unesce lacrimele și regretele eĭ cu lacrimele și regretele vóstre; iată de ce ea onoréză într'însul pe cetățénul, pe patriotul și pe generosul filantrop!

«A medità asupra sufletuluĭ și opereĭ unuĭ mort este un isvor de forță pentru ceĭ viĭ!

«Corpul luĭ Ioan Agaricĭ peste câte-va minute se va acoperì de glia de pămînt, sóța care ne așteptă pe fie-care din noĭ! Sufletul sěŭ însă se va duce acolo, unde se cere socotéla faptelor și ispășirea păcatelor! Oficeriĭ cultuluĭ aŭ înălțat rugăciunĭ pentru ertarea păcatelor luĭ; orĭ-carĭ și orĭ-câte ar fi fost ele, se șterg pentru o mare faptă bună: Agaricĭ și-a iubit țéra, a iubit pe aprópele, Agaricĭ și-a făcut datoria pe acest pămînt!

«Și fiind-că un singur lucru e sigur pe lume, *datoria*, și fiind-că fericirea supremă pentru omul care trece, este de a se apropià de Dumnedeŭ prin fapte bune, du-te liniștit suflete al luĭ Ioan Agaricĭ! Amintirea ta nu se va șterge din inimele concetățenilor těĭ; Academia va înscrie cu litere de aur numele těŭ în cartea marilor donatorĭ; instituțiunea ce aĭ dorit'o va devenì un isvor pururea de recunoscință și de nemurire a numeluĭ těŭ: fie-care fiŭ de țěran saŭ de tîrgoveț, care va învěțà în școla ta vre-un meșteșug, te va bine-cuvîntà în tótă viéța, căcĭ prin tine el a căpětat mijlocul de a muncì, de a se hrănì și de a trăì cu cinste și cu vrednicie!

«Eternă să-țĭ fie memoria!»

D-l *Dr. V. Babeș* cetesce comunicarea sa. *Despre bólele de ficat în România, despre nomă, despre tetanos, despre structura microbilor, despre jigodie și despre epizootia porcilor în România*.

D-l *B. P. Hasdeŭ* cetesce scrierea sa: *Sonata la Kreuzer*.

D-l *Gr. G. Tocilescu* cetesce expunerea sa despre mausoleul luĭ Traian descoperit lângă monumentul triumfal de la Adam-Klissi în Dobrogea.

D-l *D. Sturdza* crede a fi interpretul Academieĭ, exprimându-șĭ marea mulțumire pentru însemnata descoperire a acestuĭ noŭ și prețios monument al glorieĭ romane pe pămîntul Românieĭ.

ȘEDINȚA DIN 13 OCTOBRE 1895

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu*.

D-l St. C. Hepites membru corespondent, arată, prin următorul raport, condițiunile în carĭ trebue făcută o columnă meteorologică spre a fi folositóre:

«*Domnule Președinte,*

«Mult măgulitórea scrisóre ce ațĭ bine-voit a-mĭ adresà la 6 curent pentru modestele lucrărĭ ale Institutuluĭ meteorologic ce am onóre de a conduce, îmĭ dă o încuragiare neașteptată. Vĕ mulțumesc din fundul inimeĭ Domnieĭ-Vostre și Academieĭ.

«Din ḑiua în care regretatul Câmpinénu, primul titular al departamentuluĭ Agriculturiĭ. a hotărît înființarea unuĭ serviciŭ meteorologic și până acum am făcut, este adevĕrat, progrese marĭ în studiul climeĭ nóstre, nu atât de marĭ însă precum aș fi dorit și precum, cu puțină bună-voință, s'ar fi putut face negreșit. Sper însă, că dacă nu vom puté câștigà timpul perdut, vom fi totușĭ în stare să accelerăm dobândirea resultatelor celor maĭ neapĕrat necesare elemente climatologice ale țěriĭ nóstre.

«Să vin acum la a doua parte a scrisóreĭ Domnieĭ-Vostre, relativă la dorința exprimată de Academie de a așezà «cât maĭ curînd într'una din «grădinele publice ale Capitaleĭ» o columnă meteorologică.

«Columnele meteorologice, dupe cum bine scițĭ, Domnule Președinte, aŭ de scop de a pune la îndemâna publiculuĭ, maĭ întâiŭ nisce instrumente meteorologice, cu a căror practică trebue să se familiariseze, apoĭ valorile

normale climatologice relative la localitatea unde este instalată columna, precum şi óre-carĭ date geografice şi statistice relative la aceeaşĭ localitate şi în fine *Buletinul meteorologic*, care se alcătuesce în fie-care ḑi în Institutul meteorologic central, cu ajutorul observaţiunilor din diferite părţĭ ale ţĕriĭ. Cu aceste date fie-care îşĭ póte da sémă de repartiţiunea la un moment dat a elementelor climatologice dintr'o regiune, şi care póte prin urmare să-ĭ sugereze ideĭ lămurite asupra *prevederiĭ timpuluĭ*, pe care încă din diferite cause n'a întreprins'o Institutul nostru meteorologic.

«Până în ultimiĭ anĭ, întemeetoriĭ columnelor meteorologice nu aveaŭ nicĭ decum pretenţiunea de a atribuì nisce valorĭ reale indicaţiunilor instrumentelor adaptate la columnă, căcĭ orĭ-care ar fi fost modul şi materialul de construcţiune al sĕŭ, în lemn, pétră saŭ fer, instrumentele eraŭ neapĕrat influenţate într'un mod considerabil de căldura înmagasinată de massa care constitue columna, care negreşit trebue să fie expusă atât la sóre, cât şi la tóte intemperiile. Columnele meteorologice eraŭ maĭ cu sémă nisce monumente pentru ornamentaţiunea pieţelor saŭ grădinelor.

«De când însă d-l. Dr. R. Assmann, şef de serviciŭ la Institutul meteorologic al Prusieĭ, a arătat prin termometrul cu aspiraţiune, că se póte obţiné temperatura aeruluĭ fórte esactă chiar cu observaţiunĭ făcute cu totul la sóre, s'a format în Germania o societate, *Urania Uhren-und Saulen-Comandit-Gesellschaft*, care a construit la Berlin un numĕr mare de columne metalice fórte elegante, în carĭ indicaţiunile instrumentelor meteorologice ce ele conţin sunt destul de esacte. Partea esenţială a columneĭ este o turbină, care pusă în mişcare prin apă sub presiunea conductelor oraşuluĭ produce o ventilaţiune energică, care pune aerul din interiorul columneĭ tocmaĭ în aceleaşĭ condiţiunĭ ca aerul din afară. Apa, care a servit dejà la învîrtirea turbineĭ, servesce de motor pentru a pune în mişcare nisce table marĭ cu anunciurĭ, dar carĭ negreşit s'ar puté înlocuì cu folos cu alte indicaţiunĭ maĭ instructive pentru public.

«Dacă voiŭ adaoge, că fie-care columnă este prevĕḑută cu unul saŭ maĭ multe cadrane de orologiĭ şi că composiţiunea sa nu lasă nimic de dorit în ceea ce privesce estetica şi resistenţa, cred că acesta ar fi tipul columneĭ, ce ar trebuì adoptat pentru satisfacerea dorinţeĭ legitime exprimată de Academia nóstră.

«Unul din directoriĭ societăţiĭ maĭ sus numite, d-l Breslauer, făcênd acum doĭ anĭ o visită Institutuluĭ nostru meteorologic, a bine voit să-mĭ dăruiască pentru Institut sistemul de instrumente şi turbina întrebuinţate în aceste columne meteorologice. După cum însă Institutul meteorologic nu posedă până acum nicĭ o canalisaţiune cu apă şi nicĭ un alt motor

spre a puté pune în mişcare turbina, n'am cerut să ni se pună la disposiţiune instrumentele ce ne-aŭ fost dăruite.

«Dacă Ministeriul de Agricultură—pe lângă care-mĭ voiŭ pune tóte silinţele pentru reuşită—ar bine-voì să aprobe cumpĕrarea columneĭ metalice destinate a cuprinde aceste instrumente, pe carĭ le va oferì cu drag Institutul nostru, şi dacă Primăria Capitaleĭ — pe lângă care asemenea voiŭ mijlocì —ar face lucrările, relativ puţin costisitóre, pentru instalarea columneĭ într'un loc potrivit şi unde ar fi un conduct de apă, s'ar puté cu înlesnire instalà în Capitală columna meteorologică, despre a căreĭ creare s'a vorbit fórte mult şi de multă vreme.

«Funcţionarea regulată a aparatelor meteorologice din acéstă columnă va întîmpinà póte o greutate, din causa prea miceĭ presiunĭ ce are apa din conductele de distribuţiune ale oraşuluĭ. Intr'adevĕr la Berlin turbina, care trebue să facă circa 12 învîrtiturĭ pe secundă, consumă pe ḑi $^{3}/_{4}$ m. c. de apă cu o presiune de 30 metri. După cum o asemenea presiune nu se află nicĭ într'un punct al oraşuluĭ, vom fi silițĭ a modificà turbina. Cu o presiune de 4 metri, o asemenea turbină va consumà 10 metri cubĭ de apă în 24 de ore. Pentru a dispune în tóte anotimpurile de o asemenea presiune, cu actualul sistem de alimentare, va trebuì negreşit să facem instalarea columneĭ într'unul din cele maĭ jóse puncte ale oraşuluĭ. Grădina Cişmegiu se impune decĭ.

«Instrumentele meteorologice ce va conţiné columna meteorologică fiind înregistrătóre, ele ne ar da în mod amănunţit nisce indicărĭ fórte utile pentru comparaţiunea climeĭ oraşuluĭ Bucurescĭ cu aceea ce avem pe délul Filaretuluĭ. Din acest punct de vedere, utilitatea uneĭ asemenea columne meteorologice este netăgăduită.

«După cum însă instalarea sa reclamă o sumă de banĭ, de care nu dispune Institutul nostru, voiŭ face cuvenitele demersurĭ pe lângă Departamentul de care dînsul depinde şi pe lângă Primaria Capitaleĭ, care este interesată la realisarea sa.

«Voiŭ ţiné în curent pe Academie de resultatele, la carĭ voiŭ fi ajuns în acéstă intreprindere.

«Primiţĭ etc »

D-l *N. Ionescu* propune să se recomande Secţiuniĭ sciinţifice examinarea cestiuniĭ.

— Se recomandă Secţiuniĭ sciinţifice.

De la d l L Leger, membru onorar, se primesce scrierea sa *Etudes de mythologie slave No. I. Peroun et Saint Elie*, Paris 1895.

D-l Preşedinte comunică mulţumirea primită de la d-na L. Pasteur şi familia sa pentru condoleanţele exprimate de Academie la încetarea din viéţă a ilustruluĭ învĕţat.

D-l *Sp. Haret* presintă procesul verbal al Comisiuniĭ instituite de Academie la Şcóla de podurĭ şi şosele pentru acordarea uneĭ burse din fondul Adamachi destinată unuĭ elev al aceleĭ şcóle. Comisiunea propune să se acorde bursa elevuluĭ Moţoiŭ Ioan, cu condiţiunea să aducă certificat de paupertate până la 17 Octobre a. c., iar dacă nu va îndeplinì acéstă condiţiune, bursa să se dea elevuluĭ G. N. Ifrim

— Propunerea Comisiuniĭ se aprobă.

D-l *Sp. Haret* arată că la Aprilie trecut s'a dat o bursă Adamachi tînĕruluĭ Vasile Roşu, elev al Şcóleĭ de podurĭ în anul preparatoriŭ şi nepot al rĕposatuluĭ Adamachi. Acest tînĕr a fost primit bursier în acea şcólă şi de aceea, conform regulamentuluĭ, bursa a rĕmas vacantă. D-sa propune să se publice concurs pentru acea bursă pe ḑiua de 2 Novembre, spre a se puté presentà şi eleviĭ primiţĭ în anul preparatoriŭ.

— Propunerea d-luĭ Haret se primesce.

ŞEDINŢA DIN 20 OCTOBRE 1895

Preşedinţa d-luĭ *N. Kretzulescu.*

D-l Secretar general *D. Sturdza* presintă în dar de la Maiestatea Sa Regele medalia de aur pentru inaugurarea Poduluĭ peste Dunăre, închisă într'o frumósă cutie împodobită cu figurĭ de bronz.

D-l Secretar general presintă apoĭ următórele medaliĭ dăruite pentru colecţiunea Academieĭ de d-l Alexandrescu:

1. O stampilă de fer: Intr'un cerc înlăuntrul căruia două ramure de laurĭ şi inscripţiunea: 13 | SEPTEMBRIE | 1848 | DEALUL | SPIREI |
2. 1881 Turnătoria Lemaître.
3. 1891 10 Maiŭ.
4. 1891 Idem (2 exemplare).
5. 1895 Podul de fer (2 exemplare).
6. 1895 Idem.
7. Deposit General 1875.

8. 1891 Brătianu.
9. 1881 Heliade Rădulescu.
10. Cuţarida Jetóne, 4 felurĭ.
11. 1895 Recompensă de şcólă.
12. Jetóne, Fabrica de cărămidă, 3 felurĭ.
13. Idem, Vîrful cu dor, 4 felurĭ.
14. Idem, Dobricénu.
15. Idem, Luther, 4 felurĭ.
16. Idem, Kiel.

D-l *D. Sturdza* dăruesce pentru bibliotecă următórele

1. Letopiseţul Domnilor Moldoveĭ (manuscriptul autograf?) de Enache Kogălnicénu, intitulat precum urméză:

«Acestu létopisăţu a Domnilor di Moldova, care s'au începutu a să scrie di unde au lăsat alţă istorici, carĭ au vintu cu scrisu numai până la sfârşitul Domniĭ luĭ Ştefăniţă Vodă, ficĭorul lui Vasile Vodă, care s'au săvârşit la Hotin.

«Ĭar noi începem cu scris istorii Domnilor di la Istrate Dabija Vodă, şi arătăm toţă domnii di arăndul di atu[n]ce şi pă[n]ă la al patrăle domnie a luĭ Costandin Vodă Mavrocordatu ficĭor luĭ Neculaĭu Vodă Mavrocordatu şi Exaporitul, care au săvârşitu domnile cu a patrăle domnie săvârşindu-să şi mărie sa în Ĭaş, în vremile oştirilor cu Rusăe, pe cari Dumnezău să pomenĭască întru împără[ţ]ăe Cerĭului amin. Lt 7282.»

Incepe cu: «Di aicĭ să începim pentru Domniĭa luĭ Evstrate Vvodă Cap. «26» şi se sfîrşesce ca în ed. tip. de M. Kogălnicénu în *Letopiseţele*, ed. II, Bucurescĭ 1874, pag. 274.

2. Σύνοψις διαφόρων ἱστοριῶν, volum tipărit, avênd înaintea textuluĭ tipărit 5 pagine manuscripte cu note istorice şi de familie ale familieĭ Kogălnicénu din secolul XVIII.

3. Ψαλτήριον Δαβίδ, Veneţia 1740, avênd pe faţa din lăuntru a scórţelor legăturiĭ note istorice manuscripte din famılia Kogălniceanu.

4. Διαταγαὶ Γάμων, 1767, volum tipărit, avênd pe faţa din lăuntru a scórţeĭ întâia a legătureĭ o notă scrisă de Ioan Kogălnicénu de la 1768 Aprilie 25.

De la d-l M. Climescu din Bacăŭ se primesce însciinţare, că fiul sĕŭ Constantin, care a avut o bursă Adamachi de 100 leĭ în anul şcolar 1894—95 ca student al Facultăţiĭ de sciinţe din Iaşĭ, a obţinut un ajutor de la Primăria din Bacăŭ şi se află acum la Paris, unde îşĭ continuă studiele.

— Se decide a se publică concurs pentru darea burseĭ rĕmase vacante.

D-l *Dr. I. Felix* presintă din partea d-luĭ Dr. Gr. Rômnicénu publicaţiunea *Hôpital des enfants de Bucarest, service chirurgical. Compte rendu pour les années 1893 et 1894*, Bucurescĭ 1895. D-l Dr. Felix arată că acéstă publicaţiune este interesantă şi că chirurgia se practică în spitalul de copiĭ după cele maĭ nouĕ cerinţe ale sciinţeĭ.

ŞEDINŢA DIN 27 OCTOBRE 1895.

Preşedinţa d-luĭ *N. Kretzulescu.*

Se cetesce raportul d-luĭ N. Culianu, care presintă lucrările comisiuniĭ instituite la Universitatea din Iaşĭ pentru acordarea a patru burse din Fundaţiunea Adamachi studenţilor de la acea Universitate, şi anume douĕ pentru Facultatea de medicină şi douĕ pentru Facultatea de sciinţe. Comisiunea propune ca bursele pentru Facultatea de medicină să se dea d-relor Maria Anastasescu 'şi Aspasia Macarovicĭ, iar cele pentru Facultatea de sciinţe studenţilor Dimitrie Cădere şi Eduard Christovicĭ.

D-l *Dr Babeş* atrage atenţiunea Academieĭ asupra faptuluĭ, că în acest an amîndouĕ bursele pentru medicină se propun să fie date la douĕ domnişóre, iar în anul trecut una din douĕ burse s'a dat tot uneĭ studente. Prin acésta se dă o deosebită încuragiare studiuluĭ medicineĭ de către femeĭ. In Germania maĭ ales predomină opiniunea că femeile nu trebue încuragiate pentru studiĭ universitare şi că, deşi învaţă bine, nu ar îndeplini aşteptările în ceea ce privesce desvoltarea maĭ departe a sciinţelor medicale, precum şi în ceea ce privesce exerciţiul medicineĭ. In casul de faţă nu se opune propuneriĭ comisiuniĭ examinatóre.

D-l *T. Maiorescu* crede, că nu este admisibil să se facă vre o restricţiune faţă cu femeile în privinţa burselor ce sunt de acordat. Academia nu póte pune bariere de acéstă natură; cere decĭ să se priméscă propunerile comisiuniĭ

D-l *V. Maniu* ḑice, că nu ne putem opune curentuluĭ, şi curentul acum este ca femeia să se depărteze de la grija căminuluĭ, care este ocupaţiunea sa naturală. Să lăsăm timpuluĭ îndreptarea curentuluĭ de acum.

D-l *B. P. Hasdeŭ* se unesce întru tóte cu cele ḑise de d-l Maiorescu. Observă că în Anglia femeile practică medicina pe o scară fórte întinsă.

— Propunerea comisiuniĭ se aprobă cu unanimitate

Ministeriul Instrucțiunii publice, pe lângă adresa Seria E, No 6003, de la 23 Octobre curent, trimite în copie Inaltul Decret Regal cu No, 4.006 de la 21 Octobre, prin care Academia este autorisată a primì legatul facut eĭ prin testament de rĕposatul Emanoil Donicĭ.

D-l Preşedinte *N Kretzulescu* crede, că trebue să se exprime mulțumirile Academieĭ d luĭ Ministru al Instrucțiunii publice, care a mijlocit acest Decret Regal aşteptat atât de îndelungat timp de Academie.

D-l *T. Maiorescu* se unesce cu părerea d-luĭ Preşedinte şi crede, că în împrejurările extraordinare prin carĭ a trecut afacerea acesteĭ succesiunĭ, trebue cu deosebire să se exprime de Academie mulțumirĭ Ministruluĭ care a pus capĕt uneĭ stărĭ anormale

— Se decide a se exprimà mulțumirĭ d-luĭ Ministru al Instrucțiunii publice.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DIN 3 NOVEMBRE 1895

Preşedința d-luĭ *N. Kretzulescu.*

D-l *Sp Haret* presintă în dar din partea d-luĭ Nicolae Giurgénu, fost profesor, din Iaşĭ, o fóie cuprinḑênd o notiță auto-biografică a Metropolituluĭ Moldoveĭ Veniamin Costachi, scrisă de mâna mareluĭ prelat.

D-l C. Erbicénu, membru corespondent, dăruesce următórele documente:

1. O însemnare de hotărnicie scrisă şi subscrisă de însuşĭ Antim Ivirénu ca egumen la Snagov, 1696.

2. Zapis scris de Antim Ivirénu şi întărit de Teodosie Metropolitul, prin care Antim cumpĕră o Țigancă cu 30 talerĭ pentru mănăstirea Snagov, 1699.

3. Zapis scris de Antim Ivirénu, prin care Metropolitul Teodosie primesce, în schimbul Ilineĭ Țiganceĭ, un copil de Țigan, 1699.

4. Zapis, prin care egumenul de la mănăstirea Gruiu dă mănăstiriĭ Snagovuluĭ pentru Țiganul Petru o Țigancă Sava. Scris de Antim Ivirénu la 1699.

5. Zapis, prin care se dă pentru mănăstirea Snagov, pe timpul Episcopuluĭ Ilarion fost al Rîmniculuĭ, năslavnicul mănăstiriĭ Snagov, douĕ familiĭ de Țiganĭ. Zapisul este întărit de Teodosie Metropolitul şi subscris grecesce de Antim Ivirénu la 1707.

6. Carte de afurisenie pentru despresurarea uneĭ moşiĭ a mănăstiriĭ Turbaţilor, scrisă de mâna luĭ Antim Ivirénu, 1704, şi

7. Invoială de schimb pentru o familie de Ţiganĭ, pe timpul luĭ Antim ca egumen, 1702.

De la d-l I. Codrénu, mecanic, se primesc în dar douĕ zapise de la 1681 (7189) Maiŭ 24 şi 1724 (7232) Iunie 10.

De la d-l Dr. Gustav Weigand, membru corespondent, se primesce publicaţiunea *Zweiter Jahresbericht des Instituts fur rumänische Sprache (Rumanisches Seminar) zu Leipzig*, Leipzig 1895.

De la Monetăria Statuluĭ se primesc câte patru exemplare din medaliile «Restaurarea mănăstiriĭ Bistriţa» (1845) şi «Societatea centrală agricolă (concurs din 1895)», medaliĭ carĭ aŭ fost bătute la Monetărie.

D-l Preşedinte *N. Kretzulescu* dăruesce charta regatuluĭ Polonieĭ publicată la 1852, dând asupra acesteĭ charte următórele explicaţiunĭ:

«Permiteţi-mĭ, domnilor, a vĕ face istoricul acesteĭ charte a vechiuluĭ regat al Polonieĭ. Ea este compusă de 35 foĭ şi tipărită în Paris în modul cel maĭ perfect la 1852 — epocă la care răsboiul Francieĭ şi Engliterei în contra Rusieĭ erà în perspectivă — de emigraţiunea polonesă, care aveà în capul eĭ pe Principele Adam Czartorysky; acésta chartă mi-a fost încredinţată la 1855 în timpul răsboiuluĭ în Crimea de doĭ distinşĭ emigraţĭ polonesĭ, pe carĭ îĭ cunoscusem fórte mult la Paris pe la 1834, pe când îmĭ făceam acolo studiele: Comitele Zamoisky, care fusese şeful statuluĭ-major al armateĭ polonese în revoluţiunea de la 1830, şi celebrul romantist Czaicowsky — Sadyk-Paşa.

«La declaraţiunea răsboiuluĭ la 1854 de către Puterile occidentale în contra Rusieĭ, emigraţiunea polonesă a credut un moment c'a venit timpul să-şĭ redobândéscă emanciparea şi suveranitatea eĭ şi s'a pus în mişcare. Czaicowsky, intrând în serviciul Turcieĭ ca Paşă, a format o legiune compusă de emigraţĭ polonesĭ ce se aflaŭ rĕspândiţĭ maĭ în tótă Europa, şi cu legiunea sa a fost unul din ceĭ dintâĭ generalĭ care a coborît în Crimea la Eupatoria. In acéstă legiune se aflaŭ maĭ mulţĭ compatrioţĭ aĭ noştri, între carĭ voiŭ

cità pe Pantazi Ghica, pe Colonel Obedeanu, care trăesce încă, și pe frate-meŭ Mitică Kretzulescu, generalul. Atât pe Czaicowsky cât și pe Comitele Zamoisky am avut plăcerea a-ĭ vedé pe la 1859, pe când eĭ aŭ venit pentru puțin timp în Bucurescĭ, și Comitele Zamoisky mi-a lăsat acéstă chartă în păstrarea mea. Sunt de atuncĭ trecuțĭ 40 de anĭ. Astăḑĭ ea nu póte fi maĭ bine păstrată decât în Academia nóstră.»

D-l Secretar general *D. Sturdza* aduce la cunoscința Academieĭ, că la concursul Premiuluĭ Adamachi, al căruĭ termin a fost 31 Octobre, s'aŭ presentat următórele publicațiunĭ, carĭ aŭ fost trimise spre cercetare Comisiuniĭ Premielor anuale:

Bălănescu (Simeon), Blestemul. Poveste născocită. Bucurescĭ 1895.

Brote (Eugen), Un memoriŭ politic Cestiunea română în Transilvania și Ungaria. Bucurescĭ 1895.

Dinescu Barzan (Ioan), Influența criseĭ morale asupra criminalitățeĭ. Bucurescĭ 1895.

Georgescu (Sabin). (P.), Radu cel Frumos, tragedie istorică originală în 5 acte și în versurĭ. Bucurescĭ 1895.

Simu (Romul), Monografia comuneĭ Orlat. Sibiiŭ 1895

Stoica (Simeon), Higiena copiluluĭ de la nascere până la al 7-lea an al etățiĭ. Sibiiŭ 1895.

D-l Secretar general D. *Sturdza* amintesce, că prin încetarea din viéță a mult regretatuluĭ Dr. D. Brândză, Comisiunea premielor anuale s'a descompletat și crede că ar fi bine să se completeze prin alegerea unuĭ alt membru, pentru ca Comisiunea să-șĭ pótă începe de îndată lucrările. Alegerea, care s'ar face acum, va trebui — se înțelege — să fie întărită printr'un vot al sesiuniĭ generale viitóre

— Se alege cu unanimitate d l *Gr Ștefănescu.*

D-l *Gr. G. Tocilescu* presintă Academieĭ publicațiunea sa· *Monumentul de la Adamklissi, Tropaeum Traiani, publicat în colaborațiune cu Otto Benndorf și George Niemman,* Viena 1895.

D-l *Gr. G. Tocilescu* cetesce apoĭ comunicarea sa: *Unde aŭ fost orașele Istropolis și Stratonichia? — Lucrările de săpăturĭ din cetatea Tropaeum.*

ȘEDINȚA DIN 10 NOVEMBRE 1895

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu*

De la d-l Hugo Schuchardt, membru onorar, se primesce scrierea sa *Sind unsere Personennamen ubersetzbar?* Graz 1895.

De la d-l C. Erbicénu, membru corespondent, se primesc în dar documentele istorice însemnate în următórea scrisóre.

«*Domnule Președinte*,

«Posedând câte-va acte privitóre la istoria și literatura nóstră națională, vĕ rog să bine-voițĭ a le primì ca harăzite de mine Academieĭ Române Aceste acte sunt:

1. Actul (în copie) al societățeĭ grecescĭ premergĕtóre Eterieĭ, numită *Frățietatea*, subscris de Metropolitul Veniamin Costachi și Gherasim Episcop Romanuluĭ, împreună cu douĕ publicațiunĭ imprimate ale luĭ Alexandru Ipsilante, din 1805.

2. Cererea Vorniculuĭ Alecu Kretzulescu către epitropia averiĭ Metropolituluĭ Dosoteiŭ, de a se acordà o bursă pentru Paris fiuluĭ sĕŭ Neculache Kretzulescu, din 1837. Cu o traducere română.

3. *Geminiĭ din Bergam*, de Prapurcicul I. Florescu, 1836.

4. Un document original, prin care Calistru, ultimul episcop de Rădăuțĭ, îșĭ depune omoforul și se retrage la călugărie. Este subscris de însușĭ Calist, din 1729.

5. Propunerile preoțimiĭ din eparchia Hușuluĭ, care le va sprijinì la Divanul ad-hoc deputatul ce-șĭ vor alege. Original.

6. Șése țidule ale Pașeĭ ocărmuitor în Bucurescĭ la 1821. *Despre modul cum se făceaŭ căsătoriile*. Originale, 1821

7. Un act de cercetare în chestiunea ḑilelor de muncă ale țĕranilor pe moșiile boerescĭ și mănăstirescĭ și încetarea acestuĭ abus, 1823 Original.

8. Un act, prin care Petrache Antonescu este scutit de dările vistieriei pentru că s'a făcut slujbaș. Original, 1838.

«Primițĭ, etc.»

De la d-l Dr. Daniel Werenka se primesce scrierea sa: *Topographie der Bukovina zur Zeit ihrer Erwerbung durch Oesterreich (1774 — 1785)*, Cernăuțĭ 1895.

De la d-l E Picot, membru onorar, se primesce scrierea sa: *Coup*

d'œil sur l'histoire de la typographie dans les pays roumains au XVI-ème siècle, Paris 1895.

Se citesce scrisórea d-luĭ inginer Victor Guțu, bursier al Fundațiuniĭ Adamachi pentru studiul petroleuluĭ în America. D-l Guțu arată, că după informațiunile culese de la principaliĭ specialiștĭ în studiul petroleuluĭ din Statele-Unite, nu există o școlă anumită în care d-sa să facă studiele cu carĭ e însărcinat de Academie, ci trebue să combine cursurĭ de la diferite instituțiunĭ, după indicațiunile fórte competinte ale profesoruluĭ Edw. Orton din Columbus.

— Se decide a se da d-luĭ Guțu autorisarea să urmeze programul de cursurĭ ast-fel stabilit după sfaturile d-luĭ Orton.

D-l *Sp. Haret* presintă lucrările comisiuniĭ instituite de Academie la Școla de podurĭ și șosele din Bucurescĭ pentru acordarea uneĭ burse din fondul Adamachi unuĭ elev al aceleĭ școle. Comisiunea propune a se da bursa vacantă elevuluĭ Roseiŭ David.

— Propunerea comisiuniĭ se aprobă, acordându-se bursa de 100 leĭ pe lună elevuluĭ Roseiŭ David, cu începere de la 1 Novembre a. c.

Se dă cetire testamentuluĭ rĕposatuluĭ Ioan Agaricĭ în următórea cuprindere:

«Subsemnatul, Ioan Agaricĭ, proprietar, domiciliat în orașul Roman, fiind în deplinătatea mințiĭ mele și cugetând cu deplină libertate asupra celor ce să se facă după încetarea mea din viéță cu întréga mea avere mobilă și imobilă, pe care cu hărnicie și economiĭ am agonisit în timpul vieții mele, am hotărît cele ce urméză:

«I. Intréga mea avere mobilă și imobilă, oblıgațiĭ, efecte publice, o las după mórtea mea copiilor rĕposatuluĭ meŭ frate Costică Agaricĭ, cu următórea deosebire:

«A. Fiind-că părintele meŭ Costache erà originar din județul Vasluiuluĭ, unde a și rĕposat, și, împreună cu maica mea născută Gergel, sunt înmormîntațĭ la bisericuța din cătunul Popesciĭ, comuna Milesciĭ, făcută de eĭ, unde eraŭ proprietarĭ, las moșia mea Móra Grecilor și Munteniĭ-de sus din comuna Munteniĭ-de-sus, județul Vasluiŭ, în tótă întinderea eĭ, aproximativ 1.600 (una mie șése sute) fălcĭ, cu tóte acaretele și îmbunătățirile, după actul de cumpĕrătóre de la rĕposatul Bastachi, întărit de Trib. Vasluiŭ, Academieĭ Române, în următórele condițiunĭ:

«B. Din veniturile anuale ale moșieĭ se vor plătì întâiŭ anuitățile și procentele la Prima Societate de Credit funciar rural din Bucurescĭ până la

amortisarea sumeĭ de 200.000 (douĕ sute miĭ) leĭ, ce aŭ maĭ rĕmas de plată din suma cu care moşia erà grevată când am cumpĕrat-o de la Bastachi.

«V. O pensie viageră de una mie francĭ pe an, plătită în douĕ termine, la fie-care şése lunĭ, servitóreĭ mele Verona Mihoc.

«II. Cu tot cel-lalt venit, cât se va prinde de pe moşiĭ şi cât se va mărì după amortisarea datorieĭ de la Credit, precum şi din exploatarea pădurilĭ de pe moşiĭ, care este în întindere de peste treĭ sute fălcĭ şi care nu se va desfiinţà nicĭ odată, făcêndu-se exploatarea după legea silvică a statuluĭ, Academia Română va înfiinţà o şcólă în casele de pe Móra Grecilor, servind pentru acésta şi tóte atenanţele şi grădinile din îngrăditura actuală. Şcóla va purtà numele de Şcóla Ioan Costachi Agaricĭ din Móra Grecilor.

«Fiind-că experienţa ne a dovedit, că cu sistemul actual al învețămîntuluĭ rural puţinĭ ţĕranĭ sciŭ carte, din causa lipseĭ de mijlóce, Academia Română este obligată ca şcóla să o înfiinţeze după sistemul şcólelor profesionale cu internat, avênd un program cât se va puté maĭ practic şi predându-se şi din meşteşugurĭ acele de prima necesitate pentru agricultură. Pentru acésta se va pune la disposiţiunea şcóleĭ 20 (douĕ-ḑecĭ) hectare pămînt cel maĭ apropiat de şcólă; produsul acestuĭ pămînt se trece tot în veniturile şcóleĭ. Academia maĭ este obligată să dea premiĭ anuale pentru suma de 500 (cincĭ sute) leĭ; împărţirea lor se va face la şcólă.

«Isvórele ce sunt de la dél de casă şi sat, în Valea Vieĭ, se vor cătà, se vor aduce în ograda şcóleĭ, unde se va face o cişmea şi o mică bae pentru elevĭ.

«Acesta este testamentul meŭ, făcut cu buna mea voinţă şi liber consimţemînt, scris, datat şi subscris cu mâna mea proprie.

«Făcut în oraşul Roman, la 16 Septembre 1895.»

— In urma discuţiuniĭ făcute asupra primiriĭ acesteĭ succesiunĭ, se decide a se amânà decisiunea până după procurarea maĭ multor informaţiunĭ.

ŞEDINŢA DIN 17 NOVEMBRE 1895.

Preşedinţa d-luĭ *N. Kretzulescu*

D-l Secretar general *D. Sturdza* reamintesce, că la 10 ale luneĭ curente a încetat din viéţă d-l membru al Academieĭ A. Odobescu. Delegaţiunea a depus o corónă la sicriul rĕposatuluĭ, iar membriĭ adunaţĭ în şedinţă extraordinară în ḑiua de 11 curent aŭ însărcinat pe d-l Vice-Preşedinte Gr. G. Tocilescu să rostéscă cuvîntarea funebră în numele Academieĭ.

D-l *Gr. G. Tocilescu* ḑice, că la înmormîntarea rĕposatuluĭ făcută la 12 curent a rostit în numele Academieĭ următórea cuvîntare:

«*Intristată adunare,*

«Academie, Universitate, bărbaţĭ de litere şi de sciinţe, studenţime, simţim cu toţiĭ un mare gol în mijlocul nostru.

«Zadarnic căutăm cu o privire îngrijată pe acela, care până erĭ erà între noĭ, îl iubiam, îl respectam, făceà podóba şi gloria nóstră.

«In locul Colegululĭ scump, al profesoruluĭ devotat, al scriitoruluĭ maestru, vedem înainte-ne o mare umbră, un mormînt deschis, carele aştéptă ca peste câte-va minute să înghiţă rĕmăşiţele mortuare ale aceluia care nu maĭ este, care a plecat dintre noĭ aşà fără de veste şi în chip aşà de tragic.

«Scumpiĭ şi respectaţiĭ confraţĭ de Academie şi Universitate mie mi-aŭ dat durerósa sarcină, ca să aduc ultimul omagiŭ aceluia ce l'am perdut. Dar ce omagiĭ maĭ elocinte decât tăcerea înaintea acestuĭ mare nume, care vorbesce în destul prin sine?

«Sarcina o simt cu atât maĭ grea, cu cât am temere că nu voiŭ fi în stare s'o duc până la capĕt, căcĭ Alexandru Odobescu n'a fost pentru mine numaĭ un bun şi bine-voitor Coleg, un amic cald, sincer şi devotat; el a fost cel dintâiŭ care m'a îndrumat pe calea frumósă a sciinţeĭ anticare; din comóra nesecată a entusiasmuluĭ luĭ am răpit acea scânteie, pe care o ţin nestinsă în

fundul sufletuluĭ meŭ; el a rĕmas magistrul meŭ și după ce am ajuns colegul sĕŭ.

«De aceea să nu așteptațĭ de la mine, în aceste împrejurărĭ, ca să schițez cariera și opera ilustruluĭ rĕposat: sarcina ar întrece puterile mele, pentru că Alexandru Odobescu nu a fost numaĭ archeolog; cu mintea luĭ ageră și luminată, el a îmbrățișat atâtea domeniĭ ale sciințeĭ și literatureĭ; prin operele spirituluĭ și inimeĭ sale, el aparține întregeĭ cugetărĭ, aparține Românieĭ, némuluĭ și véculuĭ în care a trăit.

«Ceea ce face ca în sufletul nostru el să aibă un loc deosebit, ceea ce ne dă dreptul să-l revendicăm pentru noĭ, este că dînsul a fost și a voit să fie tot-deauna și înainte de tóte un om de sciință, un dascăl al tinerimiĭ, și s'a simțit mîndru între noĭ și cu noĭ.

«Deși a ocupat dregătoriile cele maĭ înalte: ministru la vîrsta de 29 anĭ, membru al Consiliuluĭ de Stat, dar politica rare-orĭ l'a preocupat; el vedeà póte prea departe înaintea sa și póte prea larg în jurul sĕŭ, caracterul luĭ erà prea independent, pentru ca să pótă rĕmâné un om de partid.

«Părtaș, ne spuneà el singur într'o ședință a Academieĭ, părtaș «printre ceĭ maĭ tinerĭ, din acea generațiune de la 1848, care-șĭ «hrănià inima cu cele maĭ viĭ și maĭ multe aspirațiunĭ, — iar de «altmintrelea înclinat maĭ mult din fire către ocupațiunile literare «și istorice, — am trăit acì în țéră, de pe la 1854 în cóce, timp «de 25 de anĭ, cătând când la dél, când la vale, un colțișor unde «să-mĭ durez saŭ un palat, saŭ o colibă, pe locul cam viran al li-«teratureĭ și al istorieĭ românescĭ.»

«Născut dintr'o familie bogată, fiŭ de Mare Spătar, el n'a uitat că «în datinele țĕriĭ aŭ fost tot-deauna nobilĭ și boerĭ aceia numaĭ, «carĭ aŭ sciut să se înalțe întru binele și gloria patrieĭ», și încă de tînĕr el arată, pe lângă o mare agerime de minte, o vie iubire de patrie. Acéstă iubire rĕsuflă în tóte scrierile și lucrările sale. Când se duce la Paris ca să-șĭ completeze studiile, pórtă

cu dînsul dorul de ţéră şi al celor mulţĭ şi năpăstuiţĭ de acì; el cugetà la muncitorul român (erà de 17 anĭ) scriind:

«Noĭ, junĭ carĭ studiăm, saŭ în ţĕrĭ străine, saŭ în patria «nóstră, să ne aţintim privirea asupra adevĕratuluĭ Român şi să «ne silim a-ĭ înapoià hrana ce el ne dă pe tótă ḑiua, printr'o «hrană intelectuală, morală, pe care sciinţa singură o póte da.»

In Septembre 1855 se întórce în ţéră, şi de atuncĭ şi până erĭ, în curs de 4 deceniĭ, el stă neclintit la postul de onóre, printre fruntaşiĭ literatureĭ şi sciinţeĭ. Cine străbate văile şi câmpiile, cine rĕscolesce archivele şi bibliotecele, cercetând peste tot locul umbrele şi amintirile strămoşilor noştri, reînviând umbra bărbaţilor celor marĭ, luminând trecutul artistic şi istoric al naţieĭ românescĭ?

«Cu un stil cumpĕnit, învietor şi colorat, cu o limbă neauşă românéscă, aşà cum se oglindesce în limba chronicarilor, el publică nuvele istorice, studiĭ asupra literatureĭ populare, asupra poeţilor Văcărescĭ, asupra mănăstirilor şi anticităţilor patrieĭ şi altele.

«Lucrările sale îĭ dedeaŭ dreptul să intre în Academia Română, şi în sînul aceste ĭ înalte instituţiunĭ de cultură, el este multă vreme sufletul eĭ, după ce pusese umĕrul la reorganisarea eĭ. Cine va puté să uite, că el este acela care, împreună cu vre-o doĭ treĭ alţĭ ilustri tovarăşĭ de luptă, ca Alecsandri şi d-l Maiorescu, se opune cu energie tendinţelor de exagerată purificare a limbeĭ? «Să nu voim, ḑiceà el, a croì limba nóstră pe tipare neasemuite; «scalpelul ce voesce a purificà limba nu trebue să pătrundă maĭ «adînc decât unde este adevĕrata rană.»

«Ca profesor, el ilustréză 15 anĭ catedra de archeologie, deschide căĭ noue de investigaţiunĭ, iar opera la care consacră viéţa sa întrégă şi pe care o consideră drept coronamentul carriereĭ sale archeologice este: *Tesaurul de la Petrósa.*

«Ast-fel, dacă aruncăm privirea asupra aceste ĭ vieţĭ sciinţifice aşà de variate, rodnice şi active, ne sfâşie durerea şi ne înnécă plânsul, că mórtea a răpit pe acest bărbat superior, înzestrat cu atâtea cunoscinţe şi cu un talent extraordinar, l'a răpit în mij-

locul nobilelor sale năzuințe, în mijlocul lucrărilor sale rĕmase trunchiate și nesfîrșite.

«A dice însă că Alexandru Odobescu a fost un bărbat eminent, un talent superior, o nestimată în literatură și sciință, nu este destul; el a fost și un suflet mare și nobil, o inimă curată și generósă, bunătatea îngerescă personificată.

«Care din tinerĭ, nu numaĭ din eleviĭ sĕĭ, a bătut la ușa Odobesculuĭ, și ea nu s'a deschis? Cine i-a cerut sfatul, și el nu l'a dat? Cu ce iubire și cu ce pricepere scià el să cetéscă în sufletul tînĕruluĭ; cu ce pătrundere desvĕlià taina puteriĭ acestuia; cu ce agerime găsià sarcinile potrivite fie-căruia; cu ce răbdare călăuzià primiĭ luĭ pașĭ; cu ce tact și mĕsură scia să încuragieze cele bune, să desfătuiască de la cele rele și să se pórte ca un bun și adevĕrat părinte cu toțĭ și pentru toțĭ? Luĭ datoresc roiurĭ de tinerĭ existența lor sciințifică; luĭ, simțemîntul vocațiuniĭ lor, elementele primelor lor lucrărĭ personale; luĭ, satisfacerea lor internă. Pentru ce însă aș maĭ stăruì, când suntețĭ acì voĭ, eleviĭ luĭ de la Universitate și Școla normală superióră, și d-vóstre Colegĭ de Academie și Universitate! Ca magistru și ca om l'ațĭ cunoscut, l'ațĭ prețuit, l'ațĭ iubit, și dacă acum el ar fi de față nu numaĭ cu trupul, dar și cu sufletul, ar vedé că de față este el și în tóte inimile nóstre, că și după mormînt el alcătuesce cu noĭ o legătură ideală, care se va întărì și se va prețuì cu cât timpul va arătà cât de mare este golul, ce disparițiunea luĭ a lăsat în mijlocul nostru.

«Dar cine a tăiat firul acesteĭ nobile viețĭ? Ce motive aŭ putut să determine o hotărîre așà de tristă pe cât și de crudă? Sufletul luĭ se deduse cu necazurile, devenise tare și răbdător, spre a se maĭ teme de smăcinările ce l'ar maĭ fi putut aștèptà pe acest pămînt: «Sufletele marĭ, el singur spusese, se plămădesc în valurile «restriștiĭ.» Și câte valurĭ ale restriștiĭ nu a avut el să înfrunte? O ființă implacabilă îl pândià, pare-se, de mult; mórtea cu mânile recĭ l'a luat, pentru ca să-l adórmă într'un cosciug. El nu maĭ este; a rĕmas înainte-ne opera luĭ.

«Mulțĭ aŭ scris și vor scrie românesce, dar numaĭ tu, magistre,

aĭ sciut să întrupezĭ farmecul graiuluĭ poporal, să făurescĭ cu pana-ţĭ meşteşugită atâtea opere neperitóre. Se va lărgì cercul cunoscinţelor archeologice; de pe catreda luĭ va sunà încă ***sursum corda*** al sciinţeĭ; dar meritul întemeietoruluĭ e maĭ pre sus de orĭ-ce merit, şi tu, magistre, aĭ pus la noĭ temelia acestuĭ învĕţămînt. Mulţĭ aŭ luptat şi luptă în acéstă viéţă; dar puţinĭ ca tine, carĭ să fi luptat fără altă ambiţiune decât aceea de a fi folositor ţĕriĭ sale, semenilor sĕĭ. Cu braţul ager aĭ despicat ogorul înţelenit al limbeĭ şi cultureĭ nóstre literare; cu minte înaltă şi pătrundĕtóre aĭ lucrat pururea pentru adevĕr, pentru bine şi pentru frumos; cu inima de înger şi cu bunătate aĭ fost pentru toţĭ, chiar şi pentru aprigiĭ tĕĭ vrăjmaşĭ.

«De aceea du-te de te odihnesce în rĕcoritórele umbre ale nopţiĭ de strădăniile, ce ţi-aŭ dat ḑiua caldă a vieţiĭ!

«Amintirea ta va rĕmâne neştérsă: «*Semper honos, nomenque «tuum laudesque manebunt.*»

De la Direcţiunea generală a Căilor ferate române se primesce un *Album cuprinḑênd planul basinurilor, clădirilor şi instalaţiunilor mecanice ale docurilor din porturile Galaţĭ şi Brăila.*

D-l Secretar general *D. Sturdza* aduce la cunoscinţă, că la Novembre curent a încetat din viéţă d-na Maria General I. Carp, care prin testamentul sĕŭ de la 4 Iulie 1892 şi prin testamentul suplementar de la 4 (16) Martie 1895 instituе pe Academia Română legatară a sa universală şi executóre testamentară cu diferite sarcine. Testamentele aŭ următórea cuprindere:

«*Testament*

«Subsemnata Maria General I. Carp, vĕduvă, de profesie rentieră, domiciliată în Bucurescĭ, strada Scaunele 24, fiind cu mintea sănătósă, dispun de avutul meŭ mişcător şi nemişcător, tot ce am acum şi tot ce se va găsì la încetarea mea din viéţă. Revoc orĭ-ce testament al meŭ făcut până astăḑĭ, fie cel de la 1884, fie cel făcut la 21 Novembre 1888 şi care se află depus la Trib. Secţiunea de Notariat, făcut în formă mistică, rĕmânênd nule şi neavenite.

«Dispun de avutul meŭ după cum urméză:

«Las Academieĭ Române din Bucurescĭ moşia mea Oltenĭ din jud. Teleorman, plasa Tîrguluĭ, comuna Oltenĭ, în tótă întinderea eĭ, cu tóte îmbunătăţirile, ecarete, morĭ şi tot ce se află pe dînsa; pun ca oblıgaţie Academieĭ Române următórele îndatorirĭ:

«a) Va da Ateneuluĭ Român din Bucurescĭ 10 000 leĭ odată pentru totdeauna.

«b) Va da pe fie-care an 4 000 leĭ, 2 000 vor fi destinaţĭ pentru a îmbrăcà pe copiiĭ sărmanĭ din şcólele din oraşul Giurgiu, jumătate pentru fete şi jumătate pentru băeţĭ; iar ceĭ-lalţĭ 2 000 iĭ va da pentru băeţĭ şi fete sărace de la şcólele din Bucurescĭ, asemenea pentru îmbrăcăminte, căutându-se tot-deauna de a se da celor maĭ săracĭ şi celor maĭ bunĭ.

«c) Leĭ una mie va da pe an pentru întreţinerea şcóleĭ din comuna Oltenĭ.

«d) Cincĭ sute leĭ pe fie care an va da pentru întreţınerea bisericeĭ din comuna Oltenĭ, unde se va pomenì numele soţuluĭ meŭ Ioan şi al meŭ de vecĭ de vecie.

«e) La fie-care treĭ anĭ, Academia Română va înfiinţà un premiŭ de şépte miĭ leĭ, care se va da pentru cea maĭ bună scriere în limba română şi făcută de un Român. Acest premiŭ se va da alternativ pentru o scriere militară şi pentru alta civilă, începêndu-se cu cea militară. Subiectul pentru scrierea militară se va fixà de o comisiune de şépte generalĭ şi ofiţerĭ superiorĭ, care va fi numită de Ministeriul de Răsboiŭ; iar subiectul scrieriĭ civile se va fixà de Academia Română. Acest premiŭ va purtà în tot-deauna numele de **Marele Premiŭ General Ioan Carp şi Maria Carp.**

«f) Academia Română va avé în tot-deauna un tînĕr trimis în străinătate saŭ o tînĕră fată, carĭ vor învĕţà bine şi vor fi aleşĭ din următórele familiĭ: familia C. I. Bossie, Anton Carp, D. I. Carp, C. A. Orăscu; din aceste familiĭ şi din descendenţiĭ lor continuŭ cât vor existà se va trimite, alegêndu-se cel maĭ bun, spre a studià în străinătate; plată anuală i se va da de Academia Română 4.600 leĭ pe fie-care an.

«Las frateluĭ meŭ C. D Bădulescu tótă cea-laltă avere a mea ce se va găsì la încetarea mea din viéţă, adecă moşiĭ, case, ecarete urbane, banĭ, lucrurĭ şi tot ce se va găsì, fără a avé vre-un drept cine-va a-ĭ pretinde ceva.

«Il oblig pe fratele meŭ C. D Bădulescu ca să dea nepóteĭ mele Adina C. I. Bossie suma de douĕ-ḑecĭ miĭ leĭ; îndatoresc pe fratele meŭ ca să îndeplinéscă tóte datoriile religióse pentru înmormîntare şi căutarea sufletuluĭ pe timp de 7 anĭ.

«Cu executarea fidelă a tuturor disposiţiunilor din acest testament însărcinez pe Academia Română saŭ pe acele persóne, carĭ după vremurĭ vor

fi chemaţĭ să moştenéscă atribuţiile sale, o las patriotismuluĭ şi onóreĭ acelor persóne spre a-l executà întocmaĭ cu onóre şi demnitate.

«Acest testament, făcut în treĭ exemplare, l'am scris, subscris şi datat cu propria mea scriere şi subscriere, aşà că el este şi olograf.

«Plicurile în carĭ sunt puse fie-care din exemplare sunt sigilate cu propriul meŭ sigiliŭ.

«Un exemplar din acest testament l'am depus la Trib. Ilfov Secţ. de Notariat, spre a fi făcut şi în formă mistică; un alt exemplar l'am dat frateluĭ meŭ C. D. Bădulescu, iar cel de al treilea exemplar l'am încredinţat d-luĭ C. I. Bossie, pe care-l rog a-l depune la timp la Tribunal.

«Făcut astăḑĭ, 4 Iulie 1892, în Bucurescĭ.

«*Maria General I. Carp, născută Bădulescu*»

«*Testament suplementar.*

«Menţin tóte dispoziţiunile şi legaturile ce am făcut prin testamentul meŭ olograf cu data din 4 Iulie anul una mie opt sute nouĕ-ḑecĭ şi doĭ.

«Pe lângă cele ce am dispus prin sus-ḑisul meŭ testament, maĭ las următórele legaturĭ:

«20 000, adecă douĕ-ḑecĭ miĭ leĭ, Marióreĭ Anton Carp, fiica naturală şi adoptivă a vĕruluĭ meŭ prin alianţă Anton Carp;

«20.000, adecă douĕ ḑecĭ miĭ de leĭ, domnişóreĭ Margareta Castan, fostă soră de caritate, pe braţele căreia a murit iubitul meŭ soţ General Ioan Carp şi care în urmă mi-a dat şi mie îngrijirile cele maĭ bune cu dragoste şi devotament;

«1 000, adecă una mie leĭ, vizitiuluĭ meŭ Nae Moscu;

«1.000, adecă una mie leĭ, bucătăreseĭ mele Lina Moscu.

«Indată după încetarea mea din viéţă, tótă averea mea mişcătóre şi nemişcătóre se va luà în primire de Academia Română, executórea mea testamentară, căreia îĭ daŭ posesiunea întregeĭ mele averĭ.

«Academia Română este obligată a achità tóte legaturile făcute de mine prin testamentul meŭ cu data din 4 Iulie 1892, precum şi pe cele din presentul testament suplementar.

«Legaturile din acest testament, precum şi acela ce am făcut prin testamentul din 4 Iulie 1892 domnişóreĭ Alexandrina C. I. Bossie, se vor achità integral şi fără nicĭ o scădere de taxe saŭ alte cheltuelĭ de către Academia Română din averea mobilă ce se va găsì la mórtea mea.

«Acest testament în formă mistică a fost scris de d-l advocat D. I. Carp şi semnat de mine prin propria mea semnătură.

«S'a făcut în dublu exemplar, din care unul s'a dat în păstrarea Tribunaluluĭ Ilfov Secţia de Notariat, iar cel-lalt în primirea d-luĭ Anton Carp.
«4 (16) Martie 1895.

«*Maria General I. Carp.*»

— Academia decide, în unanimitatea membrilor presenţĭ, acceptarea legatuluĭ făcut eĭ de d-na Maria General I. Carp, conform acestor testamente.

ŞEDINŢA DIN 24 NOVEMBRE 1895

Preşedinţa d-luĭ *N. Kretzulescu*

Se cetesce raportul d-luĭ N. Culianu asupra lucrăriĭ comisiuniĭ instituite la Iaşĭ sub preşedinţa d-sale pentru acordarea uneĭ burse Adamachi de 100 leĭ pe lună unuĭ student al Facultăţiĭ de sciinţe de acolo. Comisiunea propune ca bursa vacantă să se dea studentuluĭ I. Popovicĭ-Cerchez.
— Propunerea comisiuniĭ se aprobă de Academie.

D-l *V. A. Urechiă* presintă în dar două fotografiĭ, representând vederĭ din interiorul localuluĭ bibliotecei de la Galaţĭ.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 1 DECEMBRE 1895.

Preşedinţa d-luĭ *N. Kretzulescu.*

Se comunică propunerea primită de la redacţiunea publicaţiuniĭ *Acta et Commentationes Universitatis Jurievensis* de la Juriew (Dorpat) în Rusia, de a se da publicaţiunile Academieĭ în schimbul acesteĭ publicaţiunĭ.
—Propunerea se primesce.

D l St C. Hepites, membru corespondent şi directorul Institutuluĭ me-

teorologic, propune ca Academia să dea, sub formă de premiĭ, încuragiărĭ persónelor carĭ vor fi executat într'un timp óre-care cele maĭ bune observaţiunĭ meteorologice în staţiunile Institutuluĭ.

—Se decide că Academia nu póte împlinì dorinţa exprimată de d-l Hepites, neavênd fondurĭ din carĭ să pótă acordà premiele propuse de d-sa.

D-l *Dr. V. Babeş* dă cetire comunicăriĭ sale: *Resultate experimentale asupra seroterapieĭ tuberculoseĭ.* (1)

D-l *D. C. Ollănescu* cetesce: *O pagină din istoria teatruluĭ.*

D-l *Gr. G. Tocilescu* presintă ca omagiŭ Academieĭ un exemplar din ediţiunea germană a publicaţiuniĭ sale despre *Monumentul de la Adamklissi, Tropaeum Traiani*, Viena 1895.

ŞEDINŢA DIN 8 DECEMBRE 1895.

Preşedinţa d-luĭ *N. Kretzulescu.*

De la d-l A. d'Avril, membru onorar, se primesce *Revue d'histoire diplomatique*, IX-ème série, No. 4, în care se cuprinde o chronică despre Europa orientală şi în special despre România.

De la d-l I. Papiniu, agent diplomatic al Românieĭ la Sofia, se primesce publicaţiunea *Statistique des écoles bulgares dans la Turquie d'Europe (la Macédoine et le Vilayet d'Andrinople) pour l'année scolaire 1893-94,* Plovdiv 1895.

De la d-l N. Culianu, membru corespondent, se primesc maĭ multe exemplare din scrierea sa *Curs de Cosmografie pentru usul şcólelor secundare*, Iaşĭ 1895.

De la d-l *Gr. G. Tocilescu* se primesce o relaţiune asupra lucrărilor de explorare întreprinse la *Limes alutanus* sub direcţiunea d-sale în acest an şi asupra lucrărilor ce maĭ sunt de făcut. (1) Pentru aceste lucrărĭ, Academia a pus la dispoziţiunea d-luĭ Tocilescu suma de 10.000 leĭ, primită spre acest scop de la Ministeriul Cultelor şi Instrucţiuniĭ publice. Delegaţiunea s'a grăbit a trimete relaţiunea d-luĭ Tocilescu în copie aceluĭ Ministeriŭ

(1) Maĭ jos în *Anexe.*

D-l *Dr. V. Babeş* aduce la cunoscinţa Academieĭ, că s'a deschis subscripţiune publică pentru a se ridicà în onórea mareluĭ Pasteur un monument în oraşul nasceriĭ sale Dôle. Primăria aceluĭ oraş face apel la toţĭ aceia, carĭ apreciază marele merite ale genialuluĭ om de sciinţă şi binefăcĕtor al omeniriĭ. D-l Dr. Babeş exprimă dorinţa, ca membriĭ Academieĭ să se asocieze la acéstă subscripţiune.

D-l *General St. Fălcoianu* se unesce întru tóte cu propunerea d-luĭ Babeş, ḑicênd că membriĭ Academieĭ Române nu pot să nu se grăbéscă a contribuì la înălţarea monumentuluĭ luĭ Pasteur, unul din ceĭ maĭ glorioşĭ representanţĭ aĭ sciinţeĭ în acest secol.

D-l Preşedinte *N. Kretzulescu* ḑice, că membriĭ Academieĭ vor trebuì să se îngrijéscă într'un viitor cât maĭ apropiat de ridicarea unuĭ monument cât de modest la mormîntul regretatuluĭ eĭ membru Dr. D. Brândză.

ŞEDINŢA DIN 15 DECEMBRE 1895

Preşedinţa d-luĭ *N. Kretzulescu.*

Se dă cetire uneĭ scrisorĭ a d-luĭ Victor Guţu către d-l Secretar general D. Sturdza de la 5 Decembre a. c. D-l Guţu prin acéstă scrisóre arată, între altele, modul cum şi-a putut întocmì facerea studiilor asupra petroleuluĭ, pentru carĭ studiĭ a fost trimes în America şi în Caucas cu o bursă din Fundaţiunea Adamachi.

— Se recomandă Delegaţiuniĭ, pentru a examinà cele expuse de d l Guţu şi a-ĭ da instrucţiunile cuvenite, majoritatea aprobând a i se satisface cererea de adaus.

ȘEDINȚA DIN 22 DECEMBRE 1895

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu.*

De la președința Adunăriĭ Deputaților se primesc exemplare din *Analele parlamentare ale Românieĭ*, tom. V și VI, pentru a se împărțì membrilor Academieĭ și biblioteceĭ sale.

D-l St. C. Hepites trimete pentru publicare în *Anale* o notiță despre *Cutremurele de pămînt din România în anii 1894, 1895 st n.*
— Se trimite în cercetarea Secțiuniĭ sciințifice.

D-l St. C. Hepites trimete *Analele Institutuluĭ meteorologic al Românieĭ*, tom. X, 1894, însoțit de următórea scrisóre:

«Ca urmare la scrisórea ce am avut onóre a vě adresà la 18 (30) Septembre trecut, îmĭ permit de a vě rugà să bine-voițĭ a presentà Academieĭ Române tomul X din *Analele Institutuluĭ meteorologic al Românieĭ.*

«Observațiunile cuprinse în acest volum se raporteză la anul 1894 st. n. Conținutul sěŭ, de care mě voiŭ ocupà în cele ce urmeză, este mult maĭ întins decât acela al fie-căruia din volumele ce i-aŭ precedat și dovedesce că numěrul stațiunilor nóstre meteorologice a crescut în acest an într'un mod considerabil.

«Intr'adevěr, pe când volumul IX din *Anale* cuprindeà observațiunile pe 1893 de la 14 stațiunĭ meteorologice de al doilea ordin și observațiunile de plóie din 94 de localitățĭ, volumul de față cuprinde, afară de observațiunile orare de la Bucurescĭ, observațiunile de la 24 stațiunĭ de al doilea ordin (1) și de la 200 stațiunĭ udometrice.

«Crescerea adusă în numěrul localităților unde se fac observațiunĭ meteorologice va avé fericitul resultat, de a se puté studià într'un timp apropiat condițiunile climatologice ale diferitelor regiunĭ ale țěriĭ. Pentru a ajunge la acest resultat, este negreșit nevoe de a se sporì încă numěrul stațiunilor unde se înregistreză într'un mod regulat și sistematic diversele fenomene climatologice. Acéstă sporire se și face treptat. In momentul când

(1) Sulina, *Giurgiu, Brăila*, Constanța, Turnu-Măgurele, Focșanĭ, Comăndărescĭ (Botoșanĭ), *Turnu-Severin*, Armășescĭ (Ialomița), Bucurescĭ (Filaret), *Herěscĭ* (Ilfov), *Buzěŭ, Iașĭ*, Caracal, *Craiova, Vasluiŭ*, Strehaia (Mehedințĭ), Strihareț (Olt), *Dorohoiŭ*, Păncescĭ-Dragomirescĭ (Roman), Călimănescĭ, *Tîrgu-Ocna*, Câmpulung și Sinaia. Localitățile sublimate nu figuraŭ în volumul precedent de *Anale*

scriŭ aceste rîndurĭ avem în funcţiune 334 de staţiunĭ meteorologice de diferite ordine şi sperăm încă să vedem crescênd acest numĕr.

«Dintre tóte elementele climatologice, studiul repartiţiunii precipitaţiunilor atmosferice cere neapĕrat un numĕr mult maĭ mare de localităţĭ, unde să fie mĕsurate aceste meteore. Anul 1894 a fost pentru ţéra nóstră plin de învĕţămînt sub acest raport

«Mijlocia generală a ploiĭ din cursul acestuĭ an, de la tóte staţiunile unde s'a mĕsurat, a fost de 414 mm. In aniĭ precedenţĭ am avut drept mijlocie generală a ploiĭ cantităţile 490 mm. în 1891, 603 mm. în 1892 şi 630 mm. în 1893. Mijlocia generală a ploiĭ din 1894, ca şi aceea din 1891, este inferióră valorilor normale Câte-va comparaţiunĭ vor stabili acésta intr'un mod evident. La Bucurescĭ, unde cantitatea normală a ploiĭ din cursul unuĭ an este de 630 mm , nu am avut acum decât 341 mm.; de asemenea la Sulina, în loc de 439 mm., valóre normală, nu aŭ fost acum decât 260 mm. Chiar în părţile muntóse lipsa de plóie a fost simţită, căcĭ pe când la Sinaia cade în general maĭ mult de 800 mm. pe an, acum nu am avut decât 537 mm.

«Cu tóte că anul 1894 a fost în general fórte secetos, repartiţiunea ploilor a presentat adese-orĭ nisce contraste foarte marĭ. Ast-fel, maĭ cu sémă în luna Iunie, pe când în nordul Moldoveĭ ploile eraŭ aprópe continue— 20 de ḑile de plóie la Dorna în Sucéva — multe regiunĭ din partea de jos a eĭ şi maĭ cu sémă din Muntenia eraŭ aprópe cu totul lipsite de plóie. Lucrările agricole eraŭ împedecate în Moldova din causa prea multor ploĭ, pe când în mare parte din restul ţĕriĭ vegetaţiunea nu progresà de loc din causa uscăciuniĭ. Pentru un studiŭ amănunţit asupra repartiţiuniĭ ploiĭ în asemenea împrejurărĭ, este nevoe de un numĕr mult maĭ mare de staţiunĭ udometrice decât acelea de carĭ am dispus.

«In *Tab. 1* aci anexată (1), se arată totalurile anuale ale ploiĭ în 50 de localităţĭ în cursul anilor 1891 la 1894, precum şi cantitatea maximă de apă ce a căḑut în 24 de ore în fie-care din aceste localităţĭ în intervalul arătat maĭ sus·

«După altitudinĭ, repartiţiunea mijlocie a ploiĭ a fost următórea:

Altitudinea	*1891*	*1892*	*1893*	*1894*
Maĭ mică de 100 m.	479	509	526	317
Intre 100 şi 200 m.	481	595	564	425
Intre 200 şi 500 m.	686	718	771	477
Maĭ mare de 500 m.	561	816	888	601

«In *Tab. 2* (1) se găsesce numĕrul ḑilelor de plóie pentru fie-care localitate

(1) Maĭ jos în *Anexe*.

în perióda de 4 anĭ de 1891 la 1894. S'a considerat ca *ḑi de plóie* aceea în care s'a adunat cel puţin un milimetru de apă din plóie, zăpadă saŭ orĭ-ce alt hidrometeor.

«In mijlocie am avut, în 1894, 60 de ḑile de plóie; acest numĕr este cel maĭ mic din cursul celor din urmă 4 anĭ: 66 în 1891, 77 în 1892 şi 79 în 1893.

«Numĕrul ḑilelor în carĭ a nins a fost de asemenea fórte mic faţă cu acela al anilor precedenţĭ. Intr'adevĕr, am avut acum în mijlocie 12 ḑile în carĭ a nins o cantitate suficientă pentru a da un milimetru de apă, pe când în aniĭ anteriorĭ avusesem: 21 de ḑile în 1891, 27 în 1892 şi 25 în 1893.

«Periódele de *secetă* (Dürreperiode), acelea adecă în carĭ n'a căzut nicĭ cea maĭ mică cantitate de apă apreciabilă la udometru, ca şi periódele de *uscăciune* (Trockenheitperiode), în carĭ cantităţile de plóie sunt cu totul minime faţă cu durata lor, aŭ fost fórte importante în cursul anuluĭ 1894.

«Două perióde maĭ generale şi maĭ lungĭ de uscăciune aŭ fost aprópe în tótă ţéra: cea dintâiŭ începênd de la finele luĭ Decembre 1893 a ţinut până către sfîrşitul luĭ Februarie 94; a doua de pe la jumătatea luĭ Septembre până la sfîrşitul luĭ Decembre. Alte perióde de uscăciune maĭ puţin generală şi de durată maĭ scurtă ca cele dintâiŭ aŭ maĭ avut loc în timpul strecurat de la mijlocul luĭ Iunie către finele luĭ August.

«Cea maĭ importantă periódă de *uscăciune* a avut loc la Gogescĭ în Rîmnicul-Sărat, unde în timp de 152 de ḑile, de la 8 Iulie până la 6 Decembre, nu aŭ fost decât 4 ḑile de plóie, în carĭ nu s'aŭ adunat decât 22.7 mm. de apă. Acéstă periódă de *uscăciune* a fost despărţită în 5 perióde de *secetă*, în carĭ n'a căḑut absolut de loc apă. Aceste perióde sunt: una de 31 de ḑile, de la 8 Iulie la 7 August; a doua de 48 de ḑile, de la 9 August la 25 Septembre; a treia de 17 ḑile, de la 27 Septembre la 13 Octobre; a patra de 24 ḑile, de la 15 Octobre la 7 Novembre, şi în fine una de 28 ḑile, de la 9 Novembre la 6 Decembre.

«Cea maĭ lungă periódă de *secetă* a fost constatată în judeţul Constanţa, unde, la Hârşova, aŭ trecut 97 ḑile, de la 9 Iulie la 13 Octobre, fără să fi căḑut cea maĭ mică cantitate de apă ce s'ar fi putut mĕsurà la udometru. Tot în acéstă localitate aŭ maĭ fost încă două perióde de secetă relativ destul de lungĭ: una de 77 ḑile, de la 16 Octobre la 31 Decembre, şi alta de 66 ḑile, de la 10 Decembre 1893 la 13 Februarie 1894. La Vădastra, în Romanaţĭ, a fost de asemenea o periódă de secetă fórte importantă: 82 de ḑile, de la 21 Iunie până la 10 Septembre.

«In tabela de la paginele B 65 — B 68 ale volumuluĭ de *Anale* de care ne ocupăm acì, se găsesc indicate cele maĭ însemnate periódе de uscăciune şi de secetă constatate în diverse localităţĭ în cursul anuluĭ 1894.

«Influenţa, ce aŭ avut aceste îndelungate perióde de uscăciune și de secetă asupra evaporaţiunii apeĭ, este demnă de semnalat.

«Cantitatea de apă evaporată în cursul anuluĭ 1894 a fost de 861.1 mm. la Bucurescĭ. Acéstă cantitate este cea maĭ mare din tóte câte aŭ fost observate în cursul celor 10 anĭ, de când posedăm în acéstă localitate observaţiunĭ asupra evaporaţiuniĭ apeĭ pe suprafeţe libere. Cifrele următóre daŭ totalurile anuale pe perióda de la 1885 la 1894:

In 1885	352.2	mm.
» 1886	325.4	»
» 1887	599 4	»
» 1888	489 9	»
» 1889	343.8	»
» 1890	740 6	»
» 1891	686.5	»
» 1892	670.2	»
» 1893	507.3	»
» 1894	861.1	»

«Temperatura mijlocie anuală a aeruluĭ, care în 1893 fusese cu maĭ bine de un grad inferióră temperaturiĭ normale, a diferit în 1894 fórte puţin de acéstă din urmă valóre La Bucurescĭ, temperatura anuală 10°,6, a fost tocmaĭ egală cu valórea sa normală; la Sulina, mijlocia anuală a fost cu 6 ḑecimĭ de grad inferióră valoriĭ sale normale.

«Ca și în 1893, luna Ianuarie a fost aceea în care temperatura s'a depărtat maĭ mult de valórea normală. Deși relativ maĭ puţin rece ca în 1893 (1), totușĭ acéstă lună a fost și acum fórte frigurósă La Bucurescĭ ea a fost cu 4°,3 maĭ rece decât valórea sa normală, pe când la Sulina, la mare, diferinţa în minus n'a fost decât de 2°,2. Lunile Maiŭ, Iunie, August și Septembre aŭ fost, în partea câmpieĭ, maĭ recĭ decât valorile normale. La mare, perióda de la Aprilie la Iulie, precum și luna Novembre, aŭ fost maĭ recĭ decât temperaturile normale. Luna Septembre la mare și Octobre la câmpie aŭ avut un exces de 2 grade asupra valorilor normale ale acestor lunĭ în regiunile corespunḑétóre.

«Dacă anul 1893 a fost remarcabil prin temperaturile prea mult scăḑute din cursul luneĭ Ianuarie, anul 1894 este însemnat prin temperaturile fórte ridicate din câte-va ḑile ale luneĭ luĭ August.

«Ḑiua cea maĭ căldurósă a fost acea de la 28 August, când, la Giurgiu,

(1) *Temperatura luneĭ Ianuarie 1893 st. n*, în *Analele Academieĭ Române*, Seria II, Tom XV, *Partea administrativă și Desbaterile*, pag 379

termometrul s'a urcat până la 40°,6. O asemenea temperatură nu cunóscem să fi fost notată în ţéră la noĭ decât o singură dată, la Bucurescĭ, când, la 25 August 1881, s'a înregistrat la Ferestrĕŭ o temperatură egală cu 40°,1. (1) Ḑiua de 28 August a fost cea maĭ căldurósă, maĭ cu sémă în Muntenia. In Moldova temperaturile cele maĭ ridicate aŭ fost notate la 15 şi la 25 Iulie.

«Temperatura cea maĭ coborîtă a fost notată la Călimănescĭ, unde la 6 Ianuarie am avut —26°,5. In cea maĭ mare parte a ţĕriĭ ḑiua de 6 Ianuarie a fost cea maĭ frigurósă, în partea orientală a Munteniei ḑiua cea maĭ rece a fost cea de la 16 Ianuarie, fórte vecină de Bobotéză. Cea maĭ mare oscilaţiune a temperaturiĭ în România în cursul anuluĭ a fost decĭ de 67°,1. In anul 1893 acéstă oscilaţiune fusese de 71°,6

«In *Tab 3* (2) se arată, pentru maĭ multe localitaţĭ, valorile anuale ale principalelor elemente climatologice.

«Nebulositatea este, după cum se scie, unul din elementele cele maĭ greŭ de estimat cu precisiune de către diverşiĭ observatorĭ. Durata de strălucire a sóreluĭ, apreciată cu instrumente identice, dă resultate mult maĭ comparabile.

«In cursul anuluĭ 1894, acest element climatologic a fost determinat cu heliograful Campbell-Stokes la 5 staţiunĭ. La una dintr'acestea, Caracal, observaţiunile n'aŭ început însă decât în Iulie. Duratele strălucirii sóreluĭ în cursul întreguluĭ an, în cele alte patru localităţĭ, aŭ fost·

La Bucurescĭ	2339,6	ore	în	305	ḑile
» Sulina	2306,5	»	»	»	»
» Comăndărescĭ	1957,8	»	»	»	»
» Sinaia	1778,3	»	»	»	»

«După cum la Bucurescĭ lungimea ḑilelor, adecă a timpuluĭ cât sórele se află de-asupra orizontuluĭ sĕŭ, este de 4 444 de ore, resultă că, în cursul anuluĭ 1894, timpul efectiv de strălucire a sóreluĭ a fost de 53% din timpul posibil de strălucire a sa. Mersul anual al acestuĭ element, în acéstă localitate, a fost următorul:

27%	în	Ianuarie	81%	în	Iulie
50%	»	Februarie	71%	»	August
44%	»	Martie	64%	»	Septembre
47%	»	Aprilie	50%	»	Octobre
48%	»	Maiŭ	42%	»	Novembre
63%	»	Iunie	17%	»	Decembre.

(1) *Temperatura ḑileĭ de 25 August 1881 la Brăila*, în *Analele Academieĭ Române*, Seria II, Tom. IV, Sect I, *Partea administrativă şi Desbaterile*. pag 123.

(2) Maĭ jos in *Anexe*.

«Importanța ce presintă pentru desvoltarea vegetațiuniĭ durata de strălucire a sóreluĭ reclamă, ca numĕrul stațiunilor nóstre meteorologice prevĕḑute cu heliografe sĕ fie sporit.

«In a doua parte a volumuluĭ de *Anale*, de al căruĭ conținut mĕ ocup acì, se găsesc douĕ studiĭ climatologice amănunțite ce am făcut: unul asupra climeĭ în 1894 și altul asupra ploiĭ din același an. Tot acì se găsesce un raport al bursieruluĭ pentru Meteorologie asupra organisăriĭ Institutuluĭ meteorologic din Berlin.

«In prima sa parte, acest volum de *Anale* cuprinde raportul ce am adresat Ministeriuluĭ Agricultureĭ, Industrieĭ, Comerciuluĭ și Domeniilor și în care, între altele, se arată decisiunile fórte importante luate de Conferința internațională de mĕsurĭ și greutățĭ, ce s'a reunit la Paris la începutul tómneĭ trecute. Printre acestea voiŭ menționà sancționarea dată metruluĭ prototip național de platină iridiată din aliagiul de la 1874 al Conservatoriuluĭ de Arte și Meseriĭ din Paris ce a fost atribuit regatuluĭ nostru (1) și decisiunea luată de a se considerà ca martorĭ naturalĭ aĭ unitățiĭ fundamentale de lungime raporturile, determinate la Breteuil de către învĕțatul fisician american d-l A. Michelson, între lungimea metruluĭ internațional și lungimile de ondulațiunĭ luminóse ale cadmiuluĭ (radiațiunĭ roșiĭ, verḑĭ și albastre). Voiŭ maĭ reamintì încă satisfacerea lumeĭ meteorologice, produsă prin mișcarea îmbucurătóre ce a început a se face în Englitera în favórea sistemuluĭ metric. Conferința internațională a aprobat lucrările Biurouluĭ internațional de mĕsurĭ și greutățĭ asupra determinăriĭ dintre lungimea yarduluĭ (Imperial Standard Yard No 1) și a metruluĭ internațional, după carĭ, la temperatura de 62° F saŭ 16°,667 din scara normală, avem:

$$\text{Yard No. 1}_{(16^0,667\ H)} = 914{,}399\,\mu.1$$

«Voiŭ terminà, domnule Secretar General, arătând că unul din sismografele despre carĭ vorbiam în precedenta mea scrisóre, acela al d-luĭ Guzzanti din Mines, a sosit. El a fost instalat chiar în preḑiua slabuluĭ cutremur ce a avut loc în ḑiua de 19 Novembre trecut.»

Se primesc în dar de la autorĭ următórele publicațiunĭ:

Aurel Procopianu-Procopovicĭ, *Ueber die von Dr. Herbich in der Bukowina aufgestellten Pflanzescarten*, Viena 1895.

Kr. Sandfeld Jensen, *Rumænsk og Albanesisk*, Copenhaga 1895.

(1) Ecuațiunea acestuĭ metru este

Prototip No. $6 = 1$ m. $+ 1\mu.46 + 8\mu.641\ T + 0\mu.00100\ T^2$, în care T representă temperatura exprimată în scara normală de hidrogen

ȘEDINȚA DIN 12 IANUARIE 1896.

Președința ad-hoc a d-luĭ *General St. Fălcoianu.*

D-l *Dr I Felix* presintă maĭ multe exemplare din scrierea sa: *Raport general asupra igieneĭ publice și asupra serviciuluĭ sanitar al regatuluĭ Româniеĭ pe anul 1894*, Bucurescĭ 1895.

D-l *N. Ionescu* presintă scrierea: *Antike Inschriften aus Bulgarien* de *H. Škorpil.*

De la d-l Dumitru Băjan, student, se primesc în dar patru volume de musică bisericéscă (psaltichie).

Se presintă următórele publicațiunĭ depuse până la 31 Decembre 1895 la concursurile Premielor anuale Năsturel-Herĕscu și Lazăr:

1. Pentru Premiul Năsturel-Herĕscu Seria B·

Bogdan (I.), Cronice inedite atingĕtóre de istoria Românilor. Bucurescĭ 1895.

Chicea-Comănescu (Aurel), Gramatica limbiĭ germane Bucurescĭ 1895·

Cuza (A. C.), Monopolul alcooluluĭ. Discursurĭ Bucurescĭ 1895

» » - Țĕraniĭ și clasele dirigente Discursurĭ. Iașĭ 1895.

Lecca (Haralamb G.), Prima. Bucurescĭ 1896.

Nenițescu (I.), De la Românĭĭ din Turcia Europeană. Bucurescĭ 1895.

Rosetti (Radu D), Din inimă. Poesiĭ Bucurescĭ 1895.

» » Cartea dragosteĭ. Bucurescĭ 1896.

» » Prosă și Epigrame Bucurescĭ, f. a.

Stătescu (Alexandru), Conu Mache să trăiască. Nuvelă originală. Bucurescĭ 1895.

Vampa (Laura), Noŭ! Bucurescĭ 1896.

Vlahuță (A.), Iubire Poesiĭ. Bucurescĭ 1896.

2. Pentru Premiul Lazăr:

Antipa (Dr. Gr), Studiĭ asupra pescăriilor din România. Bucurescĭ 1895

Florantin (I. Pop), Frumuseța liniară și frumuseța omuluĭ Iașĭ 1896.

Pisone (B.), Trigonometrul, instrument de topografie, etc. Manuscript într'un singur exemplar.

— D-l Președinte invită Comisiunea premielor a procede îndată la examinarea acestor cărțĭ.

ȘEDINȚA DIN 19 IANUARIE 1896.

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu.*

D-l *General St. Fălcoianu* comunică, că Comisiunea premielor anuale s'a întrunit la 12 ale acesteĭ lunĭ și a făcut împărțirea între membri, pentru raporturĭ speciale, a publicațiunilor presentate la concurs pentru Premiele Adamachi, Năsturel-Herĕscu și Lazăr.

D-l *Sp. Haret* ḑice, că n'a putut luà parte la ședința Comisiuniĭ premielor și în absență i s'a dat însărcinarea de a face raport despre publicațiunea *Frumuseța liniară și frumuseța omuluĭ* de I. P. Florantin. D-sa n'are competință în cestiunĭ de estetică și nu se póte însărcinà cu studiarea acesteĭ cărțĭ.

— Se recomandă Comisiuniĭ premielor anuale.

ȘEDINȚA DIN 26 IANUARIE 1896.

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu.*

De la d-l I. Papiniu, agent diplomatic al Românieĭ în Bulgaria, se primesce al IX-lea volum din publicațiunea Ministeriuluĭ de Instrucțiune publică al Bulgarieĭ: *Culegere de folklor, de sciință și de literatură.*

De la d-l M Boheman, funcționar la Biblioteca regală din Stockholm, se primesce un volum format din novele de d-niĭ N. Ganea și I. Slavicĭ traduse de d-sa în limba suedesă.

De la d-l A. Lecomte du Nouy, architect și membru corespondent al Academieĭ, se primesc 18 fotografiĭ făcute în 1895, representând vederĭ din afara și din lăuntrul bisericiĭ de la Curtea-de-Argeș D-sa dăruesce asemenea publicațiunea d-luĭ A. Ballu: *Monuments antiques de l'Algérie, Tébessa, Lambèse, Timgad,* Paris 1894

D l *Dr. V. Babeș* presintă No 1 din *Archives des Sciences médicales,* care a început a apăré la Paris sub direcțiunea d-lor Drĭ T. Ionescu, V.

Babeş şi N. Kalinderu. Acéstă revistă se publică la librăria G. Masson, ca organ al Institutuluĭ de anatomie şi de chirurgie şi al Institutuluĭ de patologie şi de bacteriologie din Bucurescĭ.

D-l D. T. Lobel de la Constantinopole comunică, că d-sa a constatat că interjecţiunea română *aşĭ!* aparţine elementelor turcescĭ, fiind derivată din interjecţiunea turcéscă *haşa!* care însemnéză «feréscă Dumneḑeŭ!»

ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 2 FEBRUARIE 1896.

Preşedinţa d-luĭ *I. Kalinderu*

D-l St. C. Hepites trimite pentru publicare în *Anale* scrierea sa: *Materiale pentru climatologia Româniеĭ. III. Durata de strălucire a sórelui la Bucurescĭ.*

— Se trimite Secţiuniĭ sciinţifice spre cercetare

De la d-l D. P. Lupaşcu se primesce manuscriptul sĕŭ cuprinḑênd o colecţiune de *Poesiile şi satirele ţĕranuluĭ*

D-l I. Bianu amintesce Academieĭ că acelaşĭ domn D. P. Lupaşcu a trimis Academieĭ în anul 1889 o colecţiune de descântece şi reţete de medicină poporală cu titlul de *Medicina Babelor*. Acea colecţiune a fost publicată în *Anale* (Seria II, Tom. XII) sub supraveghiarea d-luĭ Bianu. Ar fi decĭ bine, ca şi manuscriptul acum primit să fie trimis în cercetarea Secţiuniĭ literare.

— Se decide a se trimite manuscriptul d-luĭ Lupaşcu spre cercetare Secţiuniĭ literare.

Guvernul Bosnieĭ şi Herzegovineĭ din Serajevo trimite publicaţiunea *Ergebnisse der meteorologischen Beobachtungen der Landesstationen in Bosnien-Herzegovina im Jahre 1894,* cerênd în schimb publicaţiunile meteorologice ale Academieĭ.

— Se decide a se trimite publicaţiunile meteorologice făcute de Academie; a se rĕspunde că Academia nu maĭ face publicaţiunĭ speciale de observaţiunĭ meteorologice; a se interveni ca să se stabiléscă relaţiunĭ de schimb cu Institutul meteorologic

D-l Dr. C. I. Istrati, membru corespondent, presintă scrierea sa: *Biografia și lucrările luĭ Emanuel Bacaloglu*, Bucurescĭ 1896.

D-l *V. A. Urechia* dăruesce doue fotografiĭ representând vederĭ din interiorul Bibliotecel Urechia de la Galațĭ, precum și o scrisóre autografă și un portret ale luĭ Poniatowski (1766—1813).

D-l *B. P. Hasdeŭ* cetesce lucrarea sa: *Românii bănățenĭ din punctul de vedere al conservatismuluĭ dialectal și teritorial.*

D-l *D. C. Ollănescu* cetesce: *O nouă pagină din istoria teatruluĭ român.*

D-l *Gr G. Tocilescu* cetesce comunicarea sa despre *Cartea de hotărnicie a orașuluĭ Callatis și câte-va decrete de proxenie ale cetăților Tomi și Istropolis.*

ȘEDINȚA DIN 9 FEBRUARIE 1896

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu*.

De la Ministeriul Instrucțiuniĭ publice al Italieĭ se primesce vol. V din publicațiunea *Le opere di Galileo Galilei,* edițiunea națională, Florența 1895.

De la d-l I. Steenstrup, membru onorar al Academieĭ, se primesce scrieea sa: *Det store Sölvfund ved Gundestrup i Jylland 1891*, Copenhaga 1895.

De la d-l Dr. A. Grama, canonic în Blaj, se primesce publicațiunea sa· *Instituțiunile calvinescĭ în biserica românéscă din Ardél*, Blaj 1896.

De la Sf. Sa preotul Papinescu din comuna Piriia (Mehedințĭ) se primesc câte-va compunerĭ poetice din alte 200 de acelașĭ fel, a căror publicare doresce să se facă de Academie.
— Cererea, împreună cu poesiile trimise, se recomandă Secțiuniĭ literare

ŞEDINŢA DIN 16 FEBRUARIE 1896

Preşedinţa d-luĭ *N. Kretzulescu.*

De la d-l Eudoxiŭ Hurmuzaki se primesce un tabloŭ cuprinḑênd portretele fraţilor Hurmuzaki Eudoxiŭ, Alexandru, Constantin, Gheorghe şi Nicolae.

De la d-l I. Pop-Reteganul se primesce publicaţiunea sa *Poveştĭ din popor*, Sibiiŭ 1895. Autorul, dăruind acest volum, cere din noŭ ca Academia să ĭ dea o remunerare pentru colecţiunea de 43 basme poporale presintate în manuscript Academieĭ; iar dacă acéstă remunerare nu i se va da, să i se înapoieze manuscriptul.

— Cererea de remunerare pentru acéstă colecţiune fiind respinsă de Academie în sesiunea trecută, rĕmâne ca Delegaţiunea să înapoieze manuscriptul cerut.

D-l St. C. Hepites, membru corespondent, trimete pentru publicare în *Anale* lucrarea sa *Materiale pentru climatologia Românieĭ. IV. Clima Sinaeĭ*

— Se recomandă spre examinare Secţiuniĭ sciinţifice.

Secţiunea sciinţifică recomandă a se publicà în *Anale* următórele lucrărĭ ale d-luĭ St. C. Hepites: *Cutremurele de pămînt în România în aniĭ 1894 şi 1895 st. n.* (1) şi *Materiale pentru climatologia Românieĭ. III. Durata de strălucire a sóreluĭ la Bucurescĭ.*

— Propunerea Secţiuniĭ se aprobă

(1) Maĭ jos în *Anexe*

Anexă. — La pag. 11

ASUPRA BOTRIOCEFALULUI ȘI ANEMIEI BOTRIOCEFALICE IN ROMÂNIA

DE

Dr. V. BABEȘ
Membru al Academiei Române

Până acum se credeà că botriocefalul se găsesce într'o zonă fórte mărginită. S'a presupus că numaĭ lacurile Elveţieĭ: Geneva, Neuchâtel, Bienne, Morat, lacurile din sudul Francieĭ (Lyon), din sudul Germanieĭ și nordul Italieĭ sunt infectate. In Rusia și în regiunile băltóse vecine ale Germanieĭ, maĭ cu sémă în provincile estice băltóse, parasitul este fórte comun; iar Vistula formézā limita peste care nu trece maĭ departe spre vest. In Suedia nordică și vestică, precum și în Rusia de nord, parasitul e rĕspândit maĭ peste tot, dar nu trece în Austria. In nordul Germanieĭ se găsesce la Hamburg, Holstein, precum și în Olanda, unde e destul de frecuent.

Nu s'a sciut până acum, că botriocefalul se întîlnesce și în Europa sud-estică și anume în Peninsula Balcanică.

N'am observat existenţa acestuĭ parasit la noĭ până în anul trecut, când, examinând fecalele uneĭ femeĭ bolnave de o anemie chronică, am dat peste ouĕ de botriocefal. Atuncĭ numaĭ am avut în mână dovada sigură despre existenţa parasituluĭ în părţile nóstre.

Din nenorocire, n'am căpĕtat nicĭ o scire maĭ în urmă despre femeia acésta, așà că nu pot să utilisez observaţiunea eĭ în comunicarea de faţă.

In cursul acestuĭ an, cercetând cu de amănuntul din acest punct de vedere materialul anatomo-patologic bogat de care dispunem,

am maĭ găsit odată botriocefalul în partea superióră a jejunuluĭ la un om mort de pleuro-pneumonie fără anemie. Am aflat apoĭ, din spuse, că acest parasit se găsesce nu tocmaĭ rar la Bucurescĭ, la morgă, la autopsia cadavrelor de vagabonḑĭ și de nebunĭ, precum și în orașele nóstre de-alungul Dunăriĭ.

M'am convins maĭ departe de legătura dintre anemia mortală și presența botriocefaluluĭ cu ocasiunea uneĭ autopsiĭ medico-legale.

E vorba de o femee, care fusese îngrijită în ospiciul de alienațĭ de aicĭ pentru manie chronică.

Din punct de vedere clinic, pot spune că, cam de un an, femeia începuse să slăbéscă, sta maĭ mult în pat, suferià de amețelĭ, aveà leșinurĭ, epistaxis și devenise fórte anemică.

In timpul din urmă, la turburările semnalate, s'aŭ maĭ adaus dispnee, emoragiĭ gingivale și echimose. La examenul sângeluĭ, s'a găsit o scădere în proporțiunea homoglobineĭ, cam 3%, o împuținare a globulelor roșiĭ, cam 1.5 mil. pe mm. c., macro și microcite fără înmulțirea leucocitelor.

Femeia a murit sub influența fenomenelor tot crescênde de anemie și a acceselor maniace.

Autopsia acesteĭ femeĭ destul de slăbite, cam de vre-o 40 de anı, a dat următorul resultat:

Cadavrul mic, slab, brun, fórte palid, aprópe fără pete cadaverice. Pĕrul castaniŭ. Pupilele dilatate, gâtul lung, toracele bombat, abdomenul scobit. Pe obrajĭ și pe părțile laterale ale gâtuluĭ maĭ multe echimose, unele marĭ cât un bob de linte; iar în profunḑime, petechiĭ maĭ marĭ, maĭ cu sémă între mușchiĭ regiuniĭ fălciĭ inferióre și a gâtuluĭ. Partea dorsală a piciórelor și mânilor, gambele și ante-brațele, tumefiate, edemațiate. Tótă suprafața corpuluĭ acoperită cu sgârieturĭ și cicatrice micĭ albe, încunjurate de câte o zonă cenușie murdară.

Mucósa guriĭ fórte palidă, aprópe albă. Marginele alveolare palide, cu puține erosiunĭ, acoperite cu creste subțirĭ negriciόse și încunjurate de câte o zonă fină de injecțiune. Țesutul grăsos atrofiat, musculatura roșie-brună închis, uscată. Cóstele în apropierea carti-

lagelor sunt livide, moĭ; mĕduva cóstelor, ca și aceea a óselor lungĭ, roșie-brună. Ósele craniuluĭ subțirĭ, palide; în sînul longitudinal, puține chiagurĭ palide. Meningele fin injectate, maĭ cu sémă în partea anterióră a cerebruluĭ. In acéstă parte circumvoluțiunile sunt maĭ turtite și meningele fórte aderente. Substanța corticală în acéstă regiune e roșie-cenușie în galbenă-cenușie. Substanța albă maĭ umedă, plastică. Ventriculiĭ dilatațĭ, cu ependimul maĭ tare.

Corpul tiroid mic, brun palid, uscat. Mucósa faringeluĭ și laringeluĭ palidă, acoperită cu puține mucosităţĭ. Plămâniĭ, în parte aderențĭ la păretele toracic prin false membrane solide, sunt flascĭ, cenușiĭ-palidĭ, presintă la vîrfurĭ câte-va focare difuse unde parenchimul e maĭ compact, maĭ granulos, roșu-brun, bogat în sânge, neaerat.

In pericard puțin lichid limpede; cavitățile corduluĭ puțin dilatate, musculatura ventricululuĭ stâng flască, galben-brună; în cavitatea ventricululuĭ drept puține chiagurĭ palide. Ficatul brun-palid, friabil. Splina abià mărită, capsula îngroșată, pulpa destul de consistentă, roșie-brună.

Capsula rinichilor se desface ușor. Rinichiĭ micĭ, substanța destul de omogenă, palidă ca céra, puțin friabilă.

Stomacul contractat, ca un intestin, gol, cu mucósa subțire, palidă, acoperită cu puține mucosităţĭ.

Intestinul subțire contractat, cu mucósa puțin injectată. In duoden se găsesce extremitatea uneĭ teniĭ lungĭ de un metru și ale căreĭ proglotide libere se maĭ găsesc până în intestinul gros. La începutul jejunuluĭ se găsesc, alăturea unul de altul, capetele a doĭ botriocefalĭ, a căror cea-laltă extremitate ajunge până în vecinătatea valvuleĭ cecale; unul mĕsóră 7 metri, cel lalt 6,5 metri. Vesica urinară conține puțină urină limpede și palidă. Uterul și ovarele micĭ, fórte palide, tarĭ. In cavitatea uterină puțin mucus roșietic.

Diagnostic. Anemie într'un grad mare, cu edeme ale extremităților și echimose în pelea și părțile profunde ale fețeĭ și ale gâtuluĭ; 2 botriocefalĭ (bothriocephalus latus) și un tenia solium în intestinul subțire; aderențe meningocefalice și iperemia meningelor în partea anterióră a cerebruluĭ.

Nu maĭ încape îndoială, că avem aface cu un cas mortal de anemie botriocefalică, ca acele descrise de Hoffman (1), Reyer (2), Rugenberg (3), Schapiro (4), Schaumann (5), și anume cu un cas de acelea în carĭ aŭ existat tóte semnele uneĭ anemiĭ perniciόse (Biermer).

Casurile de anemie gravă nu sunt prea rare la Bucurescĭ, și o cercetare amănunțită ar dovedì póte de multe-orĭ presența botriocefaluluĭ. Trebue să nu se uite că în casul nostru erà vorba de o nebună, și ómeniĭ de acéstă categorie, ca și copiiĭ și vagabondiĭ, înghit adesea tot felul de lucrurĭ, așà că e posibil ca femeia care face subiectul observațiuniĭ nóstre să-șĭ fi introdus viermele póte în mod extraordinar. Se póte fórte bine, ca și în acest cas mijlocul de infecțiune să fi fost mâncarea de carne de pesce nefert în destul. De fapt, în partea inferióră a Dunăriĭ, precum și în lacurile și bălțile învecinate, pe lângă numeróse ciprinide, huso, etc., carĭ nu conțin larvele botriocefaluluĭ, se maĭ găsesc știucă, mihalț, costreș (suduc); în rîurĭ: somn și păstrăvĭ, etc., adecă tocmaĭ pescele ce conține larva botriocefaluluĭ. Toțĭ aceștĭ pescĭ se găsesc în numĕr așà de mare, în cât se póte ḑice că România e una din țĕrile Europeĭ cele maĭ bogate în pesce.

Costreșiĭ (suduciĭ) și maĭ cu sémă crapul sunt plinĭ de parasițĭ; maĭ cu sémă acesta din urmă conține numeróse speciĭ de lingula, carĭ fac devastațiunĭ marĭ printre pescĭ. Am găsit însă într'o știucă larve maĭ marĭ și maĭ micĭ de botriocefalĭ în păretele intestinal și în muschĭ. Așà fiind, nu încape îndoială că se póte produce infecțiunea prin mâncarea pesceluĭ, care adesea se consumă fără să fi fost de ajuns fript, saŭ chiar numaĭ sărat, fără altă pregătire.

In casul nostru, se produsese o anemie cu tóte semnele uneĭ anemiĭ perniciόse la o femee nebună și slăbită. Din potrivă o lesiune a vre-unuĭ organ care să explice acéstă anemie nu există, nicĭ prin observațiunea clinică nu s'a găsit nimic alt ceva decât anemia

(1) *Vorl über Therapie,* Dorpat 1883.
(2) *D. Archiv. f. Klin. Med*, Sept. 1886.
(3) *Vers. d. naturf u ärzte,* Berlin Sept 1886
(4) *Zeitschr. f Klin. Med*, 1888
(5) *Botriocephalen Anämie,* Berlin, Hirschwald, 1894

fórte mare și slăbiciunea, febra vesperală, modificările semnalate ale sângeluĭ, emoragiile și edemele cu localisarea particulară semnalată; de asemenea la autopsie nu s'a constatat, pe lângă semnele anemieĭ, lesiunea nicĭ un organ, afară de o stare de iritațiune chronică a scórțeĭ cerebrale și a meningelor, puțină intumescență a splineĭ și un început de degenerare parenchimatósă a organelor. Ar fi posibil ca starea creeruluĭ să fie în legătură de causă cu anemia; dar pe de altă parte, se póte ca acéstă stare să fie anterióră infecțiuniĭ și póte chiar să fi contribuit la infecțiune, căcĭ se scie cu ce predilecțiune sunt atinșĭ de parasițĭ ómeniĭ cu bóle mintale.

Imprejurarea că bolnava nóstră aveà doĭ botriocefalĭ, la carĭ se maĭ adăugise o tenia solium, vorbesce în favórea păreriĭ că viermiĭ aŭ influențat anemia. Rĕmâne totușĭ întrebarea, în ce constă acéstă influență.

Teniile, carĭ se găsesc adesea în România și de multe-orĭ în maĭ mare numĕr la acelașĭ individ, nu produc asemenea anemie, și chiar la indivizĭ la carĭ se găsesce un botriocefal nu se observă de regulă anemia. Botriocefalul nu produce anemie nicĭ in Elveția nicĭ în Suedia nordică, unde este fórte frecuent. In multe dintre casurile de anemie luĭ Reyher, póte în cele maĭ multe, existaŭ maĭ mulțĭ botriocefalĭ. Și în casul luĭ Schapiro și în acel al luĭ Schaumann s'aŭ găsit maĭ mulțĭ botriocefalĭ. Aceștĭ viermĭ sunt maĭ frecuențĭ în Rusia decât în Elveția, unde abià se observă anemia botriocefalică, și sunt în Rusia mult maĭ frecuente casurile, în carĭ se găsesc la acelașĭ individ maĭ mulțĭ botriocefalĭ saŭ botriocefalĭ fórte lungĭ. E dar posibil ca massa cea mare de viermĭ însășĭ să fi pricinuind anemia gravă, maĭ cu seamă când viermele dă peste un individ slăbit saŭ peste un copil. In asemenea casurĭ, ca și în casul descris maĭ sus, intestinul subțire nu conține nimic alt ceva decât massa cea mare de botriocefal lat, și ar fi de mirare chiar dacă n'ar da nicĭ un simptom.

La acésta se maĭ adauge o influență specifică exercitată de parasit asupra nutrițiuniĭ generale și asupra sistemuluĭ nervos. Acésta se vede bine în observațiunea luĭ Reyher, în care anemia s'a produs

la un individ abià vindecat de o bólă chronică, precum şi în obsernaţiunea mea, unde ea a atins pe o femee cu o bólă mintală. De bună seamă că aŭ dreptate aceĭ autorĭ, carĭ admit că o substanţă óre-care elaborată de parasit (Schapiro, Schaumann) ar fi capabilă de a produce o modificare a sângeluĭ. Acéstă substanţă, maĭ cu sémă când botriocefalul este în massă mare şi când sistemul nervos e dejà slăbit şi dacă maĭ există şi alte condiţiunĭ locale, va contribuì la producerea anemieĭ. Nu m'am putut convinge, dacă şi o stare de bólă a botriocefaluluĭ ar puté contribuì la desvoltarea acesteĭ anemiĭ. Ar fi de sciut dacă anemia botriocefalică trebue considerată ca anemia adevĕrată descrisă de Biermer. Biermer nu cunosceà anemia botriocefalică şi se póte că şi printre casurile luĭ de anemie să fi fost unele în legătură cu presenţa acestuĭ parasit. In ce privesce simptomele apoĭ, nu lipsià nicĭ unul, în casul nostru de pildă, şi casurile luĭ Schapiro şi cele de curînd descrise de Schaumann s'ar fi încheiat cu mórte de bună sémă, dacă botriocefalul n'ar fi fost recunoscut şi expulsat. Dacă Biermer şi alţiĭ ḑic că anemia botriocefalică nu este o adevĕrată anemie perniciósă, pentru că anemia perniciósă are o causă necunoscută şi că ea nu se vindecă, pe când anemia botriocefalică se vindecă prin expulsarea parasituluĭ, aceştia se înşélă, căcĭ un caracter negativ, care prin cercetărĭ ulterióre se modifică, nu póte servì pentru caracteristica uneĭ bóle. Ast-fel spre exemplu, după aceştĭ autorĭ, tuberculosa, despre care se ḑiceà că are o causă necunoscută, ar trebuì să nu maĭ fie tuberculosă după ce s'a descoperit acéstă causă sub forma baciluluĭ tuberculoseĭ.

Reese din acéstă comunicare, că botriocefalul lat se găsesce nu rare-orĭ în partea de jos a Dunăriĭ şi anume în România şi că dă nascere şi aicĭ la anemiĭ grave, carĭ se finesc prin mórte cu semne de anemie perniciósă.

Este dar indicat de a căutà şi în România botriocefalul în tóte casurile de anemie gravă esenţială şi de a-ĭ provocà expulsiunea, când i se constată presenţa.

Anexă. — La pag. 46.

Despre bólele de ficat în România, despre nomă, despre tetanos, despre structura microbilor, despre jigodie și despre epizootia porcilor din România (1)

DE

Dr. V. BABEȘ
Membru al Academiei Române

Pe când în anume împrejurări un singur fapt póte să ne conducă la o descoperire utilă, în alte multe casurĭ adevĕrurĭ nouĕ rees numaĭ din o sumă de observațiunĭ bine studiate, și de multe-orĭ numaĭ observațiunĭ de domeniŭ pur sciințific fórte îndelungate, ale maĭ multor generațiunĭ, fac ca la un moment dat să iasă la lumină o descoperire saŭ o aplicare practică în folosul omeniriĭ.

Fie-care pétră ce servă pentru clădirea edificiuluĭ, a căruĭ corónă are să fie descoperirea mijlócelor de combaterea bólelor, are valórea sa și trebue cunoscută și soliditatea eĭ controlată de toțĭ carĭ lucréză la rídicarea edificiuluĭ, cu tóte că publicul impacientat nu pricepe scopul și de multe-orĭ disprețuesce aceste lucrărĭ preparatoriĭ, așà ḑise de laboratoriŭ, ca acelea din *Analele* Institutuluĭ nostru.

Aceste *Anale* se impun anume prin felul și întinderea lucrărilor sciințifice ale Institutuluĭ nostru. Ele sunt destinate maĭ cu sémă străinătățiĭ, unde lucrărĭ sciințifice se primesc numaĭ pe basa unor documente incontestabile, maĭ cu sémă atuncĭ când suntem nevoițĭ

(1) Raport făcut Academieĭ Române asupra lucrărilor cuprinse în *Analele Institutuluĭ de patologie și de bacteriologie.*

să ne pronunţăm în contra unor vederĭ adoptate. Cu tóte că în acest volum sunt depuse maĭ cu sémă documente pur sciinţifice, totuşĭ cred că nu va fi fără interes să daŭ o scurtă dare de sémă despre ele.

Poporaţiunea Româniеĭ e fórte încercată de *bóle de ficat.* Am avut onóre să vorbesc în una din şedinţele anuluĭ trecut despre abscesele ficatuluĭ, atât de primejdióse, însoţite de obiceiŭ de o inflamaţiune a intestinelor, arătând tot de odată că acéstă bólă este analógă cu aşà ḑisă disenterie tropică, ce bântue pe ţěrmurile Măriĭ Mediterane Şi acéstă bólă, căreia i-am. reservat un loc întins în aceste *Anale,* arată că bólele atacă la noĭ cu o predilecţiune particulară ficatul. Am arătat că nu este o adevěrată disenterie, ci că, în urma uneĭ infecţiunĭ, nisce microbĭ intră în mucósa uneĭ porţiunĭ anumite a intestinelor, producênd abscese, şi că de aicĭ fac invasiunea lor în ficat. Constatând că sunt maĭ multe felurĭ de microorganisme, carĭ sunt în stare să producă lesiunea ficatuluĭ, trebue să admitem că ficatul celor atinşĭ de bólă erà dejà predispus pentru a se îmbolnăvì.

Aceste afirmărĭ neavênd valóre decât fiind întemeiate pe documente solide, pe o serie de observaţiunĭ purtând în sine caracterul adevěruluĭ, fiind fie-care observaţiune obiectul cercetărilor speciale istologice, experimentale şi bacteriologice, am dat aicĭ acesteĭ lucrărĭ, întocmite în colaboraţiune cu Dr. V. Zigura, întinderea cuvenită.

Dar lesiunile ficatuluĭ nu se restrîng numaĭ la cea amintită, ci putem ḑice că cele maĭ multe bóle de ficat, ce se observă în alte ţěrĭ, există şi la noĭ, şi încă multe din ele sunt la noĭ mult maĭ dese decât în alte părţĭ.

Am avut dar ocasiune să studiez, împreună cu d-l asistent Dr. Manicatide, tóte felurile de bóle de ficat pe materialul bogat al autopsiilor făcute de mine în spitalele din Bucurescĭ, fiind mult sprijinit în aceste cercetărĭ de vederile clinice ale amiculuĭ meŭ d-l Dr Kalinderu.

Reese din aceste studiĭ, că la noĭ sunt frecuente anume nisce

forme particulare de cirosă, de adenome și de cancere primitive, pe când aceste forme sunt rarĭ în alte țĕrĭ. Am început să examinăm genesa și desvoltarea lesiunilor ficatuluĭ cu acéstă bólă și am găsit o legătură intimă între o predisposițiune congenitală sub forma uneĭ neregularitățĭ a organuluĭ de o parte și între o iritațiune, o inflamațiune, de altă parte.

Ficatul în aceste casurĭ se resimte maĭ mult la acțiunea orĭ-căreĭ influențe vătĕmătóre din afară, fie acésta alcoolul, fie impaludismul, fie sifilisul, producêndu-se maĭ ușor inflamațiunĭ și distrucțiunĭ decât pe un ficat sănătos și regulat din nascere.

Insă aceste anomaliĭ congenitale aŭ încă un alt caracter, pe care l'am constatat la tóte bólele examinate ale ficatuluĭ, adecă prolifferabilitatea, tendința de a se formà din noŭ elementele ficatuluĭ.

Insă organul fiind rĕŭ alcătuit de la început și alterat încă prin un iritament specific, acéstă tendință de reparațiune se produce într'o direcțiune vițiósă și, în loc să se producă un ficat noŭ, se produce un țesut ce sémĕnă maĭ mult saŭ maĭ puțin cu ficatul, dar care nu funcționéză, care cresce neîncetat, cu un cuvînt o tumóre, un adenom saŭ un cancer.

Frecuența tumorilor ficatuluĭ se póte decĭ explicà prin acest cerc vițios.

Ómeniĭ la noĭ sunt expușĭ maĭ mult decât în alte țĕrĭ enteritelor, paludismuluĭ, sifilisuluĭ, alcoolismuluĭ, adecă unor bóle carĭ aŭ o influență primejdiósă asupra ficatuluĭ, așà în cât mulțĭ ómenĭ aŭ, în urma acestora, un ficat alterat și transmit copiilor un ficat cu o crescere neregulată, care prin acésta devine și maĭ susceptibil acestor influențe vătĕmătóre, și pe când tatăl n'a avut póte decât un ficat puțin întărit saŭ cicatrisat, copilul va căpĕtà o cirosă saŭ un ficat adenomatos saŭ canceros.

Din aceste cercetărĭ pur sciințifice reese dar o indicațiune importantă în ceea ce privesce combaterea bólelor moștenite.

O a treia lucrare, făcută cu concursul d-luĭ Dr. Zambilovicĭ, se ocupă cu o bólă teribilă a copiilor, ḑisă *noma,* bólă destul de frecuentă în regiunĭ jos situate, ca în Țĕrile-de-Jos și la noĭ.

Bóla acésta consistă în o distrucțiune gangrenósă a obrazuluĭ, în urma diferitelor bóle infecțióse, ca pojar, difterie, febră tifoidă și altele.

Și aicĭ am găsit că copiĭ cu o anumită constituțiune capětă acéstă bólă și am putut descoperì și microbiĭ specialĭ, carĭ pătrundênd prin gingiile bolnavilor produc gangrena.

De 6 anĭ ne ocupăm cu studiul *tetanosuluĭ*, bólă teribilă, ce a făcut atâtea victime, maĭ cu sémă în răsboiul din urmă.

S'a constatat că acéstă bólă e causată de un microb ce trăesce în pămînt și care, intrând în plăgĭ, produce o otravă, ce în cantitățĭ imponderabile lucréză asupra sistemuluĭ nervos, producênd bóla. Am arătat în acéstă lucrare, cum tóte animalele pot căpětà acéstă bólă, chiar și bróscele, dacă le ținem la o temperatură maĭ ridicată; am arătat resistența cea mare a baciluluĭ; am arătat locurile unde la Bucurescĭ se găsesce microbul, anume în pămîntul de pe marginele Dîmboviței și în grajdurĭ.

Am arătat că bacilul nu se găsesce numaĭ în rană, pe unde a intrat împreună cu pămîntul, dar se găsesce și în dejecțiunile ómenilor bolnavĭ saŭ morțĭ de tetanos. Am arătat maĭ departe, în mod experimental, la cânĭ, cum acéstă bólă, dacă nu e prea înaintată, póte fi vindecată prin injecțiunĭ de iod saŭ de acid fenic.

Am constatat maĭ departe din noŭ, că și cu masse marĭ de serum de sânge al animalelor immunisate în potriva tetanosuluĭ se pot vindecà casurĭ maĭ ușóre de tetanos.

Cu tóte că bacteriologia a adus dejà atâtea folóse omeniriĭ, totușĭ microbiĭ nu sunt încă bine studiațĭ din punctul de vedere al filogeneseĭ și chiar al structureĭ lor maĭ fine.

Am întreprins dar un studiŭ apriat, pentru a precisà maĭ bine locul lor în natură.

Din resultatele obținute voiŭ menționà constatarea că microbiĭ nu se pot caracterisà prin definițiunea adoptată până acum, ci că trebue admis, că deșì se găsesc de obiceiŭ într'un stadiŭ de organisare fórte simplu, totușĭ, în anume împrejurărĭ, fie-care fel de microb patogen are facultatea de a se desvoltà într'un mod maĭ

complicat, ramificându-se, producênd mugurĭ și organe particulare pentru înmulțire și pentru scutirea indivizilor în contra influențelor vătĕmătóre ale lumiĭ externe.

Studiând, împreună cu d-l Dr. Starcovicĭ, ***bóla de cânĭ tinerĭ***, așà numita ***jigodie***, am reușit să constatăm că acéstă bólă are diferite forme, dar că ea este causată la noĭ de un anumit bacil, ce sémĕnă cu bacilul febreĭ tifoide la om.

Am studiat lesiunile particulare produse de acest microb la diferite animale și am putut produce jigodie într'un mod experimental cu dînsul.

Am constatat însă în acelașĭ timp, că și alțĭ microbĭ ce se găsesc la jigodie sunt în stare să producă la cânĭ asemenea simptome, așà în cât trebue presupus că jigodia consistă într'un complex de lesiunĭ ce se produc ușor la cânĭ de diferițĭ microbĭ, de obiceiŭ însă de bacilul constatat, care însă se asociéză cu alțĭ microbĭ similarĭ. Am putut constatà într'adevĕr, că jigodia nu presintă în tot-deauna aceleașĭ lesiunĭ și aceeașĭ gravitate, ceea ce se póte explicà fórte ușor prin acțiunea microbilor asociațĭ ce se găsesc la acéstă bólă.

In fine, cercetând, în colaborațiune cu Dr. Starcovicĭ și Cartiano, ***epizootia devastatóre de porcĭ ce bântuià la noĭ în țéră***, am găsit faptul de cea maĭ mare importanță, că epizootia nóstră este o bólă de asociațiune, fiind produsă de microbul rugetuluĭ combinat cu acela al pneumo-enteriteĭ.

Când Pasteur a descoperit vaccinațiunea rugetuluĭ, dînsul vaccinà cu o cultură de ruget, însă acéstă cultură nu erà pură, ceea ce a găsit Loffler, și dînsul a constatat, în acelașĭ timp, că în Germania există douĕ felurĭ de bóle, una causată de bacilul rugetuluĭ, cea-laltă de un alt bacil, care, găsindu-se și în Francia, a căpĕtat numele de pneumo-enterită.

In contra celeĭ din urmă bóle, așà se vede, vaccinațiunea cu culturĭ de ruget nu are efect. La noĭ am constatat pentru întâia dată combinațiunea celor douĕ bóle, și ne întrebăm dacă acéstă combinațiune, care s'a constatat după noĭ și în Ungaria, nu există óre și în alte țĕrĭ. Dar în alte părțĭ, examinându-se porciĭ numaĭ din un

singur punct de vedere, s'a găsit când unul când cel-lalt din cei doi microbi.

Trebue să ne întrebăm mai departe, dacă culturile, ce serviaŭ la început lui Pasteur pentru vaccinare în contra rugetului, eraŭ în adevĕr impure și dacă nu eraŭ simplamente cultură a asociaţiunii bacteriene ce causéză epidemia porcilor? In acest cas, acest geniŭ binefăcĕtor mult regretat, pentru care lumea sciinţifică pórtă de câte-va ḑile un doliŭ profund, ar fi găsit cel dintâiŭ, instinctiv, cea dintâiŭ vaccinaţiune în contra unei bóle de asociaţiuni.

Anexă. — La pag 67.

NOTĂ ASUPRA SEROTERAPIEI TUBERCULOSEI

DE

Dr V. BABEȘ
Membru al Academieĭ Române

ȘI

G. PROCA.

Maĭ mulțĭ experimentatorĭ aŭ încercat să prevină saŭ să vindece tuberculosa experimentală prin diferite metode de vaccinațiune. In timp ce Grancher și Hyp. Martin urmaŭ metoda luĭ Pasteur de tractament prin culturĭ atenuate (*Bulletin médical,* 1890), Daremberg întrebuință culturile sterilisate (Académie de médecine, 1889), Héricourt și Richet se serviaŭ de culturĭ de tuberculosă aviară (Académie des sciences, 1892), în fine Koch recurse la o substanță toxică scósă din culturile de tuberculosă (Congrès international de Berlin, 1889).

Toțĭ aceștĭ autorĭ aŭ obținut pe diferite căĭ resultate încuragiatóre, deși incomplete, în timp ce alțĭ cercetătorĭ aŭ ajuns prin metóde analóge la resultate negative.

Unul din noĭ (Babeș, Académie de médecine, 1890), injectând cobailor, înainte, în timpul și după inoculațiunea uneĭ cantitățĭ de cultură de tuberculosă, dose crescênde dintr'o substanță extrasă din culturile de tuberculosă aviară, a ajuns să vindece saŭ să întârḑie desvoltarea bóleĭ, în timp ce cobaiĭ de control muriaŭ cu tuberculosă clasică.

La Congresul de tuberculosă din anul 1893, Dr. Babeș a anunțat resultatele cercetărilor sale asupra immunisăriĭ animalelor cu sân-

gele animalelor refractare. Puțin timp maĭ înainte d-niĭ Richet și Héricourt aŭ anunțat că posedă un câne immunisat cu sângele cânilor făcuțĭ refractarĭ pentru tuberculosă.

Totușĭ, după cercetările luĭ Straus, Bouchard și ale nóstre, se pare că aceștĭ cânĭ nu fuseseră tractațĭ așà ca să fi putut căpĕtà o immunitate sigură împotriva tuberculoseĭ.

Câniĭ noștri, din contra, aŭ fost immunisațĭ contra tuberculoseĭ printr'un procedeŭ care le dă o resistență însemnată contra bóleĭ, precum și proprietatea de a fabricà în sângele lor antitoxine tuberculóse.

Procedeul, publicat de unul din noĭ în 1893 și puțin modificat maĭ în urmă, consistă în a introduce cantitățĭ crescênde de tuberculină aviară maĭ întâiŭ, de bacilĭ aviarĭ maĭ apoĭ, de tuberculină umană și de culturĭ atenuate saŭ mórte de tuberculosă umană, avênd grijă de a continuà injecțiunea tuberculineĭ și după injecțiunea de bacilĭ viĭ.

Sângele cânilor, orĭ serul sanguin, care după importantele cercetărĭ ale luĭ Bouchard cuprinde substanța activă, exercită o acțiune evidentă asupra animalelor saŭ omuluĭ atins de tuberculosă. Acéstă acțiune se manifestéză prin oprirea saŭ încetinirea procesuluĭ tuberculos. La Congresul de tuberculosă din 1893, Dr. Babeș a insistat maĭ cu sémă asupra faptuluĭ că serul lucréză asupra câneluĭ, maĭ cu sémă dacă-l întrebuințăm puține ḑile după injecțiune.

Serul cânilor, carĭ primiseră, după tuberculină, bacilĭ morțĭ, s'a arătat maĭ eficace decât serul măgarilor pur și simplu tuberculinisațĭ, când erà vorba de a împedecà efectul bacililor morțĭ orĭ de a paralisà acțiunea tuberculineĭ.

Daca injectăm tuberculoșilor 2 miligrame de tuberculină amestecată cu serul acestor animale, bolnaviĭ nu reacționéză în presența tuberculineĭ, în vreme ce alțĭ tuberculoșĭ, cărora li se injectă jumătate din dosa de tuberculină singură, presintaŭ reacțiunea tipică. Totușĭ reacțiunea febrilă apare în urma injecțiunilor de tuberculină amestecată cu ser activ, dacă mărim dosa de toxină, chiar

mărind în acelașĭ timp și dosa de ser în aceeașĭ proporțiune, orĭ chiar într'o proporțiune maĭ mare

Dacă se injectéză tuberculoșilor numaĭ ser, febra dispare după o fasă de excitațiune neînsemnată; apetitul și greutatea bolnavilor cresce, cu condițiune totușĭ ca tuberculosa să nu fie prea înaintată și ca serul să fie administrat în cantitate îndestulătóre. In asemenea condițiunĭ, în lupus maĭ cu sémă, se póte aprecià efectul local repede al seruluĭ; tuberculiĭ, fără reacțiune inflamatóre prealabilă, sufĕr o necrosă manifestă și se elimінéză. Maragliano (Congrès de méd. de Bordeaux, 1895), întrebuințând procedeul recomendat de unul din noĭ, a ajuns la aceleașĭ resultate.

De la comunicarea făcută de Dr. Babeș în 1893, am continuat cercetările și suntem în stare de a aduce dovedĭ experimentale nouĕ.

Am tractat maĭ întâiŭ cânĭ, oĭ și doĭ măgarĭ cu dose crescênde de tuberculină, în timp de maĭ multe lunĭ. Doĭ cânĭ și un măgar, în urma acestuĭ tractament, primesc sub pele cantitățĭ crescênde de bacilĭ morțĭ, carĭ serviseră dejà la prepararea tuberculineĭ. In fine, am inoculat cânilor, tractațĭ maĭ înainte cu tuberculină și bacilĭ morțĭ, culturĭ virulente de tuberculosă, injectându-le în acelașĭ timp tuberculină saŭ ser de măgarĭ tuberculinisațĭ.

Injecțiunea anterióră de tuberculină face pe cânĭ maĭ puțin sensibilĭ față de acțiunea bacililor morțĭ, injectațĭ în cantitate mare.

Aceste animale aŭ dat serul utilisat în experiențele nóstre. Am făcut numeróse cercetărĭ pe epurĭ, pe cobaĭ și pe cânĭ, și putem grupà experiențele nóstre precum urméză:

1. Inoculărĭ de culturĭ virulente la animale de control.

2. Tractament prealabil cu dose de 5—10 grame de ser antituberculos de la măgarĭ; durata tractamentuluĭ a fost de 10 — 90 de ḑile.

3. Inoculărĭ subcutanate de cultură virulentă și în acelașĭ timp o singură injecțiune de 5—10 grame de ser.

4. Tractament cu ser, începênd la 1—3 ḑile după infecțiune.

5. Tractament, începênd la 10 ḑile după infecțiune.

6. 1—2 ḑile după infecţiunea cu tuberculosă, tractament cu un amestec paralisat de ser şi tuberculină în dose crescênde.

7. Injecţiunĭ de bacilĭ morţĭ în mare cantitate la animale de control.

8. Injecţiune de ser, în acelaşĭ timp cu infecţiunea cu bacilĭ morţĭ.

9. Injecţiune de bacilĭ morţĭ, din carĭ se extrăsese tuberculina, la animalele tuberculisate.

10. Injecţiune de tuberculină (0.5—1.0 gr.) amestecată cu 5—10 gr. de ser la animale tuberculisate de 4—5 sĕptĕmânĭ.

11. Injecţiune de ser la animale cu ulceraţiunĭ produse de bacilĭ morţĭ.

12. Injecţiune de cultură tuberculósă ţinută în contact cu serum de măgarĭ tuberculinisaţĭ timp de 10—20 ḑile.

13. Injecţiune de culturĭ tuberculóse crescute pe agar cu ser glicerinat şi modificate prin însemînţarea şi crescerea baciluluĭ piocianeŭ.

Experienţele, fiind repetate până ne-am convins de constanţa resultatelor, ne permit a formulà încheiările următóre:

1. Acţiunea tuberculineĭ diferă în maĭ multe puncte de aceea a seruluĭ:

a) In timp ce dosele minimale de tuberculină omóră animalele tuberculisate, serul antituberculos, chiar în dose marĭ, nu produce acest efect;

b) Serul, chiar în cantitate mare, produce numaĭ o uşóră ridicare de temperatură, ce séměnă de loc cu reacţiunea produsă de tuberculină;

c) Serul, amestecat *in vitro* cu tuberculină, paraliséză acţiunea acestuĭ toxic; dar amestecul, inofensiv în dose micĭ, se comportă, când e dat în dose marĭ, ca tuberculină pură şi omóră repede animalele tuberculóse. La omul tuberculos dosele maĭ marĭ de acest amestec produc febră şi slăbire;

d) Tuberculina posedă cu tóte acestea o acţiune comună cu serul animalelor tuberculinisate, anume acţiunea curativă ce exercită asupra lesiunilor produse de bacilĭ morţĭ

2. Serul animalelor tractate cu tuberculină împedecă și desvoltarea ulcerațiuniĭ locale produse de obiceiŭ de baciliĭ morțĭ; dacă lesiunea e dejà constituită, se vindecă prin infecțiunile de ser.

3. Se pare că animalele tractate cu tuberculină și apoĭ cu bacilĭ morțĭ aŭ un ser maĭ eficace decât cele tractate cu tuberculină.

4. Inoculând animalelor tuberculosă și ser în acelașĭ timp, tuberculosa nu se produce și lesiunea locală, consistând într'o mică infiltrațiune locală, se vindecă cu timpul.

5. In condițiunĭ excepționale se póte vindecà tuberculosa prin injecțiunĭ de tuberculină, dacă se începe tractamentul puțin timp după infecțiune.

6. Se póte vindecà tuberculosa în mod maĭ sigur prin injecțiunĭ de ser, începute la câte-va ḑile după infecțiune și repetate de maĭ multe-orĭ, maĭ cu sémă dacă se întrebuințéză ser de animale tractate cu tuberculină și bacilĭ morțĭ în acelașĭ timp.

7. Vindecarea animalelor infectate se obține cu dose relativ marĭ de ser; dosele micĭ sunt neîndestulătóre și pare că agravéză infecțiunea tuberculósă.

Procedând în chipul indicat, am scăpat aprópe tóte animalele nóstre. Animalele tractate și sacrificate la 50 și 70 de ḑile după infecțiune nu presintaŭ lesiunĭ tuberculóse; la animalele tractate cu dose neîndestulătóre și mórte de la sine, organele presintaŭ numaĭ câțĭ-va tuberculĭ saŭ lesiunile se localisaŭ numaĭ în regiunea inoculată. Din contra, nicĭ unul din animalele de control n'a scăpat de infecțiunea tuberculósă și de mórte.

8. Bacilul tuberculos nu maĭ cresce pe un mediŭ nutritiv favorabil desvoltăriĭ, dacă acesta a fost prealabil pus în contact cu ser.

9. Acțiunea prelungită (de 14—20 ḑile) a seruluĭ asupra bacililor tuberculoșĭ *in vitro* distruge patogenitatea acestora pentru cobaĭ.

10. Culturile de tuberculosă influențate de bacilul piocianeŭ nu maĭ produc tuberculosa.

Anexă — La pag 67.

RAPORT

ASUPRA

LUCRARILOR DE EXPLORARE INTREPRINSE LA *LIMES ALUTANUS*

DE

GR. G TOCILESCU
Membru al Academieĭ Române.

Domnule Președinte,

Conform invitațiuniĭ ce bine-voițĭ a-mĭ face prin adresa No. 7.537 din 24 ale curenteĭ, am onóre a vĕ presentà o scurtă relațiune asupra lucrărilor de explorare, ce am întreprins la *Limes alutanus* în cursul anuluĭ expirat asupra lucrărilor ce maĭ rĕmân de făcut și a sumeĭ necesare pentru cele ce s'ar puté întreprinde în campania anuluĭ viitor.

Sarcina, ce mi se impuneà în studiul *Limesuluĭ alutan,* erà maĭ întâiŭ de tóte descoperirea, mĕsurarea și desemnarea căiĭ romane de-alungul Oltuluĭ, de la intrarea rîuluĭ în România și până la Dunăre, precum și constatarea cetăților și castrelor antice de pe lângă acea cale, și apoĭ săparea sistematică a acestor cetățĭ și castre.

Primul și al doilea punct al programeĭ sunt dejà terminate; cel de al treilea este numaĭ început.

Vĕ cer voe ca să resum resultatele de căpetenie ale acestor cercetărĭ.

I.

1. *Drumul roman de la Romula (Reşca) la Malva (Celeiŭ).*

Ca punct de plecare al cercetărilor nóstre am luat Reşca, comună rurală situată la depărtare de 45—50 minute spre NE. de oraşul Caracal. Inscripţiunile, ca şi isvórele literare şi chartografice, arată că acì a fost *municipiul* şi maĭ târḑiŭ *colonia Romula,* care în anul 248, sub Impĕratul Filip Arabul, a fost întărită cu zid şi şanţ jur împrejur. Ea ocupă o întindere aproximativă de 64 hectare şi este acoperită de satele Reşca, Reşcuţa şi Hotăraniĭ. Cam în mijlocul oraşuluĭ antic, pe un şes ceva maĭ ridicat, este castrul saŭ cetatea propriŭ ḑisă, pe întindere de 4 kilometri, cu zidul încunjurător fórte stricat. Cimitirul se află între Hotăranĭ şi Reşca.

Romula erà punctul unde se împreunaŭ drumurile antice de la Turnu-Severin, de la Celeiŭ şi cel din Transilvania spre Islaz. Drumul către Celeiŭ trece spre răsărit de Caracal, ajunge la pîrîul Caracal, în punctul numit *Podul de pămînt,* taie *drumul Poştilor,* care duce la Islaz, şi ţinênd direcţiunea spre ost de Comanca, Devesel, Frăsinet, trece peste pîrîul Frăsinet, unde tradiţiunea spune că a fost în vechime un pod, în apropierea căruia am găsit într'adevĕr cărămiḑĭ antice. O jumătate kilometru de Satul-noŭ, în localitatea numită *La cărămiḑĭ,* se constată de asemenea urme de vechĭ aşezăminte. Drumul roman merge după aceea prin satul Studeniţa, este tăiat de şoséua judeţénă şi de calea ferată în dreptul satuluĭ Grădinile şi ţine apoĭ direcţiunea tot spre apus de aceste căĭ până la Celeiŭ.

Ca puncte istorice în acest percurs semnalăm, afară de Reşca şi Hotăranĭ, încă următórele: Movila Daduluĭ şi Movila mare la nord de Celeiŭ, pe care se află zidăriĭ vechĭ.

Celeiul, numit în epoca romană probabil *Malva, colonia Malva,* de unde şi numele *Davieĭ Malvensis,* conţine ruinele oraşuluĭ antic, pe un teritoriŭ de 25 hectare; şanţurile încunjurătóre, ce se recunosc fórte bine, trec prin sat; în colţul sudostic, pe o muchie

de dél în fața Dunăriĭ, se află *cetățuia*, în formă triunghiulară, cu ziduri la suprafață, înalte până la 2 metri.

Calea romană trece drept prin mijlocul anticuluĭ oraș, ducênd la podul de peste Dunăre, numit de popor *Podul de aramă*. Unul din piciórele poduluĭ se recunósce încă în baltă, aprópe de țĕrmul stâng al Dunăriĭ; iar un al doilea l'am constatat la o adîncime de 2,85 m. în mijlocul fluviuluĭ. Acesta este podul construit, saŭ maĭ probabil reconstruit, de Constantin-cel-mare și care puneà în legătură Occidentul cu Orientul prin însemnata arteră militară și comercială de pe valea Oltuluĭ. Urmele cimitiruluĭ antic se vĕd prin grădinile lăcuitorilor dimprejurul colonieĭ.

2 *Drumul roman de la Islaz la Reșca.*

Intre Celeiŭ și Islaz nu am putut găsì resturĭ sigure de vro-un drum antic, ci numaĭ un castru saŭ *cetate de pămînt* lângă Islaz, în locul numit *Verdea*. Castrul are lungime de 325 m. și lățime de 104 m., cu treĭ valurĭ încunjurătóre, partea despre Dunăre fiind mâncată de apă. Spre ost el este prelungit cu un lagăr maĭ mic de 122 m. lungime și 95 m lățime.

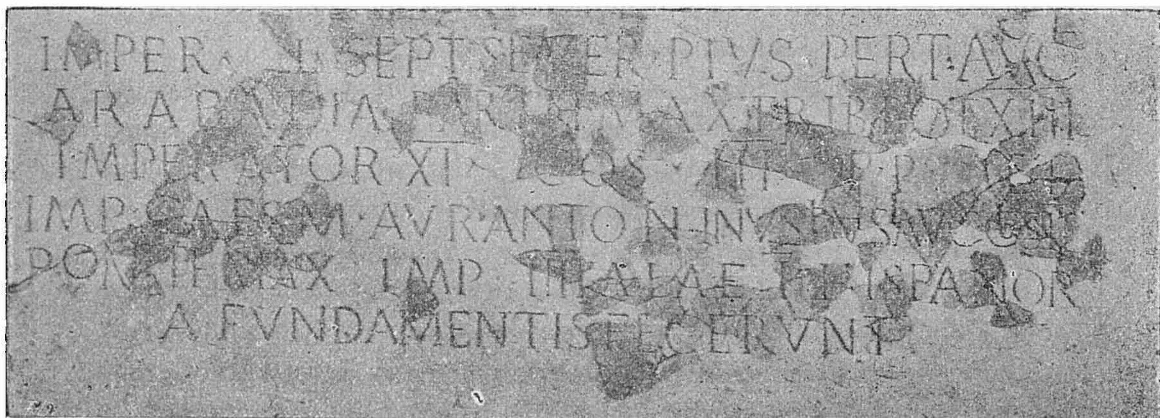
De asemenea trebue să se fi măncat de Olt calea romană de la Islaz și până la Scărișóra, de óre-ce nu se póte constatà nicĭ o urmă. Un singur castru însă ocupă cimitirul creștin părăsit al satuluĭ Racovița; el este de pétră, avênd o lungime de 105 m. și o lățime de 75 m; un alt castru trebue să maĭ fi fost la Tia-mare, actualmente pe malul stâng al Oltuluĭ, de óre-ce lăcuitoriĭ numesc până astădĭ punctul acela *la Cetate*. Maĭ spre sud de acésta există un fort mic austriac pentru 3 tunurĭ, construit în secolul trecut. La est de satul Cilieniĭ se semnaléză așezăminte antice, cum și la Rusănescĭ, unde s'a aflat într'o movilă o inscripțiune funerară a luĭ Valens Esbenus și se vĕd și astădĭ multe cărămidĭ.

Prima rĕmășiță din vechia șosea ne întîmpină în dreptul satuluĭ Scărișóra, actualmente pe malul stâng al Oltuluĭ, la locul numit

Golfina, pe o lungime numaĭ de 25 metri. Oltul, rupênd malul, a lăsat ca o insulă acest rest de drum antic.

Cu multe întreruperĭ, îl regăsim spre rĕsărit de Babiciul-vechiŭ, Babiciul-noŭ, și de abià la Brezuica își păstrézä cursul neîntrerupt, trecênd prin satele Gostavĕț, Slăvenĭ, viile de la Stoenescĭ, satul Stoenescĭ și pe lângă satele Fărcașul-de-sus, Ghimpațĭ și Hotăranĭ, se împreună cu drumurile Reșca-Celeiŭ, Reșca-Severin și Reșca-Transilvania la podul de pe pîrîul Tesluiu, în mijlocul orașuluĭ Romula.

Ca localitate istorică semnalăm, pe lângă cele de maĭ sus, castrul roman de la *Slăvenĭ* și ruinele orașuluĭ antic, al căruia nume până acum nu ne este cunoscut Lagărul are o lungime de 140 m. și o lățime de 120 m.; este încunjurat cu 3 rîndurĭ de șanțurĭ și de valurĭ. Săpăturile, ce am făcut aci în cursul luneĭ Octobre 1893 cu 50 soldațĭ, aŭ avut de resultat desgroparea porțiĭ ostice și a pretoriuluĭ. Inaintea porțiĭ s'aŭ aflat aprópe 300 fragmente de litere din inscripțiunea de fundațiune a lagăruluĭ, pe care cu mare greutate am isbutit s'o reconstituesc precum urméză:

[I]mp(erator) [Caes](ar) L(ucius) Sept(imius) Sever[us] Pert(inax) Aug(ustus) [ar]ab(icus), ad[iab](enicus), parth(icus) max(imus), trib(unicia) pot(estatis) XIII, [imp]erato[r] XI, co(n)s(ul) III, p(ater) p(atriae); et [imp](erator) Caes(ar) M(arcus) [Aur(elius) A]nt[o]ni[n]us Pius aug(ustus) Co(n)s(ul) II [p]ontif(ex) max(imus) [trib(unicia) pot(estate)] XIIII, alae I Hispanor(um) [a fundamenti]s feceru[nt].

De aci resultă că în anul 200 d. Chr. Impĕrații L. Sept. Severus și fiiĭ sĕĭ Caracalla și Geta aŭ reconstruit castrul de la Slăvenĭ pentru escadronul de cavalerie *ala I Hispanorum*. Numele luĭ Geta, care figurà în rîndul al 5-lea, a fost stricat cu ciocanul din ordinele luĭ Caracalla, în anul 212, când a omorît pe frate-sĕŭ, și pentru ca inscripțiunea să nu aibă o aparență urîtă, a pus să se graveze în locul cuvintelor:

ET
L · SEPT · GETA · NOB · CAES

acestea:

PONTIF · MAX · TRIB · POT · XIIII ·

Din *praetorium* s'aŭ desgropat maĭ multe camere, o hală cu stâlpĭ de pétră și alte treĭ saŭ patru fragmente de inscripțiunĭ, unele referitóre la Mevius Surus, guvernatorul Dacieĭ în timpul luĭ Septimius Severus. De asemenea s'a găsit și un mare numĕr de obiecte: vîrfurĭ de pilă, săgețĭ, lăncĭ, fibule și monete, depuse în colecțiunea statuluĭ.

Cimitirul orașuluĭ antic trebue căutat între viile de la Stoenescĭ și gura pîrîuluĭ Caracal, unde se înalță, pe o întindere de 500 metri, movile unele lîngă altele.

Castrul de la Slăvenĭ se află pe proprietatea dómnelor Petroianu și Murgășénu din Craiova.

3. *Drumul roman de la Rešca până la Boița în Transilvania.*

Eșind din Reșca, drumul ține direcțiunea pe marginea platouluĭ ce dominéză valea Oltuluĭ și a Oltețuluĭ, trece pîrîul Potopenĭ, unde a trebuit să aibă pod și unde, după poveștile poporuluĭ, *Domnul de Rouă* s'ar fi potopit de razele sóreluĭ; taie apoĭ șoséua națională Caracal-Pétra; trece valea Gînsaculuĭ, viile satuluĭ Fălcoiu, și pe o ruscă adîncă scobóră spre valea Oltețuluĭ; este întrerupt pe o lungime de 1 kilometru, din causa terenuluĭ de inundațiune, și

numaĭ în dreptul gării Vlădulenĭ reapare pe lângă şoséua naţională, cu care ţine apoĭ în continuŭ direcţiunea spre nord. In dreptul satuluĭ Greciĭ, e călcat de valul numit *Brazda luĭ Novac,* care taie Ţéra-Românéscă în doue de la Turnu-Severin până la Prut. Trece apoĭ prin satul Văleniĭ, pe lângă Brăncovenĭ, pîrîul Jigălia, şi intră printr'o hulă în satul Pétra, unde se recunósce prin grădinile lăcuitorilor; percurge satul în tótă lungimea luĭ şi duce direct prin dosul bisericeĭ dela Ienuşescĭ la cetatea romană *Acidava.* Din acéstă cetate s'a maĭ păstrat numaĭ colţul sudestic, restul fiind tăiat de drumul de fer. Acì am aflat cărămiḑĭ cu inscripţiunea: COH(ors) II COM(agenorum), COH. III COM(agenorum), şi alta cu C R. Prin arăturĭ sunt cioburĭ, cărămiḑĭ şi sub mal resturile uneĭ porţĭ cu arcade construită din prundiş de Olt legat cu ciment.

Drumul, eşind din cetate, trece prin satul Ienuşescĭ, făcênd împreună cu şoséua naţională o curbă spre apus, trece pîrîul Ienuşescĭ prin cătunul Pétra-Spurcaţĭ, ajunge la pîrîul Corniş, şi de acì în rĕsărit de satul Corniş, pe lîngă comuna Gănésa, calcă pîrîul Negrişóra, pîrîul Dranovĕţ, satul Arcescĭ, pîrîul Beica, satul Pleşoiu, pîraele Dobiţa, Anina, Mamu, merge drept prin mijlocul satuluĭ Drăgesciĭ-de-jos şi intră prin satul Runcu în judeţul Vîlcea.

Trece apoĭ prin satele Stănesciĭ-Adunaţĭ, Şerbănesciĭ, Petculescĭ, pîraiele Delénca şi Pescéna, şi se sue pe platoŭ în satul Momotesciĭ, unde îl constatăm în grădina luĭ Ioan Şerban Olarul. De acì apucă chiar prin curtea d-luĭ Simulescu, unde, după distanţele chartografilor anticĭ, trebue căutată cetatea *Rusidava,* apoĭ pe sub délul comuneĭ urbane Drăgăşanĭ, prin arăturĭ, tot pe malul drept al Oltuluĭ, pe lângă satele Bârsan, Prundenĭ (în pămîntul luĭ Gheorghe Ilie Popa), Aurescĭ, Scăioşĭ, duce la cetatea romană *Pons Aluti.* Acéstă cetate ocupă o muchie de dél în vatra satuluĭ Ionesciĭ-Govoriĭ, avênd forma pătrată. Săpăturile ce-am întreprins acì ne-aŭ dovedit zidurĭ gróse şi cărămiḑĭ cu stampila *cohorteĭ* III *Comagenorum.*

Drumul ese din cetate prin pórta de nord, ţine direcţiunea tot pe cósta délurilor, prin satul Marcea, pîrîul Luncavĕţuluĭ, unde e

întrerupt de terenul de inundațiune; reapare în satul Valea Mare și de acì, prin proprietățile d-lor Grig. Lahovari și Eug. Carada, spre rĕsărit de gara Băbenĭ, peste pîrîul Bistrița, spre rĕsărit de Tătăranĭ, Mihăescĭĭ-Măgura și satul Mihăescĭĭ, prin conacul moșieĭ Sevestrenĭĭ, satul Stupăreĭĭ, ajunge la altă cetate romană: *Buridava*, situată în satul Stolnicenĭĭ Acì se află multe zidăriĭ pe o întindere de 1 kil. pătrat; am găsit și o cărămidă cu stampila: CORS . M . B adecă: Co(ho)rs m(illiaria) B(attavorum); multe monete sunt pe la lăcuitorĭ.

Calea romană trece apoĭ pe lîngă Rîurenĭ, prin fața găreĭ Rîurenĭ, pe lîngă Valea Rea, și intră în raionul orașuluĭ Rîmnicul-Vîlcea, unde se întrerupe pe malul drept al rîuluĭ Rîmnic. Reapare după 2 kilometri în țigănia Episcopieĭ și mergênd pe la pólele Cetățuiĭ, prin satele Bujorenĭĭ și Oltenĭĭ, cătunul Lunca, grădinele satuluĭ Gura-Văiĭ, trece pe malul stâng al Oltuluĭ în punctul numit Cornul Déluluĭ.

Pe aicĭ în apropiere, după distanțele antice, trebue să fi fost orașul *Castra Traiani*.

Apucând prin câmpul satuluĭ Jiblea, în direcțiune spre nord, peste pîrîul Coisca, prin satul Jiblea, drumul intră în strîmtórea munților peste drum de Călimănescĭ, trece prin satul Păușa și în fine ajunge în Poiana Bivolărieĭ, în dreptul mănăstiriĭ Cozia. Acì se află cetatea romană *Arutela*, unde săpăturile făcute în aniĭ trecuțĭ aŭ desvĕlit însemnate construcțiunĭ, o casă cu 6 compartimente, monete și următórele patru inscripțiunĭ:

1. Lespede de pétră; înălțime 0.72 m., lățime 1.93 m., grosime 0.18 m.

IMP CAES DIVI TRAIANI PART
FIL · DIVI NERVAE NEP TRAIANO
HADRIANO AVG · PM TR · POT ›
XXII COS III P · P · SVRI · SAC ›
SVB T · FL · CONSTANTE PROC · AVG

Imp(eratore) Caes(are), divi Traiani part(hici) fil(io), divi Nervae nep(ote) Traiano Hadriano aug(usto) p(ontifice) m(aximo), trib(unicia pot(estatis) XXII, co(n)s(ule) III, p(atre) p(atriae), Suri sag(ittarii) sub T(ito) Fl(avio) Constante proc(uratore) Aug(usti).

2. Idem; înălțime 0.74 m., lățime 1.93 m., grosime 0.23 m.

IMP CAES ///// RAIANI
PART FIL DIVI ❦ NERVAE
NEP TRAIANO HADRI
ANO AVG PM TR · POT
XX II COS III P P SVRI SAC
SVB T · FL · CONST //////

Imp(eratore) Caes(are [divi T]raiani part(hici) fil(io), divi Nervae nep(ote) Traiano Hadriano aug(usto) p(ontifice) m(aximo), tr(ibunicia) pot(estatis) XXII, co(n)s(ule) III, p(atre) p(atriae), Suri Sag(ittarii) sub T(ito) Fl(avio) Const[ante proc(uratore) Aug(usti)].

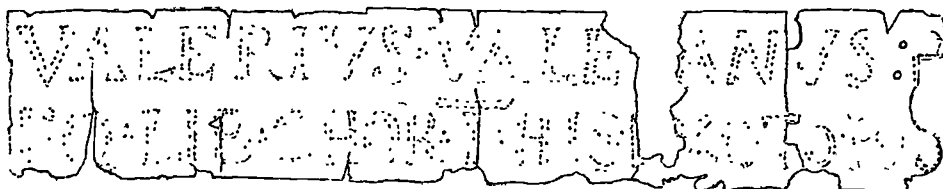
Din aceste două inscripțiunĭ de fundațiune a castruluĭ resultă că în anul 138 d. Chr. cohorta Siriacilor Săgetașĭ, în timpul domnieĭ luĭ Hadrian și sub comanda procuratoruluĭ Dacieĭ inferióre T. Fl. Constans, a construit castrul de la Bivolărie.

3. Pe o rondelă de argint, în mijlocul uneĭ coróne

adecă. Terent(ius) Dec(imianus), saŭ: Terent(ianus) dec(urio).

4 Pe o placă subțire de argint, cu litere punctate:

Valerius Vale[ri]anus . . . eq(ues) lib(rarius) c(o)hor(tis) I His(panorum) ex[v]oto pos(uit).

Inscripțiunea se póte dată între aniĭ 110 și 129 d. Chr., când diplomele militare din aceștĭ anĭ constată aflarea cohorteĭ I Hispanorum în Dacia. O altă diplomă din a 146 arată pe aceeașĭ cohortă staționând în Britania.

De la Bivolărie, drumul tăiat maĭ mult în stâncă intră în defileul cel mare, care se întinde până la gura Lotruluĭ, trecênd pe lângă *masa luĭ Traian*, pe lângă ruinele turnuluĭ de pe délul Teofileuluĭ, sub stâncile uriașe ale Usturoiuluĭ, pe la Cârligile, Văratic, cătunul Drăgănescĭ, cătunul Copăceniĭ, și suindu-se pe lângă biserică intră în cetatea romană *Praetorium* (astăḑĭ Racovița-Copăcenĭ). Acì săpăturile ce am făcut în lunile Maiŭ-Septembre 1894 aŭ avut de resultat desgroparea a douĕ castre romane, precum se va arătà maĭ la vale.

Eșind din cetate, calea romană trece peste pîrîul Clocoticiul și pîrîul Bisericeĭ și intră apoĭ în al doilea și ultimul defileŭ, care se întinde vre-o 30 km. până la Turnul-Roșu; drumul merge pe sub délul Priboiu, Ceairul Cânenilor, Valea Poianeĭ, satul Câneniĭ de Argeș și Turnulețe, vis-à-vis de Câneniĭ de Vîlcea, unde, după distanțele din Tabla Peutingeriană, trebue să așezăm stațiunea romană *Pons Vetus*. De aci regăsim calea antică peste drum de ferestrĕul luĭ Iosif Popescu, fiind tăiată în stâncă «la palma Jidovuluĭ», de asemenea sub délul Jugastru, ca și la ferestrĕŭ în nord de Valea Carpenilor, și merge, trecênd granița Austro-Ungarieĭ, până la satul Boița pe malul drept al Oltuluĭ; aci constatarăm o cetate romană, care de sigur corespunde vechiuluĭ *Caput Stenarum*. In punctul acesta drumul se bifurcă: o ramură apucă pe mal în susul Oltuluĭ lângă Făgăraș și maĭ departe; cea-laltă trecea Oltul și luà direcțiunea peste Sibiiŭ spre Apulum (Alba-Julia).

Deși nu intră în programul lucrărilor mele de a merge maĭ departe cu cercetările drumuluĭ roman în Transilvania, am căutat totușĭ să mĕ încredințez întru cât puteà fi întemeiată părerea că ţéra Bârseĭ fusese pentru Romanĭ o *terra deserta et incognita*. De aceea am visitat localitatea Rîșnov (Rosenau) de lângă Brașov, unde mi s'a spus că ar fi nisce ruine săsescĭ. De la prima vedere

chiar, am recunoscut că avem în faţă un castru roman; cărămiḍĭ şi cioburĭ risipite prin arăturĭ nu lăsaŭ nicĭ o îndoială despre acéstа. Castrul, de formă pătrată, situat la nord-vest de Rîşnov, numĕrà 145 paşĭ în lungime şi 150 paşĭ în lăţime, erà încunjurat cu zid, din care s'a scos multă pétră; totuşĭ cele 4 porţĭ, ca şi turnurile de la colţurĭ, şi resturĭ de zidăriĭ din praetorium, se pot încă recunósce. Valul intern s'a păstrat până la 4 metri.

In ce legătură se aflà acest castru cu reţéua de castre şi castele romane din Transilvania, rĕmâne a se limpeḍì prin cercetărĭ ulterióre.

In fine, din mulţimea de castre ce am cercetat tot în anul trecut pe malul Dunăriĭ, al Jiuluĭ şi în interiorul Olteniei, voiŭ amintì acì numaĭ douĕ, fiind-că staŭ în strînsă legătură cu Limes alutanus.

Acestea sunt castrele de la Titescĭ şi Rădăcinescĭ, din judeţul Argeş.

Castrul de la Titescĭ este aşezat pe o limbă de dél numit «délul Cazanuluĭ», 700 m la sud de satul Titescĭ, între pîrîul satuluĭ şi Valea Barbuluĭ. Săpând acest castru, am constatat că este de formă pătrată, lungime 54 m., lăţime 30 m ; este încunjurat cu ziduri gróse, are 2 porţĭ, iar în mijlocul sĕŭ se vĕd ziduri din *praetorium*. Inscripţiunĭ saŭ obiecte antice nu s'aŭ aflat. Castrul de la Rădăcinescĭ este situat pe proprietatea lăcuitoruluĭ Vlădescu, avênd fiecare latură o lungime de câte 70—80 metri. La 40 metri spre pîrîul Fântâneĭ, lângă drum, se găsesc urme de clădirĭ, ce presupun a fi fost casa comandantuluĭ; zidurile sunt fórte bine păstrate şi arată şi tencuială roşie pe dînsele.

Acì s'a dat peste fragmentele a 2 exemplare probabil dintr'una şi aceeaşĭ inscripţiune de fundaţiune.

1. Douĕ fragmente:

IMP ⴱ CAES*ari divi*
TRAIANI ⴱ PAR*thici f. divi*
NERVAE ⴱ NE*poti traia*
NO ⴱ HAD*riano aug. p*
P ⴱ PON*t. max. tr. pot. XXII*
*co*S ⴱ III *suri sagittari*

2 Două fragmente:

*imp. Caesa*RI ❦ DIV*i*
*traiani parth*ICI · F · D*i*
*vi nervae nepo*TI *tra*
iano hadriano AVG
*p p. pont. ma*X · TRIB·
pot. XXII COS ❦
*III Suri Sag*ITTARI ❦

Completarea inscripțiunii am făcut'o după modelul celor două exemplare de la Bivolărie. Textul este acelaşĭ, cu deosebire numaĭ că la Rădăcinescĭ lipsesc cuvintele: *Sub T. Fl. Constante proc(uratore) Aug(usti).*

De acì urméză că ambele castre aŭ fost construite în acelaşĭ an şi sub acelaşĭ Impĕrat, decĭ Rădăcinescii, cum nu maĭ puţin şi Titescii, făceaŭ parte din sistemul de fortificaţiune a văiĭ Oltuluĭ, servind ambele ca avant-posturĭ ale castrelor de pe calea militară a Limesuluĭ alutan.

II.

Căile romane odată constatate, îmĭ rĕmâneà să încep al treilea punct din program: săparea sistematică a cetăţilor şi castrelor de pe lîngă limes.

In scopul acesta, am întreprins în lunile Maiŭ până la Septembre 1894 lucrările de săpăturĭ de la Racoviţa-Copăcenĭ, asupra cărora vĕ cer voe să raportez cât maĭ în scurt.

A. Castrul din valea Racoviţeĭ.

Patru-ḑecĭ de km. în sus de Rîmnicul-Vîlciĭ, 21 km. de la fruntaria Austro-Ungarieĭ, în mijlocul văiĭ Racoviţa, pe malul stâng al Oltuluĭ, se află o ridicătură pătrată de pămînt, pe care lăcuitoriĭ o numesc *Cetate*, ca şi terenul de primprejur.

Săpăturile făcute ne-aŭ dat forma adevĕrată a castruluĭ și a construcțiunilor din interior (praetorium).

Castrul are forma pătrată, este înconjurat cu zidurĭ, de fie-care lature fiind câte o pórtă, fie-care pórtă are câte douĕ turnurĭ; la cele patru colțurĭ ale castruluĭ, iarășĭ câte un turn pătrat, rotunjit în afară. Intre turnurile unghiulare și cele ale porțiĭ zidul este scos la mijloc cu 25 cm. pe o lungime de 5 metri.

Zidul încunjurător, ca și clădirile din lăuntru, sunt de pétră legată cu var; pétra a fost adusă parte de pe pîrîul Clocoticiul, parte din sghiaburile de pe valea Băiașilor. Douĕ din laturile castruluĭ aŭ o lungime de 100—101 m., cele-lalte douĕ 112 m; iar grosimea lor variază dela 1,30 m.—1,50 m., și înălțimea de la 50 cm. până la 1 m. de la suprafață; temelia este încă de 1 m. în pămînt.

Praetoriul se află la 51 m. de la frontul porțiĭ de ost și 43,25 m. de la frontul celeĭ de sud; lungimea luĭ totală de la vest spre ost este de 28 m., iar lățimea de la sud spre nord 22 m. El are treĭ despărțiturĭ, din care cea despre vest se subdivide în 3 camere, cea de la mijloc are o lățime de 22 m. și o lungime de 9,70 m., iar cea despre ost pare a fi fost o curte. Pe dinaintea eĭ treceà drumul principal.

Casa comandantuluĭ este situată 13,85 m spre nord de praetorium; lărgimea a treĭ porțĭ este de 4,77 m., iar a celeĭ despre ost 5,73 m. Turnurile acesteĭ din urmă sunt și maĭ marĭ decât ale celor-lalte porțĭ.

In praetorium, în despărțitura vestică și camera despre sud lângă zid, s'a găsit la o adîncime de 30 cm scheletul unuĭ om întins cu mânile lîngă trup și cu o monetă în gură (monetă unguréscă din secolul XIII). Din obiecte nu s'a aflat nimic, nicĭ inscripțiunea castruluĭ; o singură cărămidă cu 3 rîndurĭ de scriere cursivă și un fragment scris din altă cărămidă este tótă recolta epigrafică. De aceea e de presupus, că acest castru a fost fórte puțin timp lăcuit, și părăsirea luĭ s'a făcut nu sub imperiul unuĭ pericol iminent.

B. *Castrul de la Copăcenĭ.*

Cincĭ sute metri spre sud de castrul de la Racovița, pe o muchie de dél lângă satul Copăcenĭ, am descoperit un castru, despre a căruia existență nimenĭ n'aveà nicĭ o cunoscință.

Săpăturile aŭ desvĕlit partea de nord-ost a cetățiĭ cu pórta de ost, și 50 m. maĭ departe casa comandantuluĭ.

Castrul este pătrat; laturea de vest s'a rupt de rîul Olt; în ost se vede o pórtă cu douĕ turnurĭ, iar la colțurĭ câte un turn cu partea exterióră rotunjită.

Zidul încunjurător despre ost are o lungime totală de 64 m., o lățime de 1—1,80 m. și o grosime de 1,60 m.; cel despre nord a rĕmas pe o lungime numaĭ de 15 m., restul fiind mâncat de Olt, care odată curgeà pe sub mal.

Partea despre sud a castruluĭ nu s'a putut săpà, fiind casele lăcuitorilor pre dînsa. Tot asemenea și șanțul, lat de 20 m. și adînc de 1 m.—1,50 m. dinaintea zidurilor.

Casa comandantuluĭ se compune din 7 camere, carĭ aŭ fost întreg desgropate S'a găsit în castre: treĭ schelete de om, tóte cu capul spre apus, cu mânile pe pept și cu diferite obiecte lângă ele: inel, fibulă, o sulă și mărgele.

Alte 164 obiecte: cuțite, vîrfurĭ de lăncĭ, de pilum, săgețĭ, pintenĭ, fibule, gladiĭ, cătărămĭ, stil de fer pentru scris, cheĭ, lampióne, ace de bronz și de os, cerceĭ, un vas de bronz, céfa uneĭ statuĭ marĭ de bronz, clopoțele, un ciocan, vase de lut etc., s'aŭ aflat în diferite puncte ale cetățiĭ și s'aŭ depus în colecțiunea statuluĭ.

Inscripțiunĭ, între carĭ și un stâlp miliariŭ, merită deosebită atențiune:

1). S'a aflat 5 metri înaintea porțiĭ de către ost. Este o lespede nisipósă, cum se găsesce pe valea Clocoticiuluĭ; are 2,01 m. înălțime, 0,80 m. lățime și este grósă de 0,20 m. Literile sunt fórte șterse, totușĭ se póte descifrà următórele:

IMP · CAES · DIVI · TRAI · PARTH · F
DIVI · NER · NEP · TRAI · HADRI
AVG · PONT · MAX · TR POT · XXIII
COS · III · P · P · ET · IMP · T · AEL · CAES · ANTONI
NO · TRAI · HADR · AVG F · DIVI · TRAI ·
PARTH · NEP · DIVI · NER · PRONEP · TR · POT
N · BVRG · ET VEREDARIO · DAC · INF · SVB
T · FL · CONSTANTE PROC · AVG

Imp(eratore) Caes(are) divi Trai(ani) Parth(ici) f(ilio), divi Ner(vae) nep(ote) Trai(ano) Hadri(ano) Aug(usto) pont(ifice) max(imo), tr(ibunicia) pot(estate) XXIII, co(n)s(ule) III, p(atre) p(atriae) et imp(eratore) T(ito) Ael(io) Caes(are) Antonino Trai(ani) Hadr(iani) Aug(usti) f(ilio), divi Trai(ani) Parth(ici) nep(ote), divi Ner(vae) pronep(ote), tr(ibunicia) pot(estate), n(umerus) burg(ariorum) et veredario(rum) Dac(iae) inf(erioris) sub T(ito) Fl(avio) Constante proc(uratore) Aug(usti).

2). S'a aflat la sud de cea dintâiŭ, este tot o pétră nisipósă, lungime 1,90 m., lăţime 0,70 m. şi grosime 0,15 m.

IMP · CAES · TITO · AELIo HADRIANO
ANTONINO · AVG · PIO · TRIB POTES · III · COS · III
CASTRA · N · BVRG · E VERED · QVOD ANGVSTE
TENDERET· DVPLICATO· VALLI PEDE ET IN
POSITIS· TVRRIBVS AMPLIAVIT
PER· AQVILAM FIDVM· PROC· AVG

Imp(eratore) Caes(are) Tito Aelio Hadriano Antonino Aug(usto) pio trib(unicia) potes(tate) III, co(n)s(ule) III, castra n(umerus) burg(ariorum) et vered(ariorum) quod anguste tenderet duplicato valli pede et inpositis turribus ampliavit per Aquilam Fidum proc(uratorem) Aug(usti).

Inscripţiunea Nr. 1 datéză, precum resultă din rîndurile 1—6, din epoca luĭ Hadrian, şi anume după 27 Februarie 138, când acest Impĕrat a adoptat pe Antoninus Pius şi l'a asociat la imperiŭ. Acésta este, pre cât sciŭ, prima inscripţiune care numesce pe Pius coregent. In acest an deci corpul de armată: *numerus burgariorum et veredariorum* al Dacieĭ inferióre a construit castrul de la Copăcenĭ, sub comanda Procuratoreluĭ acesteĭ provinciĭ T. Flavius Constans.

Dacă în inscripţiune nu se indică anume că s'a clădit castrul,— acésta nu trebue să ne mire; este ceva obicĭnuit la edificiile mi-

litare, cum de ex. se observă și în inscripțiunile de fundațiune ale Carnuntuluĭ C. I. L. III, Supl. 11.194—11.196.

Doĭ anĭ după aceea, în anul 140, vedem din inscripțiunea Nr. 2, că acelașĭ numerus burgariorum et veredariorum s'a simțit silit, din causa strîmtoriĭ loculuĭ, să lărgéscă castrul, îndoind mĕsura valuluĭ (duplicato valli pede) și să-ĭ adaoge și turnurĭ. In realitate săpăturile aŭ dat la ivélă urmele lagăruluĭ maĭ vechiŭ.

Bătător la ochĭ este în prima inscripțiune modul de prescurtare al cuvintelor Trai(ano), Hadri(ano), veredario(rum), dar el ne întîmpină și pe alte monumente epigrafice descoperite în țéra nóstră.

De un mare interes și neașteptată este constatarea unuĭ *numerus* combinat din *Burgarii* și *Veredarii*. Burgariĭ eraŭ până acì cunoscuțĭ numaĭ dintr'o epocă fórte tărḑie. Eĭ formaŭ de sigur garnisona burgurilor (burgi), a turnurilor adecă de pază. Aceste turnurĭ eraŭ înșirate de-alungul căilor marĭ, maĭ cu sémă pentru apĕrarea graniței. O inscripțiune păstrată în maĭ multe exemplare din anul 184 (C. I. L. III, 3385, Supl. 10.312, 10.313) ne spune de Impĕratul Commodus că: *ripam omnem burgis a solo exstructis, item praesidi(i)s per loca opportuna ad clandestinos latrunculorum transitus oppositis munivit*. *Veredarii* (de la cuvîntul veredus, cal = germ. Pferd), ne întîmpină maĭ adesea-orĭ ca *curierĭ postalĭ;* în înțeles de soldațĭ ĭĭ găsim la Hygin de *castr. met.* c. 24: *praetendunt alae miliariae vel quingenariae, Mauri equites,* **Pannonii veredarii**; *classici omnes ideo praetendunt, quod ad vias muniendas primi exeunt, et quo sint tutiores, a Mauris equitibus et Pannoniis veredariis proteguntur*; și c 30: *Pannonii veredarii*.

După cele două inscripțiunĭ de la Copăcenĭ, *veredarii* și *burgarii* eraŭ reunițĭ într'un detașament, ce purtà numele de *numerus*. Inscripțiunile nóstre completéză în chip minunat lucrarea eminentă a d-luĭ Th. Mommsen asupra organisăriĭ și desvoltăriĭ *numerilor* în genere și arată pe Hadrian ca organisator al lor.

Maĭ este în fine de observat, că odată cu lagărul de la Copăcenĭ, cel mult câte-va lunĭ maĭ înainte, se clădise de către Suri Sagit-

tarii castrele de la Bivolărie și de la Rădăcinescĭ, și prin urmare conclusiunea se impune că: Hadrian este acela care a fortificat Limes alutanus.

3). Stâlp miliariŭ, spart în două bucățĭ și întrebuințat in reconstrucțiunea uneia din porțile castruluĭ. Inscripțiunea este fórte rĕŭ săpată

/ MP · CAES
/ / / / / VER
M / / / / / NVS
PI / / FE · AVG
PON MAX
TRIB · / OT
II COS . IMP a. d. Chr. 236
III COS · PROCOS
PA · PA · ET CA · IVL · VER
NOBILIS / / / / /
CAE · III M P

[I]mp(erator) Caes(ar) [C. Iulius] Ver[us] M[aximi]nus pi[us] fe(lix) Aug(ustus), pon(tifex) max(imus), trib(unicia) [p]ot(estate) II, ‹cos›, imp(erator) III, co(n)s(ul), proco(n)sul, pa(ter) pa(triae), et Ca(ius) Iul(ius) Ver(us) nobilissimus Cae(sar) III m(ilia) p(assuum).

Numele Impĕratuluĭ C. Iulius Verus Maximinus a fost într'adins stricat cu ciocanul, din ordinul probabil al luĭ Gordianus senior Aiurea (de ex. C. I L. X, 6811) se află cioplit și numele fiuluĭ sĕŭ C. Iulius Verus Maximus. Stâlpul miliariŭ fusese de sigur așezat la calea de pe lângă Olt în anul 236 d. Chr., când trebue să presupunem că a avut loc o reparațiune a căiĭ De acolo el a fost luat maĭ târḑiŭ și întrebuințat ca material de construcțiune la castrul de la Copăcenĭ.

III.

Pentru campania anuluĭ viitor aș fi de părere să se întreprindă următórele lucrărĭ:

1. Terminarea săpăturilor de la Racovița-Copăcenĭ, Bivolarĭ și Slăvenĭ . . . . 120 ḑile

2. Săparea castrelor de la Turnu-Severin, Rĕcarĭ, Reșca și Celeiŭ . . . . 240 »

Total . . . . . 360 ḑile

Admițênd că durata campaniei să fie de șése luni (1 Aprilie până la 1 Octobre) și ca lucrările să se execute în două localităţi de odată și cu câte 50 soldaţi, sumele trebuinciόse ar fi precum urméză:

Plata a 100 soldaţi, socotit câte 20 bani pe di de soldat și pe timp de 180 dile	Lei	3.600
Cumpĕrare de instrumente de lucru, șine, vagonete etc., transportul și repararea lor	»	4.000
Salariul a 2 ingineri pe 6 luni, câte 500 lei de fie-care mensual	»	6.000
Idem a 2 supraveghetori, câte 150 lei pe lună, pe 6 luni	»	1.800
Diurna directorului săpăturilor	»	3.600
Cheltueli neprevĕdute	»	1 000
Total	Lei	20.000

Domnule Președinte,

Aducêndu-vĕ cele ce preced la cunoscință, nu-mi rĕmâne decât a exprimà Domniei-Vóstre și întregei Academii Române simțemintele mele de recunoscință pentru sprijinul moral și material, ce ați bine-voit și bine-voiți a-mi da și în acéstă întreprindere sciințifică de mare interes național.

Anexă.— La pag. 70. **Tab 1.**

Tablouri anuale de plóie și maximum în 24 ore.

LOCALITĂȚI	ALTITUDINI	TOTALURÍ ANUALE mm.				MAXIMUM ÎN 24 ORE			
		1891	1892	1893	1894	ANUL, LUNA ȘI ḌIUA			
1	2	3	4	5	6	7			
Adjud	100	451	594	315	404	80 9	*91*	IV	22
Armășescĭ (Ialomița) .	70	410	461	503	274	34 9	*92*	VI	11
Babadag	60	725	439	555	322	70 0	*91*	VII	15
Balta-Dómneĭ (Prahova)	90	601	632	656	304	51 0	*91*	VII	12
Bechet (Dolj)	65	491	602	477	353	47 8	*92*	VII	23
Bîrlad	60	450	350	385	256	34 7	*91*	IV	22
Brăila oraș	30	486	331	483	237	73 6	*91*	VII	12
Bucurescĭ (Filaret) . .	82	583	585	759	342	47 8	*91*	VII	12
Buștenĭ (Prahova) . .	880	552	847	853	688	61 3	*93*	V	7
Calafat	85	269	399	559	504	42 7	*93*	VII	8
Călărașĭ	35	601	501	526	246	43 6	*92*	VI	12
Câmpina	430	576	816	1284	575	74 4	*93*	VI	15
Câmpulung	600	493	970	796	577	59 4	*93*	V	8
Comăndărescĭ (Botoșanĭ)	60	401	397	406	417	30.2	*93*	V	5
Corabia	50	324	545	503	281	64 8	*92*	VI	11
Curtea-de-Argeș . . .	450	785	1008	931	580	70 0	*94*	V	12
Doftana	510	606	854	1103	428	51 5	*93*	VI	15
Dorohoiŭ	160	444	474	609	545	94 9	*93*	VI	6
Fălticenĭ	300	606	645	630	463	66 6	*92*	VII	23
Focșanĭ	60	—	543	414	293				
Găescĭ	185	448	765	661	408	41 1	*93*	I	4
Galațĭ port	10	515	445	437	305	39 9	*91*	IV	23
Giurgiu oraș	15	380	498	500	273	33 6	*93*	VI	13
Hârșova	90	330	372	448	200	51 0	*92*	VII	22
Herĕscĭ (Ilfov)	90	368	416	261	383	70 0	*91*	VIII	12
Hușĭ	105	389	715	401	411	69 0	*92*	VII	15
Iașĭ	90	389	382	518	385	60 3	*93*	VIII	11
Isaccea	70	643	373	452	339	35 6	*91*	X	29
Michăilenĭ (Dorohoiŭ) .	310	439	535	619	455	71.5	*93*	VI	6
Ocnele-Marĭ	310	1345	976	922	640	81 2	*91*	VII	12
Odobescĭ	150	576	599	532	448	50 2	*93*	V	22
Oltenița	30	493	482	642	341	64 8	*91*	VII	12
Păncescĭ-Dragomirescĭ	170	348	393	350	429	41 3	*94*	V	31
Rîmnicul-Sărat	120	697	464	623	602	103 1	*94*	XII	8
Roșiorĭ-de-Vede . . .	110	322	—	378	251	28 5	*91*	VIII	19
Sadova (Dolj) . . .	100	770	853	683	1017	85 1	*92*	VIII	23
Sinaia	860	622	841	748	537	46 6	*93*	I	4
Slănic (Prahova) . .	390	679	837	865	442	52 0	*93*	V	7
Slatina (Sucéva) . . .	720	649	684	917	720	51 0	*93*	V	8
Strihareț (Olt)	150	358	567	529	323	32 4	*92*	VI	11
Sulina	2	327	381	331	260	58 7	*92*	VII	24
Tîrgu-Frumos	120	397	489	381	491	59 9	*92*	VII	23
Tîrgu-Jiu	230	659	857	665	495	62 7	*92*	V	7
Tîrgu-Ocna	360	563	600	755	512	55.8	*91*	IX	8
Tecuciŭ	40	739	561	505	327	90 1	*91*	VIII	21
Tulcea	50	512	430	498	272	71 4	*92*	VII	16
Turnu-Măgurele oraș .	50	433	641	470	293	58.9	*92*	VI	20
Turnu-Severin port . .	70	431	759	620	578	45 4	*93*	I	17
Zimnicea	105	768	1006	1154	546	100 7	*93*	VI	8
Zvorescea (Dorohoiŭ) .	280	507	381	576	342	82.7	*93*	VI	6

Tab. 2.

Numĕrul ḑilelor de plóie.

LOCALITĂȚI	ALTITUDINÏ	ANI Ĭ 1891	1892	1893	1894
1	2	3	4	5	6
Adjud	100	31	51	29	48
Armăşescĭ	70	46	58	62	40
Babadag	60	40	48	72	43
Balta-Dómneĭ	90	67	81	81	46
Bechet	65	85	98	74	65
Bîrlad	60	50	51	61	50
Brăila oraş	30	48	64	69	54
Bucurescĭ Filaret	82	65	78	83	59
Buşteni	880	58	103	119	95
Calafat	85	60	86	72	82
Călăraşĭ	35	62	59	69	45
Câmpina	430	55	102	116	73
Câmpu-Lung	600	85	126	84	75
Comăndărescĭ	60	69	74	85	72
Corabia	50	66	76	72	49
Curtea-de-Argeş	450	74	119	102	65
Doftana	510	78	107	110	71
Dorohoiŭ	160	77	65	90	83
Fălticenĭ	300	76	86	89	95
Focşanĭ	60	—	67	72	45
Găescĭ	185	72	93	84	68
Galaţĭ port	10	66	73	74	51
Giurgiu oraş	15	59	68	64	50
Hârşova	90	55	64	81	32
Herĕscĭ	90	80	54	59	62
Huşĭ	105	55	69	54	59
Iaşĭ	90	49	54	77	66
Isaccea	70	65	61	64	48
Michăilenĭ	310	67	89	67	79
Ocnele-Marĭ	310	102	107	96	80
Odobescĭ	150	69	70	71	66
Olteniţa	30	51	69	82	58
Păncescĭ-Dragomirescĭ	170	76	59	75	73
Rimnicul-Sărat	220	60	59	83	57
Roşiorĭ-de-Vede	110	54	—	64	48
Sadova	100	73	73	71	74
Sinaia	860	81	99	112	108
Slănic (Prahova)	390	72	89	95	69
Slatina (Sucéva)	720	100	105	101	110
Strihareţ	150	61	83	93	66
Sulina	2	47	60	70	53
Tîrgu-Frumos	120	73	72	71	66
Tîrgu-Jiu	230	91	105	73	67
Tîrgu-Ocna	360	75	97	104	89
Tecuciŭ	40	70	66	68	52
Tulcea	50	61	69	85	53
Turnu-Măgurele oras	50	69	81	78	55
Turnu-Severin port	70	72	106	72	50
Zimnicea	105	83	107	86	66
Zvorescea	280	67	85	77	70

Tab. 3.

Principale elemente climatologice ale anuluĭ 1894 st. n.

LOCALITĂŢĬ	Altitudinĭ	Presiunea atmosferică la 0° în mm			Temperatura C° aeruluĭ			Umedélă		Vîntul — Direcţiunĭ dominante	Nebulositate mijlocie	Numĕrul dilelor					
		Mijl.	Max. abs.	Min. abs.	Mijl.	Max. abs	Min. abs.	Abs mm.	Rel %			Senine	Noróse	Acoperite	Inghet Min <0°	Iarnă Max ≤0°	Vara Max > 25°
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Armăşescĭ	70	757.3	773 4	740 0	10.4	38 5	- 20 2	7 0	64	NE şi SW	5 3	122	131	112	125	32	110
Brăila	30	760.4	777 1	743.3	10.8	38 2	— 21.4	—	—	N şi NW	5 4	125	119	121	110	35	102
Bucurescĭ Filaret .	82	755 3	772.0	738.6	10 6	38.7	— 21.1	7 0	64	NE şi W	5 3	116	148	101	102	38	107
Buzĕŭ	90	—	—	—	10.6	37.7	— 19 6	—	—	NE şi SW	6 0	88	129	148	101	35	99
Caracal	95	754 4	770 2	735 8	10 5	38 5	— 24 5	7 0	68	W şi E	4 6	166	105	90	100	42	102
Călimănescĭ	280	737 8	752.0	720 4	9 9	36 5	— 26 5	6 5	63	N şi W	4 9	154	94	107	101	30	66
Câmpulung	600	710.0	722.6	693.2	8 1	35 0	— 25 0	5.8	63	N şi S	5 6	112	134	119	152	24	52
Comăndărescĭ	60	755 6	772 9	737 0	9.1	36 5	— 22 6	7 1	71	NW şi N	6 4	68	143	154	119	36	70
Constanţa.	35	760 2	774 8	744 9	10 9	33 8	— 18.0	9 3	84	N şi S	4 6	149	143	73	80	25	61
Dorohoiŭ	160	746 3	763 9	726 9	8 0	34.2	— 24 8	7 2	75	NW şi SE	5 9	86	154	125	118	44	48
Focşanĭ	60	—	—	—	10.2	38.6	— 20 1	7 3	67	NE şi NW	6 4	57	168	140	120	36	97
Giurgiu	15	459 4	772 0	740 2	11 3	40.6	— 21 0	—	—	NE şi SW	4 2	190	94	81	96	43	126
Herĕscĭ	90	759 0	775 2	733 0	10 9	39.0	— 21 5	8.0	70	NE şi SW	5 6	116	119	130	103	38	109
Iaşĭ.	90	754 1	771 0	734 8	9 4	35 0	— 22 4	7 6	72	E şi NE	5 3	114	158	93	105	35	58
Păncescĭ-Dragomirescĭ	170	745 8	763.0	727 2	8 1	34.2	— 24.0	6 7	71	N şi S	6 5	66	144	155	140	47	56
Sinaia.	860	687 8	698 2	671.4	5 6	29 0	— 22 5	5 9	75	N şi SW	5 3	123	128	114	155	53	23
Strehaia	140	750 5	766 1	732.1	9.7	37.6	- 21.6	7 8	73	W şi E	5 5	121	125	119	123	34	86
Striharet	150	749 7	764 7	731 1	10 4	38 5	— 24.5	7 3	69	E şi W	5 1	131	150	84	112	41	87
Sulina	2	762 9	778 9	747 8	10 3	34 0	— 18 8	8.0	74	N şi NE	4 8	156	105	104	90	32	84
Turnu-Măgurele . . .	50	759 5	776 0	740.9	11 6	40 0	— 23.1	8.4	71	W şi SE	5 3	109	164	92	90	40	124
Turnu-Severin. . . .	70	758.1	774 5	739 5	11 5	38 5	— 18 9	7 8	70	NW şi SW	5 8	108	130	127	95	26	93
Vasluiŭ	120	752 2	769.4	733 6	9 0	35 8	— 21.8	6 6	68	NW şi SE	5 2	128	129	108	120	38	60

Anexă. — La pag. 79.

CUTREMURELE DE PĂMÎNT DIN ROMÂNIA

IN ANII 1894 ŞI 1895 ST. N.

DE

ST. C HEPITES

Membru corespondent al Academiei Române.

In Tomul XVII din *Analele Academiei Române* (1) s'a publicat o notiță asupra cutremurelor de pămînt carĭ aŭ fost simțite în România în anul 1893 st. n. Pentru completarea aceste notițe vom arăta, în cele ce urméză, cutremurele de pămînt simțite în România în cursul anilor 1894 și 1895 st. n. și carĭ aŭ ajuns la cunoscința Institutuluĭ meteorologic al nostru prin mijlocul indicat în precedenta nóstră notiță asupra aceluiașĭ subiect.

Anul 1894 a fost remarcabil, atât prin numĕrul ḑilelor cu cutremure de pămînt, cât și maĭ cu sémă prin intensitatea unora dintr'însele.

Cutremurul de la 31 August a fost cel maĭ tare din tóte cele întîmplate în România în cursul multor anĭ din urmă. El a fost, la Bucurescĭ, maĭ violent ca cutremurul dela 14 Octobre 1892, care inspăimântase poporațiunea. Se pare chiar că în unele localități acest cutremur ar fi fost maĭ puternic decât tóte câte aŭ fost simțite de la marele cutremur din 1838 încóce. El a avut loc

(1) *Anale*, Seria II, Tomul XVII, *Partea administrativă și Desbaterile*, pag. 39.

la 2 ore 20 minute 5 secunde p. m. timp oficial (1) și s'a simțit aprópe în tótă țéra. (2) Cea maĭ mare a sa putere a avut loc în partea cuprinsă între județele Putna și Ilfov, unde intensitatea a fost egală cu gradul VIII din scara de Rossi-Forel. La Bucurescĭ s'aŭ distins treĭ sguduiturĭ fórte apropiate, din carĭ cea de la mijloc a fost cea maĭ tare. Mișcarea s'a produs în direcțiunea de la S la N; óre-carĭ stricăciunĭ s'aŭ produs la maĭ multe clădirĭ. Pretutindenĭ poporațiunea a fost adînc emoționată.

Cutremurul de la 4 Martie a fost de asemenea intens, maĭ cu sémă în județele Tutova și Vasluiŭ, unde s'aŭ produs stricăciunĭ la unele clădirĭ. Acest cutremur a avut loc la 8 ore 35 minute a. m. în direcțiunea dela W la E; cea maĭ mare a sa intensitate a fost de gradul VII; el s'a simțit și în Rusia, unde a sguduit guvernămintele Podolieĭ, Basarabieĭ și Kersonuluĭ și unde intensitatea a fost de gradul V.

Acest cutremur a fost precedat de alte două, carĭ aŭ avut loc la 3 și la 1 Martie. Cutremurul de la 3 Martie a fost slab și cu totul local într'o parte a districtuluĭ Tecuciŭ. Cel de la 1 Martie, care a avut loc la 5 ore 25 minute p. m. în direcțiunea N/S, s'a simțit numaĭ într'o parte a țĕriĭ, din districtul Iașĭ spre sud până în Ialomița și în Tulcea. Puterea sa cea maĭ mare a avut loc în Putna. La Focșanĭ intensitatea sa a fost de gradul VIII, tot așă de tare prin urmare ca și cutremurul de la 31 August. Sguduitura dela 3 Martie, ca și cea dela 4, a fost simțită și în sud-vestul Basarabieĭ.

Afară de aceste 4 ḑile, cutremure de pămînt aŭ maĭ fost simțite încă în alte 15 ḑile; intensitatea lor a fost însă relativ mult maĭ mică.

(1) Timpul oficial este acela al Europeĭ orientale. Afară de momentele indicate pentru Bucurescĭ, tóte cele-lalte indicațiunĭ de oră nu sunt decât aproximative. In notița publicată în *Analele Academieĭ Române*, tom. XVII, s'a întrebuințat ora medie a Bucurescilor

(2) Numaĭ din localitățile muntóse din districtele Némțu și Sucéva precum și din districtele din vestul Munteniеĭ (Dolj, Gorj și Mehedințĭ), acest cutremur nu ne-a fost semnalat

La 10 Ianuarie s'a sguduit partea de nord a județelor Argeș și Vîlcea, în direcțiunea dela W la E, la 10 ore 25 minute a. m. Intensitatea sguduiturii a fost de gradul IV și chiar V.

La 19 Februarie s'a simțit un cutremur, cu intensitatea maximă de gradul IV, în partea centrală a Româniеĭ, de la Roman până în Ilfov, cuprinḑênd și Dobrogea. Sguduitura a avut loc la 7 ore 1 minut a. m. în direcțiunea dela NW la SE.

La 1, 3 și 4 Martie aŭ avut loc sguduiturile despre carĭ s'a vorbit maĭ sus.

Cutremurul de la 4 Martie a fost urmat, la 5 Martie, de nisce sguduiturĭ cu totul locale. Ast-fel la 5 ore a. m. s'a simțit la Vasluiŭ o slabă sguduitură; la 1 ora p. m. un slab cutremur s'a simțit la Buhociŭ, în districtul Bacăŭ, și la 7 ore 20 minute p. m. s'a semnalat o sguduitură în Rusia pe malul Prutuluĭ.

La 11 Martie, la două momente deosebite, s'aŭ semnalat nisce sguduiturĭ slabe în două localitățĭ fórte depărtate: la 0 ore 12 minute a. m. la Turnu-Severin și la 8 ore 30 minute a. m. la Pisc, în Covurluiŭ.

La 17 Martie, s'a simțit, către 10 ore p. m., o sguduitură de gradul III în partea meridională a Moldoveĭ. Acéstă sguduitură a fost urmată, la 18 Martie, la 2 ore 50 minute a. m., de un slab cutremur de gradul IV, care s'a simțit la Focșanĭ.

La 24 Martie, către 9 ore 30 minute a. m., a avut loc la Chiojdenĭ, în Rîmnicul-Sărat, o sguduitură dela W la E.

In luna Martie s'aŭ produs deci opt sguduiturĭ, din carĭ cea de la 4 a fost destul de puternică. Nu cunóscem până acum nicĭ o epocă în care, într'o singură lună, să se fi produs, în România, așà de multe-orĭ cutremure de pămînt.

In luna Maiŭ aŭ fost treĭ ḑile, în carĭ s'aŭ simțit sguduiturĭ de pămînt. Ele aŭ fost tóte slabe La 10 Maiŭ a avut loc, la 0 ore 20 minute p. m., la Starchiojd în Prahova, o ușóră balansare dela N la S, intensitatea de gradul III. La 11 Maiŭ, la 5 ore 45 minute p. m., s'a produs la Câmpulung o sguduitură de gradul V; la

31 Maiŭ, la 9 ore 45 minute p. m., s'a simțit o sguduitură de gradul III la Șerbănescii-de-jos, în Olt.

Slabul cutremur de pămînt ce s'a simțit la 10 Iulie, la 0 ore 30 minute 11 secunde p. m, la Bucurescĭ și în alte câte-va localitățĭ, a provenit din grozava sguduitură ce a avut loc în acel moment la Constantinopole. Calculându-se de d-l Eschenhagen (1) de la Observatoriul magnetic din Potsdam, iuțéla de propagațiune între Constantinopole și Bucurescĭ a acestuĭ cutremur, a găsit 3.0 km. D-l Wild a găsit 35 km. drept iuțéla de propagațiune a aceluiașĭ cutremur între Constantinopole și Pawlowsk, lângă St. Petersburg.

In luna August s'aŭ semnalat douĕ ḑile cu cutremure de pămînt: 12 August, când, la 1 oră 50 minute a. m., s'a simțit la Iazu, în Ialomița, o slabă sguduitură cu totul locală, și 31 August, despre care s'a vorbit maĭ sus.

La 23 Octobre, pe la prânz, un slab cutremur a fost simțit la Câneni în Vîlcea și la Domnescĭ în Muscel.

La 3 Decembre, la 11 ore 17 minute a. m., s'a simțit la Brăila și Galațĭ un slab cutremur de la NE la SW; în fine la 30 Decembre, la 10 ore 45 minute p. m., s'a produs la Drăgotescĭ în Mehedințĭ un slab cutremur de pămînt.

In cursul anuluĭ 1895, cutremurele simțite în România aŭ fost maĭ puțin numeróse și mult maĭ puțin intense ca în anul precedent. Ḑece sunt ḑilele în carĭ s'aŭ simțit óre-carĭ sguduiturĭ. 5 Februarie, 10 Martie, 1 și 16 Maiŭ, 16 Iunie, 23 Septembre, 19 și 26 Novembre, 7 și 27 Decembre.

Cutremurul de la 5 Februarie a avut loc la 3 ore 4 minute p. m ; intensitatea sa a fost de gradul II și III. El s'a simțit maĭ cu sémă în partea centrală a țĕriĭ, de la Vasluiŭ până la Bucurescĭ; el ne-a maĭ fost semnalat de la Hușĭ, Tecuciŭ, Focșanĭ și Pogónele (Buzĕŭ).

La 10 Martie, la 4 ore diminéța, o sguduitură slabă, de la E la W, a fost simțită la Berescĭ în Covurluiŭ.

(1) Erdmagnetismus und Erdbeben

La 1 Maiŭ, la 5 ore 35 minute a. m., a fost asemenea o sguduitură slabă locală la Horodniceni în Sucéva; direcțiunea mișcăriĭ a fost de la S la N.

Cutremurul de la 16 Maiŭ ne-a fost semnalat din districtul Putna; el a avut loc la 8 ore 5 minute p. m., cu o intensitate de gradul III.

La 16 Iunie, un slab cutremur al pămîntuluĭ a fost simțit la 11 ore 3 minute a. m. la Vîrciorova.

In diua de 23 Septembre, la 4 ore 55 minute diminéța, s'aŭ simțit la Iazu, în Ialomița, două sguduiturĭ la interval de o jumătate de secundă; intensitatea de gradul IV. In aceeașĭ diminéță, cam la 4 ore, o sguduitură încétă despre E a fost simțită la Tudor Vladimirescu în Tecuciŭ. Este probabil că aceste două indicațiunĭ se raportéză la unul și acelașĭ cutremur de pămînt; diferința de aprópe o oră între momentele indicate se póte fórte lesne atribuì puțineĭ grijĭ, care de regulă se pune la îndreptarea esactă a orologiilor. Acésta este cu atât maĭ probabil, cu cât observatorul din Tudor Vladimirescu indică numaĭ ora aproximativă.

Cutremurul de la 19 Novembre s'a întins pe o suprafață mult maĭ mare ca tóte cutremurele, carĭ aŭ fost simțite în cursul anuluĭ 1895. El ne-a fost semnalat din județul Vasluiŭ până în Muscel. Intensitatea sa a fost estimată de gradul II saŭ III. Direcțiunea sa a fost de la SSE la NNW și s'a produs la 9 ore 44 minute a. m.

La 26 Novembre, o slabă sguduitură, care n'a fost simțită de toțĭ locuitoriĭ, a avut loc la Nereju în Putna, la 11 ore a. m.

La 7 Decembre, s'a simțit în județul Gorj un cutremur al pămîntuluĭ cu intensitatea de gradul III, la 4 ore 30 minute p. m.

Cutremurul slab de la 27 Decembre, la 6 ore 26 minute a m., ne-a fost semnalat de la Vasluiŭ pînă în Ilfov și apoĭ din Dîmbovița, Argeș, Olt și Vîlcea. Intensitatea sa de gradul III a fost tot cam ca aceea a cutremuruluĭ de la 19 Novembre. (1)

Bucurescĭ, 2 Ianuarie 1896 st. n.

(1) Amănunte asupra cutremurelor din 1894 aŭ fost publicate în tomul IX din *Analele Institutuluĭ meteorologic,* pentru 1895 amănuntele se vor publicà în tomul XI din aceeașĭ publicațiune.

PARTEA II

SESIUNEA GENERALĂ DIN ANUL 1896

SESIUNEA GENERALĂ DIN ANUL 1896.

ŞEDINŢA DIN 20 FEBRUARIE 1896

Preşedinţa d-luĭ *N. Kretzulescu.*

D-l Preşedinte dice: Deschidênd sesiunea generală a acestuĭ an, salut de bună venire pe colegiĭ sosiţĭ din ţĕrile române învecinate.

D-l Secretar general *D. Sturdza* dă cetire următoruluĭ:

«*Raport asupra lucrărilor Academieĭ în anul 1895—1896.*

«*Domnilor Colegĭ,*

«La începutul raportuluĭ pe care vi l'am presentat la deschiderea sesiuniĭ trecute, constatam cu bucurie că, pentru întâia óră de la reorganisarea Academieĭ în 1879, se deschideà o sesiune generală, fără ca Secretarul Domnielor-Vóstre general să fie obligat a vĕ reaminti perderea vre-unuĭ coleg din acéstă Instituţiune.

«Nota veselă, cu care v'am salutat în anul trecut, a dispărut însă repede, pentru că de la închiderea sesiuniĭ precedente Academia a perdut doĭ dintre membriĭ eĭ activĭ, Dr. D. Brândză şi A. Odobescu, şi unul onorar, H. Baillon.

«Drul D. Brândză, unul dintre ceĭ maĭ tinerĭ membri aĭ Academieĭ, a încetat din viéţă la 3 August. Delegaţiunea şi membriĭ Academieĭ aflătorĭ în Capitală, dureros atinşĭ de acéstă neaşteptată mórte, s'aŭ strîns cu toţiĭ în jurul mormîntuluĭ neuitatuluĭ şi prea iu-

bituluĭ Coleg. Drul D. Brândză a fost, precum toțĭ scițĭ, unul dintre bărbații învĕțațĭ — rarĭ, maĭ ales la noĭ — a căror întrégă viéță, cu tóte puterile de activitate, sunt consacrate cultivăriĭ și desvoltăriĭ uneĭ sciințe, care le este scumpă. Așà a făcut Drul Brândză pentru sciința Botaniceĭ, pe care a iubit'o maĭ presus de tóte, al căreĭ adevĕrat întemeietor a fost în acéstă țéră. Prin cercetările luĭ, a pus fundamente largĭ și seriόse pentru cunóscerea vegetațiuniĭ Românieĭ. Numaĭ o mică parte din resultatele acestor cercetărĭ aŭ fost publicate în cunoscuta lucrare *Prodromul Floreĭ române* și în alte câte-va maĭ micĭ. Pentru a așezà studiul Botaniceĭ în România pe base sigure și durabile, Drul Brândză, cu un zel și o stăruință uimitóre, a adunat neprețuitele colecțiunĭ carĭ formézǎ bogăția Institutuluĭ botanic, care iarășĭ este întreg opera zeluluĭ și stăruințelor luĭ. Drul D. Brândză va remâné ca unul din părințiĭ sciințeĭ româneseĭ și numele luĭ va fi tot-deauna cu venerațiune amintit de toțĭ aceĭ carĭ se vor ocupà cu desvoltarea sciințeĭ între Românĭ.

«Alexandru Odobescu a luat o însemnată parte la desvoltarea și organisarea Academieĭ. Bărbat înzestrat cu o inteligență alésă, îmbogățită cu multiple cunoscințe, maĭ ales în archeologia clasică și în anticitățile româneseĭ, el a fost mulțĭ anĭ unul din membriĭ ceĭ maĭ activĭ aĭ Academieĭ Române. Din studiul vechilor chronicarĭ românĭ și al anticităților naționale, Odobescu și-a creat un stil archaic, care a fost aprețiat maĭ ales în câte-va novele istorice scrise de dînsul. Cunoscințele sale de archeologia clasică s'aŭ rĕspândit prin scrierĭ ca *Istoria archeologieĭ* și prin lecțiunile, pe carĭ le făceà la Universitatea din Bucurescĭ. Ast-fel, Odobescu póte fi cu drept cuvînt considerat ca fundatorul studiilor archeologice în țéră. Odobescu a încetat din viéță la 10 (22) Novembre. Membriĭ Academieĭ aŭ asistat la ceremonia înmormîntăriĭ și d-l Vice-Președinte Gr. G. Tocilescu a rostit cuvîntarea funebră în numele Instituțiuniĭ nóstre.

«La 7 (19) Iulie, a încetat din viéță la Paris d-l H. Baillon, membru

onorar al Academieĭ. Baillon a fost unul din părinţiĭ Botaniceĭ moderne, a fost maestrul admirat al regretatuluĭ nostru coleg Dr. D. Brândză. Publicaţiunile luĭ botanice şi lecţiunile luĭ îĭ câştigaseră un nume meritat între principiĭ sciinţelor aĭ acestuĭ secol.

«Aicĭ este locul să amintesc, că Academia a adus omagiele eĭ la mormîntul luĭ L. Pasteur. Pasteur n'a fost membru al Academieĭ Române; a fost însă de fapt unul dintre ceĭ maĭ glorioşĭ ómenĭ aĭ sciinţeĭ, şi ast-fel de fapt activitatea geniuluĭ sĕŭ a rĕspândit lumină asupra activităţiĭ tuturor Academiilor şi instituţiunilor sciinţifice ale omenirii. Din acéstă causă, Delegaţiunea a exprimat condoleanţele Academieĭ familieĭ luĭ Pasteur şi s'a asociat la subscrierea pentru ridicarea unuĭ monument în oraşul de nascere al nemuritoruluĭ om de sciinţă.

«I. Şedinţele de peste an.

«De la închiderea sesiuniĭ generale trecute, Academia a ţinut 39 şedinţe ordinare, dintre carĭ 6 aŭ fost publice. Aceste şedinţe aŭ fost ocupate parte cu cestiunĭ privitóre la diferite afacerĭ şi interese ale Academieĭ, parte cu discuţiunĭ şi comunicărĭ sciinţifice. Dintre acestea cele maĭ însemnate aŭ fost următórele:

«D-l Coleg *V. A. Urechia,* la 5 Maiŭ, a comunicat o serie de documente privitóre la întinderea şi la edilitatea capitaleĭ pe la finele seculuĭ trecut.

«La 2 Iunie, d-sa a vorbit despre o corespondenţă dintre Metropoliţiĭ Moldoveĭ Iacob şi Veniamin şi Vasilie Mălinescu, relativ la o călĕtorie a acestuia la Petersburg pentru îmbunătăţirea sórteĭ ţĕranilor moldovenĭ.

«D-l *Gr. G. Tocilescu,* în şedinţa de la 6 Octobre, a făcut o expunere despre mausoleul luĭ Traian descoperit lângă monumentul triumfal de la Adam-Klissi, descoperire de cea maĭ mare insemnătate pentru istoria răsbóielor Impĕratuluĭ Traian cu puternicele popóre din Carpaţĭ şi de la Dunăre.

«La 3 Novembre, d-l Tocilescu a cetit o lucrare despre locul

unde aŭ fost orașele Istropolis și Stratonichia, precum și o relațiune despre lucrările de săpăturĭ din cetatea Tropaeum.

«Iar în ședința publică de la 2 Februarie, d-sa a cetit o lucrare despre cartea de hotărnicie a orașuluĭ Callatis și câte-va decrete de proxenie ale cetăților Tomi și Istropolis.

«In ședința de la 8 Decembre, d-l Gr. G. Tocilescu a presentat Academieĭ o relațiune asupra lucrărilor de explorare întreprinse la *Limes alutanus* sub direcțiunea d-sale. Acéstă relațiune a fost comunicată Ministeriuluĭ de Instrucțiune publică, care, prin mijlocirea Academieĭ, pusese la disposițiune fondurile necesare pentru aceste însemnate explorărĭ.

«D-l *Dr. V. Babeș* a făcut o serie de comunicărĭ sciințifice de o deosebită însemnătate:

«La 2 Iunie, d-sa a vorbit despre *Bothriocephalus latus* și despre *anemia botriocefalică în România.*

«La 25 August, d-sa a făcut o comunicare despre *Tractamentul tuberculoseĭ cu serum anti-tuberculos și cu toxine latente tuberculóse.*

«In ședința publică de la 6 Octobre, d-sa a cetit o lucrare despre *bólele de ficat în România*, despre *nomă, tetanos, structura microbilor, jigodie* și despre *epizootia porcilor în România,* după cercetările făcute în Institutul de patologie și bacteriologie, ale căror resultate sunt pe larg publicate în *Analele* aceluĭ Institut.

«La 1 Decembre, d-sa a cetit o notă redactată în colaborare cu d-l G. Proca despre *Resultatele experimentale asupra seroterapieĭ tuberculoseĭ.*

«In ședințele publice de la 6 Octobre și 2 Februarie, d-l *B. P. Hasdeŭ* a cetit două lucrărĭ: una intitulată *Sonata la Kreuzer*, cea-laltă despre *Româniĭ bănățenĭ din punctul de vedere al conservatismuluĭ dialectal și teritorial.*

«D-l Coleg *Ioan Kalinderu* a făcut, în ședința de la 9 Iunie, o comunicare despre scrierea d-luĭ A. de Richard *La Roumanie* (*à vol d'oiseau*).

«In ședințele de la 1 Decembre și 2 Februarie, d-l *D. C. Ollănescu* a cetit părțĭ din scrierea sa despre *Istoria teatruluĭ în România.*

«D-l Coleg *P. Poni* a comunicat, în ședința de la 21 Aprilie, scrierea d-luĭ E. Benquet, inginer de mine, asupra *mineralelor metalifere din massivul cristalin de la Brosceni,* lucrare care, după avisul Secțiuniĭ scințifice, a fost tipărită în *Anale.*

«In ședința de la 5 Maiŭ, d-l *Sp. Haret* a făcut o comunicare despre *telautograful* inventat de E. Gray.

«D-l membru corespondent St. C. Hepites a făcut maĭ multe comunicărĭ asupra studiilor meteorologice, carĭ se fac sub direcțiunea d-sale la Institutul meteorologic al Statuluĭ, precum și despre condițiunile în carĭ trebuesc instalate columnele meteorologice pentru a fi folositóre. D-sa a presentat, pentru a se publicà în *Anale,* două lucrărĭ, una despre *Cutremurele de pămînt în România în aniĭ 1894 și 1895,* cea-laltă despre *Durata de strălucire a sóreluĭ la Bucurescĭ,* drept continuare la lucrările publicate până acum de Academie sub titlul general: *Materiale pentru climatologia Românieĭ.*

«In ședința de la 16 Iunie, d-l *Sp. Haret* a presentat spre publicare în *Anale* lucrarea d-luĭ Dr. C. Istrati, membru corespondent, despre *Rumanita saŭ Succinul din România.* Acéstă lucrare s'a publicat, după propunerea Secțiuniĭ sciințifice.

«Academia a fost invitată să participe în anul trecut la Congresul internațional al limbilor romanice, care s'a ținut la Bordeaux la 5—10 August st. n. Cu acéstă invitațiune Academia s'a ocupat în ședințele de la 21 Aprilie, 12 Maiŭ și 14 Iunie. A fost delegat din partea Academieĭ la acest congres d-l V. A. Urechia, care la 18 August și 22 Septembre a făcut relațiune asupra participăriĭ d-sale la lucrările aceluĭ congres.

«Academia a fost invitată de asemenea să participe, ca și în aniĭ trecuțĭ, la Congresul archeologic al Franciei, care s'a ținut la Clermont-Ferrand la 5—13 Iunie. D-l Coleg Gr. G. Tocilescu, delegat

de Academie pentru acest congres, nu a putut însă luà parte la lucrările luĭ.

«*II. Publicațiunile Academieĭ.*

«In acest an s'aŭ făcut următórele publicațiunĭ:

«1. Din *Analele Academieĭ* s'aŭ tipărit:

«*a) Tomul XVII — Partea administrativă și desbaterile din 1894—95.*

«*b) Tomul XV—Memoriile Secțiuniĭ istorice* s'a terminat, tipărindu-se cólele 31—57. Volumul întreg este ocupat de lucrarea d-luĭ V. A. Urechia: *Documente inedite din domnia luĭ Alexandru Constantin Moruzi, 1793—1796,* la sfîrșitul căreia s'a îngrijit a se adauge un indice chronologic complet al documentelor cuprinse în întrégă lucrarea.

«*c) Tomul XVI—Memoriile Secțiuniĭ istorice* asemenea s'a terminat, tipărindu-se cólele 6—21. Acest volum este format de lucrarea d-luĭ V. A. Urechia: *Codex Bandinus — Memoriŭ asupra scrieriĭ luĭ Bandinus de la 1646.*

«*d) Tomul XVI — Memoriile Secțiuniĭ sciințifice* s'a tipărit întreg, cuprindênd:

Material pentru climatologia Românieĭ, I, II, de d-l St. C. Hepites;
Studiĭ asupra mineralelor de manganes de la Broscenĭ, de d-l L. Benquet;
Rumanita saŭ Succinul din România, de d-l Dr. C. Istrati.

«*e) Tom. XVII— Memoriile Secțiuniĭ istorice* a fost întreg tipărit, cuprindênd următórele lucrărĭ:

Sofia Paleolog și Domnița Olena, de d-l A. Papadopol-Calimach;
Vilegiatura și reședințele de vară la Romanĭ, de d-l I. Kalinderu;
Un noŭ document de la Constantin Cantemir Vodă, de d-l V. A. Urechia.

«*f)* Din *Tomul XVIII — Partea administrativă și desbaterile anuluĭ 1895—96* s'aŭ tipărit procesele-verbale ale ședințelor ordinare de peste an, dimpreună cu comunicările făcute în acele ședințe.

«2. *Discursurile de recepțiune* rostite în sesiunea generală tre-

cută de d-niĭ Colegĭ A. D. Xenopol și Dr. V. Babeș, dimpreună cu rĕspunsurile lor, aŭ fost publicate în fascicule îndată după închiderea aceleĭ sesiunĭ.

«3. Din *Istoriile luĭ Erodot*, în traducerea premiată a d-luĭ D. I. Ghica, s'a pus în tipar cartea IV, din care s'aŭ și tipărit cólele 1—4, cuprindênd capitolele 1—48.

«4. Scrierile despre *Igiena ţĕranuluĭ român*, făcute de d-niĭ Dr. N. Manolescu și Dr. G. Crăiniceanu, carĭ amîndouĕ aŭ fost premiate în sesiunea anuluĭ trecut cu Premiul Lazăr, aŭ fost amîndouĕ tipărite, după ce autoriĭ aŭ revĕḑut manuscriptele conform cu observaţiunile făcute de Comisiunea premiuluĭ. S'aŭ adaus la textul acestor lucrărĭ figurĭ, charte și planurĭ privitóre la locuinţa, îmbrăcămintea și viéţa casnică a ţĕranuluĭ.

«5. ***Hronicul vechimiĭ Romano-Moldo-Vlahilor*** de ***Dimitrie Cantemir*** a început a se tipări în noua ediţiune, sub îngrijirea d-luĭ Gr. G. Tocilescu și după textul colaţionat de d-sa la Moscva cu originalul autograf. S'aŭ tipărit până acum cólele 1—25.

«6. Din ***Etymologicum Magnum Romaniae***, d-l B. P. Hasdeŭ a tipărit în cursul acestuĭ an făscióra 3-a din tomul III, anunţată Domnielor-Vóstre la începutul sesiuniĭ anuluĭ trecut. Acéstă făscióră, de 10 cóle, cuprinde cuvintele *Bazaconie* până la *Bălţăţel*.

«Acéstă lucrare cuprinde până acum, în 108 cóle, cu 1.677 pagine, 3.562 cuvinte din literele *A*, *Ă* și *B* până la cuvîntul *Bălţăţel*, și publicarea eĭ s'a făcut în următorul mod:

Anul	1885—86,	Tom I,	fasc.	1—2,	cóle 17,	*A—Aflu*,	505	cuvinte
»	1886—87,	»	»	3—4,	» 21,	*Aflu—Amurţesc*,	923	»
»	1887—88,	Tom II,	fasc.	1,	» 10,	*Amuș—Apuc*,	306	»
»	1888—89,	»	»	2,	» 8,	*Apuc—Ariciŭ*,	348	»
»	1890—91,	»	»	3,	» 11,	*Ariciŭ—Aștémăt*,	460	»
»	1892—93,	» / Tom III,	» / fasc.	4 / 1	» 21,	*Aștémăt—Ban*,	413	»
»	1893—94,	»	»	2,	» 10,	*Ban—Bazaconie*,	163	»
»	1895—96,	»	»	3,	» 10,	*Bazaconie—Bălţăţel*,	444	»

«7. In urma decisiunii luate de Academie în ședința de la 29 Martie a sesiunii generale, s'a făcut începutul publicațiunilor de documente istorice din *Fondul Princesa Alina Ştirbei* prin continuarea și terminarea colecțiunii de *Acte și documente privitóre la Istoria Renascereĭ Românieĭ,* începută de Secretarul d-vóstre general cu ajutorul I. P. S. Sale Metropolitului Primat, pe atuncĭ Episcop de Argeș, și al d-luĭ D. C. Sturdza-Șcheianu. Continuarea acesteĭ publicațiunĭ s'a început cu tomul VI, destinat a cuprinde desbaterile și actele celor două Divanurĭ ad-hoc de la Iașĭ și Bucurescĭ și procesele-verbale ale Comisiuniĭ europene, formate din representanțiĭ Puterilor garante. S'a tipărit partea 1-a a tomuluĭ VI, cuprindênd lucrările Divanuluĭ ad-hoc al Moldoveĭ. Partea 2-a se va tipărì în anul viitor și va cuprinde Divanul ad-hoc al Munteniei și Comisiunea europeană.

«8. Nu s'a putut începe în acest an tipărirea *Bibliografieĭ românescĭ,* cu a căreĭ întocmire și publicare ațĭ însărcinat pe d-l Bibliotecar al Academieĭ I. Bianu. Strîngerea materialuluĭ pentru descrierea cărților din seculiĭ XVI și XVII causéză oare-care întârḑiere, pentru că unele din acele cărțĭ nu le posedă Biblioteca Academieĭ, saŭ de loc, saŭ numaĭ în exemplare defectuóse. S'aŭ făcut maĭ multe clișeurĭ de fac-simile, a căror executare iarășĭ iea un timp maĭ îndelungat. Lucrarea va începe a se tipărì în cursul acestuĭ an.

«9. S'a început tipărirea *Cataloguluĭ analitic al manuscriptelor.* Acéstă lucrare este în mare parte pregătită, și în anul viitor tipărirea eĭ va puté înaintà repede.

«10. *Catalogul descriptiv al documentelor* din colecțiunea Academieĭ nu a putut începe să se tipăréscă în acest an, din causă că traducerea saŭ resumatele numeróselor documente slavone nu s'aŭ putut preparà. In anul viitor, publicațiunea se va începe și va înaintà repede.

«11. Aŭ rĕmas a se tipărì în aniĭ următorĭ:

«*a) Țĕranul român* de d-l Gr. G. Tocilescu, lucrare premiată la 1882.

«*b) Catalogul inscripțiunilor antice descoperite în țéră* de d-l Gr. G. Tocilescu, conform decisiuniĭ Academieĭ de la 28 Martie 1894.

«*c)* Tomul II din *Psaltirea publicată românesce la 1577 de Diaconul Coresi,* lucrare cu care este însărcinat Colegul nostru d-l B. P. Hasdeŭ.

«*d) Discursurile și alocuțiunile M. S. Regeluĭ în aniĭ 1866—1891,* din carĭ, conform decisiuniĭ luate la 1890, s'aŭ tipărit întâiele 10 cóle.

«*e) Flora Dobrogeĭ,* de rĕposatul nostru Coleg Dr. D. Brândză, a fost premiată la 1887. Manuscriptul s'a restituit autoruluĭ pentru a-l revedé și completà. Lucrarea se va puté publicà în starea în care autorul a lăsat'o.

«12. In anul acesta s'a întrat în relațiune de schimb de publicațiunĭ cu *Universitatea de la Juriew* (Dorpat) în Rusia.

«*III. Publicațiunile Hurmuzaki și cercetărĭ istorice.*

«Marea publicațiune istorică, care de 16 anĭ se face sub îngrijirea Academieĭ și sub numele întemeietoruluĭ eĭ Eudoxiŭ Hurmuzaki, s'a continuat și în anul trecut. In acest an însă, desvoltarea acesteĭ lucrărĭ a fost restrînsă, din causă că Ministeriul Instrucțiuniĭ publice a redus cu 8.000 leĭ subvențiunea anuală dată de stat, scăḑênd'o de la 33.000 leĭ la 25.000 leĭ. Prin acéstă reducere, s'aŭ făcut cu neputință unele cercetărĭ de documente în archive străine și s'a mărit tot de-odată suma datorită pentru tipărirea publicațiuniĭ. Tot din acéstă causă, în acest an s'a tipărit mult maĭ puțin decât în aniĭ trecuțĭ.

«Ministrul actual al Instrucțiuniĭ publice, d-l Coleg P. Poni, a îngrijit a se restabilì în budget subvențiunea întrégă de 33.000 leĭ, ca și în aniĭ trecuțĭ. Ast-fel, publicațiunea și cercetările făcute pentru dînsa se vor puté desvoltà fără pedecă.

«Lucrările făcute pentru acéstă publicaţiune în anul trecut sunt următórele:

«1. Din *Tomul II, partea 5-a*, format din documente din aniĭ 1552—1566, adunate din diferite publicaţiunĭ străine de d-l N. Densuşianu, s'aŭ tipărit cólele 27—74. Volumul este deci aprópe terminat şi cuprinde până acum 291 documente.

«2. Din *Tomul IX*, cuprindênd documente din archive străine de la Veneţia, Stockholm şi din alte oraşe, precum şi din colecţiunea de documente originale străine a Academieĭ, s'aŭ tipărit cólele 41—60 sub îngrijirea d-luĭ I. Slavicĭ. Volumul cuprinde până acum 650 documente din aniĭ 1650—1712.

«3. *Tomul III* din *Suplementul II*, cuprindênd documente din archivele şi bibliotecele polone, a început a se tipări sub îngrijirea d-luĭ Ioan Bogdan, drept continuare la cele-lalte doue volume din acelaşĭ suplement S'aŭ tipărit întâiele 4 cóle, cuprindênd 25 documente.

«4. S'a dat la tipar *Indicele alfabetic* al materiilor cuprinse în tomurile I şi II din *Suplementul I* al publicaţiuniĭ. Documentele din aceste doue volume, provenind din acelaşĭ isvor, care este Ambasada Franciei de la Constantinopol şi Consulatele eĭ din Principate, formézĕ un corp de informaţiunĭ, a căror întrebuinţare va fi fórte mult înlesnită prin acest indice, care a fost început de abatele Fauvin de la Praga şi terminat acum de d-l N. Hodoş.

«5. Traducerea românéscă a tomuluĭ II din *Fragmente din Istoria Românilor* de E. Hurmuzaki făcută de d-l I. Slavicĭ a început a se tipări. S'aŭ tipărit până acum 3 cóle.

«6. Colecţiunea manuscriptelor rĕmase de la nemuritorul Eudoxiŭ Hurmuzaki, date de familia luĭ spre publicare statuluĭ român şi aflătóre astădĭ în păstrarea Academieĭ, s'a adaus cu alte manuscripte descoperite în anul trecut în hârtiile familieĭ Hurmuzaki şi dăruite de d-l Baron Eudoxiŭ Hurmuzaki, nepotul ilustruluĭ cercetător. Aceste manuscripte aŭ fost presentate Academieĭ la 14 Aprilie anul trecut şi sunt următórele:

1. Din manuscriptul colecţiuniĭ *Documentelor*, paginele 2098 — 2113, 2784—2799, 7098 — 7099, 7106 — 7139, 7172 — 7179, 7184 — 7191, 7290—7295.

2. Din *Fragmente:* Despre Alexandru-cel-bun; studiĭ şi note.— Foĭ 93.
Aniĭ 1604 — 1620, cu însemnarea pe copertă: «Meine Ausarbeitungen 1612—1620.»—Foĭ 158.
Aniĭ 1683—1698, cu însemnarea pe copertă: «Blatt No. LXXXXII bis inclusive CLXXVII. Jahr 1683—1698. Ferner: «Die Serben in Oester-«reich.»—Foĭ 233.
Aniĭ 1720—1723: «Kirchlich religiöse Streitigkeiten im Oriente nach dem Frieden von Pozarewać.»—Foĭ 17.
Istoria evenimentelor din aniĭ 1774 — 1789. Pentru aniĭ 1774 — 1782 redacţiune deosebită de cea tipărită în *Fragmente* (ediţiune germană), Tom. V, pag. 393 — 454 (Bucurescĭ 1886); pentru aniĭ 1782—1789 lucrare necunoscută până acum.—Foĭ 410.
Allgemein Kirchliches.—Foĭ 135.
I. Beginn der Union. — Foĭ 65.
(II). Union in Nordungarn. — Foĭ 22.
III Südliches Ungarn. — Foĭ 62.
IV. Unionsversuche zwischen der Donau und Drawe. — Foĭ 2.
V. Oestliches Ungarn. — Foĭ 64.
(VI). Union im Oriente. — Foĭ 124.
Serbisch Kirchliches. — Foĭ 36.
Die Serben in Oesterreich. — Foĭ 81.
3. Moldau. — Foĭ 14.
4. Münzsachen betreffend. — Foĭ 10.
5. Historica. — Note diverse şi copiĭ de documente. — Foĭ 95.
6. Auszüge aus den Urkundenabschriften im Moldauischen Staatsarchiv.— Colecţiune de documente ale moşiilor mănăstirescĭ. Iassy 1845 II ter Band. — Foĭ 73.
7. Michaël Cantacuzeno. — Foĭ 91.

«Din acéstă enumerare se vede, că manuscriptele acestea cuprind aprópe tóte lucrărĭ şi note, carĭ vor trebuì să fie tipărite în seria *Fragmentelor*.

«7. S'aŭ continuat cercetările şi decopierile de documente în archivele săsescĭ din Sibiiŭ, Braşov şi Bistriţa şi s'aŭ procurat ast-fel în cursul anuluĭ copiĭ de pe 357 documente din aniĭ 1460—1730. Din aceste cercetărĭ, făcute de înşişĭ archivariĭ colecţiunilor din numitele oraşe, s'aŭ procurat până acum 1394 documente din aniĭ 1358—1736.

«8. Ministeriul Instrucţiuniĭ publice a făcut la 1 Septembre între-

bare Academieĭ, dacă ar puté publică în colecţiunea sa documentele istorice adunate de d-l Marin Dumitrescu din archive englese şi francese. Academia s'a grăbit a rĕspunde Ministeriuluĭ, că deşi i-a redus cu 8.000 Leĭ subvenţiunea anuală pentru publicaţiunĭ istorice, totuşĭ e dispusă a publică acele documente, după ce vor fi primite şi examinate. Până acum însă ele nu aŭ fost comunicate Academieĭ.

«9. Din archivele aşezămintelor bisericescĭ ortodoxe din Turcia europeană s'aŭ primit în acest an 341 pagine copiĭ de documente.

«10. Starea actuală a publicaţiunıĭ *Documente privitóre la Istoria Românilor* este următórea:

Volumul	Aniĭ	Cóle tipărite	Documente	Adunate de Hurmuzaki	Adause de Academie
I p. 1.	1199—1345	92	553	—	553
I p. 2.	1346—1450	117	691	—	691
II p. 1.	1451—1575	105	722	722	—
II p. 2.	1451—1510	98	534	—	534
II p. 3.	1510—1530	99	462	—	462
II p. 4.	1531—1552	100	446	—	446
II p. 5.	1552—1575	74	291	—	291 (sub presă)
III p. 1.	1576—1599	79	443	341	102
III p. 2.	1576—1600	76	563	—	563
IV p. 1.	1600—1649	93	629	629	—
IV p 2.	1576—1650	91	732	—	732
V p. 1.	1650—1699	72	362	362	—
V p. 2.	1650—1699	54	475	—	475
VI	1700—1750	90	355	355	—
VII	1750—1818	76	308	308	—
VIII	1376—1650	74	762	—	762
IX	1650—1712	60	650	—	650 (sub presă)
Suplem. I.—I	1518—1780	135	1.414	—	1.414
II	1781—1814	101	988	—	988
III	1709—1812	77	203	—	203
IV	1802—1849	78	415	—	415
V	1822—1838	86	325	—	325
VI	1827—1849	83	304	—	304
Suplim. II.—I	1510—1600	82	347	—	347
II	1601—1640	81	286	—	286
III	1641—17....	4	25	—	25 (sub presă)
Volume 26		2.177	13.285	2 717	10.568

«Aceste documente se împart în următorul mod după principalele epoce ale istorieĭ Românilor:

	Aniĭ	Documente
Inainte de Mircea Vodă	1199—1382	786
Epoca luĭ Mircea și Alexandru-cel-bun	1383—1432	287
După Alexandru-cel-bun, epoca luĭ Ștefan-cel-mare . .	1433—1504	736
După Ștefan-cel-mare, epoca luĭ Petru Rareș, Négoe Bas.	1505—1546	1.110
După Petru Rareș, Lăpușnénu, Despot, Petre-Șchiopul.	1546—1566	981
Epoca dintre Lăpușnénu și Michaiŭ-Vitézul	1566—1593	832
Epoca luĭ Michaiŭ-Vitézul și a Movilescilor	1593—1610	2.188
Epoca dintre Movilescĭ—Mateiŭ-Basarab și Vasile Lupu .	1611—1633	742
Epoca Voevoḑilor Mateiŭ-Basarab și Vasile-Lupu . . .	1633—1654	603
De la Mateiŭ-Basarab și Vasile-Lupu până la Brâncovénu	1654—1688	757
Brâncovénu și Cantemirescil.	1688—1714	933
Domniile Fanarioților	1714—1821	2.309
Epoca anilor	1821—1849	1.021
	Documente	13.285

«*IV. Biblioteca.*

«Din raportul, pe care vi-l va presentà Comisiunea specială a Bibliotecei, vețĭ constatà că colecțiunile Academieĭ aŭ continuat a se îmbogăți și a aduce cele maĭ marĭ folóse studiilor sciințifice, și maĭ ales celor privitóre la istoria națională. Strîmtórea localuluĭ, care de câțĭ-va anĭ este o împedecare pentru buna instalare și păstrare a acestor colecțiunĭ, precum și pentru înlesnirea folosiriĭ lor, va fi în curînd înlăturată pentru timp maĭ îndelungat. Statul va da pentru acest scop Academieĭ un noŭ și însemnat ajutor.

«*V. Donațiunĭ, legate și fondurĭ.*

«Comisiunea financiară, pe care o vețĭ alege, vĕ va arătà cu deamănuntul atât gestiunea financiară a Academieĭ în anul trecut, cât și starea fondurilor; iar comisiunile speciale, alese în sesiunea trecută și în special însărcinate cu supraveghiarea Fundațiunilor Ada-

machi și Otteteleșanu, vĕ vor arătà atât modul cum s'aŭ administrat aceste fundațiunĭ în anul trecut, cât și disposițiunile ce sunt de luat asupra lor pentru anul următor.

«In privința celor douĕ marĭ Fundațiunĭ Adamachi și Otteteleșanu, în acéstă relațiune, mĕ cred totușĭ dator a vĕ aduce la cunoscință următórele fapte principale:

«1. Regulamentul Fundațiuniĭ Adamachi, votat la 7 Aprilie 1894, a continuat a fi pus în aplicare, ast-fel că în acest an Academia acordă 4 burse de câte 100 leĭ pe lună la următoriĭ studențĭ aĭ Facultățiĭ de sciințe din Iașĭ: Elena Cancicov, Dimitrie Cădere, Eduard Christovicĭ și I. Popovicĭ-Cerchez; 4 burse de câte 100 leĭ pe lună următorilor studențĭ aĭ Facultățiĭ de medicină din Iașĭ: Marta Trancu, Nicolae Lupu, Maria Anastasescu și Aspasia Macarovicĭ; 2 burse de câte 100 leĭ pe lună la următoriĭ elevĭ aĭ Școleĭ de podurĭ și șosele din Bucurescĭ: Ioan Moțoiu și David Roseĭ; 1 bursă de 250 leĭ pe lună d-luĭ Ioan Simionescu pentru studiul geologieĭ la Universitatea din Viena; 1 bursă de 300 leĭ pe lună d-luĭ Gheorghe Pantazi pentru studiul minelor la Academia dela Freiberg; și 1 bursă de 6800 leĭ pe an, sporită în urmă la 8660 leĭ, d-luĭ inginer Victor Guțu, pentru studiul exploatăriĭ petroleuluĭ în America-de-Nord și Caucas.

«In acelașĭ timp, în acest an, s'a început aplicarea regulamentuluĭ în privința Premiuluĭ anual Adamachi, a căruia acordare este la ordinea dileĭ chiar în acéstă sesiune.

«In privința averiĭ care forméză Fundațiunea Adamachi, am a vĕ aduce la cunoscință, că în urma autorisăriĭ date la 22 Martie trecut, Delegațiunea a vîndut casa Adamachi din Iașĭ Principeluĭ Dimitrie Michail Sturdza pentru suma de 135.000 leĭ, care a fost capitalisată prin cumpĕrare de efecte.

«2. Institutul Otteteleșanu și-a încheiat la Iunie trecut întâiul an școlar. La examene aŭ asistat d-niĭ I. Kalinderu și N. Quintescu. La începutul lunĭ Septembre s'a primit o nouă serie de 15 eleve, după normele stabilite în anul trecut.

«3. Averea rĕmasă de la întâiul donator al Academieĭ, Evanghelie Zappa, se află încă în litigiŭ înaintea instanţelor judecătorescĭ. Vĕrsămîntul anual al Academieĭ de 1.000 galbenĭ pentru anul 1892 a fost incassat de la administraţiunea judecătorescă instituită asupra acesteĭ averĭ. Nu s'a putut până acum incassà aceeaşĭ sumă pentru aniĭ 1893, 1894 şi 1895, din causă că administraţiunea a declarat că nu dispune de fondurĭ, neputênd incassa maĭ multe veniturĭ întârḑiate.

«4. Vĕ este cunoscută lunga întârḑiere, care s'a făcut pentru a se da Academieĭ autorisarea legală de a primì averea lăsată eĭ prin testament de către rĕposatul Emanoil Donicĭ, încetat din viéţă în Bucurescĭ la 18 Septembre 1894. Acéstă autorisare, absolut necesară pentru ca Academia să-şĭ pótă urmărì şi apĕrà dreptul sĕŭ, s'a putut obţiné numaĭ la 21 Octobre trecut, graţie grăbiriĭ cu care d-l Coleg P. Poni, actual ministru al Instrucţiuniĭ publice, a bine-voit să o acorde. Indată după obţinerea autorisăriĭ, Academia a cerut punerea în posesiunea averiĭ, dar opunêndu-se rudele rĕposatuluĭ, Academia a cerut sechestru judiciar şi Tribunalul a numit un custode.

«5. La 27 Septembre a încetat din viéţă la Roman Ioan Agaricĭ, bărbat politic care a luat parte la viéţa publică a ţĕriĭ timp de peste 30 anĭ, începênd de la 1857. Prin testamentul sĕŭ, el a lăsat Academieĭ moşia Móra Grecilor din judeţul Vasluiŭ, pentru ca Academia să înfiinţeze şi să întreţină pe acea moşie o şcólă profesională cu internat pentru fiĭ de ţĕranĭ. Delegaţiunea a supus disposiţiunile acestuĭ testament discuţiuniĭ domnilor membri presenţĭ în şedinţa de la 10 Novembre. In urma acesteĭ discuţiunĭ, s'a amânat decisiunea de acceptare. Intrégă cestiunea se supune decisiuniĭ d-vóstre.

«6. La 12 Novembre a încetat din viéţă în Bucurescĭ d-na Maria General I. Carp, care, prin testamentele sale de la 4 Iulie 1892 şi 4 (16) Martie 1895, lasă Academieĭ o mare parte din averea sa, prin următórele disposiţiunĭ de ultima voinţă:

«*A. Din testamentul de la 4 Iulie 1892.*

«Dispun de avutul meŭ după cum urméză:

«Las Academieĭ Române din Bucurescĭ moşia mea Oltenĭ, din jud. Teleorman, plasa Tîrguluĭ, comuna Oltenĭ, în tótă întinderea eĭ, cu tóte îmbunătăţirile, ecarete, morĭ şi tot ce se află pe dînsa, pun ca obligaţie Academieĭ Române următórele îndatorırĭ:

«*a)* Va da Ateneuluĭ Român din Bucurescĭ 10 000 leĭ odată pentru tot-deauna.

«*b)* Va da pe fie-care an 4.000 leĭ, 2.000 vor fi destinaţĭ pentru a îmbrăcà pe copiiĭ sărmanĭ din şcólele din oraşul Giurgiu, jumătate pentru fete şi jumătate pentru băeţĭ; iar ceĭ-lalţĭ 2 000 îĭ va da pentru băeţĭ şi fete sărace de la şcólele din Bucurescĭ, asemenea pentru îmbrăcăminte, cautându-se tot-deauna de a se da celor maĭ săracĭ şi celor maĭ bunĭ.

«*c)* Leĭ una mie va da pe an pentru întreţinerea şcóleĭ din comuna Oltenĭ.

«*d)* Cincĭ sute leĭ pe fie care an va da pentru întreţinerea bisericeĭ din comuna Oltenĭ, unde se va pomenì numele soţuluĭ meŭ Ioan şi al meŭ de vecĭ de vecie.

«*e)* La fie-care treĭ anĭ, Academia Română va înfiinţà un premiŭ de şépte miĭ leĭ, care se va da pentru cea maĭ bună scriere în limba română şi făcută de un Român. Acest premiŭ se va da alternativ pentru o scriere militară şi pentru alta civilă, începêndu-se cu cea militară. Subiectul pentru scrierea militară se va fixà de o comisiune de şépte generalĭ şi ofiţerĭ superiorĭ, care va fi numită de Ministeriul de Răsboiŭ; iar subiectul scriereĭ civile se va fixà de Academia Română. Acest premiŭ va purtà în tot-deauna numele de *Marele Premiŭ General Ioan Carp şi Maria Carp.*

«*f)* Academia Română va avé în tot-deauna un tînĕr trimis în străinătate saŭ o tînĕră fată, carĭ vor învĕţà bine şi vor fi aleşĭ din următórele familiĭ: familia C. I Bossie, Anton Carp, D. I. Carp, C. A. Orăscu; din aceste familiĭ şi din descendenţiĭ lor, continuŭ cât vor existà, se va trimete, alegêndu-se cel maĭ bun, spre a studià în străinătate; plată anuală i se va da de Academia Română 4 600 leĭ pe fie-care an.

«Las frateluĭ meŭ C. D. Bădulescu tótă cea-laltă avere a mea, ce se va găsì la încetarea mea din viéţă, adecă moşiĭ, case, ecarete urbane, banĭ, lucrurĭ şi tot ce se va găsì, fără a avé vre-un drept cine-va a-ĭ pretinde cevà.

«Il oblig pe fratele meŭ C. D. Bădulescu ca să dea nepóteĭ mele Adina C. I. Bossie suma de două-decĭ miĭ leĭ; îndatoresc pe fratele meŭ ca să

îndeplinéscă tóte datoriile religióse pentru înmormîntare și căutarea sufletului pe timp de 7 ani.

«Cu executarea fidelă a tuturor disposițiunilor din acest testament însărcinez pe Academia Română saŭ pe acele persóne, carĭ după vremurĭ vor fi chemațĭ să moștenéscă atribuțiile sale, o las patriotismuluĭ și onóreĭ acelor persóne spre a-l executà întocmaĭ cu onóre și demnitate.

«*B. Din testamentul suplementar de la 4 (16) Martie 1895.*

«Pe lângă cele ce am dispus prin sus-ḑisul meŭ testament, maĭ las următórele legaturĭ:

«20 000, adecă două-ḑecĭ miĭ leĭ, Mariórei Anton Carp, fiica naturală și adoptivă a văruluĭ meŭ prin alianță Anton Carp;

«20.000, adecă două-ḑecĭ miĭ leĭ, domnișóreĭ Margareta Castan, fostă soră de caritate, pe brațele căreia a murit iubitul meŭ soț General Ioan Carp și care în urmă mi-a dat și mie îngrijirile cele maĭ bune cu dragoste și devotament;

«1 000, adecă una mie leĭ vizitiuluĭ meŭ Nae Moscu;

«1.000, adecă una mie leĭ, bucătăreseĭ mele Lina Moscu.

«Indată după încetarea mea din viéță, tótă averea mea mișcătóre și nemișcătóre se va luà în primire de Academia Română, executórea mea testamentară, căreia îĭ daŭ posesiunea întregeĭ mele averĭ.

«Academia Română este obligată a achità tóte legaturile făcute de mine prin testamentul meŭ cu data din 4 Iulie 1892, precum și pe cele din presentul testament suplementar.

«Legaturile din acest testament, precum și acela ce am făcut prin testamentul din 4 Iulie 1892 domnișóreĭ Alexandrina C. I. Bossie, se vor achità integral și fără nicĭ o scădere de taxe saŭ alte cheltuelĭ de către Academia Română din averea mobilă ce se va găsì la mórtea mea.

«Delegațiunea, urmând și părerea unanimă a membrilor presențĭ în ședința de la 17 Novembre, a hotărît primirea legatuluĭ, după care s'a obținut îndată, pentru acésta, și Decretul Regal dând Academieĭ cuvenita autorisare legală de acceptare.

«Rudele răposateĭ aŭ deschis acțiune judecătoréscă pentru anularea testamentuluĭ și ast-fel succesiunea este pendinte înaintea instanțelor judecătorescĭ.

«*VI. Concursurile Premielor.*

«In sesiunea generală a acestuĭ an sunt de acordat 3 premiĭ pentru opere publicate şi alte 3 pentru lucrărĭ presentate în manuscript asupra subiectelor puse la concurs.

«La concursurile acestor premiĭ s'aŭ presentat următórele publicaţiunĭ şi lucrărĭ:

«1. La *Premiul Năsturel-Herĕscu*, de 4.000 Leĭ, care este a se da uneĭ cărţĭ scrise în limba română, cu conţinut de orĭ-ce natură, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate de la 1 Ianuarie până la 31 Decembre 1895, — s'aŭ presentat următórele publicaţiunĭ:

Bogdan (I.), Cronice inedite atingĕtóre de istoria Românilor. Bucurescĭ 1895.
Chicea-Comanescu (Aurel), Gramatica limbeĭ germane. Bucurescĭ 1895.
Cuza (A. C.), Monopolul alcooluluĭ. Discursurĭ. Bucurescĭ 1895.
» » Ţĕraniĭ şi clasele dirigente. Discursurĭ. Iaşĭ 1895.
Lecca (Haralamb G.), Prima. Bucurescĭ 1896.
Neniţescu (I.), De la Româniĭ din Turcia Europeană. Bucurescĭ 1895.
Rosetti (Radu D.), Din inimă. Poesiĭ. Bucurescĭ 1895.
» » Cartea dragosteĭ. Bucurescĭ 1896.
» » Prosă şi Epigrame. Bucurescĭ, f. a.
Stătescu (Alexandru), Conu Mache să trăiască. Nuvelă originală. Bucurescĭ 1895.
Vampa (Laura), Noŭ! Bucurescĭ 1896.
Vlahuţă (A.), Iubire. Poesiĭ. Bucurescĭ 1896.

«2. La *Premiul Statuluĭ Lazăr*, de 5.000 Leĭ, care este a se da uneĭ cărţĭ scrise în limba română, cu conţinut sciinţific, saŭ celeĭ maĭ importante invenţiunĭ sciinţifice făcute de la 1 Ianuarie 1894 până la 31 Decembre 1895, — s'aŭ presentat următoriĭ concurenţĭ:

Antipa (Dr. G.), Studiĭ asupra pescăriilor din România. Bucurescĭ 1895.
Florantin (I. Pop), Frumuseţa liniară şi frumuseţa omuluĭ. Iaşĭ 1896.
Pisone (B.), Trigonometrul, instrument de topografie, etc. Manuscript într'un singur exemplar.

«3. La *Premiul Adamachi*, de 5.000 Leĭ, care este a se da uneĭ

cărţĭ scrise în limba română, cu un cuprins moral, de orĭ-ce natură, şi apărută în cursul anuluĭ până la 31 Octobre 1895, — s'aŭ presentat următórele lucrărĭ:

Bălănescu (Simeon), Blestemul. Poveste născocită. Bucurescĭ 1895.
Brote (Eugen), Un memoriŭ politic. Cestiunea română în Transilvania şi Ungaria Bucurescĭ 1895.
Dinescu Barzan (Ioan), Influenţa criseĭ morale asupra criminalităţeĭ. Bucurescĭ 1895.
Georgescu (Sabin P.), Radu-cel-Frumos. Tragedie istorică originală în 5 acte şi în versurĭ. Bucurescĭ 1895.
Simu (Romul), Monografia comuneĭ Orlat. Sibiiŭ 1895.
Stoica (Simeon), Higiena copiluluĭ de la nascere până la al 7-lea an al etăţiĭ Sibiiŭ 1895.

«4. La *Premiul Alexandru Ioan Cuza,* de 10 000 Leĭ, care este a se da celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise românesce despre «*Istoria Românilor de la Aurelian până la fundarea Principatelor*», s'a presentat un manuscript cu motto:

«Istoric sunt, n'am frate,
«N'am rudă, n'am vecin...
«Stăpân am pe adevĕrul,
«Luĭ cată să mĕ închin.»

«5. La *Premiul Statuluĭ Eliade-Rădulescu* de 5.000 Leĭ, care este a se da celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise românesce despre «*Botanica poporală română* etc.», s'aŭ presentat 3 manuscripte cu următórele devise:

1. «Observaiŭ, culeseiŭ, aşezaiŭ».
2. «Omul ca iarba, ḑilele luĭ ca flórea câmpuluĭ».
3. «Dacă vreĭ să cunoscĭ poporul, studiază-ĭ maĭ întâiŭ datinele şi obi ceiurile»

«6. La *Premiul Alexandru Ioan Cuza*, de 6.000 Leĭ, care este a se da celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise românesce despre «*Psichologia şi metafisica poporuluĭ român după literatura poporală*», nu s'a presentat nicĭ un concurent.

«7. Publicaţiunile şi manuscriptele presentate la aceste concursurĭ în terminele regulamentare anunţate de Academie aŭ fost trimise

spre studiare comisiunilor, alese pentru acest scop în sesiunea trecută.

«Prin încetarea din viéță a neuitatuluĭ Coleg Dr. D. Brândză, s'aŭ descompletat atât Comisiunea de 9 membri pentru Premiele anuale, cât și Comisiunea Premiuluĭ Statuluĭ *Eliade-Rădulescu*. In ședința de la 3 Novembre s'a ales pentru completarea Comisiuniĭ premielor anuale d-l Gr. Ștefănescu, sub reserva aprobăriĭ Academieĭ în sesiune generală; cea-laltă comisiune a rĕmas până acum necompletată.»

Pe lângă acest raport, d-l Secretar General presintă relațiunile Cassieruluĭ-comptabil asupra fondurilor Academieĭ și asupra fondurilor Adamachi și Otteteleșanu.

D-l Președinte presintă următórea:

Programă a lucrărilor sesiuniĭ generale din anul 1896.

1. Raportul Secretaruluĭ general despre activitatea Academieĭ în 1895—96.

2. Alegerea Comisiuniĭ pentru examinarea lucrărilor făcute în 1895—96.

3. Alegerea Comisiuniĭ financiare pentru cercetarea compturilor pe 1895—96 și pentru formarea budgetuluĭ pe 1896—97.

4. Completarea Comisiuniĭ premielor anuale prin confirmarea d-luĭ Gr. Ștefănescu, ales provisoriŭ la 3 Novembre în locul rĕposatuluĭ Dr. D. Brândză.

5. Completarea Comisiuniĭ Premiuluĭ Statuluĭ *Eliade-Rădulescu* pentru «*Botanica poporală română* etc.», alegêndu-se un membru în locul rĕposatuluĭ Dr. D. Brândză.

6. Decisiune asupra acceptăriĭ donațiuniĭ testamentare a rĕposatuluĭ Ioan Agaricĭ.

7. Raportul Comisiuniĭ însărcinate cu împărțirea cărților didactice din Fondul Ioan Fĕtu, în 1895.

8. Alegerea Comisiuniĭ însărcinate cu distribuirea cărților didactice din fondul Ioan Fĕtu, în 1896.

9. Raportul Comisĭuniĭ permanente a bibliotecei pentru anul 1895.

10. Cestiunea divisibilitățiĭ premielor Academieĭ, amânată la 21 Martie 1895.

11. Raportul Comisiuniĭ Fundațiuniĭ Adamachi.

12. Raportul Comisiuniĭ Fundațiuniĭ Ioan Otteteleșanu.

13. Raportul Comisiuniĭ însărcinate cu examinarea lucrărilor făcute în 1895—96.

14. Discursurile de recepțiune ale d-lor membri Gr. G. Tocilescu, Sp. Haret și I. M. Moldovanu. (Art. 25 Stat., 63 Reg.)

15. Regularea fonduluĭ Dr. Anastasie Fĕtu.

16. Determinarea subiectelor pentru concursul Premiuluĭ anual *Adamachi* de 5.000 leĭ. (Art. 2 Reg. Adam.)

17. Determinarea subiectuluĭ pentru concursul Premiuluĭ *Lazăr* de 5.000 leĭ, din 1901.

18. Raportul Comisiuniĭ financiare asupra compturilor pe 1895—1896.

19. Raportul Comisiuniĭ însărcinate cu cercetarea publicațiunilor presentate la Premiele anuale *Năsturel-Herĕscu* de 4.000 leĭ, *Lazăr* de 5.000 leĭ, și *Adamachi* de 5.000 leĭ, pentru 1896.

20. Raportul Comisiuniĭ însărcinate cu cercetarea lucrăriĭ presentate la Premiul *Alexandru Ioan Cuza* de 10.000 leĭ, asupra subiectuluĭ: «*Istoria Românilor de la Aurelian până la fundarea Principatelor*».

21. Raportul Comisiuniĭ însărcinate cu cercetarea manuscriptelor presentate la Premiul *Eliade-Rădulescu* de 5.000 leĭ, despre «*Botanica poporală română,* etc.»

22. Decisiune pentru Premiul cincenal *Alexandru Ioan Cuza* de 6.000 leĭ, din 1901.

23. Alegerea Comisiuniĭ pentru examinarea publicațiunilor, carĭ se vor presentà la *Marele Premiŭ Năsturel-Herĕscu* de 12.000 leĭ, și la Premiele anuale *Eliade-Rădulescu* de 5.000 leĭ, și *Adamachi* de 5.000 leĭ, pentru 1897.

24. Alegerea Comisiuniĭ care va examinà lucrările ce se vor presentà la Premiul *Lazăr* de 5.000 leĭ, despre «*Studiul vinurilor din România*».

25. Alegerea de doĭ membri aĭ Academieĭ în locurile vacante în Secţiunile istorică şi sciinţifică.

26. Alegerĭ de membri onorarĭ şi corespondenţĭ.

27. Formarea budgetuluĭ pentru anul 1896—97.

28. Alegerea Preşedinţilor şi Vice-Preşedinţilor Secţiunilor pentru 1896—97. (Art. 15 Statute.)

29. Alegerea Delegaţiuniĭ pentru 1896—97. (Art. 15 Statute.)

30. Raportul Secretaruluĭ general asupra lucrărilor sesiuniĭ generale din 1896.

D-l *V. Babeş* anunţă prin scrisóre, că nu va luà parte la lucrările sesiuniĭ chiar de la începutul eĭ; speră însă că în curînd va puté venì.

D-l *I. Vulcan* anunţă asemenea prin scrisóre, că fiind împedecat de bólă, nu póte să vină la întâiele şedinţe ale sesiuniĭ acestuĭ an.

De la Ministeriul Afacerilor străine se primesc 11 volume cuprinḑênd copiile relaţiunilor consulilor Franciei în Ţéra-Românéscă de la 1814 până la 1848, precum şi ale consulilor Franciei în Moldova de la 1816 până la 1830. Aceste copiĭ Ministeriul le dăruesce Academieĭ, spre a se depune în colecţiunile eĭ de documente istorice.

De la d-l N. G. Krupensky se primesce în dar a doua ediţiune a scrieriĭ sale: *Medaliele române sub regele Carol I şi alte câte-va medaliĭ maĭ vechĭ*, Bucurescĭ 1895.

Se cetesce petiţiunea maĭ multor locuitorĭ din satul Roşioriĭ, comuna Uidesciĭ, plasa Moldova-de-jos, judeţul Sucéva, carĭ cer ca Academia să le dăruiască saŭ să le vîndă 18 prăjinĭ de pămînt din moşia Roşioriĭ (Fundaţiunea Adamachi) pentru a se face cimitirul comuneĭ.

— Se decide a se recomendà Delegaţiuniĭ, ca să examineze cererea şi să dispună asupra satisfacerii eĭ.

De la Societatea «Ajutorul elevilor săracĭ» din capitală se primesce o petiţiune, prin care cere ca legatul de 2.000 leĭ anual, lăsat de decedata

Maria General I. Carp, să se dea de Academie aceleĭ Societățĭ, care corespunde întocmaĭ scopuluĭ pentru care este lăsat acel legat.

— Se decide a se avé în vedere cererea, când se va regulamentà donațiunea făcută Academieĭ de d-na Carp.

Se procede la alegerea Comisiuniĭ pentru examinarea lucrărilor făcute în 1895—96.

— Sunt aleșĭ d-niĭ *I. Caragiani*, *I. M. Moldovanu*, *A. Naum*.

Se procede la alegerea Comisiuniĭ financiare pentru cercetarea compturilor pe 1895—96 și pentru formarea budgetuluĭ pe 1896—97.

— Sunt aleșĭ d-niĭ *Sp. Haret*, *I. C. Negruzzi*, *Gr. Ștefănescu*.

— Se confirmă alegerea făcută provisoriŭ la 3 Novembre în persóna d-luĭ *Gr. Ștefănescu*, spre a înlocuì în Comisiunea premielor anuale pe rěposatul Dr. D. Brândză.

— Se alege d-l *Fl. Porcius* în locul rěposatuluĭ Dr. D. Brândză în comisiunea Premiuluĭ Eliade-Rădulescu pentru «*Botanica poporală română* etc.»

— Pentru studiarea disposițiunilor testamentare ale rěposatuluĭ Ioan Agaricĭ, se alege o comisiune compusă din d-niĭ *I. Kalinderu*, *T. Maiorescu*, *V. Maniu*.

ȘEDINȚA DIN 21 FEBRUARIE 1896.

Preșadința d-luĭ *N. Kretzulescu*.

De la Ministeriul Afacerilor străine se primesce publicațiunea Comisiuniĭ europene a Dunăriĭ· *Recueil de termes nautiques en cinq langues à l'usage des pilotes de la barre*, în limbele francesă, englesă, italiană, română și turcă.

D-l membru *I. Sbiera* anunță prin scrisóre, că nu va puté luà parte la lucrările sesiuniĭ din acest an.

Se dă cetire raportuluĭ Comisiuniĭ însărcinate cu împărţirea cărţilor didactice din fondul Ioan Fĕtu în 1895.

— Se iea spre cunoscinţă.

Se procede la alegerea comisiuniĭ pentru aceeaşĭ lucrare în 1896.

— Sunt realeşĭ d-niĭ *P. S. Aurelian*, *D. Sturdza*, *Gr. Ştefănescu.*

Se pune în discuţiune cestiunea divisibilităţiĭ premielor Academieĭ, amânată prin decisiunea de la 21 Martie 1895.

— In urma discuţiuniĭ urmate, se decide că, atât disposiţiunile legeĭ de la 1879 cât şi ale testamentelor prin carĭ s'aŭ fundat diferite premiĭ nepermiţênd divisibilitatea lor, premiele Statuluĭ Eliade-Rădulescu şi Lazăr, premiele Năsturel-Herĕscu şi altele vor rĕmâné şi în viitor indivisibile, cum aŭ fost considerate şi în trecut, afară de acelea a căror divisibilitate este autorisată saŭ prin regulamentele votate de Academie (cum sunt premiele Adamachi), saŭ prin disposiţiunĭ testamentare ale fundatorilor.

La ordinea ḑileĭ se pune regularea fonduluĭ Dr. Anastasie Fĕtu.

D-l Secretar general *D. Sturdza* expune istoricul acestuĭ fond de L. 10.000,—, instituit prin donaţiune de rĕposatul membru al Academieĭ Dr. Anastasie Fĕtu. Arată că fondul donaţiuniĭ de L. 10.000,— a fost incassat la 28 Maiŭ 1882 şi că acest fond a sporit prin dobânḑile capitalisate la L. 15.000,—, dobânḑile anuluĭ curent fiind de L. 637,50. Intrebarea care se supune la decisiunea Academieĭ este, dacă dobânḑile să continue a fi capitalisate şi dacă n'ar fi bine să se publice chiar de acum un subiect pentru concursul premiuluĭ din acest fond, fixându-se terminul peste doĭ, treĭ anĭ.

— Se decide a se recomendà cestiunea Secţiuniĭ sciinţifice.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DIN 23 FEBRUARIE 1896

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu.*

D-l St. C. Hepites, membru corespondent, trimite pentru publicare în *Anale* lucrarea sa: *Materiale pentru climatologia Româniel. V. Plóia în România.*
— Se recomandă spre cercetare Secțiuniĭ sciințifice.

D-l *V. A. Urechia* cetesce o comunicare intitulată: *Din istoria anilor 1806—1812.*

D-l *Gr. G. Tocilescu* face o comunicare despre *Daciae miliaria.*

ȘEDINȚA DIN 24 FEBRUARIE 1896.

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu.*

De la d-l V. A. Forĕscu de la Fălticenĭ se primesce o colecțiune de proverbe românescĭ adunate de d-sa, pentru care cere o rĕsplată bănéscă
— Se recomandă spre cercetare Secțiuniĭ literare.

Se cetesce procesul-verbal al Secțiuniĭ literare de la 22 Februarie, prin care se arată că Secțiunea a decis a propune pentru concursul Premiuluĭ Adamachi din 1898 subiectul: «*Metropolitul Varlaam în activitatea sa literară și religiósă*».
— Se decide a se pune la ordinea ȍileĭ de-odată cu propunerile celor-lalte Secțiunĭ, privitóre la subiectele de concurs pentru aceleașĭ premiĭ din aniĭ următorĭ.

ŞEDINŢA DIN 26 FEBRUARIE 1896.

Preşedinţa d-luĭ *N. Kretzulescu.*

De la Ministeriul Cultelor şi Instrucţiuniĭ publice se primesce însciinţarea, că spre satisfacerea cereriĭ Academieĭ, făcută la 11 Martie 1894, cu No. 5.994, Consiliul de Ministri, prin jurnalul de la 15 Februarie 1896, a autorisat pe d-l Ministru al Cultelor să cumpere pentru Academie casele din calea Victorieĭ No. 137, proprietatea d-neĭ Mina Zaleski, şi să cheltuiască suma de leĭ 220.000 pentru a face transformările necesare, atât localuluĭ în care se află instalată actual Academia, cât şi caselor ce urméză a se cumpĕrà, precum şi pentru facerea uneĭ noue construcţiunĭ, apărată complet de pericolul foculuĭ, pentru colecţiunile importante ale Academieĭ.

D-l Preşedinte, în numele Academieĭ, exprimă recunoscinţă Guvernuluĭ şi în special d-luĭ Prim-Ministru, D. Sturdza, şi d-luĭ Ministru al Instrucţiuniĭ publice, P. Poni, pentru puternicul ajutor pe care-l daŭ Academieĭ, asigurându-ĭ un local îndestulător pentru timp îndelungat.

Se dă cetire procesuluĭ-verbal al Secţiuniĭ literare pentru şedinţa de la 24 Februarie, prin care se arată că Secţiunea a însărcinat pe d-l A. Naum să examineze colecţiunea de proverbe presentată de d-l V. A. Forĕscu.

Se cetesce raportul Comisiuniĭ Biblioteceĭ asupra progreselor Biblioteceĭ în anul 1895.

— Nepresentându-se niciĭ o observaţiune, se iea spre cunoscinţă.

ȘEDINȚA DIN 27 FEBRUARIE 1896.

Preşedinţa d-luĭ *N. Kretzulescu.*

D-l *I. C. Negruzzi* dăruesce 172 scrisorĭ originale ale luĭ V. Alecsandri, adresate d-sale de la 2 Septembre 1867 până la 3 Ianuarie 1889.

D-l *D. Sturdza* presintă în dar din partea Principeseĭ Maria Gorciacow, născută Sturdza, următórele cincĭ documente istorice şi 29 publicaţiunĭ vechĭ:

I. Documente istorice:

1. Proclamaţiunea luĭ Tudor Vladimirescu, scrisă şi subscrisă de dînsul pe o cólă de hârtie albă avênd filigranată într'însa data *1814* pe prima pagină, în partea de jos, la drépta Documentul pórtă data de *1821 Martie 16.*

2. Un salv conduct (sauf-conduit) saŭ bilet de voie pentru liniştita trecere la Braşov a familieĭ Agăĭ Alexandru Vilara, dat de către Tudor Vladimirescu, pe o jumĕtate de cólă de hârtie albă, ce pórtă în filigrană forma a treĭ pălăriĭ cilindrice aşezate în triunghiŭ. Documentul este din *2 Aprilie 1821.*

3. Scrisórea originală a luĭ Scarlat Alexandru Calimach-Vodă în grecesce (cu traducţiunea românéscă în alăturare), adresată de acest Domn, din Constantinopole, Mareluĭ Postelnic Constantin Negri, înscinţându-l despre curînda sosire de oştĭ turcescĭ spre stingerea revoluţiuniĭ din Principate, confirmându-l din noŭ în funcţiunile de Caimacam al Valachieĭ şi dându-ĭ instrucţiunĭ cum să urmeze până la venirea sa în ţéră. Documentul este datat din *1821 Maiŭ 21* şi scris pe o cólă de hârtie albă în format mic.

4. O scrisóre, pe o cólă de hârtie albă, cu un vultur filigranat în mijlocul primeĭ foĭ, adresată de Toader Ivaşcu ot sat Chilieniĭ şi Iordache zet Toader Coconuluĭ Manolache Coroĭ, proprietarul moşieĭ Tamaşĭ, din judeţul Bacăŭ, descriindu-ĭ lipsa ce domnesce în satul lor după jafurile oştiriĭ turcescĭ venite să potoléscă revoluţiunea din 1821, precum şi nesiguranţa drumurilor între Chilienĭ, hanul Conachi şi Brăila. Documentul are data de *19 Novembre 1821.*

5. O atestaţiune, scrisă pe o cólă de hârtie albă, de biv vel Medelnicerul G. Hrizea (?) ca ispravnic de Focşanĭ, numit de Alexandru Vodă Ipsilante, dată la mâna mătuşeĭ sale Mariuţa, soţia Minculuĭ Medelnicerul, ca mărturie din parte-ĭ că a recunoscut pe capul soţieĭ Paharniculuĭ Gri-

gorașcu Leon, starostea de ceea parte a Focșanilor, când acești soți aŭ venit să-ĭ întórcă visita de heretisélă de Pasce, nisce bijuterii de carĭ numita mătușă fusese jăfuită în munțĭ de către volintirĭ. Documentul pórtă data de *30 Aprilie 1783*.

II. Publicațiunĭ vechĭ:

1. *Broniovii (Martini)*, Tartariae descriptio, ante hac in lvcem nvmqvam edita.... Jtem, Transsylvaniae, ac Moldaviae, aliarvmque vicinarvm regionvm succinta descriptio *Georgii a Reichersdorff*... Praeterea *Georgii VVerneri* de admirandis Hungariae aquis hypomnemation... Coloniae Agrippinae 1595. — 1 vol. fol.

2. *Gerlachs (Stephan)*, Tag-Buch einer in die Türckey 6 järigen Röm. Keyserl. Gesandtschafft. Franckfurth am Mayn 1674. — 1 vol. fol.

3. *Barletio (Marino)*, Scanderbeg. Warhafftige eigentliche vnd kurtze Beschreibung aller namhafften Ritterlichen Schlachten vnd Thaten..... Ietz von neuwem.... an tag geben. Franckfurth am Meyn 1577. — 1 vol. fol.

4. *Herberstein (Sigmund zu)*, Moscouiter wunderbare Historien. Basel 1563. — 1 vol. fol.

5. *Piasecius (Pavlus)*, Chronica gestorvm in Evropa singvlarivm. Cracoviae 1648. — 1 vol. fol.

6. *Elssner (Iacob)*, Neueste Beschreibung derer Griechischen Christen in der Türckey, Aus glaubwürdiger Erzehlung Herrn *Athanasius Dorostamus*. Berlin 1737. — 1 vol. in-8°.

7. *Wheler (George)*, Voyage de Dalmatie, de Grèce, et du Levant. Traduit de l'Anglois. Tom. I—II. Amsterdam 1689. — 2 vol. in 8°.

8. *Neale (Adam)*, Voyage en Allemagne, en Pologne, en Moldavie et en Turquie. Traduit de l'anglois par Charles-Auguste Def. Tom. I—II. Paris 1818. — 2 vol. in-8°.

9. Historia rinovata nel stato presente dell' Imperio Ottomano. In Venetia Per il Prodocimo. 1687. 1 vol. in-8° mic.

10. *Postel (Guillaume)*, Des histoires orientales et principalement des Turkes ou Turchikes et Schitiques ou Tartaresques et aultres qui en sont descendues, Oeuvre pour la tierce fois augmenté. Paris 1575. — 1 vol. in-16°.

11. *Cantacvscino (Teodoro Spandvgino)*, I. Commentari.... dell'Origine de Principi Turchi e de Costumi di quella Nazione. Tradotti in volgare per Lodouico Domenichi. Fiorenza 1552. — 1 vol. in 8°.

12. *Manucius (Io. Petr. & Paull.)*, Transsilvaniae olim. Daciae. dictae descriptio, ex uariis... monumentis, et praecipue ex Georgio a Reychersdorff.... Romae 1596. — 1 br. in-8°.

13. *Lavardin* (*Jacques de*), Histoire de Georges Castriot, svrnommé Scanderbeg, roy d'Albanie. Paris 1597. — 1 vol. in-4°.

14. *Buxtorfii* (*Johannis*), Lexicon hebraicum et chaldaicum.... Accessit Lexicon breve Rabbinico-Philosophicum... Editio quinta... Basileae 1645. — 1 vol. in-8°.

15. *Bisaccioni* (*Maiolino*), Historia delle Gverre civili di qvesti vltimi tempi... Qvinta editione ricorretta.... Venetia 1664. — 1 vol. in-4°.

16 *Schimek* (*Maximilian*), Politische Geschichte des Königreichs Bosnien und Rama, vom Jahre 867 bis 1741. Mit zwei Kupfertafeln. Wien 1787. — 1 vol. in-8°.

17. Siebenbürgische Quartalschrift. V—VI Jahrgang. Hermannstadt 1797—1798. — 2 vol. in-8°.

18. Esquisses d'un voyage dans la Russie méridionale et la Crimée. Paris 1838. — 1 vol. gr. in-8°.

19. Observations météorologiques faites à Nijné-Taguilsk (Monts Oural), gouvernement de Perm. Du 1-er Octobre 1839 au 31 Décembre 1840. Paris 1842. — 1 vol. gr. in-8°.

(18–19: Legate într'um volum.)

20. *Démidoff* (*Anatole de*), Voyage dans la Russie méridionale et la Crimée par la Hongrie, la Valachie et la Moldavie, exécuté en 1837. Edition illustrée.... par Raffet, etc. I—IV. Paris 1840—42. — 4 vol. gr. in-8°. — Atlas. Paris 1842. — 1 vol. fol.

21. *Démidoff* (*Anatole de*), Excursion pittoresque et archéologique en Russie.. exécutée en 1839. Dessins faits.... par André Durand. Paris. — 2 vol. fol. (litografiĭ).

22. *Lavallée* (*Joseph*), Voyage pittoresque et historique de l'Istrie et de la Dalmatie, rédigé d'après l'itinéraire de L. F. Cassas. Paris 1802. — 1 vol. gr. fol.

23. *Ortelii* (*Abrahami*), Theatrum oder Schawbuch des Erdtkreys. — 1 vol gr. fol.

24. *Ortelii* (*Abrahami*), Thesavrvs geographicvs, recognitvs et avctvs. Antverpiae 1596. — 1 vol. fol.

25. *Fouilloux* (*Jacques du*), La Vénerie, précédée de quelques notes biographiques et d'une notice bibliographique. Angers 1844. — 1 vol. gr. in-8°.

26. *Accrocca* (*Ab. Luigi*), Compendio istorico dello scisma de' Greci. Roma 1817. — 1 vol. in-8°.

27. Carà Mustafà Gran Visir historia. Portata dal Francese dal Pazzaglia. Venetia 1685. — 1 vol. in-16°.

28. *Martinius* (*Martinus*), De bello tartarico historia... Primò Antverpiae.... Deindè Viennae Austriae... 1654. 1 vol. in-16°.

29. *Diedo (Girolamo)*, Lettera... all'illustrissimo Signor Marc' Antonio Barbaro, allhora dignissimo Bailo in Constantinopoli.... Venetia 1588. — 1 br. in-4°.

De la d-l Eugeniŭ Voinescu se primesce în dar portretul luĭ Ioan Schina, precum şi şépte volume din diferite publicaţiunĭ străine.

De la d-l Alexis Nakko, de la Odesa, se primesce în dar scrierea sa *Istoria Basarabieĭ*, scrisă rusesce, în 4 volume, Odesa 1873—1876.

D-l Preşedinte atrage atenţiunea asupra diferitelor lucrărĭ trimise de Academie în studiul unor comisiunĭ speciale şi rógă pe d-niĭ membri carĭ compun acele comisiunĭ, să bine-voiască a grăbì aducerea rapórtelor asupra cestiunilor carĭ li s'aŭ daţ în studiŭ. Aşà este cestiunea legatuluĭ Agaricĭ, asupra acceptăriĭ căruia Academia va trebuì să hotărască în acéstă sesiune.

D-l *I. Kalinderu* ḑice, că pentru legatul Agaricĭ greşit s'a ales de Academie o comisiune juridică compusă din d-niĭ Maiorescu, Maniu şi d-sa, pentru că testamentul fiind perfect din punctul de vedere juridic şi nefiind valórea luĭ juridică de nimenĭ pusă la îndoială, comisiunea juridică n'are ce examinà. Cestiunea de examinat este, dacă Academia e dispusă a primì în sarcina sa executarea voinţeĭ rĕposatuluĭ Agaricĭ şi dacă averea lăsată de dînsul pentru acest scop este îndestulătóre. Pentru acésta ar trebuì pe de o parte să se dispună o evaluare a moşieĭ lăsate de Agaricĭ şi a zidirilor aflate pe dînsa, pe de alta să se examineze de o comisiune de bărbaţĭ specialĭ carĭ ar fi cheltuelile necesare pentru întreţinerea şcóleĭ prevĕḑute prin testament.

— In urma discuţiuniĭ urmate, se decide ca cestiunea primiriĭ legatuluĭ Agaricĭ să se iea în desbatere chiar astăḑĭ.

D-niĭ *N. Ionescu* şi *P. S. Aurelian* susţin, că Academia trebue să priméscă legatul Agaricĭ, care-ĭ lasă sarcina de a fundà şi întreţiné o şcólă de cel maĭ mare folos pentru înaintarea în instrucţiune şi cultură a săténuluĭ, de sórta căruia rĕposatul s'a interesat cu deosebire.

D-l *Gr. G. Tocilescu* susţine asemenea, că Academia trebue să priméscă acest legat, ale căruĭ veniturĭ, precum a arătat d-l Au-

relian, vor fi destul de marĭ pentru întreținerea școleĭ dorite de rĕposatul donator.

D-niĭ *I. Kalinderu, D. Sturdza, V. Maniu* și *Gr. Ștefănescu* sunt de părere, că e necesar ca Academia să nu se precipiteze, luând hotărîrea de acceptare, căcĭ prin acésta și-ar impune obligațiunĭ, a căror îndeplinire ar puté causà marĭ greutățĭ în viitor. Chiar după arătările cele maĭ favorabile, încă se vede că venitul averiĭ lăsate fórte cu greŭ va ajunge pentru acoperirea cheltuelilor școleĭ, care va trebuì înființată.

La biuroŭ se presintă următórele propunerĭ:

a) «Propunem ca, înainte de a se decide acceptarea legatuluĭ Agaricĭ, să se trimită o persónă technică, care să raporteze asupra stăriĭ caselor de pe moșia Móra-Grecilor.

«*Gr. G. Tocilescu.*»

b) «Suntem de părere ca, maĭ înainte de a ne pronunțà asupra primiriĭ donațiuniĭ Agaricĭ, să se numéscă o comisiune specială pentru a examinà valórea imobiluluĭ.

«*Gr. Ștefănescu, I. Kalinderu, N. Quintescu, A. Papadopol-Calimach.*»

— Se pun la vot amîndouĕ propunerile și se resping.

— Se decide ca discuțiunea să se continue în ședința viitóre.

ȘEDINȚA DIN 28 FEBRUARIE 1896.

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu.*

De la d-l St. C. Hepites, membru corespondent, se primesce următórea scrisóre:

«Pentru biblioteca Academieĭ am onóre de a vĕ presentà un exemplar din anul IV din *Buletinul observațiunilor meteorologice din România pe 1895 st. n*

«Acest *Buletin* cuprinde resumatele (1) lunare, anuale și pe anotimpurĭ ale

(1) Amănuntele acestor observațiunĭ se vor publicà în *Analele* nóstre, tom. XI, acum sub presă.

observaţiunilor meteorologice din 30 de localităţĭ şi ale observaţiunilor de plóie de la 246 de staţiunĭ rĕspândite pe tótă întinderea ţĕriĭ.

«Fie care buletin este urmat de o recensiune climatologică a luneĭ, la care se raportéză. Buletinul anual conţine în fine recensiunea climatologică a anuluĭ 1895, din care resultă că mersul temperaturiĭ în România a diferit într'un mod esenţial de acela ce l'a avut acest element în occidentul şi întru cât-va în partea centrală a Europeĭ.

«Ast-fel, pe când în aceste părţĭ luna Ianuarie a avut o temperatură mult maĭ coborîtă decât valórea normală şi Septembre a fost cu totul excepţional de călduros, la noĭ, cu tótă seceta ce a domnit în cursul acesteĭ din urmă lunĭ, temperatura sa a fost maĭ coborîtă decât valórea normală, pe câtă vreme luna Ianuarie a fost excepţional de căldurósă.

«Legendarul ger al Bobotezeĭ a fost înlocuit printr'o temperatură fórte dulce, ceea ce m'a şi determinat a face un studiŭ special asupra temperaturiĭ ḑileĭ de Bobotéză, studiŭ ce a fost dejà publicat în *Analele Academieĭ Române.* (1)

«Profit de ocasiunea că membriĭ Academieĭ sunt întrunіţĭ în sesiune generală, pentru a maĭ trimite un numĕr de 25 exemplare din acest *Buletin*, rugându-vĕ să bine-voiţĭ a face să li se pue la disposiţiune».

De la d-l N. Iorga, profesor la Universitatea din Bucurescĭ, se primesce pentru publicare în *Anale* scrierea: *Contribuţiunĭ la istoria Munteniеĭ în a doua jumătate a seculuĭ XVI-lea.*

— Se trimite spre examinare Secţiuniĭ istorice.

De la d-l N. Iorga se primesce în dar publicaţiunea sa: *Philippe de Mézières, 1327—1405. La croisade au XIV-ème siècle.* Paris 1896.

La ordinea ḑileĭ se pune continuarea discuţiuniĭ asupra primiriĭ legatuluĭ I. Agaricĭ.

D-l *N. Ionescu* se exprimă pentru primirea legatuluĭ. Academia ar face un act care ar desconsidera-o în opiniunea publică, dacă nu ar primì acest legat, făcut de rĕposatul Agaricĭ din dorinţa sa de a luminà poporul.

D-l *B. P. Hasdeŭ* ḑice, că este bine să priméscă Academia legatul Agaricĭ, pentru că, pe de o parte prin testament se lasă Academieĭ latitudinea de a începe institutul când va puté, nu i se impune

(1) *Anale*, Seria II, tom. XVI, *Memoriile Secţiuniĭ Sciinţifice*, pag. 29.

obligațiunea de a începe îndată; pe de altă parte, Academia nu póte și nu are dreptul a desinteresà pe stat de la învĕțămînt. Statul e obligat să aibă la Móra-Grecilor o șcólă primară. Agaricĭ impune Academieĭ sarcina să dea o direcțiune industrială și agricolă cresceriĭ țĕranilor, adecă rolul Academieĭ este de a completà ceea ce statul face prin șcóla luĭ primară. D-sa este pentru primirea legatuluĭ și pentru a se alege o comisiune, care să regulamenteze Fundațiunea.

D-l *N. Kretzulescu,* rĕspundĕnd d-luĭ N. Ionescu, care s'a arătat mirat că Delegațiunea n'a primit acest legat îndată ce a cunoscut testamentul, dice că testamentul s'a cetit în ședința de la 10 Novembre între membriĭ Delegațiuniĭ și alțĭ membri aĭ Academieĭ presențĭ. S'a observat că testamentul impune sarcine marĭ și lasă veniturĭ micĭ; că școla pe care Academia ar organisa-o trebue să fie un model demn de dînsa și de aceea ar necesità cheltuelĭ însemnate. Așà stând lucrurile, Delegațiunea nu s'a grăbit a luà hotărîrea, ci a lăsat ca cestiunea să se presinte întrégă Academieĭ în sesiune generală, cu atât maĭ vîrtos că din acéstă întârdiere nu puteà resultà nicĭ un fel de pericol.

D-l *I. Kalinderu* reamintesce desbaterea făcută la 10 Novembre, când s'a hotărît să se amâne decisiunea de acceptare, pentru a se procurà informațiunĭ, din carĭ se se cunóscă adevĕrata valóre a moșieĭ și sarcinele carĭ s'ar aflà asupra eĭ. Fapta luĭ Agaricĭ este nobilă și Academia a recunoscut acésta prin modul cum ea a fost representată la înmormîntarea luĭ. Academia nu póte fi însă obligată să priméscă în sarcina eĭ executarea tuturor dorințelor—orĭcât de bune și nobile ar fi ele—fără să examineze maĭ întâiŭ serios și cu de-amăruntul, dacă din tóte punctele de vedere convine primirea însărcinăriĭ. Latitudinea dată de testament nu este atât de mare cum crede d-l Hasdeŭ, căcĭ nepunĕndu-se în curînd în executare testamentul, se vor puté ridicà pretențiunĭ din partea rudelor. D-sa stăruesce ca să se trimită o comisiune, care să examineze moșia Móra-Grecilor, pădurea și clădirile de pe dînsa, și numaĭ după acéstă cercetare Academia să decidă asupra acceptăriĭ.

D-l Preşedinte cetesce următórea propunere depusă la biuroŭ:

«Propunem ca, maĭ înainte de a ne pronunţà asupra primiriĭ donaţiuniĭ Agaricĭ, să se trimită o comisiune specială, din care să facă parte şi un membru al Academieĭ, pentru a examinà valórea imobiluluĭ.

«*Gr. Ştefănescu, I. Kalinderu, A. Papadopol-Calimach, Dr. I. Felix.*»

— Propunerea se pune la vot şi se respinge.

D-l *P. Poni* ḑice: Causa pentru care atâtea averĭ aŭ fost lăsate Academieĭ în aniĭ din urmă este că Academia a respectat cu sfinţenie voinţa testatorilor, executând testamentele cu cea maĭ mare scrupulositate. Acésta a vĕḑut'o şi Agaricĭ şi de aceea a făcut Academieĭ legatul aceleĭ părţĭ din averea sa, pe care a destinat-o pentru instrucţiunea poporuluĭ. Sunt dificultăţĭ marĭ de a organisà bine ceea ce a voit Agaricĭ ca să facă Academia din averea luĭ. Este vorba acì de bunul nume al Academieĭ şi de rĕspunderea eĭ. Trebue să facă o şcólă, fără îndoială numaĭ pe cât vor fi mijlócele lăsate pentru acésta. Sunt însă dificultăţĭ administrative marĭ, pentru că va fi fórte greŭ ca Academia să administreze bine şcóla aşezată într'un sat lângă Vasluiŭ. Şi dacă şcóla va merge rĕŭ, a cuĭ va fi rĕspunderea, al cuĭ nume se va compromite? Evident al Academieĭ. De aceea trebue să ne dăm bine séma, cum va puté Academia administrà şi controlà o şcólă cu internat aşezată la aşà depărtare de sediul eĭ.

D-l *Al. Roman*, recunoscênd cu mulţumire preîngrijirile onorabililor Colegĭ în Delegaţiune pentru prestigiul Academieĭ, de care de altmintrelea sunt geloşĭ asemenea toţĭ membriĭ Academieĭ, ḑice că bine a făcut Delegaţiunea că a amânat primirea până la sesiunea generală. Acum însă, după ce Academia în plenul eĭ s'a luminat asupra pretinselor dificultăţĭ sulevate, maĭ ales cu privire la administraţiunea şcóleĭ şi internatuluĭ, precum şi cu privire la priveghiarea despre mersul regulat al şcóleĭ, reflectéză d-luĭ Poni că nu vede acele marĭ dificultăţĭ, de óre-ce cu privire la funcţionarea regulată a şcóleĭ însuşĭ statul, prin revisoriĭ sĕĭ şcolarĭ, are să ne vie

întru ajutor; de altă parte, ne pot venì întru ajutor și aceĭ Colegĭ aĭ noștri carĭ petrec în acea parte a loculuĭ, putênd eĭ cercetà din când în când acel institut; iar cât pentru dificultățile cu privire la neajunsul veniturilor, observă că Academia nu este obligată a înființà numaĭ decât școla, nicĭ numĕrul internilor nu este fixat; prin urmare, dacă este de făcut adaptarea caseĭ, se va face întâiŭ acésta, apoĭ internatul și în fine școla. Decĭ conchide, că după ce dificultățile ridicate nu sunt de natură de a împedecà primirea și de óre-ce nicĭ unul din d-niĭ Colegĭ carĭ aŭ sulevat aceste dificultățĭ n'a vorbit pentru neacceptare, crede că este bine de a se pune la vot chiar acum primirea donațiuniĭ.

D-l *P. S. Aurelian* ḑice, că nimenĭ maĭ mult decât d-l Poni nu ar puté găsì modul de administrare cel maĭ potrivit pentru bunul mers al școleĭ care se va întemeià din legatul Agaricĭ.

D-l *V. A. Urechia* se declară și d-sa pentru primirea legatuluĭ, a căruĭ punere în aplicare nu i se pare a presentà dificultățĭ marĭ.

Discuțiunea se închide.

— Se pune la vot primirea legatuluĭ făcut Academieĭ de Ioan Agaricĭ, care se aprobă cu 13 voturĭ din 19 membri presențĭ, fiind și 6 abținerĭ.

ȘEDINȚA DIN 29 FEBRUARIE 1896

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu.*

Se dă cetire procesuluĭ-verbal al Secțiuniĭ istorice pentru ședința de la 22 Februarie, prin care Secțiunea propune a se tipărì în *Anale* lucrarea d-luĭ Gr. C. Buțureanu: *Cestiunea Arilor.*

D-l *V. Babeș* observă, că dacă lucrarea are în sine valóre sciințifică, să se publice în *Anale.* D-sa nu crede că acéstă cestiune póte avé vre-o importanță specială pentru istoria Românilor, fiindcă acì este vorba de epoce cu miĭ de anĭ anterióre existențeĭ Românilor. Decidênd să se publice lucrarea în *Anale*, Academia nu se face solidară cu teoriile saŭ conclusiunile autoruluĭ.

D-l *B. P. Hasdeŭ* dice, că de sigur Academia nu se face solidară aprobând tipărirea în *Anale,* nicĭ cu cele cuprinse în lucrarea d-luĭ Buţureanu, nicĭ cu discuţiunea care s'a făcut asupra eĭ în Secţiunea istorică.

D-l *V. Maniu* întrébă dacă, votându-se publicarea în *Anale*, nu se dă autoruluĭ drept la o recompensă?

D-l *D. Sturdza* rĕspunde, că în Regulamentul general într'adevĕr se prevede remunerare pentru lucrările publicate în *Anale;* acéstă remunerare însă nu s'a putut până acum prevedé în budgetele anuale, din causă că Academia a fost în strîmtorare de fondurĭ. Acésta se póte aduce la cunoscinţa d-luĭ Buţureanu.

— Se pune la vot şi se primesce propunerea Secţiuniĭ istorice.

D-l Preşedinte *N. Kretzulescu* dice, că în urma votuluĭ dat în şedinţa de erĭ pentru primirea legatuluĭ Agaricĭ, urméză să se iea mĕsurile trebuincióse pentru pregătirea puneriĭ în executare a disposiţiunilor testamentuluĭ. Spre acest scop, crede că ar fi bine a se alege o comisiune de treĭ membri, care să presinte propunerĭ.

— Se procede la alegerea comisiuniĭ şi sunt aleşĭ d-niĭ *P. S. Aurelian, N. Ionescu, Gr. G. Tocilescu.*

D-l *I. Kalinderu*, luând cuvîntul, presintă Academieĭ un plan de situaţiune a grădiniĭ cu casa fostă Otteteleşanu din capitală (calea Victorieĭ No. 49). D-sa propune a se interveni pe lângă Primăria capitaleĭ, spre a se obţiné autorisarea deschideriĭ uneĭ nouĕ strade printre fundul grădiniĭ Otteteleşanu şi proprietatea d-luĭ Bröhm, care să lege strada Teatruluĭ cu aceea a Sărindaruluĭ, în lungime de 85,80 m., pe o lărgime de 12 m, şi a căreĭ suprafaţă va fi de 1029,60 m. p., din carĭ 698,40 m. p. se vor luà din locul Academieĭ, iar restul de 331,20 m. p. din locul d-luĭ Bröhm, care, deşi pe jumătate, fiind însă în partea despre strada Sărindar, are o valóre mult maĭ mare decât locul Academieĭ, ast-fel că compensaţiunea bănéscă ar fi egală. D sa, intrând în explicărĭ amănunţite, arată avantagiele pentru Academie prin deschiderea acesteĭ nouĕ strade şi că, fără a luà vre-un angagiament în numele Academieĭ, s'a înţeles cu d-l Bröhm că, pe lângă că va cedà locul, va maĭ contribuì încă şi cu jumătate din costul lucrărilor ce se vor face pe acéstă stradă, carĭ, după devisul făcut, vor costà suma de peste 12 000 leĭ, pavarea fiind făcută cu pétră bolovanĭ. Afară de acésta, d-l Bröhm se obligă a cumpĕrà şi făşia de loc în întin-

dere de 71,66 m. c., care, prin deschiderea stradeĭ, va rĕmâné în partea proprietățiĭ d-sale, plătind câte leĭ 60 metrul pătrat, saŭ în total leĭ 4.299. Acest preț, deşi maĭ mic decât cel ce se va puté obține prin vîndarea loturilor ce se vor formà pe lungimea stradeĭ, găsesce însă că este bine plătit, de óre-ce nimenĭ altul nu l'ar puté cumpĕrà, neputêndu-l utilisà din causa configurațiuniĭ sale, după cum se póte vedé pe plan, în care este însemnat cu lit. A. D-sa maĭ adaoge de asemenea, că fără a luà vre un angagiament în numele Academieĭ, a discutat în principiŭ acéstă cestiune şi cu d-l Primar al capitaleĭ, care, vĕdênd că deschiderea acesteĭ strade ar fi şi de interes public, a consimțit a pune cestiunea în Consiliŭ, însărcinând chiar pe d-l inginer Orĕscu, directorul lucrărilor technice, a studià afacerea, şi care aştéptă numaĭ o cerere formală din partea Academieĭ pentru a intrà în studiŭ. D-l Primar a atras însă de la început atențiunea asupra pavăriĭ, care, conform regulamentuluĭ, nu s'ar puté face decât cu pétră cubică, şi nu cu bolovanĭ, după cum este prevĕdut în devisul făcut de d-l Kalinderu, ast-fel că cheltuiala ar spori cu vre-o 5.000 leĭ; totuşĭ afacerea ar fi îndestul de avantagiósă pentru Academie. Fără ca d-l Kalinderu să-şĭ iea vre-o rĕspundere, rógă pe Academie a decide cum va crede maĭ bine; arată însă, că prin deschiderea acesteĭ strade, s'ar puté vinde din fundul grădiniĭ Otteteleşanu o suprafață de 1.823,90 m. p., împărțită în treĭ loturĭ, avênd fie-care câte o fațadă în lungime de 19,40 m. c., după cum se póte vedé în plan; iar valórea ce s'ar puté obține, crede că s'ar urcà la suma de leĭ 145.912. Astădĭ, pe parte din acest loc se află nisce construcțiunĭ vechĭ (grajdurĭ) fórte ruinate, carĭ sunt închiriate d-luĭ cofetar Riegler pe suma de leĭ 2.900 anual şi carĭ pretind în fie-care an cheltuelĭ de reparațiunĭ şi întreținere. Deşi contractul de închiriare expiră numaĭ la 23 Aprilie 1898, totuşĭ d-l Riegler, dacă nu de voe, forțat, va trebuì să consimtă la resiliarea luĭ, de óre-ce a călcat multe din condițiunile prevĕdute într'însul. D-l Kalinderu, făcênd o comparațiune între venitul ce astădĭ daŭ aceste construcțiunĭ şi acela ce s'ar puté obține prin vîndarea celor treĭ loturĭ carĭ s'ar face pe noua stradă, arată în mod aproximativ, că vîndêndu-se metrul pătrat de loc cu 80 leĭ, ar însumà leĭ 145.912, din carĭ leĭ 100.000 s'ar destinà pentru acoperirea cheltuelilor ce Academia urméză să facă cu cele douĕ construcțiunĭ carĭ maĭ sunt trebuinciόse la Institutul de la Măgurele, iar restul de leĭ 45.912, plus leĭ 4 299 luațĭ de la d-l Bröhm, plasându-l în efecte de 5%, ar produce un venit net de 2 510 leĭ, care, dacă nu întrece venitul ce aduc adĭ construcțiunile închiriate, dar diferența nu ar fi mare, căcĭ din venitul de 2.900 leĭ urméză a se scădé plata de foncieră şi cheltuelile de întreținere. D-l Kalinderu, terminând, depune Academieĭ propunerea d-luĭ Bröhm şi planul de situ-

ațiune, rugând'o a examină, dacă nu prin formarea acelor treĭ loturĭ s'ar micșoră valórea caseĭ cu grădina rĕmasă, cu tóte că d-sa găsesce că acéstă proprietate are o întindere considerabilă.

— In urma celor expuse maĭ sus, se autorisă Delegațiunea Academieĭ a da curs propuneriĭ d-luĭ Kalinderu și a se înțelege cu Primăria capitaleĭ pentru deschiderea stradeĭ în condițiunile ce va crede maĭ nimerite, făcênd în acéstă privință tóte cheltuelile necesare.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DIN 1 MARTIE 1896.

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu.*

D-l *Sp. Haret* presintă pentru publicare în *Anale* scrierea d-luĭ membru corespondent D. Negreanu: *Câte-va observațiunĭ asupra mașineĭ electrostatice a luĭ Wimshurst.*

— Se trimite spre examinare Secțiuniĭ sciințifice.

D-l *V. A. Urechia* dă cetire comunicăriĭ sale: *Din literatura anilor 1806—1814.*

D-l *I. Kalinderu* ḑice: Astăḑĭ d-l N. Kretzulescu, Președintele Academieĭ, a împlinit 84 de anĭ aĭ viețiĭ. In numele Academieĭ, felicit pe d-l Președinte că a ajuns cu tóte puterile activitățiĭ sale la o atât de frumósă vîrstă. Vĕ urez, d-le Kretzulescu, în numele tuturor Colegilor noștri din Academie, încă mulțĭ anĭ, pentru serviciul și binele patrieĭ și al Academieĭ!

D-l *N. Kretzulescu* mulțumesce din inimă d-luĭ Kalinderu și tuturor membrilor pentru simțemintele exprimate d-sale. Sunt fericit, adaoge d-l Kretzulescu, că Dumneḑeŭ mi-a dăruit putere destulă de a purtă etatea de 84 de anĭ și de a vedé patria nóstră ridicată din starea de umilință, în care eră în timpul tinerețelor mele, la starea de înălțare în care astăḑĭ se află, ocupând cu demnitate o posițiune frumósă între statele europene.

ŞEDINŢA DIN 2 MARTIE 1896.

Preşedinţa d-luĭ *N. Kretzulescu.*

D-l *B. P. Hasdeŭ* cetesce următorul:

«*Act de donaţiune.*

«Subscrisul, B. P. Hasdeŭ, în memoria fiiceĭ mele Julia, fac Academieĭ Române donaţiunea de 50.000 leĭ, pe carĭ îĭ depun chiar acum în una sută obligaţiunĭ rurale de stat de câte 500 leĭ a 6%, cu cupónele lor, în cepênd de la 1 Maiŭ 1896, pentru a formà «Fondul Julia Hasdeŭ».

«Venitul anual disponibil al acesteĭ sume, scoţêndu-se de către Academie, după Statute, 15%, adecă 450 leĭ, va fi de 2.550 leĭ, din carĭ:

«I. 550 leĭ anual vor fi menițĭ la întreţinerea Mausoleuluĭ Julia Hasdeŭ din cimitirul Şerban-Vodă (Belu), unde actualmente se plătesce pentru acest scop câte 15 leĭ lunar (180 leĭ anual) unuĭ băiat îngrijitor şi câte 48 leĭ pe trimestru (192 leĭ anual) pentru luminarea celor 2 candele, plus reparaţiunĭ micĭ eventuale.

«II. Restul de 2.000 leĭ anual se va capitalisà în fie-care treĭ anĭ până la suma de 6 000 leĭ, din carĭ apoĭ jumătatea de 3.000 leĭ va fi la disposiţiunea Academieĭ pentru misiunĭ sciinţifice alternative din partea celor treĭ secţiunĭ, în interesul filologieĭ române, al istorieĭ române şi al fisiografie române; iar cea-laltă jumătate de 3.000 leĭ va formà un premiŭ trienal «Julia Hasdeŭ» pentru o lucrare originală scrisă românesce şi apărută în cursul celor treĭ anĭ precedenţĭ, în sfera vre-unuia din subiectele acì specificate:

«*a*) Istoria critică a uneia singure din următórele provinciĭ române: Basarabia,— Banat,— Bucovina,— Făgăraş,— Haţeg,— Oltenia,— Maramureş,— Moldova-de-sus,— Moldova-de-jos,— Muntenia propriŭ ḑisă — părţile Abruduluĭ;

«*b*) Istoria critică a unuĭ singur oraş românesc saŭ a uneĭ localităţĭ însemnate;

«*c*) Istoria critică a unuĭ singur Domn român, afară de epoca Fanarioţilor;

«*d*) Istoria critică a unuĭ singur Metropolit saŭ Prelat român;

«*e*) Istoria critică a uneĭ singure familiĭ române boerescĭ, a căreia vechime datéză cel puţin de pe la anul 1600;

«*f*) O lucrare despre Zoroastrism saŭ despre Buddhism;

«*g*) O lucrare despre şcóla neo-platonică;

«*h)* O lucrare despre unul din următorii representanţi ai creştinismului: Apostolul Paul, Evangelistul Luca, Sf. Augustin, Sf. Gregoriŭ de Nazianz, Sf. Ioan Damascen, Synesius, Origen;

«*i)* O lucrare despre Regina Elisabeta a Englitereĭ;

«*j)* O lucrare despre Şarlota Corday.

«Orĭ-ce lucrare în direcţiune pesimistă saŭ cu o tendinţă irreligiósă, adecă ateistă saŭ contra luĭ Christ, va fi respinsă; prin irreligiositate însă nu se înţelege de loc combaterea cleruluĭ şi a decisiunilor saŭ instituţiunilor bisericescĭ post-pauliane.

«III. Se va preferì indivisibilitatea premiuluĭ. Totuşĭ Academia, după împrejurărí, va puté să-l împărţéscă în două, dând un premiŭ de 2 000 leĭ şi un accesit de 1.000 leĭ unuĭ alt autor, asupra unuĭ subiect diferit.

«Lucrarea cea premiabilă nu va fi maĭ mică de 150 pagine tipar cicero in-8° text, afară de documente saŭ piese justificative.

«Când o lucrare va fi considerată ca genială, atuncĭ Academia va puté să nu bage în sémă numĕrul paginelor.

«IV. La cas de a nu se decerne un premiŭ din causa lipseĭ uneĭ cărţĭ de valóre saŭ din vre-o altă causă, întréga sumă neîntrebuinţată se va distribuì în ajutóre bănescĭ la studenţiĭ românĭ din Basarabia, înscrişĭ la Universitatea din Bucurescĭ.

«V. Şi eŭ şi iubita mea soţie Julia suntem bĕtrânĭ şi suferindĭ. Cât timp voia luĭ Dumnedeŭ ne va maĭ ţiné pe pămînt, venitul total al donaţiuniĭ, în sumă de 3 000 leĭ, cu începere de la 1 Maiŭ 1896, mi se va plăti mie de către Academia Română, în rate lunare de câte 250 leĭ, şi aceste rate, după mórtea mea, vor urmà a fi plătite tot aşà soţieĭ mele; iar după săvîrşirea nóstră a amîndurora, Academia va întrebuinţà venitul anual din «Fondul «Julia Hasdeŭ» în sensul donaţiuniĭ de faţă.

«Scris şi subscris cu mâna mea» (semnat) *B. P. Hasdeŭ.*
Bucurescĭ, 2 Martie 1896 Profesor, strada Michaiŭ-Vodă.

La 9 Martie d-l B. P. Hasdeŭ a presentat următórea Anexă:

«*Anexă la donaţiunea* «*Fonduluĭ Julia Hasdeŭ*».

«La punctul IV din Actul meŭ de donaţiune făcut Academieĭ Române şi autentificat de Tribunalul de Notariat la Nr. 2.002 de la 4 Martie 1896, am uitat să prevĕd casul, când într'un an óre-care n'ar fi înscris la Universitatea din Bucurescĭ nicĭ un student român din Basarabia. Mĕ grăbesc a lămurì că, în acest cas, suma cea neîntrebuinţată se va distribuì în acelaşĭ mod la studenţiĭ românĭ din Oltenia, înscrişĭ la Universitatea din Bucurescĭ.» (semnat) *B. P. Hasdeŭ.*
Bucurescĭ, 9 Martie 1896 Profesor, strada Michaiŭ-Vodă.

D-l Președinte *N. Kretzulescu* ḑice: Toţĭ am regretat și am deplorat nenorocirea întîmplată Colegului nostru d-l Hasdeŭ prin perderea iubiteĭ sale fiice. Atât d-sa, cât și soţia d-sale, n'aŭ putut decât să se închine hotărîrilor Provedinţeĭ. Astăḑĭ d-l Hasdeŭ și soţia sa fac Academieĭ o donaţiune în memoria iubiteĭ lor singure fiice. Să-ĭ mulţumim în numele Academieĭ pentru frumósa donaţiune ce institue prin actul cetit astăḑĭ.

Se pune la votul Academieĭ, conform Art. 85 din Regulamentul general, acceptarea donaţiuniĭ de 50.000 leĭ în efecte, făcută de d-l B. P. Hasdeŭ.

— Academia, în unanimitate, decide primirea donaţiuniĭ.

ȘEDINŢA DIN 4 MARTIE 1896.

Președinţa d-luĭ *N. Kretzulescu.*

Direcţiunea Gimnasiuluĭ clasic «Vasile Boerescu» din Rîmnicul-Sărat cere a se dăruì publicaţiunile Academieĭ biblioteceĭ gimnasiuluĭ.

— Se recomandă Delegaţiuniĭ, spre a urmà după normele stabilite.

De la d-l Ioan Cotov, fost profesor, se primesce cererea de a i se da însărcinarea să continue traducerea luĭ Titu Liviu de la cartea VII înainte, fiind-că o probă de traducere făcută de d-sa din acel autor a fost premiată de Societatea Academică la 1877.

— Se recomandă Secţiuniĭ literare spre cercetare.

Se cetesce raportul primit de la Secţiunea literară, prin care se arată că Secţiunea propune a nu se acordà d-luĭ V. A. Forĕscu nicĭ o remunerare pentru colecţiunea de proverbe presentată de d-sa, fiind o lucrare lipsită de valóre.

— Propunerea Secţiuniĭ se aprobă.

ȘEDINȚA DIN 5 MARTIE 1896

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu.*

D l *Gr. G. Tocilescu* dă cetire raportuluĭ comisiuniĭ însărcinate a cercetà manuscriptul presentat la concursul Premiuluĭ Alexandru Ioan Cuza de 10.000 leĭ, despre «*Istoria Românilor de la Aurelian până la fundarea Principatelor*».

Raportul presintă următórele conclusiunĭ ale comisiuniĭ:

«Lucrarea presentată anul acesta este mult inferióră aceleia ce ni s'a adus acum 15 anĭ. Cel puțin rĕposatul de fericită memorie G. Barițiŭ constată în 1879 că autorul studiuluĭ de atuncĭ «a pus «mare diligență în culegerea și ordonarea documentelor istorice, «cunoscute până în ḑilele nóstre, despre originea poporuluĭ ro-«mânesc în Dacia Traiană și a petreceriĭ luĭ în acéstă țéră».

«Despre lucrarea de est-timp nu se póte ḑice nicĭ atât!

«Ast-fel fiind, nu ar fi póte de trebuință ca Academia să ușureze sarcina celor ce vor voì să întreprindă un asemenea studiŭ, publicând un indice bibliografic al cestiuniĭ? saŭ cel puțin un program maĭ amănunțit?

«Starea în care se află bibliotecele nóstre publice face să se resimtă mult lipsa unuĭ asemenea indice, iar din causă că nu s'a publicat un program maĭ detaliat, s'aŭ putut presentà la concurs nisce lucrărĭ ca cea de care ne ocupăm.

«Scoțêndu-se premiul din noŭ la concurs pentru anul 1900, comisiunea crede că ar trebuì să se publice în același timp și programul amănunțit, pe care ea îl va întocmì de îndată.»

D-l *Sp. Haret* crede, că ar fi bine ca în viitor să se facă programe amănunțite pentru tóte concursurile, căcĭ prin acésta se vor lămurì subiectele și nu se vor maĭ puté presentà lucrărĭ în afară de intențiunile Academieĭ.

— Conclusiunile comisiuniĭ, punêndu-se la vot, se aprobă cu 19 voturĭ pentru și 2 contra.

ȘEDINȚA DIN 6 MARTIE 1896.

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu.*

Se cetesce procesul-verbal al Secțiuniĭ istorice pentru ședința de la 5 Martie, prin care Secțiunea propune:

a) Ca pentru Premiul cincenal Alexandru Ioan Cuza de 6.000 leĭ din 1901 să se pună la concurs subiectul: «*Istoria critică asupra chinezatelor și districtelor autonome românescĭ din Transilvania, Ungaria și Banat, însoțită în anexe de documente*»;

b) A se publică în *Anale, Memoriile Secțiuniĭ istorice,* scrierea d-luĭ N. Iorga: *Contribuțiunĭ la istoria Munteniei în a doua jumătate a secoluluĭ XVI-lea.*

— Se pune la vot propunerea *b)* și se primesce, recomendându-se Delegațiuniĭ a însciință pe d-l Iorga, că nu i se va puté da pentru acéstă lucrare remunerarea de 50 leĭ de cólă, prevĕdută în Regulament.

Se pune în discuțiune propunerea *a).*

D-l *B. P. Hasdeŭ* ḑice, că nu este bine a se limită studiul numaĭ la provinciile românescĭ enumerate în propunerea Secțiuniĭ, ci este necesar ca studiul care va fi premiat să tracteze despre instituțiunea chinezatelor la Românĭ în genere, căcĭ orĭ-unde aŭ fost Românĭ, aŭ fost și chinezĭ, cum se constată spre ex. în Moldova.

D-l *V. Maniu* explică, că subiectul concursuluĭ s'a mărginit la ținuturile enumerate din causă că, din deosebirea de împrejurărĭ, chinezatele s'aŭ desvoltat cu totul alt-fel și aŭ altă însemnătate în regiunile amintite decât în alte țĕrĭ românescĭ. In Banat aŭ fost opt chinezate independente, cu teritoriul lor, avênd raporturĭ bine determinate cu regiĭ Ungarieĭ. Tot așà a fost și în Biharia. Din acéstă causă a limitat Secțiunea istorică subiectul la acele ținuturĭ.

D-l *V. Babeș* arată și d-sa, că este mare deosebire între chi-

nezatele din alte părţĭ şi cele din Banat, unde ele s'aŭ desvoltat ca individualităţĭ independente şi naţionale.

D-l *A. D. Xenopol* este de aceeaşĭ părere cu d-l Hasdeŭ. Observă că se face confusiune între districtele autonome din Banat şi chinezatele românescĭ, carĭ sunt cu totul alt ceva. Crede că nu se póte mărginì lucrarea numaĭ la Banat, ci trebue să se studieze tóte chinezatele românescĭ din tóte părţile: Moldova, Muntenia şi Galiţia, căcĭ numaĭ ast-fel acéstă instituţiune va puté să fie studiată serios. Aşà spre ex. numaĭ în documentele galiţiene se vorbesce despre *jus valachicum*, fórte strîns legat de instituţiunea chinezatelor.

D-l *Gr. G. Tocilescu* socotesce, că subiectul a fost bine formulat în Secţiunea istorică, şi cel care-l va tractà nu va puté să nu atingă şi să studieze chinezatele din alte părţĭ. Totuşĭ crede, că s'ar lămurì maĭ bine subiectul, dacă la redacţiunea Secţiuniĭ istorice se vor adăogì cuvintele: *cu privire şi la instituţiunea chinezilor din cele-lalte ţĕrĭ locuite de Românĭ.*

D-l *N. Ionescu* admite subiectul aşà cum este presentat, lăsând ca concurentul să-l explice şi tracteze cum îl va înţelege. Observă că materia va trebui tractată începênd din epoca romană, căcĭ acolo se găsesce începutul instituţiuniĭ chinezatelor, ca şi al altora.

D-l *I. Caragiani* propune a se da o maĭ mare latitudine cestiuniĭ ce are a se pune la concurs, cerêndu-se de la concurenţĭ să se suie până la originea unuĭ popor din sudul Rusieĭ actuale şi din Dacia, poporul *Arkenaz*, menţionat în Genesă, care este în legătură cu *chenezii* şi *chenezatele* românescĭ din ţĕrile de-a stânga Dunăriĭ.

D-l *V. Babeş* declară, că se unesce cu adaosul propus de d-l Tocilescu.

D-l *B. P. Hasdeŭ* presintă următórea propunere:

«Titlul lucrăriĭ pentru premiŭ să fie: «*Istoria instituţiuniĭ chi-* «*nezaturilor la toţĭ Româniĭ*».

Discuţiunea se închide.

— Se pune la vot propunerea d-luĭ Hasdeŭ şi se respinge.

— Se pune la vot adaosul propus de d-l Tocilescu şi se primesce.

— Se pune la vot propunerea Secţiuniĭ istorice cu adaosul d-luĭ Tocilescu şi se primesce.

ŞEDINŢA DIN 7 MARTIE 1896.

Preşedinţa d-luĭ *N. Kretzulescu.*

Se dă cetire raportuluĭ comisiuniĭ însărcinate cu examinarea manuscriptelor presentate la concursul Premiuluĭ Eliade-Rădulescu despre «*Botanica poporală română* etc.» Comisiunea conchide, că nu póte recomendà pentru premiare pe nicĭ unul din manuscriptele presentate la concurs.

D-l *P. S. Aurelian* observă, că şi cu acéstă ocasiune se vede că premiele Academieĭ sunt prea marĭ. Insuşĭ raportul comisiuniĭ arată, că unele din manuscripte ar avé óre-care valóre şi că ar fi bine ca Academia să dea autoruluĭ o recompensă de câte-va sute de leĭ.

— Se pune la vot conclusiunea raportuluĭ şi se primesce cu 19 voturĭ pentru, fiind şi 2 contra.

D-l Preşedinte arată că, în urma acestuĭ vot, conform art. 95 al. ultim din Regulament, valórea Premiuluĭ Eliade-Rădulescu de 5.000 leĭ se va adaoge la fondul Eliade-Rădulescu.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DIN 8 MARTIE 1896.

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu.*

D-l *B. P. Hasdeŭ* dă cetire comunicăriĭ sale: *Mileniul chinezatuluĭ romănesc.*

D-l *V. A. Urechiă* cetesce comunicarea sa: *Documente dintre 1800 — 1812.*

ȘEDINȚA DIN 9 MARTIE 1896.

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu.*

De la d-l Dr. D. Onciul se primesce un manuscript românesc, care cuprinde parte din Chronica Moldoveĭ și maĭ multe predice. Acest manuscript îl dăruesce Academieĭ d-l Teodor V. Stefanelli, consilier de Tribunal la Câmpulung (Bucovina), exprimând dorința a i se da în schimb publicațiunĭ de ale Academieĭ.

— Se recomandă spre examinare Secțiuniĭ istorice.

D-l *A. D. Xenopol* presintă o culegere completă a rapórtelor consulilor prusienĭ din Bucurescĭ din aniĭ 1817 — 1837, făcută de d-l N. Iorga, propunênd ca aceste documente să fie publicate de Academie, «încredințându-se d-luĭ Iorga corectura tiparuluĭ, în condițiunile în carĭ s'a încredințat colecționatorilor atare însărcinare».

— Se recomandă Secțiuniĭ istorice spre cercetare.

D-l *D. Sturdza* dăruesce documentele originale, asupra cărora este făcut studiul d-luĭ Iorga: *Contribuțiunĭ la istoria Munteniei în a doua jumătate a secoluluĭ XVI-lea.* Aceste 27 documente se adaoge lângă altele 8 dăruite de d-l Urbani de Gheltof de la Veneția și publicate de d-l N. Iorga în «*Archiva Societățiĭ sciințifice și literare din Iașĭ*». D-l D. Sturdza adaoge pe lângă ele alte diverse însemnărĭ, scrisorĭ și socotelĭ privitóre la aceleașĭ persóne și evenimente.

D-l membru corespondent T. T. Burada presintă pentru publicare în *Anale* scrierea: *Scurtă privire istorică asupra bisericiĭ staurpighiane a Adormiriĭ Maiceĭ Domnuluĭ, așà numite «Biserica moldovenéscă» (Cerkva woloska), din Lemberg, de presviter ort. or. Eughenie Vorobchievicĭ, păstor de suflete la ort. or. biserică în Lemberg.*

— Se recomandă spre cercetare Secțiuniĭ istorice.

ȘEDINȚA DIN 11 MARTIE 1896

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu.*

De la d-l I. Pop Florantin se primesc maĭ multe desemnurĭ, un instrument de metal pentru mĕsurarea unghiuluĭ de aur al frumusețeĭ omuluĭ și diferite publicațiunĭ ale sale, spre a se avé în vedere la judecarea scrieriĭ *Frumuseța liniară și frumuseța omuluĭ*, presentată la concursul Premiuluĭ Lazăr din acest an.

— Se recomandă Comisiuniĭ premielor anuale.

Se cetesce procesul-verbal al Secțiuniĭ istorice pentru ședința de la 4 Martie, prin care se arată că Secțiunea a decis a se propune ca subiect pentru Premiul Adamachi din anul 1899: «*Biserica creștină ortodoxă din România și influența eĭ morală în evoluțiunea culturală a țĕrilor române de la începutul seculuĭ nostru până la 1891.*»

D-l *B. P. Hasdeŭ* observă că Secțiunea literară, pentru același Premiŭ Adamachi din anul 1898, a propus subiectul: «*Metropolitul Varlaam în activitatea sa literară și religiósă.*» De aceea crede că sunt prea multe subiecte religióse, prea mulțĭ Metropolițĭ, căcĭ cea maĭ mare parte din desvoltarea subiectuluĭ propus de Secțiunea istorică va fi despre Metropolitul Veniamin. Din acéstă causă, d-sa este în contra subiectuluĭ propus.

D-niĭ *N. Ionescu, Gr. G. Tocilescu* și *D. Sturdza* susțin, că este bine pus și bine definit subiectul propus de Secțiunea istorică.

— Propunerea Secțiuniĭ istorice se pune la vot și se aprobă.

Se dă cetire procesuluĭ-verbal al Secţiuniĭ literare pentru şedinţa de la 22 Februarie, prin care Secţiunea propune a se pune la concursul Premiuluĭ Adamachi din anul 1898 subiectul: «*Metropolitul Varlaam în activitatea sa literară şi religiósă.*»

— Propunerea Secţiuniĭ literare se pune la vot şi se primesce.

S. Sa *I. M. Moldovanu* dă cetire următoruluĭ raport al comisiuniĭ însărcinate cu cercetarea lucrărilor făcute în anul 1895—96:

«Comisiunea exmisă din partea d-vóstre spre examinarea raportuluĭ presentat de către Delegaţiunea Academieĭ asupra lucrărilor făcute în anul 1895—96 satisface însărcinăriĭ primite întru următórele:

«Perderea membrilor activĭ aĭ Academieĭ Dr. D. Brândză şi Alex. Odobescu, rĕposaţĭ în decursul acestuĭ an, să se iea cu regret spre sciinţă, cu atât maĭ vîrtos că amîndoĭ aceştia în tótă viéţa lor aŭ lucrat cu mult succes pentru rĕspândirea cultureĭ între Românĭ şi mórtea lor timpurie este o adevĕrată perdere pentru luminarea poporuluĭ român. Iar de altă parte Delegaţiuniĭ să i se exprime mulţumirĭ pentru onorurile prestate acestor Colegĭ aĭ noştri la înmormîntarea lor. Asemenea să se exprime mulţumirĭ Delegaţiuniĭ pentru cele îndeplinite din parte-ĭ la încetarea din viéţă a luĭ H. Baillon, fost membru onorar al Academieĭ, şi a binemeritatuluĭ pentru omenire L. Pasteur.

«Delegaţiunea a fost cu îngrijire deplină şi faţă de ceĭ ce aŭ făcut donaţiunĭ pentru Academie şi aŭ murit în decursul acestuĭ an. Deci ea a dat onórea cuvenită luĭ Ioan Agaricĭ şi Marieĭ General Ioan Carp, prin carĭ fapte încă merită recunoscinţa onorateĭ Academiĭ.

«Comunicările interesante, ce s'aŭ făcut în cele 39 şedinţe ordinare ale anuluĭ, sunt probe îmbucurătóre de progres în respectul acesta; dar ele nu aŭ prestat material de ajuns spre a se executà hotărîrea din anul trecut şi a se introduce publicarea în fascicule bimensuale. De aceea comunicările anuluĭ trecut s'aŭ publicat într'un singur fascicul, dejà scos de sub tipar.

«Despre acésta onor. Academie bine-voiască a luà act.

«Referitor la publicațiunile făcute într'acest an, raportul dovedesce resultate fórte îmbucurătóre. Decĭ comisiunea propune, ca Delegațiuniĭ să i se exprime mulțumirĭ pentru fructele mănóse, ce a dat pe terenul acesta la dispozițiunea némuluĭ nostru.

«Iar cu privire la unele din publicațiunile începute, comisiunea face propunerile următóre:

«*Hronicul luĭ Cantemir* să se tipăréscă cât se va puté maĭ curînd. După aceea să se continue cu editarea altor opere ale acestuĭ autor, în cât acelea sunt de interes pentru noĭ.

«In privința opuluĭ *Magnum Etymologicum Romaniae*, onor. Academie să iea act cu mulțumire de continuarea publicăriĭ și să urăm cu toțiĭ Colegului nostru Hasdeŭ putere și liniște, spre a continuà acéstă operă grandiósă, pe care românimea întrégă o aștéptă cu dor.

«Publicațiunile din fondul Princesa Alina Știrbeĭ să se continue și să se termine, iar opul despre *Bibliografia română*, cum și *Catalogul analitic al manuscriptelor* și *Catalogul descriptiv al documentelor din colecțiunea Academieĭ*, tóte treĭ puse în prospect pentru anul viitor, vor fi lucrărĭ fórte folositóre și vor recompensà deplin munca ce o pretinde redactarea și publicarea lor. Deci bine-voiască onor. Academie a recomendà Delegațiuniĭ cu tótă căldura lucrările acestea.

«In cât pentru publicațiunile întrerupte saŭ întârdiate, să se recomande Delegațiuniĭ a stăruì după putință ca decisiunile anterióre să se execute.

«Cu multă satisfacțiune constatăm, pe basa raportuluĭ, avîntul și desvoltarea îmbucurătóre ce aŭ luat publicațiunile Hurmuzaki și cum că subvențiunea anuală de la stat iarășĭ s'a ridicat la suma de 33.000 leĭ. Considerând acésta, comisiunea se simte datóre a propune că onor. Academie să voteze mulțumite Guvernuluĭ actual și în special Ministruluĭ Instrucțiuniĭ publice, d-luĭ Coleg P. Poni, pentru că a îngrijit a se restabilì în budget subvențiunea în suma de maĭ înainte, iar de altă parte aceluĭ bărbat bine meritat pentru Academie, căruĭ suntem datorĭ a mulțumì întréga publicațiune Hurmuzaki, d-luĭ Coleg al nostru D. A. Sturdza.

«Din raport se vede maĭ încolo, că Delegaţiunea, îngrijind a se face cercetărĭ prin archivele din străinătate, a adunat o serie de lucrărĭ fórte importante pentru istoria nóstră. Intre acestea, de însemnătate maĭ mare se věd a fi achisiţiunile făcute din archivele oraşelor săsescĭ din Transilvania: pentru că între veciniĭ Saşĭ şi România din timpurile cele maĭ vechĭ a fost legătură continuă. Decĭ hârtiile procurate de acolo negreşit aŭ să verse lumină asupra multor cestiunĭ până acì dubie şi să desveléscă fapte şi împrejurărĭ până acì necunoscute. Pentru aceste stăruinţe, să se voteze mulţumirĭ Delegaţiuniĭ şi să i se recomande a continuà lucrul început cu succes aşà fericit şi, în cât s'ar puté, chiar a-şĭ lărgì cercul cercetărilor de felul acesta; iar de altă parte, când se va puté şi în cât vor admite mijlócele disponibile, să încépă şi publicarea acestor colecţiunĭ.

«Intre memoriile tipărite în *Anale* unele aŭ fost fórte voluminóse şi aŭ înghiţit, peste suma de 12.000 leĭ, înscrisă în budget spre scopul acesta, încă alte 11.000 leĭ. Decĭ comisiunea este de părere, ca Academia să fixeze un maximum de întindere pentru memoriile ce sunt a se tipărì în *Anale*, iar lucrările maĭ voluminóse să se tipăréscă, când va decide Academia, din fondurĭ anume puse în budget pentru fie-care lucrare de acestea.

«Biblioteca se bucură de îngrijirea continuă a Delegaţiuniĭ. Ea se desvoltă şi se îmbogăţesce pe ḑi ce merge; colecţiunile eĭ se pun în ordine cu stăruinţă, ca aşà să pótă fi la disposiţiunea publiculuĭ. Am ajuns acolo, de putem constatà cu vie plăcere că în biblioteca Academieĭ Româniĭ aŭ prima instituţiune de felul acesta, care ḑi de ḑi, de diminéţă până séra, stă la disposiţiunea publiculuĭ, ale căruĭ interese sunt ajutate printr'un serviciŭ fórte îndemănatic şi prompt. Pentru dobândirea acestuĭ resultat, scim cu toţiĭ ce suntem datorĭ a mulţumì zelosuluĭ Bibliotecar şi Coleg al nostru, d-l membru corespondent Ioan Bianu. Singura pedecă, ce provine din strîmtórea localuluĭ bibliotecei, graţie donaţiuniĭ mărinimóse făcute de statul român chiar sub durata acesteĭ sesiunĭ, în scurt va fi

delăturată, și așà biblioteca nóstră se va pune în stare de a corespunde deplin destinațiunii sale.

«Concursurile la premiĭ se tractéză deosebit, conform statutelor. Deci comisiunea acésta nu are de ḑis nimic asupra lor.

«Membriĭ comisiuniĭ: *I. Caragiani*, *A. Naum*.

«Raportor, *I. M. Moldovanu*.»

Bucuresci, 8 (20) Martie 1896

Propunerile comisiuniĭ se pun în discuțiune.

Asupra publicațiuniĭ operelor luĭ Dimitrie Cantemir:

D-l *B. P. Hasdeŭ* observă, că una din scrierile cele maĭ bogate, atât în informațiunĭ despre starea societățiĭ din acel timp, cât și în frumusețĭ de stil și limbă, este *Istoria hieroglifică*. Acéstă scriere a fost tipărită de Academie pentru întăia óră, însă din causa ideilor ortografice carĭ predomniaŭ atuncĭ, tipărirea s'a făcut într'o transcriere fórte rea. De aceea ar fi bine ca să se facă o nouă edițiune, când vor fi mijlóce pentru acésta.

D-l *Gr. G. Tocilescu* ḑice, că maĭ sunt câte-va scrierĭ de Cantemir până acum nepublicate și necunoscute, carĭ sunt fórte interesante, cum este scrierea despre Coran, despre musica turcéscă și unele scrierĭ filosofice. Ar fi bine ca, în marginele putințeĭ, să se tipăréscă pe rînd tóte aceste scrierĭ ale mareluĭ erudit moldovén de la începutul seculuĭ trecut.

— Se pun la vot și se primesc tóte propunerile cuprinse în raportul comisiuniĭ.

— După propunerea aceleiașĭ comisiunĭ, se decide ca memoriile, carĭ sunt a se tipărì în *Analele Academieĭ*, să aibă o întindere de maximum ḑece cóle de tipar.

ȘEDINȚA DIN 12 MARTIE 1896.

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu.*

D-l *Sp Haret* presintă pentru publicare în *Anale* scrierea d-luĭ Dr. C. Istrati: *Nomenclatura în Chimia organică.*

— Se recomandă spre cercetare Secțiuniĭ sciințifice.

ȘEDINȚA DIN 14 MARTIE 1896.

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu.*

Se dă cetire procesuluĭ-verbal al Secțiuniĭ literare pentru ședința de la 5 Martie 1896, prin care se arată că Secțiunea a hotărît:

a) A propune pe d-l I. Nenițescu pentru a fi ales membru corespondent român la acea Secțiune;

b) A se respinge cererea d-luĭ I. Cotov, de a fi însărcinat cu continuarea traduceriĭ luĭ Titu Liviu.

— Se decide a se pune la ordinea ḑileĭ propunerea pentru alegere de membru corespondent într'o viitóre ședință.

— Se primesce propunerea Secțiuniĭ de a nu se da d-luĭ I. Cotov însărcinarea de a continuà traducerea luĭ Titu Liviu.

D-l *I. Kalinderu* arată, că după raportul Direcțiuniĭ Institutuluĭ Ottetelеșanu, se constată că este absolută trebuință de o a doua clădire la acel Institut, pentru că în localul actual nu pot încăpé decât elevele a treĭ clase, iar în anul 1897 Institutul va avé patru clase. D-l I. Kalinderu amintesce, că în două ședințe trecute a presentat planurile noueĭ clădirĭ, carĭ aŭ fost modificate în urma arătărilor făcute de uniĭ din d-niĭ membri. Acum este trebuință, ca Academia să bine-voiască a da un vot, prin care Delegațiunea să fie autorisată a face acéstă lucrare, a căreĭ cheltuială nu va trece peste 60.000 leĭ. Pentru completarea clădirilor de la Măgurele va fi trebuință a se cheltui în total vre-o 110.000—120.000 leĭ. Tot de-odată d-l Kalinderu arată, că móra de pe moșia Măgurele este în rea stare, dar

cu reparaţiunĭ, carĭ după devis ar costà 7.167 leĭ, s'ar puté readuce în stare bună. Este necesar ca Academia să dea, şi în privinţa acésta, Delegaţiuniĭ autorisarea de a face repararea moriĭ.

D-l *V. Babeş* întrébă şĭ cere să se explice, din ce veniturĭ se vor acoperì aceste cheltuelĭ.

D-l *I. Kalinderu* explică, spunênd că, din vîndarea celor treĭ loturĭ carĭ se vor puté formà din grădina Otteteleşanu prin deschiderea stradeĭ, se va incassà o sumă de aproximativ 120.000 leĭ; chiar dacă nu s'ar face acéstă vîndare, budgetul ordinar al Fundaţiuniĭ dispune de mijlóce suficiente pentru a întîmpinà cheltuiala propusă; ast-fel în proiectul de budget pentru anul 1896—97, se dispune de suma de 45.000 leĭ pentru clădirĭ nouĕ şi reparaţiunĭ la imobile.

— Academia dă Delegaţiuniĭ autorisarea de a face lucrările propuse de d-l I. Kalinderu.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 15 MARTIE 1896

Preşedinţa d-luĭ *N. Kretzulescu.*

D-l *A. D. Xenopol* cetesce comunicarea sa despre: *Caracterul sciinţific al istorieĭ.*

D-l *D. C. Olănescu* cetesce comunicarea sa despre: *Inceputurile teatruluĭ în Moldova.*

ŞEDINŢA DIN 16 MARTIE 1896.

Preşedinţa d-luĭ *N. Kretzulescu.*

Se cetesce procesul-verbal al Secţiuniĭ istorice pentru şedinţa de la 12 Martie, prin care se arată că Secţiunea a decis a face următórele propunerĭ:

a) A se adaoge programul desvoltător presentat de d-l I. Kalinderu, cu conclusiunea d-luĭ Xenopol, pentru subiectul «*Biserica creştină ortodoxă română,* etc.», propus spre a se pune la concursul Premiuluĭ Adamachi din 1899.

— Propunerea Secţiuniĭ se pune la vot şi se primesce.

b) Cu privire la publicarea documentelor istorice presentate de d-l N. Iorga, Secţiunea propune să fie întrebat d-l Iorga dacă, în faţa situaţiuniĭ budgetare în care se află Academia, renunţă d-sa la indemnisarea pentru corectura şi cesiunea colecţiuniĭ, şi în cas afirmativ, să fie rugat d-l Xenopol a face un raport asupra documentelor oferite.

D-l *A. D. Xenopol* dice, că d-sa primesce cu plăcere însărcinarea care i se dă. Cunósce colecţiunea d-luĭ Iorga şi scie că ea are o deosebită insemnătate. Tînĕrul profesor de istorie este ocupat şi preocupat numaĭ de studiile istorice, cărora le dă tot timpul şi tóte puterile sale; de aceea el merită tot interesul şi bunăvoinţa Academieĭ.

D-l *B. P. Hasdeŭ* profită de acéstă ocasiune, spre a exprimà o dorinţă. Din tóte publicaţiunile Academieĭ, cele maĭ însemnaţe sunt fără îndoială publicaţiunile de documente istorice. Acestora le lipsesce până acum în cea maĭ mare parte indicele alfabetice, absolut necesare pentru a puté fi bine utilisate. D-sa se învoesce bucuros să se publice documentele presentate de d-l Iorga, cu condiţiune numaĭ ca d-l Iorga să facă la sfîrşit cuvenitul indice alfabetic.

D-l *D. A. Sturdza* dice, că este drept ceea ce s'a spus în Secţiunea istorică, că d-l Urechia a publicat în *Analele Academieĭ* un mare numĕr de documente şi că n'a luat remunerare pentru publicarea lor; dar d-l Iorga este în posiţiune deosebită de a d-luĭ Urechia. D-l Iorga este la începutul carierei sale şi are prin urmare, natural, multe greutăţĭ; dînsul s'a dat cu totul sciinţeĭ istorice, neocupându-se de nimic alt ceva, şi din acéstă causă iarăşĭ merită o atenţiune deosebită din partea Academieĭ. Pe de altă parte, este iarăşĭ adevĕrat, că atât de multe documente s'aŭ desco-

perit și s'aŭ adunat, în cât subvențiunea de 33.000 leĭ, care se primesce de la stat, nu ajunge pentru cheltuelile de decopiare, corectură și tipar, și este natural că pentru tóte aceste treĭ felurĭ de lucrărĭ trebue să fie remuneratĭ aceĭ carĭ le fac. D-l Sturdza propune, ca Academia să decidă tipărirea documentelor aduse de d-l Iorga în colecțiunea istorică Hurmuzaki, și d-sa promite a găsì mijlóce, în afară de fondul publicațiuniĭ, pentru a se da d-luĭ Iorga remunerarea cuvenită pentru facerea corecturiĭ. Cestiunea indicelor alfabetice, ridicată de d-l Hasdeŭ, are o deosebită însemnătate. D-l Sturdza observă că unele volume (II, p. 1; III, p. 1, 2; IV, p. 1, 2; V, p. 1, 2; VI și VII) aŭ indicele lor alfabetice la sfîrșitul fie-căruia. Pentru volumele I și II din Supl. I, formate din documente adunate là Paris de d-niĭ Tocilescu și Odobescu din relațiunile între Francia cu Turcia, s'a făcut asemenea un indice alfabetic, care chiar acum se află sub tipar. Pentru volumele I, p. 1, 2 și II, p. 2—5, d-l N. Densușianu, care le-a tipărit și se află la sfîrșitul lucrăriĭ, pregătesce un indice alfabetic pentru tóte împreună. De asemenea se prepară un indice pentru tomurile VIII și IX. D-l Iorga, se înțelege, va face și d-sa la sfîrșitul volumuluĭ sĕŭ indicele dorit de d-l Hasdeŭ.

D-l *A. D. Xenopol* ḑice, că publicațiunile de documente până acum făcute de d-l Iorga sunt o garanție că și acésta va fi făcută după tóte regulele sciințeĭ și va avé indicele necesar.

— Se decide a se publicà documentele presentate de d-l Iorga în colecțiunea Hurmuzaki, rĕmânênd ca d-l Sturdza să procure remunerarea pentru corectură.

c) Secțiunea propune ca scrierea d-luĭ Vorobchievicĭ despre *Istoria bisericeĭ Maiceĭ Domnuluĭ din Lemberg* să se dea d-luĭ Urechia spre a o cetì și a raportà asupra eĭ; după raportul d-luĭ Urechia se va decide asupra tipăririĭ eĭ.

— Propunerea Secțiuniĭ se aprobă.

D-l *Sp. Haret* cetesce raportul Comisiuniĭ Fundațiuniĭ Adamachi

asupra administrăriĭ acesteĭ Fundațiunĭ în anul trecut și propunerile pentru 1896—97.

D-l *I. C. Negruzzi* are îndoială, dacă pentru studiul architecturiĭ este maĭ bine să se trimită bursierul la München, cum propune comisiunea, saŭ la Paris D-sa crede că ar fi maĭ bine să se trimită la Paris.

D-l *I. Kalinderu* recunósce că München este Florența Germanieĭ. Gustul artelor și în special al architecturiĭ este acolo fórte desvoltat Pentru studiul architecturiĭ sunt bune și alte orașe, cum este Parisul și maĭ ales Roma. Roma a câștigat fórte mult în acéstă direcțiune de când a devenit capitala Italieĭ; s'aŭ făcut o mare mulțime de zidirĭ nouĕ, carĭ staŭ cu demnitate lângă cele antice. Pentru acest motiv, d-sa propune ca bursierul de architectură să se trimită la Roma, unde, pe lângă arta modernă, va puté studia și architectura romană veche. Cu acéstă ocasiune, d-l Kalinderu propune să se dea d-luĭ secretar-archivar o gratificațiune de 600 leĭ pentru diferite lucrărĭ făcute în administrarea fonduluĭ Adamachi: inspectarea celor douĕ moșiĭ și facerea actelor de transacțiune cu moștenitoriĭ de sânge aĭ rĕposatuluĭ.

D-l *Sp Haret* explică, spunênd că Comisiunea a preferit orașul München pentru motive serióse. In architectură este și artă și sciință, și architectul trebue să fie artist și constructor. In școla de Bele-Arte din Paris architectura se consideră și se studiază exclusiv ca artă, adecă din punctul de vedere al formeĭ și al proporțiunilor; construcțiunea este representată printr'un singur curs, fórte puțin considerat. Din acéstă causă, architecțiĭ francesĭ lucréză tot-deauna cu un inginer constructor. Architecțiĭ de la München sunt și constructorĭ De acésta a avut ocasiune a se convinge atât d-sa cât și d-l Sturdza, când eraŭ în Ministeriul Instrucțiuniĭ publice, căcĭ singur rĕposatul F. Xenopol, architect de la München, presentà lucrărĭ bine studiate din punctul de vedere al construcțiuniĭ Architecțiĭ noștri de până acum sunt aprópe toțĭ eșițĭ din școla de la Paris, și de aceea construcțiunile de la noĭ sunt făcute de obiceiŭ cu atențiune maĭ mult la fațadă decât la distribuire și la soliditate. Școla din Roma nu o cunósce.

D-l *B. P. Hasdeŭ* a fost tot-deauna preocupat de cele spuse de d-l Haret. Construcţiunea locuinţelor este în fórte strînsă legătură cu condiţiunile teritoriale: calitatea soluluĭ, materiale de construcţiune, climă. Când Academia trimite un bursier pentru architectură, trebue să-l trimită într'o ţéră ale căreĭ condiţiunĭ climaterice se asémĕnă maĭ mult cu ale nóstre. O asemenea ţéră este Olanda La noĭ, se scie că cea maĭ mare parte din case, curînd după construirea lor, devin umede şi din acéstă causă nesănătóse. In Olanda umedéla este maĭ mare decât la noĭ; cu tóte acestea casele sunt uscate şi solide, pentru că sunt bine construite Olanda are o bună şcólă de architectură la Amsterdam, şi d-sa propune ca bursierul Academieĭ să fie trimis a-şĭ face studiile la acea şcólă D-sa adaoge, că se unesce cu propunerea făcută de d l Kalinderu, de a se da d-luĭ Cuţiana o remunerare de 600 leĭ.

D-l *N. Ionescu* este în contra gratificaţiuniĭ propuse, pentru că asemenea gratificaţiunĭ trebuesc înscrise în budgetul ordinar al Academieĭ. D-sa este pentru ca bursierul de architectură să se trimită la München Acest oraş este o Atenă în ţéra germană. Din studiul architecturiĭ clasice, Bavaresiĭ de la München aŭ făcut o şcólă de architectură a lor bună, atât din punctul de vedere artistic, cât şi practic. Este bine ca bursierul Academieĭ să studieze în mijlocul social şi artistic al aceleĭ societăţĭ tinere, pline de avînt şi de vigóre.

D-l *D Sturdza* se unesce cu d-l Ionescu, ca bursierul să fie trimis la München, pentru că acolo va trăi maĭ eftin, într'un mijloc social maĭ simplu. Architecţiĭ de la Paris sunt obicĭnuiţĭ într'un mijloc cu bogăţiĭ marĭ; eĭ nu vĕd decât lucrărĭ de mare lux; astfel, la clădirile statuluĭ pe carĭ le-aŭ făcut şi le fac, nicĭ odată nu pot rĕmâné în devisele stabilite şi lucrările lor costă aprópe totdeauna îndoit saŭ maĭ mult decât aŭ fost devisele fixate la început.

D-l *I. Kalinderu* stăruesce pentru trimiterea bursieruluĭ de architectură la Roma.

— Se pune la vot amendamentul d-luĭ Kalinderu de a se tri-

mite bursierul de architectură la Roma și se primesce cu 11 voturĭ, fiind 9 contra.

— Se pun la vot și se primesc propunerile cuprinse în raport.

— Se pune la vot raportul în total și se aprobă.

— Se pune la vot și se aprobă gratificațiunea propusă de d-l Kalinderu a se da d-luĭ Cuțiana.

Se dă cetire raportuluĭ Secțiuniĭ sciințifice, prin care se arată că Secțiunea a decis următórele:

a) Să se adaogă la capitalul de 10.000 leĭ al fonduluĭ donat de Dr. A. Fĕtu suma de 5.000 leĭ, strînsă din economiile capitalisate, și din venitul capitaluluĭ de 15.000 leĭ să se publice, din 5 în 5 anĭ, câte un premiŭ de 3.000 leĭ;

b) Dacă în vre-un an premiul nu se va decerne, suma de 3.000 leĭ să se adaogă la capitalul de 15.000 leĭ;

c) Premiul să se pótă subdivisà proporțional cu valórea lucrărilor ce ar intrà la concurs, când comisiunea, care le examinéză, ar găsì că două saŭ maĭ multe din ele ar merità să fie încuragiate;

d) Subiectul ales pentru primul premiŭ din 1901 să fie *Charta agronomică a Românieĭ.*

D-l *V. A. Urechia* propune, ca dividerea premiuluĭ să se facă numaĭ în două și proporțional cu valórea lucrărilor.

— Propunerea d-luĭ Urechia se primesce.

— Propunerile Secțiuniĭ, cu acéstă explicare, se primesc.

Secțiunea Sciințifică propune a se tipărì în *Anale* următórele lucrărĭ ale d-luĭ St. C. Hepites: *Materiale pentru climatologia Românieĭ.* IV. *Clima Sinaieĭ* și V. *Plóia în România*, precum și lucrarea d-luĭ D. Negreanu: *Câte-va observațiunĭ asupra mașineĭ electrostatice a luĭ Wimshurst.*

— Propunerea se primesce.

ŞEDINŢA DIN 18 MARTIE 1896. (Dimineţa.)

Preşedinţa d-luĭ *N. Kretzulescu.*

D-l *Sp. Haret* dice, că i s'a spus că nu ar existà la Roma o şcólă specială de architectură. Crede, că este necesar ca Academia să autorise Comisiunea Fundaţiuniĭ Adamachi, ca bursierul să fie trimis la o altă şcólă de architectură în Italia, dacă o asemenea şcólă nu existà la Roma.

— Se decide a se da Comisiuniĭ autorisarea cerută de d-l Haret.

D-l *D. C. Ollănescu* propune, ca lucrarea sa despre *Istoria teatruluĭ român*, cetită în maĭ multe şedinţe publice, să se publice în *Anale, Memoriile Secţiuniĭ literare.*

— Propunerea se primesce.

D-l *Gr. G. Tocilescu,* ca raportor al Comisiuniĭ Premielor anuale, cetesce raportul general asupra cărţilor presentate la concursul Premiuluĭ Năsturel-Herĕscu de 4.000 leĭ. In acest raport se arată, că în comisiune s'aŭ acordat pentru premiare voturĭ următórelor publicaţiunĭ:

Scrieriĭ d-luĭ I. Neniţescu	7 voturĭ pentru,	1	contra
Scrieriĭ d-luĭ A. Chicea-Comănescu	6 » »	2	»
Scrieriĭ d-luĭ A. Vlahuţă	4 » »	2	»

D-l *A. D. Xenopol* dă cetire raportuluĭ sĕŭ special asupra scrieriĭ d-luĭ I. Neniţescu: *De la Româniĭ din Turcia Europeană.*

Se pune la vot propunerea Comisiuniĭ de a se da d-luĭ I. Neniţescu Premiul Năsturel-Herĕscu.

Resultatul votuluĭ este: 19 pentru, 3 contra.

— D-l Preşedinte anunţă, că propunerea întrunind doue treimĭ din voturĭ, Premiul Năsturel-Herĕscu s'a acordat d-luĭ I. Neniţescu.

Se dă cetire procesuluĭ-verbal al Secţiuniĭ literare pentru şedinţa de la 18 Martie, prin care Secţiunea propune a se pune la concurs traducerea luĭ Titu Liviu în condiţiunile observate maĭ înainte, însă aşà ca specimenele de traducere să fie presentate înaintea sesiuniĭ generale din 1897.

D-l *D. Sturdza* ḑice, că Academia se află actual strîmtorată de alte trebuinţe mult maĭ urgente decât continuarea traduceriĭ autorilor clasicĭ. De aceea d-sa este de părere, ca acéstă lucrare să se amâne până când Academia va dispune de maĭ multe mijlóce.

— Propunerea d-luĭ D. Sturdza se pune la vot şi se primesce.

Se dă cetire raportuluĭ Direcţiuniĭ Institutuluĭ Otteteleşanu asupra mersuluĭ Institutuluĭ de la sesiunea generală trecută şi până acum.

D-l *D. C. Ollănescu* propune a se exprimà mulţumirĭ Comisiuniĭ, sub a căreĭ supraveghiare înfloresce acest Institut şi se desvoltă cu atât folos pentru buna crescere şi solida instrucţiune a copilelor destinate a devenì bune mame de familie.

D-l *D. Sturdza* ḑice, că Institutul Otteteleşanu a început într'adevĕr fórte bine; pentru acésta însă se cuvin mulţumirĭ d-luĭ I. Kalinderu, care l'a dăruit Academieĭ şi care-ĭ arată o neadormită îngrijire, adevĕrat părintéscă.

— Raportul se iea spre cunoscinţă şi se votéză unanime mulţumirĭ d-luĭ Ioan Kalinderu.

ŞEDINŢA DIN 18 MARTIE 1896. (Séra.)

Preşedinţa d-luĭ *N. Kretzulescu.*

Se cetesce procesul-verbal al Secţiuniĭ literare pentru şedinţa de la 18 Martie, prin care se arată că Secţiunea a decis: 1) A nu se da nicĭ o rĕsplată d-luĭ Dimitrie P. Lupaşcu pentru *Poesiile şi Satirele ţĕranuluĭ* adunate de d-sa; 2) A nu se luà în nicĭ o considerare specimenele de poesiĭ presentate de părintele Papinescu.

— Propunerile Secţiuniĭ se aprobă.

D-l *Gr. G. Tocilescu,* ca raportor al Comisiuniĭ premielor, dă cetire raportuluĭ general asupra lucrărilor presentate la concursul

Premiuluĭ Lazăr. Comisiunea propune pentru premiare scrierea d-luĭ Dr. Gr. Antipa: *Studiĭ asupra pescăriilor din România.*

D-l *Gr. Ştefănescu* dă citire raportuluĭ sĕŭ special asupra scrieriĭ d-luĭ Antipa.

D-l *D. Sturdza* observă, că în discuţiune sunt puse două cestiunĭ: 1) ce fel de scriere este lucrarea d-luĭ Antipa, sciinţifică saŭ literară; 2) însăşĭ valórea sciinţifică a lucrăriĭ. Asupra întâieĭ întrebărĭ, d-sa dice că trebue lămurit întâiŭ de ce se ţine Economia politică, de sciinţe orĭ de litere? Rĕspunsul îl dă chiar compunerea Secţiuniĭ sciinţifice, arătând că Economia politică este între sciinţe, şi de aceea d-niĭ Aurelian şi Ion Ghica, economiştĭ, aŭ fost aleşĭ în acea secţiune, deşi nu sunt naturaliştĭ, matematicĭ, etc. Decĭ orĭ-ce scriere despre Economia politică este sciinţifică şi intră în domeniul Premiuluĭ Lazăr. Ast-fel fiind, argumentul adus în contra premieriĭ, că scrierea nu este sciinţifică prin cuprinsul sĕŭ, nu este justificat. Ea nu se ocupă, ce e drept, de sciinţele naturale saŭ matematice, ci de Economia politică. Autorul a studiat cestiunea pescăriilor în cele maĭ celebre scrierĭ din punctul de vedere economic. Pescăria este una din ramurele cele maĭ importante de producţiune ale ţĕriĭ nóstre, ca şi minele, pădurile, salinele, şi decĭ presintă o fórte mare însemnătate pentru economia ţĕriĭ. Se póte dice că scrierea d-luĭ Antipa este prea mică pentru a fi premiată, dar nu i se póte contestà nicĭ valórea sciinţifică, nicĭ marea însemnătate a cestiuniĭ pe care o tractézâ. Autorul nu intră în cercetarea amănunţită a fauneĭ apelor nóstre, pentru că acest studiŭ nu erà în cestiunea tractată de dînsul. Tóte datele sciinţifice privitóre la subiectul tractat, autorul le póseda perfect, din întréga literatură sciinţifică a acesteĭ cestiunĭ până la lucrările cele maĭ nouĕ. Chiar asupra ţĕriĭ nóstre, a strîns date fórte preţióse din tóte isvórele carĭ sunt până acum cunoscute, atât din vechime cât şi din timpurile nóstre. D-sa înţelege ca uniĭ să nu voiască a da d-luĭ Antipa premiul, dar nu este bine să se depreciezo o lucrare de mare valóre printr'un raport ca al d-luĭ Ştefănescu. S'a dis că autorul nu dă tabele statistice despre pro-

ducţiunea şi comerciul pesceluĭ în ţéră; dar aceste date statistice nu există, nimenĭ nu s'a gândit să le facă. De unde erà decĭ să le dea autorul? El a adunat cele maĭ împrăştiate cunoscinţe privitóre la producţiunea apelor nóstre şi le-a coordonat ast-fel, în cât din ele resultă o lumină cât se póte de completă asupra cestiuniĭ. Scopul scrieriĭ este să facă ţéra atentă, că pescăriile sunt o mare bogăţie a eĭ şi că exploatarea lor de astădĭ este un vandalism, care trebue să înceteze, dacă nu voim ca acéstă mare bogăţie să se pérdă de tot. Póte că soluţiunile d-luĭ Antipa — deşì conforme cu sciinţa şi cu ceea ce s'a făcut cu succes mare în alte ţĕrĭ — să nu se potrivéscă la noĭ, să întîmpine dificultăţĭ din causa obicĭnuinţelor vechĭ, greŭ de invins. Nu se póte imputà autoruluĭ că este nesciinţific, ci cel mult se póte dice că pot fi şi alte soluţiunĭ decât cele date de d-l Antipa. A maĭ spus d-l Ştefănescu în raport că limba în care s'a scris cartea este rea; acest defect, d-l Sturdza nu-l vede; şi apoĭ, în acéstă scriere, se tractéză întâia óră materia sciinţifică de care e vorba, şi prin urmare nu imperfecţiunĭ de stil pot fi luate în considerare la judecarea valoriĭ sciinţifice a lucrăriĭ. Ar fi bine, ca Academia să premieze acéstă lucrare, căcĭ ast-fel s'ar da încuragiare şi îndemn şi altor tinerĭ pregătiţĭ bine în sciinţe, ca să studieze ţéra, nu numaĭ din punctul de vedere al sciinţeĭ pure, ci şi din acela al economieĭ naţionale.

D-l *P. S. Aurelian:* Cartea d-luĭ Antipa este un memoriŭ scris în urma unor cercetărĭ făcute de d-sa în ţéră. Ceea ce spune d-l Antipa despre importanţa pescăriilor nu este lucru noŭ; se scie de mult şi de toţĭ. Cartea nu întrunesce întru nimic condiţiunile de a fi premiată, căcĭ ea nu cuprinde studiul întreg al cestiuniĭ pescăriilor, ci e numaĭ un simplu memoriŭ despre ele. E bine să fim maĭ parcimonioşĭ cu premiele Academieĭ, căcĭ acì este în joc prestigiul acesteĭ Instituţiunĭ. D-sa are convingerea, că darea acestuĭ premiŭ d-luĭ Antipa ar face să scadă prestigiul Academieĭ şi în special al Secţiuniĭ sciinţifice. Din lucrarea acésta se vede, că autorul este preparat, că scie şi póte să studieze bine cestiunile;

să aşteptăm dar să ne vină cu un studiŭ complet asupra ichtiologieĭ ţēriĭ, şi atuncĭ să fie premiat. Cartea de faţă însă nu conţine nimic sciinţific, este un memoriŭ necomplet şi prin urmare nu se póte premià.

D-l *B. P. Hasdeŭ* propune, ca să se voteze următórea motivare a neacordăriĭ premiuluĭ d-luĭ Antipa:

«Recunoscênd valórea memoriuluĭ d-luĭ Antipa ca un început fórte serios asupra pisciculturiĭ sciinţifice în România, Academia Română crede totuşĭ că nu i se póte acordà Marele Premiŭ Lazăr».

D-l *I. C. Negruzzi* ḑice, că la ordinea ḑileĭ este acordarea premiuluĭ. Menţiunile onorifice nu sunt cunoscute în Regulamentul Academieĭ, din care causă nu se póte primì propunerea d-luĭ Hasdeŭ.

Discuţiunea se închide.

Se procede la vot asupra propuneriĭ Comisiuniĭ de a se da Premiul Lazăr d-luĭ Antipa.

Resultatul votuluĭ este: Votanţĭ 22; voturĭ 9 pentru, 13 contra.

— D-l Preşedinte anunţă, că propunerea de premiare, neîntrunind majoritatea voturilor, este respinsă şi prin urmare valórea premiuluĭ se va capitalisà la fondul Lazăr, conform Regulamentuluĭ.

D-l *Gr. G. Tocilescu* dă cetire raportuluĭ general asupra scrierilor presentate la concursul Premiuluĭ Adamachi. Din raport se arată, că comisiunea recomandă pentru premiare scrierea d-luĭ E. Brote: *Cestiunea română în Transilvania şi Ungaria.*

D-l *Gr. G. Tocilescu* dă cetire raportuluĭ sēŭ special asupra scrieriĭ d-luĭ E. Brote.

D-l *V. Babeş* ḑice, că d-sa n'a cetit cartea, pentru că ast-fel de opere d-sale nu i se trimit şi de d-sa se ascund; tot ce scie despre ea este ceea ce a spus d-l raportor şi s'a scris prin ḑiare. Nu încape îndoială că scrierea este de cuprins politic militant. Academia nu póte premià decĭ acéstă scriere, fără a fi acusată că se amestecă în luptele politice. De aceea trebue decis, că Academia, neavênd chemarea de a premià scrierĭ de politică militantă,

înlătură cartea d-luĭ Brote de la concurs, fără a se pronunţà asupra valoriĭ şi cuprinsuluĭ eĭ.

D-l *N. Ionescu* dice, că opera d-luĭ Brote cuprinde o cestiune de istorie actuală. Ce articol din Regulament oprescę premiarea uneĭ asemenea scrierĭ? Academia s'a cutremurat, când a vědut atacul vehement care se dă în contra existenţeĭ naţionalę a aceleĭ părţĭ din nemul românesc, care este trunchiul şi isvorul renascerii culturiĭ naţionale; de aceea a făcut Academia memoriul din 1894 către Instituţiunile sciinţifice şi culturale ale lumeĭ culte. Estę natural dar, ca Academia să premieze o scriere, în care acéstă cestiune mare şi ardĕtóre se expune într'un mod complet şi clar, aşà ca toţĭ să o putem înţelegę în realitatea eĭ. Premiând acéstă scriere, Academia va da iarăşĭ un vot, îşĭ va exprimà din noŭ simţemintele sale. Cestiunea Românilor din Transilvania nu este politică militantă de partid, ci de existenţa culturiĭ romanice în colonia luĭ Traian. Când Româniĭ transilvănenĭ vor fi duşĭ, ce maĭ rĕmâne România nóstră decât o Polonie a viitoruluĭ? Este o cestiune de conjuraţiune despotică, îndrăsnéţă, lovirea care se face Românilor din Transilvania. D-sa a aprobat pe d-l Brote când într'o scrisóre a dis, că cestiunea Transilvanieĭ stă în aceea că Româniĭ vor să fie o naţiune liberă în desvoltarea limbeĭ şi cultureĭ lor. Nu se póte vorbi maĭ moderat, maĭ limpede. Când o operă represintă acéstă luptă, privitóre direct la viitorul şi desvoltarea limbeĭ românescĭ, Academia este datóre a semnalà ţĕriĭ şi Europeĭ o asemenea lucrare. Observă, ca respuns la disele d-luĭ Babeş, că astădĭ nu maĭ domnesc partidele politice, ci opiniunea publică, care dirige partidele. Când Unguriĭ, carĭ aŭ fost civilisaţĭ de civilisaţiunea romană, pornesc un atac violent în contra existenţeĭ cultureĭ române de peste Carpaţĭ, atuncĭ de céstă-laltă parte a Carpaţilor Academia nu póte avé rol de mănăstire deşartă. Ea a fost creată spre a păstrà şi desvoltà limba, decĭ, când se atacă existenţa uneĭ părţĭ a limbeĭ, Academia are o datorie maĭ pre sus de orĭ-ce consideraţiunĭ politice, de a premià şi de a încuragià pe aceĭ carĭ sunt persecutaţĭ şi carĭ luptă. Tendinţa cărţiĭ d-luĭ Brote

este adevĕrât morală, cum se spune în testamentul luĭ Adamachi.

D-l *Al. Roman* ḑice: Nu voiŭ pune cestiunea prealabilă, ci voiŭ intrà de-a dreptul în discuțiune. Auḑind cuvintele însuflețite ale d-luĭ raportor — al căruĭ raport, ca și însășĭ scrierea autoruluĭ, este un rechisitoriŭ, ce se face în tóte ḑilele, prin tóte ḑiarele românescĭ de dincolo — precum și cele rostite cu atâta căldură și elocință de stimabilul nostru Coleg și vechiŭ amic al meŭ, d-l N. Ionescu, sunt impresionat adînc și am convicțiunea că aicĭ, acum ca și tot-deauna, se nutresce simpatia frățéscă cea maĭ vie pentru noĭ și causa nóstră națională; prin urmare mĕ simt îndemnat a le exprimà mulțămită și recunoscință pentru frățescile cuvinte, sub a căror impresiune uitasem pe câte-va momente că mĕ aflu în Academie și păream a fi transportat în Camera Românieĭ, unde asemenea partidele politice emuléză în iubire frățéscă pentru noĭ și causa nóstră; cu tóte acestea, eŭ voiŭ votà contra premieriĭ, pentru că din acéstă rivalitate de dragoste a resultat în timpul din urmă un mare rĕŭ pentru noĭ, căcĭ comitetul, ba chiar și partidul național, erà aprópe de disoluțiune și solidaritatea nóstră periclitată,—un rĕŭ acesta pe care n'aŭ isbutit a ni-l face adversariĭ noștri politicĭ din Ungaria. Aș dorì fórte, ca să maĭ slăbéscă dragostea purcésă din rivalitatea dintre partide, maĭ ales în sînul Academieĭ nóstre, pentru că s'ar periclità unitatea care a presidat la înființarea eĭ: unitatea națională simbolisată prin unitatea de limbă. Eŭ sciŭ fórte bine și o scim cu toțiĭ cine a înființat acéstă Academie, nicĭ pot uità acea primire frățéscă ce ni s'a făcut la venirea nóstră aicĭ; pentru acestea noĭ păstrăm tuturor fraților de aicĭ asemenea iubire, fără ca să facem osebire între partide, căcĭ noĭ pe toțĭ de o potrivă îĭ respectăm și-ĭ considerăm de bunĭ patrioțĭ, de bunĭ Românĭ. Inainte de a intrà în fond, maĭ am să reflectez la douĕ apostrofărĭ ale stimabiluluĭ nostru Coleg d-l N. Ionescu, aruncate la adresa celor ce combatem premiarea, apostrofărĭ carĭ nu le pot lăsà fără de rĕspuns. Una este care conține *douĕ epitete*, anume epitetul de «*moderațĭ*», cuvînt des întrebuințat în scrierea de sub cestiune: In ceea ce mĕ privesce personal, epitetul de «moderat» nu mĕ su-

pĕră de loc, pentru că eŭ am fost și sunt moderat, după cum mi-a dictat și-mĭ dictéză mintea mea, și în acéstă privință, precum nu m'am servit de sfatul nimĕnuĭ, așà nu primesc nicĭ epitetul de calificare tendențiósă; iar cel-lalt epitet de «*fricoșĭ*» îl resping cu tótă resoluțiunea, pentru că eŭ, în lupta națională ce am purtat cu condeiul și cu cuvîntul, nu am sciut de frică, dovadă e faptul că am fost cel dintâiŭ — sunt acum 26 de anĭ — care avuseiŭ onórea de a intrà în temnițele unguresci de la Vaț. Dar acest epitet nu se póte aplicà nicĭ la ceĭ-lalțĭ luptătorĭ în causa națională, pentru că deputațiĭ românĭ din periodul 1865—68, și anume în acest din urmă an, *toțĭ până la unul* aŭ luptat cu bărbăție, ridicând cuvîntul ca să apere causa națională și numaĭ sub presiunea acesteĭ lupte solidare și resolute, Dieta Ungarieĭ a creat cunoscuta «lege de naționalitate» din 1868. La anul 1879 asemenea, aprópe toțĭ deputațiĭ românĭ aŭ combătut cu multă vigóre întroducerea limbeĭ maghiare în școlele nóstre poporale; în fine, după ce prin violență se rărise numĕrul deputaților românĭ în Dieta Ungarieĭ, la 1883, numaĭ unul singur am luptat, combătênd legea prin care se introduceà limba maghiară și în școlele nóstre secundare; prin urmare, epitetul de «*fricoșĭ*» îl resping încă odată, nu numaĭ de la mine ci și în numele soților meĭ de luptă. La a doua apostrofare a stimabiluluĭ nostru Coleg d-l N. Ionescu, ḑicênd că scrierea din cestiune n'ar trebuì să lipséscă din mânile nicĭ unuĭ Român cu carte, observ și eŭ, la rîndul meŭ, că da! însă cu óre-care distincțiune, și anume, că ar fi fórte de dorit ca să o aibă frațiĭ noștri de aicĭ (România liberă), pentru ca eĭ să studieze și să cunóscă bine lupta nóstră națională, ce o purtăm de mult și pe care puținĭ — afară de câțĭ-va ómenĭ de stat — dintre frațiĭ noștri din România o cunosc maĭ de aprópe; noĭ însă ceĭ de dincolo nu simțim acéstă trebuință, pentru că în acéstă luptă am crescut și îmbĕtrânit, decĭ o cunóscem cu toțiĭ. In cât pentru scrierea însășĭ, într'însa se cuprinde la început ca introducțiune, o scurtă recensiune a faselor prin carĭ a trecut cestiunea națională a Românilor din Ungaria și Transilvania, dar în care nu este nimic noŭ, iar în partea eĭ cea maĭ

voluminósă (în *Anexe*) se cuprind documentele cunoscute din Istoria luĭ Barițiŭ și alte colecțiunĭ, asemenea tóte cunoscute, prin urmare nimic noŭ ce ar merità marele premiŭ de 5.000 leĭ. D-l Babeș a relevat și unele defecte și inesactitățĭ, anume în datele statistice; vor fi negreșit, ca în orĭ-care scriere, eŭ însă la acestea nu reflectez. S'a maĭ accentuat — cu privire la altă scriere — prestigiul și demnitatea Academieĭ, care nu ar permite a se premià scrierĭ de puțină valóre sciințifică și literară; eŭ încă, chiar pentru ca să se respecteze acest prestigiŭ, țin că chemarea Academieĭ nu este și nu póte fi de a premià o scriere de politică militantă, compusă din punct de vedere de partid; și maĭ ales după ce în timpul din urmă autorul eĭ a schimbat direcțiunea sa politică, precum și după cele întîmplate maĭ de curînd la noĭ, prin premiarea scrieriĭ s'ar provocà un resimț penibil, care s'a manifestaț anticipativ chiar, numaĭ la faima rĕspândită că Comisiunea premielor ar fi propus premiarea cărțiĭ, resimț care și-a aflat expresiune în «Tribuna» și alte organe de publicitate de peste munțĭ; eŭ nu am aprobat acea manifestațiune, pentru că nu admit nicĭ o presiune din afară, orĭ de unde ar venì aceea, asupra deliberațiunilor Academieĭ, dar am credut că trebuià să o semnalez. Rog decĭ pe onorabiliĭ Colegĭ, ca din motivele și considerațiunile aduse de mine, să nu premieze acéstă scriere. Incheiând, fie-mĭ permis a rugà pre onorabilul nostru Coleg d-l V. A. Urechia, care în calitatea sa de Președinte al Ligeĭ culturale trebue să cunóscă situațiunea ce ni s'a creat în timpul din urmă, ca să bine-voiască a spune părerea sa, dându-șĭ votul în cunoscință de causă.

D-l *V. Maniu,* cu părere de rĕŭ, se vede silit, póte pentru întâia óră, a nu se unì cu părerile d-luĭ Babeș. D-sa nu este de părerea d-lor Babeș și Roman și crede, că d-lor judecă greșit scrierea, a căreĭ premiare se propune. D-l Babeș a dis că scrierea d-luĭ Brote este politică și de partid, dar nu este așà; d-l Roman a dis că ea este un rechistoriŭ, ceea ce iarășĭ nu este adevĕrat. Scrierea arată starea lucruluĭ în adevĕr și realitate, și nu póte să existe

nicĭ un principiŭ de înaltă moralitate, care să fie în contra arătării unuĭ întreg sistem de nedreptățĭ de stat, a uneĭ lucrărĭ care se face de un popor pentru nimicirea altuia. Cartea d-luĭ Brote expune în mod obiectiv cestiunea, pe basa statisticeĭ oficiale și a documentelor, arătând adevĕrul fără ură și fără a ațîța ură în contra cuĭ-va. Ar fi un păcat ca o asemenea scriere, când se presintă înaintea Academieĭ, să nu fie premiată.

D-l *Gr. G. Tocilescu*, respunḑênd celor spuse de d-l Babeș, ḑice că Academia Română s'a ocupat de acéstă cestiune în 1894, când, în ședința de la 27 Maiŭ, a votat cunoscutul memoriŭ adresat de dînsa Academiilor și Instituțiunilor de cultură din lume; deci idea d-luĭ Babeș, că scrierea trebue înlăturată de la concurs pentru că este de cuprins politic, de la sine se înlătură. Când se presintă o lucrare de acéstă valóre, nicĭ nu este cu putință Academieĭ să o înlăture sub asemenea pretexte. D-l Babeș a adus în contra premieriĭ argumente de o deosebită slăbiciune; d-sa spune că tot ce este cuprins în acéstă scriere se sciă de mult, că sunt într'însa ĭ neesactitățĭ. Dar dacă tóte se sciaŭ de mult, pentru ce nu s'a făcut până acum o lucrare în care să se expună tótă cestiunea în mod serios și sistematic? Scrierea d-luĭ Brote, apărută și în edițiune germână, a fost primită cu cele maĭ marĭ laude de lumea politică în țéră și în străinătate, lăudată cu deosebire de ómenĭ politicĭ, reviste și ḑiare din Germania. D-l Roman a spus că scrierea să nu se premieze, pentru că este un rechisitoriŭ. Un rechisitoriŭ contra cuĭ? Evident contra acelora carĭ asupresc pe Românĭ. Dar chiar acéstă acusațiune a fost adusă acesteĭ scrierĭ de ḑiarele unguresci. Cu asemenea apreciare voesce d-l Roman să convingă Academia Română? Acésta nu se póte.

D-l *B. P. Hașdeŭ* ḑice: Dacă cartea ar fi etnografică ca a d-luĭ Nenițescu și dacă s'ar scula s'o combată d-l Caragiani, singurul Macedonén aflător în Academie, d-sa s'ar găsi în imposibilitate de a-ĭ da premiŭ; tocmaĭ de aceea nu póte vota premiarea cărțiĭ d-luĭ Brote, pentru că este combătută de singuriĭ Românĭ de peste Carpațĭ aflătorĭ în ședință, d-niĭ Babeș și Roman. Când aceștia

spun că acéstă scriere nu are nimic noŭ și că premiarea ar puté face chiar un mare rĕŭ acolo, d-sa este contra premierii.

D-l *V. Babeș* dice, că n'ar voi să intre în cuprinsul cărții, care, numaĭ după cele spuse de raportor, se vede că este plină de neesactitățĭ. D-sa arată unele defecte și necorectitățĭ ale scrierii și se declară în contra premierii. Ea ar trebui înlăturată din concurs, pentru că premiarea ar fi un rĕŭ și i-ar pune pe Domniile-Lor, ceĭ de peste Carpațĭ, într'o posițiune fórte grea.

Discuțiunea se închide.

D-l *V. A. Urechia* declară, că discuțiunea fiind închisă, d-sa se abține de la vot pentru motive pe carĭ le va arătà altă dată.

Se pune la vot propunerea comisiuniĭ de a se da Premiul Adamachi d-luĭ E. Brote.

Resultatul votuluĭ este: Votanțĭ 21; voturĭ pentru 14, contra 7.

— D-l Președinte anunță că propunerea de premiare, întrunind două treimĭ din voturile exprimate, s'a acordat d-luĭ E. Brote Premiul Adamachi de 5.000 leĭ.

La ordinea dileĭ se pune propunerea Secțiuniĭ literare, de a se alege d-l I Nenițescu membru corespondent român pe lângă acea Secțiune.

Resultatul votuluĭ este: Votanțĭ 20; voturĭ pentru 17, contra 3. D-l V. Maniu s'a abținut de la vot.

— D-l Președinte anunță, că propunerea întrunind două treimĭ, d-l I. Nenițescu a fost ales membru corespondent.

ȘEDINȚA DIN 19 MARTIE 1896.

Președința d-luĭ *N. Kretzulescu.*

Se cetesce procesul-verbal al Secțiuniĭ literare pentru ședința de la 19 Martie, prin care se arată că Secțiunea și-a constituit biuroul pentru anul

1896—97, alegênd Preşedinte pe d-l *A. Naum*, iar Vice-Preşedinte pe d-l *D. C. Ollănescu.*

— Se iea spre cunoscinţă.

Se cetesce procesul-verbal al Secţiunii istorice pentru şedinţa de la 19 Martie, prin care se arată că Secţiunea şi-a constituit biuroul pentru anul 1896—97, alegênd Preşedinte pe d-l *I. Kalinderu* şi Vice-Preşedinte pe d-l *A. D. Xenopol.*

— Se iea spre cunoscinţă.

Se cetesce raportul Secţiunii sciinţifice, prin care se arată că Secţiunea şi-a constituit biuroul pentru anul 1896—97, alegênd Preşedinte pe d-l *P. Poni* şi Vice-Preşedinte pe d-l General *St. Fălcoianu.*

— Se iea spre cunoscinţă.

Secţiunea sciinţifică propune, ca subiectul de concurs pentru Premiul Adamachi din 1900 să fie: «*Studii asupra pelagrei.*» Lucrarea se va face după programul cu a căruĭ redactare a fost însărcinat d-l Dr. I. Felix.

— Propunerea Secţiuniĭ se primesce.

Secţiunea sciinţifică propune ca subiect pentru Premiul Lazăr din 1901: «*Fauna ichtiologică a Românieĭ*», după următorul program:

1. Descrierea genurilor şi speţelor de pescĭ carĭ trăesc în apele Românieĭ, din diferitele sale regiunĭ, făcênd representaţiunea lor în desemn, saŭ cel puţin în fotografie.
2. Va arătà carĭ din aceste speţe sunt migratóre şi la ce epocă fac migraţiunile lor.
3. Va arătà care este epoca şi modul cum aceste speţe depun ouĕle lor.
4. Va arătà starea actuală a industrieĭ pescărieĭ în România, din punctul de vedere technic şi economic.

— Propunerea Secţiuniĭ se pune la vot şi se primesce.

Secţiunea sciinţifică comunică, că a hotărît ca alegerea unuĭ membru în locul vacant din acea Secţiune să se amâne pe anul viitor.

— Se iea spre cunoscinţă.

D-l *Sp. Haret*, ca raportor al Comisiunii financiare, dă cetire raportului asupra administrațiunii casseĭ și asupra stăriĭ fondurilor Academieĭ în anul 1895—96. Comisiunea propune:

a) A se arătà mulțumirĭ Băncei Naționale, care păstréză avutul mobiliar al Academieĭ, fără nicĭ o indemnisare.

b) A se unificà comptabilitatea prin reunirea celor treĭ comptabilitățĭ, adĭ distincte, a Academieĭ, a fonduluĭ Adamachi și a fonduluĭ Otteteleșanu, ceea ce ar aduce o mare simplificare.

c) A se începe pe viitor exercițiul budgetar cu dĭua de 1 Iunie a fie-căruĭ an, spre a se evità inconvenientul, care fórte des se întîmplă acum, că începutul anuluĭ budgetar cade tocmaĭ în timpul sesiuniĭ generale, așà că nu se póte discutà și votà budgetul la timp.

D-l *V. Maniu* crede, că este necesar ca Delegațiunea să facă cât maĭ curînd proces curateleĭ instituite asupra averiĭ rĕposatuluĭ Evanghelie Zappa pentru incassarea vĕrsămintelor întârdiate.

D-l *D. Sturdza* dice, că membriĭ aceleĭ curatele aŭ făcut promisiunile cele maĭ formale că vor da vĕrsămintele întârdiate. Dacă acéstă promisiune nu se va realisà în curînd, Delegațiunea va face de sigur cuvenita urmărire.

— Se pun la vot și se aprobă tóte treĭ propunerile Comisiuniĭ financiare.

D-l *Sp. Haret* observă, că în urma primiriĭ propuneriĭ *c*) a Comisiuniĭ financiare, budgetul ar trebuì să încépă de la 1 Iunie, și întrébă cum se va regulà acest lucru.

D-l *D. Sturdza* dice, că budgetul acum presentat pentru 1896—97 să rĕmână așà cum este făcut; iar în anul viitor să se presinte două budgete: unul pentru lunile Aprilie și Maiŭ și altul pentru noul an budgetar 1 Iunie 1897 — 31 Maiŭ 1898. In acest mod se va puté, fără nicĭ o perturbațiune, aduce la îndeplinire decisiunea luată după propunerea comisiuniĭ.

— Se pune la vot în total raportul Comisiuniĭ financiare și se aprobă.

D-l *Sp. Haret* dă cetire raportuluĭ Comisiuniĭ financiare asupra administrațiuniĭ casseĭ și stăriĭ fonduluĭ Adamachi în 1895—96.

— Se pune la vot raportul și se aprobă.

D-l *Sp. Haret* cetesce raportul Comisiuniĭ financiare asupra gestiuniĭ Fundațiuniĭ Otteteleșanu în anul 1895—96.

— Se pune la vot raportul și se aprobă.

Se procede la alegerea Comisiuniĭ Fundațiuniĭ Adamachi pentru 1896—97.

— Sunt realeșĭ d-niĭ *Sp. Haret, P. Poni, D. Sturdza.*

Se procede la alegerea Comisiuniĭ Fundațiuniĭ Otteteleșanu pentru 1896—97.

— Sunt realeșĭ d-niĭ *I. Kalinderu, I. C. Negruzzi, D. Sturdza, V. A. Urechia.*

Se procede la alegerea Comisiuniĭ premielor anuale pentru 1897.

— Sunt aleșĭ:

Din Secțiunea literară d-niĭ *B. P. Hasdeŭ, A. Naum, A. Roman.*

Din Secțiunea istorică d-niĭ *Gr. G. Tocilescu, V. A. Urechia, A. D. Xenopol*

Din Secțiunea sciințifică d-niĭ *P. S. Aurelian, Dr. V. Babeș, P. Poni.*

Se procede la alegerea Comisiuniĭ pentru Premiul Lazăr din 1897, avênd la concurs subiectul: «*Studiul vinurilor din România* etc.»

— Sunt aleșĭ d-niĭ *P. S. Aurelian, Sp. Haret, P. Poni.*

Se procede la alegerea Delegațiuniĭ pentru 1896—97.

Președinte este ales d-l *N. Kretzulescu* cu unanimitate de 20 voturĭ.

D-l *N. Kretzulescu* dice: N'am cuvinte de a vĕ mulțumì, Domnilor Colegĭ, pentru onórea ce-mĭ facețĭ alegêndu-mĕ acum a doua óră Președintele lucrărilor Domnielor-Vóstre. Vĕ exprim tótă recunoscința mea pentru acéstă nouă dovadă de bună-voință ce avețĭ pentru mine și vĕ promit că-mĭ voiŭ da tóte silințele spre a corespunde așteptărilor Domnielor-Vóstre, întru cât mĕ vor ajutà puterile.

Vice-Preşedinţĭ sunt aleşĭ d-niĭ *Gr. G. Tocilescu, I. Kalinderu* şi *P. S. Aurelian.*

D-l *Gr. G. Tocilescu* ḑice: Domnilor Colegĭ, reînnoirea mandatuluĭ Domnielor-Vóstre o consider ca o îndoită onóre; ea-mĭ dă în acelaşĭ timp asigurarea că am sciut rĕspunde încrederiĭ Domnielor-Vóstre, tot de-odată şi speranţa că tot ast-fel va fi şi în anul viitor. Neapĕrat că sarcina Vice-Preşedinţilor este fórte mult uşurată, graţie neobosituluĭ nostru Preşedinte, venerabilul domn N. Kretzulescu. Domniele-Vostre l'aţĭ vĕḑut cu o punctuală regularitate conducênd desbaterile nóstre, dându-ne pilda munciĭ şi a devotamentuluĭ. Ceĭ 84 de anĭ ce-ĭ pórtă n'aŭ fost pentru d-sa nicĭ odată o pedecă. Noĭ, maĭ tinerĭ, nu avem decât să ne silim a-l imită şi să închinăm prosperităţiĭ Institutuluĭ nostru tot timpul, tótă activitatea şi preocupările nóstre. Fie ca noul an ce începe să aibă a numĕrà nouĕ isbânḑĭ pentru românism şi pentru cultura română.

D-l *N. Kretzulescu* mulţumesce d-luĭ Tocilescu pentru simţemintele ce a exprimat relativ la d-sa. D-sa va căută să corespundă simţemintelor de iubire carĭ i se arată în Academie şi nu se indoesce că, lucrând cu toţiĭ în unire în câmpul frumos al sciinţeĭ şi al culturiĭ românescĭ, vom avé mulţumirea de a constatà nouĕ progrese.

D-l *P. S. Aurelian* mulţumesce pentru realegerea sa de Vice-Preşedinte şi ḑice, că va face tot ce-ĭ stă în putinţă pentru îndeplinirea datoriilor acesteĭ onorifice însărcinărĭ.

La ordinea ḑileĭ se pune budgetul anuluĭ 1896—97.

D-l Secretar general *D. Sturdza* dă cetire proiectuluĭ de budget.

— Veniturile, în sumă de L. 191.567,30, se pun la vot şi se aprobă.

— Cheltuelile, în sumă de L. 191.567,30, se pun la vot şi se aprobă.

— Budgetul Academieĭ pe 1896—97 în total se pune la vot şi se aprobă.

D-l *D. Sturdza* dă cetire proiectuluĭ de budget pentru Fondul

Otteteleșanu pe 1896—97, arătând veniturĭ de L. 197.323,91 și cheltuelĭ: L. 57.938,30 ale Fundațiuniĭ, L. 41.000,— datoriĭ, L. 60.267,60 cheltuelile Institutuluĭ de la Măgurele, L. 37.118,01 pentru clădirĭ nouĕ și îmbunătățirĭ și L. 1.000,— donațiunea Elena Turnescu, — în total L. 197.323,91.

— Budgetul Fundațiuniĭ Otteteleșanu pe 1896—97 se pune la vot și se aprobă.

D-l Secretar general *D. Sturdza* dă cetire următoruluĭ raport asupra lucrărilor Academieĭ în sesiunea generală a acestuĭ an:

«*Domnilor Colegĭ*,

«Sesiunea generală a acestuĭ an a avut 26 ședințe, dintre carĭ 4 aŭ fost publice, ocupate cu lecturĭ; în cele-lalte 22 v'ațĭ ocupat cu resolvirea diferitelor cestiunĭ prevĕḑute în programul presentat la începutul întruniriĭ nóstre.

«La ședințele publice din acest an ațĭ putut observà, că din an în an cresce tot maĭ mult interesul, cu care publicul cult urmăresce lecturile lucrărilor sciințifice și literare ale Academieĭ.

«In aceste ședințe publice, d-l Coleg V. A. Urechia a cetit treĭ comunicărĭ intitulate: *Din istoria anilor 1806—1812*, *Din literatura anilor de la 1806—1814* și *Documente dintre 1800—1812*.

«D-l Coleg Gr. G. Tocilescu a cetit, la 23 Februarie, comunicarea d-sale despre *Daciae miliaria*.

«D-l Coleg B. P. Hasdeŭ v'a cetit la 8 Martie comunicarea sa despre *Mileniul chinezatuluĭ românesc*.

«D-l Coleg *D. C. Ollănescu*, continuând studiile sale asupra istorieĭ teatruluĭ român, a cetit în ședința de la 15 Martie comunicarea sa despre *Inceputurile teatruluĭ în Moldova*.

«D-l A. D. Xenopol, în aceeașĭ ședință, v'a cetit studiul sĕŭ: *Despre caracterul sciințific al istorieĭ*.

«Prin decisiunile d-vóstre ațĭ dispus să se publice în *Anale* următórele memoriĭ și comunicărĭ: *Cestiunea Arilor* de d-l Gr. C. Buțureanu; *Contribuțiunĭ la istoria Munteniei în a doua ju-*

mătate a secoluluĭ XVI-lea de d-l N. Iorga; *Materiale pentru climatologia Românieĭ. IV. Clima Sinaieĭ* și *V. Plóia în România* de d-l St. C. Hepites; *Câte-va observațiunĭ asupra mașineĭ electrostatice a luĭ Wimshurst* de d-l Negreanu și *Istoria Teatruluĭ român* de d-l D. C. Ollănescu.

«Vorbind despre publicațiunĭ, vĕ reamintesc că în acéstă sesiune am avut cu toțiĭ plăcerea de a vedé apărênd douĕ fascicule din *Etymologicum Magnum Romaniae* de d-l Coleg B. P. Hasdeŭ. Cu aceste făscióre s'a terminat tomul III până la cuvîntul *Bărbat,* avênd la sfîrșit câte-va pagine de *Addenda și corrigenda* la articolele tractate în fascicolele apărute până acum.

«D-l Coleg al nostru Hasdeŭ a făcut în acest an Academieĭ o donațiune prețiósă, instituind o fundațiune de 50.000 leĭ în memoria regretateĭ sale fiice. Noĭ toțĭ am ascultat actul de donațiune al d-luĭ Hasdeŭ, pătrunșĭ și mișcațĭ de simțirile de iubire părintéscă și de pietate carĭ l'aŭ dictat și de admirațiune pentru lărgimea vederilor și precisiunea, cu care d-l Hasdeŭ a fixat întrebuințarea pentru tot-deauna a veniturilor fundațiuniĭ pe care o institue

«Comisiunile alese de d-vóstre, atât în sesiunea trecută, cât și la începutul celeĭ de acum, v'aŭ presentat rapórtele lor asupra lucrărilor pe carĭ li le-ațĭ dat în cercetare.

«Comisiunea însărcinată cu examinarea și controlul lucrărilor Delegațiuniĭ din anul expirat v'a presentat apreciările sale și, pe basa propunerilor eĭ, ațĭ aprobat acele lucrărĭ, dând ast-fel Delegațiuniĭ deslegare pentru anul trecut.

«Comisiunea Fundațiuniĭ Adamachi v'a presentat raportul sĕŭ despre modul cum aŭ fost întrebuințate veniturile acesteĭ marĭ și folositóre donațiunĭ și v'a propus programa pentru continuarea și desvoltarea bine-facerilor, carĭ sunt a se face în anul viitor din acéstă fundațiune.

«Tóte aceste propunerĭ aŭ primit aprobarea d-vóstre.

«Pentru anul viitor s'aŭ ales membri aĭ Comisiuniĭ Adamachi d-niĭ Sp. Haret, P. Poni, D. Sturdza.

«De asemenea, Comisiunea Institutuluĭ Otteteleșanu v'a presentat raportul sĕŭ despre progresul acestuĭ Institut și v'a făcut propunerĭ, carĭ aŭ fost aprobate de d-vóstre, pentru desvoltarea în viitor a acestuĭ bine-făcĕtor Institut, care are menirea de à aduce un mare folos societățiĭ românescĭ, dând o direcțiune bună și sănătósă cresceriĭ, educățiuniĭ și instrucțiuniĭ copilelor românce chemate a deveni bune mame de familie.

«In Comisiunea Otteteleșanu ațĭ ales pentru anul viitor pe d-niĭ I. Kalinderu, I. C. Negruzzi, D. Sturdza, V. A. Urechia.

«Comisiunea financiară a examinat cu de amăruntul administrarea fondurilor, operațiunile casseĭ și comptabilitatea Academieĭ. Rapórtele aceste comisiunĭ v'aŭ arătat modul cum Delegațiunea a condus administrarea tuturor fondurilor, și d-vóstre ațĭ bine-voit a aprobà gestiunea financiară din anul trecut 1895—96.

«Comisiunea însărcinată cu împărțirea gratuită a cărților didactice din fondul Ioan Fĕtu la școlariĭ săracĭ de la sate v'a arătat cum a continuat lucrarea sa în anul trecut. D-vóstre i-ațĭ dat aprobarea, însărcinând-o să continue aceeașĭ lucrare și în anul viitor.

«Comisiunea Bibliotoceĭ v'a expus prin raportul sĕŭ progresele, pe carĭ le-aŭ făcut în anul trecut colecțiunile sciințifice ale Academieĭ. Am avut cu toțiĭ mulțumirea de a vedé că marea pedecă, pe care strîmtorarea localuluĭ o puneà desvoltăriĭ, buneĭ organisărĭ și siguranțeĭ acestor colecțiunĭ, se înlătură acum prin noul act de generositate, pe care Guvernul țĕriĭ l'a făcut față cu Academia, cumpĕrând și punêndu-ĭ la disposițiune casa vecină a actualuluĭ eĭ local și dându-ĭ tot de-odată și suma de 220.000 leĭ pentru construirea unuĭ local de siguranță pentru cele maĭ prețióse colecțiunĭ, precum și pentru repararea întreguluĭ local și pentru instalarea colecțiunilor.

«Delegațiunea v'a arătat împrejurările proceselor, în carĭ se află donațiunea Evanghelie Zappa, legatul Emanoil Donicĭ și legatul

d-neĭ Maria General I. Carp. D-vóstre aţĭ aprobat modul cum Delegaţiunea a îngrijit de apĕrarea drepturilor Academieĭ şi i-aţĭ dat autorisarea de a urmà pe aceeaşĭ cale, până la definitiva resolvire a cestiunilor pendinte înaintea instanţelor judecătorescĭ.

«In privirea Fundaţiuniĭ Anastasie Fĕtu aţĭ hotărît a se adaoge la capitalul inalienabil economiile existente de 5.000 leĭ şi a se face un premiŭ anual de 3.000 leĭ. Pentru întâiul premiŭ s'a fixat ca subiect: «*Charta agronomică a Românieĭ*».

«Aţĭ decis ca Academia să priméscă legatul făcut eĭ de rĕposatul I. Agaricĭ, pentru înfiinţarea şi întreţinerea uneĭ şcóle cu internat pentru crescerea copiilor de ţĕranĭ, şcólă care este a se înfiinţà chiar pe moşia Móra-Grecilor din judeţul Vasluiŭ, lăsată de rĕposatul Agaricĭ pentru acest scop.

«S'a ales o comisiune specială a Fundaţiuniĭ Agaricĭ, compusă din d-niĭ P. S. Aurelian, N. Ionescu, Gr. G. Tocilescu.

«Comisiunile, alese în anul trecut pentru studiarea lucrărilor şi publicaţiunilor presentate la concursurile diferitelor premiĭ, v'aŭ presentat relaţiunile şi propunerile lor, asupra cărora aţĭ luat decisiunile următóre:

«*a*) Aţĭ acordat Premiul Năsturel-Herĕscu de 4.000 leĭ d-luĭ I. Neniţescu pentru scrierea sa: *De la Româniĭ din Turcia Europeană.*

«*b*) Nu aţĭ acordat nicĭ unuĭ concurent Premiul Lazăr de 5.000 leĭ, rĕmânênd ast-fel ca valórea acestuĭ premiŭ să se capitaliseze, adăogindu-se la fondul Lazăr.

«*c*) Aţĭ acordat Premiul Adamachi de 5 000 leĭ d-luĭ E. Brote pentru scrierea sa: *Cestiunea română in Transilvania şi Ungaria.*

«*d*) Premiul Alexandru Ioan Cuza de 10.000 leĭ, la al căruĭ concurs erà pus subiectul «*Istoria Românilor de la Aurelian până la fundarea Principatelor*», nu s'a acordat singureĭ lucrărĭ presentate la concurs, pe care comisiunea a găsit-o inferióră atât aşteptărilor Academieĭ cât şi stăriĭ sciinţifice a cestiuniĭ.

«*e*) De asemenea nu aţĭ acordat Premiul Eliade-Rădulescu de

5.000 leĭ, la al căruĭ concurs erà pus subiectul «*Botanica poporală română*, etc.» Tóte treĭ manuscriptele presentate la acest concurs aŭ fost judecate ca neîntrunind calitățile sciințifice necesare pentru a puté fi premiate.

«*f*) Nepresentându-se nicĭ o lucrare la concursul Premiuluĭ Alexandru Ioan Cuza de 6.000 leĭ, asupra subiectuluĭ «*Psichologia și metafisica poporuluĭ român după literatura poporală*», acest premiŭ, după disposițiunile articoluluĭ 94 lit. d din Regulament, a trecut la întrebuințarea Secțiuniĭ istorice, care i-a fixat subiectul de concurs pentru 1901.

«După propunerea Secțiuniĭ istorice, ațĭ hotărît a se pune la concursul Premiuluĭ Alexandru Ioan Cuza de 6.000 leĭ din 1901 subiectul: «*Istoria critică asupra chinezatelor și districtelor autonome româneseĭ din Transilvania, Ungaria și Banat, cu privire și la instituțiunea chinezilor din cele-lalte țěrĭ locuite de Românĭ, însoțită în anexe de documente.*»

«După propunerea Secțiuniĭ literare, ațĭ hotărît a pune ca subiect la Premiul Adamachi din 1898: «*Metropolitul Varlaam în activitatea sa literară și religiósă.*»

«După propunerea Secțiuniĭ istorice ațĭ pus la concursul Premiuluĭ Adamachi din 1899 subiectul: «*Biserica creștină ortodoxă din România și influența eĭ morală în evoluțiunea culturală a țěrilor române de la începutul seculuĭ nostru până la 1891.*»

«Iar pentru concursul Premiuluĭ Adamachi din 1900, ațĭ fixat după propunerea Secțiuniĭ sciințifice subiectul: «*Studiĭ asupra pelagreĭ.*»

«După propunerea aceleașĭ Secțiunĭ, ațĭ decis ca subiectul pentru concursul Premiuluĭ Lazăr din 1901 să fie: «*Fauna ichtiologică a Românieĭ.*»

«Cele două locurĭ de membri aĭ Academieĭ, rĕmase vacante prin încetarea din viéță a regretaților Dr. D. Brândză și A. Odobescu, aŭ rĕmas neocupate, amânându-se ast-fel alegerea pentru aceste locurĭ până la sesiunea anuluĭ viitor.

«Ațĭ ales membru corespondent pentru Secțiunea literară pe d-l I. Nenițescu, a căruĭ scriere asupra Românilor din Turcia europénă a fost chiar în acest an premiată de d-vóstre.

«Pentru conducerea lucrărilor Academieĭ în anul viitor ațĭ binevoit a realege aceeașĭ Delegațiune, compusă din: Președinte d-l *N. Kretzulescu*, Vice-Președințĭ d-niĭ *Gr. G. Tocilescu, I. Kalinderu, P. S. Aurelian.*»

D-l Președinte *N. Kretzulescu* dice: Inainte de a închide lucrările acesteĭ sesiunĭ, se cuvine să exprimăm d-luĭ Secretar general D. Sturdza tóte mulțumirile pentru activitatea sciințifică și administrativă, pe care o desvoltă d-sa pentru Academie. Cu toțiĭ scim și recunóscem, că d-l Sturdza este sufletul acestuĭ corp sciințific.

D-l *D. Sturdza* dice, că d-sa consideră ca o datorie a vieței sale de a lucrà pentru Academie. Și când a fost ales membru în acéstă înaltă Instituțiune și acum, scie că meritele sale sciințifice aŭ fost și sunt micĭ și de aceea a căutat să se facă folositor în altele: în îmbogățirea colecțiunilor, în ajutorul dat administrațiuniĭ. In Academie se personifică óre-cum înălțarea întreg némuluĭ nostru, și cu mare bucurie trebue să constatăm că activitatea eĭ, colecțiunile eĭ sciințifice, i-aŭ dat o mare însemnătate și tótă românimea privesce la Academie cu iubire și respect. Recunoscință datorăm cu toțiĭ și pentru acest mare progres al Academieĭ Suveranuluĭ țěriĭ, pentru interesul pe care tot-deauna l'a arătat acesteĭ Instituțiunĭ. In acest an n'a putut venì la ședințele Academieĭ, pentru că nu numaĭ a fost fórte ocupat, dar a suferit de bólă, din care causă a și fost silit acum să plece, spre a se îndreptà prin schimbarea aeruluĭ. Maiestatea Sa a exprimat Inalta Sa părere de rěŭ că în acest an a fost împedecată de a participà la lucrările Academieĭ. Ne-am împlinì o datorie ca, închidênd sesiunea acestuĭ an, să trimetem Suveranuluĭ nostru o telegramă, spunêndu-I că am închis sesiunea acestuĭ an cu urarea: Să trăiască Regele, Regina și Dinastia Lor.

— Propunerea d-luĭ Sturdza se aprobă și se decide a se tri-

mite M. S. Regeluĭ următórea telegramă, subscrisă de toţĭ membriĭ presenţĭ:

«Academia Română, terminând astădĭ lucrările sale anuale, trimite cu cel maĭ profund respect urările sale cele maĭ călduróse şi cele maĭ devotate iubituluĭ şi veneratuluĭ Suveran al Românieĭ şi prea graţióseĭ Dómne şi Regine Elisabeta».

Preşedintele Academieĭ Române: **N. Kretzulescu.**
Vice-Preşedinţĭ: **P. S. Aurelian, Gr. G. Tocilescu.**
Secretarul general: **D. Sturdza.**
Membri: *I. Caragiani, B. P. Husdeŭ, A. Naum, I. C. Negruzzi, D. C Ollănescu, N. Quintescu, Al. Roman, V. Babeş, N. Ionescu, V. Maniu, Sp. Haret, General St. Fălcoianu, Al. Papadopol-Calimach, V. A. Urechiă, A. D. Xenopol, P. Poni, Fl. Porcius, Gr Ştefănescu.*

SECȚIUNEA LITERARĂ

ȘEDINȚA DIN 22 FEBRUARIE 1896.

Președința d-luĭ *Al. Roman.*

La ordinea ḑileĭ: *a)* colecțiunea *Poesiilor și Satirelor* d-luĭ D. P. Lupașcu, înaintate de Delegațiune Secțiuniĭ literare, se încredințéză d-luĭ Al. Roman spre examinare; *b) Poesiile* de diferite specie ale preotuluĭ Papinescu se daŭ d-luĭ I. Caragiani, pentru a relatà asupra valoriĭ lor; *c)* Determinarea subiectuluĭ pentru concursul Premiuluĭ anual Adamachi.

Pentru acest premiŭ d-l *B. P. Hasdeŭ* propune ca subiect: «*Metropolitul Varlaam în activitatea sa literară și religiósă.*»

D-l *D. C. Ollănescu* ar preferì, ca să se alégă drept subiect pentru Premiul Adamachi: «*Despre înrîurirea curentuluĭ slavon și grecesc asupra limbeĭ române.*»

— Majoritatea Secțiuniĭ, deșì recunósce importanța unuĭ asemenea studiŭ, crede însă că el se potrivesce maĭ mult pentru alte premiĭ, și decide a se admite subiectul recomendat de d-l Hasdeŭ.

Tot de-odată Secțiunea este de părere, ca concurențiĭ la Premiul Adamachi să pótă presentà lucrarea lor tipărită saŭ sub formă de manuscript.

ȘEDINȚA DIN 24 FEBRUARIE 1896.

Președința d-luĭ *Al. Roman.*

Se aduce la cunoscința Secțiuniĭ colecțiunea de proverbe românescĭ făcută de d-l V. A. Forĕscu, care, împărtășind-o Academieĭ, cere o remunerare óre-care.

Secțiunea, pentru a se convinge de valórea proverbelor culese de d-l Forĕscu, rógă pe d-l A. Naum ca să o cerceteze și să facă o relațiune despre ea.

Raport presentat Academieĭ la 4 Martie 1896.

Proverbele adunate de d-l Forĕscu, carĭ aŭ fost înaintate Secțiuniĭ literare, aŭ fost, după cum s'a comunicat dejà onorabileĭ Academiĭ, date în cercetarea d-luĭ membru A. Naum.

Prin raportul sĕŭ din 1 al curenteĭ, d-l Naum supune Secțiuniĭ opiniunea sa relativ la proverbele menționate, care consistă în a nu se acordà nicĭ o remunerare d-luĭ Forĕscu, de óre-ce maĭ tóte proverbele aduse de d-sa aŭ fost dejà publicate de alțiĭ.

Opiniunea coleguluĭ nostru d-l Naum punêndu-se în vederea Secțiuniĭ literare, acésta, cu data de astădĭ, a aprobat în unanimitate conclusiunea raportuluĭ d-sale, pe care la rîndul eĭ, Secțiunea o recomandă plenuluĭ onorabileĭ Academiĭ spre aprobare.

Raportul d-luĭ A. Naum asupra colecțiuniĭ de proverbe românescĭ a d-luĭ V. A. Forĕscu.

Colecțiunea acésta, pe care d-l V. A. Forĕscu o presintă Academieĭ, cuprinde un numĕr de 654 proverbe, «*adunate*, dice d-sa, *atât în țéră, maĭ ales în satele de la munte, cât și în Buco-*

vina.» D-l Forĕsçu spune, că pentru acéstă lucrare a pus un timp fórte lung și de aceea cu respect rógă pe d-niĭ membri aĭ Academieĭ să bine-voiască a-ĭ da o sumă de leĭ. . ., pe care o lasă la apreciarea Academieĭ, fiind-că nu o fixéză, cu care sumă de banĭ să pótă în urmă iarășĭ presentà onorabileĭ Academiĭ și proverbele, pe carĭ le va maĭ culege de acum înainte, cu explicațiunile lor.

Cercetând maĭ de aprópe colecțiunea acésta, m'am convins că fórte puține proverbe din ea sunt nepublicate până acum în limba nóstră. Cartea d-luĭ Ilințescu întitulată *Proverbele române*, publicată în Sibiiŭ la 1870, proverbele luĭ Anton Pann, acelea ale luĭ Ispirescu, și de curînd bogata colecțiune de proverbe a d-luĭ Zanne, cuprind tótă avuția proverbelor din tóte Româniile. Nu cred că colecțiunea acésta merită o remunerare.

1896 Martie 1.

ȘEDINȚA DIN 5 MARTIE 1896.

Președința d-luĭ *Al. Roman.*

La ordinea ḑileĭ cestiunea alegeriĭ de membru corespondent cel puțin pentru unul din locurile vacante în Secțiunea literară.

D-l *I. Caragiani* recomandă votuluĭ Secțiuniĭ pe d-l I. Nenițescu, cunoscut prin scrierile sale în prosă și în versurĭ, pentru a fi desemnat ca membru corespondent la votul plenuluĭ Academieĭ cu preferință altor persóne.

— Secțiunea acordă în unanimitate sufragiile sale d-luĭ Nenițescu, iar cel-lalt loc rĕmâne încă vacant până la anul viitor.

In al doilea loc se iea în deliberare cererea d-luĭ Cotov de a i se încredință din noŭ continuarea traduceriĭ luĭ Titu Liviu rĕmasă de la rĕposatul Dr. N. Barbu.

— Acéstă cerere se respinge de Secţiune, pe motivul că traducţiunea d-sale, care a urmat specimenuluĭ aprobat, a fost găsită de Academie în anul 1882 ca inferióră şi cu totul neamendabilă, prin urmare cu neputinţă a fi tipărită. Cum ar puté deci d-l Cotov să invóce acum un drept perdut de mult la traducerea luĭ Titu Liviu?

ŞEDINTA DIN 18 MARTIE 1896 (Diminéţa.)

Preşedinţa d-luĭ *Al. Roman.*

Se pune în discuţiune, dacă trebue saŭ nu continuată traducţiunea luĭ Titu Liviu, rĕmasă neterminată de la rĕposatul profesor Dr. N. Barbu.

D-l *B. P. Hasdeŭ* este contra continuăriĭ, de óre-ce menirea uneĭ Academiĭ nu este a da nascere la traducerĭ în limba română Alt ceva ar fi, dacă am avé în vedere înlesnirea publicaţiunilor de texte latine saŭ grece, carĭ nu aŭ apărut încă.

D-l *N. Quintescu* obiectéză, că nu suntem încă în situaţiunea altor Academiĭ, carĭ datéză de secolĭ. Noĭ avem datoria a da impulsiune la reproducerea în limba română a autorilor clasicĭ, până când cu crescerea culturiĭ se va ajunge ca lumea erudită să iee şi la noĭ de la sine iniţiativa unor asemenea lucrărĭ.

— Punêndu-se la vot cestiunea în desbatere, majoritatea Secţiuniĭ se pronunţă pentru continuarea traduceriĭ luĭ Titu Liviu şi pentru punerea la concurs a traduceriĭ în condiţiunile urmate maĭ înainte, aşà ca specimenele din clasicul în cestiune să fie presentate înaintea începeriĭ sesiuniĭ generale a anuluĭ viitor 1897.

ȘEDINȚA DIN 18 MARTIE 1896. (Séra.)

Președința d-luĭ *Al. Roman.*

D-l *Al. Roman* cetesce referatul sĕŭ asupra *Poesiilor și satirelor țĕrănuluĭ* ale d-luĭ Lupașcu. D-l raportor opinéză, că poesiile d-luĭ Lupașcu sunt mare parte rĕŭ scrise. Prin urmare nu póte fi vorba de premiarea lor. Totușĭ d-l raportor crede, că ar fi bine dacă li s'ar acordà o mică remunerare.

— Majoritatea Secțiuniĭ respinge orĭ-ce rĕsplată.

D-l *I. Caragiani* analiséză cele 12 poesiĭ probă ale preotuluĭ Papinescu. D-l referent le consideră ca maĭ pre jos de orĭ-ce critică.

— Secțiunea opinéză, că nu se póte ține sémă de asemenea producțiunĭ și exprimă dorința, ca lucrărĭ de asemenea calibru să fie pe cât se póte eliminate de la cercetarea Secțiunilor de către Delegațiunea Academieĭ.

Raportul d-luĭ Al. Roman asupra lucrăriĭ «Poidiele și Satirile țaranuluĭ» de Dimitrie P. Lupașcu.

Domnilor Colegĭ,

Subsemnatul, însărcinat cu cercetarea acesteĭ colecțiunĭ de poesiĭ țĕrănescĭ, vĕdênd titlul ce pórtă, am credut de a mea datorință a da tótă atențiunea ce merită din partea nóstră poesia poporală; decĭ am cetit'o cu de-amănuntul, și în resumat vin a vĕ da resultatul cercetăriĭ mele.

Colecțiunea e voluminósă, cuprindênd un numĕr respectabil de 244 de poesiĭ de cuprins variat, maĭ ales erotic, apoĭ multe altele de cuprins politic, patriotic, didactic, satiric, etc., adecă tot ce autorul a prins din gura țĕranilor de la sate. Așà, din acele 244 bucățĭ, numaĭ 19 sunt (în composițiunea lor) adevĕrat țĕră-

nescĭ (poporale), una singură colindă, «*Urătura în sara spre Sf. Vasile*», și cea de la No. 1 «*Cântic de școlă*», carĭ sunt creațiunĭ poporale, iară restul cel mare de «poesiĭ țĕrănescĭ» sunt imitațiunĭ puțin succese și composițiunĭ propriĭ fórte slabe ale autoruluĭ, care însușĭ dice în «*Concludiunea poidielor*» sale:

Aste poidii *făcute*...
Tari multe sunt şi slute
Ca şi oile curnute,
Că cu córne sunt pre mulț
De-ĭ loveşte peşti dinț,
Me-ĭ loveşte cu lopata
Că nu ar vra se le maĭ vadă,
Nici se audă, nici se ştie
De a țaranilor poidie.

Autorul — precum însușĭ ne-o spune în precuvîntare — e țĕran și, ca atare, tótă viéța și-a petrecut-o între țĕranĭ, luând parte la tóte adunările, petrecerile și sĕrbătorile lor, unde audind cântecele, observațiunile ingeniόse ale poporuluĭ, dînsul, ca bun observator și cu inclinare spre poesie, a prins multe ideĭ, le-a pus în versurĭ, unele maĭ mult saŭ maĭ puțin succese, cum sunt cele 11 poesióre de cuprins *politic* (parodiĭ, satire), așà vre-o treĭ *patriotice*, — bune ca composițiunĭ, dar rele ca poesie, — unele din ele merită a fi indicate, precum No. 23 «*Buluc*», No. 68 «*La mórtea Căpitanuluĭ Mărăcineanu*», No. 213 «*Ceri Țara*»; așà douĕ *didactice*, No. 51 și 171 «*Indemnu Țaranilor la misirie*»; asemenea din cele *haiducescĭ* No. 31 «*Banditul Codău*» — carĭ, maĭ mult saŭ maĭ puțin succese, merită a fi amintite.

Atâta este tot ce am putut găsì de óre-care valóre literară; restul este un conglomerat de versurĭ rele. Deșì în multe din ele ideile bune nu lipsesc, dar autorul nu le-a sciut îmbrăcà, din causă că, deșì natura l'a înzestrat cu o bunicică dosă de «vena poetica», i-a lipsit însă învĕțătura, iar la acésta atât ocasiunea cât și mijlócele, căcĭ însușĭ spune: «eŭ, autorul, n'am învĕțat ca ómenıĭ din timpurile moderne, maĭ cu sémă că, pe când eram copil

bun de școlă, ***nu eraŭ școle de loc***, și cât am învĕțat de la un călugăr pribég—câte-va buchi din céslov și psaltire, carĭ numaĭ cu acésta nu se póte instruì un om ca sĕ i se pótă pretinde maĭ mult decât acésta ce am făcut.»

Dacă autorul ar fi învĕțat carte maĭ multă, cu inteligența sa ar fi devenit un bun poet poporal, ceea ce adeveresc în de-ajuns zelul sĕŭ și ostenéla ce a pus de a scris atâtea poesiĭ, ceca ce se póte vedé și din poesióra adausă la finea precuvîntăriĭ sale:

Poidie me.

Sunt ficior de ţaran,
Port cojoc şi suman,
La ţară sunt nascut,
Cu ţăranii sunt crescut,
Cu ţăranii am petrecut,
Tot cu dânşiĭ am lucrat
Zi şi nópte neîncetat,
Ziua tótă cât lucram
Din gură mereŭ cântam,
Poidii noĭ nu ştie(a)m,
Dar le făce(a)m cum pute(a)m
Şi le cântam cum vre(a)m.
Ţaranul poidii spuni
Dorul inimii se aline,
El le cântă cum ĕĭ placi
Dorul inimii se împaci.

Maĭ am a vĕ adaoge, că lucrarea ne presintă și un interes folkloristic prin numerósele expresiunĭ poporale, prin iotacismul des întrebuințat și alte particularitățĭ dialectale, proprie provincialismuluĭ moldovenesc.

Nu pot trece cu vederea împrejurarea, că autoruluĭ îĭ lipsesc cunoscințele chiar și cele maĭ elementare de gramatică.

Din acéstă recensiune urméză de la sine, că «*Poidiele și satirile țaranescĭ*» ale d-luĭ D. P. Lupașcu nu aŭ valórea literară pentru a puté fi publicate—precum cere autorul—în *Analele Academieĭ*,

și peste tot numaĭ atuncĭ s'ar puté publicà, dacă maĭ întâiŭ ar trece prin revisiunea unuĭ poet.

Considerând însă zelul și ostenéla bătrînuluĭ bard poporal, puse în scrierea acestor poesiĭ țĕrănescĭ, precum și neajunsurile sale (lipsa materială), îmĭ permit a vĕ propune ca sĕ i se dee óre-care remunerațiune — în marginele budgetuluĭ, — precum s'a făcut și pentru alte colecțiunĭ de asemenea natură, rugându-vĕ, d-lor Colegĭ din Secțiune, ca să vĕ asociațĭ la acéstă propunere, recomendând'o plenuluĭ Academieĭ.

Bucurescĭ, 12 (24) Mărțișor 1896.

Raportul d-luĭ I. Caragiani asupra cereriĭ preotuluĭ Papinescu din județul Mehedințĭ.

Preotul Papinescu din județul Mehedințĭ a compus 200 poesiĭ de diferite subiecte, morale, istorice, de suferințe, romantice, poporale, alegorice, anecdotice și satirice, și a trimis Academieĭ 12 din ele cu rugăminte, ca dacă Academia va găsì bune cele trimise ca probă, să-ĭ tipăréscă întréga colecțiune din fondul Academieĭ și să-ĭ dea și Sf. Sale «un premiŭ ce ea crede a fi drept spre mângăerea nenorocirilor sale», după propriele cuvinte ale petiționaruluĭ.

Subsemnatul, însărcinat din partea Secțiuniĭ literare a cercetà cele 12 poesiĭ trimise ca probă și a raportà, înainte de a cetì probele m'am întrebat: Dacă cele 12 poesiĭ trimise ca probă le voiŭ găsì bune, pot să afirm, fără să le cetesc, că și cele-lalte 188 sunt bune și tot așà de bune ca și probele, și prin urmare să recomand Academieĭ să le tipăréscă pe tóte? Mi-am rĕspuns că nu pot face acésta. Iar dacă probele trimise nu le voiŭ găsì de valóre, pot să afirm că și restul este tot așa, fără să-l am înaintea mea și să-l cetesc? Iarășĭ mi-am rĕspuns că nu pot.

In urma acestor două întrebărĭ ce mi-am făcut și a rĕspunsurilor ce mi-am dat, mi-am maĭ făcut încă o a treia întrebare, următórea: Ce să spun Academieĭ? Să tipăréscă întréga colecțiune saŭ nu? La acéstă întrebare n'am putut să-mĭ rĕspund și deci

m'am hotărit să întreb plenul Academieĭ ca să-mĭ rĕspundă, şi rĕspunsul natural ar fi următorul: Să se invite preotul Papinescu a trimite Academieĭ întréga colecţiune de 200 poesiĭ, ca Academia să se pótă pronunţă în cunoscinţă de causă.

Dacă însă Academia crede că póte din cele 12 poesiĭ-probă să conchidă despre valórea şi celor-lalte 188 şi să iea o decisiune, acésta o póte face. Subsemnatul, cu tóte reflecţiunile mele preliminare, expuse maĭ sus, ca să mĕ achit de însărcinarea ce mi s'a dat de Secţiunea literară, am cetit cu atenţiunea cuvenită tóte cele 12 probe, ca să-mĭ fac o idee despre valórea lor, şi fiind-că tóte cele 12 poesiĭ de probă sunt compuse pe acelaşĭ ton şi în acelaşĭ stil şi isvorîte din acelaşĭ fel de inspiraţiune, am găsit cu cale să vĕ cetesc numaĭ una din ele, pe a 5-a, intitulată «*Meditaţiune*», şi din ea vĕ puteţĭ face o idee şi despre cele-lalte 11, carĭ nu diferă de proba ce voiŭ avé onórea de a vĕ o cetì.

Meditaţiune.

In a nopţi asceptare, la care cuget mereu,
Cŏ vine pe neasceptate, când voesce Ddieu!..
Nu pot să mĕ dumeresc, ori-şi côt voi cugeta,
Reflexind la viitor. iluziuni vor urma.
La care cuget mereu, iluziunea si ia sboru
Er mie intunecimea, 'mi arată grópă oboru!..(1)
Lumina nu are loc, coci ascept in nerăbdare
Ca să fiu décŏ se póte, în a speranţi asceptare!..
Der vez bine, cŏ a mea speranţă,
Ridicŏ prin silnicie, de la min'ori-ce dulcéţă,
Asceptam, speram cŏ vine, dulce vr'un viitor
Cŏ va veni cu blândeţe, erŏ nu ca un vifor!
Mĕ isbesce, mĕ dobóră, cu reu in loc de bine,
Mĕ gândesc, te 'ntreb acuma, unde esci iluziune?!
Unde-ţi e promisiunea, ce pe mine mĕ'ncânta?
Unde-ţi este şi speranţa, ce sufletul mil nutrea?!

(1) Prin vorba oborul se înţelege mormantul. *(Nota autoruluĭ)*.

S'au dus, tóte au sburat, când presentul a sosit!
Er eu vĕzându-mĕ'nşelat, rĕmâi pré nemulţiumit. .
Unde sunt iluziune, visurile 'ncântătóre?
Cu al caror dulceţi, mĕ amăgişi aşsia tare?
  Şi undeţi e speranţă 'ncântata promisiune?
  La care cu 'ncredinţare, am remas in moliciune!?
  Sau dus!.. Se duc!.. tóte trec in vênt!!..
  Er mie 'n loc de bine, 'mi arată un mormânt!...
Omule, ca ori-ce fiinţă, şi tu esci un muritor!
Nu pune a ta credinţă, asşia tare 'n viitor!..
Cĕcĭ viitorul te'nşială, amarnic te prăpădesce!...
Şi când speri cŏ ai vr'un bine, in prăpăstii te trântesce!!...
  Şi atunci d'a ta speranţă, esci tras 'n nenorocire,
  Şi in loc să ai dulcéţă, ai mare nemulţumire.
  Pentru aceia te feresce, 'n viitor nu mai spera,
  Până când ceţi prevestesce, odată finit vor lua.
Atunci — zi, al meu destin, norocu m'a ajutat
Acum vezui împlinite, iluziuni ce am visat!...

ŞEDINŢA DIN 19 MARTIE 1896

Preşedinţa d-luĭ *Al. Roman*.

Secţiunea literară îşĭ reînnoesce biuroul pe anul 1896—97, votând ca Preşedinte pe d-l *Anton Naum* şi ca Vice-Preşedinte pe d-l *D C. Ollănescu*.

SECŢIUNEA ISTORICA

ŞEDINŢA DIN 22 FEBRUARIE 1896.

Preşedinţa d-luĭ *I. Kalinderu.*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* pune în desbaterea Secţiuniĭ lucrarea d-luĭ Gr. Buţureanu, venită de la plen, spre a se pronunţà dacă studiul asupra *Cestiuniĭ Arilor* presintă o valóre sciinţifică în mĕsura de a puté fi publicat în *Analele Academieĭ.* D-l Preşedinte declară din parte-ĭ, că deşì nu are cea maĭ mică îndoială despre valórea lucrăriĭ, totuşĭ crede că ar fi maĭ bine a se încredinţà lucrarea uneĭ comisiunĭ spre studiŭ, cu însărcinare de a comunicà Secţiuniĭ printr'un raport opiniunea ce-şĭ va fi format.

D-l *D. Sturdza* ḑice, că spre a se informà cu temeiŭ membriĭ Secţiuniĭ despre meritul scrieriĭ sub raportul sciinţeĭ şi spre a se pronunţà în cunoscinţă de causă, ar fi maĭ indicat să ni se cetéscă părţile cele maĭ interesante din acest studiŭ.

D-l *A. D Xenopol,* după ce în urma desideratuluĭ expus de d-l Sturdza a întreţinut Secţiunea cu lectura uneĭ însemnate părţĭ din scriere, declară că studiul d-luĭ Buţureanu asupra Arilor, avĕnd o importanţă maĭ ales pentru Românĭ şi fiind o lucrare la înălţimea sciinţeĭ moderne, interesantă cu deosebire prin cuprinsul de la părţile finale referitóre la popórele primitive câte s'aŭ deţinut pe teritoriul ţĕrilor nóstre, merită cu atât maĭ mult a fi îmbrăţişat şi publicat în *Analele Academieĭ,* cu cât el se rézimă pe descoperirile archeologice meritóse făcute în ţéră de valorosul profesor N. Beldiceanu.

D-l *D. Sturdza,* în urma lecturiĭ date scrieriĭ în cestiune, recu-

noscênd că lucrarea presintă în adevĕr o valóre sciinţifică şi în acelaşĭ timp un interes vĕdit pentru Românĭ, declară că merită a fi publicată în *Analele Academieĭ.*

D-l *I. Kalinderu* se declară convins despre valórea şi utilitatea lucrăriĭ; dice că este dispus să adere la propunerea de publicare, crede însă că maĭ înainte de a se da o soluţiune definitivă, ar fi de dorit să cunóscem condiţiunile celuĭ în drept, sub carĭ s'ar autorisà tipărirea în *Analele Academieĭ.*

D-l *A. D. Xenopol,* rĕspundênd la îngrijirile d-luĭ Kalinderu, declară că d-sa nu póte da informaţiunile dorite asupra condiţiunilor eventuale, dar crede că în casul de a se ridicà óre-carĭ pretenţiunĭ, ele vor fi cât se póte de modeste.

D-l *Gr. G. Tocilescu,* abstracţiune făcênd dela condiţiunile indemnităţiĭ, dice că tóte câte s'aŭ scris în acéstă lucrare le cunósce lumea învĕţaţilor din numerósele şi monumentalele scrierĭ despre urmaşiĭ Proto-Arilor, despre aşezămintele şi evoluţiunile în vechea lor patrie, ast-fel că ne staŭ la disposiţiune tesaure de monumente literare în acest subiect; cu tóte acestea, lucrarea în desbatere fiind meritorie şi de un interes special pentru Românĭ, nimic nu ne póte împedecà a-ĭ da publicitate în *Analele Academieĭ.*

D-l *V. Maniu* se unesce cu prima parte din vederile d-luĭ Tocilescu; recunósce ca şi d-sa, că neapĕrat există monumentale studiĭ şi mulţime de scrierĭ critice asupra subiectuluĭ în cestiune, aşà că lumea doritóre a-şĭ procurà cunoscinţă despre familia Arilor sub raportul evoluţiunilor şi migraţiunilor preistorice, ar găsì în mulţimea operelor măestre materialul necesar pentru noţiunile şi soluţiunile căutate. Dacă nu aderă necondiţionat la o imediată publicare a scrieriĭ, meritósă fără îndoială din punctul sĕŭ de plecare, causa este că ar fi de dorit să se constate, prin o censurare studiósă a lucrăriĭ după sistemul comparativ, cum că în casul de faţă nu póte fi nicĭ vorbă măcar de o simplă imitaţiune necritică. Este uşor de înţeles, că nu se cere într'o materie atât de vastă, cum este cestiunea Arilor, o lucrare absolut originală; dar pretenţiunea n'ar fi de loc exagerată de a i se da minimul posibil din

ceea ce se póte cu certitudine obţiné printr'un studiŭ critic. Cestiunea Arilor fiind cu drept cuvînt de interes special pentru Românĭ, ar fi de neapĕrată necesitate să se caute a se stabili prin ce ramure din familia Arilor a fost în vechimea preistorică şi maĭ este astăḑĭ representat pe pămîntul ţĕrilor locuite de Românĭ acel mare şi superb popor al Arilor. O asemenea lucrare, cu o soluţiune fie şi în parte reuşită a problemeĭ, ar avé evident meritul originalităţiĭ. Scriitorĭ însemnaţĭ vechĭ şi modernĭ ne spun, că *Ausoniĭ, Pelasgiĭ, Etrusciĭ, Biseniĭ, Piceniĭ, Agatursiĭ, Celto-Galiĭ* etc., aŭ fost ocupat *Panonia, Iliria, Tracia, Tesalia* şi *parte din teritoriul ţĕrilor nóstre*; că aceste ramure treceaŭ ca făcênd parte din una şi aceeaşĭ familie. In acest sens sunt şi afirmaţiunile din Eneida luĭ Virgiliŭ (Cartea VIII) comentate de Ch. Gottl. Heyne (tom. III) despre stirpea *Etrusco-Ausono-Pelasgă,* ḑicêndu-se că: «*Ex prisca Pelasgorum stirpe populum fuisse Tyrhenos dubitari nequit*» şi la alt loc: «*Unde ab Ausonibus et Pelasgis... qui et ipsi ex Ausonorum genere fuere,* etc.» Notoriŭ este de asemenea că până în ḑiua de astăḑĭ se menţine numele Etruscilor sub forma veche de *Rassa* şi *Raseni,* până şi în regiunea anticeĭ *Scytho-Tauria,* devenită maĭ târḑiŭ Stara-Vlachia şi apoĭ jupanatul *Nemanjilor*, numit *Rascia* şi *Rassa,* nume etrusc împrumutat de la rîul *Rassa* al ḑiseĭ regiunĭ, cunoscute în ḑilele nóstre sub numele de *Novi Bazar.* Ca datine şi moravurĭ, ca terminĭ de comparaţiune pentru usurile vieţeĭ sociale, ale economieĭ domestice, usurĭ rituale şi de legislaţiune etc., ale *Arilor, Etruscilor* şi *Celto-Galilor,* se găsesc specimene de analogiĭ şi indicaţiunĭ fórte interesante mare parte pentru Românĭ, într'o mulţime de scrierĭ erudite, precum sunt între altele operele d-lor *V. Duruy*: Histoire des Romains depuis les temps les plus reculés etc.; *Em. Desjardins*: Géographie historique et administrative de la Gaule romaine; *Dr. B. W. Leist*: Graeco Italische Rechts-Geschichte şi Alt-Arisches Jus Gentium; *G. Schrader*: Sprach-Vergleichung und Ur-Geschichte; *Cesare Cantù*: Histoire Universelle; *E. Laurent*: Etude sur l'Histoire de l'Humanité. Orient, Grèce, Rome; *Dr. L. Diefenbach*: Celtica; *Fr.*

Diez: Etymologisches Wörterbuch der romanischen Sprachen; *M. A. Canini:* Etudes Etymologiques; *Ch. Gottl. Heyne*: P. Virgilii Maronis Opera; *J. Gottfr. Herder*: Geschichte der Menschheit; *Fustel de Coulanges*: Cité antique. Oprindu-se la aceste puţine citaţiunĭ, d-l Maniu declară, că nu póte să adere la imediata şi necondiţionata publicare a lucrăriĭ puse în desbatere, chiar şi pentru motivul că, după a sa părere, Academia n'ar puté să dispună de scrierea d-luĭ Buţureanu fără a cunósce condiţiunile cesiuniĭ şi pretenţiunile din parte-ĭ. Aşà fiind, propune amânarea soluţiuniĭ, fie şi până la obţinerea uneĭ positive declaraţiunĭ în acéstă privinţă.

D-l *N. Ionescu,* după ce face menţiune despre operele distinşilor scriitorĭ englesĭ Rawilson, autorul scrieriĭ despre ceĭ patru monarchĭ asiaticĭ, şi Sir John Lubbock, autorul opereĭ despre timpurile preistorice, ambele scrierĭ avênd de subiect *patria popórelor primitive şi rudimentele civilisaţiuniĭ lor,* trece la cestiunea pusă în desbatere şi declară, că lucrarea d-luĭ Buţureanu merită a fi publicată în *Analele Academieĭ*, de óre-ce nu numaĭ că rĕspunde la exigenţele sciinţeĭ moderne, dar presintă un interes special pentru noĭ Româniĭ, şi în acelaşĭ timp ni se oferă buna ocasiune să aducem un omagiŭ şi memorieĭ distinsuluĭ profesor Beldiceanu, care a lucrat în acea direcţiune cu acelaşĭ zel şi asiduitate.

Inchiḑêndu-se discuţiunea şi respingêndu-se propunerea de amânare, se pune la vot propunerea de a se publicà în *Analele Academieĭ* lucrarea d-luĭ Gr. Buţureanu întitulată *Cestiunea Arilor*.

Propunerea de publicare, întrunind o majoritate de 7 din 8 voturĭ, se admite.

— Secţiunea decide a se propune plenuluĭ publicarea lucrăriĭ în cestiune.

ȘEDINȚA DIN 4 MARTIE 1896.

Președința d-luĭ *I. Kalinderu*.

D-l *I. Kalinderu*, la ordinea ḑileĭ fiind determinarea subiectuluĭ istoric pentru Premiul Adamachi, pune în vederea Secțiuniĭ că d-sa are elaborat un proiect de program, pe care ține să-l supună la apreciarea Secțiuniĭ.

Se dă cetire programuluĭ, din al căruĭ cuprins resultă că el îmbrățișéză tóte ramurele viețeĭ nóstre *politice, culturale* și *economice*, și că o lucrare în condițiunile aceluĭ program va rĕspunde pe deplin — după credința d-luĭ Kalinderu — ideeĭ determinante și dorințelor exprimate în actul de donațiune al generosuluĭ testator de piósă memorie.

Iată cuprinsul aceluĭ program:

Transformarea moravurilor în România sub influența evoluțiuniĭ ideilor morale de la 1821 la 1891.

I. Condițiunea claselor sociale.
II. Biserica, șcóla, justiția, apĕrarea țĕriĭ.
III. Așezăminte și întocmirĭ de cultură, bine-facere, asistență, etc.
IV. Simțemintele sociale, etice și estetice.

I. Condițiunea claselor sociale.

a) Robia. Ochire asupra trecutuluĭ, desființarea eĭ, motivele morale invocate. Propaganda prin fapt și prin cuvînt. Resultatele morale și economice ale acesteĭ reforme.

b) Clasa rurală. Desființarea clăceĭ, egalitatea civilă și juridică a țĕranuluĭ, împroprietărirea, drepturile politice, etc. Ce s'a făcut în privința intelectuală, sanitară, etc. pentru țĕran. Forma, intensitatea, expresiunea simțĕmîntuluĭ național și patriotic la dînsul. S'a ridicat nivelul sĕŭ moral, și anume în ce? S'a lărgit orizontul sĕŭ intelectual?

c) Meseriașiĭ și muncitoriĭ din orașe. Ce meseriĭ existaŭ la 1821 și carĭ la 1891. Carĭ s'aŭ adaus, carĭ s'aŭ transformat, carĭ sunt pe cale de disparițiune. Desființarea breslelor. Ce ideĭ morale aŭ contribuit la acéstă mĕsură (de exemplu ideĭ de libertatea munceĭ, de necesitatea concurențeĭ). A avut urmărĭ rele? (Se daŭ adesea ca urmărĭ rele: că s'a perdut simțe-

ţemîntul solidarităţiĭ care legà pe breslaşĭ, a dispărut o pedecă la înmulţirea repede a meseriaşilor străinĭ, etc.) Conclusiunĭ: nivelul moral şi intelectual al meseriaşilor şi muncitorilor a scădut saŭ s'a ridicat? Ce maĭ e de făcut în acest sens? Ce efecte morale a avut stabilirea diferitelor categoriĭ de comercianţĭ şi meseriaşĭ străinĭ în perióda cercetată.

d) Boerimea. Alcătuirea eĭ, privilegiĭ, condiţiunĭ de dobândire. Cause de decadenţă. Partea ce a luat la transformarea ţĕriĭ.

Profesiunile liberale, întru cât existaŭ şi în ce stare se aflaŭ la 1821, la întroducerea Regulamentuluĭ Organic, la 1848, în momentul Uniriĭ şi până la 1891. Ce efect a avut faptul, că până în ultimiĭ anĭ prepararea la aceste cariere s'a făcut în ţĕrĭ străine. Marele contingent dat până acum de Româniĭ de peste Carpaţĭ pentru unele profesiunĭ liberale.

e) Marea proprietate. Rolul eĭ social, relaţiunile eĭ cu ţĕrănimea, felul de exploatare, traiul (adecă cestiunĭ ca absenteismul, exploatarea directă saŭ prin arendare, meteiagiul, convenţiunĭ agricole, considerate în urmările lor morale).

II. Biserica, Şcóla, Justiţia, Apĕrarea ţĕriĭ.

a) Biserica. Eliminarea elementuluĭ străin representat prin călugăriĭ grecĭ, prin închinarea mănăstirilor din ţéră la cele de la Muntele Atos saŭ de la Locurile Sfinte. Eliminarea limbeĭ grecescĭ. Efectele secularisăriĭ bunurilor, reorganisăriĭ ierarchieĭ, înfiinţăriĭ seminariilor şi Facultăţiĭ de teologie asupra vieţeĭ bisericescĭ. Consacrarea autocefalieĭ. Progresul artistic prin restaurărĭ şi clădirĭ de bisericĭ, în cânt şi pictură, introducerea literilor latine. Menirea preoţimiĭ în educaţiunea poporuluĭ; necesitatea rĕspândiriĭ unor ediţiunĭ poporale ale cărţilor bisericescĭ şi în genere a uneĭ literaturĭ morale. Câte-va figurĭ de prelaţĭ meritoşĭ (ca Veniamin Costache, etc.)

b) Şcóla. Ce şcóle existaŭ la 1821, cu ce organisare, din ce iniţiativă, cu ce resurse. Recrutarea personaluluĭ, nivelul sĕŭ. Scopurile urmărite de diferitele felurĭ de şcóle. Lăţirea învĕţămîntuluĭ primar înainte de Unire. Teoriile care aŭ dominat în şcólele române cu privire la limbă, la originea nóstră, la dreptul public şi la organisarea socială, etc. (Şcóla Bărnuţ, şcóla Cipariŭ-Laurian, Junimea, etc.) Influenţa hotărîtóre a Academieĭ Române pentru limba şi istoria românéscă. Rolul şcólelor în desvoltarea ideilor morale.

c) Justiţia. Concepţiunea dreptuluĭ, organisarea justiţieĭ, dreptul public la 1821. Sorginţile dreptuluĭ românesc. Basilicale, obiceiul pămîntuluĭ, canóne. Principale viciurĭ şi abusurĭ ale stăriĭ de atuncĭ. Schimbărĭ întroduse prin

Regulamentul Organic, imitarea legislaţiunii austriace (Codice Calimach, etc.) Nouele concepţiunĭ de drept public după 1848, aplicarea separaţiunii puterilor (începută prin Regulamentul Organic), ideile de egalitate dinaintea legiĭ. Sorginţile nouluĭ drept românesc; prin ce se deosibesce de modelele după carĭ a fost luat (de exemplu pedepsele sunt acum mult maĭ micĭ în multe casurĭ decât în Francia). Garanţiile ce presintă magistratura actuală, nivel moral, cultură juridică, inamovibilitate, etc. Apreciarea acestora şi conclusiunĭ.

d) Apĕrarea ţĕriĭ. Probe de virtutea militară a Românilor, consideraţiunĭ asupra răsboiuluĭ de independenţă. Consecinţele campanieĭ din 1877—78 Insemnătatea politică a Românieĭ.

III. Aşezămintele de cultură, bine-facere, asistenţă etc.

Carĭ existaŭ la începutul perióḑeĭ, cu ce scopurĭ, cu ce organisare, cu ce mijlóce, cum se înfiinţaŭ şi de cine şi sub ce mobile. Carĭ s'aŭ adaus de atuncĭ, carĭ sunt scopurile noue pe carĭ le urmăresc aşezămintele cele noue (de exemplu numerósele fundaţiunĭ, asociaţiunĭ şi legaturĭ făcute pentru a trimite tinerĭ la studiŭ în străinătate, Asilul Elena, fundaţiunile recente Carol I, Carol-Elisabeta, Otteteleşanu, etc). Ce pedecĭ pun saŭ ce înlesnirĭ daŭ formele legale noue faţă de cele vechĭ pentru înfiinţarea, administrarea, controlul aşezămintelor de bine-facere şi de cultură. Ce aŭ făcut până acum autorităţile (stat, judeţe, comune) pentru asistenţa, întreţinerea infirmilor, spitale, asile, etc.

IV. Simţemintele sociale, etice şi estetice.

Acestea se vor studià din punctul de vedere al schimbăriĭ lor: 1) ca conţinut, 2) ca extensiune, 3) ca intensitate. (Enumerarea câtor-va: literatură şi arte, naţionalismul şi patriotismul, simţul demnităţiĭ personale, simţemîntul solidarităţiĭ, însemnătatea atribuită culturiĭ, etc.)

Notă. — Tóte aceste patru părţĭ vor fi studiate comparativ în decursul perióḑeĭ, şi ca idee generală se va arătà diferinţa pentru fie-care din cele patru părţĭ în decursul perióḑeĭ studiate, din tóte consideraţiunile morale, luându-se în sémă cele politice, juridice saŭ economice numaĭ întru cât ar fi strict necesare pentru înţelegerea celor dintâiŭ.

D-l *V. A. Urechia* ḑice, că schiţa presentată de d-l Kalinderu, menită maĭ mult pentru o lucrare de eruditiune, nu póte intrà în

cadrul uneĭ cărţĭ de cetire pentru popor, precum am dorì să fie făcută. Scopul ce-l urmărim este a ridicà poporul pe o tréptă maĭ înaltă a cultureĭ, ca să fie pus în stare a se cunósce pe sine și adevĕrata sa valóre; așà fiind, se înțelege de sine că *cartea de cetire* pe séma poporuluĭ cată să fie o carte educativă, cu menire de a devenì un instrument de cultură pentru dînsul.

D-l *D. Sturdza* observă, că bună ar fi o asemenea carte pentru popor, cum o dorim noĭ toţĭ, dar bună este și scrierea ce ni se dă prin programul cetit al d-luĭ Kalinderu; rĕmâne să ne consultăm între noĭ și să ne rostim asupra ambelor propunerĭ, să alegem apoĭ ce ni se va păré maĭ bun; să nu se uite însă, că în vederea urgenteĭ necesităţĭ de a îndemnà și încuragià pe ómeniĭ instruiţĭ și culţĭ pentru lucrărĭ maĭ seriόse, ni se impune datoria să pășim neîntârḑiat în acéstă direcţiune. Academia a luat în acest sens disposiţiunĭ și în privința fonduluĭ din donaţiunea Principeseĭ Alina Știrbeĭ, regulând a se premià și publicà cea maĭ bună scriere românéscă cu privire la religiunea și morala creștinéscă, pentru usul tinerimiĭ de la școlele primare și secundare. Lipsa simţitóre de un studiŭ al vieţeĭ poporuluĭ nostru trebue să ne îndemne să luăm asemenea mĕsurĭ în folosul social și cultural. Din proiectul d-luĭ Kalinderu se pot avé elementele necesare pentru determinarea subiectuluĭ în cestiune.

D-l *A. D. Xenopol* este de părere, că Academia ar urmà să se mărginéscă într'o sferă de cultură, în consecință să intereseze partea cultă a societăţiĭ, în vederea influențeĭ ce este chemată a exercità în mod natural asupra stratelor de jos; din acest punct de plecare, d-sa se declară pentru programul d-luĭ Kalinderu, încredinţat fiind că o lucrare în limitele aceluĭ program ar aduce serviciĭ folositóre societăţiĭ.

D-l *Gr. G. Tocilescu* susține, că idea de a se face o carte, care să aibă o influență directă asupra poporuluĭ, a fost pornită de la d-sa; în cât pentru programul d-luĭ Kalinderu, i se pare prea complicat, un program maĭ mult de erudiţiune, așà că fórte cu greŭ se vor găsì concurenţĭ pentru a-l executà cu bun succes, maĭ ales fiind

dat că nu avem nicĭ tinerĭ bine preparațĭ în asemenea mĕsură și nicĭ materialul indispensibil pentru un subiect de așà importanță ca erudițiune. In atarĭ condițiunĭ puțin măgulitóre, părerea d-sale ar fi să se scótă pentru concurs numaĭ unele părțĭ din programul cetit și să se restringă lucrarea la un unic subiect, avêndu-se în vedere pubicul la care ne adresăm.

D-l *D. Sturdza* declară, că programul d-luĭ Kalinderu este bine combinat, dar că se cere a fi maĭ restrîns, nu atât pentru motivele invocate de d-l Tocilescu, ci maĭ mult pentru că varietatea subiectelor ar presentà, prin complexitatea lor, dificultățĭ cam greŭ de învins; drept aceea propune și d-sa restrîngerea studiuluĭ la un singur subiect, luându-se din întinsul program partea privitóre la biserică. Trebue să mărturisim și să recunóscem, că dacă biserica nóstră națională aicĭ în țéră face progrese numaĭ în declin, causa este că noĭ, ducêndu-ne prin țĕrĭ străine la studiĭ, pe unde nu există biserici ortodoxe, cădem pe mânile necredincioșilor și devenim în cele din urmă nepăsătorĭ față cu biserica părinților noștri, de unde urméză că irreligiositatea, pe care am puté-o numì păgânism, se rĕspândesce din ce în ce maĭ mult prin regiunile superióre ale societățiĭ. Făcêndu-se o lucrare care ar avé de subiect biserica, de sigur va înrîurì fórte mult asupra spirituluĭ social și va contribuì nu numaĭ a mărginì lățirea irreligiosităţiĭ, dar ne va arătà cum a stat ea în secolul trecut și ne va convinge, prin documente irecusabile, cum că numaĭ ea a fost în trecut scutul naționalitățiĭ și unitățiĭ nóstre; în fine, acea lucrare va învederà cât de nefaste pot fi pentru Românĭ urmările decadențeĭ simțĕmîntuluĭ religios, adecă a bisericiĭ. Conchide prin a propune a se luà din programul d-luĭ Kalinderu partea privitóre la *starea bisericiĭ de la începutul secoluluĭ până la 1891.*

D-l *Babeș* se întrébă, dacă avem noĭ astădĭ bărbațĭ în mĕsură de a se pătrunde de însemnătatea bogatuluĭ material din programul cetit? Este de necredut, dice d-sa, că restrîngerea propusă ar puté merge până la isolarea absolută a bisericeĭ de școlă, care în decurs de secolĭ aŭ mers mână în mână, înfruntând vicisitudinile timpurilor

vitregĭ. Invĕțăturile moraleĭ sociale cu greŭ pot fi tractate afară din biserică și șcólă, și nicĭ că póte fi posibil a se cresce un popor creștin, până când nu vom avé îngrijite biserica, șcóla. Ca conclusiune, propune a se luà de subiect: «*Istoria evoluțiuniĭ bisericeĭ și șcóleĭ de la inceputul seculuĭ până în present.*»

D-l *D. Sturdza* repetă a declarà, că este pentru restrîngerea lucrăriĭ la Istoria bisericeĭ și numaĭ a bisericeĭ din aceste părțĭ; că ea merită a fi tractată isolat de orĭ-ce alte subiecte, chiar și pentru motivul de a readuce societatea nóstră la credințele religiuniĭ, care este și până astădĭ o *Lege* pentru poporul român, și de a-ĭ demonstrà, că continuând a sta despărțită de biserică, va contribuì la completa decădere a moraleĭ sociale și ca urmare va expune statul și naționalitatea Românilor la grele încercărĭ, la toțĭ necunoscute.

Părintele *I. M. Moldovanu,* împărtășesce vederile d-luĭ Sturdza, de a se mărginì și restrînge lucrarea numaĭ la biserica din regatul român, de óre-ce clerul bisericeĭ române de peste munțĭ a fost și este cu totul în alte condițiunĭ și are alte sarcine de împlinit, cuvînt pentru care el nu se póte despărțì de poporul încredințat conduceriĭ sale; dice, că luându-se biserica drept subiect, vom învĕțà a cunósce cât de marĭ și binc-făcĕtóre fost-aŭ vada, prestigiul și maĭ ales influența înaltuluĭ cler asupra viețeĭ sociale și politice a poporuluĭ românesc de pretutindenĭ.

D-l *V. Maniu* susține, că ar fi cu greŭ a se restrînge studiul subiectuluĭ propus numaĭ la biserica din regatul român. Biserica și șcóla Românilor peste tot presintă, maĭ ales în lungul trecut al luptelor întreținute, o unitate aprópe neseparabilă, chiar și ca garanție a existențeĭ naționale a poporuluĭ românesc. Sciut este că Metropolia Ungro-Vlachieĭ representà din seculĭ unitatea bisericeĭ române peste tot până unde o îndrituià titlul înalteĭ sale demnitățĭ și misiunĭ. Acea unitate istorică nu se póte desface. Monumentele seculare nu pot fi distruse și nu pot permite desfacerea aceleĭ unitățĭ ab antiquo, cimentate prin legăturĭ seculare. Neapĕrat, pare a fi existând în timpul de față o separațiune de fapt, dar nu și

de drept, întru cât usurpaţiunea nu crează dreptur̆; cu atât maĭ puţin póte fi vorba de separaţiune în puterea unuĭ principiŭ, care are pentru sine aşà ḑicênd posesiune de stat consacrată prin dreptul istoric, care are putere de lege şi peste munţĭ. Istoria actualităţiĭ se póte mărginì, fără scădere, numaĭ la legăturile şi unitatea morală a bisericeĭ şi şcóleĭ românescĭ. Maĭ ar fi de reamintit, că dacă este adevĕrat cum că bărbaţiĭ luminaţĭ de peste munţĭ aŭ contribuit la redeşteptarea simţemîntuluĭ naţional, la renascerea cultureĭ naţionale, neapĕrat în unire cu ilustraţiunile Moldo-Românieĭ de odinióră, apoĭ nu maĭ puţin constatat şi recunoscut este, că marĭ şi imense fost-aŭ ajutórele morale şi materiale date bisericeĭ şi şcóleĭ de peste munţĭ din partea ţĕrilor surorĭ, în timpurĭ de restrişte, de adversităţĭ şi lupte titanice întreţinute cu sugrumătoriĭ a tot ce este românesc. Intemeiat pe asemenea consideraţiunĭ, conchide a propune ca subiect biserica şi şcóla, ast-fel cum ni le presintă istoria din timpurĭ.

D-l *N. Ionescu* doresce a se luà de subiect istoria politică şi a instituţiunilor nóstre din acest secol. Programul d-luĭ Kalinderu propuneà o întrégă enciclopedie şi în cele din urmă se restrînge la istoria isolată a bisericeĭ. Susţine că subiectul restrîns este rĕŭ ales. Academia n'are premiĭ pentru biserică, ci pentru subiecte morale. Noĭ suntem, ḑice d-l Ionescu, preóţiĭ unităţiĭ şi moralităţiĭ naţiuniĭ române; şcóla şi biserica n'aŭ nimic original, totul este împrumutat, este aşà ḑicênd moda seculuĭ. Internaţionala diplomatică, internaţionala intelectuală ne silesc şi pe noĭ să ne ocupăm de lucrurile nóstre. La 1821 nu ne-a sculat nicĭ biserica, nicĭ şcóla. Ce internaţională a venit pe acel timp peste noĭ? întrébă d-l Ionescu. Să luăm de subiect internaţionala moraleĭ şi să căutăm a descoperì ce fel de internaţională ne preocupă în momentele de faţă. De la 1825 până la 1848 am fost intraţĭ într'o epocă de amorţire; în plină activitate eraŭ numaĭ aceia carĭ se încercaŭ să ne dispute existenţa, viéţa nóstră. Eteriştiĭ luĭ Ipsilante ne ḑiceaŭ: Dacule (Dacheloi), scólă-te! In al cuĭ interes? Pentru cine ni se făceà apelul? Dacă ḑicem că de la 1821 datéză renascerea nóstră, sun-

tem ținuțĭ să ne uităm și la ceĭ de dincolo; dacă se dice că biserica de aicĭ stà în strînsă legătură cu cea de peste munțĭ, urméză să descoperim și legăturile în privința naționalitățiĭ. Nu se póte tractà un subiect de asemenea natură în abstracțiune, fără ca să ne dăm sémă de tot ce constitue proprietatea nóstră comună Terminând, d-l Ionescu dice, că este de părere a se luà orĭ-ce alt subiect afară de biserică, căcĭ internaționala eclesiastică nu jócă nicĭ un rol de la 1824 încóce. Așà fiind, nu ne rĕmâne decât a luà un subiect din istoria instituțiunilor nóstre contemporane.

D-l *D. Sturdza* presintă următorul titlu pentru subiectul propus: «*Biserica creștină ortodoxă din România și influența eĭ morală în evoluțiunea culturală a țĕrilor române de la începutul secoluluĭ până la 1891.*»

D-l *I. Kalinderu* declară, că iea asupră-șĭ amplificarea programuluĭ sĕŭ, care se va anexà ca suplement la proiectul de program.

Incheiându-se discuțiunea, se pune la vot propunerea d-lor Sturdza, Kalinderu și Xenopol de a se luà ca subiect pentru Premiul Adamachi: «*Biserica creștină ortodoxă din România și influența eĭ morală în evoluțiunea culturală a țĕrilor române de la începutul secoluluĭ nostru până la 1891*» și se primesce.

— Secțiunea decide a se supune plenuluĭ spre confirmare.

ȘEDINȚA DIN 5 MARTIE 1896.

Președința d-luĭ *I. Kalinderu.*

D-l Președinte pune în vederea Secțiuniĭ că la ordinea dileĭ sunt:

1) Fixarea subiectuluĭ pentru Premiul cincenal de leĭ 6.000 al Domnitoruluĭ Alexandru Ioan Cuza, care se va decerne în anul 1901.

2) Raportul d-luĭ Xenopol asupra studiuluĭ d-luĭ Dr. N. Iorga.

D-l *V. Babeș*, avênd cuvîntul, presintă o propunere în privința subiectuluĭ pentru indicatul premiŭ avênd cuprinsul următor: «*Premiul cincenal Alexandru Ioan Cuza, pentru o lucrare istorică-critică asupra chinezatelor și districtelor autonome românescĭ din Transilvania, Ungaria și Banat, însoțită în anexe de documente.*»

După o discuțiune urmată între membriĭ Secțiuniĭ, se pune la vot propunerea d-luĭ Babeș în cuprinsul de maĭ sus și se primesce cu unanimitate.

— Secțiunea decide a se recomendà plenuluĭ spre confirmare.

D-l *A. D. Xenopol* dă cetire raportuluĭ sĕŭ asupra studiuluĭ comunicat Academieĭ de d-l N. Iorga spre a fi publicat în *Analele* eĭ dimpreună cu documentele, încredințând prin al sĕŭ raport, anexat la acest proces-verbal, cum că scrierea este din cele maĭ interesante și în acelașĭ timp o amplificare însemnată a studiuluĭ publicat în «*Archiva Societățiĭ sciințifice și literare din Ieșĭ*» și merită a fi în *Analele Academieĭ.*

D-l *Gr. G. Tocilescu* este de părere, că lucrarea d-luĭ Iorga trebue despărțită, așà ca textul studiuluĭ să fie trecut în *Analele Academieĭ,* iar partea documentală trecută în colecțiunea Hurmuzaki.

D-l *D. Sturdza* observă, că în colecțiunea Hurmuzaki nu-șĭ póte avé loc publicarea acestor documente; este de idee însă, ca textul studiuluĭ să se publice în *Analele Academieĭ,* iar documentele în anexe, în partea memoriilor istorice.

D-l *V. Maniu* insistă, și cu acéstă ocasiune, a se luà mĕsurĭ de precauțiune, spre a fi la adăpost Academia de orĭ-ce surprinderĭ privitóre la pretențiunĭ de indemnitățĭ.

D-l *D. Sturdza* declară, că neapărat va fi prevenit d-l N. Iorga cum că Academia nu acordă nicĭ un fel de indemnitate pentru lucrărĭ publicate în *Analele* sale.

— Secțiunea, unindu-se cu părerea d-luĭ Sturdza, decide a se publicà lucrarea în *Anale,* iar documentele în anexe în partea memoriilor istorice, și a se supune plenuluĭ spre confirmarea decisiuniĭ luate.

Raportul d-luĭ A. D. Xenopol asupra studiuluĭ d-luĭ N. Iorga: «Contribuţiunĭ la istoria Munteniei în a doua jumătate a secoluluĭ XVI-lea.»

Cercetând studiul comunicat onorabileĭ Academiĭ de d-l N. Iorga şi care studiŭ are de obiect un numĕr de 35 de scrisorĭ preschimbate la sfîrşitul secoluluĭ XVI-lea, 1574—1599, între persóne princiare din Muntenia şi rudeniile lor din Italia, am onóre a vĕ raportà că acéstă corespondenţă este din cele maĭ interesante şi că scrisorile ce o constituesc sunt din cele maĭ preţióse documente ale istorieĭ Românilor pentru timpul indicat. Analisa d-luĭ Iorga, ce precédéză pe acele 35 de scrisorĭ, conţine un comentariŭ al lor, pe cât de erudit pe atât şi de interesant. Din el rees următórele puncte noue stabilite în istoria Românilor:

1) Intărirea faptuluĭ, ce resultă şi din rapórtele de Ambasadă publicate, că Alexandru II Domnul Munteniei erà un fiŭ natural al luĭ Mircea Ciobanul, şi nu din sângele Chiajneĭ.

2) Fixarea uneĭ genealogiĭ maĭ complete şi maĭ esacte a Mircescilor.

3) Lămurirea maĭ bine a relaţiunılor luĭ Mihnea cu Petru Cercel.

4) Stabilirea faptuluĭ că agenţiĭ luĭ Rudolf pe lângă Michaiŭ-Vitézul, fraţiĭ de Marini Paoli, eraŭ rude cu familia domnéscă din Muntenia, de óre-ce Ioan de Marini (Giovanni Zivani, «Siva» al documentelor românescĭ contemporane) se căsătorise cu Prepia-Esther, fiica Lucreţieĭ Frangopulo, sora Dómneĭ Ecaterina.

5) Fixarea de noue date biografice pentru multe notabilitățĭ muntene, precum Banul Mihalcea, ce se crede a fi fost originar din Chios, Iani Cantacuzino, socrul luĭ Michaiŭ-Vitézul.

6) Determinarea dateĭ când a murit Mihnea, Octobre 1601, şi nu cum se admiteà până acum, 1595.

7) Material noŭ pentru biografia luĭ Radu Mihnea.

8) Şi maĭ ales notiţe fórte însemnate asupra speculeĭ ce se făceà cu tronurile române şi care umpleà tóte scrisorile de la un capĕt la altul.

9) Date interesante asupra culturiĭ grecescĭ ce se încuibase în Muntenia de pe atuncĭ, asupra maĭ multor moravurĭ și obiceiurĭ ale timpuluĭ.

Scrierea d-luĭ N. Iorga e din cele maĭ interesante. Ea este o amplificare însemnată a celeĭ publicate în «*Archiva Societățiĭ sciințifice și literare din Iași*» (1) și merită a fi înscrisă în *Analele Academieĭ*.

ȘEDINȚA DIN 12 MARTIE 1896.

Președința d-luĭ *I. Kalinderu*.

D-l *I. Kalinderu* supune la apreciarea Secțiuniĭ suplementul desvoltător al programuluĭ relativ la «*Istoria bisericeĭ românc*», dându-ĭ cetire.

Istoria bisericeĭ ortodoxe române și a influențeĭ eĭ morale în evoluțiunea culturală a țĕrilor române de la începutul véculuĭ până la 1891.

Situațiunea bisericeĭ la începutul véculuĭ XIX-lea. Organisarea eĭ, mijlóce de cultură și nivel cultural, membri însemnațĭ prin rolul lor, atitudinea Rușilor față de călugăriĭ grecĭ din țéră. Ce s'a făcut sub domniile luĭ Caragea și Calimach (1812—1819) pentru biserică. A contribuit biserica la reforma legiuirilor? Juridicțiunile bisericescĭ sub aceștĭ doĭ Domnĭ (stare civilă, căsătoriĭ, divorțurĭ, judecata clericilor), legăturile dintre cler și bresle, studiate până la desființarea breslelor.

Cum a considerat biserica mișcarea Eteriștilor pe pămîntul românesc. A contribuit la înlăturarea domniilor fanariote? A înlesnit clerul din Muntenia mișcarea luĭ Tudor Vladimirescu? Prima încercare de secularisare la 1827, revenirea eĭ la 1828 după cererea Sultanuluĭ.

Pacea de la Adrianopole (1829), Protectoratul rusesc și efectele sale asupra bisericeĭ. Organisarea dată bisericeĭ prin Regulamentul Organic, 1828—1834, și continuările sale. Apreciarea eĭ. Participarea Episcopilor și Metropoliților la Adunările obștescĭ, studiată după isvóre.

Clerul sub domniile luĭ Alexandru Ghica și Gheorghe Bibescu (1834—1848) în Muntenia și sub Michaiŭ Sturdza în Moldova. Inființarea departamentuluĭ

(1) *Archiva*, VI (1895), p. 111.

bisericesc. Partea cleruluĭ la mişcarea de la 1848. Atitudinea principalilor chiriarchĭ în decursul mişcăriĭ şi după înfrîngerea eĭ.

Ce parte a luat clerul la societăţile literare, filarmonice, etc. înfiinţate până la 1848. Ce parte a luat clerul la lupta pentru Unire de la 1849 la 1858. Ce parte a luat la desfiinţarea robieĭ (evaluarea numĕruluĭ robilor mănăstirilor, bisericelor, etc. şi compararea stăriĭ acestora cu starea celor-lalţĭ robĭ), la desfiinţarea clăceĭ prin propagandă saŭ exemplu.

Biserica sub domnia luĭ Cuza. Numirea Episcopilor prin decret domnesc la 1865. Proteste, Scriban, Sofronie, Melchisedec. Secularisarea averilor bisericescĭ. Motivele carĭ aŭ inspirat-o şi persónele carĭ aŭ susţinut şi efectuat acéstă mĕsură. Atitudinea cleruluĭ. Istoricul secularisăriĭ, însoţit pe cât se póte de date statistice. Influenţa eĭ asupra vieţeĭ bisericescĭ. Folósele pentru stat, Eliminarea elementuluĭ străin Sinodul mixt.

Mesagiul din Iunie 1866 al Domnitoruluĭ Carol (promiţênd întórcerea la basele canonice). Autocefalia. Starea cestiuniĭ în trecut. Reluarea eĭ sub Cuza. Recunóscerea şi consacrarea eĭ de bisericele surorĭ.

Legile şi regulamentele organice de la 1866—1891 studiate din punctul de vedere al scopurilor urmărite, al resultatelor dobândite şi al completărilor saŭ îndreptărilor ce rĕmân de făcut.

Cultura în biserică. Prin ce erà representată până la 1812. Invĕţămîntul primar dat de dascălĭ şi preoţĭ până la organisarea acestuĭ învĕţămînt de către stat înainte de Unire. Tipografiile bisericescĭ. Bibliotecele bisericescĭ în momentul secularisăriĭ (cărţile lor se află la Biblioteca Statuluĭ). Seminariile, studiate în tóte fasele prin carĭ aŭ trecut până la 1891. Ródele date de Facultatea de teologie. Ca conclusiune: ce ameliorărĭ arată ca necesare experienţa făcută până la 1891.

Numĕrul (aproximativ) al preoţilor, călugărilor, etc. la principalele epoce dintre 1800 şi 1891. Causele numĕruluĭ exagerat de clericĭ pe la începutul secoluluĭ. A se studià, tot comparativ la diferite epoce, nivelul cultural şi moral al cleruluĭ, traiul şi rolul sĕŭ în societate. Biografiile clericilor însemnaţĭ, ca Veniamin Costache, Dositeiŭ, Melchisedec.

Comparaţiune a mersuluĭ bisericeĭ române cu acel al celor-lalte bisericĭ autocefale şi semi-autocefale de ritul rĕsăritén. (1) Relaţiunile morale şi culturale cu ele. Relaţiunile cu cele-lalte bisericĭ creştine (conferinţele de la Bonn, stăruinţele catolice pentru unire, etc.).

Artele în legătură cu biserica: *a*) Architectura, restaurările cele marĭ, bisericele noue, caracterisarea stiluluĭ; *b*) Pictura, renovaţiunea eĭ după stilul bizantin şi tradiţiunea naţională. Caracterisarea stiluluĭ bizantin ortodox în

(1) Lista lor se găsesce în *Boroianu*, Istoria bisericeĭ, pag. 568.

pictură din punctele de vedere tradiţional şi estetic; *c*) Progresele cântuluĭ bisericesc, compositoriĭ admişĭ în biserica nóstră; *d*) Artele ornamentale, vestminte, legătura cărţilor, mobilierul, obiectele cultuluĭ, etc.

Introducerea literilor romane, mişcarea literară bisericéscă studiată în principalele publicaţiunĭ şi reviste. Modificărĭ în limba întrebuinţată în scrierile religióse. Rolul Sinoduluĭ şi al Facultăţiĭ de teologie în desvoltarea literaturiĭ bisericescĭ.

Biserica şi simţemîntul naţional. Rolul cleruluĭ în viéţa naţională, studiat comparativ cu acel ce l are în acéstă privinţă clerul în cele-lalte ţĕrĭ locuite de Românĭ şi în alte ţĕrĭ ortodoxe.

Simţemîntul religios studiat ca conţinut, extensiune şi intensitate, la diferite epoce ale acestuĭ secol. Evoluţiunea acestuĭ simţemînt şi a ideilor morale.

D-l *V. A. Urechia* este de părere că suplementul, în întinderea ce i s'a dat desvoltăriĭ, devine prea împovărător pentru concurent şi nu lasă nimic iniţiativeĭ; aşà că cu greŭ s'ar puté decide chiar şi cel maĭ competinte în materie să se insinue la concurs. D-sa întrébă, dacă n'ar fi maĭ bine a se lăsà concurentuluĭ o maĭ mare latitudine în desvoltare, concentrându-se lucrarea asupra punctelor indicate în program, ast-fel precum aŭ fost votate de Secţiune şi admise de plenul Academieĭ.

Părintele *I M. Moldovanu* se declară pentru admiterea suplementuluĭ amplificativ, aşà precum se găsesce elaborat.

D-l *I. Kalinderu* nu se opune la modificările strict necesare şi este dispus a primì observaţiunile d-luĭ Urechia; d-sa, elaborând acest suplement, a ţinut să-şĭ îndeplinéscă însărcinarea luată asupră-şĭ.

D-l *A. D. Xenopol* ḑice, că suplementul desvoltator al d-luĭ Kalinderu este menit să serve la lucrarea subiectuluĭ numaĭ ca puncte de atins, lăsându-se la disposiţiunea concurentuluĭ lărgirea şi coordonarea materieĭ.

— Secţiunea, admiţênd părerea formulată de d-l Xenopol, decide a se ataşà la programul d-luĭ Kalinderu suplementul sĕŭ desvoltător, dimpreună cu conclusiunea formulată de d-l Xenopol şi primită de Secţiune.

Se pune în desbaterea Secțiuniĭ comunicarea facută Academieĭ de către d-l Xenopol, în calitate de mandatar al d-luĭ profesor Iorga, privitor la colecțiunea de raporturĭ emanată dela Consulul Prusieĭ reşedinte în Bucurescĭ între aniĭ 1817—1837.

D-l *A. D. Xenopol,* dând cetire comitiveĭ adresate Academieĭ, declară că d-l profesor Iorga depune la disposițiunea Academieĭ spre tipărire colecțiunea sa, adunată cu multă trudă și sacrificiĭ bănescĭ; că însemnătatea acesteĭ colecțiunĭ pentru istoria Românilor nu póte fi pusă la îndoială; că d-l Iorga nu pune nicĭ o condițiune, nu pretinde nicĭ o remunerare, dar face o simplă rugăminte, cerênd *a i se încredință corectura tiparuluĭ d-sale, în condițiunile în carĭ Academia încredințéză colectorilor atarĭ însărcinărĭ,* avêndu-se în vedere maĭ ales mulțimea notelor de mare însemnătate, dar fórte dificil de corectat.

D-l *V. Maniu* este de părere, cum că față maĭ ales cu situațiunea budgetară, ar fi de dorit să se restrîngă la strictul necesar publicațiunile de orĭ-ce opere și memoriĭ saŭ documente; că în ceea ce se atinge de corecturĭ, să se urmeze și cu colecțiunea d-luĭ Iorga precum s'a urmat, între altele, și cu mulțimea de documente destul de prețióse ale d-luĭ Coleg V. A. Urechia. Dacă este vorba a se publică colecțiunea Iorga în *Analele* și *Memoriile Academieĭ,* s'ar recere ca condițiune neînlăturabilă să ni se presinte un raport amănunțit asupra valoriĭ istorice ce va fi avênd pentru Românĭ vorbita colecțiune, spre a se puté rostì Secțiunea în deplină cunoscință despre însemnătatea eĭ. In casul însă, când colecțiunea d-luĭ Iorga ar fi să se publice în colecțiunea de Documente Hurmuzaki, cu din sumele destinate pentru publicarea acesteĭ speciĭ de documente, evident că rĕmâne la disposițiunea și în rĕspunderea comisiuniĭ respective, iar nu a Delegațiuniĭ, căreia-ĭ sunt încredințate numaĭ fondurile Academieĭ.

D-l *V. A. Urechia* declară, că este pentru tipărirea colecțiuniĭ d-luĭ profesor Iorga; nu póte admite însă cererea de a se plăti din budgetul Academieĭ pentru corectură; ar fi de dorit ca d-l Iorga și alțĭ tinerĭ să urmeze exemplul d-sale, care și-a corectat singur

volume întregĭ de documente tipărite de Academie, fără a fi pretins o centimă pentru corectură.

Părintele *I. M. Moldovanu* dice, că din experiență s'a constatat cum că numaĭ autorul uneĭ opere saŭ proprietarul și adunătorul de documente sunt în stare a face o bună corectură; așà fiind, este de părere a se încuviințà cererea d-luĭ profesor Iorga în ceea ce privesce corectura; nu este însă de părere a se admite publicațiunea de note, apreciărĭ saŭ adnotațiunĭ, de óre-ce documentele se publică în regulă, afară de rare excepțiunĭ, în absolută isolațiune de orĭ-ce note și comentariĭ.

D-l *I. Kalinderu* nu e de părere a se acordà rĕsplată pentru manuscripte, memoriĭ saŭ colecțiunĭ de documente cedate Academieĭ spre tipărire, și cu atât maĭ puțin față cu situațiunea budgetară din acest an. De asemenea, nu póte fi nicĭ pentru retribuțiunea corecturiĭ; recunósce dimpreună cu Părintele Moldovanu că notele nu trebuesc publicate cu documentele și că cea maĭ bună corectură se face de către autorul manuscriptelor saŭ de proprietarul colecțiunilor. S'ar puté cu tóte acestea indemnisà d-l Iorga pentru sacrificiile bănescĭ și munca depusă cu culegerea documentelor și facerea corecturiĭ, dându-i-se în deplină proprietate un însemnat numĕr de exemplare din colecțiunea tipărită. Conchide prin a propune să se întrebe d-l Iorga dacă renunță la remunerare, atât pentru corectarea tiparuluĭ, cât și pentru cedarea colecțiuniĭ, mulțumindu-se cu un numĕr însemnat de exemplare ce i s'ar da în deplină proprietate. In casul afirmativ, să fie rugat d-l Coleg Xenopol a studià minuțios piesele din colecțiune și a ne da un raport asupra valoriĭ istorice a documentelor.

D-l *Al. Papadopol-Calimach* doresce să cunóscă valórea istorică a colecțiuniĭ ce se oferă Academieĭ spre publicare, pentru a se puté pronunțà Secțiunea; nu este pentru publicarea de note saŭ adnotațiunĭ, ele nu pot fi admise în colecțiunea Hurmuzaki de documente.

D-l *A. D. Xenopol* împărtășesce vederile Părinteluĭ Moldovanu, susținênd că o bună corectură se face numaĭ de autor saŭ colector; nu crede că s'ar puté rĕspunde scopuluĭ, publicându-se documente fără

note și adnotațiunĭ; în cât pentru remunerare, observă că munca cuvine-se a fi resplătită și cererea modestă a d-luĭ Iorga se mărginesce la retribuțiunea corecturiĭ numaĭ în condițiunile usitate.

D-l *V. Babeș* este pentru publicarea colecțiuniĭ presentate Academieĭ, dar după a sa credință, cu greŭ se va puté efectuà în cursul acestuĭ an; ar fi de dorit, ḑice d-l Babeș, ca d-l Iorga să se mulțuméscă cu un numĕr de exemplare drept remunerare pentru corectura și cesiunea colecțiuniĭ. In cât pentru publicarea de note și adnotațiunĭ, se unesce cu părerea emisă de Părintele Moldovanu.

D-l *N. Ionescu* declară, că este străin de tot ce se făptuesce în administrațiunea Academieĭ; trecênd la colecțiunea pusă în desbaterea Secțiuniĭ, observă, că dacă va fi ca ea să se publice în seria documentelor Hurmuzaki fără a se face apel la fondurile Academieĭ, nu am avé alt ceva de facut decât să o recomendăm pur și simplu plenuluĭ spre publicare, în urma unuĭ raport asupra valoriĭ eĭ istorice. Recunosce că cel ce oferă documente are dreptul să pună și condițiunĭ, rĕmânênd Academieĭ să le priméscă saŭ nu. In cât pentru retribuire, d-sa este de părere a nu se remunerà colectorul de documente, căcĭ Academia nu face negoț; convine însă a se pune la dispozițiunea d-luĭ Iorga în deplină proprietate un numĕr de exemplare, ca rĕsplată pentru corectură, în casul de a se însărcinà însușĭ d-sa cu acésta. Până acum s'a urmat în acéstă privință o cale cu totul greșită; doresce ca pe viitor să se părăséscă usurile din trecut, fórte prejudițióse, de óre-ce fondurile Academieĭ nu se pot aruncà fără rĕspundere și nu putem luà noĭ rĕspunderea asupra nóstră, încuviințând, fie și prin tăcere, asemenea procedărĭ.

— Inchiḑêndu-se desbaterile, Secțiunea decide a se transformà opiniunea d-luĭ I. Kalinderu în propunere și a se supune plenuluĭ ca un conclus al Secțiuniĭ.

Cuprinsul propuneriĭ formulate este următorul:

«*Propunere.*

«Să fie întrebat d-l Iorga, dacă în fața situațiuniĭ bugetare în care se află Academia, renunță d-sa la indemnisare pentru co-

rectura și cesiunea colecțiunii, și în cas afirmativ, să fie rugat d-l Xenopol a face un raport asupra valorii documentelor oferite de d-l Iorga».

—Asupra cărții d-lui Burada intitulată: «*Scurtă privire istorică asupra Bisericii Maicei Domnului din Lemberg, de Eugeniu Vorobchievici*», depusă plenului Academiei și remisă Secțiunii istorice spre examinare, punêndu-se în desbatere, Secțiunea a decis a se încredință d-lui Coleg V. A. Urechia, cu rugare de a studià cuprinsul cărții și a presentà Secțiunii în cursul anului un raport asupra valorii ce va fi avênd ea pentru biserica română, rĕmânênd a se luà la timp o decisiune pe basa resultatului ce ni-l va înfățișà raportul.

ȘEDINȚA DIN 19 MARTIE 1896.

Președința ad-hoc a d-lui *V. Babeș*.

Se propune a procede la alegerea biuroului pentru anul 1896—1897.

— Secțiunea a reales pe d-l *I. Kalinderu* de Președinte și pe d-l *A. D. Xenopol* Vice-Președinte pentru anul 1896—1897.

SECŢIUNEA SCIINŢIFICĂ

Raport presentat Academieĭ la 16 Februarie 1896.

Secţiunea sciinţifică, luând în cercetare lucrările d-luĭ Ştefan Hepites: *Cutremurele de pămînt în România în aniĭ 1894 şi 1895 st. n.*, precum şi *Materiale pentru climatologia Românieĭ*. III. *Durata de strălucire a sóreluĭ la Bucurescĭ*, a găsit că ambele aceste lucrărĭ presintă importanţa lor şi prin urmare merită a fi publicate în *Analele Academieĭ.*

ŞEDINŢA DIN 24 FEBRUARIE 1896.

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

In discuţiune se află regularea fonduluĭ şi Premiuluĭ Anastasie Fĕtu şi formularea Premiuluĭ Adamachi.

Se deschide discuţiunea în privinţa moduluĭ de punere al premiuluĭ instituit prin donaţiunea Anastasie Fĕtu.

Acest fond de 10.000 leĭ s'a depus la 1882 şi a produs până astădĭ, prelevându-se cele 15°/₀ pentru cheltuelile generale ale Academieĭ conform Regulamentuluĭ, leĭ 5.000.

D-l *Sp. Haret* este de părere, ca cu suma de 5.000 leĭ, provenită din dobândile fonduluĭ de 10.000 leĭ, să se institue un premiŭ chiar de acum.

D-l *Gr. Ştefănescu* dice, că dacă am da aceştĭ 5.000 leĭ de acum ca premiŭ, ar trebuĭ să aşteptăm alţĭ 14 anĭ, până să putem da un al doilea premiŭ. D-sa este de părere, ca acéstă sumă să se

capitaliseze și să așteptăm până ce capitalul se va face de 20.000 saŭ 25.000 leĭ, și atuncĭ din venitul luĭ am puté da maĭ dese și maĭ multe premiĭ.

D-l *N. Kretzulescu* dice, că nu trebue să ne preocupăm când vom maĭ da alt premiŭ; avem acum 5.000 leĭ, să punem acest premiŭ, și apoĭ vom vedé ce maĭ este de făcut.

D-l *Sp. Haret* nu împărtășesce acéstă părere; d-sa, revenind asupra primeĭ părerĭ, propune a se capitalisà aceștĭ 5.000 leĭ cu fondul primitiv de 10.000 leĭ, și cu venitul de la aceștĭ 15.000 leĭ să facem premiul instituit de Fětu.

D-l General *St. Fălcoianu* dice, că propunerea d-luĭ Haret schimbă voința donatoruluĭ.

D-l *P. Poni* este de părere, că acéstă capitalisare nu schimbă nicĭ decum voința luĭ Fětu, căcĭ fondul de 10.000 leĭ rěmâne intact, conform voințeĭ sale; noĭ nu facem decât să mărim acest fond.

D-l *N. Kretzulescu* menține părerea sa, ca conformându-ne cu donațiunea să nu ne ocupăm la ce interval maĭ avem să maĭ dăm alt premiŭ și să punem chiar de acum un subiect la concurs.

— In urma acestor diferite propunerĭ, Secțiunea a decis a se însărcinà d-l Haret să facă calculele trebuinciόse, spre a vedé carĭ din aceste treĭ propunerĭ, a d-luĭ Kretzulescu, a d-luĭ Ștefănescu saŭ a d-luĭ Haret, este maĭ avantagiósă.

— In privința Premiuluĭ Adamachi se propun maĭ multe subiecte, dar nicĭ unul nu este ales, ci rěmâne ca membriĭ Secțiuniĭ să maĭ cugete la subiecte de propus.

D-l *Dr. Babeș* propune, ca pentru Premiul Lazăr să se pue și un subiect de medicină.

D-l *Gr. Ștefănescu* dice, că s'aŭ maĭ pus asemenea premiĭ și că chiar *Igiena țěranuluĭ,* pe care am premiat'o anul trecut cu Premiul Lazăr, este un premiŭ de medicină.

ŞEDINŢA DIN 2 MARTIE 1896.

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni*.

D-l *Sp. Haret* dă sémă de calculele, cu carĭ a fost însărcinat în şedinţa precedentă, în privinţa modulu̮ de instituire al Premiuluĭ Anastasie Fĕtu.

D-sa reamintesce cele treĭ propunerĭ din şedinţa precedentă:

1) Ca ceĭ 5.000 leĭ proveniţĭ din dobânda fonduluĭ de 10.000 leĭ aĭ donaţiuniĭ Fĕtu să serve chiar de acum pentru instituirea unuĭ premiŭ, rĕmânênd ca fondul primitiv de 10.000 leĭ să producă alţĭ 5.000 leĭ la fie care 14 anĭ, carĭ să serve pentru un noŭ premiŭ, şi aşà din 14 în 14 anĭ.

2) Ca întregul fond actual de 15.000 leĭ, capital şi dobândă, să se capitaliseze şi din venitul luĭ să se publice premiĭ.

3) Ca actuala sumă de 15.000 de leĭ să se lase să créscă până la 25.000 de leĭ, şi de atuncĭ numaĭ venitul acestuĭ capital să se întrebuinţeze la premiĭ.

D-l Haret, pentru ca calculele sale să aibă o basă certă şi pentru a comparà valórea acesteĭ treĭ sisteme, a calculat numĕrul premielor ce s'ar puté da după fie-care din aceste treĭ sisteme într'o periódă de 100 de anĭ, adecă până la 1982.

1) După primul sistem, în intervalul acesta s'ar puté da *12 premiĭ*, de câte 3.000 leĭ, cu o periódă de *$8^1/_2$ anĭ*. Primul premiŭ s'ar puté publicà chiar de acum.

2) După cel de al doilea sistem, s'ar puté da *17 premiĭ*, de câte 3.000 de leĭ, cu o periódă de *5 anĭ*. Primul premiŭ s'ar puté publicà chiar de acum.

3) După al treilea sistem, s'ar puté da *23 de premiĭ*, de câte 3.000 leĭ, cu o periódă numaĭ de *3 anĭ*. Primul premiŭ s'ar puté publicà peste 17 anĭ, adecă la 1913.

— Secţiunea, deşi recunósce că cel de al treilea sistem este maĭ avantagios, pentru că s'ar da maĭ multe premiĭ, adecă 23, şi numaĭ la intervale de 3 anĭ, totuşĭ, avênd să aştepte încă 17 anĭ până

să dea primul premiŭ, a admis ceĭ de al doilea sistem și a rĕmas ca, dacă și plenul aprobă acéstă regulare, Secțiunea să formuleze subiectul de premiŭ.

ȘEDINȚA DIN 14 MARTIE 1896.

Președința d-luĭ *P. Poni*.

D-l *Gr. Ștefănescu* dice, că în ședința de la 2 Martie s'a decis modul cum să se reguleze darea premielor Anastasie Fĕtu, dar nu s'a hotărît ce este de făcut cu premiul care ar rĕmâné nedat într'un an, din lipsă de o lucrare meritorie; d-sa este de părere ca acest premiŭ să se adaogă la capitalul primitiv de 10.000 leĭ, și ast-fel, mărindu-se capitalul, și dobânda va fi maĭ mare.

— Secțiunea primesce acéstă propunere.

D-l *Gr. Ștefănescu* maĭ adaoge, că de vreme ce noĭ regulăm pentru prima óră acest premiŭ, am puté prevedé divisibilitatea luĭ, după împrejurărĭ și în proporțiune cu valórea lucrărilor ce ar intrà la concurs; ast-fel că am puté da douĕ saŭ maĭ multe.

D-l Dr. *I. Felix* dice, că premiul nu ar puté fi divisat decât pe jumătate.

D-l *Gr. Ștefănescu* rĕspunde, că premiul s'ar puté divisà în douĕ, dând fie-căruia câte 1.500 leĭ, dar s'ar puté divisà și alt-fel, cum de ex. dându-se unuia 2 000 leĭ și celuĭ-lalt 1.000 leĭ, după valórea lucrărilor, saŭ s'ar puté face și în alte proporțiunĭ.

D-l General *St. Fălcoianu* nu este de părere a se împărți premiul, fiind-că prin acésta s'ar încuragià mediocritățile.

D-l *P. S. Aurelian* nu este de părerea d-luĭ Fălcoianu, căcĭ pe mediocritățĭ nu le poțĭ oprì de a venì la concurs chiar și dacă premiul ar fi indivisibil; este bine, ca atuncĭ când avem douĕ lucrărĭ de óre-care valóre, iar nu mediocritățĭ, și carĭ ar merità încuragiare, să putem să divisăm acest premiŭ.

D-l *P. Poni* admite și d-sa divisibilitatea, numaĭ voesce să scie dacă donațiunea nu ne opresce de la acésta, cum se întîmplă cu Premiul Năsturel-Herĕscu, care opresce în mod absolut divisarea luĭ. D-l Poni cetesce actul de donațiune; din el se vede că decisiunea Secțiuniĭ de a se capitalisà premiul nedat este în conformitate cu dispositiunile donatoruluĭ, că în privința divisibilitățiĭ premiuluĭ donațiunea nu dice nimic și că prin urmare resultă, că în anume casurĭ putem divisà acest premiŭ.

— Secțiunea admite și divisibilitatea premiuluĭ.

D-l *Gr. Ștefănescu* pune în vederea Secțiuniĭ că acum că modul de decernere al Premiuluĭ A. Fĕtu este regulat, trebue să hotărîm subiectul premiuluĭ care este de pus la concurs pentru anul 1901. D-sa propune ca acest subiect să fie «*Descrierea fauneĭ ichtiologice a Românieĭ.*»

D-l *P. S. Aurelian* dice, că donatorul cere ca primul premiŭ să fie dat pentru o *chartă sciințifică,* și cum în privința pescilor nu avem încă documentele trebuinciόse, nu putem cere o chartă ichtiologică. D-sa propune ca subiect lucrarea uneĭ *Charte agronomice,* pentru care sunt destule documente și concurentul cu muncă ar puté face o bună lucrare.

D-l *N. Krețulescu* dice, că d-l Aurelian a specificat bine intențiunile donatoruluĭ și se unesce cu propunerea sa.

— «*Charta agronomică a Românieĭ*» se admite ca subiect pentru Premiul A. Fĕtu. Rĕmâne ca d-l Aurelian să formuleze programul.

In privința Premiuluĭ Adamachi, d-l *P. Poni* propune maĭ multe cestiunĭ: *Studiul Alcoolismuluĭ,* al *Pelagreĭ,* al *Sifilisuluĭ,* la carĭ d-l *Dr. I. Felix* maĭ adaoge *Studiul asupra paludismuluĭ* și d-l *N. Krețulescu, Abusul scrierilor.*

— In fața acestor diferite propunerĭ, se hotărĕsce ca membriĭ Secțiuniĭ să maĭ cugete, căreia din aceste cestiunĭ să dea preferință, și rĕmâne a se determinà subiectul în ședința viitóre.

D-l *Gr. Ștefănescu* pune în vederea Secțiuniĭ, că s'a trimis de

plen în studiul Secţiuniĭ lucrările d-lor St. C. Hepites: *Materiale pentru climatologia Românieĭ. IV. Clima Sinaiĭ* și V. *Plóia în România* și a d luĭ Dim. Negreanu: *Câte-va observaţiunĭ asupra mașineĭ electro-statice a luĭ Wimshurst.*

— După ce s'a luat cunoscinţă de aceste lucrărĭ, Secţiunea decide a se publicà în *Analele Academieĭ.*

Raport presentat Academieĭ la 16 Martie 1896.

Secţiunea știinţifică, în ședinţele sale de la 28 Februarie, 2 și 14 Martie, a luat în cercetare regularea Premiuluĭ Anastasie Fĕtu și, în urma discuţiunilor urmate, discuţiunĭ carĭ s'aŭ consemnat în anume procese-verbale, a ajuns la următórele conclusiunĭ, pe carĭ le supune aprobăriĭ d-vóstre:

1) Suma de 5.000 leĭ, provenită din venitul celor 10.000 leĭ donaţĭ de rĕposatul An. Fĕtu, să se capitalizeze, și din venitul celor 15.000 leĭ să se publice, din 5 în 5 anĭ, câte un premiŭ de 3.000 leĭ.

2) Dacă în vre-un an premiul nu se va decerne, suma de 3.000 leĭ să se adaogă la capitalul de 15.000 leĭ.

3) Secţiunea este de părere, ca, de vreme ce donatorul nu pune nicĭ o restricţiune, premiul să se pótă eventual subdivisà proporţional cu valórea lucrărilor ce ar intrà la concurs, când comisiunea însărcinată cu cercetarea acelor lucrărĭ ar găsì că două saŭ maĭ multe din ele ar merità să fie încuragiate.

4) Subiectul ales pentru primul premiŭ, care se va da la 1901, să fie «*Charta agronomică a Românieĭ.*»

D-l Aurelian a fost însărcinat să formuleze programa acestuĭ premiŭ.

5) În ședinţa de la 14 Martie, Secţiunea a maĭ decis ca lucrările Colegilor noștri corespondenţĭ: ale d-luĭ St. C. Hepites: *Materiale pentru*

climatologia Românieĭ. IV. Plóia în România și *V. Clima Sinaieĭ*, și a d-luĭ Dimitrie Negreanu: *Câte-va observațiunĭ asupra mașineĭ electrice a luĭ Wimshurst*, merită să fie publicate în *Analele Academieĭ.*

Raport despre ședința de la 19 Martie 1896.

Secțiunea sciințifică a hotărît în ședința sa de astădĭ, ca biuroul Secțiuniĭ să rĕmâe cel de anul precedent, adecă d-l *P. Poni* Președinte, d-l General *St. Fălcoianu* Vice-Președinte.

Ea a hotărît, ca pentru Premiul Adamachi din 1900 să se pună la concurs «*Studiĭ asupra Pelagreĭ*». D-l Dr. Felix va face programa amănunțită.

Pentru Premiul Lazăr din 1901, ea a hotărît ca să se pună la concurs «*Fauna ichtiologică a Românieĭ*», după programa următóre:

Fauna ichtiologică a Românieĭ.

Autorul va avé să facă:

1. Descrierea genurilor și specielor de pescĭ carĭ trăesc în apele Românieĭ din diferitele sale regiunĭ, făcênd representațiunea lor în desemn, saŭ cel puțin în fotografie.
2. Va arătă carĭ din aceste specie sunt migratóre și la ce epocă fac migrațiunile lor.
3. Va arătă care este epoca și modul cum aceste specie depun ouĕle lor.
4. Va arătă starea actuală a industrieĭ pescărieĭ în România, din punctul de vedere technic și economic.

Secțiunea hotărĕsce, ca alegerea unuĭ membru în locul vacant din acéstă Secțiune să se amâne pe anul viitor.

COMISIUNEA FINANCIARĂ

I. — *Raportul Cassierului-comptabil asupra operaţiunilor casseĭ şi asupra stăriĭ fondurilor Academieĭ Române în anul 1895—96.*

I.

Am onóre a presentà situaţiunea provisorie a Comptabilităţiĭ şi a Casseĭ pe exerciţiul 1895—96 până la 18 Februarie, avênd a presentà pe cea definitivă la încheiarea acestuĭ an budgetar.

A. Din veniturile însemnate în budget de	L.	239.392,15
s'a incassat până acum suma de	»	176.115,45
şi aŭ rĕmas veniturĭ neincassate de	L.	63.276,70

şi anume:

1. *Vĕrsămîntul Zappa* pe anul 1893—94 de	L. 11.750,—		
» » » » 1894—95 »	» 11.750,—		
» » » » 1895—96 »	» 11.750,—	L.	35.250,—
2. *De la Fondul Otteteleşanu*, prelevările de 15°/₀ aŭ fost prevĕḑute cu suma de	L. 16.041,20		
din carĭ s'aŭ incassat până acum . . .	» 8.000,—		
Şi a rĕmas rest de incassat încă		L.	8.041,20
3. *Dela Fondul Năsturel-Herĕscu*:			
Moşia Năsturel, restul câştiuluĭ 26 Octobre 1895	L. 1.635,50		
» » câştiul de 23 Aprilie 1896 . .	» 12.950,—		
» Lămotescĭ, rest din exploatarea în regie .	» 3.225,—		
» » câştiul de 23 Aprilie 1896 arenda nouă.	» 2.175,—	L.	19.985,50
Suma de sus . . .		L.	63.276,70

Din aceste sume sunt de incassat:

1. *Vĕrsămîntul Zappa* de . . . . L. 35.250,—
2. *Prelevările de la Fondul Otteteleșanu.* . . . » 8 041,20
3. *Năsturel-Herĕscu:*

Moșia Năsturel, restul câștiuluĭ de Octobre 1895 . . . . L. 1 635,50
Idem câștiul 23 Aprilie 1896 . . » 12.950,—
Moșia Lămotescĭ, rest din căutarea în regie, despăgubire de la fostul arendaș. . . . . » 2.500,—
Câșt. 23 Aprilie 1896, arenda nouă » 2.175,— L. 19.260,50 L. 62 551,70

iar suma nerealisabilă din purtarea în regie a moșieĭ Lămotescĭ, rĕmasă în anul trecut nearendată, se va scădé din comptul Excedent, ... » 725,—
după cum se va vedé maĭ jos sub *C.*

B. Situațiunea budgetuluĭ de cheltuelĭ este următórea:

		Votat		Cheltuit		Rĕmas
Litera a	L.	21.460,—	L.	20.920,—	L.	540,—
» b	»	7 880,—	»	7.880,—	»	—,—
» c	»	1.000,—	»	1.000,—	»	—,—
» d	»	2 400,—	»	2.200,—	»	200,—
» e	»	3.300,—	»	3.300,—	»	—,—
» f	»	44.880,—	»	41.140,—	»	3.740,—
» g	»	420,—	»	—,—	»	420,—
» h	»	4.400,—	»	4.372,60	»	27,40
» i	»	400,—	»	400,—	»	—,—
» j	»	1.500,—	»	1.500,—	»	—,—
» k	»	1.000,—	»	432,10	»	567,90
» l	»	2.000,—	»	1.404,65	»	595,35
» m	»	3.500,—	»	2.350,50	»	1.149,50
» n	»	1 800,—	»	1.789,85	»	10,15
» o	»	5.000,—	»	5 000,—	»	—,—
» p	»	5.000,—	»	5.000,—	»	—,—
» q	»	4 000,—	»	4 000,—	»	—,—
» r	»	1 500,—	»	1 500,—	»	—,—
» s	»	3 000,—	»	—,—	»	3 000,—
De reportat . . .	L.	114.440,—	L.	104 189,70	L.	10 250,30

		Votat		Cheltuit		Rĕmas
Report . . .	L.	114.440,—	L.	104.189,70	L.	10.250,30
Litera t	»	756,50	»	756,50	»	—,—
» u L. 3.000,—	»					
» v 3.000,—	»	6.000,—	»	6 000,—	»	—,—
» w	»	6.000,—	»	6.000,—	»	—,—
» x	»	3.216,—	»	3.216,—	»	—,—
» y	»	12.041,20	»	12.041,20	»	—,—
» z	»	2 000,—	»	906,—	»	1.094,—
» aa.	»	1.500,—	»	—,—	»	1.500,—
» bb.	»	5.778,—	»	5.777,80	»	—,20
» cc.	»	1 000,—	»	—,—	»	1.000,—
» dd.	»	1.000,—	»	—,—	»	1.000,—
» ee.	»	1.000,—	»	—,—	»	1.000,—
» ff.	»	2.000,—	»	2 000,—	»	—,—
» gg.	»	8 500,—	»	8.500,—	»	—,—
» hh.	»	2 000,—	»	1.603,35	»	396,65
» ii.	»	3.500,—	»	1.700,—	»	1 800,—
» jj.	»	7 168,—	»	7.168,—	»	—,—
» kk.	»	3.000,—	»	3.000,—	»	—,—
» ll.	»	3.879,60	»	3.879,60	»	—,—
Total . .	L	184 779,30	L.	166.738,15	L.	18.041,15

De unde se vede că s'a cheltuit maĭ puţin din budgetul cheltuelilor cu . . . . L. 18.041,15

Acì este de observat, că în budgetul actual s'aŭ prevĕḑut la articolele maĭ jos însemnate sume neîndestulătóre trebuinţelor; rĕmâne deci a se înscrie maĭ mult în budgetul anuluĭ viitor la următórele articole:

1. Diurnele şedinţelor ordinare, diurna pe 6 şedinţe trecute	L.	1.420,—
2. Achisiţiunĭ, monete şi chrisóve	»	107,50
3. Intreţinerea şi repararea localuluĭ Academieĭ	»	232,35
4. Cărţĭ cumpĕrate	»	134,05
5. Anale.	»	11.108,80
6. Hronicul luĭ D. Cantemir	»	350,—
7. Documente publicate din fondul Princeseĭ Alina Ştirbeĭ .	»	5.344,—
Total . . .	L.	18.696,70

Afară de aceste sume regulate prin procese-verbale, maĭ rĕmân şi alte sume, carĭ se vor luà în vedere la întocmirea budgetuluĭ pe anul viitor 1896—97.

C. Comptul excedent este următorul :

1. Incassarea extraordinară a cheltuelilor de judecată de la administrațiunea succesiuniĭ Zappa.		L.	150,—
2. S'a înscris de la fondul Craiovén suma premiuluĭ decernut în anul curent, după cum se vede sub *G* . . .		»	1.500,—
3. S'a incassat restul din vîndarea medalielor G. Barițiŭ, cum se vede sub *N*		»	721,05
Suma . . .		L.	2.371,05
De acì se scade:			
1. Suma resultată maĭ puțin din vîndarea publicațiunilor Academieĭ, după cum s'a prevědut în budgetul anuluĭ curent	L. 14,05		
2. Suma din venitul moșieĭ Lămotescĭ declarată neincassabilă sub *A*	» 725,—	L.	739,05
și rĕmâne excedent curat de		L.	1.632,—
lângă care se adaoge suma cheltuită maĭ puțin din budgetul cheltuelilor arătat sub *B*		»	18.041,15
Total . . .		L.	19.673,15

Notă. — Avênd în vedere că din acéstă sumă se vor maĭ face plățĭ până la închiderea anuluĭ budgetar, ea va scădé cu aproximațiune de la L. 14.000,— până la L. 13.500,—

D. Fondurile Academieĭ în efecte depuse la Banca Națională sunt tot acele din anul trecut:

Neputêndu-se incassà vĕrsămîntul Zappa pe 3 anĭ din urmă în sumă de	L.	35.250,—
și restul prelevărilor de la fondul Otteteleșanu de . .	»	8.041,20
Total . . .	L.	43.291,20

nu s'a putut efectuà capitalisarea saldurilor în efecte la următórele fondurĭ:

1.	La Fondul Cuza	sald de	L.	4.759,45
2.	» » Năsturel Herĕscu	» »	»	12.283,60
3.	» » A. Fĕtu	» »	»	3.096,—
4.	» » G. Lazăr	» »	»	5.299,20
5.	» » Eliade-Rădulescu	» »	»	5.293,25
6.	» » G. San-Marin	» »	»	2.084,—
7.	» » Hagi-Vasile	» »	»	1.783,75
8.	» » Neuschotz	» »	»	4.690,05
9.	» » Bodescu	» »	»	1.322,80
		Total	L.	40.612,10

Notă. Deși în anul curent 1895—96 s'a putut incassà vĕrsămîntul Zappa pe anul 1892—93 în sumă de L. 11.750, totușĭ în imposibilitatea de a se incassà tóte veniturile, după cum se vede sub *A*, a trebuit ca aceștĭ banĭ să se întrebuințeze la diferite cheltuelĭ, spre a nu se maĭ face împrumuturĭ nouă.

E. Iată situațiunea fondurilor:

1. Fondul Zappa.

				nominal	peste nominal
59 titl. rentă amortis. de 5%	a	L. 5.000,—	L.	295.000,—	—
4 » » »	» 5% »	» 500,—	»	2.000,—	—
11 acțiunĭ de Banca Națională	»	» 500,—	»	5.500,—	L. 9.866,80
Total			L.	302 500,—	L. 9.866,80

2. Fondul Cuza.

6 titl. rentă amortis. de 5%	a	L. 5.000,—	L.	30.000,—
$23^{2}/_{5}$ oblig. municipale	» 5% »	» 500,—	»	11.700,—
1 scris func. rural	» 5% »	» 1.000,—	»	1.000,—
2 » » »	» 5% »	» 100,—	»	200,—
Total			L.	42.900,—

3. Fondul Economiilor.

18 titl. rentă amortis. de 5%	a	L. 5.000,—	L.	90.000,—	—
3 » » »	» 5% »	» 500,—	»	1.500,—	—
46 oblig. municipale	» 5% »	» 500,—	»	23.000,—	—
1 acțiune de Banca Națională .	»	» 500,—	»	500,—	L. 600,—
Total			L.	115.000,—	L. 600,—

4. Fondul Năsturel-Herĕscu.

2 titl. rentă amortis de 5%	a	L. 5.000,—	L.	10.000,—	—
4 » » »	» 5% »	» 500,—	»	2.000,—	—
30 oblig. municipale	» 5% »	» 500,—	»	15.000,—	—
10 acțiunĭ de Banca Națională	»	» 500,—	»	5.000,—	L. 9.031,65
Total			L.	32.000,—	L. 9 031,65

5. *Fondul Chițu.*

		nominal	peste nominal
1 acțiune de Banca Națională . a L. 500,—		L. 500,—	L. 912,50
	Total	L. 500,—	L. 912,50

6. *Fondul Daniel*

28 oblig. de stat de . 6% a L. 500,—		L. 14 000,—
2 » municipale » 5% » » 500,—		L. 1.000,—
	Total	L. 15.000,—

7. *Fondul Anastasie Fĕtu.*

2 titl. rentă amortis. de 5% a L. 5.000,—		L. 10.000,—
10 oblig. municipale » 5% » » 500,—		» 5.000,—
	Total	L. 15 000,—

8. *Fondul G. Lazăr.*

6 scris. funciare rurale de 5% a L. 1.000,—		L. 6.000,—
71 oblig. municipale . » 5% » » 500,—		» 35 500,—
	Total	L. 41 500,—

9. *Fondul Eliade-Rădulescu*

6 scris. funciare rurale de 5% a L 1 000,—		L. 6.000,—	—
23 oblig. municipale . » 5% » » 500,—		» 11.500,—	—
2 acțiunĭ de Banca Națională » » 500,—		» 1 000,—	L. 1.200,—
	Total	L. 18.500,—	L. 1.200,—

10. *Fondul G. San-Marin.*

2 titl. rentă amortis. de 5% a L. 5.000,—		L. 10.000,—
4 oblig. municipale » 5% » » 500,—		» 2.000,—
	Total	L. 12.000.—

11. Fondul D. Hagi-Vasile

		nominal	peste nominal
$39\,^{3}/_{5}$ oblig. municipale de 5% a L. 500,—	L.	19 800,—	
Total	L.	19 800,—	

12. Fondul Neuschotz.

50 oblig. municipale de 5% a L. 500,—	L.	25.000,—
Total	L.	25.000,—

13. Fondul Bodescu.

13 oblig. municipale de 5% a L. 500,—	L.	6.500,—
Total	L.	6.500,—

14. Fondul Ioan Fĕtu.

137 oblig. municipale de 5% a L	500,—	L.	68.500,—		—
47 scris. func. urb Iașĭ » 5% » »	1 000,—	»	47.000,—		—
13 » » » » » 5% » »	100,—	»	1.300,—		—
86 acțiunĭ de Banca Națională » »	500,—	»	43 000,—	L.	47.533,80
Total		L.	159.800,—	L.	47.533,80

15. Fondul Principesa Alina Știrbeĭ.

3 titl. rentă română de 5% a L.	2.000,—	L.	6.000,—
188 » » » » 5% » »	500,—	»	94.000,—
5 » » amortis. » 5% » »	20.000,—	»	100.000,—
Total		L.	200.000,—

Resumatul fondurilor aicĭ notate:

			nominal	peste nominal	total
1.	*Fond. Zappa*	efecte de L.	302.500,—	L. 9.866,80	L. 312.366,80
2.	» *Cuza*	» » »	42.900,—	» —,—	» 42.900,—
3.	» *Economiilor*	» » »	115.000,—	» 600,—	» 115.600,—
4.	» *Năst.-Herĕscu*	» » »	32.000,—	» 9.031,65	» 41.031,65
5.	» *Chițu*	» » »	500,—	» 912,50	» 1 412,50
6.	» *Daniel*	» » »	15.000,—	» —,—	» 15.000,—
7.	» *A. Fĕtu*	» » »	15 000,—	» —,—	» 15 000,—
8.	» *G. Lazăr*	» » »	41.500,—	» —,—	» 41 500,—
9.	» *El.-Rădulescu*	» » »	18 500,—	» 1 200,—	» 19.700,—
10.	» *G. San-Marin*	» » »	12.000,—	» —,—	» 12.000,—
11.	» *D. H.-Vasile*	» » »	19.800,—	» —,—	» 19.800,—
12.	» *Neuschotz*	» » »	25 000,—	» —,—	» 25.000,—
13.	» *Bodescu*	» » »	6 500,—	» —,—	» 6.500,—
14.	» *Ioan Fĕtu*	» » »	159.800,—	» 47.533,80	» 207.333,80
15.	» *Princesa Știrbeĭ*	» »	200.000,—	» —,—	» 200,000,—
	Totalul efectelor	. . L.	1.006,000,—	L. 69.144,75	L 1 075.144,75

Academia posedă astădĭ următórele efecte de la 15 fondurĭ:

			nominal	peste nominal	total
5 titl. rent amort. de 5%	a L.	20.000,—	L 100.000,—	L. —,—	L. 100.000,—
89 » » » » 5%	» »	5.000,—	» 445.000,—	» —,—	» 445.000,—
11 » » » » 5%	» »	500,—	» 5.500,—	» —,—	» 5.500,—
3 » » perpet. » 5%	» »	2.000,—	» 6.000,—	» —,—	» 6.000,—
188 » » » » 5%	» »	500,—	» 94.000,—	» —,—	» 94.000,—
28 oblig. de stat » 6%	» »	500,—	» 14.000,—	» —,—	» 14.000,—
13 scris. func. rur. » 5%	» »	1.000,—	» 13.000,—	» —,—	» 13.000,—
2 » » » » 5%	» »	100,—	» 200,—	» —,—	» 200,—
47 » func urb. Iașĭ 5%	» »	1.000,—	» 47.000,—	» —,—	» 47.000,—
13 » » » » 5%	» »	100,—	» 1.300,—	» —,—	» 1.300,—
449 oblig. municip. » 5%	» »	500,—	» 224.500,—	» —,—	» 224.500,—
111 acț. Banca Națională	» »	500,—	» 55.500,—	» 69.144,75	» 124.644,75
Suma ca maĭ sus	. L.		1 006.000,—	L. 69 144,75	L. 1.075.144,75

F. Afară de efectele acestor 15 fondurĭ, fondul Obedenaru, cu nuda proprietate, se află neschimbat ca în anul trecut, şi anume:

Fondul Obedenaru.

		nominal	peste nominal	total
2 scris. func. rur. de 5 %	a L. 5.000,—	L. 10.000,—	L. —,—	L. 10.000,—
1 » » » » 5 %	» » 1.000,—	» 1.000,—	» —,—	» 1.000,—
76 oblig. municip. » 5 %	» » 500,—	» 38.000,—	» —,—	» 38.000,—
110 » de stat » 6 %	» » 500,—	» 55.000,—	» —,—	» 55.000,—
5 » » » » 6 %	» » 100,—	» 500,—	» —,—	» 500,—
40 acţ. Banca Naţională »	» 500,—	» 20.000,—	» 32.548,60	» 52.548,60
Suma		L. 124.500,—	L. 32.548,60	L. 157.048,60

şi venitul moşieĭ Obedenĭ, ca în aniĭ trecuţĭ, de . . . . . . L. 12.000,—

G. Fondul Societăţiĭ craiovene pentru înaintarea învĕţămîntuluĭ public, ca fond special, este depus în efecte şi neschimbat ca în anul trecut, după cum urméză:

		nominal	peste nominal	total
10 titl. rentă amort. de 5 %	a L. 500,—	L. 5.000,—	L. —,—	L. 5.000,—
2 oblig. municip. » 5 %	» » 500,—	» 1.000,—	» —,—	» 1.000,—
2 acţ. Banca Naţională »	» 500,—	» 1.000,—	» 1.200,—	» 2.200,—
Suma		L. 7.000,—	L. 1.200,—	L. 8.200,—

iar saldul din anul trecut de	L. 1.450,45	
a crescut prin incassarea cupónelor de . . .	» 479,—	
	L. 1.929,45	
De aicĭ se scade:		
15 % prelevaţĭ în budgetul actual	» 71,90	
rĕmâne	L. 1.857,55	
din care sumă se inscrie la excedent premiul dat în anul curent de	» 1 500,—	
şi rĕmâne sald pentru anul viitor		L. 357,55
Iar în total de		L. 8.557,55

H. La fondul Ioan Fĕtu s'aŭ incassat în 1895—96 următórele cupóne:

86 cupóne de Banca Naţională a L. 89,50 L. 7.697,—
197 » municipale şi func. urb. Iaşĭ 5% » 5.840,—
Totalul incassărilor este de L. 13.537,—
iar în budgetul 1895—96 a fost înscris la veniturĭ:
86 cupóne de Banca Naţională a L. 89,55 L. 7.701,30
197 » municipale şi func. urb. Iaşĭ 5% » 5.840,—
In total . . . . L 13 541,30
Prin urmare s'a incassat maĭ puţin . . . . L. 4,30
carĭ s'aŭ scădut la excedentul fonduluĭ Ioan Fĕtu, după cum se va vedé maĭ jos sub *I*.

Veniturile fonduluĭ Ioan Fĕtu pe 1896—1897 se vor înscrie în budgetul viitor în următorul mod:
86 cupóne de Banca Naţională a L. 89,50 (ca acum) L. 7.697,—
137 » la L. 86.500,— municipale de 5% . » 3.425,—
60 » » » 48.300,— func. urb. Iaşĭ de 5% » 2 415,—
In total. . . . . L. 13.537,—

I. Comptul excedentuluĭ Ioan Fĕtu a început anul curent cu un sald de . . . . L. 2.215,55
a crescut prin sporul rĕmas necheltuit la cărţile de şcólă, în sumă de . . . . » 76,65 L. 2.292,20
din care se scade paguba de 5‰ banĭ la 86 cupóne la Banca Naţională, arătată maĭ sus sub *H* de . . . . » 4,30
Adevĕratul excedent este de . . . . L. 2.287,90

K. Suma incassată din vîndarea Etimologiculuĭ în anul 1894—95 a fost de . . . . L. 216,—
care sumă se trece ca sald pe anul 1896—97.

L. Fondul publicăriĭ documentelor istorice Hurmuzaki

S'a incassat de la stat (Cassieria centrală) . . . . L. 25.000,—
» » din vîndarea publicaţiuniĭ . . . . » 940,75
Total . . . . L. 25.940,75

S'aŭ cheltuit:						
Tipografuluĭ			L.	12.987,03		
Copiĭ de documente:						
la Sibiiŭ	L.	832,—				
» Braşov	»	369,62				
» Bucovina	»	1.200,—				
» Bucurescĭ	»	324,—	L.	2.725,62		
Remunerărĭ:						
» pentru corecturĭ .	L.	755,—				
» pentru coordonare de documente pe 11 lunĭ	»	3.850,—				
» Secretaruluĭ Comisiuniĭ pe 11 lunĭ . .	»	3.850,—	»	8.455,—		
Cheltuelĭ de expediţiune.			»	513,35	L.	24.681,—
Sald de					»	1.259,75
Suma ca sus					L.	25.940,75

Din acest sald de L. 1.259,75 este încă de cheltuit până la încheiarea definitivă, în cât adevĕratul sald pe anul 1896—97 se va vedé în urmă.

M. In anul 1893—94 s'a cheltuit pentru facerea medalielor decedatuluĭ Gheorghe Bariţiŭ suma de. . . . . L. 4.000,—
care a fost împrumutată de la fondul Adamachi; însă în anul curent s'a achitat în modul următor:

1. Prin budgetul cheltuelilor cu suma votată de		L.	3 879,60
2. Şi restul din produsul vîndăriĭ medalielor	»	»	120,40
Total . . .		L.	4 000,—

N. S'a incassat extraordinar din subscripţiunea d-lor membri aĭ Academieĭ pentru facerea medalielor G. Bariţiŭ şi din vîndarea lor suma de . . . . L. 841,45
din care s'a împlinit restul până la completarea L. 4 000,—
costul lor, după cum s'a vĕdut sub *M* . . . . » 120,40
iar rĕmăşiţa de . . . . L. 721,05
s'a trecut la excedentul anuluĭ viitor 1896—97, după cum se vede sub *C*.

O. S'a incassat venitul extraordinar de la d-l Ajderolu suma de L. 1.000,— despre care până acum nedispunêndu-se nimic, se trece ca sald în budgetul 1896—97.

P. Suma împrumutată de la fondul Adamachi, din causă de lipsă de numerariŭ, pentru încheiarea anuluĭ budgetar 1894—95, în sumă de L. 6.500,— s'a restituit în anul curent sus menţionatuluĭ fond.

Q. Recapitulând situaţiunea, Academia are în anul curent în efecte, proprietăţĭ şi saldurĭ, afară de fondul Hurmuzaki (care este separat):

Sub	C. Excedentul	L.	19.673,15
»	D. Saldurile fondurilor	»	40.612,10
»	» Efecte la 15 fondurĭ	»	1.075.144,75
»	E. Efectele fonduluĭ Obedenaru	»	157.048,60
»	» Moşia Obedenĭ evaluată după venit	»	240.000,—
»	F. Efectele fonduluĭ Craiovén	»	8.200,—
»	» Saldul » »	»	357,55
»	G. Casa decedatuluĭ Ioan Fĕtu evaluată	»	80.000,—
»	H. Excedentul fonduluĭ Ioan Fĕtu	»	2.287,90
»	I. Casa Macinca din Craiova, după venit	»	130.000,—
»	J. Sald din vîndarea Etimologiculuĭ	»	216,—
»	K. Ajderolu	»	1.000,—
	In total	L.	1 754.540,05

Numerariul casseĭ la 18 Februarie 1896 este de . . . . . L. 6.226,65

Bucurescĭ, 18 Februarie 1896.

II.

Conform arătăriĭ din întâiul raport al Casseĭ şi al Comptabilităţiĭ din 18 Februarie 1896, am onóre a presentà acum situaţiunea finală cu încheiarea anuluĭ budgetar 1895—96.

A. Veniturĭ. Din veniturile arătate neincassate şi anume:

1.	*Vĕrsămîntul Zappa* pe 3 anĭ trecuţĭ de.	L.	35.250,—	
2	*Fondul Otteteleşanu*, rest din prelevările 15%	»	8.041,20	
3.	» *Năsturel-Herĕscu*, din arenda moşiilor	»	19.260,50	L. 62.551,70
	Transport			L. 62.551,70

	Report		L. 62.551,70
S'aŭ incassat în cursul sesiuniĭ generale:			
1. *Fondul Otteteleșanu*, restul prelevărilor 15%		L. 8 041.20	
2. » *Năsturel-Herĕscu*:			
Moșia Năsturel, restul câștiuluĭ 26 Octobre 1895 în sumă de	L. 1.635,50		
» *Lămotescĭ*, ḑin căutarea în regie	» 2.500,—	L. 4.135,50	L. 12.176,70
Rĕmânênd rest de incassat în sumă de			L. 50.375,—

Și anume:

1. *Vĕrsămîntul Zappa* pe 3 anĭ		L. 35.250,—
2. *Fondul Năsturel-Herĕscu*:		
a) *Moșia Năsturel* câștiul 23 Aprilie 1896 . .	L. 12.950,—	
b) » *Lămotescĭ* idem	» 2.175,—	» 15.125,—
Suma ca sus de . . .		L. 50.375,—

care sumă se va trece ca sald din incassărĭ pe anul 1896—97, cu un contra-sald de capitalisat și anume la:

1. Fondul G. Lazăr	L.	5.299,20	
2. » Năsturel-Herĕscu	»	12.283,60	
3. » Cuza	»	4.759,45	
4. » A. Fĕtu	»	3.096,—	
5. » Eliade-Rădulescu	»	5.293,25	
6. » San-Marin	»	2.084,—	
7. » Neuschotz	»	4 690,05	
8. » Bodescu	»	1.322,80	
9. » Craiovén	»	357,55	
10. » Chițu	»	761,25	
11. » Daniel	»	49,65	
12. » Zappa	»	865,70	
13. » Economiilor	»	2,85	
14. » Hagi-Vasile	»	1.783,75	
15. » Obedenaru	»	1.692,45	
16. Excedentul fonduluĭ Ioan Fĕtu	»	2.287,90	
17. Vîndarea Etimologiculuĭ	»	216,—	L. 46.845,45
Rĕmâne			L. 3.529,55
lângă care se adaoge numerariul de astăḑĭ			» 11.879,60
Decĭ excedent curat în sumă de			» 15.409,15

care se va trece pe anul viitor 1896—97.

B. Comptul excedent este arătat în primul raport cu suma de			L.	19 673,15
de unde s'aŭ maĭ plătit următórele:				
1. Indemnisarea Secretaruluĭ general pe luna Martie 1896	L.	200,—		
2. Salariul funcţionarilor Academieĭ	»	3.730,—		
3. Spese neprevěḑute	»	820,—		
4. Serviciul Băncеĭ Naţionale	»	292,15		
5. Spese de procese	»	185,35		
6. Mobilier	»	36,50	»	5.264,—
Suma			L.	14.409,15
lângă care se maĭ adaoge incassul de la d-l Ajderolu, însemnat în raportul I sub *O*, care s'a decis să se cheltuiască			»	1.000,—
Rĕmâne excedentul maĭ sus arătat de			L.	15.409,15

C. Fondul publicaţiunilor istorice Hurmuzaki a fost la 18 Februarie 1896 în sumă de			L.	1.259,75
care s'a cheltuit ast-fel:				
1. Remunerarea Secretar. Comis. pe Martie 1896	L.	350,—		
2. » pentru coord. de docum. » » »	»	350,—		
3. Tipografuluĭ suma disponibilă	»	559,75		
Suma ca sus de			L.	1.259,75

D. In cursul sesiuniĭ actuale s'aŭ înmulţit fondurile Academieĭ cu:		
Fondul Julia Hasdeŭ în 100 obligaţiunĭ de stat 6% a L. 500 nominal	L.	50.000,—
carĭ sunt depuse la Banca Naţională.		

E. Numerariul a fost în 18 Februarie 1896 de			L.	6.226,65
iar în timpul sesiuniĭ s'aŭ incassat următórele sume:				
1. Restul din prelevările fonduluĭ Otteteleşanu			»	8 041,20
2. Fondul Năsturel-Herĕscu:				
a) Moşia Năsturel rest din câşt. 26 Octobre 1896	L.	1.635,50		
b) » Lămotescĭ, despăgubire de la fostul arendaş	»	2 500,—	»	4 135,50
In total			L.	18 403,35
Şi s'aŭ cheltuit următórele sume:				
1. Remunerarea Secretaruluĭ general pe Martie	L.	200,—		
2. Salariul funcţionarilor pe Martie	»	3.730,—		
3. Mobilier	»	36,50		
4. Spese neprevěḑute	»	820,—		
Transport	L.	4.786,50	L.	18 403,35

Report . . .	L.	4 786,50	L. 18 403,35
5. Spese de procese	»	185,35	
6. Provisiunile Băncii Naționale.	»	292,15	
7. Remunerarea Secretar. comis Hurmuzaki .	»	350,—	
8. » pentru coord. de documente . .	»	350,—	
9. Tiparul documentelor Hurmuzaki.	»	559,75	L. 6.523,75
De unde se vede că numerariul este astădĭ de			L. 11.879,60

Bucurescĭ, 10 Martie 1896.

II. — Raportul Comisiuniĭ financiare asupra administrațiuniĭ casseĭ și asupra stăriĭ fondurilor Academieĭ în anul 1895—1896.

Domnilor Colegĭ,

Comisiunea financiară, cercetând situațiunea casseĭ și starea fondurilor Academieĭ în anul 1895—1896, atât după scripte, cât și după rapórtele presentate de d-l Cassier-comptabil la 18 Februarie și la 10 Martie 1896, a constatat cele următóre:

I. Budgetul Academieĭ pe anul 1895—1896 prevĕḍuse la veniturĭ suma de L. 239.392,15. Din aceștia, s'aŭ incassat până la 10 Martie 1896 suma de L. 188.292,15, maĭ remânênd neincassațĭ L. 51.100,—, și anume: vĕrsămîntul Zappa pe 3 anĭ, de L. 35.250,—; câștiul de 23 Aprilie 1896 al moșieĭ Năsturel, de L. 12.950,—; câștiul de 23 Aprilie 1896 al moșieĭ Lămotescĭ, de L. 2.175,—; și un deficit de L. 725,— din căutarea în regie a moșieĭ Lămotescĭ pe anul trecut. Dintre aceste sume, cea din urmă de L. 725,— trebue considerată ca neincassabilă, iar restul de L. 50,375,— rĕmâne a se incassà.

De altă parte trebue să ținem sémă de un contra-sald de L. 46.845,45 de capitalisat la fondurile Lazăr, Năsturel-Herĕscu, Cuza, A. Fĕtu, Eliade-Rădulescu, San-Marin, Neuschotz, Bodescu,

Craiovén, Chițu, Daniel, Zappa, Economiilor, Hagi-Vasile, Obedenaru, la excedentul fonduluĭ Ioan Fĕtu și la vîndarea Etimologiculuĭ.

Scădênd acéstă sumă de L. 46.845,45 din saldul de L. 50.375,— de maĭ sus, rĕmân L. 3.529,55; la carĭ, adăogind numerariul aflat în cassă la 10 Martie, în sumă de L. 11.879,60, avem excedentul curat de L. 15.409,15, care trebue trecut asupra anuluĭ 1896—1897.

II. Budgetul de cheltuelĭ votat de Academie pentru anul 1895—1896 a fost de L. 184.779,30. Din acéstă sumă aŭ rĕmas necheltuițĭ, la 10 Martie, L. 11.517,40.

De altă parte însă, unele sume prevĕdute în budgetul trecut aŭ lăsat deficite, în sumă totală de L. 18.696,70, carĭ s'aŭ regulat prin procese-verbale de către Delegațiune, lucru pentru care este acum necesar a se da un vot de aprobare.

III. La fondul publicăriĭ documentelor istorice Hurmuzaki, incassările aŭ fost de L. 25.940,75, carĭ s'aŭ cheltuit întregĭ.

IV. Pe lângă fondurile în efecte ale Academieĭ, depuse la Banca Națională, pe carĭ le aveam din anul trecut, se maĭ adaoge acum și L. 50.000,— în efecte 6%, donațĭ în cursul sesiuniĭ actuale de d-l și d-na B. P. Hasdeŭ, așà că acum totalul acestor fondurĭ se ridică la suma nominală de L. 1.056.000,—.

V. In privința fondurilor cu destinațiune specială și a acelor de nudă proprietate, și anume: fondul Societățiĭ Craiovene, fondul Ioan Fĕtu, fondul Macinca și fondul Obedenaru, s'a recunoscut esact raportul d-luĭ Cassier-comptabil.

VI. Din vîndarea Mareluĭ Etimologic, s'aŭ incassat L. 216,—.

Examinându-se registrele, scriptele, actele justificative și cassa, s'aŭ găsit tóte în regulă.

Terminând, Comisiunea crede util a formulà următórele desiderate:

1. A se arătà mulțumirĭ Bănciĭ Naționale, care păstréză avutul mobiliar al Academieĭ fără nicĭ o indemnisare.

2. A se unifică comptabilitatea, prin reunirea celor treĭ comptabilităţĭ, adĭ distincte, a Academieĭ, a fonduluĭ Adamachi şi a fonduluĭ Otteteleşanu, ceea ce ar aduce o mare simplificare.

3. A se începe pe viitor exerciţiul budgetar cu diua de 1 Iunie a fie-căruĭ an, pentru a se evità inconvenientul, care fórte des are loc acum, că începutul anuluĭ budgetar cade tocmaĭ în timpul sesiuniĭ generale, aşà că nu se póte discutà şi votà budgetul la timp.

Gr. Ştefănescu, I. C. Negruzzi.

Raportor, *Sp. Haret.*

I. VENITURI

Nr.						
1	**Rĕmăşiţe din trecut:**					
	a Vĕrsămîntul Zappa de 1 000 galb. pe 1893—94 . .	— —	— —	11.750 —		
	» » » 1.000 » » 1894—95 . .	— —	- —	11 750 —		
	» » » 1.000 » » 1895—96 . .	— —	— —	11 750 —	35.250 —	
	b Arenda moşieĭ Năsturel, câştıul de 23 Aprılie 1896 .	— —	— —	12 950 —		
	» » *Lămotescĭ* » » » » » .	— —	— —	2 175 —	15 125 —	
	c Banĭ aflaţĭ în numerarıŭ	— —	— —	— —	11 879 60	62 254 60
2	**Fondurĭ cu destinaţiune generală:**					
	a. Subvenţiunea anuală a Statuluĭ	— —	— —	— —	20 000 —	
	b. Fondul Zappa:					
	Cuponul renteĭ amortısabile 5 %	297 000 —	— —	14 850 —		
	» dıvıdend la 11 acţ. de Banca Naţ a L. 89,50 .	5 500 —	9 866 80	984 50	15.834 50	
	c. Vĕrsămîntul Zappa anual de 1 000 galbenĭ pe 1896—97	--	— —	— —	11 750 —	
	d. Fondul Economılor:					
	Cuponul renteĭ amortısabıle şi oblıg munıcıp 5 % . .	114.500 —	— —	5.725 —		
	» dıvıdend la 1 acţ de Banca Naţ a L 89,50 .	500	600 —	89 50		
	Produsul dın vîndarea publıcaţıunılor	— —	— —	800 —	6 614 50	
	e. Fondul Ioan Fĕtu (fond general)					
	Dın venıtul anual de . . . . L. 13 537,—					
	După scăderea renteĭ vıagere de . . . . . . » 3 000,—					
	Rĕmâne . . . L. 10 537,—					
	După scăderea de 15 % prelevaţĭ . . . . » 1 580,55					
	Rĕmâne . . . L. 8 956,45					
	Scădênd 4 părţĭ la fondul specıal . . . » 7 165,15	— —	— —	— —	1.791 30	
	f. Fondul renteĭ viagere a d-neĭ Ecaterina Fĕtu	— —	— —	— —	3.000 —	
	g. Fondul Macinca: Chırıa caselor dın Craıova pe un an	— —	— —	— —	6.600 —	
	h. Renta Elena Dr. N Turnescu pe 1896—97	— —	— —	— —	1 000 —	
	i. Prelevaţĭ 15 % din venıtul:					
	Fonduluĭ Adamachi . . . . din L 108 139,— . . .	— —	— —	16.220 85		
	» *Otteteleşanu* . . . » » 107 952,—	— —	— —	16 192 80		
	» *Cuza*. . . . . » » 2 145,—	— —	— —	321 75		
	» *Năsturel-Herĕscu* » » 32.495,— . . .	— —	— —	4.281 75		
	» *Danıel* . . . . . » » 890,— . . .	— —	— —	133 50		
	» *Anastasie Fĕtu* . » » 750,— . . .	— —	— —	112 50		
	» *Lazăr* . . . . . . » » 2 075,— . . .	— —	— —	311 25		
	» *Elıade-Rădulescu* . » » 1 054,— . . .	-- —	— —	158 10		
	» *San-Marın* . . . » » 600,—	— —	— —	90 —		
	» *Hagi-Vasıle* . . . » » 990,—	— —	— —	148 50		
	» *Neuschotz*. . . . . » » 1 250,—	— —	— —	187 50		
	» *Bodescu* . . . . . » » 325,— . . .	— —	— —	48 75		
	» *Ioan Fĕtu* . . . . » » 10 537,— . . .		— —	1.580 55		
	» *Princesa Alına Ştırbeĭ* » 10.000,— . . .	—	— —	1 500 —		
	» *Craiovén* . . . . . » » 479,—	— —	— —	71 80	41 359 60	107.949 90
3	**Fondurĭ cu destinaţiune specială:**					
	a. Dotaţiunea M S Regeluĭ pe 1896—97	— —	— —	9.000 —		
	Sald rĕmas dın vîndarea Etımologiculuĭ	— —	— —	216 —	9 216 —	
	Transport	417 500 —	10 466 80	— —	9 216 —	170 204 50

II. CHELTUELI

Nr.					
1	*a)* **Capitalisările anilor 1894—95 şi 1895—96**				
	Premiul Lazăr din 1893—94 şi saldul . L. 5 260,15 plus L. 39.05				
	Marele Premıŭ Năst-Herĕscu 1893-4 şi sald » 12.078,95 » » 204,65				
	Procentele şı saldul fonduluĭ Cuza . . . » 2 936,20 » » 1 823,25				
	» » » » *Anast Fĕtu* . » 2.458,50 » » 637,50				
	» » » » *El-Rădulescu* » 5 293,25 » » —				
	» » » » *San-Marin* . » 1 574,— » » 510,—				
	» » » » *Neuschotz* . . » 3 627,55 » » 1 062,50				
	» » » » *Bodescu* . . . » 1 046,55 » » 276,25				
	Excedentul fonduluĭ Ioan Fĕtu . . . . . . » 2 215,55 » » 72,35				
	Proc şı sald fond. Craıovén . . L. 1 450,45				
	Se adaoge proc. pe 1895—96 « 407,10				
	Suma L. 1 857,55				
	Se scade premıul dın 1895—96 » 1 500,— » — » » 357,55				
	Procentele şı saldul fonduluĭ Chiţu . . . » 671,75 » » 89,50				
	» » » » *Hagi-Vasıle* . » 942,25 » » 841,50				
	Suma . . . . L. 38 104,70 plus L 5 914,10	44.018 80			
	Saldul Fonduluĭ Daniel . . . . L. 49,65				
	» » *Zappa* . . . . » 865,70				
	» » *Economıilor* . . . . L. 85,50				
	Mınus perderea la 1 tıtlu rent. 5 % eşıt la sorţĭ » 82,65 » 2,85				
	Saldul fonduluĭ Obedenaru . . . . » 1.692,45				
	» *din vîndarea Etımologiculuĭ* . . . . » 216,—	2 826 65	46 845 45	46.845 45	
	b) **Capitalisărĭ nouĕ pe 1896—97:**				
	Premıul G. Lazăr pe 1896—97	5 000 —			
	» *El. Rădulescu* »	5 000 —			
	Procentele fonduluĭ Cuza	1 823 25			
	» » *Anastasıe Fĕtu*	637 50			
	» » *San-Marin*	510 —			
	» » *Neuschotz*	1 062 50			
	» » *Bodescu*	276 25			
	» » *Craiovén*	407 20			
	» » *Hagı-Vasile*	841 50			
	» » *Chiţu*	89 50	15 647 70	15 647 70	62.493 15
2	**Cheltuelĭ propriĭ ale Academieĭ.**				
	A. *Personalul.*				
	a. Dıurnele sesiuniĭ generale din 1896	— —	21 500 —		
	b. » *şedinţelor ordın dın 1896-97* (rest L. 1.420 dın 1895—96)	— --	8.000 —		
	c » *a 4 membri delegaţĭ*	— —	1 000 —		
	d » *Secretaruluĭ general pe un an a L 200 lunar* . . .	— —	2 400 —		
	e » *a 3 Secretarĭ de Secţiunĭ pe 11 lunĭ a L. 300*. . . .	— —	3 300 —		
	f Remunerarea funcţıonarılor pe un an:				
	1) *Cancelaria Secretaruluĭ general.*				
	1 Secretar-archıvar . . . . a L. 400,— L 4 800,—				
	1 Secretar-corector . . . . » » 300,— » 3 600,—				
	1 Ingrıjıtor al moşiılor . . . . » » 300,— » 3 600,—				
	1 Scrıtor . . . . » » 200,— » 2 400,—	14 400 —			
	2) *Comptabılitatea.*				
	1 Cassier-Comptabıl . . . . a L. 500,— L. 6 000,—				
	1 Scrıtor . . . . » » 230,— » 2 760,—	8.760 —			
	Transport	23.160	36 200 —	— —	62 493 15

Nr.						
	Report . . .	417 500 —	10.466 80	— —	9.216 —	170 204 50
	b Dotațiunea Statului: Premiele Lazăr și Eliade-Rădulescu	— —	— —	— —	10 000 —	
	c. Fondul Năsturel-Herĕscu:					
	Venitul moșieĭ Năsturel câștiul 26 Octobre 1896 . . . . . L 12 950,—					
	idem câștiul 23 April 1897 . . » 9 000,—					
	Venitul moșieĭ Lămotescĭ pe 1 an » 4 350,—					
	Cupon renteĭ și municipal 5% » 1.350,—	27 000 —				
	» div. la 10 acț. de B N. a L 89,50 » 895,—	5 000 —	9 031 65			
	Suma . . . L 28 545,— min. 15%	— —	— —	— —	24 263 25	
	d. Fondul Daniel:					
	Cuponul obligaț. de stat 6% . L. 840,—	14 000 —				
	» » municip 5% . » 50,—	1 000 —				
	Suma . . . L. 890,— min. 15%	— —	— —	— —	756 50	
	e. Fondul Ioan Fĕtu:					
	Cup. mun. și func. urban Iașĭ 5% L 5 840,—	116 800 —				
	» div. la 86 acț. de B. Naț. a L. 89,50 » 7.697,—	43.000 —	47 533 80			
	Suma . . . L 13.537,—					
	Minus 15% prelevațĭ . L. 1 580,55					
	» renta viageră . » 3.000,—					
	» a 5-a parte . . » 1 791,30 L 6 371,85	— —	— —	— —	7.165 15	
4	**Procentele Fondurilor speciale:**					
	a. Fondul Cuza:					
	Cup renteĭ func. rur. și munic. 5% L. 2 145,— min. 15%	42.900 —	— —	— —	1 823 25	
	b. Fondul A. Fĕtu:					
	Cupon. renteĭ și municipal. 5% . L. 750,— min 15%	15 000 —	— —	— —	637 50	
	c. Fondul San-Marin:					
	Cuponul renteĭ și municipal 5% . L. 600,— min 15%	12 000 —	— —	— —	510 —	
	d. Fondul Neuschotz:					
	Cuponul municipal 5% . . . . . L. 1 250,— min. 15%	25 000 —	— —	— —	1.062 50	
	e Fondul Bodescu:					
	Cuponul municipal 5% . . . . . L. 325,— min 15%	6 500 —	— —	— —	276 25	
	f Fondul Princesa Alina Știrbeĭ					
	Cup. renteĭ perpet. și amort. 5% L. 10.000,— min. 15%	200 000 —	— —	— —	8 500 —	
	g Fondul Craiovén:					
	Cuponul renteĭ și municipal 5% . L. 300,—	6 000 —				
	» div la 2 acț. de B. N. a L. 89,50 » 179,—	1 000 —	1.200 —			
	Suma . . . L. 479,— min 15%	— —	— —	— —	407 20	
	h. Fondul Chițu:					
	Cup. div. la 1 acț de Banca Naț. a L. 89,50	500 —	912 50	— —	89 50	
	i. Fondul Lazăr:					
	Cup. func rural și municip. 5% L. 2.075,— min. 15%	41 500 —	— —	— —	1.763 75	
	j Fondul Eliade-Rădulescu:					
	Cup func rural și municip 5% L. 875,—	17 500 —				
	» div. la 2 acț. de B. N a L. 89,50 » 179,—	1 000 —	1 200 —			
	Suma . . . L 1.054,— min 15%	— —	— —	— —	895 90	
	k. Fondul Hagi-Vasile:					
	Cuponul municipal 5% . . . . . L. 990,— min. 15%	19 800 —	— —	— —	841 50	68 208 25
		1 013.000 —	70 344 75	— —	— —	238 412 75

Nr.					
	Report . . .	23 160 —	36.200 —	— —	62 493 15
	3) *Personalul Bibliotecei*				
	1 Bibliotecar . . . . a L. 550,— L. 6.600,—				
	1 Ajutor de Bibliotecar . . . . » » 300,— » 3 600,—				
	2 » » » a Leĭ 250 . . . . » » 500,— » 6 000,—				
	2 Scriitorĭ a Leĭ 200 . . . . » » 400,— » 4 800,—				
	1 » . . . . » » 120,— » 1.440,—				
	1 Ajutor paleograf . . . . » » 250,— » 3 000,—	25 440 —			
	4) *Personalul de serviciŭ*				
	1 Intendent . . . . a L 110,— L. 1 320,—				
	1 Servitor . . . . » » 110,— » 1 320,—				
	2 Servitorĭ a Leĭ 100 . . . . » » 200,— » 2.400,—				
	1 » (de la Octobre 1896) . . . . . » » 100,— » 600,—				
	1 Rîndaș . . . . » » 70,— » 840,—	6 480 —	55 080 —	91 280	
	g. Serviciul Băncii Naționale	— —	300 —		
	h. Spese de cancelarie, material, încăldit, etc.				
	Suma ca în aniĭ trecuțĭ . . . . L. 2 000,—				
	Imprimate . . . . » 600,—				
	Combustibile . . . . » 1 200,—				
	Iluminat, apă și diverse . . . . » 1 200,—	5 000 —			
	i. Ajutorul Epitropieĭ Sf. Vinerĭ	400 —			
	j Intreținerea și repararea localuluĭ Academieĭ	800 —	6 200 —		
	B. *Material.*				
	k. Spese de procese	1 000 —			
	l Mobilier	1 000 —			
	m Spese neprevĕdute	3.000 —			
	n. » de expedițiе	2 800 —	7 800 —	14 300 —	105 580 —
3	**Premiĭ, Achisițiunĭ, Publicațiunĭ și Tipărirĭ:**				
	A. *Premiĭ.*				
	o Premiul Năsturel-Herĕscu	— —	4 000		
	p. Marele Premiŭ Năsturel-Herĕscu pentru 1897. (L. 3.000 din 95-96)	— —	6 000 —	10 000 —	
	B. *Achisițiunĭ.*				
	q Monete, chrisóve, etc	— —	756 50		
	r. Cărțĭ de fie-care Secțiune a Leĭ 1 000	3 000 —			
	Legatul lor	3.000 —	6 000 —	6.756 50	
	C. *Publicațiunĭ.*				
	s. Etymologicum Magnum Romaniæ	6 000 —			
	t. Tipărirea publicațiuniĭ	3 216 —	9 216 —	9 216 —	
	D *Tipărirĭ*				
	u. Anale (datorie din 1895-96 L 11.108,80)	12 000 —			
	v. Erodot	1 000 —			
	w Discursurile M. S Regeluĭ	1 000 —			
	x Țĕranul român	1 000 —			
	y Catalogul epigrafic	1 000 —			
	z. Hronicul luĭ Dimitrie Cantemir	1 500 —			
	aa Igiena țĕranuluĭ român (Rest din 1895—96)	5 167 —			
	bb Documente publicate din Fondul Alina Princesa Știrbeĭ	8 500 —			
	cc. Bibliografia românéscă				
	» Catalogul manuscriptelor și documentelor	3 000 —	34 167 —	34 167 —	60 139 50
4	**Cheltuelĭ din fondul Ioan Fĕtu:**				
	dd. Cărțĭ de școlă	— —	7.165 15		
	ee Renta viageră a d-neĭ Ecaterina Fĕtu	— —	3 000 —	10 165 15	10 165 15
5	**Restituit Fonduluĭ Adamachi** din împrumutul din 1894—1895 de L. 10.955,30, pentru repararea caseĭ din Craiova				34 95
	Totalul cheltuelilor . . .	— —	— —	— —	238 412 75

FUNDAŢIUNEA VASILIE ADAMACHI

I. — *Raportul Cassierului-comptabil asupra gestiunii Fundaţiunii Adamachi în anul 1895—96.*

I.

Am onóre a presentà situaţiunea provisorie a Comptabilităţiĭ şi a Casseĭ pe exerciţiul 1895—96 până la 18 Februarie, avênd a presentà pe cea definitivă la încheiarea acestuĭ an budgetar.

A. Din veniturile înscrise în budget de	L.	142.380,67
s'a incassat până acum suma de.	»	124.938,32
rĕmânênd de incassat încă suma de	L.	17.442,35

Şi anume:

1. *Moşia Roşiorĭ*, rest din câştiul Octobre 1895 .	L.	1.457,95		
2. » *Călimănescĭ*, idem.	»	800,—		
3. *Academia*, împrumutul pentru reparaţiunea caseĭ din Craiova	»	10.955,30		
4. *Succesiunea Donicĭ*	»	4.229,10		
Suma de sus . . .			L.	17 442,35

B. Situaţiunea budgetuluĭ de cheltuelĭ este următórea:

		Votat		Cheltuit		Rĕmas
Litera a.	L.	2 500,—	L	650,—	L.	1.850,—
» b.	»	4.000,—	»	2 328,60	»	1.671,40
» c.	»	15.981,—	»	15.981,—	»	—,—
» d.	»	17.700,—	»	16.744,02	»	955,98
» e.	»	60.000,—	»	—,—	»	60.000,—
» f.	»	5.000,—	»	4.800,—	»	200,—
» g.	»	37.199,67	»	12.036,95	»	25.162,72
Total . . .	L.	142.380,67	L.	52 540,57	L.	89 840,10

De unde se vede că s'a cheltuit maĭ puţin cu suma de . L. 89 840,10

C. Comptul excedent este următorul:

1. Moşia Călimănescĭ. S'a incassat dobândă de întârḑiarea plăţiĭ câştiurilor moşieĭ	L.	150,—
2. Spor la incassarea cupónelor	»	5.168,70
3. Venit extraordinar, provenit de la pădurea de pe moşia Roşiorĭ, din vînḑarea a 12 arborĭ	»	60,—
Total	L.	5.378,70

Din acéstă sumă se scade:

1. Suma dată maĭ mult la cumpĕrare de efecte	L.	919,10		
2. Câştiul de Octobre 1895 al caseĭ din Iaşĭ, neincassat	»	3.250,—	»	4 169,10
Excedent curat de			L.	1 209,60
lângă care se maĭ adaoge cheltuiala maĭ puţin din budgetul cheltuelilor arătate sub *B* de			»	89 840,10
Total			L.	91 049,70

Notă.— Din acéstă sumă se vor face plăţile ce vor maĭ fi necesare până la încheiarea anuluĭ budgetar.

D Casa din Iaşĭ s'a vîndut cu preţul de L. 135 000,—, care sumă s'a plasat în 86 acţiunĭ de Banca Naţională în valóre decursivă de L. 136 024,35.

E. Fondul în efecte, arătat în raportul anuluĭ trecut din 20 Martie 1895,

		peste nominal		nominal
în valóre de	L.	42.000,—	L.	1.567.100,—
A crescut cu capitalisarea a 86 acţiunĭ de Banca Naţională resultată din vînḑarea caseĭ din Iaşĭ	»	93 024,25	»	43 000,—
Suma . . .	L.	135.024,25	L.	1 610 100,—
Valórea efectelor în total e de			L.	1.745.124,25

Şi anume:

				nominal		peste nominal		total
91 func. rur. de 5% a	L	5.000,—	L.	455.000,—	L.	—,—	L.	455 000,—
551 » » » 5% »	»	1 000,—	»	551.000,—	»	—,—	»	551.000,—
18 » » » 5% »	»	100,—	»	1.800,—	»	—,—	»	1.800,—
56 rentă amort. » 5% »	»	5 000,—	»	280.000,—	»	—,—	»	280.000,—
32 » » » 5% »	»	500,—	»	16.000,—	»	—,—	»	16 000,—
17 » perpet. » 5% »	»	500,—	»	8 500,—	»	—,—	»	8.500,—
4 f. urb. Buc. » 5% »	»	5 000.—	»	20 000,—	»	—,—	»	20 000,—
4 » » » » 5% »	»	1.000,—	»	4 000,—	»	—,—	»	4 000,—
Transport . . .			L.	1.336.300,—	L.	—,—	L.	1.336,300,—

		nominal	peste nominal	Total
Report . . .		L. 1.336.300,—	L. —,—	L. 1.336.300,—
48 oblig. munic. » 5% »	» 500,—	» 24.000,—	» —,—	» 24.000,—
23 » de stat » 6% »	» 500,—	» 11.500,—	» —,—	» 11.500,—
3 » » » » 6% »	» 100,—	» 300,—	» —,—	» 300,—
11 rentă amort. » 4% »	» 5.000,—	» 55.000,—	» —,—	» 55 000,—
12 » » » 4% »	» 2.500,—	» 30.000,—	» —,—	» 30.000,—
60 » » » 4% »	» 1.000,—	» 60.000,—	» —,—	» 60.000,—
56 » » » 4% »	» 500,—	» 28.000,—	» —,—	» 28.000,—
10 » » » 4% »	» 100,—	» 1.000,—	» —,—	» 1.000,—
128 acţ. de Banca Naţ.	» 500,—	» 64 000,—	» 135.024,25	» 199 024,25
1124 bucăţĭ în total în valóre de .		L. 1.610.100,—	L. 135.024,25	L. 1.745.124,25

carĭ sunt depuse la Banca Naţională, afară de 2 acţiunĭ în valóre nominală de L. 1.000,—, la carĭ lipsesc acţiunile şi sunt numaĭ cupónele în fiinţă, întocmaĭ cum s'aŭ primit la punerea Academieĭ în posesiune.

F. Din sumele împrumutate în anul 1894—95 la următoriĭ:

1. Academieĭ pentru reparaţiunea caseĭ din Craiova	L. 10.955,30	
2. » » medaliele G. Bariţiŭ . . .	» 4.000,—	
3. » » închid. sesiuniĭ din 1895	» 6.500,—	
4. Succesiuniĭ Donicĭ	» 4.229,10	L 25.684,40
s'aŭ incassat în cursul anuluĭ curent:		
1. Suma împrumutată Academieĭ de	» 6.500,—	
2. Idem pentru medaliele G. Bariţiŭ	» 4.000,—	» 10 500,—
Rest de		L. 15.184,40

şi a rĕmas de incassat:

1. Academie, suma pentru reparaţiunea caseĭ din Craiova	L. 10.955,30	
2. Succesiunea Donicĭ	» 4.229,10	
	L. 15.184,40	
lângă care se maĭ adaoge împrumutul succesiuniĭ Maria General I. Carp, pentru susţinerea procesuluĭ	L. 1.000,—	
In total . . .		L. 16 184,40

Numerarul este astădĭ de. . . . . L. 72.607,35

Bucurescĭ, 18 Februarie 1896.

II

Conform întâiuluĭ raport din 18 Februarie 1896, am onóre a presentà situaţiunea finală la încheiarea anuluĭ budgetar 1895—96

A. Veniturĭ. Din veniturile arătate neincassate în primul raport în sumă de . . . . L 17 442,35
neincassându-se până la încheiarea anuluĭ curent nicĭ o sumă, se va trece în budgetul anuluĭ viitor 1896—97 ca sald.

B. Comptul excedent este arătat în primul raport în sumă de . . . . L. 91.049,70
din care sumă s'a cheltuit în cursul sesiuniĭ actuale la:
1. *Călĕtoriĭ, hotărniciĭ* etc. pentru 2 anunciurĭ la ḑiare . . . . L. 145,—
2. *Burse* pe luna Martie 1896 . . . . » 134,48
3. » spor la bursa d-luĭ V. Guţu în America pe 5 lunĭ cu 155 dolarĭ a L. 5,30 » 821,50 L. 1.100,98
rĕmâne excedent curat de . . . . L. 89.948,72
care se va trece în budgetul anuluĭ viitor 1896—97.

Numerariul a fost în 18 Februarie 1896 de . . . . . L. 72.607,35
din care s'a cheltuit în cursul sesiuniĭ generale actuale:
1. Pentru 2 anunciurĭ la ḑiare . . . . . L. 145,—
2. Sporul la bursa d-luĭ V. Guţu în America de dolarĭ 155 a L. 5,30 . . . . » 821,50
3. Suma disponibilă la bursele din ţĕră pe luna Martie 1896 de . . . . » 134,48 L. 1.100,98
Şi rĕmâne astăḑĭ numerariŭ în sumă de . . . . L 71.506,37

10 Martie 1896.

II. — Raportul Comisiuniĭ financiare asupra administraţiuniĭ casseĭ şi asupra stăriĭ Fundaţiuniĭ Adamachi în 1895—96.

Domnilor Colegĭ,

I. Situaţiunea fonduluĭ Adamachi's'a schimbat în decursul anuluĭ 1895—1896, prin vînḑarea caseĭ din Iaşĭ, alcăreĭ preţ de L. 135.000,—

a servit pentru cumpĕrarea a 86 acțiunĭ ale Bănciĭ Naționale în valóre de L. 136.024,35 după cursul ḍileĭ Prin urmare averea mobilă se compune aḍĭ din efecte în valóre nominală de L. 1.610.000,— plus două acțiunĭ, de la carĭ lipsesc acțiunile și se află numaĭ cupónele, după cum s'aŭ primit la punerea în posesiune a Academieĭ.

Cât pentru averea imobilă, ea rĕmâne compusă din moșiile Roșiorĭ și Călimănescĭ, arendate respectiv cu L. 15.000,— și cu L. 6.000,— pe an, plus nuda proprietate a vieĭ de la Copoŭ.

II. Budgetul fonduluĭ Adamachi pe 1895—1896 prevĕḍuse la veniturĭ suma de L. 142.380,67. Din aceștia aŭ rĕmas neincassațĭ, până în ḍiua de 10 Martie 1896, suma de L. 17.442,35, și anume. din câștiul de Octobre 1895 al moșieĭ Roșioriĭ, L. 1.457,95; din același câștiŭ al moșieĭ Călimănescĭ, L. 800,—; din împrumutul făcut Academieĭ, L. 10 955,30; din împrumutul făcut fonduluĭ Donicĭ, L. 4.229,10.

III. Budgetul de cheltuelĭ votat de Academie pentru anul 1895—1896 a fost de L. 142.380,67, din carĭ aŭ rĕmas necheltuițĭ la 10 Martie curent L. 88.739,12. Singur paragraful burselor a dat un deficit de L. 1.415,02.

Numerariul aflat în cassă la 10 Martie 1896 erà de L. 71.506,37.

Registrele, scriptele, actele justificative și cassa s'aŭ găsit tóte în regulă.

Gr. Ștefănescu, I. C. Negruzzi.

Raportor, *Sp. Haret.*

III. — Raportul Comisiuniĭ Fundațiuniĭ Adamachi despre administrarea eĭ în 1895—96 și propunerile pentru 1896—97.

Domnilor Colegĭ,

Budgetul votat de d-vóstre pentru Fundațiunea Adamachi pe anul 1895—1896 a fost cel următor:

1. Fonciera, asigurarea contra incendiuluĭ, reparațiunea, întreținerea ecaretelor	L.	2.500,—
2. Călĕtoriĭ, hotărniciĭ și cheltuelĭ de îngrijirea imobilelor.	»	4 000,—
3. Prelevarea de 15% din venit, a Academieĭ.	»	15.981,—
4. Burse	»	17 700,—
5. Impăcarea eventuală cu doĭ din moștenitorĭ.	»	60.000,—
6. Șcóla Adamachi și grijile sufletuluĭ	»	5 000,—
7. A se capitalisà.	»	37.199,67
Total . .	L.	142.380,67

Aŭ rĕmas necheltuițĭ:

De la art. 1	L.	1.850,—
» » » 2	»	1 671,—
» » » 5	»	60 000,—
» » » 6	»	200,—
» » » 7	»	25.162,72
Iar la art. 4 a fost un plus de cheltuelĭ de . .	»	594,02

Hotărnicia moșieĭ Călimănescĭ, care erà hotărîtă a se face anul trecut, nu s'a putut face, din causă că nu s'a putut obține în timp util autorisațiunea Tribunaluluĭ.

Casa din Iașĭ a fost vîndută, din care causă cheltuelile de foncieră și reparațiunĭ s'aŭ micșorat.

Impăcarea cu ceĭ doĭ moștenitorĭ încă nu s'a putut terminà, deși este pe cale de a se efectuà acum.

In fine întrebuințarea fonduluĭ burselor a fost cea următóre:

La Facultatea de sciințe din Iașĭ, a primit bursă de câte 100 leĭ, pe tot timpul de la 1 Aprilie 1895 până la 1 Aprilie 1896, studenta Elena Cancicov; iar C. Climescu a primit de la 1 Aprilie până la 1 Septembre 1895, când a demisionat. Aŭ maĭ primit burse, de la 1 Octobre 1895 până la 1 Aprilie 1896, studențiĭ Dim. Cădere și Eduard Cristovicĭ, iar I. Popovicĭ-Cerchez de la 1 Novembre 1895 până la 1 Aprilie 1896.

La Facultatea de Medicină din Iașĭ, aŭ primit burse de 100 leĭ, pe timpul de la 1 Aprilie 1895 până la 1 Aprilie 1896, studențiĭ

Nicolae Lupu și Marta Trancu; iar de la 1 Octobre până la 1 Aprilie 1896, studentele Maria Anastasescu și Aspasia Macarovicĭ

La Șcóla de podurĭ și șosele a primit bursă studentul Vasilie Roșu de la 1 Aprilie 1895 până la 1 Octobre 1895, când a demisionat, Ioan Moțoiŭ de la 1 Octobre 1895 până la 1 Aprilie 1896 și Roseĭ David de la 1 Novembre 1895 până la 1 Aprilie 1896.

D-l Gheorghe Pantazi, bacalaureat de la Universtatea din Iașĭ, a fost trimis la Freyberg pentru studiul minelor și a primit bursă de 300 leĭ de la 1 Octobre 1895 până la 1 Aprilie 1896.

D-l Ioan Simionescu, licențiat în sciințe de la Universitatea din Iașĭ, a fost trimis la Viena pentru studiul geologieĭ, cu bursă de 250 leĭ pe lună, pe care a primit-o de la 1 Octobre 1895 până la 1 Aprilie 1896.

D-l Victor Guțu, inginer de la Șcóla de podurĭ și șosele din Bucurescĭ, a fost trimis în America pentru studiul exploatăriĭ petroleuluĭ. D-sa a primit bursă de 3.400 leĭ pentru timpul de la 1 Octobre 1895 până la 1 Aprilie 1896.

Tóte bursele date din noŭ s'aŭ dat cu concurs în regulă, conform Regulamentuluĭ.

Afară de acestea, tot din fondul burselor s'aŭ dat L. 300,— d-luĭ I. Simionescu, L. 2000,— d-luĭ Victor Guțu și L. 594,02 d-luĭ G. Pantazi, ca cheltuelĭ de drum și de șcólă.

Insumând tóte aceste cifre, ajungem la totalul de L. 18.294,02, adecă cu leĭ 594,02 maĭ mare decât cifra prevĕḑută în budget.

* * *

Pentru anul 1896—97, venitul prevĕḑut al Fundațiuniĭ Adamachi este cel următor:

Cupóne	L.	87.139,—
Arenda moșieĭ Roșiorĭ	»	15.000,—
Arenda moșieĭ Călimănescĭ	»	6.000,—
Rest din arenda moșieĭ Roșiorĭ de pe anul 1895—96	»	1.457,95
Rest din arenda moșieĭ Călimănescĭ de pe anul 1895—96	»	800,—
Transport . . .	L.	110.396,95

Report . .	L.	110.396,95
Împrumutul Academieĭ	»	10.955,30
Inprumutațĭ fonduluĭ Donicĭ	»	4.229,10
» » Carp	»	1.000,—
In numerariŭ	»	71.506,37
Total . .	L.	198.087,72

Acest venit propunem a se întrebuință în modul următor:

Fonciera, asigurărĭ contra incendiuluĭ, reparațiunĭ și întreținerea ecaretelor.	L.	1.300,—
Călĕtoriĭ, hotărniciĭ și cheltuelĭ de îngrijirea imobilelor	»	4.000,—
Prelevarea de 15% din venit, a Academieĭ . . .	»	16.220,85
Burse	»	43.323,72
Impăcare eventuală cu doĭ dintre moștenitorĭ . .	»	60.000,—
Școla Adamachi și grijile sufletuluĭ	»	5.000,—
Cheltuelĭ de judecățĭ	»	1.000,—
Cheltuelĭ neprevĕḑute	»	3.000,—
Un premiŭ ce este a se da anul acesta	»	5 000,—
Un premiŭ care nu se dă anul acesta și care se va capitalisà	»	5.000,—
A se capitalisà	»	54.243,15
Total . .	L.	198.087,72

Iată cum propunem a se întrebuință suma de L. 43.323,72 pentru burse:

L. 4.800,—	pentru 4 burse, actual în ființă, la Facultatea de sciințe din Iașĭ, pe anul întreg.
» 4.800,—	pentru 4 burse, actual în ființă, la Facultatea de medicină din Iașĭ, pe anul întreg.
» 2.400,—	pentru 2 burse, actual în ființă, la Școla de podurĭ și șosele din Bucurescĭ, pe anul întreg.
» 3.000,—	bursa, actual în ființă, pe un an, d-luĭ I. Simionescu, la Viena.
L. 15.000,—	Transport.

L. 15.000,—	Report.
» 3.600,—	bursa, actual în ființă, pe un an, d-luĭ G. Pantazi, la Freyberg.
» 8.771,60	bursa, actual în ființă, pe un an, d-luĭ Victor Guțu, în America.
» 821,50	suplement la bursa d-luĭ Victor Guțu pe ultimele 5 lunĭ, dela 1 Novembre 1895 până la 6 Aprilie 1896
» 2 400,—	pentru înființarea a 4 burse nouĕ la Universitatea din Iașĭ, cu începere de la 1 Octobre 1896, și anume 2 la Facultatea de sciințe și 2 la cea de medicină.
» 1.200,—	pentru înființarea a 2 burse nouĕ la Șcóla de podurĭ și șosele din Bucurescĭ, cu începere de la 1 Octobre 1896.
» 1 500,—	pentru o bursă dată prin concurs la un licențiat în sciințe de la Universitatea din Iașĭ, care să mérgă în străinătate pentru a se specialisà în studiul mineralogieĭ și petrografieĭ. Pentru acésta să i se acorde 3 anĭ, cu condițiune ca în fie-care an să trimită un memoriŭ privitor la lucrările sale și să trécă doctoratul în filosofie specialitatea mineralogieĭ și petrografieĭ. Suma precedentă este prevĕdută pe 6 lunĭ, adecă de la 1 Octobre 1896.
» 1.800,—	pentru o bursă a se da unuĭ bacalaureat de la Universitatea din Bucurescĭ, care va fi trimis la München pentru a studià architectura. Bursa se va da pe termin de 3 anĭ. La finele fie-căruĭ an bursierul va trămite atestate școlare și un memoriŭ asupra lucrărilor sale. Suma precedentă este pentru 6 lunĭ.
» 2.400,—	pentru trimiterea unuĭ inginer absolvent al Șcóleĭ de podurĭ și șosele, care să se specialiseze în ramura electricitățiĭ. Bursa se acordă pe timp de
L. 37.493,10	Transport

L. 37.493,10	Report.
	3 anĭ, din carĭ 2 anĭ de studiŭ la Institutul Montefiore din Liège și un an de visitare și studiare la diferite instalațiunĭ și lucrărĭ electrice în Europa, după un program ce-i se va indicà la timp de Academie. La finele fie-căruĭ an va fi dator a trimite un memoriŭ asupra studiilor și lucrărilor sale. Suma de maĭ sus este prevĕḑută pentru 6 lunĭ.
» 5.120,—	cheltuelĭ de drum și de șcólă
» 116,60	a se da d-luĭ Victor Guțu, pentru cumpĕrare de cărțĭ și publicațiunĭ diverse asupra petroleuluĭ.
» 594,02	pentru acoperirea deficituluĭ rĕmas de anul trecut din paragraful burselor.
L. 43.323,72	Total.

Să lămurim cifrele date în acest tabloŭ cu privire la d-l Victor Guțu.

D-sa a fost trimis anul trecut în America cu o bursă anuală de L. 6.800,—, din carĭ a și primit primul semestru în momentul plecăriĭ sale. Insă, după ce a ajuns acolo, a arătat Academieĭ că viéța de acolo este de o așà scumpete, în cât bursa ce i s'a acordat îĭ este cu totul nesuficientă, și a cerut a i se maĭ adaoge un suplement de 31 dolarĭ = L. 164,30 pe lună cu începere de la 1 Octobre 1895. Academia în ședința sa din 15 Decembre a acordat acéstă mărire, rĕmânênd însă a cere votul plenuluĭ. Suma de L. 8.771,60 represintă bursa d-luĭ Guțu pe un an întreg, mărită cu ceĭ 31 dolarĭ pe lună; iar cea de L. 821,50, adaosul cerut de d-sa pe timpul de când a sosit în America până la 1 Aprilie 1896.

D-l Guțu a maĭ cerut 100 dolarĭ, pentru a-șĭ cumpĕrà cărțĭ și publicațiunĭ diverse privitóre la exploatarea petroleuluĭ. Insă de óre-ce i-aŭ maĭ rĕmas 78 dolarĭ neîntrebuințațĭ, din ceĭ 2000 leĭ ce i se dedeseră la plecare ca cheltuelĭ de drum și de șcólă, ar maĭ lipsì 22 dolarĭ până la împlinirea sumeĭ, și aceștĭ 22 dolarĭ figuréză în tabloul de maĭ sus cu L. 116,60.

Raportor, *Sp. Haret.*

BUDGETUL FUNDAȚIUNII ADAMACHI PE 1896—97.

	I. VENITURI								
1	**Rĕmășițe din trecut:**								
	a. — Moșia Roșiorĭ, rest din câștiul 26 Octobre 1895	—	—	—	—	1 457	95		
	b. — Moșia Călimănescĭ idem	—	—	—	—	800	—		
	c — Imprumutul Academieĭ din 1894 — 95 pentru reparațiunea caseĭ din Craiova.	—	—	—	—	10 955	30		
	d. — Imprumutul Domicĭ din 1894—95 . . .	—	—	—	—	4 229	10		
	e — « Carp « 1895—96 . .	—	—	—	—	1.000	—	1844 2	35
	f. — Banĭ în numerariŭ	—	—	—	—	—	—	71 506	37
	Total	—	—	—	—	—	—	89.948	72
2	**Cupóne:**								
	Funciare rurale 5% . . . . la L . . .	1 007 800	—	—	—	50 390	—		
	Rentă amortisabilă 5% . . . . . « « . . .	296 000	—	—	—	14 800	—		
	« perpetuă 5% . . . . . . « « . .	8 500	—		—	425	—		
	Funciare urb. de Bucurescĭ 5% . « « . . .	24 000	—	—	—	1 200	—		
	Obligațiunĭ municipale 5% . . « « . . .	24 000	—	—	—	1.200	—		
	« de stat 6% . . . . . « « . . .	11 800	—	—	—	708	—		
	Rentă amortisabilă 4% . . . . . « « . . .	174 000	—	—	—	6 960	—		
	Dividende la 128 acțiĭ de Banca Naț. a L 89,50 .	64 000	—	135.024	25	11 456	—	87 139	—
3	**Proprietățĭ:**								
	a — Moșia Călimănescĭ, arenda pe 1 an . .	—	—	—	—	6 000	—		
	b — « Roșiorĭ, idem	—	—	—	—	15 000	—	21 000	—
		1 610 100	—	135 024	25	–	–	198 087	72

II. CHELTUELI		
a. — Fonciera, asigurarea contra incendiuluĭ, reparațiunĭ și întreținerea ecaretelor	1 300	—
b — Călĕtoriĭ, hotărniciĭ și cheltuelĭ de îngrijirea imobilelor	4 000	—
c — Prelevările Academieĭ de 15% la L. 108.139,— venit	16 220	85
d — Burse	43 323	72
e — Împăcărĭ eventuale cu doĭ dintre moștenitorĭ	60 000	—
f. — Șcóla Adamachi din Iașĭ și grijile sufletuluĭ	5 000	—
g — Cheltuelĭ de procese	1.000	—
h — » neprevĕdute	3.000	—
i. — Premiul ce este a se da în anul curent	5.000	
j — Premiul care nu se dă în anul acesta și care se va capitalisà . . .	5 000	
k. — Capitalisărĭ	54 243	15
	198.087	72

FUNDAŢIUNEA OTTETELEŞANU.

I. — Raportul Cassieruluĭ-comptabil despre situaţiunea Fundaţiuniĭ Otteteleşanu în 1895—96.

I.

Am onóre a presentà situaţiunea provisorie a Comptabilităţiĭ şi a Casseĭ fonduluĭ Otteteleşanu pe anul 1895—96 până la 18 Februarie, avênd a presentà pe cea definitivă la încheiarea anuluĭ budgetar.

A.—*Din veniturile însemnate în budget de*			L.	176.693,60
s'a incassat până acum suma de			»	114.650,55
şi aŭ rĕmas veniturĭ neincassate în sumă de			L	62.043,05
şi anume:				
1. *Moşia Fundu-Chiselet*, rest din câştiul de 26 Octobre 1895			L.	34.050,—
2. *Moşia Măgurelele*, rest din câştiul de 23 Aprilie 1895	L.	669,50		
şi câştiul 26 Octobre 1895	»	10.350,—	»	11.019,50
3. *Moşia Otteteliş*, rest din câştiul de 23 Aprilie 1895	L.	7.723,55		
Câştiul 26 Octobre 1895.	»	9 250,—	»	16.973,55
Suma ca sus			L.	62.043,05

B.—*Situaţiunea budgetuluĭ de cheltuelĭ* este precum urméză:

			Votat		Cheltuit		Rĕmas
Litera	a. . . .	L.	18.745,50	L.	18 709,98	L.	35,52
»	b. . . .	»	6.000,—	»	5 005,66	»	994,34
»	c. . . .	»	3.000,—	»	680,80	»	2.319,20
»	d. . .	»	8 000,—	»	5 638,35	»	2 361,65
»	e. . .	»	43 000,—	»	2.538,—	»	40.462,—
»	f. . . .	»	16.041,20	»	8.000,—	»	8 041,20
Transport . . .		L.	94 786,70	L	40.572,79	L	54.213,91

		Votat		Cheltuit		Rĕmas
Report. . .	L.	94 786,70	L	40.572,79	L.	54 213,91
Litera g. . . .	»	14 960,—				
» h. . . .	»	7.614,—	»	20.258,—	»	2.316,—
» i. . . .	»	9 150,—	»	9.150,—	»	—,—
» k. . . .	»	620,—	»	620,—	»	—,—
» l. . . .	»	2.640,—	»	2.640,—	»	—,—
» m. . . .	»	610,—	»	610,—	»	—,—
» n. . . .	»	1.104,—	»	1.104,—	»	—,—
» o. . .	»	3.098,—	»	3.098,—	»	—,—
» p . . .	»	5 437,—	»	5 437,—	»	—,—
» q. . . .	»	1.660,—	»	1.660,—	»	—,—
» r. . . .	»	3.107,—	»	1.748,75	»	1 358,25
» s . . .	»	1.000,—	»	—,—	»	1.000,—
» t. . . .	»	30 906,90	»	30.906,90	»	—,—
Total . .	L.	176,693,60	L.	117 805,44	L.	58.888,16

Prin urmare s'a cheltuit maĭ puţin din budgetul cheltuelilor suma de . . . . L. 58.888,16

Notă. — Din causa lipseĭ de numerariŭ nu s'aŭ putut plătì următórele sume:

1. La lit. e. Imprumutul de la Banca Naţională de . . . . L 40.000,—

» » f. Din prelevările Academieĭ de 15% de L. 16 041,20

S'a achitat numaĭ suma de. . . . . » 8.000,—

Rĕmânênd ca rest de plată . . . . L. 8 041,20

Suma L. 48.041,20

care sumă, dacă nu se va puté achità în cursul sesiuniĭ actuale, trebue trecută în budgetul anuluĭ viitor 1896—97.

2. Renta anuală Elena Dr. N. Turnescu, pentru formarea fonduluĭ de înzestrarea fetelor de la Institutul Otteteleşanu a rĕmas la disposiţiune. . . . . L. 1.000,—

C. — *Comptul excedent* este precum urmézā:

1. Venitul extraordinar incassat de la Institutul botanic, costul plantelor cumpĕrate de la grădina Otteteleşanu. . . . . L. 400.—

2. Moşia Fundu-Chiselet, dobânda provenită din întârḑiarea plăţiĭ câştiurilor . . . . L. 1.830,20

3. Grajdurile şi grădina din strada Teatruluĭ, idem. . . » 60,80

4. Spor la incassarea cupónelor. . . . . » —,65

5 Sald din eşirea efectelor la sorţĭ. . . . . » 113,55

Total. . . . L. 2.405,20

	Report . . .	L.	2.405,20
Din care sumă se scade:			
Paguba de la móra Măgurelele, din neincassarea câştiului întreg de Octobre 1895.		»	2.307,—
	Excedent net .	L.	98,20
lângă care se maĭ adaoge suma cheltuită maĭ puţin din budgetul cheltuelilor arătat sub B. de		L	58 888,16
	Total . . .	L.	58.986,36

Notă.—Din acéstă sumă se vor maĭ face plăţile ce vor veni încă până la încheiarea anuluĭ budgetar.

D.—*Fondul în efecte,* arătat în raportul anuluĭ trecut din 20 Martie 1895

	nominal	peste nominal	Total
în valóre de	L. 326 600,—	L. 15 000,—	L. 341.600,—
este tot acelaşĭ, cu un mic spor de	» 100,—	» —,—	» 100,—
provenit din eşirea la sorţĭ a 3 oblig. Casa pensiunilor de L. 900,— şi înlocuite cu 2 titlurĭ rentă 4% a L. 500,—L. 1.000,—			
Total . .	L. 326.700,—	L. 15.000,—	L. 341 700,—

Şi anume:

	nominal	peste nominal	Total
8 titl. rent. amort. de 4% a L. 5.000,—	L. 40.000,—	L. —,—	L. 40.000,—
11 » » » » 4% » » 2.500,—	» 27.500,—	» —,—	» 27.500,—
123 » » » » 4% » » 1.000,—	» 123.000,—	» —,—	» 123.000,—
2 » » » » 4% » » 500,—	» 1.000,—	» —,—	» 1.000,—
19 scris. func. rur. de 5% » » 5.000,—	» 95.000,—	» —,—	» 95.000,—
8 » » » » 5% » » 1.000,—	» 8.000,—	» —,—	» 8.000,—
5 » » » » 5% » » 100,—	» 500,—	» —,—	» 500,—
46 oblig. de stat » 6% » » 500,—	» 23.000,—	» —,—	» 23.000,—
4 » Pensiunĭ » » » 300,—	» 1.200,—	» —,—	» 1.200,—
15 acţ. de Banca Naţională » 500,—	» 7.500,—	» 15.000,—	» 22.500,—
241 bucăţĭ în valóre totală de	L. 326.700,—	L. 15.000,—	L. 341.700,—

carĭ sunt depuse la Banca Naţională.

Notă. — La art. t, *Clădirĭ nouĕ şi îmbunătăţirĭ*, neajungênd prevederile budgetare cu suma de L. 357,30 regulată prin proces-verbal, se va trece în budgetul anuluĭ viitor.

Bucurescĭ, 18 Februarie 1896.

II.

Conform arătării din întâiul raport al Casseĭ şi al Comptabilităţiĭ din 18 Februarie 1896, am onóre a presentà situaţiunea finală cu încheiarea anuluĭ budgetar 1895—96.

Veniturĭ. Din veniturile rĕmase de incassat de			L. 62.043,05
s'aŭ incassat în cursul sesiuniĭ generale:			
1. *Moşia Măgurelele,* rest din câştiul de 23 Aprilie 1895 în sumă de	L. 669,50		
Moşia Măgurelele, acompt câştiuluĭ de 26 Octobre 1895 .	» 226,50	L. 896,—	
2. *Moşia Fundu-Chiselet,* acompt câştiuluĭ de 26 Octobre 1895		L 20.000,—	L. 20.896,—
Rest de incassat			L. 41.147,05

Şi anume:			
1. *Moşia Măgurelele,* rest din câştiul de 26 Octobre 1895 în sumă de		L. 10.123,50	
2. *Moşia Fundu-Chiselet,* rest din câştiul de 26 Octobre 1895 de		» 14.050,—	
3. *Moşia Otteteliş,* rest din câştiul de 23 Aprilie 1895	L. 7.723,55		
Câştiul 26 Octobre 1895 . .	» 9.250,—	» 16 973,55	
Suma de sus de . . .			L. 41.147,05
şi care se va trece ca sald pe anul viitor; lângă care se maĭ adaoge numerariul de			» 6 479,36
Total . . .			L. 47.626,41

B. Comptul excedent a fost în ḑiua de 18 Februarie 1896 în sumă de	L. 58.986,36	
lângă care se maĭ adaoge, suma provenită din căutarea moriĭ de la Măgurele în regie până la 27 Ianuarie 1896	» 355,50	L. 59.341,86
Transport		L. 59.341,86

Report			L. 59.341,86
De unde s'aŭ maĭ cheltuit:			
1. *Institutul Otteteleşanu:*			
Corpul didactic şi servitorĭ pe luna Martie	L. 2 003,—		
Idem suma disponibilă pentru diverse	» 313,—		
Tipăriturĭ, suma disponibilă .	» 1 358,25	L. 3.674,25	
2. *Restul prelevărilor Academieĭ de 15%*		» 8.041,20	» 11.715,45
Suma ca maĭ sus de			L 47.626,41
De acì se scad sumele ce nu s'aŭ putut achità în anul curent din lipsă de numerariŭ şi carĭ se vor trece în budgetul viitor 1896—97:			
1. *Imprumutul de la Banca Naţională* . . .		L. 40.000,—	
2. *Fondul Elena Dr. N. Turnescu*		» 1.000,—	L. 41.000,—
Excedent curat de			L. 6.626,41
Suma în numerariŭ este astădĭ de			L. 6.479,36

Bucurescĭ, 10 Martie 1896.

11. — Raportul Comisiuniĭ financiare asupra gestiuniĭ Fondaţiuniĭ Otteteleşanu în 1895—1896.

Domnilor Colegĭ,

1. Averea imobilă a Fundaţiuniĭ Otteteleşanu cuprinde şi anul acesta, ca şi anul trecut, imobilele următóre: moşiile Fundu-Chiselet, Ottetelişul şi Măgurelele, casele din Calea Victorieĭ, grajdurile din strada Teatruluĭ şi grădina, móra, castelul de la Măgurele ocupat de şcóla Otteteleşanu.

Averea mobiliară, care anul trecut se compuneà din efecte în valóre nominală de L. 326.600—, anul acesta a crescut cu L. 100,—, proveniţĭ din eşirea la sorţĭ a 3 obligaţiunĭ ale Casseĭ pensiunilor şi înlocuirea lor cu 2 titlurĭ de rentă 4% de câte L. 500,—.

Tóte aceste efecte sunt depuse la Banca Naţională.

2. Budgetul fonduluĭ Otteteleşanu pe anul 1895—96 prevĕduse la veniturĭ suma de L. 176.693,60. Din aceştia s'aŭ incassat până în diua de 10 Martie, L. 135.546,55; maĭ rĕmân deci neîncassaţĭ

L. 41.147,5 şi anume: din câştiurile moşieĭ Măgurele, L. 10.123,50; din ale moşieĭ Fundu-Chiselet, L. 14.050,—; din ale moşieĭ Otteteliş, L. 16 973,55.

3. Budgetul de cheltuelĭ pe 1895--96 prevedeà suma totală de L. 176.693,60, din care până la 10 Martie 1896 s'aŭ cheltuit L. 129.067,19, maĭ rĕmânênd necheltuiţĭ L. 47.626,41.

La articolul *Clădirĭ nouĕ şi îmbunătăţirĭ*, prevederile budgetare aŭ fost întrecute cu L. 357,30.

4. Numerariul aflat în cassă la 10 Martie 1896 a fost de L. 6.479,36. Registrele, actele justificative şi cassa s'aŭ găst în regulă.

Gr. Ştefănescu, *I. C. Negruzzi.*

Raportor, *Sp. Haret.*

BUDGETUL FUNDAŢIUNII OTTETELEŞANU PE 1896—1897.

Nr.	I. VENITURI	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.
1	Rămăşiţe din anul trecut 1895—1896:								
	a. — Moşia Fundu-Chiselet, rest din câştiul 26 Octobre 1895	—	—	—	—	14 050	—		
	b. — Moşia Măgurelele, rest din câştiul 26 Octobre 1895.	—	—	—	—	10.123	50		
	c. — Moşia Otteteliş, rest din câştiul 23 Aprilie 1895. . . . . . . L. 7.723,55								
	Moşia Otteteliş, întreg câştiul 26 Octobre 1895. · L 9 250,—	—	—	—	—	16 973	55	41.147	05
	d. — Banĭ în numerariŭ.	—	—	—	—	—	—	6 479	36
								47 626	41
2	Proprietăţĭ:								
	a. — Moşia Fundu-Chiselet, arenda pe 1 an	—	—	—	—	70 500	—		
	b. — » Măgurelele, » » » » .	—	—	—	—	20.700	—		
	c. — » Otteteliş, » » » » .	—	—	—	—	18 500	—		
	d. — Móra de la Moşia Măgurele	—	—	—	—	2 500	—		
	e. — Casa din Calea Victorieĭ	—	—	—	—	18.000	—		
	f. Grajdurile şi grădina din strada Teatruluĭ, chiria pe un an.	—	—	—	—	2.900	—	133 100	—
3	Cupóne:								
	Rentă amortisabilă . . 4% la L.	191 500	—	—	—	7.660	—		
	Scrisurĭ funciare rurale 5% » »	103 500	—	—	—	5.175	—		
	Obligaţiunĭ de stat . . 6% » »	23 000	—	—	—	1 380	—		
	4 Cassa pensiunilor . . . . » »	1 200	—	—	—	40	—		
	15 dividende de Banca Naţ. a L 89,50 la L.	7 500	—	15 000	—	1.342	50	15 597	50
4	Renta Elena Dr. N Turnescu pe 1896—97 .	—	—	—	—	—	—	1 000	—
		326 700	—	15 000	—	-	—	197 323	91

Nr.	II. CHELTUELI	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.
1	Capitalisărĭ din anul 1895—1896.						
	Fondul Elena Dr. N. Turnescu	—	—	—	—	1 000	—
2	Datoriĭ din anul 1895—1896:						
	Imprumutul de la Banca Naţională. . . .	--	—	—	—	40.000	—
3	Cheltuelĭ proprii:						
	a. — Anuitatea moşieĭ Fundu-Chiselet, la Creditul funciar rural.	—	—	18 745	50		
	b. — Imposite.	—	—	6 000	—		
	c. — Asigurărĭ.	—	—	1 000	—		
	d. — Reparaţiunĭ la imobile	—	—	8.000	—		
	e. — Dobânda de 6% la L. 40 000,— împrumutaţĭ de la Banca Naţională. . . .	—	—	3.000	—		
	f. — Prelevările Academieĭ de 15% la L. 107.952,—	—	—	16 192	80		
	g. — Cheltuelĭ de procese	—	—	1.000	—		
	h. — » neprevĕd̦ute	—	—	4 000	—	57.938	30
4	Cheltuelile Institutuluĭ Otteteleşanu.						
	i. — Rest din anul trecut.	—	—	1 067	60		
	j. — Corpul didactic.	16 780	—				
	Servitorii caseĭ.	8 551	—				
	k. — Mâncarea.	15 195	—				
	l — Luminat.	556	80				
	m. — Incăld̦it.	492	—				
	n — Atelier şi spălătorie.	621	60				
	o — Curtea şi grajdul.	2 928	—				
	p. — Imbrăcămintea.	4 048	—				
	q. — Instalaţiunea.	5.658	—				
	r. — Diverse.	4 000	—				
	s. — Cărţĭ şi tipăriturĭ.	369	60	59 200	—	60.267	60
5	Clădirĭ nouĕ şi îmbunătăţirĭ.	—	—	—	—	37.118	01
6	Fondul Elena Dr. N. Turnescu.	—	—	—	—	1 000	—
		—	—	—	—	197 323	91

COMISIUNEA BIBLIOTECEI

Raport asupra progreselor Bibliotecei în anul 1895.

Domnilor Colegi,

Colecțiunile Bibliotecei Academiei, în anul expirat, aŭ crescut și aŭ fost întrebuințate în modul următor:

I. Cărți tipărite, charte geografice, etc.

1. S'aŭ cumpĕrat 322 volume și broșuri, 33 volume ḑiare vechi, 50 foi volante și 3 charte geografice.

2. S'aŭ primit în dar de la diferite persóne 4.268 volume și broșuri, 17 volume ḑiare, 16 foi volante și 2 charte geografice. Intre cărțile dăruite, partea cea mai mare sunt cele 3.578 volume și broșuri primite la Academie din importanta bibliotecă dăruită de I. P. S. Sa Metropolitul Moldovei și Sucevei Iosif Naniescu, membru onorar al Academiei.

Darurile mai însemnate aŭ fost făcute de către următórele persóne:

D-l Președinte N. Kretzulescu a dăruit charta regatului Poloniei publicată la 1852 și 1 fóie volantă.

D-l Secretar general D. A. Sturdza a dăruit 67 volume și broșuri și 10 foi volante.

D-l General St. Fălcoianu a dăruit charta topografică a istmului Dobrogei ridicată de corpul de ingineri francesi în 1855.

D-na vĕduvă Dr. Obedenaru a dăruit 423 volume și broșuri din biblioteca rĕposatului sĕŭ soț.

D-l C. E. Crupenski a dăruit 69 volume și broșurĭ și 5 foĭ volante.

3. De la Instituțiunile cu carĭ Academia se află în relațiunĭ de schimb, s'aŭ primit 561 volume și broșurĭ și 5 atlasurĭ.

4. De la tipografiile din țéră, conform legiĭ din 2 Aprilie 1886, s'aŭ primit 1.281 volume și broșurĭ și 244 publicațiunĭ periodice și anume 165 ḑiare: 55 din Bucurescĭ și 110 din provincie, și 79 reviste: 56 din Bucurescĭ și 23 din cele-lalte orașe ale țériĭ.

Am avut onórea, Domnilor Colegĭ, a vĕ arătà și în aniĭ trecuțĭ că cifra cărților legale represintă numaĭ în mod aproximativ mișcarea tipografică din țéră. Un inconvenient fórte mare pentru controlarea publicațiunilor apărute este întârḑiarea ce pun tipografiĭ maĭ ales la trimeterea publicațiunilor periodice și imprimarea lor când la o tipografie, când la alta, așà că este fórte greŭ serviciuluĭ Bibliotecei a urmărì numĕr cu numĕr tóte aparițiunile de acest fel. Pe lângă acésta, uniĭ tipografĭ nu vor să iea nicĭ o rĕspundere și nu daŭ informațiunĭ, chiar când sciŭ, de locul unde continuă a se imprimà periodicele. Spre a înlăturà acest neajuns, cel puțin pentru cele carĭ se imprimă în capitală, ne-am adresat onor. Prefecturĭ a Polițieĭ, care a intervenit pe lângă tipografĭ să depună ḑilnic exemplarele legale la Biblioteca Academieĭ, și ast-fel neregularitățile de până acì aŭ început în parte a dispăré.

Lucrările maĭ de căpetenie săvîrșite anul acesta în Bibliotecă sunt:

S'a inventoriat și catalogat în Secțiunea A. de la No. A. 15.061 până la No. A. 16.550, în carĭ se cuprind 1.805 volume și broșurĭ.

Pentru executarea decisiuniĭ Academieĭ din 5 Aprilie 1894 s'a ales câte un exemplar din cărțile legale și s'a trimes Bibliotecei Urechia din Galațĭ. Inventariul s'a făcut în două exemplare; unul s'a înaintat împreună cu cărțile, iar cel-lalt s'a depus în archiva Academieĭ. In el se cuprind 857 opere în 1.234 volume și broșurĭ.

Ațĭ vĕḑut, Domnilor Colegĭ, și în aniĭ trecuțĭ, că și cele-lalte colecțiunĭ ale Academieĭ, precum colecțiunea de foĭ volante, charte, portrete, stampe, etc. eraŭ pe cale de organisare. Pentru a le

pune maĭ curînd la disposițiunea publiculuĭ, li s'a făcut o clasificațiune provisorie, rĕmânênd ca inventoriarea și catalogarea lor sistematică să se facă maĭ târḑiŭ. Așà, în ce privesce chartele s'aŭ făcut două grupe: 1) chartografia străină și 2) chartografia română, și în fie-care din ele s'aŭ rînduit chartele în ordine alfabetică și chronologică. Acelașĭ lucru s'a făcut și pentru portrete, stampe, etc.

Ministeriul Cultelor și Instrucțiuniĭ publice ne-a pus la disposițiune inventariele cărților adunate de călugărul Chiriac și depuse spre păstrare la Archivele Statuluĭ. Din inventariul publicațiunilor românescĭ, care cuprinde peste 4.000 de numere, s'aŭ ales numaĭ cărțile trebuitóre Biblioteceĭ Academieĭ, rĕmânênd ca ridicarea lor să se facă maĭ târḑiŭ. Onor. Ministeriŭ, trimițênd inventariele menționate, ne-a autorisat a alege din ele și a luà tot ce ne va trebuì.

S'a continuat cu regularea și legarea diferitelor colecțiunĭ, ca foĭ volante, statute de ale Societăților, legĭ, regulamente, tese de doctorat de la Universitățile străine, cu carĭ Academia se află în relațiunĭ de schimbul publicațiunilor, etc.

S'aŭ legat 1.202 volume, dintre carĭ 180 in-folio, 230 in-4°, 774 in-8° și 18 manuscripte.

Biblioteca Academieĭ este neîntrerupt pusă la disposițiunea publiculuĭ cetitor de la 8 ore a. m. până la 6 p. m. și personalul Biblioteceĭ este în mare parte ocupat cu servirea cărților. Cetitoriĭ sunt studențĭ universitarĭ și uniĭ bărbațĭ de sciință, carĭ se ocupă de preferință cu studiile istorice și filologice, căcĭ biblioteca nóstră posedă sub acest raport cele maĭ prețióse materiale.

Afară de acésta, ea maĭ aduce importante serviciĭ și prin împrumutarea acasă a cărților tipărite.

Cărțile carĭ se găsiaŭ împrumutate la 1884 și cele de atuncĭ împrumutate până la 31 Decembre 1895 aŭ fost în numĕr de 3.507 volume la 106 persóne; din acestea s'aŭ înapoiat 3.190 volume și se aflaŭ neînapoiate, la 31 Decembre 1895, 417 volume la 30 persóne.

II. Manuscripte, documente, stampe, portrete, medalii, etc.

Colecţiunile de manuscripte, documente şi altele aŭ crescut ast-fel:

1. S'aŭ cumpĕrat 17 volume manuscripte, 283 documente originale şi copiĭ, 1 album, 21 fotografiĭ, 4 tablourĭ, 30 portrete, 6 desemnurĭ originale şi 14 stampe.

2. S'aŭ primit în dar 14 volume manuscripte, 46 documente originale şi copiĭ, 3 albumurĭ, 2 fotografiĭ, 4 tablourĭ, 7 portrete, 1 desemn original, 24 stampe şi 50 medaliĭ. Ele aŭ fost dăruite de următórele persóne:

M. S. Regele a bine-voit a dărui 1 medalie de aur a inaugurăriĭ Poduluĭ peste Dunăre.

I. P. S. Sa Metropolitul Primat a dăruit 2 exemplare, unul de argint şi altul de bronz, din medalia bătută de Cler cu ocasiunea nunţiĭ de argint a Suveranilor noştri.

D-l Preşedinte N. Kretzulescu a dăruit 1 stampă, representând o scenă alegorică din rĕsboiul Transilvanieĭ în timpul Principeluĭ Gavril Bethlen.

D-l Secretar general D. A. Sturdza a dăruit 1 manuscript autograf al luĭ Enache Kogălnicénu, 3 volume tipărite cu însemnărĭ istorice şi familiare din némul Kogălnicenilor, o colecţiune de 22 stampe litografice representând vederĭ şi costume din Ungaria, Ţéra-Românéscă şi Moldova şi 1 mare stampă colorată representând un tîrg în Transilvania pe la începutul secoluluĭ present, cu diferite costume româneşcĭ şi săseşcĭ; de asemenea a maĭ dăruit o colecţiune de stampe şi portrete vechĭ şi nouĕ româneşcĭ şi străine privitóre la Românĭ, 1 medalion de argint cu figura în relief a luĭ Sigismund Báthori şi 1 tablă de aramă pe care e gravat portretul luĭ Grigorie Ghica Voevod.

D-l Al. Papadopol-Calimach a presentat în dar: 2 poesiĭ autografe ale luĭ Costache Negri, 1 scrisóre a luĭ Vasilie Alecsandri către Michail Kogălnicénu, 1 copie autografă a luĭ V. Alecsandri cuprindênd «Profeţia» luĭ Vasilie Pogor; de asemenea a maĭ dăruit

6 acte dintre 1860—61, 1 scrisóre autografă a luĭ Costache Hurmuzachi din Dulcescĭ de la 8 Februarie 1865, manuscriptul original al imnuluĭ compus grecesce de d-l E. I. Francudi în onórea luĭ Alexandru Ioan I, 1 autograf al luĭ Costache Negri și copia uneĭ poesiĭ inedite a luĭ Ioan Alecsandri de la 1848; înfine a presentat în dar portretul sĕŭ fotografic, executat la 20 Iulie 1880.

D-l V. Babeș a dăruit maĭ multe manuscripte macedo-române și 1 manuscript cuprindênd întrebărĭ și rĕspunsurĭ din Sfînta Scriptură.

D-l V. A. Urechia a presentat în dar 5 fotografiĭ representând grupurĭ de membri aĭ Academieĭ și alte 2 fotografiĭ representând vederĭ din interiorul Bibliotecei Urechia de la Galațĭ.

D-l C. Erbicénu a dăruit 1 dosar, cuprindênd titlurile de serviciŭ ale rĕposatuluĭ Episcop Iosif Bobulescu, 7 documente dintre 1696—1707 de la Metropolitul Antim Ivirénul și alte 12 acte dintre 1729—1838.

De la Părintele Vasilie Mangra din Arad s'aŭ primit în dar: 2 vase de lut, 1 pisălog de pămînt și 4 mărgele colorate găsite în Ungaria la Alceŭ (Acsi-puszta); de asemenea a maĭ dăruit treĭ prețióse manuscripte româneseĭ: un Apostol și Evangelie, un Octoich din 1708 și Epistolia din 1732—35.

D-l Grigorie Manu a dăruit facsimilele unuĭ chrisov de la Radu Leon Voevod din 1666 Februarie 8.

D-l Anastasie Busnea a dăruit 1 chrisov original de la Vasilie Lupu din 1648 Iulie 11 și o traducere a aceluiașĭ din 1799.

De la d-l V. M. Kogălnicénu s'aŭ primit în dar 3 scrisorĭ autografe ale Baronuluĭ de Jomini din 5 (17) Ianuarie, 21 Martie și 4 Aprilie 1878

D-l Nicolae Giurgianu, fost profesor, a dăruit o notiță auto-biografică a Metropolituluĭ Moldoveĭ Veniamin Costache.

D-l S. Albini a dăruit 1 desemn original contemporan representând în siluete portretele luĭ Hora și Cloșca, precum și 2 medaliĭ atribuite luĭ Hora.

D-l Nerva Hodoș a dăruit 1 manuscript intitulat «Diorile pentru Minte și Inemă», de Episcopul N. Popea și A. Papiŭ-Ilarian.

D-l I. Georgescu a dăruit portretul rĕposatuluĭ G. Barițiŭ, făcut de d-sa după natură în 1881.

De la d-l C. Alexandrescu s'aŭ primit în dar 16 diferite stampile și medaliĭ, în total 29 exemplare.

D-l I. Codreanu, mecanic, a dăruit 2 zapise, unul de la 1681 (7189) Maiŭ 24 și altul de la 1724 (7232) Iunie 10.

De la d-niĭ frațĭ Șaraga, librarĭ în Iașĭ, s'aŭ primit în dar corespondențe originale contemporane relative la vîndarea de cărțĭ românescĭ la Româniĭ din Basarabia.

De la Direcțiunea Căilor Ferate s'aŭ primit în dar 6 medaliĭ comemorative ale inaugurăriĭ Poduluĭ peste Dunăre și 1 album cuprindênd planul basenurilor, clădirilor și instalațiunilor mecanice ale docurilor de la Galațĭ și Brăila

De la Monetăria Statuluĭ s'aŭ primit câte 4 exemplare de medaliĭ din Restaurarea mănăstiriĭ Bistrița (1845) și Societatea centrală agricolă (1895).

D-l Director al Casseĭ de Depunerĭ și Consemnațiunĭ a trimes fotografia vechiuluĭ local al Casseĭ.

Documentele inventoriate anul acesta sunt în numĕr de 706, așezate în 4 pachete (No. 65--68).

S'aŭ rînduit pentru legat 10 pachete, carĭ cuprind vre-o 3.000 acte diverse.

S'aŭ așezat în catalogul chronologic fișele a 5.285 documente, carĭ formézĕ 28 pachete (No. 41—68).

S'aŭ inventoriat în mod amănunțit 126 manuscripte.

Cabinetul manuscriptelor, deși impropriŭ ca sală de studiĭ, a fost totuși după trebuință pus la disposițiunea cercetătorilor de documente istorice, sub supraveghiarea unuĭ funcționar.

Tabloul de maĭ jos arată crescerea totală a colecțiunilor Academice în anul 1895:

	Cărțĭ tipărite	Diare	Foĭ volante	Charte	Atlasurĭ	Manuscripte	Documente	Albumurĭ	Fotografiĭ	Tablourĭ	Portrete	Desemn originale	Stampe	Medaliĭ
Cumpĕrate . .	322	33	50	3	—	17	283	1	21	4	30	6	14	—
Schimb. . . .	561	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dăruite. . . .	4.268	17	16	2	—	14	46	3	2	4	7	1	24	50
Conform legiĭ.	1.281	244	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Total . .	6 432	294	66	5	5	31	329	4	23	8	37	7	38	50

La foĭ volante nu sunt cuprinse și acelea carĭ ne vin conform legiĭ.

Din cele de maĭ sus, se vede importanța netăgăduită ce câștigă an cu an Biblioteca Academieĭ, prin adunarea celor maĭ prețióse și rare materiale de limbă și istorie națională, precum și prin comunicarea lor tuturor carĭ se ocupă cu lucrărĭ de asemenea natură.

Strîmtorarea localuluĭ, despre care de câțĭ-va anĭ neîncetat am fost obligațĭ a vĕ vorbi, a fost și în anul trecut una din pedicele cele marĭ pentru buna instalare a Biblioteceĭ. Insemnate părțĭ din Biblotecă nu aŭ putut fi, din acéstă causă, nicĭ chiar catalogate.

Comisiunea Biblioteceĭ a primit decĭ cu cea maĭ mare bucurie însciințarea făcută de d-l Secretar general la deschiderea acesteĭ sesiunĭ, că Guvernul țĕriĭ a luat mĕsurĭ spre a se mări neîntârdiat localul pentru instalarea prețióselor nóstre colecțiunĭ.

Membriĭ Comisiuniĭ. *N. Quintescu*, *V. Maniu*, *Gr. Ștefănescu*.

Cumpĕrăturĭ făcute pentru Bibliotecă în 1895.

Cărțĭ tipărite.

Aaron (Vasilie), Anul cel mănos. Sibiiŭ 1830—1 br. in-8°.

Abhandlungen Herrn Prof. Dr. Adolf Tobler zur Feier seiner fünf und zwanzigjährien Thätigkeit als ordentlicher Professor an der Universität zu Berlin von dankbaren Schülern in Ehrerbietung dargebracht. Halle a/S. 1895—1 vol. in-8°.

Act sinodal expunêndŭ Autocefalia Bisericeĭ orthodoxe Române și relațiunile eĭ cu Patriarchia din Constantinopol. Bucurescĭ 1882.—1 br. in-8°.

Adunarea Cazaniilor a multora felĭurĭ de cuvinte învățătoare de năravurĭ bune, la Duminecĭ și sărbătorĭ prăznuitoare, în treĭ părțĭ de osebĭ cuprinzându-să. Beciŭ 1793.—1 vol. in fol. gr.

Aeneas Sylvius, Epistolae familiares ad diversos. Nüremberg 1481.—1 vol. in fol.

Αἰνιάν (Γεώργιος), Νέα Ἀριάδνη. (Constantinopole) 1816.—1 vol. in-8°.

Alecsandrescul (Gr.), Poeziĭ. Bucureștĭ 1838.—1 br. in 8°.

Alecsandrescu (I. M.), Preda militaru sau saraculu sufere și mortu. Bucurescĭ 1859.—1 br. in-8° mic.

Alexi (Theochar), Karpathen-Röschen. Gedichte. Bukarest 1868.—1 vol. in-8°.

Almanach de Gotha pour l'année 1818—1822, 1824—1829, 1831—1850, 1866—1868, 1876. Gotha 1818—1876.—34 vol. in-32°.

Almanachu Monitoruluĭ Agricolu pe anulŭ 1883 de C. N. Racotă. Bucurescĭ 1882.—1 vol. in-8° mic.

Annales de Chimie et de Physique. Septième Série. IV, V. Paris 1895.—2 vol. in-8°.

Annales des sciences naturelles. VII Série. Botanique. Tome XX. Paris 1894—1 vol. in-8°.

» » » » VIII Série. Botanique. Tome I. Paris 1895.—1 vol. in-8°.

» » » » VII Série. Zoologie et Paléontologie.—Tome XIX-XX. Paris 1895.—2 vol. in-8°.

Anunțătoriulŭ generale românu. Fóiă de publicațiunĭ comercialĭ, industrialĭ și agricole. Anulu I (1864), lipsă No. 30. Anulu II de la No. 2—32 (1865). Bucurescĭ.—2 vol. in fol.

'Αποπεῖρα ἀναλύσεως τȣ̃ νοουμένου ἑτεροίας παρὰ τὰς νῦν, νῦν πρῶτον ἐκπονηθεῖσα καὶ ἐκδοθεῖσα παρὰ τȣ̃ ἀποπειρογράφȣ τῆς 'Ρȣμȣνίας. 'Εν Λειψίᾳ. 1817. — 1 vol. in-8°.

Archiv für Österreichische Geschichte. LXXXII. Wien 1895.—1 vol. in 8°.

Archiv für slavische Philologie. Herausgegeben von V. Jagić. XVII Band. Berlin 1895. — 1 vol. in-8°.

Archives Diplomatiques. Recueil mensuel international de diplomatie et d'histoire. Deuxième Série. 35-e Année. Paris 1895 — 1 vol. in 8°

Aritmetică pentru şcoalele primarĭ. Iaşiĭ 1856. — 1 vol. in-8° mic.

Asaki (G.), Fabule alese, pe romănie aduse. Eşiĭ 1836. — 1 br. in 8°.

» » Poeziĭ. Eşiĭ 1836. — 1 vol. in 8°.

» » Elemente de matematică. Partea I. Aritmetica. Iaşiĭ 1843. — 1 vol. in-8°.

Ascoli (G. I), Supplementi periodici all' Archivio glottologico italiano. Seconda-terza dispensa. Torino-Roma 1895. — 2 br. in-8°.

Avenel (Le Vicomte d'), Histoire économique de la propriété, des salaires, des denrés et de tous les prix en général depuis l'an 1200 jusqu'en l'an 1800. Tome I—II. Paris 1894. — 2 vol. in-8° gr.

Bahlmann (Dr. P.), Jesuiten-Dramen der niederrheinischen Ordensprovinz (Beihefte zum Centralblatt fur Bibliothekswesen. XV). Leipzig 1896. — 1 vol. in-8°.

Bărac (Ioann), Istoriĭa pré frumosuluĭ Arghir şi a pré frumoaseĭ Elena... Sibiiŭ 1830. — 1 br. in-16°.

Bengesco (Georges), Bibliographie franco-roumaine du XIX siècle. Tome I. Bruxelles 1895. — 1 vol. in-8° gr.

Bibliografia historyi Polskiej. Zebrał i ułożył Dr. Ludwik Finkel. Część II. Zeszyt I.— 1 vol. in-8° gr.

Bilcĭurescu (Tudorache), Capela păduri. Tradusă din franţozeşte. Bucureştĭ 1840. — 1 br. in-8° mic.

Bosianu (Elie), Tratatu de stenografie şi cryptographie coordonatŭ în limba română. A doua ediţiune. Bucurescĭ 1865. — 1 br. in-8° mic.

Bredow (G. G.), Prescurtare din istoria generale. Tradusă... de Michail Musescu. Bucurescĭ 1860. — 1 vol. in 8°.

Brockhaus' Konversations-Lexikon. XIV. Auflage. XIII—XVI Band. Leipzig, Berlin & Wien 1895. — 4 vol. in-8° gr.

Burada (Teodorŭ, Constantin şi Mihail), Deplinele anecdote a luĭ Balakirevŭ ... Traduse. Iaşiĭ 1853. — 1 vol. in-8°.

Byzantinische Zeitschrift. Herausgegeben von Karl Krumbacher. IV Band. Leipzig 1895. — 1 vol. in-8°.

Cagnat (René), Cours d'épigraphie latine. Deuxième édition. Paris 1890. — 1 vol. in-8° gr.

Calendarŭ cu prevestirile anticuluĭ astrologŭ Kazamia pentru anulŭ ordinerŭ 1857 de I. G. Gorjean. Bucureştĭ 1856. — 1 br. in 8°.

Calendarul Dracului pe anulu 1867. Bucuresci 1867. — 1 vol. in-8° gr.

Calendariu pe annul 1841, 1845, 1846, 1848. Sibiiŭ. — 4 vol. in-8°.

Calendar pentru poporul romănesc pe anul 1843. Anul II. Iaşĭ.—1 vol. in-8°.

Calendarul pentru toţi Romanii pe anulu 1890 (Anul al XIV); 1893 (Anul al XVIII). Bucurescĭ. — 2 vol. in-8° gr.

Calendarulu Progressuluĭ pe annul bisect 1876 de la Christos. Annulu I. Bucurescĭ 1876. — 1 br. in-8° gr.

Calendar roman pe anulu 1867 după manusc. prof. G. I. Gorjian. Bucurescĭ 1867. — 1 vol. in-8°.

Calendarul Romanesc pe anul 1875. Bucurescĭ 1874. — 1 br. in-8°.

Calendarul Romanieĭ pe anul bisect 1872 de la Christos. Annulu XV. Bucurescĭ 1871. — 1 vol. in-8° gr.

Calendarul Romanieĭ libere istoricu, amusantu şi popularu, pe anul 1881. Bucurescĭ 1880. — 1 br. in-8° gr.

Campe (Ioachimu Enricu), Robinson Crusoe. Junimei romane inchina acésta carte Georgiu Popa. (Editur'a Albineĭ). Pesta 1873. — 1 vol. in-8°.

Cancans (Les) de la semaine par le Marquis de Blaguenville. No. 1—12 (1870). Bucharest 1870. — 1 vol. in 8° mic.

Carl der Erste von Rumänen und die Grundung seiner Dynastie. Bukarest 1869. — 1 vol. in-8°.

Carté cese chémâ Evanghelie cu învăţâturâ deîn tuspatru Evanghelistii alésâ. şi deîn multe dumnezeeştı scripturi. Braşov 7089 (1581). — 1 vol. in fol. mic.

Cărticică a doctoriilor (lipsesce titlul). — 1 br. in-8°.

Cărticică pentru datoriĭa şi stăpănirea Blagocinilorŭ, şi a Protopopilorŭ. Iaşĭ 1808. — 1 br. in-4°.

Catalog de felĭurite plânte, ce se pot afla în primăvara anuluĭ 1842 la grădinarĭul Ioan Sobek în Horodnicenĭ Iaşiĭ 1842 — 1 br. in-8°.

Catavasiĭariŭ cu toate trebuincĭoasele cântări ce să cântă peste totŭ anulŭ care coprinde în sıne catavásiile rumânéşte şi grecéşte. Bucureştĭ 1781. — 1 vol. in-8° mic.

Catt (Heinrich de), Unterhaltungen mit Friedrich dem Grossen. Memoiren und Tagebücher. Herausgegeben von Reinhold Koser. Leipzıg 1884.— 1 vol. in-8°.

Centralblatt für Bibliothekswesen. Herausgegeben von Dr. O. Hartwig. XII Jahrgang. Leipzig 1895. — 1 vol. in-8°.

Columbŭ (Z.), Biografiile bărbaţilor ilustriĭ din istoria romana pentru clas. II primaria. Iaşiĭ 1852. — 1 br. in-8⁰.

Condică penală ostăşască cu procedura eĭ şi osebit suplement pentru starea de împresurare. Bucureştĭ 1852. — 1 vol. in-8⁰.

Conventions conclues entre la Russie et la Roumanie le 4 (16) Avril 1877. Edition officielle. Bucarest 1877. — 1 br. in 4⁰.

Cordescu (D. R.), Culegere de rogaţiuni pentru usulu tinerimiĭ române de ămbe-sexele. Prima ediţiune. Bucurescĭ. 1872. — 1 br. in-16⁰.

Corpvs Inscriptionvm Latinarvm. Inscriptiones vrbis Romæ Latinæ. Vol. VI. 1—5. Berolini 1876—86. — 5 vol. in-fol. gr.

Cotescu (Constantin G.), Chestiunĭ economice privitoare la exploataţiunea Telegrafelor, Postelor şi Căilor ferate. Brăila 1888 — 1 br. in-8⁰.

Curieru romanu. Gazeta politica, commerciala, şi litterarâ. 1846. No. 29 şi 41. — in-4⁰.

Curierul rumânesc. Suplement. No. 47 (1836).

Damasceni (Joannis), Opera philosophica et theologica quæ eius nomine circumferuntur. Ex editione Veneta et Parisiensi. Pars secunda complectens quatuor de Fide Orthodoxa Libros. Balasfalvæ 1763. —1 vol. in 8⁰.

Δαμασκὐνου (Ἰωάννου τοῦ), Ὀκτωήχος συντεθεῖσα παρὰ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν.... Νῦν τὸ πρῶτον ἐκδοθεῖσα... παρὰ... Μ. καὶ Σ. Χρηστίδων. Ἐν Βουκουρεστίῳ 1836. — 1 vol. in-8⁰.

Δαούτι (Z.), Διαφορὰ ἠθικά, καὶ ἀστεία στιχουργήματα. Ἐν Βιέννῃ 1818. — 1 vol. in-8⁰.

Daremberg (Ch.) et *Edm. Saglio*, Dictionnaire des antiquités grecques et romaines. III—XIX fascicule. Paris 1874—1894 — in-4⁰.

Demetrescu (Alexandre), L'influence de la Langue et de la Littérature françaises en Roumanie. Dissertation. Lausanne. 1888. — 1 br. in-8⁰.

Démidoff (Anatole de), Voyage dans la Russie méridionale et la Crimée par la Hongrie, la Valachie et la Moldavie. Deuxième édition. Paris 1854. — 1 vol. in-8⁰ gr.

Διδασκαλία ἐντελὴς συστηματικὴ ἁπάσης τῆς ἐμπορικῆς ἐπιστημῆς, πρὸς χρῆσιν τῶν Ἐμπόρων... Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ πρωτοτύπυ. Ἐν Ἰασσίῳ 1817. — 1 vol. in-8⁰.

Dimitrescu (I.), Badea Deftereu saŭ voiŭ să fiŭ actor la Iaşĭ. Comedie originală într'un act. Bucureştĭ 1849. — 1 br. in-8⁰.

Doctorul şi Iconomul casnic saŭ Reţeti pentru tot soiol de boali omeneşti. Iaşiĭ 1858. — 1 vol. in-8⁰.

Δούκα (N.), Ἡ κατ'επιτομὴν γραμματικὴ. Τερφιθεα. Ἔκδοσις πέμπτη. Ἐν Βουκουρεστίῳ 1832. — 1 vol. in-8⁰.

Draghinicĭ (Nicolaĭ), Inceputurile limbeĭ latine acomodate pentru tinerimea

shoalilor din Prinţipatul Moldoveĭ. Ediţia a doua. (Şi în latinesce). Eşiĭ 1840. — 1 br. in-8°.

Drept penal (litografiat). — 1 vol. in-4°.

Esop, Viĭaţa şi pildele pré înţeleptuluĭ.... Sibiiŭ 1834. — 1 vol. in-8°.

Essais de Géographie, de politique et d'histoire, sur les possessions de l'Empereur des Turcs en Europe. Neuchatel 1784. — 1 vol. in-8°.

Εὐθυμίου (Β. Π: π:), Ἱστορία συνοπτικὴ τῆς Ἑλλάδος... Μεταφρασθεῖσα... Ἐν Βιέννῃ 1807. — 1 vol. in-8°.

Factor (A.), Manualu meu. Carte de obşte folositoare pentru economiĭ de casă şi de câmp. Bucureştĭ 1837 — 1 br. in-8°.

Familia Fóia enciclopedica şi beletristica cu ilustraţiunĭ. 1865, 1866, 1867, 1868, 1869, 1870, 1871, 1872, 1873, 1874, 1876, 1877, 1879 Pest'a. — 13 vol in-4°.

Flehtenmaher (Cam. H.), Conte Ştefan Seceni. Eşiĭ 1839. — 1 br. in-8°.

Φλόρου Ἐπιτομὴ τῶν Ῥομαικῶν. Νῦν πρῶτον... μεταφρασθεῖσα καὶ ἐκδοθεῖσα παρὰ τȣ͂ ἀποπειρογράφȣ τῆς Ῥȣμȣνίας. Ἐν Λειψίᾳ 1818. — 1 vol. in-8°.

Foaea satuluĭ. No. 1. Anul VI. 1849.

Francke Dr. (Heinr.), Istoria Impĕratuluĭ Traian şi a contimporanilor sĕĭ. Traducere autorisată de Petru Broşteanu. Fasc. I—V. Braşov 1895. — 1 vol. in 8°.

Furnier, Limb'a franţuzéscă şi ortografia eĭ, sau gramatecă franţuzască foarte înlesnitoare. Iar în rumâneşte de G. Pleşoian. A doua oară tipărită. 1834. — 1 vol. in-8° mic

Gavrielovicĭ-Lupea (Vasilie), Pascalion prinţipal cu titlu mâna luĭ Damaschin. Iaşiĭ 1842. — 1 br. in-8°.

Gazeta de Iassi. Foaia publicaţiunilorŭ oficiale din resortulŭ Curţeĭ de apelŭ din Iassĭ No. 1—87. Iassĭ 1879 — 1 vol. in-4°.

Geschichtsschreiber der deutschen Vorzeit. Lieferung 53, 55—59, 61—92. Leipzig, Berlin 1877—1892. — 38 vol. in-8°.

Γκανῆ (Δ), Στοιχεία παιδαγωγίας. Ἐν Βουκουρεστίῳ 1833. — 1 vol. in-8°.

Godefroy (Frédéric), Dictionnaire de l'ancienne langue française et de tous ses dialectes du IXe au XVe siècle Fascicule 78—81. Paris. 1894.—in-4°.

Griechisch-Walachische Kirchengemeinde (Die) in Budapest Aus der «Románä. Revue». Wien 1890.—1 vol. in-8°.

Grober (Gustav), Grundriss der romanischen Philologie. II Band. 3 Abteilung. 1 Lieferung. Strassburg 1896 — 1 vol in-8°

Gromovnicŭ alŭ luĭ Iraclie Inpăratŭ, carele aŭ fost numărătoriŭ de stéle. Acumŭ a doao oară tipăritŭ. 1817. — 1 br. in-8° mic.

Haeberlin (Carl), Generalregister zum I.—X Jahrgange des Centralblattes für Bibliothekswesen (1884—1893). Leipzig 1895. — 1 vol. in 8°.

Χειραγωγία εἰς τὴν καλοκα'γαθίαν ἤτοι ἐγχειρίδιον εἰς ἀνάγνωσιν τοῖς σπεδάζεσι νεανίσκοις τῶν Ῥωμαίων καὶ Βλάχων. Ἐν Βιένῃ 1791.—1 vol. in-8°.

Historische Grammatik der lateinischen Sprache. I Bandes 2-te Hälfte. Stammbildungslehre von Fr. Stolz. Leipzig 1895. — 1 vol. in-8°.

Holder (Alf), Alt-Celtischer Sprachschatz. 7 Lieferung. Leipzig 1895.—1 vol. in 8°.

Χρησταρῆ (Μ.), Κατήχησις τῶν Κυριωτέρων κοινωνικῶν καθηκόντων. Ἐν Βουκουρεστίοις 1831. — 1 vol. in-8°.

Χρηστίδου (Σ.), Ἀλφαβητάριον χρησιμὸν τοῖς ἀρχαρίοις παισὶ. Ἐν Βουκουρεςτίῳ 1836. 1 vol. in-8°.

Icoana lumeĭ. Foae pentru îndeletnicirea Moldo-Românilor. Anul I (1841) No. 1—13. Anul II. No. 1—31 (lipsă No 28). Iașiĭ 1841—46. — 2 vol. in-4°.

Inștiințare de subscriere la Icoana pămîntuluĭ sau Carte de Geografie scrisă de Ioan Rus. — Blaj 1841. — 1 br. in-8°.

Instrucțiia blagocinuluĭ Biséricilorŭ maĭ josŭ însemnate. Chișinăŭ 1827.— 1 br. in-4°.

Invățătură a însușĭ stăpânitoarei Măririĭ Ecaterinii: 2, cătră orânduita epitropie preste alcătuirea arătăriĭ a uniĭ noao legĭuitoare condică. Tălmăcită pre limba moldovenéscă, . . . Caré s'au tălmăcitŭ de Thoma 2: logofetŭ. (Iașĭ) 1773. — 1 vol. in 8°.

Jancsó (Benedek), Szabadságharczunk és a Dako-Román törekvések. Budapest 1895. — 1 vol. in-8°.

Jung (Jul), Leben und Sitten der Römer in der Kaiserzeit. I. u. II Abtheilung. Prag 1883—84. — 2 vol. in-8°.

Kaindl (Dr. Raimund Friedrich), Der Buchenwald: No. 7. Franz Adolf Wickenhauser. 1809—1891. Czernowitz 1894. — No. 8. Geschichte der Bukowina. Czernowitz 1895. — 2 br. in-8°.

Kirchhoff (Dr. A.), Forschungen zur deutschen Landes-und Volkskunde. IX Band. Heft 2: Volkstümliches der Siebenbürger Sachsen. Von O. Wittstock. — Die Mundart der Siebenbürger Sachsen. Von Dr. A. Scheiner. Stuttgart 1895. — 1 vol. in-8°.

Klain de Sad (Preotul Samoil), Propovedaniĭ la îngropăciuné oamenilor morțĭ . . . Acum a doao oară . . . tipărite. Sibiiŭ 1842. — 1 vol in-4°.

Κωνσταντᾶ (Α. Γ.), Ἐπιτομὴ τῆς ἱστορίας τῶν νέων Ἑλλήνων. Μεταφρασθεῖσα. Ἐν Βουκουρεστίος. 1838. — 1 vol. in-8°.

Κωνσταντινίας παλαιά τε καὶ νεωτέρα ἤτοι περιγραφὴ Κωνσταντινουπόλεως. Συνταχθεῖσα παρὰ ἀνδρὸς φιλολόγου καὶ φιλαρχαιολόγου. Ἐν Βενετίᾳ. 1824. — 1 vol. in-8°.

Koțebue, Cruciați. Dramă în cincĭ acte, tradusă de Constantin Leca. Craiova 1839. — 1 vol. in-8°.

Krumbacher (Karl), Geschichte der Byzantinischen Litteratur von Justinian bis zum Ende des Oströmischen Reiches (527—1453). München 1891.— 1 vol. in-8°.

Lamartine (A. de), Graziella. Tradusă de Maria Ioranu. (Biblioteca litteraria, serie III). Bucurescĭ. — 1 vol. in-8°.

Lavisse (Ernest) et Alfred Rambaud, Histoire générale du IV siècle à nos jours. Tome I—VI. Paris 1893–95. — 6 vol. in-8° gr.

Legalitatea. Fóie politică, religiósă, litterară şı sciinţifică. Proprietar, redactor şı administrator P. Georgescu. Anul I. No. 1—5, 7—24 (1866). Bucurescĭ. — 1 vol. in-4°.

Leger (Louis), Histoire de l'Autriche-Hongrie depuis les origines jusqu'à l'année 1889. Troisième édition. Paris 1889. — 1 vol. in-8°.

Legile fireĭ, ithică şi politică, saŭ filosofiĭa cea lucrătoare .... Partea întăĭa. Sibiĭŭ 1800. — 1 vol. in-8°.

Legrand (Emile), Bibliographie hellénique ou description raisonnée des ouvrages publiés par des Grecs au dix-septième siècle. Tome III. Paris 1895. — 1 vol. in-8° gr.

Leist (Dr. B. W), Graeco-italische Rechtsgeschichte. Jena 1884. — 1 vol. in-8°.

» » Alt-arisches jus gentium. Jena 1889. — 1 vol. in-8°.

Limes (Der obergermanische-raetische) des Roemerreiches. Im Auftrage der Reichs-Limescommission herausgegeben von dem militärischen und dem archäologischen Dirigenten O. von Sarwey (und) F. Hettner. Lieferung I—II. Heidelberg 1894—1895. — 2 br. in-fol.

Literaturblatt fur germanische und romanische Philologie. Herausgegeben von Dr. Otto Behaghel und Dr. Fritz Neumann. XVI. Jahrgang. Leipzig 1895. — 1 vol. in-4°.

Lupulov (Petru), Versurĭ de bucurie pline la inştallaţia Inalt Pré-Osfinţituluĭ Domn Maxim Manuilovicĭ, Episcopuluĭ Timişoresc. Buda 1834. — 1 br. in-8°.

» » Măestria de a se feri de răul sărăcieĭ saŭ treĭ serioase: agoniseşte reţine, (conservéză), convîrteşte! Testamentul a unuĭ Tată către fiul său. Buda 1846 — 1 br. in-8°.

» » Spiritulu familiare. Tradusu din limba italiana pe limba romana. Viena 1855. — 1 br. in-8°.

» » Caterina I-ma. Dramma ın cinci acte. Tradussu din Linb'a italianâ pe linb'a romanâ. Temişora 1856.— 1 br. in-8°.

» » Nedreptatea testamentariâ, commediâ în cincĭ acte. Tra-

dusâ d'in linb'a italiana pe linb'a romanâ. Viena 1856. — 1 br. in-8°.

Lupulov (Petru), Culegere a mai multoru invatiâturi folositore. Temisora 1857. — 1 br. in-8°.

» » Despre educarea religiósâ, fisicâ, intielesuale, și sociale. Distice travestite. Timisióra 1868 — 1 br. in-8°.

Măcărescu (Nicolae), Gramatică românească pentru clasele normale. Prelucrată după a D P. M. Cămpeanu. Iașiĭ 1848 —1 vol. in-8°.

» » Gramatică română pentru classile primarie. Edițiunea a noua. Iassii 1863. — 1 vol. in-8°.

Magazin fur die Literatur des Auslandes. Redigirt von J. Lehmann Berlin. Numere cuprindênd articole despre Românĭ din aniĭ 1838 No. 43, 1842 No. 140; 1843 No. 79, 86, 92, 135; 1848 No. 126; 1849 No. 35; 1855 No. 38; 1860 No. 6.

Maiota (Gheorghie), Cuvîntŭ la mântuitoaré patimă a Domnuluĭ nostru Is. Hs. — 1 vol. in-12°.

Marmontel, Anet'a și Luben'. Istorie adevărată ... Tradusă din franțuzește de G. Pleșoianul. 1829. — 1 br. in-16°.

» Adelaida saŭ păstorița Alpicéscă. Istorie morală ... tradusă de Ioanu Theodorovicĭ. Buda 1836. — 1 br. in 8° mic.

Martens (F. de), Recueil des traités et conventions conclus par la Russie avec les Puissances étrangères. Tome XI. Traités avec l'Angleterre. 1801—1831. St. Pétersbourg 1895. — 1 vol. in 4°.

Martens (G. Fr. de), Nouveau recueil général de traités et autres actes relatifs aux rapports de Droit international. II Série. Tome XIX—XX. Goettingue 1894—95. — 2 vol. in-8°.

Mas Latrie (C-te de), Trésor de Chronologie, d'histoire et de géographie, pour l'étude et l'emploi des documents du moyen âge. Paris 1889. — 1 vol. in-fol. gr.

Maurer (Maria), Carte de bucate .... Toate alese și încercate de o prietină a tutulor femeilor celor casnice. A doua ediție. Bucureștĭ 1849. — 1 br. in-8°.

Mémoires de la Société géologique de France. Paléontologie. Fasc. I et III. Paris 1895. — in-4° gr.

Memoriu despre situațiunea producțiuneĭ de petroleŭ în România cu privire la iminentele tratărĭ vamalĭ cu monarchia Austro Ungară (1887). — 1 br. in-4°.

Meyer-Lubke (W.), Grammaire des langues romanes. Traduction française par Auguste Doutrepont et Georges Doutrepont. Tome II: Morphologie. Deuxième livraison. Paris 1895. — 1 vol. in-8°.

Meyer (Dr. Ignatiu), Inviaţiune spre a întrebuinţia cu folosu apele menerale dela Borszék in Transilvani'a. Brasiovu 1863 — 1 br. in 8⁰.

Mihălescu (S), Palma saŭ noaptea Vinerii Patimilorŭ. Dramă în cincĭ acte. Tradusă din franţozeşte. Bucureştĭ 1852. — 1 br. in-8⁰.

Militarisch-Genealogischer Calender auf das Jahr 1791. — Berlin 1791. — 1 vol. in 32⁰.

Mittheilungen der k. k. Central-Commission zur Erforschung und Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale. XXI. Wien und Leipzig 1895. — 1 vol. in-4⁰.

Μολιὲρ, Γορσίας ὁ ἐκ Ναυβάρρας ἤ ο ζηλότυπος ἡγεμὼν. Κωμωδία ἡρωικὴ εἰς πέντε πράξεις διῃρημένη. Μεταφρασθεῖσα.. παρὰ Ν. Δ. Γ. ἐν Ἰασίῳ 1845. — 1 vol. in 8⁰.

Monitorul (Oastei). Anul 1866, 1867, 1868, 1869. Bucurescĭ. — 4 vol. in-8⁰.

Monvmenta Germaniae historica. Avctorvm antiqvissimorvm. Tomi XIII. Pars I & II Berolini 1894—95. — 2 vol. in 4⁰.

Muller (Adolph), Vina. Tragedie în patru acte. Tradusă din nemţeşte ... de Enrih Winterhalder. Bucureştĭ 1843. — 1 vol. in-8⁰.

Museulŭ Naţionalŭ. Diurnalŭ ilustratŭ septimanalŭ, de sciincĭ, agricultură, industrie, literatură şi scoală. 1-ulŭ anŭ 1857/60 (Nr. 2—13, 19, 20, 23—25). Bucurescĭ. — 1 vol. in-4⁰.

Muzeul Naţional. 1837, 1838. Anul II (No. 1—12). Bucureştĭ. — 1 vol. in-8⁰.

Νίτσογλε (Π.), Γραμματικὴ ῥωσσικο-γραικικὴ... Μεταφρασθεῖσα... Ἐν Μόσχᾳ 1810.— 1 vol. in-8⁰.

Organulu Luminarei. Gazeta bisericéscă, politică, e literaria. 1847. Blasiu.— 1 vol. in-fol. mic

Памятная книжка Бессарабской области на 1862 годъ. Кишиневъ 1862. — 1 vol. in-8⁰ gr

Paulys Real-Encyklopädie der classischen Altertumswissenschaft. Neue Bearbeitung. Herausgegeben von Georg Wissowa. III Halbband. Stuttgart. 1895. — 1 vol. in-8⁰.

Periré a doĭ iubiţĭ, adecă: jalnica întâmplare a luĭ Piram şi Tisbe, cărora s'aŭ adeogat maĭ pe urmă nepotrivita ĭubire a luĭ Echo cu Narţis. Sibiiŭ. — 1 br. in-8⁰.

Petermanns (Dr. A.), Mittheilungen aus Justus Perthes'geographischer Anstalt Herausgegeben von Prof. Dr. A. Supan. 41 Band. Gotha 1895.— 1 vol. in-4⁰.

Petiţiune adresată M. S. Domnuluĭ Alesandru Ioan I, retipărită de I. M Codrescu. Iaşiĭ 1864. — 1 br. in 8⁰.

Philemon (N. M.), Mateo Cipriani, Bergamo şi Slujnicariĭ. Opulu II. Bucurescĭ 1861. — 1 vol. in-8⁰.

Pisko (Julius), Skanderbeg. Historische Studie. Wien 1894. — 1 vol. in-8°.

Popovicĭ (Ioan), Ita, Grafina din Toggănburg. Tradusă din nemțeşte. Braşov 1847. — 1 br. in-8°.

Popp (G), Prescurtare de Aritmetică spre întrebuințaré şcoalelor începătoare. Bucureştĭ 1833. — 1 br. in-8°.

Prăvilioară cu învățătură bisericĭască . . . Bucureştĭ 1781. — 1 vol in-8°.

Preotulu romanu. Diurnalu Besericescu, Scolastecu şi Literariu. Cursulu an. 1880. Proprietaru, Redactoru şi Editoru Niculae F. Negrutiu. Gherl'a 1880 — 1 vol. in-8°.

Prescurtare din istoria vechiuluĭ şi nouluĭ Testament. Bucureştĭ 1851. — 1 br. in-8° mic.

Privilegiĭ... dăruite de Maestatea Sa Impăratulŭ Franciscŭ alŭ II locuitorilorŭ aĭ acestiĭ c. r cathedrale a Vieneĭ, Grecilorŭ şi Romanilorŭ de religiunea orientală . . . în privința serbăriĭ Dumnezeescĭ a lorŭ în biserica parohială a S. Treimĭ. (Şi în nemțesce, grecesce şi sîrbesce). Vienna 1859. — 1 br. in fol.

Prospectul învățăturelor şi a orânduelelor Pansionuluĭ înființat de Ioan Albinetz. Iaşiĭ 1842. — 1 br. in-8°.

Publicare (pentru Teatru romănesc). — 1 br. in-8°.

Rănduiala la Prepararea, Ferberea şi Sânțirea Miruluĭ. Bucurescĭ 1882.— 1 br. in-8°.

Regnard, Democrit. Comedie în cincĭ acte. Tradusă de Daniil Scavinski. Iaşiĭ 1840. — 1 vol. in-8° mic.

Repertoriul Teatruluĭ național din Iaşĭ No. 5. Doă femeĭ împrotiva unuĭ bărbat. Comedie într'un act, prelucrată de L.*** N.*** Iaşiĭ 1840. — 1 br. in-8° mic.

» » » » No. 6. Orbul fericit. Comedie în doă acte, tradusă de L.*** N.*** Iaşiĭ 1840. — 1 br. in-8°.

Revue internationale des archives, des bibliothèques et des musées Tome I. Paris 1895. — 1 vol. in-8°.

Revue du monde latin, politique, historique, littéraire, économique. Tome XXXIII—XXXIV. Paris. 1895. — 2 vol. in-8°.

Ῥίχερου. Μεγάλα συμβεβηκότα ἐκ μικρῶν αἰτίων προξενηθέντα. Ἐκ τῆς Γερμανικῆς δὲ μεταφράσεως... ὑπὸ Ζήση Δαούτη. Βιέννη 1819. — 1 vol. in-8°.

Romania. Recueil trimestriel consacré à l'étude des langues et des littératures romanes. Publié par Paul Meyer et Gaston Paris. XXIV. Paris 1895. — 1 vol. in-8°.

Roumains Hongrois (Les) et la nation hongroise. Réponse au mémoire des étudiants universitaires de Roumanie. Budapest 1891. — 1 br. in-8°.

Rukert (G. Hristian Alvert), Învățătură saŭ povățuire pentru facerea pâiniĭ

ceiĭ de obşte maĭ négră, pentru cea albă de casă, pentru făina cea spre întrebuinţarea bucatelor... Acum întâĭ tălmăcită întru cea grecéscă, de către Dimitrie Samurcaş. Iaşĭ 1818. — 1 br. in-4°.

Schulthess' Europäischer Geschichtskalender. Neue Folge. X Jahrgang 1894. Herausgegeben von Gustav Roloff. München 1895. — 1 vol in-8°.

Sentupéry (Léon), L'Europe politique. Gouvernement — parlement — presse. Tome I-II. Paris 1894—95. — 2 vol. in 8°.

Σερβὰν (I. M. A.), Περὶ τοῦ ἐγκληματικοῦ δικαστηρίου λόγος. Μεταφρασθεὶς ὑπὸ Γ. Ἀποστόλου Σκαλιστήρα. Ἐν Βουκουρεστίοις 1832. — 1 vol. in-8°.

Statutele însoţireĭ ce s'aŭ întocmit în Transilvania pentru împrumutata asecurare de pagubele pricinuite prin grindină.... (1845). 1 br. in-4°.

Ştefănescu (Sabba), Memoriŭ relativ la Geologia judeţuluĭ Mehedinţĭ. Bucurescĭ 1888. — 1 vol. in-8°.

Stipendien (Die) an den deutschen Universitäten. Ein Handbuch für Studierende. 6 Auflage. Leipzig.—1 vol. in-8°.

Századok. A magyar történelmi társulat Közlönye. XXIX. Budapest 1895 — 1 vol.—in 8°.

Ταμεῖον γραμματικῆς ἑλληνικῆς. Ἐκ διαφόρων μὲν παλλαιῶνται, καὶ νεωτέρων Γραμ ματικῶν μεθ' ὅτι πλείστης τῆς φιλοπονίας καὶ ὡς οἰόντε εὐμεθόδος ξυντεθείσης ὑπὸ Ἀνθίμȣ Π. Ἱεροδιακόνȣ. Νῦν πρῶτον. Τόμος Α'. 1810. — 1 vol. in-8°.

Tasso (Torquato), La disperazione di Giuda. Bucarest 1852. — 1 br in-8°.

Teutsch (Dr. Friedrich), Bilder aus der vaterländischen Geschichte. Hermannstadt 1895. — 1 vol. in-8°.

Theodorescul (A.), Arithmetică saŭ învăţătura socotelilor. Acum întâia oară... Iaşiĭ 1839. — 1 br. in-8°.

Történelmi-tár. Évnegyedes folyóirat. 1895. Budapest 1895.—1 vol. in-8°.

Undolĭski (V. M.), Очеркъ славяно-русской библіографіи. Moskva 1871. — 1 vol. in-8°.

Universu. Noutăţĭ din toată natura, cultura, literatura. Anul I. 1845. No. 1 — 25 Bucureştĭ. — 1 vol. in-4°.

Valştain (Carol), Elemente de deseniŭ şi de arhitectură. Bucureştĭ 1836. — 1 br. in-4°.

Varnava (Archimandritul), Ceasul cel răŭ saŭ memuar de purtare şi mântuitoarele fapte a Domnuluĭ Spat. E. Luponi cu prilejul de Advocat... Iaşiĭ 1862. — 1 br. in-8°.

Vercescu (Giovanni P.), Dissertazione sugli aneurismi per l'esame generale di Laurea. Torino 1865. — 1 vol. in-8°.

Vierteljahrsschrift für Wappen, Siegel-und Familien Kunde. XXI. Berlin 1893. — 1 vol. in 8°.

Villom, Pedagogia şi Methodica pentru învăţătoriĭ shoalelor orăşeneştĭ şi

sătești. Acum întâiŭ pre limba Daco-Românéscă tradusă și prefăcută de Naum Petrovicĭ. Buda 1818. — 1 vol. in-8⁰.

Vocea Clerului. Foae bisericéscă. Anulu I (No. 1, 3—30). Bucuresci 1876—77. — 1 vol. in 4⁰.

Wlad de Selisce (Aloysiu), Cuventările dîetali. Logosiu 1865.—1 br. in-8⁰.

Wlad Zetistyei (Alajos), A román nép és ügye védelmezve a magyar idösżaki sajtó terén, s az országgyülési szoszéken. Lugoson 1863.—1 vol. in-8⁰.

Wissenschaftliche Mittheilungen aus Bosnien und der Hercegovina. Herausgegeben vom Bosnisch-Hercegovinischen Landesmuseum in Sarajevo. Redigirt von Dr. Moriz Hoernes. III Band. Wien 1895.—1 vol. in-8⁰ gr.

Zanne (A.), Monetar complect coprinzênd Transformarea. . . . în leĭ nuoĭ și banĭ. . . . Edițiunea a treia. Bucurescĭ 1868. — 1 br. in-8⁰.

Zeitschrift für romanische Philologie. Herausgegeben von Dr. Gustav Gröber. XIX. — 1889 Supplementheft XIV (XIV Band. 5 Heft): Bibliographie 1889 von Kurt Schmidt.—1892. Supplementheft XVI (XVI Band. 5 Heft): Bibliographie 1891 von Dr. Ferdinand Mentz. — Halle 1895-96.— 2 vol. in-8⁰.

Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung auf dem Gebiete der indogermanischen Sprachen. Band XXXIV. Neue Folge. Band XIV. Gütersloh 1895. — 1 vol. in-8⁰.

Zot (A. H.), Policsene. Tragedie în 5 acte. Tradusă. Bucureștĭ 1845. — 1 br. in-8⁰ gr.

Charte geografice.

Carte der Wallachei. — 1 fóie.

Charta Principatelor-Unite și Bassarabieĭ lucrată după a Stabuluĭ Generalŭ Austriacŭ în Litografia luĭ M. B. Baer. Bucurescĭ. — 1 fóie.

Mapemond turcesc din secolul XVI-lea imprimat la finele secoluluĭ XVIII-lea în 24 exemplare după gravura originală în lemn păstrată în Biblioteca S. Marco de la Veneția. (*Bulletin de la Société de Géographie*, 1865, pag. 675—757).

Foĭ volante.

Asaki (G.), Tablo hronologhic de istoria veche și nouă a Moldavieĭ dupre anuscrisele patrieĭ și cele streine. Partea I. (Iașiĭ 1842).

Bibescu (Ioan), Chiemare filantropică. Craiova 1847.

Gruicĭ (Nicolae), Purtătorul de scrisorĭ cinstiților dd. protectorii săi la anul nou 1848 (Și în nemțesce).

Neumann, dentiste (Românesce și franțuzesce). Bucarest.
Pappazoglu (Mayor D. A.), Tabloŭ chronologic al Domnilor românĭ (tipărit pe panglică de mătase).
Plan despre o lotărie de treĭ acareturĭ marĭ din Boemia.
Tabele de învĕțămînt elementar. Nr. 1, 8, 23, 25, 29, 30. — Din 1838 August 30. Nr. 4, 7, 8, 11—20.—Altele Nr 5—8, 11—12 lipite pe ambele fețe ale cartonuluĭ. — Altele idem Pag. 1—16, 25—30. — Total 33 tabele.
11 Diferite foĭ volante.

Stampe.

Bîlç (un) din țara rumâna. — Ein Jahrmarkt in der Wallachei.
Carte des erfochtenen Sieges bei Martinestie ... den 22 September 1789.
Champ de Bataille d'Oltenitza avec le monument des officiers et soldats tués. — Das Schlachtfeld von Oltenitza mit dem Monument der Gefallenen.
Constanța după natură.
Costume valaque. Un paysan (Mokan) de Kimpulung.
» » Une fille dans les environs de Krayova.
Doâ surorĭ dedikat uneĭ Dame Moldovene. Zugrâvit Winterhalter. Tipărit la J. B. Kuhn în Minhen. Litog. de G. B. Panaitano.
Dorobantz.
Galerie royale de costumes. Homme de la montagne. (District de Kimpolongo).
Judecata nedrèptă și sângenaria a Judeilor contra luĭ Iisus Hristos mantuitorul lumei. — Κρίσις αἱμοβόρος Ἰουδαίων κατὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοὺ σωτῆρος τοὺ κόσμου.
Mère (La) d'Etienne le Grand refuse à son fils l'entrée de la forteresse de Niamtzo en 1484. — Muma luĭ Ștefan cel Mare împiedecă pe fiiul săŭ de a intra în cetaté Niamțu la 1484.
Marcele Districteloru Romanieĭ.
Nunta (O) din țara rumâna. — Eine Hochzeit in der Wallachei.
Probe de litografie (4 portrete și o medalie) esecutate de I. George Venrich.
Tablou representândŭ pe D. Tanase Dimitriu luptându-se cu banda de tâlharĭ a luĭ Stanŭ Cristea.
Tattaresco (G. M), Renascerea Românieĭ. — La Renaissance de la Roumanie.
Tîrg (Un) la Câmpulung (lângă biserica catolică cea veche, care a ars în anul 1885).

Wallachai. Markt Semnitza.
Wallachey. Stadt Braila. 2-te Ansicht.

Portrete.

A). Litografiĭ.

Αἰκατερίνα ᾿Αλεξιόβνα Β... αὐτοκρατόρισσα πασῶν τῶν ῾Ρωσσιῶν.
Alecsandri (Vasile).
Alecsandru Ioan I. Domn Principatelor-Unite Moldova şi Ţeara Românească.
Băleanu (Emanoil), Şeful Brigadeĭ şi Colonel I-uluĭ Regiment alŭ Românieĭ.
Balsch (Vornicul Costică).
Balşĭ (Teodor) Colonel şi Aghiotant Comandant alŭ Ştabuluĭ general.
Catargiu (Barbu).
Catargiu (Gheorghe), Mare Cancelar şi Ministru de Interne alŭ Moldoveĭ.
Codreanu (Gheorghe), Căpitan din Infanteria Moldavieĭ.
Conaki (Costaki) Marele Logofĕt.
Cuza Vodă.
Ghica (Prinţul Dimitrie).
Golescu (Ştefan), Oficer din Miliţia Ţerriĭ Româneştĭ.
Kogălniceanu (Michail).
Μαυροκορδάτου (᾿Αλέξανδρος ῾Ιωάννου) Βοεβόδα, . . . Μολδαβίας.
Membri Auguste Familii Imperiale a toată Russia, Protectorele crestină tăţei, la anul 1877, Juliu. Editor comp: Loc. Col: D. Pappasoglu.
Miclescu (Sofronie) Mitropolitul Moldoveĭ.
Mihail. I. Domn şi Stăpănitoriu ţăriĭ Moldoviĭ. — Michel. I. Prince régnant de Moldavie.
Negruţţi (Constantin).
Paladi (Constandin), general oştireĭ Moldavieĭ.
Radu Anghel.
Roset (Scarlat), Cavaler şi Literator.
Roseti (Veniamin), Episcop Romanuluĭ.
Scriban (Archierul Filaret).
Sturdza (Mihail), Domn Ţereĭ Moldoveĭ.
Sturdza (Michail Grigorie), Prinçul stĕpânitor à ţăriĭ Moldaviĭ.
Sturdza (Michel), Prince de Moldavie.
Suţu (Prinţul Nicolaĭ).
Veniamin Costaki, Mitropolit Moldoveĭ şi Suceveĭ (1788—1846).
Vladimirescu (Tudor).

B). Fotografiĭ

Bibescu (George).
Carol I, Domnul Românieĭ.
Deputaţi Camereĭ legislative din România de susŭ.
Elisabeta, Dómna Românieĭ.
Florescu (General I. Em.).
Fotino (Dionisie).
Melchisedek (Episcopul).
Miclescu (Calinic), Mitropolitul Primat pe jeţul mortuar.
Moldavie. Deputatzi Adunarei ad-hoc. 1857. — Les députés du Divan ad-hoc.
Naniescu (Iosif), Mitropolit Moldoveĭ şi Suceveĭ.
Poppazŭ (Ioan), Episcopŭ de Caransebeşŭ.
Conferinţa învĕţătorilor ruralĭ din Argeş. 1883 Aug. 12 (Grupe).
1866. $^{11}/_{23}$ Februariu. Fotografie în grupă.
Grupă de lăutarĭ.
Horă.
Intrarea triumfală a armateĭ române (8 Octobre 1878).
Salinele Telega-Doftana.
Statua luĭ I. Eliade-Rădulescu.
Ştefan cel Mare după lupta de la Răsboenĭ (după pictorul Leca).
Universitatea din Bucurescĭ.
Vederea Bucurescilor.

Desemnurĭ originale.

Portretul unuĭ oficer turc. Desemn original de Leca (1848).
Principele Grigorie Gr. Ghica, fiul bătrânuluĭ Domn Grigorie D. Ghica, ca fost Domn la 1823—28.
Ruinele Palatuluĭ de rezidentzâ Printzilor Romînieĭ în Târgovişte. (Lucrate de I. Fusea, 1847.)

Manuscripte.

Alghebra. Acea întăĭa oare scrisă în limba romănéscă spre folosul şi învăţătura junimeĭ Moldoviĭ în anul 1817, de Comisul Gheorghie Asaki, Mădulare Academii de Roma. Iaşiĭ 1818.—1 vol. in 4°.
Carte de rugăciunĭ, etc.—1 vol. 8°.
Condică criminalicĭască. — 1 vol. în 4°.

Docomenturile țiganilor cumpărațĭ și dăruițĭ. 1830—1842. — 1 vol. in fol.

Geschichte der Moldau (261 pagine). — 1 vol. in-4⁰

Instrucțiĭ dupre care trebue să se administreze interesele proprietățiĭ politieĭ Bacău. 1858. — 1 vol. in-4⁰.

Istorie Moldavii de la 1821 și 1822. Revoluție Grecilor asupra Turcilor — 1 vol. in-4⁰.

Izvod de stânjinĭ ce au văndut răzeșiĭ din hotarul Făntănelilor sud. Putna dumi-sale Ioan Canta vel Vornic. 1786. — 1 vol. oblong.

Parte întăĭ a patimilor Domnuluĭ și măntuitorĭuluĭ nostru Iisus Hristos, și chipul sfinții sale cum aŭ fost de frumos. Și altele. — 1 vol. in-fol.

Pentru Ava Apulonie și Filonie și pentru Alcii ce au mărturisitu dipreună ... Viĭața sfăntuluĭ Costandinu Inpăratulŭ .... Intrebări și respunsuri... Istoriĭa Părinteluĭ Macarie când s'aŭ întămpinat cu îngerul în pustie. — Descoperirea Sfintei și Dumnezeeștii leturghiĭ. — Invățătura luĭ Arghirie când aŭ învățat pă nepotă sĕu Anadam. — Cuvîntulŭ după Apocalipsŭ scoasă pentru viĭața părinteluĭ Avraam. — Epistoliĭa Maĭcă Precisti ... Epistoliĭa Domnului nostru Isus Hristos ... Viiața sfăntului mucenic Haralambie... Vămile văzduhului, etc.... 1 vol. in-4⁰.

Povățuire Comandirilor de roate în pedestrime. Alcătuită la ștabul de Căpetenie al Armii a doa și tîlmăcită în limba rumînească de Marele Adĭutant de Statul Maĭor al Milițiĭ rumîneștĭ Capiten Voĭnescu 1-iŭ. Partea întîĭa. Coprinzătoare de datoriile Comandirilorŭ dă roate și Șefilor dă părțĭ în vreme de pace. — 1 vol in-fol.

Staré țăriĭ Rumâneștĭ in zilele Măriеĭ Sale luĭ Ioan Karagé Voevod. — 1 vol. in-4⁰.

Tablo pentru negutțitorĭ și meșteriĭ patentarĭ deprin tărgurĭ cu calfile lor Afară de supușiĭ străinelor puterĭ. — 1 fóie volantă.

Trepenic de semnele omenești ..., etc. — 1 vol. in-4⁰.

Triodionŭ ... Scris într'acesta chipŭ de smeritulŭ Ermonah † нѫцлѫѕь. Varlam ... la sfînta mănăstire ot Sibielŭ. Létu. 7224 ĭar de la Hs. 1717. — 1 vol. in-fol.

Documente.

1425	(6933)	Maiŭ	12.	— Alexandru Vvd. Moldoveĭ.
1449	(6957)	Martie	22.	— Alexandru Vvd. Moldoveĭ.
»	»	Maiŭ	26.	— Chrisov de la Alexandru Vodă cel Bun, Domnul Moldoveĭ.
»	»	»	»	— Idem, idem. Copie.

1475	(6983)	Maiŭ	7.	—	Ştefan Vvd. Moldoveĭ.
1479	(6988)	Septembre	15.	—	Ştefan Vvd. Moldoveĭ.
1483	(6991)	Februarie	17.	—	Ştefan Vvd. Moldoveĭ.
1493	(7001)	Martie	15	—	Ştefan Vvd. Moldoveĭ.
1513	(7021)	»	7.	—	Bogdan Vvd. Moldoveĭ.
1528	(7036)	Februarie	28	—	Petru Vvd. Moldoveĭ.
1539	(7048)	Septembre	10.	—	Radu Vvd, fiul Raduluĭ Vvd.
»	»	»	»	—	Idem, idem. Copie.
1546	(7054)	Martie	30.	—	Petru Vvd Moldoveĭ.
1599	(7107)	Ianuarie	14.	—	Nicolae Vvd., fiul luĭ Mihaĭ Vvd.
1628	(7136)	»	10.	—	Miron Bărnovski Moghıla Vvd. Moldoveĭ.
1644	(7153)	Septembre	28.	—	Vasile Vvd. Moldoveĭ.
1689	(7197)	Februarie	20.	—	Zapisul luĭ Iane Logof.
1691	(7200)	Octobre	25.	—	Zapisul luĭ Papa Grecénul.
1700	(7208)	Iunie	27.	—	Constantin Vvd.
1712	(7220)	»	26.	—	Nicolae Alexandru Vvd. Moldoveĭ.
1713	—	—	—	—	Zapis.
1716	(7224)	Iunie	12.	—	Nicolae Alexandru Vvd.
1717	(7225)	Iulie	30.	—	Pricină judecată de Mateĭ Mogoşescul Vel Sărdar
1718	(7226)	»	27.	—	Zapisul Ioaneĭ Jupânésa luĭ Drăguşın Logof.
1719	(7227)	Aprilie	20.	—	Zapisul luĭ Costandin Căpitanu.
1726	(7234)	Februarie	15.	—	Mihaĭ Racoviţă Vvd. Moldoveĭ.
1729	(7237)	Iunie	20.	—	Zapisul luĭ Bratul sin Gligore Ieancul.
1730	(7239)	Decembre	20.	—	Zapis de vînḑare.
1733	(7241)	Iulie	22.	—	Zapisul luĭ Dumitru Ştefănescul.
1734	(7242)	Maiŭ	12.	—	Zapisul luĭ Ispas cu fratele sĕŭ Dumitru.
1736	(7244)	August	22	—	Constandin Nicolae Vvd.
1741	(7249)	»	3	—	Hotărnicia moşieĭ Purcărenilor.
»	»	»	»	—	Idem, idem. Copie.
1747	(7255)	»	13.	—	Zapisul preotuluĭ armenesc Zaharia.
»	»	»	28	—	Carte de judecată.
1748	(7256)	Februarie	1.	—	Zapisul epitropilor bisericiĭ armenescĭ din Iaşĭ
1757	(7265)	August	4.	—	Zapis de vînḑare.
1761	—	Ianuarie	3.	—	Zapisul luĭ Ispas sin Iane Bălilescul.
»	(7269)	Iunie	13.	—	Grigorie Ioan Vvd Moldoveĭ.
1766	(7275)	Decembre	4.	—	Diata luĭ Ioanichie monahu sin Negruţi.
»	—	»	10	—	Zapis de împărţélă.
1768	(7276)	Iunie	28.	—	Carte de judecată.
1769	—	Aprilie	23	—	Zapisul luĭ Carabet.
1774	—	Maiŭ	18	—	Carte de judecată.

1778	Iunie	8.	— Zapisul luĭ Ioniţă Bălan.
1779	Iulie	14.	— Cercetarea uneĭ pricinĭ pentru o móră.
1780	Iunie	7.	— Cercetarea aceleeaşĭ pricinĭ.
»	»	27.	— O hotărîre a Divanuluĭ.
1781	Februarie	6.	— Zapisul luĭ Dumitrache Croitoru.
1782	Iunie	11.	— Jalba luĭ Bănică Urianu Postelnicul.
»	August	29.	— Cercetarea pricineĭ luĭ Bănică Urianu Postelnicul.
1783	Martie	31.	— Mărturia luĭ Nicolae Vlădescu.
1793	Maiŭ	—	— Mihail Costandin Suţu Vvd. Moldoveĭ.
1793	Novembre	15.	— Zapis de învoială.
1796	»	11.	— Carte de judecată.
»	»	13.	— Cercetarea unor părţĭ de moşie din Păteştĭ.
1798	Aprilie	19.	— Alegerea şi împărţirea unuĭ loc din Păteştĭ.
»	Iunie	5.	— Zapisul luĭ Teodor Singeorz.
1801	Aprilie	10.	— Cercetarea uneĭ pricinĭ.
1813	Ianuarie	16.	— Hotărîrea Departamentuluĭ pricinilor străine.
1814	Octobre	7.	— Zapisul de vînḑare al uneĭ Paraschive.
»	Decembre	13	— Zapisul luĭ Şain Jidovul.
1816	Maiŭ	30.	— Judecata Vornicieĭ obşteĭ armenescĭ.
»	Novembre	28.	— Scarlat Alexandru Calimach Vvd. Moldoveĭ.
»	»	»	— Idem, idem. Copie.
1817	Aprilie	7.	— Ioan George Caragea Vvd.
»	Octobre	27.	— Porunca stărostieĭ de Putna.
»	Novembre	20.	— Porunca Vornicieĭ de aproḑĭ.
1818	Februarie	6.	— Scarlat Alexandru Calimach Vvd. Moldoveĭ.
1819	Maiŭ	1.	— Alexandru Nicolae Suţu Vvd.
»	»	10.	— Alexandru Nicolae Suţu Vvd.
1822	Septembre	20.	— Testamentul Ancuţeĭ Negruţ.
1823	Iulie	—	— Jalba luĭ Enache Negruţ Căminarul.
1824	—	—	— Grigorie Dumitru Ghica Vvd.
1827	Ianuarie	29.	— Zapisul Aniţeĭ Argintăriţa.
»	Maiŭ	23.	— Cartea luĭ Ionache Căpitanul.
1827	Septembre	5.	— Ioan Sandu Sturza Vvd. Moldoveĭ.
1838	Maiŭ	31.	— Adresa Epitropieĭ caseĭ Spătaruluĭ Ianache Negruţ.
1839	Ianuarie	1.	— Patenta luĭ Anton Tatos argintarul.
1856	Octobre	5.	— Alexandru Dimitrie Ghica Caimacamul Ţěriĭ-Românescĭ.
1863	Martie	7.	— Adeverinţa luĭ Ariton Andon.
			8 acte diverse.

COMISIUNEA FONDULUI IOAN FĔTU

PENTRU CĂRȚĬ DIDACTICE.

Raport asupra lucrărilor din 1895—96.

Comisiunea de treĭ membri alésă în ședința de la 1 Martie a sesiuniĭ generale trecute, conform art. 6 din Regulamentul Fonduluĭ Ioan Fĕtu, are onóre a supune la cunoscința Delegațiuniĭ Academieĭ modul cum și-a îndeplinit anul acesta însărcinarea ce i s'a dat, pentru executarea disposițiuniĭ testamentare a rĕposatuluĭ Ioan Fĕtu.

Comisiunea s'a întrunit la 19 și 29 Maiŭ 1895 și a decis, ca pentru anul acesta să se procure și distribue cărțĭ fără plată școlarilor săracĭ din școlele rurale din județele Argeș și Tecuciŭ. Din informațiunile oficiale s'a constatat, că în aceste douĕ județe sunt 226 școle rurale.

Comisiunea a decis să se trimită Leĭ 2.000 «Asociațiuniĭ transilvane pentru literatura română și cultura poporuluĭ român», pentru ca și în anul acesta să se cumpere și să se împărțéscă cărțĭ didactice la școlariĭ românĭ săracĭ din școlele rurale din Transilvania și Ungaria.

Comisiunea a ales pentru anul acesta a se distribuì următórele cărțĭ:

a) Prima carte de cetire și scriere de *C. Meissner* și *V. Dogar.* Partea I și II. Prețul 85 banĭ (redus de la L. 1,25).

b) Evangelia, edițiunea Carol Göbl. Prețul 45 banĭ (redus de la 80 banĭ).

c) Istoria Română de *Gr. G. Tocilescu,* Bucurescĭ, Carol Gobl. Prețul 80 de banĭ (redus de la L. 1,20).

d) Manual de învĕțămînt religios Partea IV. De *D. Petrescu.* Prețul 45 banĭ (redus de la 70 banĭ).

Comisiunea a decis în urmă a se distribuì la fie-care școlă rurală din județele Argeș și Tecuciŭ un numĕr egal de cărțĭ, după cum se specifică în următorul tabloŭ:

CĂRȚILE	Șcóle Nr	Exempl de fie-care școlă	Totalul exemplarelor de fie-care fel	Prețul unuĭ exemplar		Prețul total	
				Leĭ	B	Leĭ	B
Carte de cetire și scriere de C. Meissner și V. Dogar. Partea I	226	10	2 260	—	35	791	—
Idem. Partea II	226	10	2 260	—	50	1.130	—
Evangelia	226	10	2.260	—	45	1.017	—
Istoria Română de Gr. G. Tocilescu.	226	8	1 808	—	80	1.446	40
Manual de învĕțămînt religios de D Petrescu. Partea IV	226	6	1 356	—	45	601	20
Total . . .		44	9.944			4.985	60

Din exemplarele destinate a se distribuì școlelor rurale s'a făcut câte un pachet pentru fie-care școlă, iar pachetele s'aŭ înaintat Ministeriuluĭ Instrucțiuniĭ publice, cu rugare de a fi trimise revisorilor școlarĭ, carĭ să le dea învĕțătorilor, spre a le împărți după instrucțiunea tipărită și pusă în fie-care pachet. Adeverințele învĕțătorilor de primirea cărților și modul cum s'a făcut distribuirea lor s'aŭ primit la Academie, parte prin mijlocirea Ministeriuluĭ Instrucțiuniĭ publice, iar parte direct de la învĕțătorĭ.

Acesta este al 7-lea an de când Academia Română a pus în aplicare disposițiunile testamentare ale generosuluĭ rĕposat Ioan Fĕtu. Până acum s'aŭ distribuit la 1.310 școle din 14 județe ale țĕriĭ 67 770 cărțĭ de școlă, în valóre de Leĭ 38.382,13, după cum se specifică în tabloul ce urméză:

ANIĬ	JUDEŢELE	No. Şcólelor	No. Cărţilor	COSTUL	
				Lei	B.
1889	Dîmboviţa şi Tutova	187	8 228	5 333	24
1890	Gorj şi Némţu	195	6 435	3.987	75
1891	Prahova şi Sucéva	219	6.570	3 952	95
1892	Vîlcea şi Fălciŭ	174	10 058	4 639	84
1893	Muscel şi Bacăŭ	174	14.790	6.638	10
1894	Olt şi Dorohoiŭ.	135	11.745	5 344	65
»	Asociaţiuniĭ transilvane . .	—	—	1.500	—
1895	Argeş şi Tecuciŭ	226	9 944	4 985	60
»	Asociaţiuniĭ transilvane . . .	—	—	2 000	—
	Total . . .	1.310	67 770	38 382	13

Membriĭ Comisiuniĭ: *P. S. Aurelian, Gr. Ştefănescu, D. Sturdza.*

COMISIUNEA PREMIELOR ANUALE PE 1896.

PREMIELE «NĂSTUREL-HERĔSCU», «LAZĂR» ȘI «ADAMACHII».

Proces-verbal No. 1.

Ședința din 12 Ianuarie 1896.

Luând cunoscință de scrierile presentate la concursurile premielor din acest an și de actele aflătóre în dosar, Comisiunea în unanimitatea voturilor membrilor presențĭ decide:

1. Se înlătură de la concurs colecțiunea de *Cântărĭ vechĭ și 400 hore inedite*, carĭ s'aŭ presentat de D-ra Margareta la concursul Premiuluĭ Năsturel-Herĕscu, pentru că compunerile musicale nu pot fi cuprinse între acele cărora se póte da Premiul Năsturel și pentru că s'aŭ presentat într'un singur exemplar, parte manuscript, parte în corectură de imprimare, iar nu în 12 exemplare imprimate.

2. Se înlătură asemenea *Albumele cu modele de cusăturĭ și monumente istorice*, presentate la Premiul Lazăr de d-l I. Niculescu, unul în 10 exemplare litografiate și douĕ în câte un singur exemplar, pentru că după cuprinsul lor aceste albume nu pot fi premiate cu acest premiŭ.

3. Se înlătură scrierea *Părțĭ din istoria Românilor bucovinenĭ* de Constantin Morariu, presentată la Premiul Năsturel-Herescu, pentru că broșura I a fost publicată în 1893 și broșura II în 1894, pe când concursul acestuĭ premiŭ este publicat pentru scrierĭ apărute în 1895.

4. Se consideră ca nepresentată la concurs scrierea d-luĭ Dr.

Miloticiŭ, *Studiĭ psichiatrice*, Craiova 1895, trimisă la cancelaria Academieĭ fără a arătà premiul la care doresce a concurà.

5. Se înlătură de la concurs scrierea d-luĭ I. Pop-Florantin, *Reforma metódelor* etc., pentru că a fost presentată și în anul trecut la concursul Premiuluĭ Năsturel-Herĕscu.

6. Publicațiunile presentate la concursurĭ se distribue în următorul mod între membriĭ comisiuniĭ, pentru facerea rapórtelor speciale:

D-luĭ *I. C. Negruzzi*: *A. Stătescu*, Conu Mache să trăiască, nuvelă; *Laura Vampa*, Noŭ! *S. Bălănescu*, Blestemul, poveste.

D-luĭ *D. C. Ollănescu*: *P. Georgescu (Sabin)*, Radu-Vodă-cel-Frumos, tragedie; *H. G. Lecca*, Prima; *R. D. Rosetti*: Din inimă, poesiĭ; Carte de dragoste; Prosă și epigrame.

D-luĭ *N. Quintescu*: *A. Chicea-Comănescu*, Gramatica limbeĭ germane; *A. Vlahuță*, Iubire, poesiĭ

D-luĭ *A. Papadopol-Calimach*: *A. C. Cuza*, Monopolul alcooluluĭ; Țĕraniĭ și clasele dirigente

D-luĭ *Gr. G. Tocilescu*: *E. Brote*, Cestiunea română în Transilvania și Ungaria; *R. Simu*, Monografia comuneĭ Orlat; *I. Bogdan*, Chronice inedite atingĕtore de Istoria Românilor.

D-luĭ *A. D. Xenopol*: *I. Dinescu-Barzan*, Influența criseĭ morale asupra criminalitățiĭ; *I. Nenițescu*, De la Româniĭ din Turcia Europeană.

D-luĭ *Gr. Ștefănescu: Dr. Gr. Antipa*, Studiĭ asupra pescăriilor din România.

D-luĭ General *St. Fălcoianu:* Trigonometrul, instrument de topografie etc. inventat de *B. Pisone*, presentat la concurs ca manuscript într'un singur exemplar.

D-luĭ *Sp. Haret: I. Pop-Florantin*, Frumuseța liniară și frumuseța omuluĭ.

7. Comisiunea a decis a rugà pe d-l Dr. I. Felix, să facă raportul asupra scrieriĭ d-luĭ *S. Stoica*, Higiena copiluluĭ, etc.

Proces-verbal No. 2.

Ședința din 5 Martie 1896.

Se constitue maĭ întâiŭ biuroul comisiuniĭ, alegêndu-se cu unanimitatea membrilor presențĭ d-l *Al. Papadopol-Calimach* Președinte, și d-l *Gr. G. Tocilescu* Secretar.

Se procede apoĭ la alegerea raportoruluĭ general în persóna d-luĭ *Gr. G. Tocilescu.*

Proces-verbal No. 3.

Ședința din 7 Martie 1896.

D-l *I. C. Negruzzi* cetesce raportul sĕŭ asupra cărților: 1) a d-luĭ *Sim. Bălănescu,* Blestemul: 2) a d-luĭ *A. Stătescu (Benim):* Conu Mache să trăiască; 3) a d-neĭ *Laura Vampa,* Noŭ!

In urma discuțiuniĭ urmate, se pune la vot premiarea fie-căriĭ opere în parte și resultatul este cel următor:

	Pentru premiare	Contra premieriĭ
D-l S. Bălănescu . . .	—	6
» A. Stătescu	1	5
D-na L. Vampa	—	6

Proces-verbal No. 4.

Ședința din 11 Martie 1896.

D-l *D. C. Ollănescu* cetesce raporturile sale asupra următórelor publicațiunĭ: *Radu D. Rosetti,* Din inimă, poesiĭ; Cartea dra-

gostei; Prosă și epigrame; *Haralamb G. Lecca,* Prima; *Georgescu (Sabin),* Radu-cel-Frumos.

Luându-se în desbatere fie-care raport, se procede la votare și resultatul este cel următor:

	Pentru premiare	Contra premierii
D-l R. D. Rosetti . . .	3	4
« H. G. Lecca . . .	3	5
« Georgescu	1	7

După aceea se dă cetire raportuluĭ d-luĭ *Dr. I. Felix* asupra cărțiĭ d-luĭ *Stoica,* Higiena copiluluĭ; raportuluĭ d-luĭ *A. D. Xenopol* asupra cărțiĭ d-luĭ *Dinescu,* Influența criseĭ morale; raportuluĭ d-luĭ *Al. Papadopol-Calimach* asupra operelor d-luĭ *A. C. Cuza,* Monopolul alcooluluĭ; Țěraniĭ și casele dirigente; și raportuluĭ d-luĭ General *St. Fălcoianu* asupra instrumentuluĭ «Trigonometrul» al d-luĭ *B. Pisone.*

Resultatul votuluĭ este cel următor:

	Pentru premiare	Contra premierii
D-l S. Stoica. . .	1	5
« Dinescu	1	5
« A. C. Cuza . . .	4	4
« B. Pisone . . .	3	5

Proces-verbal No. 5.

Ședința din 13 Martie 1896.

D-l *Gr. Ștefănescu* cetesce raportul sěŭ asupra cărțiĭ d-luĭ *Dr. Gr. Antipa,* Studiĭ asupra pescăriilor din România; d-l *Gr. G. Tocilescu,* raportul asupra cărților: *a) I. Pop-Florantin,* Frumusețа liniară și frumusețа omuluĭ; *b) I. Bogdan,* Chronice inedite atingětóre de Istoria Românilor; *c) Romul Simu,* Monografia comuneĭ

Orlat; *d) Eugen Brote,* Cestiunea română în Transilvania și Ungaria.

După desbaterile urmate, procedându-se la vot, resultatul fu cel următor:

	Pentru premiare	Contra premierii
D-l Dr. Gr. Antipa . .	6	2
« I. Pop-Florantin .	2	6
« I. Bogdan	2	5
« R. Simu	1	7
« E. Brote	5	3

După aceea d-l *N. Quintescu* a dat lectură raporturilor sale asupra operelor: *a) Al. Vlahuță,* Iubire; *b) Chicea-Comănescu,* Gramatica limbeĭ germane.

Resultatul voturilor a fost:

	Pentru premiare	Contra premierii
D-l Vlahuță	4	2
« Chicea-Comănescu .	6	2

In fine d-l *A. D. Xenopol* a cetit raportul sĕŭ asupra opereĭ d-luĭ *I. Nenițescu,* De la Româniĭ din Turcia Europeană.

	Pentru premiare	Contra premierii
Resultatul votuluĭ fu:	7	1

Resumând voturile urmate, Comisiunea constată că aŭ întrunit majoritatea pentru premiare:

a) Premiul Năsturel-Herĕscu.

	Pentru prem.	Contra prem.
D-l *I. Nenițescu,* De la Româniĭ din Turcia Europeană	7	1
« *Chicea-Comănescu,* Gramatica limbeĭ germane	6	2
« *Al. Vlahuță,* Iubire	4	2

b) Premiul Lazăr.

	Pentru prem.	Contra prem.
D-l *Dr. Gr. Antipa*, Studiĭ asupra pescăriilor din România	6	2

c) Premiul Adamachi.

	Pentru prem.	Contra prem.
« *Eugen Brote*, Cestiunea română în Transilvania și Ungaria	5	3

Raport general asupra lucrărilor Comisiuniĭ pentru Premiele anuale Năsturel-Herĕscu, Lazăr și Adamachi pe anul 1896, de d-l Gr. G. Tocilescu.

Comisiunea de 9, alésă de d-vóstre spre a cercetà publicațiunile venite la concursul celor treĭ premiĭ: *Năsturel-Herĕscu, Lazăr* și *Adamachi*, terminându-șĭ lucrarea, vine prin subscrisul raportor a supune la cunoscința plenuluĭ resultatul deliberărilor sale.

I. Premiul Năsturel-Herĕscu, de 4.000 leĭ.

Operele presentate la acest premiŭ se pot împărțì în patru categoriĭ:
a) Poesiĭ, novele și articole literare;
b) Scrierĭ economico-financiare;
c) Cărțĭ didactice; și
d) Opere de istorie și etnografie.

a) Poesiĭ, novele și articole literare.

In acéstă categorie intră publicațiunile d-lor A. Vlăhuță, D. R. Rosetti, Haralamb G. Lecca, Alex. Stătescu și a d-neĭ Laura Vampa.

Raporturile speciale făcute asupră-le de membriĭ Comisiuniĭ, d-niĭ I. C. Negruzzi, N. Quintescu și D. C. Ollănescu, conchid la nepremiarea lor, iar resultatul votuluĭ pentru fie-care în parte este cel următor.

	Pentru premiare.	Contra premieriĭ.
D-l Vlahuță	4	2
» Rosetti	3	4
» Lecca	3	5
» Stătescu	1	5
D-na Vampa	—	6

Ca să începem cu d-na Laura Vampa, opera d-sale întitulată *Noŭ!* este o broșură de 165 pagine format in-16⁰, conținênd 17 composițiunĭ: schițe, chronice și novelete, apărute maĭ întâiŭ răslețe în diferite diare și reunite apoĭ într'un volum, din care ni se dă acum a doua edițiune.

Cetirea cărțiĭ îțĭ lasă o impresiune plăcută, subiectele sunt simple și variate, cele maĭ multe fotografiĭ instantanee de pe natură, ce destăinuesc adesea un talent fin de observațiune, un simțemînt artistic ales și delicat, o pană ușóră și nu lipsită de óre-care farmec și măestrie.

Comisiunea nu póte însă să recomande acéstă culegere de istorióre ca să fie premiată.

Maĭ puțin póte face acésta cu novela d-luĭ A. Stătescu (Benim): *Conu Mache să trăiască* (un volum in-16⁰, pag. 209), care, pe lângă alte defecte, este scrisă și într'o limbă stricată, împestrițată cu mulțime de neologisme și de cuvinte triviale, pe lângă un așă dis «graiŭ țĕrănesc» fórte pocit, în care autorul face să vorbéscă unele persóne din novela sa.

Din ceĭ treĭ tinerĭ poețĭ, carĭ vin să-șĭ dispute premiul, Al. Vlahuță a întrunit cele maĭ multe voturĭ.

Volumul sĕŭ întitulat *Iubire* (126 pagine in-8⁰) cuprinde 30 de bucățĭ compuse între aniĭ 1888 și 1895; raportul amănunțit al Colegului nostru d-l Quintescu arată calitățile și scăderile acestor poesiĭ, constatând un progres și în același timp un regres: un

progres, întru cât poetul s'a lăsat «de direcțiunea cam naturalistă» și și-a moderat sburdălnicia neînfrînată; un regres, întru cât poesiile de acum «sunt în generalitatea lor sub nivelul celor cuprinse în volumul publicat maĭ înainte sub titlu de *Poesiĭ*. Raportul special maĭ constată și ruptura vĕdită cu școla pesimistă la care poetul aparținuse, ceea ce reese lămurit din poesia: *Unde ne sunt visătoriĭ?*

. . . .

Sciŭ. Am fost și eŭ ca tine amăgit să cred că 'n artă
Pot să trec la nemurire cu revolta mea deșartă;
Și cu lacrimĭ stórse 'n silă — nu mi-aș maĭ aduce-aminte
Am bocit și eŭ.... nimicurĭ, ce-mĭ păreaŭ pe-atuncea sfinte!....
Dar, când m'am uitat în juru-mĭ șĭ-am vĕdut că e o bólă,
Și că toțĭ începĕtoriĭ de abià scăpațĭ din școlă,
Ofilițĭ în flórea vîrsteĭ de-un desgust molipsitor,
Îșĭ zădărnicesc puterea, focul tinereții lor,
Ca să legene 'n silabe, pe tiparele găsite,
Desperărĭ de poruncélă și durerĭ închipuite,
Când am înțeles c'acésta e o modă, care sórbe
Seva tinereții nóstre, am dis gândurilor órbe,
Ce-șĭ rotiaŭ peste morminte sborul lor de liliecĭ,
Să s'abată, lăsând morțiĭ în odihna lor de vecĭ.

. . . .

Și când lumea asta tótă e o vecĭnică mișcare,
Unde cea maĭ mică forță împlinesce o chemare,
Și când vedĭ pe-aĭ tĕĭ cum sufĕr, cum se sbuciumă și luptă
In campania acésta mare și neîntreruptă,
Tu, departe de primejdiĭ, razna ca un desertor,
Să aruncĭ celor ce-așteptă de la tine-un ajutor
Jalea și descurajarea cântecului tĕŭ amar,
Și să-țĭ cheltuescĭ puterea celuĭ maĭ de sémă dar,
Ca să-ĭ facĭ maĭ rĕĭ pe ómenĭ, și maĭ scepticĭ, și maĭ triștĭ?
Asta vi-ĭ chemarea sfîntă de profețĭ și de artiștĭ? . . . . . .

. . . .

Să sperăm că Vlahuță renăscut va fi între aceĭ carĭ

. . . . cu al lor cântec să reverse
Peste inimile nóstre mângâiere și iubire, —
Și cuvîntul lor profetic, inspirata lor privire,

Valurile de 'ntuneric despicându-le în două,
Splendidă 'naintea nóstră să ne-arate-o lume nouă.

Impărtășind aceste speranțe, Comisiunea totuși nu a fost de părere a se acordà d luĭ Vlahuță Premiul Năsturel-Herĕscu, hotărînd tot ast-fel și pentru ceĭ-lalțĭ doĭ poețĭ nu maĭ puțin talentațĭ, d-niĭ Haralamb G. Lecca și D. R. Rosetti, asupra operelor căror avem raporturile speciale ale Colegului nostru d-l D. C. Ollănescu.

b) Scrierĭ economico-financiare.

De la poesie trecerea este cam repede la discursurile d-luĭ A. C. Cuza, rostite în Adunarea Deputaților asupra *Monopoluluĭ alcooluluĭ* și asupra *Țĕranilor și claselor dirigente.* Amîndouĕ broșurile (una de 111 pagine, cea-laltă de 35 pagine) aŭ la început câte un mic studiŭ introductiv; prima broșură conține încă și un proiect de lege cu expunerea de motive pentru monopolul vîndăriĭ alcooluluĭ. Fără îndoială, problema alcoolismuluĭ, ca și îmbunătățirea stăriĭ claselor nóstre rurale, sunt cestiunĭ ce trebue să preocupe pe bărbațiĭ noștri politicĭ; nu contestăm nicĭ valórea studielor d-luĭ Cuza; dacă însă în forma cum se presintă, ca discursurĭ rostite în Corpurile legiuitóre, în aniĭ 1894 și 1895, corespund ele scopuluĭ urmărit cu Premiul Năsturel, este altă cestiune. Raportul d-luĭ Al. Papadopol-Calimach conchide pentru acordarea premiuluĭ; Comisiunea, cu paritate de voturĭ: 4 pentru, 4 contra, a respins însă premiarea.

c) Cărțĭ didactice.

De acéstă categorie avem o singură operă, a d-luĭ profesor liceal Aurel Chicea-Comănescu, întitulată: *Gramatica limbeĭ germane, studiŭ aprofundat, lucrat după principiile metodice și practice pentru Românĭ. Etimologia, Sintaxa, Noua ortografie.* 3 volume in-8°, peste tot 609 pagine.

Prefața primuluĭ volum arată în trăsurĭ generale metoda de

expunere, scopul ce se urmăresce și isvórele cu carĭ s'a servit autorul. Colegul nostru d-l N. Quintescu, în raportul sĕŭ special, atrage atențiunea Comisiuniĭ asupra excepționaleĭ valorĭ a acesteĭ lucrărĭ, «fructul uneĭ muncĭ asidue și unuĭ studiŭ îndelungat, al experiențeĭ uneĭ vețĭ de om onest și consciințios, petrecute în cariera didactică.» D-sa invócă și autoritatea filologuluĭ German Schuchardt, profesor la Universitatea din Graz, care într'o scrisóre către autor se exprimă ast-fel: «Gramatica d-vóstre este o lucrare consciințiósă și de o valóre excepțională. Fie-care pagină pune în evidență pe omul erudit și pe pedagogul versat în materie didactică; d-vóstre ațĭ așternut pentru Românĭ unele regule ale limbeĭ germane, la carĭ puținĭ autorĭ s'aŭ putut gândì, și așà ațĭ făcut o lucrare pe cât de sciințifică, pe atât și de practică. Nu esitez a afirmà că eŭ cunosc puține gramaticĭ din șcólele nóstre, carĭ să se asemene acesteia în privința metoduluĭ. Șcólele d-vóstrĕ se pot cu drept cuvînt mîndrì de achisițiunea cărțiĭ d-vóstre.»

De óre-ce testamentul luĭ Năsturel-Ilerĕscu prevede premiarea *și a cărților didactice* (alin. c.), Comisiunea, cu majoritate de 6 contra 2 voturĭ, s'a rostit în favórea d-luĭ Comănescu.

In fine ultima categorie o formézĕ

d) Opere de istorie și etnografie.

Acì avem publicațiunea d-luĭ I. Bogdan, *Chronice inedite atingĕtóre de Istoria Românilor,* și a d-luĭ Ioan Nenițescu, *De la Româniĭ din Turcia Europeană.* Subscrisul, prin raport special, a arătat Comisiuniĭ valórea primeĭ cărțĭ: treĭ texte inedite și un al patrulea tipărit încă de la 1844, sunt reproduse în mod critic pe vre-o 61 pagine, restul până la 204 pagine este ocupat de traducerĭ, note și comentariĭ.

Lucrarea proprie a autoruluĭ este puțin critică, făcută în pripă, multe date sunt greșite, unele părerĭ prea puțin întemeiate; nu lipsesc nicĭ contra-sensurĭ în interpretarea textelor.

La vot, opera n'a obținut decât 2 voturĭ pentru premiare și 5 contra.

Opera d-luĭ I. Nenițescu se presintă nu se póte maĭ bine: scrisă într'o limbă clară și corectă, cu un stil cald și colorat, în forma atrăgětóre și variată a uneĭ relațiunĭ de călětoriĭ, o cetescĭ de la început și până la sfîrșit — și nu sunt maĭ puțin de 640 de pagine — fără ca să simțĭ greutate. Din contra, guștĭ o adevěrată plăcere, deviĭ din ce în ce maĭ curios, te împărtășescĭ cu tot ce a vědut și simțit călětorul, și acesta cu spiritul sĕŭ adînc observator, cu sufletul sĕŭ de poet și de artist, cu erudițiunea sa solidă, a vědut și a simțit multe și de tóte și a întrupat în cartea sa datele cele maĭ prețióse pentru etnografie, pentru literatură și istorie, ca și pentru priceperea relațiunilor politice din Peninsula Balcanică.

Cu ast-fel de conducĕtor n'aĭ să-țĭ perdĭ timpul în zadar: el are să te ducă prin tóte colțurile, unde vijelia vécurilor a împrăștiat trâmbe, trâmbe, pânza unuĭ nobil popor, așà de mult înzestrat cu tóte darurile și însușirile mințiĭ, sufletuluĭ și corpuluĭ; aĭ să iubescĭ acest ném, aĭ să prindĭ milă de el, căcĭ nu e alt decât vlăstarul aceleiașĭ tulpine din care a eșit întreg némul românesc; aĭ să te mirĭ cum de și-a păstrat dînsul limba, datinele, năravurile strămoșescĭ, numele chiar de *Armân*, adecă de Român. Și nu sunt maĭ puțin de 861.000 până la 1.000.000 Armâniĭ noștri! *Țințarĭ, Cuțovlachĭ, Românĭ Macedonenĭ*, cum vețĭ voì a-ĭ numì, eĭ se întind pâlcurĭ, pâlcurĭ, în Macedonia, Albania, Epir, Tesalia și până chiar în Grecia. Eĭ sunt elementul inteligent, întreprinďĕtor, comercial și industrial al peninsuleĭ. Eĭ, meșterĭ zidarĭ; eĭ, meșterĭ argintarĭ, cioplitorĭ în pétră, în lemn, pușcașĭ, hangiĭ, cismarĭ și potcovarĭ, neguțătorĭ și bancherĭ! Eĭ, neastîmpărațiĭ ciobanĭ, carĭ, de cum începe să frunzăréscă și până ce târďiŭ tómna să moinéscă, se duc la munte cu turmele lor, iar bărbatele neveste, bětrâniĭ și copiiĭ rĕmân ca să pazéscă satele, să lucreze ogórele și să pórte grijă de gospodăria caseĭ. Armâniĭ, așà cum ni-ĭ zugrăvesce d-l Nenițescu, nu se lasă maĭ pre jos de frațiĭ lor din Nordul Dunăriĭ,

nicĭ prin hărnicia la lucru, nicĭ prin agerimea minţiĭ; legăturile familiare sunt din cele maĭ solide şi curate; obiceiurile la nascere, nuntă şi înmormîntare, credinţele religióse şi superstiţióse, portul, limba, literatura poporală, situaţiunea şcóleĭ şi bisericeĭ, raporturile etnice, geografice, culturale şi politice dintre Albanezĭ, Bulgarĭ, Sêrbĭ şi Românĭ Macedonenĭ, — nimic nu scapă neobosituluĭ călĕtor, care în 25 capitole minunat rînduite aşterne minţiĭ cititoruluĭ un şir de tablourĭ atât de variate şi interesante.

Cartea d-luĭ Neniţescu are şi o altă însemnătate: Armâniĭ în Peninsula Balcanică se presintă etnografuluĭ pretutindenĭ şi nicăerĭ; trebue să sciĭ să-ĭ cauţĭ şi să aĭ interesul şi iubirea de a-ĭ căutà. Scrierile călĕtorilor străinĭ urmăresc planurĭ cu totul vrăjmaşe Armânilor. Greciĭ, Sêrbiĭ, maĭ ales Bulgariĭ, ar voì să-ĭ ştérgă de pe faţa pămîntuluĭ, cum îĭ şterg şi din operele şi chartele lor etnografice. Fie-care stat urmăresce scopurile sale în peninsulă. Pe noĭ Româniĭ ne légă, independent de orĭ-ce alte preocupărĭ, legăturĭ de sânge cu fraţiĭ noştri. Trebue să scie Româniĭ din Regat, că maĭ sunt fraţĭ de aĭ lor şi dincolo de Dunăre, şi peste Balcanĭ, şi până la porţile Ateneĭ! Lipsià însă cartea, care să arate unde sunt, ce sunt, cum petrec aceştĭ fraţĭ Românĭ, şi să deştepte în toţĭ simţemîntul solidarităţiĭ uneĭ origine comune.

D-l Neniţescu ne-a dat o asemenea carte, înzestrată cu ilustraţiunĭ şi o chartă etnografică, scrisă cu minte şi inimă românéscă.

Comisiunea, în majoritate de 7 voturĭ, unul contra, a decis a se acordà Premiul Năsturel-Herĕscu de 4.000 leĭ opereĭ d-luĭ Neniţescu, *De la Româniĭ din Turcia Europeană*, de óre-ce crede că împlinesce condiţiunile testamentuluĭ, fiind o carte originală, în limba română, şi cea maĭ bună şi maĭ de valóre din cele apărute în cursul anuluĭ.

Din cele-lalte publicaţiunĭ presentate la acest premiŭ, numaĭ gramatica d-luĭ Comănescu şi poesiile d-luĭ Vlahuţă aŭ întrunit majoritate în sînul Comisiuniĭ.

Ar urmà decĭ, potrivit usuluĭ de până acum, ca să nu se pună la vot decât aceste treĭ opere, şi anume: în prima linie cartea

d-luĭ Nenițescu, în a doua cartea d-luĭ Comănescu, și înfine a d-luĭ Vlahuță.

II. Premiul Statuluĭ Lazăr de 5.000 leĭ.

Treĭ lucrărĭ s'aŭ presentat la acest premiŭ:

B. Pisone, Trigonometrul, instrument de topografie, etc., manuscript într'un singur exemplar;

I. Pop-Florantin, Frumuseța liniară și frumuseța omuluĭ; și

Dr. Gr. Antipa, Studiĭ asupra pescăriilor din România.

Prima consistă din desemnul, descripțiunea și explicațiunea unuĭ instrument de topografie, pe care născocitorul îl numesce *Trigonometru* și care ar fi destinat să mĕsóre distanțele și unghiurile pe terenurĭ accidentate saŭ întrerupte de bălțĭ și stufișurĭ. Instrumentul însă nimenĭ nu l'a vĕḑut și d-l General St. Fălcoianu, cu competința-ĭ cunoscută, constată prin raportul d-sale special: 1) că instrumentul nefiind construit, nu se póte judecà în mod complet explicațiunile date de d-l autor asupra verificăriĭ construcțiuniĭ, asupra corecțiunilor posibile, asupra graduluĭ de stabilitate, asupra siguranțeĭ și precisiuniĭ stațiunilor, asupra deplasăriĭ centruluĭ de rotațiune pentru fixarea baselor și cele-lalte; 2) instrumentul, așà cum este conceput, e lipsit cu totul de orĭ-ce mijloc de control, pentru casul când în timpul operațiuniĭ el s'ar mișcà din loc, precum și în alte casurĭ, ce nu trebue să uităm că aŭ o însemnătate mare în privința aproximațiuniĭ resultatuluĭ, de óre-ce mĕsurătórea distanțelor se face cu ajutorul unor lungimĭ fórte micĭ de 0$^{m.}$,025 saŭ 0$^{m.}$,25; 3) instrumentul este și nepractic, căcĭ pentru fie-care distanță în parte trebue să se mĕsóre o basă deosebită, prin urmare instrumentul cată să se deplaseze de două orĭ, pe când, dacă operezĭ cu cercul, sunt destule două stațiunĭ și o singură basă pentru tóte direcțiunile. Avantagiul cerculuĭ este, maĭ departe, că unghiurile maĭ marĭ de 90^{0} cu cercul sunt mĕsurate integral de odată, pe când cu instrumentul în cestiune trebue mĕsurate prin două unghiurĭ. D-l General Fălcoianu conchide, că

instrumentul este «nesuficient, incomod, complicat, delicat, minuţios şi inutil, pe cât timp, în cele din urmă, autorul revine tot la planşetă »

Comisiunea n'a putut decât să se unéscă cu raportul special şi, prin majoritate de 5 contra 3, să opineze a nu se acordà Premiul Lazăr trigonometruluĭ d-luĭ Pisone.

D-l Ioan Pop-Florantin, profesor de filosofie, într'o mică broşură de 105 pagine, crede a fi născocit «principiul general pentru descoperirile sciinţifice, invenţiunile practice şi combinaţiunile estetice.» Acest principiŭ ar fi procedarea serială, graţie căreia de astă dată se mulţumesce să descopere: «linia estetică saŭ linia frumuseţeĭ, inventându-se şi echerul estetic, etc.»

Imĭ este imposibil a urmărì pe autor în desfăşurarea argumentaţiuniĭ sale; nicĭ nu este o argumentaţiune, ci proposiţiunĭ aforistice, formule nediscutate şi neexplicate.

Ideile sunt aşà de confuse, mistice, în cât, dacă cetitorul nu va cunósce de aiurea despre ce este vorba, nu va fi în stare ca să înţelégă ceva din expunerea d-luĭ Florantin. Ca mijloc practic, autorul propune constituirea unuĭ comitet internaţional, sub-divisat şi el în sub-comitete, care să întreprindă o procedare generală pentru sistemul descoperirilor şi invenţiunilor. In partea de aplicaţiune, d-l Florantin se referă la cunoscutele sale opere: *Psichologia, Logica, Estetica* şi *Etica saŭ Morala*. Mărturisesc că n'am avut nicĭ timpul, nicĭ răbdarea, ca să mĕ încumet a analisà şi aceste cărţĭ scrise tot aşà de confus ca şi *Frumuseţa liniară;* un lucru reese limpede din ele: este că *procedeul serial* se consideră de autor ca isvorul nesecabil al tuturor invenţiunilor posibile saŭ imaginabile.

Aplicând acest procedeŭ la opurĭ estetice, d-l Florantin găsesce ocasiune, ca pe lângă multe lucrurĭ dejà sciute asupra gimnasticeĭ, musiceĭ, sculptureĭ şi pictureĭ, lucrurĭ pe carĭ şcóla fisiologică le-a redus la legea maximuluĭ de stimulaţiune cu minimum de ostenélă,— să ne vestéscă o mare descoperire: broşurica în cestiune ne dă reţeta fabricăriĭ talentelor şi geniilor poetice, după o formulă fórte simplă.

1. «Să alegem într'un registru saŭ dicționar special cât maĭ multe ideĭ și simțeminte, orĭ chiar și numaĭ cuvintele de natură de a puté da texte poetice».

2. «Să constituim în un registru special formele psichologice și respectiv cele gramaticale preferabile, în seriĭ de cugetărĭ și emoțiunĭ».

3. «Să se constitue o comisiune orĭ societate cu delegațĭ și sub-delegațĭ, carĭ să se ocupe fie-care cu câte o partidă a sa destinată». Și apoĭ

4. «Pornind de la începutul registruluĭ, să luăm pe rînd câte 2, 3, 4. . . . ideĭ maĭ simple, orĭ câte 2, 3, 4. . . . cuvinte, să le trecem tot succesiv prin formele registrelor speciale respective, — să sărim orĭ-ce șirurĭ neinteresante, până ce vom da peste unele carĭ ne vor păré utile în sensul scopuluĭ special urmărit, înregistrând saŭ copiând imediat textele de valóre și trecêndu-le în volumul general, pentru a se comunicà și da publicitățiĭ.»

Cu ajutorul unor asemenea texte poetice, d-l Florantin ne predice că se vor fabricà talente și geniĭ, căcĭ în definitiv «pentru cetitor e indiferent, dacă textul ce a cumpĕrat a fost făcut de către cine-va prin simple combinațiunĭ, orĭ prin frămîntarea creeruluĭ vre-unuĭ poet: efectul e acelașĭ.»

Nu sciŭ însă, care este efectul produs asupra d-vóstre din audirea celor de maĭ sus. După d-l Florantin, omenirea se póte dispensà de geniile sciințifice și literare; invențiunile vor fi o afacere simplă de calcul; o poemă va puté fi comandată în tîrg, cum se comandă o pereche de haine saŭ de cisme; ea nu va maĭ fi produsul inspirațiuniĭ saŭ geniuluĭ, ci al unor registre de cuvinte înșirate fără nicĭ o legătură între ele.

Ca să maĭ urmăresc pe autor în desvoltările ce ne dă asupra linieĭ frumusețiĭ, asupra unghiuluĭ de aur, aplicat în architectură, asupra frumusețiĭ omenescĭ: talie, față, profil, nas, ochĭ, pĕr, barbă, mustățĭ, sprîncene, urechĭ, dințĭ, etc., — nu maĭ am curagiŭ, fiind-că saŭ nu vețĭ aflà nimic noŭ, saŭ vețĭ face cunoscință cu lucrurĭ *prea de tot nouĕ*. Primele ni le-aŭ spus dejà maĭ bine și maĭ deslușit

Piderit, Mantegazza și alțĭ scriitorĭ, cele de al doilea n'ar maĭ produce vre-o impresiune, față de cele ce am vĕḑut până acum.

De aceea, nu-mĭ rĕmâne alt decât să vĕ rog a împărtășì și d-vóstre părerea Comisiuniĭ, care, prin majoritate de 6 contra 2, a hotărît nepremiarea broșureĭ d-luĭ Pop Florantin.

Venim la a treia publicațiune: *Studiĭ asupra pescăriilor din România* de Dr. Gr. Antipa, un volum in-8⁰ de pagine 80.

Intr'o scurtă prefață, autorul indică cu ce ocasiune și în ce scop a întreprins în curs de maĭ bine de 3 anĭ, excursiunĭ în punctele maĭ însemnate de pescărie din gurile Dunăriĭ și bălțile încunjurătóre; aceste excursiunĭ a avut de scop de a cunósce de aprópe pescăriile nóstre și de a propune mijlócele maĭ nemerite pentru desvoltarea acestuĭ ram de producțiune.

Cestiunea pescăriilor este prin urmare tractată din punctul de vedere economic, și credem că dînsa nicĭ puté fi tractată dintr'alt punct de vedere. Acum însă se nasce întrebarea: dacă o operă cu asemenea conținut póte saŭ nu să se presinte la Premiul Statuluĭ Lazar? D-l Gr. Ștefănescu, în raportul special ce a făcut asupra cărțiĭ d-luĭ Antipa, ḑice că «ea nu intră în previsiunile Premiuluĭ Lazăr», decĭ trebue înlăturată. D-sa maĭ adauge, că scrierea nu este o *lucrare sciințifică,* că ea conține «afirmațiunĭ pline de contraḑicerĭ și de deducțiunĭ, carĭ nu pot să resiste la cel maĭ mic raționament», «nu ne presintă vre-o statistică a cantitățiĭ de pesce ce se prindeà în trecut, ca să pótă conchide că astăḑĭ avem pesce maĭ puțin decât atuncĭ.»

Colegul nostru maĭ cere autoruluĭ și «statistica comparativă a morunuluĭ din trecut și present», și pe lângă acestea «o limbă corectă și usitată».

Comisiunea însă, în majoritate, a hotărît alt-fel lucrul. Ea și-a ḑis că, dacă opera d-luĭ Antipa nu póte fi presentată la Premiul Lazăr, necesarmente ea s'ar puté presentà la Premiul Eliade-Rădulescu. O așà scriere saŭ este *sciințifică,* saŭ este *literară.* Literară însă nu póte fi, și lucrul se învederéză prin chiar studiul introductiv,

scris de un doctor în sciințe naturale, director al Museuluĭ de zoologie.

Ce raport există între literatură, dramă, poesie, și cercetările asupra analiseĭ calitative și cantitative a planktonuluĭ (diatomee, peridinee, larve, copepode, infusoriĭ), orĭ cestiunea despre hrana primitivă a măriĭ în legătură cu algele, despre expedițiunile marĭ zoologice marine, despre lucrările însemnate ale unuĭ Liebig, Hensen, Huxley, Heinke etc., ce eruditul autor le folosesce în capitolul sĕŭ introductiv, spre a resolvì problema, iarășĭ curat sciințifică: *care e puterea de producțiune a apelor în hrana omenéscă* și deci care póte fi însemnătatea economică a pescăriilor?

Se înțelege că, tractând subiectul pescăriilor, d-l Antipa a făcut și ceva archeologie preistorică (locuințele lacustre, resturile de bucătărie, Kyokken Moddinger), a spus câte-va cuvinte și despre epoca bronzuluĭ și a feruluĭ, a reunit și puținele date de prin documente, chronice și scriitorĭ asupra pescăriilor nóstre din trecut; dar ținta ce urmăresce este și rĕmâne tot *piscicultura,* tot stațiunile zoologice maritime, tot industria pescăriilor, pe care se vede bine că a studiat'o aprofundat și că cunósce starea și organisarea eĭ în țĕrile principale din Europa și America. In partea specială a memoriuluĭ sĕŭ, autorul ne comunică observațiunile sale asupra pescilor din rîurile Românieĭ; citéză nu maĭ puțin de 4 scrierĭ germane despre morunul de la gurile Dunăriĭ, ca să dovedéscă împuținarea luĭ; trage programul cercetărilor sciințifice, carĭ vor fi opera viitoruluĭ; dar de ce-aș maĭ stăruì, când învederat lucru este pentru toțĭ, că d-l Antipa n'a voit să scrie, nicĭ a scris o operă *literară,* ci curat *sciințifică?*

De aceea Comisiunea, cu 6 voturĭ contra 2, s'a vĕdut silită a nu împărtășì părerea stimatuluĭ nostru Coleg, spre a respinge cartea de la premiŭ; cât pentru cestiunea premieriĭ însășĭ a cărțiĭ, plenul va bine-voì să decidă. Comisiunea ține numaĭ să constate, că cestiunĭ ca cele ridicate de tînĕrul Dr. Antipa sunt, maĭ ales în starea în care se află economia nóstră națională, de cea maĭ mare însemnătate. Este un merit incontestabil al d-luĭ Antipa, de a fi

atras atențiunea Guvernuluĭ și Corpurilor legiuitóre asupra unuĭ isvor de producțiune cu totul lăsat până acì în părăsire; cestiunile economice nu pot rĕmâné străine de Academia Română, și chiar dacă dînsa n'ar socotì că memoriul presentat póte fi premiat, va rĕsplătì silințele autoruluĭ cel puțin printr'o încuragiare morală.

III. *Premiul Adamachi de 5.000 leĭ.*

La Premiul Adamachi, care este a se da uneĭ cărțĭ scrisă în limba română, cu un cuprins moral, s'aŭ presentat 5 publicațiunĭ, dintre carĭ numaĭ una a întrunit în sînul Comisiuniĭ majoritatea de voturĭ. Aceste opere sunt:

	Voturĭ	
	Pentru	Contra
Simeon Bălănescu, Blestemul, poveste născocită. 1 vol. de 184 pagine	—	6
Georgescu (Sabin), Radu-cel-Frumos, tragedie istorică originală în 5 acte și în versurĭ .	1	7
Simu, Monografia Comuneĭ Orlat. Sibiiŭ. 1 vol. in-12⁰.	1	7
Dinescu-Bârzan, Influența criseĭ morale asupra criminalitățiĭ. 1 vol. de 66 pagine. . . .	1	5
Stoica, Higiena copiluluĭ de la nascere până la al 7-lea an al etățiĭ. Sibiiŭ. 1 vol. de 64 pagine in-8⁰	1	5
Eugen Brote, Cestiunea română în Transilvania și Ungaria. Bucurescĭ. 1 vol. de 444 pagine, cu 67 anexe și o chartă	5	3

Cu cercetarea operelor d-lor Bălănescu, Georgescu și Dinescu aŭ bine-voit să se însărcineze d-niĭ I. C. Negruzzi, D. C. Ollănescu și A. D. Xenopol; cu scrierea de igienă a d-luĭ Stoica, prin amabilitate, d-l Dr. I. Felix; iar scrierile d-lor Simu și Brote aŭ fost analisate de subscrisul.

Începênd cu d-l Bălănescu, raportorul special d-l I. C. Negruzzi con-

stată, că povestea născocită este un şir de grozăviĭ, spuse «într'o limbă ce vrea să fie archaică şi naivă, dar nu isbutesce decât a fi afectată, aşa în cât se perde puţinul interes ce ar puté avé cetitorul pentru faptele istorisite»; deci opinéză a nu fi premiată.

Tragedia *Radu-cel-Frumos* s'a bucurat de un lung şi consciinţios raport din partea Colegului nostru D. C. Ollănescu, care arată şirul nesfîrşit de imposibilitaţĭ şi absurdităţĭ dramatice, istorice, de limbă şi versificaţiune, şi conchide că minunata tragedie «n'are nicĭ o cădere la premiul de 5.000 leĭ Adamachi, la care năzuesce.»

La aceleaşĭ conclusiunĭ ajunge şi d-l A. D. Xenopol cu tesa de licenţă a d-luĭ Dinescu, d-l Dr. Felix cu *Higiena copiluluĭ*, şi subscrisul cu *Monografia comuneĭ Orlat* a d-luĭ Simu, deşì cele două lucrărĭ din urmă nu sunt lipsite de óre-care merit.

Maĭ rĕmâne cartea d-luĭ Brote. Asupra valoriĭ eĭ nu mĕ voiŭ ocupà acì, întru cât raportul special asupră-ĭ va fi cetit îndată, spre a se vedé pe ce motive majoritatea Comisiuniĭ d-vóstre a votat acordarea Premiuluĭ Adamachi însemnateĭ opere *Cestiunea română în Transilvania şi Ungaria*.

Din parte-mĭ, nu rĕmâne decât a vĕ rugà să consfinţiţĭ prin sufragiele d-vóstre acéstă părere a Comisiuniĭ, căcĭ cine alt decât Academia Română, «cercetătórea istorieĭ némuluĭ românesc, păstrătórea limbeĭ naţiuniĭ românescĭ şi centrul de activitate al culturiĭ românescĭ», are nobila chemare de a încuragià şi preţuì opere eminente ca acelea *despre fraţiĭ noştri din Peninsula Balcanică şi de peste Carpaţĭ?*

I. Bogdan, *Chronice inedite atingĕtóre de Istoria Românilor, adnotate și publicate cu traducerĭ și adnotațiunĭ. Bucurescĭ 1895.*
Raport de d-l **Gr. G. Tocilescu.**

D-l profesor Ioan Bogdan, membru corespondent al Academieĭ Române, publică, într'un volum de 204 pagine, treĭ texte inedite de chronice moldovenescĭ și un al patrulea tipărit dejà pe la 1844, însoțindu-le de traducerĭ și adnotațiunĭ.

Primul text figuréză într'un codice al Clubuluĭ bulgar din Tulcea, asupra căruia îmĭ atrăsese atențiunea meritosul meŭ elev d-l profesor Al. Pop, cu mult înainte de ce d-l Bogdan să fi luat cunoscință despre dînsul.

Al doilea se află reprodus după un manuscript al mănăstiriĭ Némțuluĭ, descoperit, descris și în parte publicat în 1884 de regretatul nostru Coleg, învĕțatul Părinte Melchisedec, în a mea *Revistă pentru istorie, archeologie și filologie,* tom. II, p. 136—137.

Al treilea este o mică scriere în limba polonă a chronicaruluĭ Miron Costin, aflătóre în Biblioteca Imperială din St. Petersburg și intitulată: «Chronica țĕriĭ Moldoveĭ și a Munteniеĭ». Cuprinsul eĭ este analog cu al poemuluĭ polon și al cărțiĭ «despre descălecatul țĕriĭ Moldoveĭ», datorite aceluiașĭ celebru chronicar și dejà de mult publicate.

Al patrulea text în fine este o chronică polonă, editată la 1844 de Wojcicki, la 1867 de d-l B. P. Hasdeŭ, la 1891 de d-l Ioan Bogdan, dar reprodusă acì după un manuscript, ce se crede a fi autograful autoruluĭ eĭ, Polonul Nicolae Brzeski, și se păstréză tot în Biblioteca imperială din St. Petersburg.

Reproducerea textelor, carĭ ocupă peste tot 61 pagine, este făcută în mod critic; chronica din Codicele tulcén se dă și în fotolitografie.

In ce privesce lucrarea proprie a d-luĭ Bogdan, cred necesar a relevà unele părerĭ, ce mi se par puțin întemeiate, și a face órecarĭ rectificărĭ de date și traducerĭ. Ast-fel, editorul numesce pretutindenĭ *letopisețul* moldovenesc din Sbornicul *de la Tulcea: letopisețul de la Bistrița* și crede a fi dovedit că el a fost scris în

mănăstirea Bistrița din Moldova de către contemporanĭ, începênd dejà a se scrie în timpul luĭ Alexandru-cel-Bun; că ast-fel el ar fi «cel maĭ vechiŭ letopiseț moldovenesc» și că prin urmare «începutul istoriografieĭ moldovenescĭ cade în același timp cu înființarea aceleĭ mănăstirĭ sub Alexandru-cel-Bun.»

Dar maĭ întâiŭ: De ce letopisețul să fi fost scris anume în mănăstirea Bistrița și nu în altă mănăstire din Moldova? De ce numaĭ decât într'o mănăstire, și de ce dejà sub Alexandru-cel-Bun? Vre-o indicațiune de acest fel chronica în cestiune nu are; faptul nu resultă nicĭ din conținutul aceleĭ chronice, care menționéză mănăstirea Bistrița numaĭ de două orĭ: odată sub anul 1399, unde vorbind despre Alexandru-cel-Bun ḑice: «еже и погребень бысть въ бистрическїи монастирь, иже и създа самь» («iar el fu îngropat în mănăstirea dela Bistrița, pe care singur o zidise»); a două óră sub anul 1496: «прѣстави сѧ рабь божїи Ѧлеѯандръ воевода, сынъ Стефана воеводи, иже и погребень ѹзли прѣдѣда его Ѧлеѯандра воеводи въ монастири ѡтъ Бистрица» («rĕposat-aŭ robul luĭ Dumneḑeŭ Alexandru-Voevod, fiul luĭ Ștefan-Voevod și fu îngropat lângă străbunul sĕŭ Alexandru-Voevod în mănăstirea de la Bistrița).

Asemenea indicărĭ puteaŭ fi scrise tot așà de bine și aiurea decât în mănăstirea Bistrița, ast-fel că nu înțelegem de ce editorul exclamă (pag. 19): «Cine puteà scì maĭ bine decât un călugăr de la Bistrița, că acéstă mănăstire a fost zidită de însușĭ Alexandru-cel-Bun»; dar cine a contestat că Alexandru-cel-Bun n'a fost ctitorul mănăstiriĭ?

Maĭ puțin încă îl pricepem, când ḑice într'o notă (p. 24): «O singură dată se pomenesce în analele bistrițene de mănăstirea de la Putna, ca de o *mănăstire străină,* acolo unde se vorbesce de înmormîntarea Dómneĭ Despina a Raduluĭ-Vodă cu cuvintele: «și «aŭ îngropat-o (Ștefan-Vodă) cu cinste în mănăstirea sa de la Putna.» De ce acì *Putna* este o *mănăstire străină* și nu este tot ast-fel *mănăstirea Bistrița* în cele două pasagie de maĭ sus?

Cu totul alte întrebărĭ trebuià să-șĭ pună d-l Bogdan: Dacă letopisețul din Codicele de la Tulcea a fost în adevĕr redactat în

mănăstirea Bistrița și după date analistice contimporane, de ce:

1. Ea nu conține nicĭ o însemnare asupra evenimentelor de căpetenie din istoria acesteĭ mănăstirĭ, cum găsim bunăóră în analele putnene, carĭ indică anul, luna și ḑiua când s'a început zidirea mănăstiriĭ; anul, luna și ḑiua când ea s'a sfințit; de către care Domn, cu mâna căruĭ Metropolit și Episcop și cine a maĭ fost de față la acea sfințire; anul, luna, ḑiua și chiar ora când ea a ars; cine a fost primul, al doilea egumen etc. al mănăstiriĭ, când aŭ administrat eĭ mănăstirea și când aŭ murit? Nimic maĭ firesc decât a găsì atarĭ date în nisce chronice locale, cum ne întîmpină în analele italiene, germane, ruse, serbo-bulgare etc. De ce letopisețul pretins «bistrițén» ar fi făcut excepțiune la acestea?

2. Cum trebue explicat faptul, că pretinsul letopiseț bistrițén nu ne procură date esacte nicĭ măcar asupra fundatoruluĭ mănăstiriĭ, asupra luĭ Alexandru-cel-Bun, asupra anuluĭ suiriĭ sale pe tron, asupra anuluĭ morțiĭ sale, asupra numěruluĭ și numelor soțiilor sale, asupra unora din membriĭ familieĭ luĭ, carĭ fuseseră îngropațĭ la acel sfînt lăcaș?

In ce privesce data suiriĭ în scaun, însușĭ editorul recunósce că nu e 1399, cum ḑice acel letopiseț, ci 1401; e sigur însă, că nicĭ 1399, nicĭ 1401 nu sunt adevĕrate, ci 1400, după cum resultă din chrisovul luĭ Alexandru-cel-Bun din 29 Iunie 1400, ce se află în colecțiunea Academieĭ Române. Ultimul act, ce cunóscem emanat de la Alexandru-cel-Bun, este din 20 Decembre 1431 (*Hurmuzaki*, Documente, Supl. I, t. I).

Pentru anul morțiĭ luĭ Alexandru, letopisețul în cestiune pune data *1434 Ianuarie 1.* Acì n'ar maĭ puté să încapă vre-o îndoială; este vorba de un fapt petrecut în mănăstirea Bistrița: aducerea rĕmășițelor mortuare ale luĭ Alexandru-Vodă și astrucarea lor în interiorul bisericeĭ aceleĭ mănăstirĭ. Un asemenea eveniment trebuià neapărat să se însemneze de cine-va în mănăstire, și o așà însemnare urmà negreșit să se reproducă de redactoriĭ letopisețuluĭ «bistrițén». Atare conclusiune se presintă ca o necesitate logică, în cât editorul cu drept cuvînt întrébă (p. 19): «Cine puteà cunósce maĭ esact data

morţiĭ acestuĭ Domn, decât înşişĭ călugăriĭ mănăstiriĭ, în care el a fost îngropat?»

De aceea, d-l Bogdan nu esită un moment de a admite, că Alexandru-cel-Bun a murit la 1 Ianuarie 1434. Dar atuncĭ cum rĕmâne şirul întreg de documente interne şi externe, carĭ ne dovedesc că dejà în 1432 Alexandru nu maĭ erà în viéţă şi că tronul se aflà ocupat de fiul sĕŭ Iliaş? La Archivele Statuluĭ din Bucurescĭ, în documentele Episcopieĭ Huşilor, se póte vedé chrisovul din 1432, prin care Iliaş, Domnul Moldoveĭ, întăresce moşia Brădicescĭ la doĭ boerĭ aĭ sĕĭ. Documentul este publicat de Părintele Melchisedec în opera sa *Chronica Huşilor*, 1869, pag. 149—150.

Tot din 1432 este un alt chrisov al aceluiaşĭ Domn pentru moşia *Plotunescii*, tipărit în a mea *Revistă* (tom. VII, p. 370).

La 26 Februarie 1433, Iliaş-Vodă liberéză un alt chrisov, al căruia original îl posedă Academia Română; la 9 Aprilie 1433, acelaşĭ Domn încheià un tractat de comerciŭ cu locuitoriĭ Sibiiuluĭ şi cu Scaunele Săsescĭ. Tractatul este amintit în manualul meŭ de istorie pentru şcólele secundare şi primare (1886, p. 132); originalul se păstréză în archivul municipal din Sibiiŭ.

La 3 Iunie 1433, Iliaş Vodă promite a da ajutor luĭ Vladislav, Regele Polonieĭ, în contra tuturor inimicilor sĕĭ (*Hurmuzaki*, Documente, Supl. I, t. I, Bucurescĭ 1890, pag. 581); la 4 Iunie acelaşĭ an, boeriĭ moldovenĭ depun jurămîntul de credinţă către Regele polon, potrivit actuluĭ de jurămînt al Domnuluĭ lor Ilie, care la 5 Iunie face acest act de jurămînt (*Hurmuzaki*, loc cit.); puţin după aceea Ilie e bătut de frate-sĕŭ Ştefan, care la 8 Octobre 1433 hărăzesce unuĭ boer un sat (*Hasdeŭ*, Archiva Istorică, I, 1, 81); la 13 Decembre 1433, Vladislav Regele Polonieĭ, restitue aceluiaşĭ Domn maĭ multe ţinuturĭ şi-ĭ confirmă privilegiile asupra Principatuluĭ Moldoveĭ (*Hurmuzaki*, l. c.).

Tot în 1433 Iliaş-Vodă scrie Consiliuluĭ municipal din Braşov pentru un «Laurencius fusor monetarum nostrarum».

Prin urmare, dacă Alexandru-Vodă trăià încă în 1433 şi n'a murit

decât la Ianuarie 1434, unde erà și ce făceà el în acest timp, când fiiĭ săĭ se succedaŭ pe tron și se luptaŭ pentru domnie?

D-l Bogdan (pag. 65) presupune, că «erà bolnav», «de óre-ce data chroniceĭ de la Bistrița nu pare să fie greșită și în jurămintele luĭ Iliaș și ale boerilor către Regele polon nu se vorbesce de mórtea luĭ Alexandru.» Este decĭ probabil, adaoge autorul, «că Iliaș și boeriĭ săĭ aŭ depus jurămînt Regeluĭ polon fiind încă în viéță Alexandru».

Acest mod particular de a utilisà documentele nu póte decât să ne surprindă In actele de jurămînt amintite se menționéză actele omagiale ale predecesorilor luĭ Iliaș, și anume: al luĭ Petru-Vodă, Roman-Vodă, Ștefan-Vodă, Alexandru-Vodă». Ar urmà óre că și Petru și Roman și Ștefan eraŭ încă în viéță în 1433, de óre-ce actul în cestiune nu dice nicĭ despre dînșiĭ că eraŭ morțĭ? Dar iată actul luĭ Iliaș-Vodă din 3 Iunie 1433, care nu maĭ dă pas la nicĭ o interpretare. El dice: «Quemadmodum nostri predecessores se subscribentes obligarunt, videlicet Petrus Waywoda, Roman Waywoda, Ztechko Waywoda, ac *genitor carissimus* nostri condam Alexander Waywoda.» Rĕmâne decĭ bine stabilit, că data morțiĭ luĭ Alexandru-cel-Bun: 1434 Ianuarie 1, indicată de letopisețul pretins bistrițén este greșită. Cum maĭ putem atuncĭ admite, că letopisețul s'a scris la mănăstirea Bistrița după isvóre analistice din timpul luĭ Alexandru-cel-Bun?

Dar să mergem maĭ departe. «La 1407, observă d-l Bogdan, începe și pomelnicul de la Bistrița; pe la 1407 începe probabil să se scrie și chronica de la Bistrița». De acì urméză că între pomelnic și letopiseț trebue să fie un acord perfect; scriitorul chroniceĭ nu puteà să nu consulte pomelnicul, dacă el scrià în mănăstire. Eĭ bine, indicațiunile pomelniculuĭ nu se potrivesc câtușĭ de puțin cu ale chroniceĭ. Pentru a da un singur exemplu, pomelnicul cunósce cincĭ soțiĭ ale luĭ Alexandru: Ana, Maria, Maria, Vasilisa, Anastasia; letopisețul numaĭ treĭ: Nécșa, Stanca, Marina. Cum că a existat Anca nu este permis a ne îndoì; în lăuntrul biericeĭ dela Bistrița se vede până adĭ mormîntul eĭ cu o inscripțiune pusă de Ștefan-cel-Mare și care sună: «a înfrumusețat acest mormînt Dómneĭ

Ana, Dómna luĭ Alexandru-Vodă, muma luĭ Iliaş-Voevoda, care s'a mutat la vecĭnicele lăcaşurĭ în anul 6926 luna Noembrie 2 (1417), sub egumenul popa Grigorie.» (*Episcopul Melchisedec*, Notiţe istorice şi archeologice, Bucurescĭ 1885, pag. 62). Letopisețul tace de Anca, de îngroparea eĭ în mănăstire, de Vasilisa, de Anastasia etc, de egumeniĭ carĭ aŭ administrat locaşul şi de alte multe întîmplărĭ păstrate de monumentele epigrafice şi de actele contemporane.

D-l Bogdan însă găsesce mijloc şi acì ca să împace lucrurile. D-sa ne spune, la pag. 65, că «*Nécşa* este indentică cu *Ana*». Este adevĕrat că acéstă stranie identificare nu ține mult, căcĭ nu maĭ departe decât pe pagina următóre tot d-sa ne încredințéză că: «*Margareta* de Lozonț, catolică, ar fi *Nécşa* din chronica bistrițénă».

Trebuì-va óre să maĭ insistăm? Sunt atâtea contradicerĭ între cele spuse pe o pagină şi pe alta, în cât în definitiv nu putem tot-deauna hotărî ce crede şi susține editorul. Ast-fel, acì ni se dice că «datele letopisețuluĭ de la Bistrița nu sunt esacte» şi acì că «sunt atât de precise şi esacte», şi numaĭ după ce facĭ suma erorilor din letopiseț, pe carĭ însuşĭ editorul le indică (p. 21, 22, 23, 32, 67, 68, 70 etc.), ajungĭ la conclusiunea, că afirmarea cea dintâiŭ fusese cea adevĕrată; dar atuncĭ se infirmă altă afirmare a autoruluĭ, spusă câte-va pagine maĭ înainte, că «letopisețul a fost scris (pag. 17), de nisce ómenĭ bine informațĭ asupra celor ce se petreceaŭ la curtea Domnilor (Alexandru-cel-Bun şi fiiĭ sĕĭ Iliaş şi Ştefan).»

Conchidem prin urmare, că nu póte fi vorba de «letopisețul de la Bistrița» şi că tóte raporturile indicate între dînsul şi chronica de la Slatina, chronica moldo-polonă, chronica luĭ Ureche, sunt de rectificat în total saŭ în parte. (1)

---

(1) D-l Bogdan susține (pag. 14), că şi partea relativă la domnia luĭ Ştefan-cel-Mare a fost scrisă tot în mănăstirea Bistrița Cum explică atuncĭ următórea notiță, ce se află din cuvînt în cuvînt şi în chronica luĭ Ureche (ed. II Kogălniceanu, 158): «Intr'acelaşĭ an, August în 29, fost-aŭ un mare cutremur peste tot pămîntul, *pe vremea când Domnul şedeà la prând?*» Se găsià óre în dịua aceea Ştefan-cel-Mare la mănăstirea Bistrița? Iată ce ar fi trebuit d-l Bogdan să dovedéscă.

Traducerea textelor este în genere corectă; icĭ şi colo câte un cuvînt a rĕmas netradus saŭ nu şi-a găsit expresiunea proprie în limba română. Este de sigur greşit a se traduce пѫшки велики (pag. 46) prin «puştile cele marĭ» (pag. 61), când e vorba de *tunurĭ* şi când se puteà sci din chiar chronicariĭ nostri, că *puşcă* are semnificarea de *tun*. La pag. 37 пѫшкою trebue tradus iarăşĭ prin *tun*, iar nu prin *puşcă*, cum face editorul (pag. 51).

De asemenea, în traducerea textuluĭ aşà numiteĭ «chronice serbo-moldovenescĭ» (pag. 91—96), s'aŭ strecurat maĭ multe erorĭ, din carĭ semnalăm pe cele următóre:

Textul slavon:	*Traducerea Bogdan:*	*Cum trebue tradus:*
Ѡтъ създанїа же мира до лѣта сихъ царїе, въ лѣтѡ. ѕѡѯз. (6867 = 1359) ѡтъ толѣ произволенїемь божїемь нача сѧ мѡлдавскаа землѥ.	Aşa dar de la începutul lumiĭ până pe vremea acestor împĕrațĭ aŭ trecut 6867 de anĭ (1359 de la Christos); în acest an, cu mila luĭ Dumneḑeŭ, s'a început țéra moldovenéscă.	Iar de la facerea lumiĭ până pe vremea acestor împĕrațĭ, în anul 6867; de atuncĭ, cu bună-voința luĭ Dumneḑeŭ, s'a început țéra moldovenéscă.
Ѡтъ тогожде лѣта въ лѣтѡ. ѕѡѯз. (6867 = 1359) тоурци прѣидошѧ калипѡлїе и прѣимишѧ бродь и прїашѧ многыѧ страны къ западомь, и ѡтъ толѣ....	In acelaşĭ an 6867 (= 1359) aŭ trecut Turciĭ Calipole şi-aŭ luat Vadul şi aŭ cucerit multe ținuturĭ din spre apus....	Tot din acelaşĭ an, în anul 6867, Turciĭ aŭ venit la Calipole şi aŭ luat Vadul şi aŭ cuprins multe țĕrĭ cătră apus; şi de atuncĭ .... etc.
Таже двоимь мимошедшїимь лѣтомь ѡтнелиже тоурци калипѡле прѣидошѧ (1) въ лѣтѡ. ѕѡѯѳ. (6869 = 1361) погыбе момчило перїторскыи.	Doĭ anĭ după ce aŭ trecut Turciĭ Calipole, în anul 6869 (=1361), aŭ perit Momcilo din Peritor.	Asemenea doĭ anĭ trecênd după aceea aŭ luat, Turciĭ Calipole. In anul 6869, aŭ perit Momcilo din Peritor.

(1) Acì trebue punct, căcĭ începe o nouă proposițiune, cum se află şi în Sarandapor (Wissensch. Mitheil. aus Bosnien, IV, 1896, p 371), ca să nu maĭ cităm analele sĕrbescĭ. — Отнелиже trebuià scris: оть нели же.

Въ лѣтѡ . ҂ѕцка . (6921=1413) моусїа ходи на новобръдо, а послѣди споустивь едно лѣто разсыпа блъгары и ѿтъ тогожде лѣта закланъ бысть на искроу;	In anul 6921 (= 1413) merse Musia la Novobrdo, iar după un an împrăștie pe Bulgarĭ; în același an fu omorît la Iscra;	In anul 6921, Musia se duse la Novobrdo, iar după aceea, trecênd un an, împrăștie pe Bulgarĭ, și după același an fu *înjunghiat* la Iscra;
Въ лѣтѡ . ҂зк . (7020=1512) мѣсѧца апрілїа . і . оставлъ баiазить царство свое богомръзкомоу своемоу сыноу селимꙋ и въ то лѣто при благочьстиваго іѡ̃ богдана воеводѣ бысть морь и съмрътоносїе и ѡ въсе нестроенїе въ земли мѡлдавское, ѡво ѿтъ божїа попоущенїа съмрьть, ѡво же гладь, ино же чѧстаа събиранїа въ вѡискахъ, іако мнѡгымъ глаголати быти сицевыѧ зли веще ради настати злочьстиваго царѣ іакоже пишеть сѧ о антихристѣ.	In anul 7020 (1512), luna luĭ Aprilie în 10, lăsă Baiazet împĕrația fiuluĭ sĕŭ, spurcatuluĭ Selim, și în același an, pe timpul cuviosuluĭ Io Bogdan-Voevod, aŭ fost bólă și mórte multă și multă neorînduială în ţéra Moldoveĭ: ba fómete, ba dese strîngerĭ de oștĭ, așà că mulțĭ ḑiceaŭ că acestea sunt semne rele și că are să se ridice rĕutăciosul țar carele se chémă Antichrist, precum scrie în cărțĭ.	In anul, 7020 luna Aprilie 10, lăsă Baiazet împĕrăția sa impiuluĭ sĕŭ fiŭ Selim, și în același an, pe timpul prea bine-credinciosuluĭ Ion Bogdan Voevod, fost-aŭ epidemie și mórte multă și multă neorînduială în ţéra Moldoveĭ, fie din voia luĭ Dumneḑeŭ mórte, fie fómete, fie dese adunărĭ de oștĭ, în cât mulțĭ ḑiceaŭ că din causa unor lucrurĭ așà de rele o să vie împĕratul cel impiŭ, după cum se scrie despre Antichrist.

Maĭ relevăm încă și un alt ciudat mod de a pricepe textele. Este vorba de pasagiul din prefața luĭ Miron Costin: y czy prędzey moię chronikę moldawski narod czytac bedzie, czy prędzey zginie, care după traducerea editoruluĭ sună: «și fie că poporul moldovenesc va cetì maĭ întâiŭ chronica mea, *orĭ maĭ* întâiŭ *va perì*». D-l Bogdan deduce din acest pasagiŭ (pag. 148): «tonul elegiac și desnădĕjduitor» al luĭ Miron Costin, care erà așà de desperat, în cât se temeà că poporul moldovenesc «va perì înainte de a cetì chronica luĭ»! Costin a voit să spună tocmaĭ contrariul: «chronica luĭ póte va perì înainte de a o cetì poporul moldovenesc». Ar fi chiar greŭ să pu-

nem în sarcina unuĭ bărbat de talia luĭ Miron Costin o așà de presumțiósă credință, dacă nu o copilărescă temere, că maĭ curînd aveà să péră némul moldovenesc decât mica luĭ scriere!

Contra-sensurĭ de acest fel maĭ sunt și altele, pe carĭ nu le maĭ relevăm. In fine observăm, înainte de a încheià, că rĕŭ face editorul de transformă localitatea *Odywoy* din chronica luĭ Miron Costin în *Odăĭ* și o caută în județul Buzĕŭ, plaiul Pîrscov, citând Dicționarul Frundescu, unde se află vre-o 33 de localitățĭ cu numele *Odăĭ*. Chronicarul spune lămurit, că *Odiwoy*, Cornățelul, Cetatea-de-Flocĭ, Grădiștea «sunt saŭ pe Dunăre, saŭ aprópe de Dunăre». Nu erà óre maĭ natural, ca d-l Bogdan să deschidă acelașĭ Dicționar Frundescu la numele *Hodivoie*, unde ar fi găsit o comună *Hodivoie* în jud. Vlașca, nu departe de Giurgiu, stațiune poștală și localitate cunoscută deja din Dionisie Fotino, frațiĭ Tunusli și din alte isvóre, ca reședința uneĭ căpităniĭ?

* * *

După aceste constatărĭ și observațiunĭ, n'aș puté recomendà, ca să fie premiată lucrarea d-luĭ Bogdan, decât numaĭ dacă D-vóstrĕ n'ațĭ găsì altă operă maĭ meritorie.

A. C. Cuza, *Monopolul alcooluluĭ. Discursurĭ. Bucurescĭ 1895.*
Țĕraniĭ și clasele dirigente. Discursurĭ. Iașĭ 1895.
Raport de d l **A. Papadopol-Calimach.**

Subsemnatul, fiind însărcinat cu adresa d-vóstre No. 7.650 din 16 Ianuarie a face rapórtele speciale asupra cărților presentate la concursul premielor (Premiul Năsturel-Herescu din Seria B) de d-l A. C. Cuza: *Monopolul alcooluluĭ* și *Țĕraniĭ și clasele dirigente,* am onóre a vĕ supune, că aceste lucrărĭ merită să fie premiate cu Premiul Năsturel Herĕscu seria B.

Studiele aprofundate din tóte punctele de vedere, carĭ fac obiec-

tul cercetărilor autoruluĭ, afară de acele ce se adreséză Camerelor legiuitóre, în aceste cărţĭ, în ce privesce cercetările despre *monopolul alcoolului*, care se agită în maĭ multe ţĕrĭ şi chiar ḑilele trecute s'a introdus în Rusia, datele statistice, şi studiul despre ţĕranĭ şi clasele dirigente, sunt fórte instructive şi dovedesc un studiŭ serios şi util, cum şi partea istoriculuĭ cestiunilor. Aceste apar în tótă cuprinderea cărţilor acestora.

Sunt dar, precum am ḑis, de părere a se decerne pentru aceste cărţĭ d-luĭ A. C. Cuza Premiul Năsturel-Herescu seria B, de 4.000 leĭ.

Haralamb G. Lecca, *Prima. Bucurescĭ 1896.*
Raport de **d-l D. C. Ollănescu.**

Prima este o culegere de poesiĭ de la 1890 — 1895, pe care un talentat tînĕr, d-l Haralamb G. Lecca, a presentat-o Academieĭ pentru Premiul Năsturel-Herĕscu, de 4.000 leĭ. Cartea, cu îngrijire imprimată la «Tipografia Nouă» Grigorie Panaitescu, póртă în fruntea eĭ o prefaţă datorită peneĭ maestre a Colegului nostru d-l B. P. Hasdeŭ.

Cele 51 de bucăţĭ poetice din acest volum cuprind 230 de pagine, ceea ce însemnéză că amplitudinea lor este maĭ mult decât obicĭnuită şi că autorul posedă o imaginaţiune bogată. Tocmaĭ însă pentru că are o abundentă închipuire, că contrastele, asemĕnările şi metaforele sale sunt meşteşugite, viĭ, colorate, că ritmul versurilor e în deobşte plăcut, rima adesea fericită, iar limba curată şi curgĕtóre; tocmaĭ pentru că are asemenea însuşirĭ, trebue să constatăm că poetul ne face impresiunea de a nu voì de multe-orĭ să ţie socotélă de dînsele şi de a se perde în lungimĭ obositóre şi inutile, orĭ ca fluturul rĕsleţ atinge icĭ şi colo o flóre şi apoĭ îşĭ arde aripele în para lumînăriĭ. Maĭ mult chiar, găsesc că d-l Lecca are şi darul de a-şĭ amintì câte odată frumuseţile şi gin-

găşiile poetice însemnate cu alb în cartea obştesceĭ memoriĭ, aşà că, întîlnindu-le în versurile sale, ele îţĭ fac plăcere şi te bucură, ca vederea unuĭ obraz simpatic într'o glótă de necunoscuţĭ, deşì póte îţĭ pare rĕŭ atuncĭ că şi cele-lalte nu-ĭ séměnă!

Fără îndoială, lucrararea acésta este meritorie.

Şi «după *Prima,* cum ḑice d-l Hasdeŭ, nu e tocmaĭ greŭ de a prevedé ceea ce va fi *Secunda.*»

Intrând decĭ în amănunte, găsesc că poesia d-luĭ Lecca, prea bogată în descripţiunĭ, este fatalmente puţin mişcătóre. Notele eĭ de înduioşare sunt înnecate într'un potop de colorĭ, de icóne, de impresiunĭ, ce, în sborul înflăcărateĭ minţĭ şi în graba condeiuluĭ, i se presintă pentru o singură idee. De aceea repetiţiunile, nu de cuvinte, nu de metafore, ci de impresiunĭ, sunt fórte dese şi aŭ neajunsul de a pune banalităţĭ, lucrurĭ de prisos, alăturea de lucrurĭ puternice, frumóse şi originale.

Acesta este póte un *efect* al tinereţiĭ poetuluĭ; n'ar puté însă să se prefacă el în *defect,* dacă, nemoderându-şĭ pornirea, nesupuindu-se judecăţeĭ şi criticeĭ, ar căutà să-şĭ creeze ast-fel un gen propriŭ, fără îndoială atuncĭ, vrăjmaş cetitoruluĭ şi cu totul protivnic adagiuluĭ cunoscut: «Qui ne sait se borner, ne sut jamais écrire!»

Să nu crédă însă d-sa că cel-lalt adagiu celebru: «Brevis esse laboro, obscurusque fio!» i-ar puté fi dăunător, căcĭ orĭ-cât ar trece materia sa poetică prin sita — dacă o pot numì ast-fel — a uneĭ raţionale selecţiunĭ, tot îĭ va rĕmâné în de-ajuns, pentru a îndreptăţì profeţia, menţionată maĭ sus, a ilustruluĭ nostru Coleg.

La noĭ mulţĭ, prea mulţĭ chiar, iubesc *frasa* maĭ presus de orĭ-ce. Când o rostesc orĭ o scriŭ, rotundă, sonoră, pretenţiósă orĭ patetică, socot că le-aŭ crescut aripĭ pe umerĭ, şi din înălţimea zădărniciei lor, privesc cu îngâmfare efectul produs de dînsa asupra lumiĭ mărunte. Sunt fericiţĭ în clipa aceea, şi acésta este unica îndreptăţire sub care ascund de multe-orĭ o lipsă totală de ideĭ, saŭ o goliciune de suflet vrednică de milă!

La d-l Lecca, lucrul se petrece cu totul de alt-fel.

D-sa este înamorat de *perifrasă.* Forma acésta largă, mlădiósă, îngăduitóre, se îmbină minunat cu talentul și felul sĕŭ de gândire. Strălucite orĭ *încețoșate* (pentru a întrebuință o expresiune favorită a sa), vióe, sprintene, greóe și *bolnave* (altă expresiune a sa), ele se desfășură fără de hotar, de la prima pagină până la cea din urmă, dându-ne ilusiunea unuĭ caleidoscop, dintre valurile mișcătóre ale căruia trebuesc deslușite colorile curcubeuluĭ!

Din acéstă causă, cred, că *simțemîntul,* isvor de însuflețire al poesieĭ, este la d-sa puțin apreciabil și cetirea celor maĭ multe bucățĭ, corecte și curgĕtóre ca formă și ca limbă, ne lasă aprópe recĭ, abià cu impresiunea uneĭ straniĭ musicĭ, din care nu ne maĭ amintim mare lucru. De alt-fel, nicĭ este cu putință lirismuluĭ descriptiv, care până acum pare a fi genul poetuluĭ, să dea un avînt prea mare simțiriĭ, care nu se póte înfățișà prin cuvinte saŭ imaginĭ frumóse, ci trebue să rĕsară puternică, gingașă orĭ tristă, din întregul lucrăriĭ, asemenea ḑeițeĭ ce se desprinde vrednică de admirare din bucata de marmoră, sub dalta maestruluĭ sculptor. De acì imputarea făcută poetuluĭ, că a jertfit reminiscențelor originalitatea proprielor cugetărĭ și că, din chlamida smălțuită în care și-a îmbrăcat ideile, ese maĭ mult miros de mucigaiŭ decât de florĭ primăvaratice, ca vîrsta fericită în care scrie!

Nu voiŭ să ḑic prin acestea, că o bucată, de pildă ca *Nestatornicie* (pag. 190), nu e plină de vervă și de căldură; că în *Imposibil* (pag. 156), nu trăesce amintirea unuĭ «dor neînfrînat» și că ilusiunea «uneĭ zadarnice și crude așteptărĭ a iubiteĭ» nu e singura care maĭ póte mângâià o inimă rănită; orĭ că în *Ném rĕŭ* (pag. 225), cu tótă cruditatea unuĭ realism voit par'că într'adins, nu sunt simțeminte adevĕrate și că întréga poemă nu este o icónă a patimelor rele și vinovate ce stăpânesc ființe criminale ca Petre și degradate ca Lelia orĭ ca Ana.

In acelașĭ timp, nu pot ascunde că bucata *In cimitir* (pag. 38), nu sémĕnă cu poesia luĭ Vlahuță: «Dormĭ iubito, dormĭ în pace», deși stă mult maĭ jos decât dînsa; că *De Profundis* (pag. 46) e o înșirare de cugetărĭ filosofice confuse și tendențióse, înnotând

în valurĭ de amănunte descriptive, ce plac atât poetuluĭ, dar nu produc mare impresiune; că partea întâia din *Cătălin și Simziana* (pag. 56) ne amintesce, în maĭ mic, tabloul minunat al sereĭ în vatra satuluĭ din «Sburătorul» luĭ Eliade; iar în privirea simțemintelor exprimate de către flăcăul și fata ce se iubesc, nu sciŭ de ce a pus în gura unor persóne simple și neobicĭnuite cu înalta filosofie a dragosteĭ cuvinte ce de abià ar fi potrivite în gura unor tîrgovețĭ!

In *Ispita* (pag. 62), poetul e prea abundent, bogata sa imaginațiune se revarsă prea cu prisos în nisce subiecte ce nu comportă nicĭ merită atâta lux de imaginĭ, de asemĕnărĭ, de vorbe. Nu cred de alt-fel că bogăția să aibă esențialmente caracterul de a polei cu aur până și petrele de pe ulițe, numaĭ pentru a face o cale strălucită unuĭ convoiŭ de mărunțișurĭ.

Notez o frumósă descriere a furtuneĭ în *Scrisórea soldatuluĭ* (pag. 79). In *Două rugĭ* (pag 93), ateismul poetuluĭ e de prisos, căcĭ are aerul de a nu fi sincer și de a fi pus acolo maĭ mult pentru producerea unuĭ efect de contrast, decât acela al uneĭ convingerĭ hotărîte; căcĭ dacă ateul négă existența luĭ Dumnedeŭ, cum póte tot pe acelașĭ Dumnedeŭ să-l încarce de blesteme?

La Spital (pag. 159), iată una dintre bucățile, în carĭ d-l Lecca se complace — de sigur ca fost elev de medicină — întru a ne face descripțiunĭ și a intrà în amănunte, carĭ de n'ar fi prea minuțióse, prea voite, prea pretențióse, s'ar puté dice că sunt icóne suggestive ale miserieĭ, ale vieţeĭ triste ce duc nenorociţiĭ ajunșĭ să cerșéscă sănătatea la porțile acestor. . . . Institute de caritate!

Nu voiŭ să caut céртă d-luĭ Lecca, dar bolnava d sale de:

La patul 3, din sala lungă, cu frigul spaimeĭ prins în gând,
Bolnavă albă ca ninsórea îșĭ *trage sufletul* plângênd;

și de la pag. 165, până ce móre la pag. 168, acéstă bolnavă vorbesce, se sbuciumă, se plânge fără de încetare, ca și cum operațiunea cea din urmă a vieţeĭ, *de a-șĭ trage sufletul,* s'ar asemĕnà cu deprinderile tenorilor din operele italiane, carĭ, tocmaĭ când sunt rănițĭ de mórte, cântă maĭ îndelung și maĭ cu foc!

Ca factură, am dis că versurile d-luĭ Lecca sunt corecte; ele însă pórtă stampila temperamentuluĭ, în deobște plin de nervositate, al poetuluĭ, care lucrând repede și voind să dea o formă concretă grăbitelor sale gândirĭ, negligéză une-orĭ ritmul, scâlcie rima și face împerecherĭ de cuvinte nepotrivite saŭ vrăjmașe unul altuia.

Am observat, de pildă, și acésta e o deprindere comună celor ce scriŭ versurĭ la noĭ, că persóna a treia plurală a verbelor de întâia conjugare, adecă: ***rĕsună***, ***cântă***, ***întunecă***, e înlocuită prin I-a persónă de la singular: ***rĕsun***, ***cânt***, ***întunec***, și acésta maĭ ales la finele versuluĭ, pentru a înlesnì rima.

Dacă ar fi în cuprinsul versuluĭ și dacă vocala ***ă*** s'ar eliminà pentru eufonie saŭ trebuință ritmică, tot ar maĭ fi o justificare, dar așà la sfîrșit și în tot-deauna, prea vor să dea uneĭ greșelĭ de gramatică aerul uneĭ licențe poetice, și acéstă licență nicĭ chiar poeților, cărora multe se értă, nu póte fi permisă.

Așà de ex., pag. 74:

Cât eraŭ de fericite neuitatele momente,
Când în brațe, gură 'n gură, te strîngeam c'un foc nebun,
Și cât sunt de'ntristătóre tânguiósele accente,
Ce din córdele bolnave de pe lira mea ***rĕsun***.

La pag. 93:

Al lumeĭ tată, bun Părinte,
A-Tot-Puternice stăpân,
Ascultă ruga mult ferbinte
Pe care buzele ***mi-o'ngân***.

La pag. 114:

Țînțariĭ hrană *caut*,
S'aude glas de flaut.

Și altele și altele! Dar pretutindenea pedeca pusă gramaticiĭ e din causa sărăcieĭ orĭ nedibăcieĭ de rimă, căcĭ adecă poetul nu găsià ușor alt ceva care, la códa versurilor sale, să sune potrivit cu ***nebun*** decât ***rĕsun*** (în loc de ***rĕsună***), cu ***stăpân*** decât ***îngân*** (în loc de ***îngână***) și cu ***flaut*** decât ***caut*** (în loc de ***caută***)?

E drept că acest obiceiŭ rĕŭ este un *idiotism* bucurescén, ca

și acela de a ḑice: *case noĭ, haine noĭ,* în loc de *case nouĕ, haine nouĕ.*

Maĭ găsesc apoĭ, tot pentru trebuința rimeĭ, vorba *sorțiĭ* în loc de *sórteĭ,* fiind-că alt-fel n'ar puté să rimeze cu *morțiĭ;* spre pildă la pag. 48:

. . . . nu te plânge contra *sorțiĭ,*
Nu dori să'ntorcĭ privirea peste țĕrmurile *morțiĭ.*

Ibidem:

. . . . dormĭ sub aripile *sorțiĭ,*
Dormĭ în póla nesimțiriĭ, pe tărîmurile *morțiĭ.*

Constat iar că verbul *a luà* are numaĭ o singură silabă la d-l Lecca, așà că vedem versurĭ ca cele de la pag. 128:

Mi-a *lŭat* ca la o haină, pe care-o tot descóse;

orĭ ca la pag. 225:

S'a 'nfundat, să dea prin cârciumĭ tot *ce-a lŭat* din munca luĭ.

Cu rînduiala acésta, versul are tot-deauna câte o silabă maĭ maĭ mult și ritmul șchiópătă.

In fine găsesc versurĭ de tot bizare, ca la pag. 22:

Și maĭ târḑiŭ, când *viéța prin ea o să te plimbe.*

Pag. 29:

Cât venin i-a curs pe suflet, nimenĭ nu l'a mĕsurat.

Pag. 42:

Imĭ *amoarte* toată carnea.

Pag. 49:

Toțĭ să musce din minciună, și minciuna din ceĭ slabĭ.

Pag. 75:

Deși *inima-țĭ* alăturĭ n'o să fie *să-mĭ vorbească.*

Pag. 96:

Să ud păcatele 'nsutite.

Pag. 116:

Să-mĭ sângerĭ plămâniĭ, să nu maĭ trăiască

Pag. 180:

Și te uită *ce păcate ne-aŭ tăiat.*

Pag. 198:

Să nu se 'mplinească a tale poeme.

Se vede lămurit din aceste exemple aceea ce dinceam maĭ sus despre împerecherea nepotrivită de cuvinte, ce produc ast-fel un ciudat contrast, dacă nu chiar un înțeles maĭ mult decât nepotrivit.

Limba care o scrie d-l Lecca este limpede, expresiunile sunt alese și, cu tot realismul adesea brutal al conceptuluĭ, ele nu depășesc hotarul buneĭ cuviințe. Realismul d-sale nu constă în expresiunĭ, ci în imaginĭ.

De aceea aș fi dorit póte, ca limba sa poetică să fie cât maĭ mult ferită de franțuzisme, atât de puțin trebuincióse când autorul îșĭ dă silința să exprime prin cuvinte curat românescĭ chiar cele maĭ intime nuanțe ale gândiriĭ.

Așà, vedem în versurile d-sale: *mansardă* pentru a rimà cu *bardă* (tot rima vinovată!), *sumbră* rimând cu *umbră, regret* idem cu *poet, imploră, lugubru, orbite, funebru, sensibil, orgoliŭ, oroare, salvare* și multe altele; precum la pagina 58 dice:

Lasă glasul să-țĭ ascult,
Căcĭ cu cât eștĭ maĭ aprópe, cu atât *te vreaŭ* maĭ mult.

Te vreaŭ nu e românesc și nu are la noĭ însemnarea ce are *je te veux* al francesuluĭ; în tot casul e forțat, decĭ nu e frumos, nu e artistic.

Dacă expresiunĭ ca cele de sus sunt póte admise în scrierea și vorbirea curentă, ele nu staŭ bine într'o bucată de prosă maĭ îngrijită și cu atât maĭ puțin în poesie, care trebue să fie rĕsunetul cel maĭ armonios al proprieĭ tale limbĭ.

Cu tóte acestea, repet că lucrarea d-luĭ Lecca este meritorie, și dacă poesia d-sale nu ne înalță și ne încăldesce inimile ca poesia luĭ Alecsandri, nu dă un noŭ și puternic avînt cugetăriĭ întru cercetarea adevĕruluĭ și nu despică sufletul omenesc ca Eminescu,

nicĭ statornicesce măcar o formă originală, totușĭ recunosc că ea este o chezășuire puternică despre talentul real al tînĕruluĭ poet, care nu mĕ îndoesc că va obține într'un apropiat viitor suprema d-vóstre consecrațiune.

Până atuncĭ însă, asociându-mĕ din tótă inima cu menirile cele maĭ fericite și cu profețiile măgulitóre ce se fac tînĕruluĭ poet și laude aducênd acestĕĭ a sale *Prime* încercărĭ, să-mĭ fie permis a nu vĕ da indemnul de a-ĭ atribuì Premiul Năsturel-Herĕscu de 4.000 leĭ, atribuit celeĭ maĭ bune cărțĭ de poesie din cursul anuluĭ 1895.

I. Nenițescu, *De la Românii din Turcia Europeană. Bucurescĭ 1895.*
Raport de d-l **A. D. Xenopol.**

Scrierea d-luĭ Ioan Nenițescu, *De la Românii din Turcia Europeană,* asupra căreia onorabila comisiune mi-a cerut să-mĭ daŭ părerea, este o lucrare întinsă, care cuprinde 608 pagine marĭ in-8^0, frumos tipărită, înzestrată cu aprópe una sută de fotografiĭ originale luate de însușĭ autorul la fața loculuĭ și carĭ înfățișéză tipurĭ de ómenĭ și aspecte ale locurilor din regiunile locuite de Armânĭ, numele național al Românilor din Peninsula Balcanuluĭ.

Sistemul urmat de d-l Nenițescu în expunerea resultatuluĭ explorărilor sale este acela al uneĭ simple, dar atrăgĕtóre, povestirĭ de călĕtorie, însemnată de acel ce o făceà pas cu pas, din localitate în localitate, descriind cum îĭ venià sub pană frumusețile naturiĭ saŭ întîmplărĭ din călĕtorie, reproducênd convorbirile avute cu deosebite personagiĭ întîlnite în cale, precum și cugetările ce tóte aceste întipărirĭ le trezià în mintea autoruluĭ. Acest sistem are folósele și neajunsurile sale. El răpesce cărțiĭ caracterul uneĭ cercetărĭ sciințifice și-ĭ dă maĭ curînd unul literar. In loc de capitole referitóre la materiĭ, se întîlnesc popasurĭ făcute în dru-

mul sĕŭ; aceeașĭ cestiune revine adese-orĭ de două saŭ de treĭ orĭ sub condeiul autoruluĭ. Cercetările sale sunt împrăștiate și resultatele lor trebue culese din tot cuprinsul scrieriĭ; ele nu rees de la sine, cum s'ar întîmpla lucrul, dacă poporul Armânilor ar fi fost cercetat din diferitele puncte de vedere ale unuĭ studiŭ etnografic. Sistemul urmat de d-l Nenițescu are însă și un merit netăgăduit, acela de a înlăturà ariditatea unuĭ studiŭ și de a introduce cu tóte aceste aceleașĭ adevĕrurĭ pe calea mult maĭ plăcută a întipăririlor estetice. *Miscuit utile dulci,* cum dice Horațiu. Scopul urmărit de d-l Nenițescu în scrierea d-sale, scop de care trebue să ținem sémă, a fost de a atrage luarea aminte a poporuluĭ nostru asupra fraților sĕĭ din Peninsula Balcanuluĭ și, prin o plăcută și atrăgĕtóre povestire de călĕtorie, să-l pună în putință de a culege o mănósă recoltă de ideĭ și de simțeminte. Este de nevoe pentru poporul nostru, cel întins dar rĕschirat și expus din tóte părțile la prigonirĭ și amenințărĭ în a luĭ existență, de a întărì chitul ce trebue să unéscă împrăștiatele luĭ mădulare, de a trezì simțemîntul solidarităţiĭ némuluĭ, de a cimentà cât se póte maĭ mult dragostea către elementele despărțite de noĭ, căcĭ un popor nu trăesce numaĭ ca materie, ci și ca idee. Cartea d-luĭ Nenițescu urmăresce cu totul alt scop decât aceea bunăóră a d-luĭ Weigand, care studiază maĭ mult elementele psichologice al poporuluĭ armânesc din punct de vedere curat sciințific și este eminentă, însă abordabilă numaĭ erudiților. Scrierea luĭ Nenițescu e menită a trezì în sufletul orĭ-căruĭ cetitor o adîncă simpatie pentru obiectul cercetărilor sale, ramura *armânéscă* a poporuluĭ român, căcĭ e un lucru neîndoelnic pus în cea maĭ vie lumină prin scrierea ce o analisăm, anume eminentele însușirĭ morale și intelectuale ale acestuĭ nobil vlăstar al némuluĭ nostru. Tóte cercetările d-luĭ Nenițescu l'aŭ convins despre un fapt de o însemnătate netăgăduită, marea curățenie morală a familieĭ armânescĭ. D-sa explică, din adînca nevoe de a-șĭ păstrà puritatea moravurilor, retragerea acestuĭ popor în creeriĭ munților, unde viéța este grea și agonisirea traiuluĭ anevoiósă. In asemĕnare cu acéstă curățenie a moravurilor armânescĭ, d-l Nenițescu

aduce o mulțime de dovedĭ de lipsa de moralitate a Bulgarilor și a Grecilor, căcĭ aceștĭ din urmă exercită o influență degradatóre chiar și asupra Armânilor ce se daŭ în apele lor, — așà numițiĭ Grecomanĭ. Armâniĭ sunt apoĭ și elementul cel maĭ inteligent din Peninsula Balcanuluĭ, și dovedile acestuĭ fapt rĕsar la fie-ce pas din scrierea d-luĭ Nenițescu: meșterĭ în deosebitele meseriĭ, precum argintarĭ, cismarĭ, croitorĭ în haine bogate, eĭ exercită și profesiunile liberale de architecțĭ și dascălĭ. Casele lor sunt cele maĭ frumóse, maĭ încăpĕtóre, maĭ curate și maĭ bine ținute de mâna neobosită a gospodineĭ armânce. Aristocrația intelectuală a Peninsuleĭ este representată de elementul armânesc, fapt de o mare însemnătate socială și care, deși erà cunoscut maĭ de mult, este pus în o lumină nouă și vie prin observațiunile personale ale d-luĭ Nenițescu.

Bogăția Armânuluĭ provine însă din munca sa stăruitóre și neobosită, și cu drept cuvînt respinge d-l Nenițescu asemĕnarea făcut de Weigand în acéstă privire între Armân și Evreŭ.

Acest element etnic, atât de interesant în privirea însușirilor sale morale și intelectuale, nu este așezat în o massă mare și compactă, ci este rĕspândit în insule, mare parte flotante, de poporațiune aprópe nomadă, printre némurĭ așezate de altă naționalitate, Albanesĭ, Sêrbĭ și Bulgarĭ, căcĭ elementul grecesc nu există ca popor, ci numaĭ ca influență culturală. Bulgariĭ trăesc ceĭ maĭ mulțĭ viéța miserabilă a șerbuluĭ, muncitor pe pămîntul Turculuĭ saŭ al Albanesuluĭ; dar acest popor bulgăresc, cu tótă injosita luĭ condițiune actuală are viitorul pentru el, de óre-ce se ocupă cu agricultura și iea mereŭ pămîntul în stăpânire, cu cât se emancipéză din starea luĭ așà de degradată; apoĭ e fórte prolific și amenință a copleși prin numĕrul luĭ pe acela al tuturor celor-lalte elemente. De aicĭ maĭ ales se ridică pericolul pentru Armânĭ, nu din partea panelenismuluĭ, care a ajuns a fi aprópe numaĭ o legendă. Prea bine spuneà d-luĭ Nenițescu un Armân din partea loculuĭ: «Noĭ nu ne temem nicĭ cum de stiglețiĭ panelenismuluĭ. Grecĭ *nu sunt* în Macedonia, eĭ vor să facă Grecĭ, și dacă nu aŭ isbutit până erĭ, astădĭ în zadar se maĭ

muncesc. De corbiĭ panbulgarismuluĭ însă trebue să ne temem, căcĭ propaganda bulgară n'are nevoe să facă Bulgarĭ. *Bulgarĭ sunt* în Turcia, şi bordeele lor sunt pline de copiĭ.»

E drept că ceea ce slăbesce puterea de împotrivire a elementuluĭ armânesc este despărţirea luĭ în cele două tabere: acea a Armânilor curaţĭ şi acea a Grecomanilor, adecă partisanĭ aĭ grecismuluĭ. Erà un timp când tot Armânul considerà ca lucrul cel maĭ de onóre a fi luat de Grec, când toţĭ îşĭ vĕrsaŭ sângele pentru causa grecéscă, precum aŭ făcut'o în lupta pentru emanciparea Grecieĭ, care emancipare a înflorit pe mormintele Românilor din Peninsula Balcanuluĭ; când fie-care Armân îmbogăţit prin munca luĭ rodnică şi stăruitóre credeà de datoria luĭ a înzestrà capitala Grecieĭ cu câte un monument saŭ o instituţiune ce costà milióne, ast-fel că Atena a reînviat din morţĭ cu baniĭ Armânilor. Acum acéstă direcţiune a spirituluĭ armânesc a început a maĭ slăbì, căcĭ s'a ridicat împotriva eĭ curentul naţional, consciinţa Armânilor ca popor deosebit de Grecĭ şi înrudit cu Româniĭ de la Dunăre, şi către noul regat ce cresce şi înfloresce tot maĭ mult în vadă şi putere se îndréptă privirile uneĭ părţĭ tot maĭ numeróse din poporul Armânilor, maĭ ales că paralel cu suirea pe cer a steleĭ poporuluĭ român se cobóră aceea a moştenitorilor vechilor Elenĭ, cu tóte că şi ea de abià a rĕsărit. Acésta e partea cea maĭ caracteristică a desvoltăriĭ maĭ nouĕ a poporuluĭ armânesc, parte pusă cu deosebire în lumină prin scrierea d-luĭ Neniţescu.

Poesiile naţionale datorite penelor d-luĭ Ştefan Cĭonescu, Taşcu Iliescu şi alţiĭ, caută să facă a străbate iubirea limbeĭ şi a némuluĭ în straturile poporuluĭ armânesc şi să îndrepte, odată cu redeşteptarea consciinţeĭ naţionale, mintea aceluĭ popor către *ţéra cea mare,* cum numesc Armâniĭ în limbagiul lor colorat regatul Românieĭ.

Cartea d-luĭ Neniţescu este interesantă şi prin descrierea amănunţită a fórte multe localităţĭ armânescĭ, care descriere ne pune în posiţiune a cunósce pe deplin condiţiunile de existenţă ale fraţilor

noștri de peste Dunăre. In multe casurĭ, d-l Nenițescu aruncă privirĭ asupra istorieĭ localităților descrise de d-sa.

O împrejurare care-l preocupă fórte mult este numĕrul total al poporațiuniĭ armâne. Asupra acestuĭ punct este aproape cu neputință a se ajunge la resultate positive, din causa lipseĭ depline de orĭ-ce date statistice. D-l Nenițescu a căutat să încunjure greutatea, prin cercetărĭ repetate în deosebite locurĭ și provenind din deosebite isvóre asupra numĕruluĭ poporațiuniĭ armânescĭ. D-sa se opresce, după combinarea tuturor datelor culese de d-sa, la cifra de vre-o 900.000—1.000.000 de suflete, cifră fórte deosebită bunăóră de acea a d-luĭ Bérard, care dă numaĭ 300.000.

Acéstă deosebire se explică însă în parte, dacă luăm în privire că Bérard da drept Grecĭ pe Armâniĭ grecomanĭ.

Cartea d-luĭ Nenițescu maĭ are apoĭ și un merit literar. Este scrisă în o frumósă și curgĕtóre limbă românéscă, plină de descrierĭ plastice și frumos încondeiate. Se cunósce, că mintea ce a conceput-o e înzestrată cu darul poesieĭ, care preface orĭ-ce atinge din sérbăd trup în caldă închipuire.

Sunt de părere că atare lucrare, fructul uneĭ călĕtoriĭ obositóre și periculóse în o țéră aprópe sĕlbatecă în privirea administrativă, merită premiul pe care autorul îl solicită de la Societatea nóstră.

Ea este frumos scrisă, atrăgĕtor alcătuită, și înfățișéză o netăgăduită valóre sciințifică, prin faptul că stabilesce adevĕrurĭ nouĕ și pe cele cunoscute le întăresce prin dovedĭ nouĕ, căcĭ ce e sciința alt ceva decât dovedirea adevĕrurilor!

Radu D. Rosseti, *Prosă și Epigrame. Bucurescĭ f. a.*
Din inimă. Poesiĭ. Bucurescĭ 1895.
Cartea Dragosteĭ, *Bucurescĭ 1896.*
Raport de d-l **D. C. Ollănescu.**

D-l Radu D. Rosetti a presentat pentru Premiul Năsturel-Herĕscu de 4.000 leĭ treĭ lucrărĭ și anume: *Prosă și Epigrame*, *Din Inimă* (poesiĭ) și *Cartea Dragosteĭ* (antologie 1740—1895).

Prosă și Epigrame, cu portretul și iscălitura autoruluĭ, e o cărticică făcênd parte din «Biblioteca pentru toțĭ» publicată de librăria Carol Müller, fără de arătare a anuluĭ, și cuprinde 18 bucățĭ de prosă și 20 de epigrame în versurĭ, în 110 pagine.

In *Prosă* ne dă autorul micĭ istoriόre fără nicĭ o pretențiune de stil, de observațiune psichologică, orĭ de cugetărĭ adîncĭ, scrise pόte din fuga condeiuluĭ, pline însă de vervă, unele chiar de umor, ceea ce dovedesce din parte-ĭ îndemănare la scris și un spirit glumeț. De alt-fel nicĭ subiectele tractate nu comportă o des voltare maĭ largă, ele fiind impresiunĭ trecĕtόre, întîmplărĭ fără de multă însemnătate, orĭ amintirĭ pe carĭ autorul a găsit maĭ drept să le aștérnă pe hârtie decât să le pérdă. Unele, dacă nu mĕ înșel, aŭ apărut în reviste literare ạdĭ dispărute, avênd din acéstă pricină mica întindere și caracterul înveselitor, ce le făceaŭ plăcute cetitorilor.

Cu tόte acestea, ele se pot asemĕnà cu foile gingașe, în carĭ se învelesce mugurul unuĭ talent dătător, negreșit, de rόde frumόse, cu timpul.

Epigramele sunt glume ușόre, carĭ, pe lângă corecțiunea formeĭ și istețimea gândiriĭ, aŭ darul de a vĕdì maĭ multă îndrăsnélă de-cât rĕutate. Așà de pildă ḍice d-sa: *Celuĭ de al XI-lea Decemvir:*

Decemvirul X se plânge,
Că 'n Paris nu se găsesce
Nicĭ un om ca să-ĭ traducă
Tirbouchon pe franțuzesce.

Orĭ:

Unuĭ șef de gară.

Semnalul roșu e alarma,
Decĭ trenul se opresce-afară!
Se înșelase mașinistul:
E nasul *șefuluĭ* de gară.

Saŭ:

Birtașuluĭ meŭ.

Ca cel maĭ vechiŭ din abonațĭ,
Rĕsplata înfine mi-o vĕḑuiŭ:
Cerêndu-țĭ doue ouĕ ferte,
Mi-aĭ dat în ele câte-un puiŭ.

Saŭ înfine:

Domnul X.

Capetele multor oamenĭ
Aŭ produs ceva în viéță;
Numaĭ capul dumi-tale
N'a produs decât. ... mătréță.

La noĭ sunt puținĭ poețĭ carĭ s'aŭ dedat epigrameĭ, gen cu totul aparte, avênd cele de maĭ multe-orĭ meritul actualitățiĭ și cerênd ca principală condițiune multă îmlădiere a formeĭ, spirit elegant dar înțepător, căcĭ epigrama, asemenea ghimpeluĭ de trandafir, trebue să împungă, iar nu să rănéscă. Dintre tineriĭ poețĭ actualĭ, d-l A. C. Cuza din Iașĭ și d-l Radu D. Rosetti în Bucurescĭ produc epigramele cele maĭ reușite.

Din Inimă este titlul uneĭ colecțiunĭ de 87 de bucățĭ poetice, dintre carĭ 14 sunt traduse orĭ imitate după autorĭ străinĭ. Din cele ce aparțin autoruluĭ, afară de 5 și anume: *Pe mare, Nópte de Orient, Suferința, Autorul* și *Gekó,* tóte sunt bucățĭ scurte, fórte scurte, variând între 4 și 20 de versurĭ fie-care.

Din cetirea lor se póte dovedì ușurătatea inspirațiuniĭ, graba întocmiriĭ și lipsa, tot-deauna regretabilă, de convingere saŭ de simțire. Ele par a fi maĭ mult aceea ce în musica vocală se numesce ***note din cap,*** în loc să fie ***tonurĭ scóse din adîncul pieptuluĭ.*** Totușĭ, poesia acésta ne dă o impresiune de înduioșare, de părere de rĕŭ în care plutesce sufletul tînĕruluĭ autor, lipsit de mângâerile nevinovate ale copilărieĭ și muncit de dorul, stins pentru dînsul, a dragosteĭ sfinte de mamă. Chiar rîsul și ironia ce se ivesc icĭ și colo sémĕnă a fi forțate și de aceea pare că sunt maĭ mult produsul uneĭ combinărĭ meșteșugite intelectuale decât expansiunea unuĭ simțemînt firesc și sincer. De alt-fel, témă mi-e că

d-sa urméză cărarea liricilor îndureraţĭ şi nenorocițĭ maĭ înainte de vreme, adecă tocmaĭ a acelora carĭ, nelegând simţemîntul cu adevĕrul, îşĭ croesc o lume rĕscolită de închipuirĭ bolnave orĭ prefăcute şi aŭ pretenţiunea de a ne face să credem că, fără formă estetică, fără simţire firéscă şi fără de ideal, se póte face artă şi că a lor nu e nicĭ tendenţiósă, nicĭ rĕŭ făcĕtóre!

Pentru aceste douĕ cercetate lucrărĭ personale ale d-luĭ Radu D. Rosetti, augurând, precum am dis, mult bine despre rodnicia talentuluĭ sĕŭ în viitor, subscrisul totuşĭ nu este de părere, că ele represintă lucrările poetice cele maĭ bune din cursul anuluĭ 1895 şi decĭ nu e de părere a li se acordà Premiul Năsturel-Herĕscu de 4.000 leĭ.

Cartea Dragosteĭ este, precum însuşĭ d-l Rosetti scrie pe întâia eĭ pagină, o antologie, o culegere a poesiilor de iubire, ce i s'aŭ părut d-sale maĭ nimerite pentru acésta, din autorĭ vechĭ şi noĭ, începênd de la strămoşul Ienăchiţă Văcărescu şi până la tînĕrul vlăstar al familieĭ Rosetti, culegĕtorul însuşĭ.

Decĭ, nefiind o lucrare originală şi neputênd fi considerată ca apărută în cursul anuluĭ trecut, sunt de părere să fie înlăturată de la concurs.

Al. Stătescu, *Conu Mache să trăiască. Novelă originală. Bucurescĭ 1895. Raport de d-l* **I. C. Negruzzi.**

Conu Mache să trăiască de Al. Stătescu (Benim) e o mică novelă sătéscă despre o fată înşelată şi apoĭ bătută şi părăsită de un flăcăŭ, dar care până în sfîrşit isbutesce să fie luată de nevastă cu ajutorul luĭ Conu Mache, un boerinaş din vecinătate, ce are multă autoritate printre sătenĭ, deşi îĭ înşélă şi nedreptăţesce când este vorba de interesul seŭ. Naraţiunea n'ar fi cu totul lipsită de interes, dacă tóte persónele pe carĭ le înfăţiséză n'ar fi antipatice, dacă autorul n'ar face prea multe reflecţiunĭ filosofice şi morale şi maĭ ales dacă, sub cuvînt de graiŭ ţĕrănesc, limba n'ar fi imposibilă la orĭ-ce lucrare literară.

De altmintrelea, acéstă novelă e o scriere prea neînsemnată pentru a i se decerne un premiŭ din partea Academieĭ Române.

Laura Vampa, *Noŭ! Bucurescĭ 1896.*
Raport de d-l **I. C. Negruzzi.**

Sub titlul *Noŭ!* d-na Laura Vampa trimite spre premiare un mic volum, maĭ bine ḑis o broşură, în care a adunat douĕ-ḑecĭ şi şépte articole literare ce maĭ fuseseră publicate în deosebite jurnale. Aceste articole cuprind recensiunĭ literare saŭ teatrale, micĭ naraţiunĭ, schiţe, — óre-cum fotografiĭ instantanee de pe natură, — novelete, fantasiĭ de tot soiul. Autórea nu e lipsită de óre-care talent de observare, dar aceste micĭ composiţiunĭ, cele maĭ multe de 3, 4 pagine in-16⁰, scrise în grabă pentru a umplé colóne de jurnale, nu lasă să se manifesteze un adevĕrat talent literar. Pe icĭ pe colo graba cu care aŭ fost scrise aceste schiţe, óre-cum scuturate din mânecă, atrage după sine imperfecţiunĭ de stil şi curiosităţĭ de limbă, carĭ pot trece nebăgate în sémă în jurnale ḑilnice, dar adunate împreună şi cetite la olaltă, lovesc pe cetitor.

Orĭ-cum ar fi, acésta broşură nu corespunde cu scopul ce are Premiul Năsturel de a resplăti «*o carte originală, în limba română, care se va socotì cea maĭ bună publicaţiune apărută în cursul anuluĭ*», şi este de mirat cum autorul a presentat-o Academieĭ Române pentru acest scop.

Dr. Gr. Antipa, *Studiĭ asupra pescăriilor din România. Bucurescĭ 1895*
Raport de d l **Gr. Ştefănescu.**

Insărcinat de d-vóstre ca să cercetez lucrarea d-luĭ Gr. Antipa întitulată *Studiĭ asupra pescăriilor din România,* presentată la

Premiul Lazăr, după ce am studiat-o cu atențiunea cerută, viŭ astădĭ să vĕ puiŭ în vedere cuprinsul și valórea eĭ.

Studiul asupra pescăriilor în România este o broșură de 80 de pagine in-8°, cuprindênd o prefață, o introducere și șépte capitole întitulate: Cap. I. Starea pescăriilor din România în trecut; Cap. II. Starea actuală a pescăriilor din România; Cap. III. Insemnătatea economică a pescăriilor din România; Cap. IV. Causele despopulăriĭ apelor din România; Cap. V. Mijlócele de îndreptare; Cap. VI. Convențiunĭ pentru pescăriĭ; și Cap. VII. Cercetărĭ sciințifice.

Din însășĭ cetirea acestor capitole putețĭ conchide, a priori, că acéstă lucrare nu este o lucrare sciințifică și ca atare nu póte fi premiată cu Premiul Lazăr, care este, o scițĭ, un premiŭ ***pur sciințific.*** Iată ce dice legea constituitóre a acestuĭ premiŭ: «Art. 4. Statul face Academieĭ Române o donațiune anuală, fixată la 30.000 de leĭ, care se va înscrie în budgetul statuluĭ. Din acéstă sumă, o parte va fi pururea afectată de către Academie la acordarea a douĕ premiĭ: unul *sciințific* și altul *literar*, purtând numirile de Premiul Lazăr și Premiul Eliade-Rădulescu. Fie-care premiŭ va fi cel puțin de 5.000 leĭ».

Dar ce să vĕ maĭ spuiŭ eŭ că acéstă lucrare nu intră în previsiunile legiĭ, acésta ne-o spune însușĭ autorul în prefața sa. Iată, în adevĕr, ce citim pe pagina 5: «Studiul de față nu este ***nicĭ decum complet,*** maĭ întâiŭ fiind-că nu privesce decât numaĭ ***o parte din pescăriile din România,*** adecă pescăriile ***cele marĭ din Dunăre*** cu gurile și bălțile încunjurătóre, pescăriile din lacurile marĭ litorale din Dobrogea și pescăriile de pe cósta nóstră a măriĭ, iar al doilea din causă că cestiunea e ***tractată numaĭ din punctul de vedere economic»*** S'ar puté cine-va întrebă atuncĭ, pentru ce, dacă lucrarea privesce numaĭ Dunărea cu gurile eĭ, ea se întituléză *Pescăriile din România* și nu pur și simplu *Pescăriile de la gurile Dunăriĭ?* Dar să nu maĭ insistăm asupra acestuĭ lucru.

La pag. 6 autorul ne maĭ spune. «Cestiunea repopulăriĭ rîu-

rilor din interiorul țěriĭ și a cultureĭ pescilor în iazurĭ, precum și *fauna ichtiologică* a Românieĭ *vor forma obiectul altor studiĭ*». Acéstа ar fi fost adevĕrata lucrare sciințifică, și pe acésta autorul nu o tractézǎ, ci o reservă viitoruluĭ.

M'aș fi putut deci oprì acì și a conchide, că lucrarea d-luĭ Antipa, nefiind o lucrare *sciințifică* și că, chiar așà cum este, nu este o lucrare completă, nu intră în previsiunile Premiuluĭ Lazăr și prin urmare, ca atare, nu v'o pot propune pentru a fi premiată cu acest premiŭ.

Dar pentru a nu fi prea laconic, voiŭ adăogì câte-va observațiunĭ asupra cuprinsuluĭ diferitelor capitole. Ar crede cine-va cetind titlul capitoluluĭ VII, *Studiĭ sciințifice*, că autorul a consacrat acest capitol pentru a arătà lucrările sciințifice ce d-sa a făcut în țéră în acéstă privință, dar nu este așà; autorul în acest capitol arată, nu ce a lucrat d-sa, ci ce ar trebuì făcut și ceea ce nu s'a făcut. Iată ce cetim la pag. 77 și 78:

«Deci, pe lângă studiele esacte asupra condițiunilor fisice ale Măriĭ Negre (gradul de salinitate, variațiunea sa după anotimpurĭ și anumite alte condițiunĭ, temperatură, adîncime, curențĭ, natura funduluĭ, composițiunea chimică a apeĭ etc), pe lângă studiele faunistice etc., va trebuì să facem studiĭ esacte asupra pescilor migratorĭ carĭ trăesc aicea, și anume asupra diferitelor speciĭ de heringĭ (clupea pontica, clupea cultiventris etc.), alose, scumbriĭ (scomber pelamis etc.), chefalĭ (mugil cephalus, mugil capiti) etc.; vor trebuì maĭ întâiŭ determinate fórte esact carĭ sunt călĕtoriile pe carĭ le fac în fie-care an aceste speciĭ în lăuntrul măriĭ Negre și modul cum depind ele de condițiunile fisice ale măriĭ, de salinitate, variațiunile temperaturiĭ, curențĭ și de distribuțiunea hraneĭ, carĭ sunt locurile unde se opresc aceste bancurĭ maĭ mult timp; carĭ sunt epocele de reproducțiune și în ce locurĭ se reproduce fie-care din aceste speciĭ; dacă ouĕle le lipesc pe fund saŭ sunt plutitóre; carĭ sunt locurile unde se desvoltă embrioniĭ, etc., etc.»

Cred, domnilor Colegĭ, că acest pasagiŭ ne arată în mod clar,

cum am spus și maĭ sus, că cartea d-luĭ Antipa nu cuprinde vre-o lucrare a sa sciințifică asupra pescilor din apele românescĭ, ci numaĭ ceea ce ar trebuì studiat în viitor, pentru a se avé cunoscință de pescciĭ din România și de obiceiurile lor.

Ca să fiŭ esact, voiŭ spune că în întroducere sunt óre-carĭ date sciințifice, nu relativ la țéra nóstră bine înțeles; dar și acestea nu sunt opera autoruluĭ, ci un resumat al cercetărilor sciințifice ale d-luĭ Hensen, zoolog din Kiel, după însășĭ mărturisirea d-luĭ Antipa.

Cele-lalte capitole prevĕd mijlócele de protecțiune a desvoltăriĭ pescilor, mĕsurile ce ar trebuì luate pentru exploatarea industrieĭ pescilor, lucrurĭ cunoscute de mult și puse în practică în diferite state; nimic însă care să se refere, în propriŭ, la apele din țéra nóstră, la speciele nóstre de pescĭ în vedere cu clima, cu natura petrografică a funduluĭ albieĭ rîurilor nóstre, și o mulțime de alte considerațiunĭ, carĭ fac ca mĕsurile ce sunt de luat să difere de la țéră la țéră saŭ chiar la aceeașĭ țéră, după cum este vorba de apele de munte saŭ de cele de la câmpiĭ.

Capitolele relative la starea pescuituluĭ astădĭ și în trecut în țéra nóstră, capitole pe carĭ autorul vreà să-șĭ baseze afirmațiunile sale, sunt pline de contradicerĭ și de deducțiunĭ, carĭ nu pot să resiste la cel maĭ mic raționament, când ne punem în împrejurările de atuncĭ și în cele de astădĭ. Așà autorul, voind să arate că în trecut țéra nóstră erà fórte bogată în pesce și că astădĭ este sărăcită, nu ne presintă vre-o statistică a cantitățiĭ de pesce ce se prindeà în trecut, pentru ca comparând-o cu cea de astădĭ să ne putem face convingerea, că în adevĕr țéra nóstră este astădĭ sărăcită de pesce, ci se mărginesce a ne spune ca Domnitoriĭ noștri din vechime îșĭ faceaŭ pe lângă palatele lor *eleștae* și că în acele eleștae erà pesce. Dar ce face acésta? . . Cum din gusturile Domnitorilor și ale marilor proprietarĭ de a avé pe lângă palatele lor eleștae pentru a găsi la îndemână pesce próspĕt, se póte deduce vre-o maĭ mare abundență în pesce atuncĭ decât acum? Apoĭ autorul ne maĭ spune că Paul

de Alep, în descrierea călĕtorieĭ sale prin Moldova și Ţéra-Românéscă pomenesce de eleștae cu pesce. «Mergênd, ḑice Paul de Alep, de la Iașĭ la Vasluiŭ, ajunserăm pe la înserate în învecinarea unuĭ mare lac, numit în românesce «Kalistao», săpat de către Domnĭ saŭ beĭ pentru pescărie», și că, ajungênd la Tîrgoviște, spune, că Constantin-Vodă îndată ce a fost ales Domn, pe dată trimise pesce și alte merinde Patriarchuluĭ nostru, cerênd rugăciunĭ, căcĭ ne erà amic de maĭ înainte». Neapărat că Domnitorul nu puteà să trimiță unuĭ călugăr, și maĭ cu sémă dacă erà și în post, nicĭ păsĕrĭ, nicĭ mieĭ, ci pesce; dar orĭ-cum, din acest fapt nu reese câtușĭ de puțin că apele nóstre eraŭ atuncĭ maĭ bogate în pesce decât cum sunt astăḑĭ.

La pag. 29—30 ne maĭ spune, că *Sulzer*, voind să arate marea avuție de pesce din țéră, povestesce că «a prânḑit adesea-orĭ în ḑile *de post* la masa domnéscă și că eraŭ *două-ḑecĭ* și chiar maĭ multe felurĭ de bucate numaĭ de pesce, căcĭ în ast-fel de ḑile, ḑice Sulzer, și maĭ cu sémă în posturile lor, după cum se scie, Biserica grecéscă opresce mâncarea de bucate cu grăsime, ouĕ saŭ chiar cu lapte etc.» Acestea ca argumente și probe pentru marea abundență de pesce din trecut!

Ca dovadă ca astăḑĭ pesciĭ, și între alțiĭ morunul, s'aŭ împuținat, iar nu ne dă vre-o statistică comparativă, ci autorul se mărginesce a ne spune că altă dată moruniĭ se suiaŭ pe Dunăre până în Bavaria și că în Ungaria se prindeà atât de mulțĭ morunĭ, că nu aveaŭ ce să maĭ facă cu eĭ. Óre împuținarea morunilor să fie causa că eĭ nu se maĭ sue ca altă dată pe Dunăre până în Ungaria și în Bavaria, saŭ sunt alte cause? cum de exemplu, faptul că astăḑĭ acest fluviŭ este spintecat în tóte sensurile de miĭ de vapóre și remorchere, carĭ, prin sgomotele ce produc, sperie pescele și nu maĭ înaintéză în Dunăre decât accidental? Aceste citațiunĭ nu ne edifică câtușĭ de puțin asupra cestiuniĭ ce autorul voesce să demonstreze.

Din tótă lucrarea d-luĭ Antipa, se vede nesiguranță și contraḑicerĭ la fie-care pas. Așà la pag. 37 ne spune: «Cu tótă

starea deplorabilă în care se află ele (pescăriile), producțiunea lor totală — a tuturor pescăriilor din România — se ridică cel puțin la 80—100 de milióne de kilograme pe an»; și imediat, la pag. 38, adaoge: «Neavênd nicĭ o statistică în acéstă privință, de sigur că nu pot garantà de esactitatea acestor cifre.» Acì ḑice că pescele s'a împuținat în cât trebue să ne temem de o scădere îngrijitóre: «Din tóte acestea, ne spune la pag. 37, vedem că starea pescăriilor nóstre, în raport cu ceea ce a fost odinióră, este *deplorabilă* și că apele nóstre, dejà în mare parte *despopulate*, merg cu pașĭ repeḑĭ în spre *ruina completă* a pescăriilor din ele». Acì ḑice că avem pesce fórte abundent; așà la pag. 64 ne spune: «Dar sunt epoce când se fac pescuirile cele marĭ și se prind ḑilnic cantitățĭ *enorme* de pesce. Sunt săptămânĭ întregĭ când se prinde în Brateș până la 100.000 de kilograme pe ḑi; în domeniul Brăileĭ până la 3 saŭ 400.000 de kilograme; în gurile Dunăriĭ, în Dobrogea, chiar cu *mult maĭ mult* încă; sunt apoĭ epocele când vin bancurile întregĭ de scumbriĭ, scumbrițe, chefalĭ etc. și se prind în timp de câte-va ḑile cantitățiĭ *colosale* etc.». Apoĭ cum concordéză cele arătate acì cu eremiadele din capitolele precedente?

Maĭ departe, la pag. 66, vorbind despre înființarea de stabilimente pentru prepararea conservelor de pesce, ḑice: «Trebue decĭ cu tótă silința să lucrăm pentru înființarea acestor fabricĭ și la noĭ, unde *s'ar rentà fórte mult,* de óre-ce materialul prim este în *abundență*». Care este acest material prim pentru nisce fabricĭ de asemenea conserve? Neapĕrat că pescele. Cum se face atuncĭ că același material, pescele, este fórte *abundent,* este în cantitățĭ *enorme*, în cantitățĭ *colosale,* și tot acest pesce a *dispărut,* apele nóstre s'aŭ *sărăcit* de pesce, în cât cestiunea este îngrijitóre pentru economia țĕriĭ? Contraḑicere și iar contraḑicere. Se vede cât de colo că scopul autoruluĭ acesteĭ lucrărĭ nu a fost să constate starea reală a acesteĭ cestiunĭ a pescuituluĭ în România, să aducă o lumină clară, certă, convingĕtóre, ci maĭ mult ca să atragă asupra propunerilor sale favórea tuturor acelora carĭ, necunoscênd cestiunea și neprivind în fundul lucrurilor, se entu-

siasméză de vorbele frumóse, de argumentele nejustificate în fond, dar ademenitóre în formă, ce li se pun înainte.

Dacă la contradicerile vĕdite, la argumentele și deducerile nejustificate, și maĭ presus de tóte la lipsa completă de cercetărĭ originale stiințifice, maĭ adaogem și o limbă nu tocmaĭ corectă și usitată, cum de ex.: *pescărie* în loc de pescuit, *plancton* în loc de hrană marină, *stîmpărat* în loc de temperat, *pescăria cu piciorul* în loc de pescuitul pe jos, iar nu în barcă etc. etc., și dacă maĭ luăm în considerare, că Premiul Lazăr fiind un premiŭ *pur sciințific*, Academia nu-l póte acordà decât aceleĭ lucrărĭ care, pe lângă faptele sciințifice ce ea cuprinde, ne oferă și o expunere clară, sistematecă, cu deducțiunĭ și conclusiunĭ raționale, întrunesce și o limbă pe cât se póte de pură, lucru ce, din cele spuse până acì, lucrarea d-luĭ Antipa nu însușesce, ajungem la convingerea că «*Studiile asupra pescăriilor din România*» nu merită să fie premiate.

B. Pisone, *Trigonometrul, instrument de topografie, etc. Manuscript. Raport de d-l* **General St. Fălcoianu.**

D-l B. Pisone presintă la concurs pentru Premiul Lazăr desemnul, descripțiunea și explicațiunea întrebuințăriĭ unuĭ instrument, pe care îl numesce *Trigonometru,* precum și o broșură intitulată: *Curs complet pentru cotitul vaselor,* tipărită în anul 1893. Acéstă din urmă lucrare, nefiind în condițiunile publicațiuniĭ premiuluĭ, caută a se înlăturà de la concurs pur și simplu.

In ceea ce privesce instrumentul de topografie numit Trigonometru, destinat, după d-l autor, pentru mĕsurarea distanțelor și unghiurilor pe terenurĭ accidentate saŭ întrerupte de bălțĭ saŭ stufișurĭ, mai întâiŭ, după desemnul imprimat ce se alătură, acésta are aerul de a fi o lucrare străină, căcĭ se cetesce: *Erste Lage der Alhidade, Die zweite Lage, Die drite Lage der Alhidade, Die vierte Lage der Alhidade,* Lineal I, Lineal II, etc.

Tot odată instrumentul nefiind construit, nu se pot judecà în mod complet explicaţiunile date de d-l autor asupra verificării construcţiunii, asupra corecţiunilor posibile, asupra gradului de stabilitate, asupra siguranţei şi precisiunii staţiunilor, asupra deplasării centrului de rotaţiune pentru fixarea baselor, ş. c. l., cestiunii de cari atîrnă exclusiv, pe lângă abilitatea operatorului, aproximaţiunea resultatelor dobândite, cari de altmintrelea nu pot fi verificate decât reîncepênd operaţiunea.

Osebit de acésta, instrumentul, ast-fel cum este conceput, este lipsit cu totul de orĭ-ce mijloc de control dacă el nu s'a mişcat din posiţiunea primitivă în timpul operaţiunnii, cum ar fi de exemplu un declinator simţitor; nu se explică cum s'ar puté verificà d. e. dacă linia de credinţă a alidadei se găsesce în acelaşi plan vertical cu axa optică a lunetei alidadei, ş. c. l.; căci mai cu sémă avênd în vedere că mĕsurătórea distanţelor se face cu ajutorul unor lungimi fórte mici (de $0^m,025$ saŭ $0^m,25$) aceste cestiuni aŭ o însemnătate de căpetenie asupra aproximaţiunii resultatului.

Un alt inconvenient al concepţiunii acestei lucrări este, că deşi din un punct al terenului ar fi necesar să se mĕsóre mai multe distanţe în diferite direcţiuni, este de neapărat ca, pentru fie-care distanţă în parte, să se mĕsóre o basă deosebită şi să se deplaseze instrumentul de două ori, pe când cu cercul două staţiuni şi o singură basă pentru tóte direcţiunile sunt de ajuns.

Pentru mĕsurătórea unghiurilor instrumentul, osebit că reclamă trecerea de la tangente la unghiŭ (întrebuinţarea logaritmilor), dar apoi unghiurile mai mari de 90^0 trebuesc mĕsurate prin două unghiuri, pe când cu cercul ele sunt mĕsurate integral de-odată, avênd încă posibilitatea reiteraţiunii pentru o esactitate mai mare. Şi apoi tóte acestea la ce pot servi, fiind-că d-l autor în explicaţiunile ce dă dice: «Odată punctele determinate se înlocuesce trigonometrul cu planşeta cu hârtie, pe care se trasmit direcţiunea şi distanţele aflate». Prin urmare, unghiurile se vor transportà cu raportorul. Atunci, pentru ce să nu se serve de la început de planşetă, ceea ce ar fi mult mai expeditiv, mai simplu, mai sigur şi mai esact.

Ar fi prea lung să enumĕr acì tóte causele de erorĭ și inconvenientele de aplicațiune ce presintă instrumentul în cestiune. El a maĭ fost examinat și de inginerĭ experimentațĭ, carĭ aŭ conchis că planșeta este maĭ avantagiósă decât Trigonometrul pentru mĕsurătórea distanțelor și cercul pentru mĕsurătórea unghiurilor.

Esactitatea ce atribue mĕsurăriĭ distanțeĭ cu Trigonometrul, prin înlăturarea aculuĭ întrebuințat la planșetă și determinarea lungimiĭ prin intersecțiunea a treĭ liniĭ metalice, osebit de alte considerațiunĭ, o găsesc problematică, căcĭ nu este cu putință să se înlăture cu totul rosturile dintre liniile metalice, și ast-fel muchea-echer a alidadeĭ va tăià vîrful, iar nu punctul unghiuluĭ de intersecțiune a radeĭ visuale cu linia fixă graduată.

Principiul sciințific pe care se baséză lucrarea d-luĭ Pisone este esact, dar aplicațiunea luĭ l'a condus la concepțiunea unuĭ instrument nesuficient, incomod, complicat, delicat, minuțios și inutil, pe cât timp în cele din urmă autorul revine tot la planșetă.

Simeon Bălănescu, *Blestemul. Poveste născocită. Bucurescĭ 1895.*
Raport de d-l **I. C. Negruzzi**

Blestemul, poveste născocită de Simeon Bălănescu, un mic volum in-16⁰ de 184 pagine.

După o prefață adresată «dulcilor cetitorĭ de poveștĭ», autorul istorisesce cum Moș Sandu, țĕran bĕtrân și tată a doĭ copiĭ, Nécșu și Flórea, a fost acusat de Chir Zavistie, boer fanariot, că ar fi omorît pe preotul Axentie, deșì Grecul Zavistie, iar nu Sandu, comisese omorul. Sandu e judecat și trimis la ocnă pe viéță. Copiiĭ sĕĭ Nécșu și Flórea, rĕmâind fără sprijin și adăpost, aŭ o sórtă deosebită. Flórea, găsindu-se la o mănăstire, rĕspunde în versurĭ luĭ Vodă cu ocasiunea uneĭ visite a acestuia, ceea ce face ca boerul Dan din suita Domnuluĭ să se înamoreze și să se cunune cu dînsa.

Nécșu se înroléză maĭ întâiŭ în banda de hoțĭ a luĭ Jianu, apoĭ simțind căință, își schimbă cariera și devine negustor. Intr'un acces de gelosie, el împușcă pe soția și pe fiul sĕŭ, — fapt pentru care e osîndit la mórte și spânzurat. Flórea, aflând despre acésta, înebunesce. Moș Sandu, scăpat din ocnă, înțelege că aceste crime sunt urmările blestemuluĭ părintesc, fiind-că și el la vremea luĭ omorîse pe mamă-sa.

Acéstă grozavă istorie e povestită într'o limbă ce vreà să fie archaică și naivă, dar nu isbutesce decât a fi afectată, așà în cât se perde puținul interes ce ar puté avé cetitorul pentru faptele istorisite.

Negreșit că *Blestemul* nu e dintre cărțile ce ar puté fi încoronate de Academia Română.

Eugen Brote, *Un memoriŭ politic. Cestiunea română în Transilvania și Ungaria. Bucurescĭ 1895.*

Raport de d-l **Gr. G. Tocilescu.**

Cartea, cu a căreia examinare ațĭ bine-voit a mĕ însărcinà, tractéză una din cestiunile cele maĭ ardĕtóre, care pe noĭ Româniĭ ne interesézá în supremul grad ca stat și ca națiune.

Ea desfășóră, cu o cunoscință adîncă a faptelor, într'o formă concisă, clară și metodică, fasele de căpetenie prin carĭ a trecut, de la originea eĭ și până astădĭ, causa Românilor din Transilvania și Ungaria.

Expunerea ocupă 180 pagine in-8°. Restul volumuluĭ până la 445 pagine conține între altele: tabele statistice asupra întinderiĭ teritoriuluĭ și numĕrul poporațiuniĭ române, slave și maghiare, tabloul cercurilor electorale din Ungaria și Transilvania, diferite legĭ, diplome, decrete și manifeste imperiale de la 1689—1891, adrese de ale Dieteĭ transilvane, petițiunĭ, protesturĭ și memoriĭ ale Ro-

mânilor în diferite timpurĭ, corespondența și Convențiunile Principeluĭ Cuza cu Kossuth și Generalul Klapka, hotărîrile Conferințeĭ naționale de la Sibiiŭ, discursurile rostite în Parlamentul român și cel de la Buda-Pesta în cestiunea română, tabloul înfine al proceselor politice făcute Românilor de Guvernul unguresc în ultimul deceniŭ 1884—1894, peste tot 67 anexe și o chartă etnografică și electorală.

Cetirea acestuĭ material așà de prețios, adunat și publicat în mod sistematic, confirmă judecata asupra lucrăriĭ d-luĭ Brote: ea nu este o scriere ușóră, pripită și tendențiósă, o broșură politică menită a dispăré cu ḑiua de mâne, ci resultatul unuĭ studiŭ critic și consciințios basat pe isvóre documentale, al căror cuprins spune maĭ mult și maĭ cu tărie decât a voit însușĭ autorul. Câte exemple de curagiŭ, de devotament, de cuminție politică și de moderațiune, nu ne arată ele într'o parte? ce micșorime de suflet, sete de rĕsbunare și cumplite nedreptățĭ nu desvĕlue ele din cea-laltă parte? și cum în acéstă luptă semi-seculară între apĕsătorĭ și apĕsațĭ, poporul român stă pururea neclintit la locul sĕŭ de onóre întru apĕrarea drepturilor sale, și la tóte suferințele îndurate el nu desesperă de triumful causeĭ sale?

Aceeașĭ impresiune îțĭ face și lectura celor 180 pagine de la început, unde subiectul este expus după un plan nu se póte maĭ bine întocmit; căcĭ după ce în primul capitol se aștern basele discuțiuniĭ, pe temeiul raporturilor etnografice ale Transilvanieĭ și Ungarieĭ; — după ce în capitolul al doilea se descrie situațiunea politică a Transilvanieĭ din vechime și până la anul 1848, constatându-se că autonomia acesteĭ țĕrĭ a fost recunoscută de către toțĭ Impĕrațiĭ din casa Habsburg; — în cele opt capitole următóre (3—11), autorul schițéză, în trăsurĭ de maestru și în mod alternând: basele politiceĭ maghiare și basele politiceĭ Românilor, înfrînarea politiceĭ maghiare prin absolutism și desvoltarea și întărirea politiceĭ Românilor, transacțiunea unguréscă și Maghiariĭ, transacțiunea unguréscă și Româniĭ, politica agresivă a Maghiarilor și politica de apĕrare a Românilor; în fine capitolele cele douĕ din urmă: Cestiunea română în regatul Românieĭ și efectele interne și externe ale politiceĭ de

maghiarisare. Fie-care capitol alcătuesce ceva întreg în sine; prin tóte trec firele trase cu o consecință logică, pentru ca apoĭ căpětêile lor să se înóde într'un capitol resumativ.

Pentru judecătorul imparțial, curiosul și de tot complicatul proces dintre naționalitățile ne-maghiare și statul unguresc este dejà deslegat de la cetirea primuluĭ capitol din acéstă carte; căcĭ raporturile etnografice în țĕrile Corónei Sfîntuluĭ Ștefan dovedesc, prin logica inexorabilă a cifrelor, că basa pe care Unguriĭ vor să clădéscă un stat maghiar unitar este absolut putredă, saŭ maĭ bine ḑis este o curată nălucire. Să ascultăm aceste cifre, deși ele nu sunt decât datele statistice oficiale ale celor interesațĭ — adecă ale Ungurilor, și să vedem ce ne spun ele: Ungaria (cu Transilvania, dar fără Croația) are, după recensĕmîntul ultim din 1890, o poporațiune totală de 15.139 494 suflete. Din acestea numaĭ 7.356.874, adecă 48,61%, sunt Maghiarĭ saŭ Ovreĭ maghiarisațĭ, iar 7.776.620, adecă 51,39%, sunt ne-Maghiarĭ. Aceste cifre sar în ochĭ și întrébă: Cum se póte ca într'o monarchie, unde este proclamat principiul de egalitate a naționalităților, și în secolul de deplină domnie a dreptuluĭ internațional, un popor, inferior prin numĕr și câtușĭ de puțin superior nicĭ prin cultură, nicĭ prin situațiune socială și economică, nicĭ prin maturitate politică, să voiască a desnaționalisà pe ceĭ-lalțĭ lăcuitorĭ, carĭ forméză majoritatea, și să-ĭ siléscă a părăsì limba, datinele și obiceiurile? Dar raportul etnic de maĭ sus devine și maĭ isbitor, dacă observăm pe o chartă etnografică modul de grupare al naționalităților în Ungaria. Acésta se divide, din punctul de vedere etnografic, în treĭ teritoriĭ limbistice: la Nord este cel *slavic*, cu circa 4¼ milióne suflete, din carĭ 74,32% ne-Maghiarĭ, 25,63% Maghiarĭ; la rĕsărit este cel ***românesc***, cu 4¼ milióne suflete, din carĭ 74,01% ne-Maghiarĭ și 25,90% Maghiarĭ; și între aceste douĕ, de la resărit spre apus, până spre granița Austrieĭ-de-jos, teritoriul ***maghiar***, cu 6½ milióne suflete, din carĭ 77,61% Maghiarĭ și Ovreĭ maghiarisațĭ, iar 22,39% ne-Maghiarĭ. Ast-fel vedem că Maghiariĭ, grupațĭ în douĕ marĭ părțĭ ale țĕriĭ, pe o întindere de 173.675 km. abià dacă forméză un *sfert*, adecă minima minoritate, dintr'o po-

porațiune totală de aprópe $8^{1}/_{2}$ milióne ómenĭ, pe când Româniĭ, pe o suprafață numaĭ de 88.650 km. pătrațĭ, aŭ absolută majoritate (2.370.000=57.55%), ba în 11 din 15 comitate, majoritatea Românilor este de 72 procente, iar a Maghiarilor numaĭ 16 procente, risipițĭ în micĭ pâlcurĭ; în 6 comitate, cu 33.000 km. pătrațĭ și cu 1.454.000 lăcuitorĭ, staŭ, față de 959.000 Românĭ, numaĭ 79.000 Maghiarĭ.

In Ungaria, numaĭ partea cea mică a țeriĭ (120.000 km. pătr.), are o majoritate maghiară; partea cea maĭ însemnată (160.000 km. pătr.), abià are un sfert, pe când pe teritoriul slovac sunt 36.240 Maghiarĭ între 914.000 lăcuitorĭ, pe o întindere de 26.262 km. pătr., adecă nicĭ măcar 4 procente, și încă și aceștia sunt maĭ mult funcționarĭ.

Aceste cifre, carĭ nu trebue să uităm că sunt luate din statisticele oficiale unguresci, dovedesc în destul zădărnicia așà numiteĭ «ideĭ de stat» maghiare.

Autorul le grupéză pur și simplu, pentru a trage conclusiunĭ din ele maĭ târḍiŭ.

In capitolul II își propune a dovedì că: «Transilvania, care de la anul 1865 e împreunată cu Ungaria și și-a pierdut tóte drepturile autonomieĭ sale, n'a fost nicĭ când o țéră care să fi atîrnat de altă țéră. In tóte vremurile, chiar și atuncĭ când ea se aflà într'un fel de alianță federativă cu regatul Ungarieĭ (până la lupta de la Mohacĭ, 1526), Transilvania aveà și exercità drepturile sale autonome prin Voevoḍiĭ sĕĭ particularĭ.» In sprijinul acestuĭ incontestabil adevĕr istoric, se aduce o serie de acte și diplome, începênd de la Impĕratul-Rege Leopold I (1640 — 1705) și până la actualul Impĕrat Francisc-Iosif I, prin carĭ se recunosc și se aprobă Constituțiunea și dreptul legislativ autonom al Transilvanieĭ. La acéstă individualitate istorico-politică ea nu póte să renunțe, precum nu-șĭ póte perde nicĭ individualitatea sa geografică și etnografică.

Capitolele III și IV explică basele politiceĭ maghiare și ale celeĭ române: Prima voesce maghiarisarea prin mijlóce silnice a popórelor ne-maghiare din Ungaria și Transilvania și desfacerea Unga-

rieĭ de către Austria și organisarea eĭ ca țéră cu desăvîrșire independentă; a doua are drept program credința Impĕratuluĭ și dinastieĭ, apĕrarea prin mijlóce legale a drepturilor națiuniĭ române, în deosebĭ a limbeĭ și a bisericeĭ. Prima, deșì găsesce în urma revoluțiuniĭ de la 1848 o înfrînare prin absolutismul împĕrătesc (Cap. V), dar nu-șĭ schimbă nimic din scopurile sale, ba face un pas uriaș către realisarea lor prin transacțiunea intervenită în 1865 între Austria și Ungaria (Cap. VII), după care urmă unirea acesteia cu Transilvania; a doua, adecă politica Românilor, deșì desvoltată și întărită cât-va timp prin Constituțiunea monarchieĭ austriace din 20 Octobre 1860 (Cap. VI), este greŭ apĕsată și prigonită, printr'un șir de legĭ nedrepte și asupritóre, cu carĭ se inaugureză era nouă, era «striviriĭ și sdrobiriĭ naționalităților».

La 1879 se voteză legea de maghiarisare a șcólelor primare, la 1883 legea de maghiarisare a șcólelor secundare, la 1891 legea asilelor de copiĭ (Cap. VIII). Efectele acestor legĭ și ale altor mĕsurĭ, îndreptate maĭ ales contra Românilor, precum și manifestațiunile de protestare ale Românilor, le arată autorul în chip limpede și obiectiv în capitolele IX și X. El examineză unele legĭ fundamentale ale statuluĭ, unele ordonanțe ale Guvernuluĭ unguresc, activitatea societăților de maghiarisare, create, sprijinite și întreținute de stat. Legea uniriĭ din 1868 desființeză fără nicĭ o reservă dreptul constituțional de legislațiune al Transilvanieĭ; despre drepturile politice și revendicările Românilor, ea nu rostesce un singur cuvînt, pare că Româniĭ nicĭ c'ar există. Limba maghiară devine limbă a statuluĭ, limba oficială, în administrațiune, justiție, șcóle, pe când maĭ înainte și limba română era limba statuluĭ, a Corpurilor legiuitóre și a Guvernuluĭ. «Să-șĭ dea acum orĭ-cine séma, ḑice d-l Brote (pag. 85), ce efect trebue să producă statul cu administrațiunea și justiția sa exercitată numaĭ în limba maghiară pe teritoriile limbelor slave și române, carĭ fac aprópe douĕ treimĭ din întréga țéră și unde, pe o intindere de 163.676 km. pătrațĭ, cu 8.472.570 locuitorĭ, se găsesc numaĭ 26% Maghiarĭ, saŭ în centrele acestor teritoriĭ, unde pe de o parte, într'o circonferență de 20.262 km.

pătrați, statistica maghiară n'a putut constată, între 914.163 lăcuitori, decât 36.240 Maghiari, iar pe de altă parte, pe o întindere de 32.896 km. pătrați, între 1.454.261 lăcuitori, 79.440 Maghiari! De-odată cu maghiarisarea administrațiunii s'aŭ maghiarisat, se înțelege, tóte oficiile și diregătoriile statului, întreg aparatul pentru așezarea și incassările contribuțiunilor, oficiile postelor și ale telegrafelor, administrațiunea căilor ferate. Inainte de unire eraŭ în Transilvania 12 până la 15 șefi administrativi români și aprópe o treime din toți funcționarii eraŭ Români. In anul 1891 se aflaŭ în cele 15 comitate transilvănene numai 183 funcționari români, din 3105 (5,89%), și în cele 10 comitate ungurene cu poporațiune românéscă se găsiaŭ 226 funcționari români, dintre 3649 (6,05%). Din acești 409 funcționari români nu erà nici un singur Comite suprem, un singur Vice-Comite (care de atuncia a murit și a fost înlocuit cu un ne-Român), și un președinte de Tribunal (care și el a murit, fără să ajungă tot Român în locul lui). Va să dică, toți cei 409 funcționari români, cari de la 1891 vor fi și mai reduși, ocupă posițiuni inferióre.»

D-l Brote analiséză apoi efectele legii electorale și dovedesce cu cifre oficiale, că acéstă lege restrînge fórte mult dreptul electoral numai pentru poporațiunea *ne-maghiară* a Transilvaniei și-l lărgesce fórte considerabil pentru poporațiunea *maghiară*.

După asemenea lege, orașe cu 2—3.000 de lăcuitori maghiari trimit unul până la 2 deputați, pe când teritorii cu 200.000 suflete poporațiune ne-maghiară abià un singur deputat; censul eligibil pentru Maghiari este mai mic, pentru ne-Maghiari cu mult mai ridicat; ómeni instruiți din satele ne-maghiare sunt lipsiți de dreptul electoral, ce se reservă din contra în orașe pentru Maghiari. Dar pedecele ce se pun în exercițiul dreptului de alegĕtor? Mijlócele de corupțiune întrebuințate, amenințările, bătăile, marea depărtare a locului de alegere? Nu e de mirare, dacă s'a stabilit resultatul constant că cei 200.000 Maghiari, ce trăesc împrăștiați în mijlocul unei poporațiuni de un milion și ½ de Români, aŭ tot-deauna asigurată majoritatea alegĕtorilor.

Autorul cu drept cuvînt ḑice, că din situaţiunea electorală se póte cunósce şi întréga gravitate a cestiunii române şi că atacul violent îndreptat de politica maghiară contra Românilor n'are alt scop decât desfiinţarea şi nimicirea lor naţională.

O asemenea stare de lucrurĭ este aprópe neînţelésă într'o monarchie, unde a domnit tot-deauna principiul, ce Impĕratul Ferdinand îl exprimă ast-fel prin manifestul sĕŭ din 20 Octobre 1848 adresat popórelor Ungarieĭ: «Fie-care naţionalitate a găsit la noĭ totdeauna ocrotire şi am propagat cu multă îngrijire desvoltarea lor. Acéstă direcţiune o vom urmà în chip statornic şi nu vom îngăduì nicĭ odată ca o naţionalitate să apese pe alta. Egala îndreptăţire a tuturor e ţinta nóstră, pe care voim să o realisăm prin mijlócele ce ne staŭ la îndemână şi în temeiul legilor constituţionale şi în cele-lalte provinciĭ ce se ţin de Coróna ungară.»

Acelaşĭ principiŭ şi aceeaşĭ dorinţă se enunţă de Impĕratul Francisc-Iosif prin diploma sa din 20 Octobre 1860, ast-fel că poporul român nu a cerut şi nu cere nimic care să nu fie întemeiat pe dreptate, pe lege şi pe umanitate. El nu vine să ḑică, că fiind-că este poporul cel maĭ vechiŭ în Transilvania şi Ungaria, fiind-că alcătuesce douĕ treimĭ din poporaţiune, fiind-că duce tóte sarcinele şi nevoile de o potrivă cu cele-lalte naţionalităţĭ ale monarchieĭ, apoĭ i se cuvine şi hegemonia în a luĭ ţéră. Româniĭ cer dreptul de a trăì şi a se desvoltà ca Românĭ, cu limba şi credinţele lor, şi de a formà un element puternic şi atât de trebuincios monarchieĭ austriace, nu numaĭ pentru menţinerea echilibruluĭ necesar între diversele eĭ popóre, dar şi pentru menţinerea păciĭ europene.

Cu tóte acestea, aşà este une-orĭ politica de orbită şi pusilanimă, că glasul celor apĕsaţĭ nu se aude; acusatoriĭ sunt în acelaşĭ timp şi judecătorĭ şi călăĭ. Şi acum începe pe o largă scară şirul nesfîrşit al proceselor politice îndreptate contra a tot ce cugetă şi scrie liber din suflarea românéscă.

Aceste procese le desfăşură autorul în capitolul X al opereĭ sale şi în anexa 67, resumându-le într'un tabloŭ care ni se pare prea instructiv, spre a nu-l amintì acì: In curs de 10 anĭ (dela 1884 până

la 1894) nu sunt maĭ puțin de 47 procese, 161 acusațĭ, 107 condemnațĭ, numaĭ 17 achitațĭ; pedepsele dictate: 59 anĭ și 15 ḑile, amende 11.840 fiorinĭ! In maĭ puțin de 4 anĭ din urmă (1891—1894) aŭ fost 30 procese, ce s'aŭ finit cu 86 condemnărĭ de 48 anĭ închisóre de stat și temniță și maĭ mult de 8.000 fiorinĭ amendă.

De ce natură sunt aceste procese de presă și ce gravitate aŭ acusările aduse, se póte vedé din anexa 67. Noĭ vom cità un singur exemplu tipic, pe al Generaluluĭ Traian Doda. Acest venerabil bĕtrân își încheià strălucita sa carieră cu o condemnațiune la 2 anĭ închisóre de stat și 1.000 fiorinĭ amendă, pentru că într'o scrisóre adresată ca deputat alegĕtorilor sĕĭ a ḑis, că «poporul român, prin apucăturĭ de forță și machinațiunĭ, a fost scos din tóte posițiunile lupteĭ constituționale; astăḑĭ nu e vorba de un loc și de un vot în Parlamentul ungar, ci onórea națională a poporuluĭ român e pusă în joc.» Același General, într'o cuvîntare către alegĕtoriĭ sĕĭ, invocase autoritatea Impĕratuluĭ, ca să vadă că nemulțumirea Românilor e mare și că suferințele lor aŭ ajuns de a nu le maĭ puté răbdà, adăogind vorbele acestea: «Pentru că dacă eŭ ca General, care am sângerat pentru Tron, sunt silit să fac acésta, atuncĭ trebue să fie ceva putred în Impĕrăția nóstră și trebue luate mijlóce pentru sanarea rĕuluĭ.» Reproducerea simplă a acestor vorbe în ḑiarul «Tribuna» a atras după sine condemnarea redactoruluĭ la 1 an închisóre și 100 fiorinĭ amendă!

Și așà maĭ departe, pentru motive carĭ de carĭ maĭ ridicule saŭ absurde, fie chiar și pentru inserarea uneĭ poesiĭ intitulată «*Michaiŭ Vitézul*», până la faimósele procese pentru Memorandum saŭ pentru cocardele tricolore purtate de nisce biete copilițe române.

Și pentru așà marĭ vine, se umplu pușcăriile, se prigonesc familiile, rĕmân copilașiĭ pe drumurĭ, se ridică libertatea, averea, drepturile cetățenescĭ ale omuluĭ, într'un stat mare ca Austro-Ungaria, la finele seculuĭ care a consfințit principiul naționalităților, egalitatea între ómenĭ, drepturile inviolabile ale popórelor!

* * *

Acésta este drama pe care autorul ne-o desfășură înaintea ochilor în tablourĭ viĭ și mișcătóre, pe carĭ nu putem a le urmări decât cu inima sângerândă și palpitând, fiind-că este vorba de frațiĭ noștri și fiind-că slăbirea lor este slăbirea nóstră.

Dacă în privința unor aprecierĭ de fapte și persóne nu putem fi de acord cu autorul, dacă bunăóră politica Guvernuluĭ trecut în cestiunea națională credem că este înfățișată sub o lumină falșă și cu o judecată prea exclusivă, — acestea sunt neajunsurĭ peste carĭ trebue să trecem, când atâtea merite avem de constatat într'o lucrare așà de eminentă. Ea este cea dintâiŭ încercare seriósă spre a se lămuri în fundamentele eĭ istorice cestiunea Românilor din Transilvania și Ungaria. Și când pe de o parte scim cum aceeașĭ operă publicată în limba germană a fost apreciată de presa și de bărbațiĭ politicĭ din străinătate, nu se póte maĭ favorabil (1), — se exceptă negreșit presa unguréscă, care a defăimat-o și Guvernul unguresc care a confiscat-o,— când pe de altă parte comparăm cartea d-luĭ Brote cu publicațiunile maĭ puțin decât insuficiente carĭ vin să-ĭ dispute premiul, subscrisul, fără a ținé sémă de orĭ-ce alte considerațiunĭ carĭ ar puté fi invocate cu maĭ mult saŭ maĭ puțin temeiŭ, dar carĭ n'aŭ nicĭ un raport cu opera însășĭ, are onóre a vĕ propune să se acorde Premiul Adamachi de 5.000 leĭ d-luĭ Eugen Brote pentru opera sa *Cestiunea română în Transilvania și Ungaria.*

---

(1) Citez câte-va din ḑiarele și revistele germane carĭ s'aŭ ocupat de lucrarea în cestiune: 1 *Beilage zur Allgemeinen Zeitung*, No 205 din 1895. Rumänen und Magyaren, 2 *Die Kritik*, herausg. von Karl Schneidt, No 68 și 69 (1896): Die rumänische Frage in Ungarn; 3. *Hermannstadter Zeitung*; 4. *Osmanische Post*; 5. *Tagespost* (Graz); 6 *Deutsches Volksblatt* (Viena); 7. *Deutsche Zeitung* (Viena), 8. *Pester Lloyd* (Pesta); 9. *Politik* (Praga): 10 *Neue Freie Presse* (Viena); 11. *Kreuzzeitung* (Berlin); 12. *Ueber Land und Meer* (Stuttgart); 13. *Vossische Zeitung* (Berlin); 14. *Berliner Borsen-Zeitung* (Berlin); 15. *Tägliche Rundschau* (Berlin); 16. *Die Post* (Berlin), 17. *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* (Berlin), etc etc.

Ioan Dinescu-Barzan, *Influenţa criseĭ morale asupra criminalităţiĭ. Bucurescĭ 1895.*
Raport de d-l **A. D. Xenopol.**

D-l Ioan Dinescu-Barzan a presentat la Premiul Adamachi scrierea sa: *Influenţa criseĭ morale asupra criminalităţiĭ*, o broşură in-8° de 70 pagine, care broşură conţine tesa sa pentru dobândirea licenţeĭ în Sciinţele juridice.

Lucrarea este bine făcută, dovedesce o ocupaţiune îndestul de seriósă în cestiunile sociologice, o cunoscinţă a scrierilor celor maĭ importante relative la materia atinsă de d-l Barzan. Totuşĭ eŭ cred, că nu se póte încuviinţà premiul uneĭ lucrărĭ, care nu are alte pretenţiunĭ decât a reproduce părerile sociologilor, fără ca prin ea să se aducă ceva noŭ în acéstă cestiune atât de complicată şi atât de controversată, cu atât maĭ mult că fiind o tesă de licenţă, este primul pas făcut de autor pe calea sciinţeĭ. Eŭ cred că o lucrare, pentru a merità să fie premiată, trebue să înfăţişeze cel puţin saŭ material noŭ adunat de autor, saŭ ideĭ noue pe basa unuĭ material cunoscut, dacă nu chiar ambele merită să fie întrunite în aceeaşĭ scriere. D-l Barzan nu cred, ca să pótă pretinde a fi produs ceva noŭ nicĭ în privirea ideilor, nicĭ în privirea materialuluĭ, şi prin urmare încheiŭ că premiul nu i se póte încuviinţà, deşì scrierea d-sale este plină de îmbucurătóre promisiunĭ.

P. Georgescu (Sabin), *Radu-cel-Frumos. Tragedie istorică în 5 acte şi în versurĭ. Bucurescĭ 1895.*
Raport de d-l **D. C. Ollănescu.**

D-l P. Georgescu (Sabin) a depus pentru Premiul Adamachi de 5.000 leĭ tragedia sa istorică-originală, în 5 acte şi în versurĭ, numită *Radu-Vodă-cel-Frumos.* Cartea, în adevĕr frumos tipărită, în tipografià şi fonderia de litere Thoma Basilescu, în cursul anuluĭ 1895, este dedicată studenţilor noştri universitarĭ.

Tragedia d-luĭ Georgescu este alcătuită din 7 tablourĭ, legate printr'un fórte subţire fir de intrigă între dînsele, şi acestea sunt titluite de autor precum urméză:

Tabl. I: Grădina Palatuluĭ din Bucurescĭ. Tabl. II: Palatul luĭ Radu. Tabl. III: Tabăra munténă de la Cursul apeĭ. Tabl. IV: Refugiul luĭ Laiot din Movilenĭ. Tabl. V: Sala tronuluĭ în Palatul din Bucurescĭ. Tabl. VI: Palatul luĭ Ştefan din Sucéva. Tabl. VII: Piaţa temniţeĭ.

Persónele carĭ ieaŭ o parte maĭ însemnată la acţiune sunt:

Ştefan-Vodă V, Domnul Moldoveĭ, amantul Voichiţeĭ, fiica luĭ Radu-cel-Frumos; *Laiot Basarab,* pretendent la tronul Munteniei sub ocrotirea luĭ Ştefan; *Paul* (în urmă Chinezul), fiul Comiteluĭ Temişaneĭ, trimes la Curtea luĭ Ştefan şi confidentul luĭ; *Maria Dómna,* soţia luĭ Radu IV, Domnul Munteniei; *Voichiţa,* fiica sa şi iubita luĭ Ştefan; *Florica,* fiica luĭ Laiot şi iubita luĭ Radu; *Elena Dómna,* mama luĭ Ştefan; *Manea,* supranumit Nebunul, un fel de parasit la Curtea luĭ Radu şi maĭ târḑiŭ la aceea a luĭ Ştefan; *Postelnicul Graur,* om de încredere al luĭ Radu, un fel de intrigant ambiţios şi gata de trădare; *Logofĕtul Mircea,* om cu influenţă la Curtea Munteniei, prieten pe ascuns şi proteguitor al iubiriĭ luĭ Ştefan; *Hatmanul Arbore, Aprodul Purice,* căpitanĭ de aĭ luĭ Ştefan; *Spătarul Drăgan,* comandantul oştilor muntenescĭ, şi înfine *Radu IV,* ḑis Cel Frumos, carele, deşì dă numele sĕŭ lucrăriĭ, nu se arată decât de treĭ orĭ pe scenă, iea partea cea maĭ sérbădă la acţiune şi nu justifică decât dór prin cuvinte purtarea sa, căcĭ cuvintele şi discursurile jócă rolul cel maĭ de căpetenie în acéstă tragedie, care, dacă are vre-o originalitate, este tocmaĭ de a nu întrunì însuşirile esenţiale ale acestuĭ gen măreţ dramatic, acelea de a inspirà mila, gróza saŭ admiraţiunea.

Acì acţiunea nu reese din ciocnirea pasiunilor omenescĭ înfăptuind caractere, ci se trăgănéză de-alungul celor 7 tablourĭ, întocmită din aşezărĭ de frase, de icóne şi de fapte maĭ mult saŭ maĭ puţin nimerite, maĭ mult saŭ maĭ puţin viĭ, adevĕrate saŭ brutale! Dacă doĭ, treĭ saŭ maĭ mulţĭ pun la cale, în scenă, săvîrşirea unuĭ lucru

orĭ povestesc vre-o întîmplare de căpetenie cu privire la mersul intrigeĭ, care lucru saŭ întîmplare sunt săvîrşite dincolo de culise, în afară de împărtăşirea directă a publiculuĭ, interesul — condițiune neînlăturată a drameĭ — dispare, făcênd ca emoțiunea şi nerăbdarea unora să descréscă, iar mulțumirea şi plăcerea altora, amăgite, să rĕmână recĭ în fața desnodămîntuluĭ, fie el cât de moral orĭ de înfiorător!

Pe teatru nu e de ajuns ca persónele să vorbéscă şi să se misce, pentru a da ilusiunea vieţeĭ şi a înfăţişà icóna lumiĭ, ci trebue să ne şi impresioneze cu vorba şi mişcarea lor; precum iar nu e de ajuns ca la fie-care tabloŭ d-l Georgescu (Sabin) să ucidă câţĭ-va ómenĭ şı ceĭ rĕmaşĭ în viéţă să vorbéscă cu patos şi cu cruḑime, pentru a avé dreptul să crédă că a făcut o tragedie! . . .

De alt-fel iată, după aceste ḑise, pânza subiectuluĭ: Ştefan-Vodă plécă din tabăra sa de la hotarul Munteniеĭ şi, străvestit în călugăr, sosesce în Bucurescĭ pe ascuns, însoţit de Paul, fiul Comiteluĭ Temişaneĭ, spre a vedé pe Voichiţa, iubita sa. In drum întîlnesce pe un trimis a luĭ Radu-Vodă, de la care prin înşelăciune iea o scrisóre destinată luĭ Corvin, Craiul Ungarieĭ, în care Radu îĭ promiteà mâna fiiceĭ sale, pentru a-l ademeni să nu dea drumul luĭ Vlad-Ţepeş, deţinut la curtea-ĭ, de dînsul. La Bucurescĭ, profitând de o nópte de orgie a luĭ Radu, Ştefan-Vodă se furişéză în grădina Palatuluĭ domnesc, unde întîlnesce pe Manea nebunul, cu care légă prietenie, şi pentru a nu fi surprins de curtenĭ, schimbă vestmintele unul cu altul. Acì Paul rănesce de mórte pe Stolnicul Stroe, — trimisul cel cu scrisórea, — iar Logofĕtul Mircea şi Manea se pun la dispoziţiunea erouluĭ moldovén, pentru a-ĭ înlesnì întîlnirea cu Voichiţa. In tabloul II Dómna Maria mustră pe fiică-sa pentru amorul ce are către Ştefan şi îndĕrĕpnicia ce arată de a nu se supune vreriĭ luĭ tatăsĕŭ, de a fi soţia luĭ Matiaş Corvin. Radu-Vodă, cu tóte pericolele ce-ĭ încunjură tronul şi în loc să caute mijlóce de a le întîmpinà cu bărbăţie, stă de filosoféză cu Manea, care-ĭ aduce o scrisóre de la Florica, *iubita sa* (?!); apoĭ alérgă să afle din gura

rănitului Stroe numele ucigașului, pe când Voichița, încunosciințată că s'a prins un călugăr pribég la porțile Palatului, de témă să nu fie iubitul eĭ, leșină, pe când gardianiĭ aduc pe Manea nebunul îmbrăcat în rasa luĭ Vodă-Ștefan, care scăpase nevătĕmat. Lupta între ambiĭ Domnĭ e acum încinsă la *Cursul Apeĭ.* Radu, învins și strîns de tóte părțile, scapă cu fuga, schimbând hainele (stravestirea e întrebuințată des în acéstă lucrare) cu Spătarul Dragnea, rĕmas în cortul domnesc, în locu-ĭ; *ucide* pe Logofĕtul Mircea și cade prins în mânile luĭ Ștefan-Vodă, care pornesce apoĭ la Bucurescĭ. In tabloul IV, găsim pe Radu lângă Florica, fiica luĭ Laiot, *iubita sa* (?). Surprins de fratele eĭ Vlad, Radu scapă iar cu fuga prin o *subpămîntă* (vorba autoruluĭ), după ce maĭ întâiŭ *culcă mort* pe acest nenorocit tînĕr, adus în scenă numaĭ ca să fie jertfit, căcĭ alt-fel nu are nicĭ o legătură cu restul drameĭ. Ștefan așéză pe tronul Munteniei pe Laiot și, după o convorbire aprinsă cu Dómna Maria în sala tronuluĭ din Bucurescĭ, plécă la Sucéva, luând pe Voichița și pe mamă-sa cu dînsul. In tabloul VI, Voichița, de 5 lunĭ soția luĭ Ștefan, primesce prin *Micotea* scire despre bătălia încinsă la Valea-Albă între bărbatu-sĕŭ și tată-sĕŭ. Micotea îĭ face din viŭ graiŭ descrierea bătălieĭ, în care Radu fusese învins și *luat prisonier* (!), apoĭ osîndit de însușĭ Ștefan, pentru a face voia poporuluĭ, să fie executat ca un trădător și vinovat ordinar, cu tóte rugămințile Voichițeĭ și împotrivirea Dómneĭ mame Elena. Intr'adevĕr, în tabloul final se vede Radu dus prin piața temnițeĭ, să móră de mâna călăuluĭ, între culise, deși o estradă măréță fusese pregătită în adins, pentru ca Domnul și sfetniciĭ luĭ să pótă asistă la priveliște. Voichița, care căpĕtase ertarea tătâne-sĕŭ în momentul când erà executat, are o crisă de nebunie, răpesce pumnalul de la brîul bărbatuluĭ sĕŭ și se înjunghie, blestemându-l, iar poporul aclamă pe Eroul Domnitor.

Iată povestea subiectuluĭ, care se desfășură numaĭ și numaĭ din cuvîntărĭ, fără măcar cea maĭ mică încordare reală a patimelor atâtor ómenĭ, mișcațĭ fie-care de o altă putere lăuntrică și urmărind

un țel deosebit. Nicĭ o crisă precumpănitóre interesuluĭ dramatic, nicĭ o progresiune îngrozitóre saŭ duiósă, care să pregătéscă și să alimenteze intriga, asigurând desnodămîntul fatal și cumplit al tragedieĭ. Este trist lucru, ca între persóne istorice de o așà însemnătate și în împrejurărĭ atât de grave ca acelea în carĭ le așéză autorul, simțemintele lor să fie false, false situațiunile în carĭ ele se vĕdesc, acțiunea istorică plină de anachronisme și de lacune, făcute pare că într'adins pentru ca fabula să se pótă susținé, maĭ mult cum fantasia i-a suggerat-o, decât precum respectul faptelor și al caracterelor hotărîte de analele trecutuluĭ ar fi trebuit să i-o impună. Chiar discursurile — unul saŭ maĭ multe — pentru fie-ce eveniment deslușitor saŭ temeinic al intrigeĭ, basa de operațiune a persónelor tragice, nu sunt nicĭ la înălțimea lor, nicĭ de potriva timpuluĭ, a datinelor și maĭ ales a caracteruluĭ nostru național.

De altă parte, dragostea dintre Ștefan-Vodă și Voichița e neexplicată publiculuĭ. Punctul acesta principal e lăsat în umbră și nicĭ o alusiune trecĕtóre măcar nu-l lămuresce, nicĭ nu-l justifică. Scenele în carĭ ea se produce sunt nelogice și ar puté fórte ușor să fie date afară, fără a se sminti cât de puțin înțelesul saŭ temeiurile drameĭ. Scena dintre Manea și Ștefan e aprópe imitată după aceea dintre Despot și Ciubăr-Vodă din drama luĭ Alecsandri, cu deosebirea în maĭ puțin a spirituluĭ sarcastic și a ademenirilor tainice din cuvintele nebunuluĭ și a filosofieĭ plină de înalte și luminóse precepte din cuvintele ambițiosuluĭ aventurar. Mĕ întreb tot de-odată, pentru ce ni se dă monstruósa îndrăgostire a luĭ Radu și a Floricăĭ, feteĭ luĭ Laiot, de vreme ce nicĭ trebuinciósă nu erà pentru încordarea acțiuniĭ, nicĭ maĭ simpatică póte să ne facă persóna luĭ Radu-Domn, căsătorit și părinte, încurcat într'un amor, cu atât maĭ puțin probabil, cu cât nu e nicĭ adevĕrat din punct de vedere istoric, nicĭ lămurit ca resort al intrigeĭ, și are marele defect de a fi vinovat și imoral.

O beție de cuvinte de la început până la sfîrșit. Persónele es, intră, se mișcă pe scenă, fără de normă, fără de îndreptățire, fără de multă legătură cu acțiunea generală, îmbucățită în micĭ ta-

blourĭ, carĭ o zdrențuesc dóră, neprovocând nicĭ o îmboldire generósă atențiuniĭ.

Toțĭ sunt trădătorĭ, zavistnicĭ, destrămațĭ orĭ nemernicĭ; personalitate originală n'are nicĭ unul, căcĭ așà întrupărĭ sérbede se întîlnesc în tóte lucrările perdute sub povara uităriĭ și a colbuluĭ archivelor din trecut. Incă odată, idealul le lipsesce, patimele puternice carĭ zămislesc, fie prin fatalitatea împrejurărilor, fie prin lupta contra cerințelor orĭ a datinelor încunjurătóre, caractere întregĭ, de sine stătătóre, nu există, așà că adevĕrată dramă nu găsim nicăerĭ, o dramă care să ne mâne, fără voia nóstră, din ce în ce maĭ mișcațĭ, către un desnodămînt natural, dar spăimântător. Brutal sfîrșitul este, dar gróznic nicĭ decum, și nicĭ puteà fi alt-fel, de vreme ce nu e adevĕrat, nu e natural.

Pe lângă acestea, tragedia d-luĭ Georgescu, care se titluesce istorică, păcătuesce, precum am menționat maĭ sus, și contra adevĕruluĭ faptelor istorice.

Așà: 1. Pune pe Radu-Vodă că se bate la Valea-Albă cu Ștefan, pe când el murise încă de la 1472, după incursiunea făcută în Moldova până la Bîrlad, și bătălia de la Rĕsboenĭ fu dată în vara anuluĭ 1476; decĭ nu puteà să se bată acolo, dacă murise cu patru anĭ maĭ înainte.

2. Pe Laiot Basarab îl face aliatul luĭ Ștefan contra luĭ Radu, la Valea-Albă, pe când el — după mórtea predecesoruluĭ sĕŭ—se deduse de partea Turcilor și luptase cu aceștia contra luĭ Ștefan, și la Racova și la Rĕsboenĭ. Pe urmă, gonirea luĭ Laiot din Sucéva—precum ne-o arată d-l Georgescu—este un fapt neadevĕrat, căcĭ Laiot, după ce fu înfrânt de Ștefan, aliat cu Mateiŭ Corvin, fugì în Turcia, detronat fiind de aceștia, carĭ dederă tronul Munteniei iarășĭ luĭ Vlad Dracul, rudă, protegiat și óspe al luĭ Corvin de la suirea luĭ Radu-cel-Frumos pe tron (1462) până la 1476, când fu din noŭ ridicat la mărire.

3. Face pe Ștefan să ucidă pe Radu IV, fiindu-ĭ socru (1476), ceea ce ar fi fost o infamie nedemnă de marele eroŭ moldovén,— deșì nicĭ o chronică nu pomenesce despre așà ceva, ci dimpotrivă

ceea ce se scie despre mórtea luĭ e, că la 1472 Radu-Vodă se stinse repede și pe neașteptate, în ce chip nu s'a putut nicĭ odată cunósce.

4. In acéstă tragedie Ștefan-Vodă, cam pe la începutul anuluĭ 1471, când se deschide acțiunea, se arată a fi věduv, iar îndată după înfrângerea luĭ Radu la *Cursul Apeĭ*, adecă la 8 Novembre 1471, îl face să intre în Bucurescĭ și să iea pe Voichița de nevastă. Se scie însă că Ștefan, věduv pentru întâia óră al *Marușteĭ* (Marieĭ), mama luĭ Alexandru, apoĭ al *Evdochieĭ* de la Kiev, mórtă la 25 Novembre 1467, luă la 24 Septembre 1472 de soție pe *Maria din Mangop*, din familia împěrătéscă a Comnenilor. Decĭ s'a însurat cu dînsa după ce a învins pe Radu și, fiind însurat, el luă la Sucéva pe Maria Dómna și pe fiică-sa Voichița. Maĭ târḑiŭ, îndrăgostindu-se cu dînsa, lepădă pe soția sa Maria din Mangop și se cunună cu Voichița, a patra sa soție, care murì la 1511, 7 anĭ după încetarea din viéță a soțuluĭ eĭ. Nu puteà decĭ să se înjunghie la Sucéva și să móră, cum arată d-l Georgescu, la 1476, cu prilejul ucideriĭ tatăluĭ sěŭ, mort încă de la 1472, după cum am dovedit.

Acéstă tragedie originală istorică este scrisă în versurĭ de 13 și 14 silabe, de o factură mediocră, într'o limbă maĭ mult greóe și plină de forme greșite sintactice și etimologice.

Pluralul unor substantive pare a fi necunoscut autoruluĭ, căcĭ le scrie, fără de a fi silit nicĭ chiar de exigențele ritmice saŭ ale rimeĭ, maĭ pretutindenea fără de articol. Așa ḑice: *soli*, în loc *soliĭ*, *ómeni* în loc de *ómeniĭ* etc., apoĭ găsim (pag. 23) versurĭ ca:

Oh! ticăloșĭ iscóde! Dar cin' să fi fost óre!

Saŭ (pag. 29):

De voĭ! Dar ěst cadavru *trebui* înmormîntat.

Saŭ (pag. 36):

E greŭ să *cârmueștĭ* barca pe valu 'nșelător.

Orĭ (pag. 41):

Fiind-că erà 'n Cetate, un paznic l'a chemat

Orĭ (pag. 63):

Nepotu-ţĭ, Logofete, ostaş *curagios!*

Dar acesta (pag. 79):

. . . . . . Nu m'atingeţĭ,

De nu voiţĭ ca *viéţa 'n sabia-mĭ* s'o stingeţĭ!

Iar cestă-lalt (pag. 107), ce-l rostesce Voichiţa:

De cincĭ lunĭ sunt stăpână şi toţĭ *mĕ părăseşte.*

Şi maĭ departe:

. . . . la lacrimile mele,

Chiar rîurĭ punţĭ şi-or face. Trecé-voiŭ peste ele!

Cuvîntul *trebue* e scris: *trebúĭ, trébuĭ, trebūie.* Numele luĭ Corvin e intonat când *Córvin,* când *Corvín.* Aripile inspiraţiunĭ poetice sunt maĭ mult de pasĕre domestică decât de vultur şi filosofia cugetărilor sale este curgĕtóre şi adîncă întocmaĭ ca şipotele de apă, ce brăzdéză un pămînt ţelinos după o plóie turbure şi zorită de vînt.

Pentru aceste câte-va considerante, subscrisul e de părere că tragedia d-luĭ Georgescu (Sabin) n'are nicĭ o cădere la Premiul Adamachi de 5 000 leĭ, la care năzuesce.

10 Martie 1896.

Romul Simu, *Monografia comuneĭ Orlat Sibiiŭ 1895.*
Raport de d-l **Gr. G. Tocilescu.**

D-l Romul Simu, învĕţător din Orlat (Transilvania), concurând la un premiŭ pus de maĭ mulţĭ tinerĭ românĭ din Sibiiŭ pentru monografiile economice ale comunelor din comitatul Sibiiŭ, a obţinut cu lucrarea de faţă primul premiŭ, fiind cea maĭ bună din tóte câte aŭ fost examinate.

Ea s'a tipărit în cursul anuluĭ 1895 şi se presentă acum la concursul pentru Premiul Adamachi.

Este scrisă într'un stil simplu, concis, și într'o limbă maĭ mult saŭ maĭ puțin corectă. Tot ce se póte sci și dice despre o comună se află în acéstă monografie; ea merită ca să serve de model orĭ-căreĭ lucrărĭ analóge. Așà se arată: numele și posițiunea comuneĭ, cu stradele, casele, grădinile și alte zidirĭ, șcóla, biserica cu țintirimul, locurile de arat, de fînețe și pășunĭ, cu producțiunile agricole, viile, pădurile și locurile sterpe, vitele și alte animale, poporațiunea după naționalitate și confesiunĭ, ocupațiunile obicĭnuite, meseriile, fabricele și comerciul, cărturariĭ eșițĭ din șcóla Orlatuluĭ, portul, obiceiurile, datinele, jocurile și cântecele poporale, înfine limba loculuĭ și ruinele din vecinătate.

In partea a 2-a, autorul se ocupă cu veniturile și cheltuelile comuneĭ, institutul de credit și economiĭ «Brădeul»; iar într'un paragraf final indică mĕsurile de luat pentru îmbunătățirea stăriĭ materiale, culturale, sociale și politice, a poporațiuniĭ, mĕsurĭ ce nu sunt maĭ puțin de 40 la numĕr.

Cărticica se încheiă cu cuvintele: «Să nu ne uităm de datorințele către familia și comuna nóstră, către biserică și șcólă, către Dumnedeŭ, limbă, națiune și patrie.»

Ea ar trebuì să fie maĭ bine cunoscută și la noĭ, dar e prea neînsemnată spre a i se puté da Premiul Adamachi de 5000 leĭ.

Simeon Stoica, *Higiena copiluluĭ de la nascere până la al 7-lea an al etățiĭ. Sibiiŭ 1895.*

Raport de d-l **Dr. I. Felix**.

M'ațĭ însărcinat cu facerea unuĭ raport special asupra publicațiuniĭ *Higiena copiluluĭ de la nascere până la al 7-lea an al etățiĭ*, de Simeon Stoica, Sibiiŭ 1895, presentată la concursul Premiuluĭ Adamachi pentru sesiunea Academieĭ din anul 1896.

Indeplinind acéstă însărcinare, am dar onóre a vĕ supune cele următóre:

Cărticica, de 64 pagine, începe, după o scurtă prefață, cu noțiunĭ de chimia, de anatomia și de fisiologia corpuluĭ omenesc și cu introducere, care conține óre-carĭ povețe asupra pregătiriĭ viitóreĭ mame pentru alăptarea copiluluĭ. Autorul, care cunósce bine diferitele obiceiurĭ rele ale poporațiuniĭ rurale, ar fi putut să menționeze în acéstă introducere și alte regule ale igieneĭ femeiĭ însărcinate, afară de cele despre pregătirea eĭ pentru alăptare, să dea óre-carĭ noțiunĭ despre igiena lĕuzieĭ și despre prevențiunea febreĭ puerperale. Regimul alimentar și modul de îngrijire al femeiĭ lĕuze influențéză calitatea și cantitatea lapteluĭ; ele fac prin urmare parte din igiena copiluluĭ noŭ născut.

La descrierea legăriĭ și tăieriĭ buriculuĭ copiluluĭ noŭ născut, autorul a uitat să menționeze despre asepsia acesteĭ manipulațiunĭ, despre prevențiunea bólelor septice carĭ se nasc din negligiarea curățenieĭ la legarea buriculuĭ.

Capitolul despre curățenie este bine scris, el conține regule practice despre prima îngrijire a copiluluĭ; din acest capitol aflăm óre-carĭ obiceiurĭ rele ale sătenilor din Ardél, carĭ sunt puțin cunoscute în regatul român. Asemenea conține povețe bune capitolul despre botez, despre îmbrăcăminte și așternut.

Capitolul despre nutrirea copiluluĭ constitue partea cea maĭ importantă a publicațiuniĭ d-luĭ S. Stoica, căcĭ dintre toțĭ factoriĭ carĭ modifică sănătatea copiluluĭ, carĭ influențéză mortalitatea copiilor, alimentele ocupă primul loc. Cu drept cuvînt autorul explică mamelor române datoria ce aŭ de a alăptà singure copiiĭ lor, de a recurge la alăptarea prin alte femeĭ numaĭ în casul de nevoe extremă. Din părțile acestuĭ capitol, care tractéză despre doică, despre curățenia guriĭ, despre dințĭ, despre înțărcarea copiluluĭ, despre alăptarea cu lapte de vacă, despre surogatele lapteluĭ (despre nutrirea artificială), despre abusul alcooluluĭ, se vede că autorul este medic cu experiență, care în lunga practică medicală a cules acele sfaturĭ bune carĭ le dă părinților.

Asemenea merită tótă lauda capitolul despre locuință, în care autorul expune acțiunea fortificatóre a radelor solare directe și a

aeruluĭ curat, combătênd locuințele lipsite de lumină și de aer.

Autorul se arată ca psicholog practic, ca cunoscĕtor al primeĭ manifestărĭ a mințeĭ copiluluĭ și a desvoltăriĭ succesive a funcțiunilor cerebrale, în capitolele despre ocupațiune și despre jocul copiilor.

Prevențiunea bólelor celor maĭ frecuente ale copiilor este pe larg descrisă în cele din urmă capitole ale acesteĭ publicațiunĭ.

Cărticica d-luĭ Simeon Stoica este o publicațiune folositóre, care merită să fie rĕspândită prin tóte locurile unde se cetesc scrierĭ românescĭ. Subsemnatul cred însă, că ea nu represintă o lucrare destul de însemnată, pentru ca să fie premiată cu Premiul Adamachi.

COMISIUNEA PREMIULUI ALEXANDRU IOAN CUZA PE 1896.

«ISTORIA ROMÂNILOR DE LA AURELIAN etc.».

Raportul Comisiuniĭ asupra lucrăriĭ presentate la concurs.

Comisiunea pentru studiarea elaboratelor presentate la concursul Premiuluĭ Alexandru Ioan Cuza pentru subiectul: «*Istoria Românilor de la Aurelian până la fundarea Principatelor*», compusă din d-niĭ B. P. Hasdeŭ, D. Sturdza și subscrisul, terminându-șĭ lucrarea, am onóre a vĕ comunicà, în calitate de raportor, resultatul constatărilor sale.

Singurul manuscript ce s'a presentat la concurs, purtând devisa:

«Istoric sunt, n'am frate,
N'am rudă, n'am vecin,
Stăpân am pe-adevĕrul,
Luĭ cată să mĕ 'nchin»,

numĕră vre-o 150 pagine in-4⁰ mic și este împărțit în 3 capitole:

Primul capitol se ocupă de formarea națiuniĭ române, de la Aurelian până la năvălirea Bulgarilor (270—660 d. Chr.), 37 pagine; al 2-lea capitol: despre Voevodatele slavo-române dincolo de Carpațĭ de la năvălirea Bulgarilor până la năvălirea Ungurilor (660—892), 12 pagine; capitolul al 3-lea înfine, despre Voevodatele române dincóce de Carpațĭ de la năvălirea Ungurilor până la înființarea Principatelor (892—1290 [1342]), 94 pagine.

Lucrarea se află precesă de o scurtă introducere (8 pagine), în care autorul stăruesce asupra greutăților ce a avut de întîmpinat, din causa sărăcieĭ materialuluĭ istoric.

Asupra scopuluĭ ce-șĭ propune în tractarea subiectuluĭ, e bine a-l lăsà singur să vorbéscă. Iată ce dice (pag. 9):

«M'am silit *maĭ cu sémă, nu a dovedì chiar existența poporuluĭ român dincóce de Dunăre și continuitatea sa și după părăsirea Dacieĭ*, — cestiune care, după cum am spus maĭ sus, a fost dejà tractată în deajuns, — ci a pune în relief rolul și acțiunea politică ce aŭ avut Româniĭ în acéstă periódă, căutând tot odată a pătrunde pe cât se póte și vechia lor organisare și legislațiune». Este adevĕrat, că o pagină maĭ înainte, autorul ne-a încredințat că «cestiunea continuitățiĭ Românilor dincóce de Dunăre a fost, grație scrierilor deosebiților autorĭ naționalĭ și străinĭ, pe deplin resolvată.»

Nu maĭ puțin explicit se arată concurentul și în privința metoduluĭ sĕŭ de expunere: «Maĭ tóte operele scriitorilor, atât naționalĭ cât și străinĭ, carĭ aŭ tractat diferite cestiunĭ din acéstă periódă a istorieĭ némuluĭ românesc, sunt maĭ mult nisce *lucrărĭ critice*, ci nu o istorie proprie. De aceea m'am silit pe cât se póte a expune faptele istorice fără a cădé în discuțiunĭ critice; dar de óre-ce istoria acestor timpurĭ a trebuit, în cele maĭ multe casurĭ, să fie óre-cum *creată din noŭ*, nu *m'am putut oprì* a confirmà în note opiniunile mele printr'o discuțiune critică.»

Infine, încă o citațiune din acéstă întroducere, spre a ne edificà și asupra cadruluĭ ce și-a tras lucrăriĭ: «De asemenea n'am credut că intră în cadrul acesteĭ opere, — de óre-ce mi-am propus a scrie istoria propriŭ-disă a Românilor de dincóce de Carpațĭ, iar nicĭ decum istoria tuturor Românilor și transcarpatinĭ și transdunărenĭ, — de a tractà pe larg atât istoria cât și organisarea socială și politică a fraților noștri de peste Carpațĭ și de peste Dunăre.»

La acestea dise de însușĭ concurentul, puține ar maĭ fi nevoe de adaos, spre a invederà că elaboratul în cestiune nu însușesce condițiunile spre a puté fi premiat, căcĭ autorul presupune ca demonstrat *quod erat demonstrandum*; nu cunósce îndestul nicĭ isvórele literare saŭ monumentale, nicĭ scrierile moderne, și e

lipsit de metoda și de pregătirile necesare în deslegarea problemelor sciințifice, pe carĭ le tractéză în chip superficial și maĭ mult în *amator*. Ast-fel nu găsesce un cuvînt a ne spune despre epoca ante-romană în Dacia, despre epoca dominațiuniĭ romane în acéstă provincie, despre viéța politică, socială și culturală ce a înflorit la Dunăre și la Carpațĭ sub ocrotirea statuluĭ roman; atâta numaĭ află cine-va: că stăpânirea Romanilor a ținut 164 de anĭ, că Aurelian și-a retras legiunile și pe funcționarĭ, și că «*din fusiunea colonilor romanĭ, rĕmașĭ dincóce de Dunăre în Dacia luĭ Traian și după părăsirea eĭ de către Aurelian, cu vechiĭ locuitorĭ Dacĭ, Gețĭ și Sarmațĭ și cu diferitele popóre carĭ s'aŭ succedat în aceste țĕrĭ, printre carĭ maĭ cu sémă Slaviĭ, s'a născut națiunea română de adĭ.*»

Și de acì apoĭ trece în revistă diferitele némurĭ barbare, făcênd pe Goțĭ să apară la Dunăre dejà pe la 211 sub Caracalla (nesciind autorul că supranumele de *Geticus*, dat în batjocură acestuĭ Impĕrat, provenià din causă că omorîse pe frate-sĕŭ Geta, iar nu pentru că bătuse pe Goțĭ), apoĭ pe Hunĭ, Gepidĭ, Avarĭ, Bulgarĭ, Slavĭ, Ungurĭ, Cumanĭ, etc., repetând cele dejà cunoscute saŭ spuse de alțiĭ, fără nicĭ o critică, fără analisa saŭ măcar indicațiunea fântânilor; și cu aerul de a nu se îndoì de nimica, și cu încredințarea «de a fi creat istoria acelor timpurĭ», nu se oppresce decât la fundarea Principatelor Țĕriĭ-Românescĭ și Moldoveĭ.

Arătarea erorilor, a lacunelor, a contradicerilor și a afirmărilor neprobate și imposibil de probat, ar fi de prisos, întru cât din cele până acì enunciate v'ațĭ putut, cred, convinge despre valórea lucrăriĭ.

Aceste constatărĭ făcute, sarcina Comisiuniĭ s'ar fi putut oprì acì; dar este un fapt maĭ presus de tóte, care cată să ne preocupe. De 25 de anĭ și maĭ bine Academia publică concurs pentru Premiul Cuza; valórea premiuluĭ a crescut continuŭ, — până la 13.000 leĭ; în acest interval s'aŭ publicat lucrărĭ excelente în țéră și în străinătate, grație cărora multe cestiunĭ obscure relative la

epoca ce ne preocupă aŭ fost elucidate; materiale preţióse documentale, epigrafice, filologice şi etnografice, aŭ fost adunate şi scóse la lumină; şi cu tóte acestea, până acum nu s'a găsit bărbatul de sciinţă, care să se încumeteze a rĕspunde chemăriĭ Academieĭ. Ba ar păré chiar că suntem în regres: lucrarea presentată anul acesta este mult inferióră celeia ce ni s'a adus acum 15 anĭ. Cel puţin rĕposatul de fericită memorie G. Bariţiŭ constată în 1879, că autorul studiuluĭ de atuncĭ «a pus mare diligenţă în culegerea şi ordonarea documentelor istorice cunoscute până în ḑilele nóstre despre originea poporuluĭ românesc în Dacia Traiană şi a petreceriĭ luĭ în acéstă ţéră.»

Despre lucrarea de est. timp nu se póte ḑice nicĭ atât!

Ast-fel fiind, nu ar fi póte de trebuinţă, ca Academia să uşureze sarcina celor ce vor voì să întreprindă un asemenea studiŭ, publicând un indice bibliografic al cestiuniĭ, saŭ cel puţin un program maĭ amănunţit?

Starea în care se află bibliotecele nóstre publice face să se resimţă mult lipsa unuĭ asemenea indice, iar din causă că nu s'a publicat un program maĭ detaliat, s'aŭ putut presentà la concurs nisce lucrărĭ ca cea de care ne ocupăm.

Scoţêndu-se premiul din noŭ la concurs pentru anul 1900, Comisiunea crede că ar trebuì să se publice în acelaşĭ timp şi programul amănunţit, pe care ea îl va întocmì de îndată.

Raportor, *Gr. G. Tocilescu*

COMISIUNEA PREMIULUI ELIADE-RĂDULESCU PE 1896.

«BOTANICA POPORALĂ ROMÂNĂ ETC».

Raportul Comisiunii asupra lucrărilor presentate la concurs.

Domnilor Colegĭ,

Prin adresa de la 4 Septembre 1895, No. 7.340, mi s'aŭ trimis din partea Academieĭ spre cercetare şi raportare treĭ manuscripte, carĭ s'aŭ presentat la concursul Premiuluĭ Eliade-Rădulescu despre «*Botanica poporală română din punctul de vedere al credinţelor, datinelor şi literaturiĭ poporale.*»

Manuscriptele din cestiune pórtă următórele devise:

I. «*Observaiŭ, culeseiŭ, aşezaiŭ*» ;

II. «*Omul ca iarba, dilele luĭ ca flórea câmpuluĭ*»; şi

III. «*Dacă vreĭ să cunoscĭ poporul, studiază-ĭ maĭ întâiŭ datinele şi obiceiurile.*»

Indată după primirea acestor manuscripte m'am şi apucat să le cetesc, şi acuma, după ce le-am petrecut cu de-amăruntul pe tustrele, vin de a-mĭ da părerea asupra fie-căruia în deosebĭ, şi anume în aceeaşĭ ordine cum aŭ fost înşirate în adresa prin care mi s'aŭ trimis.

I.

Manuscriptul prim, cu devisa «Observaiŭ, culeseiŭ, aşezaiŭ», constă, pe lângă «prefaţă», din treĭ părţĭ şi anume:

Partea I. Organografia,
» II. Clasificaţiunea plantelor şi
» III. Botanica specială (Botanica poporală română).

Partea primă, inclusiv prefaţa, e scrisă pe 19 file in-folio; a

doua se cuprinde într'un tabloŭ, iar a treia e scrisă pe 290 de pagine, asemenea in-folio.

In partea primă autorul vorbesce:

I. Despre *structura vegetalelor* (istologia vegetală) și

II. Despre *organografia propriŭ ḑisă*, adecă despre rădăcină, tulpină, frunze, florĭ, rod și organele accesoriĭ.

In tabloŭ ne înfățișéză clasificațiunea plantelor, pe carĭ le împarte în treĭ grupe principale, anume: acotiledone, monocotiledone și dicotiledonate.

Cu privire la aceste două părțĭ, autorul ḑice în prefață: «Mulțĭ vor crede că partea I și II, carĭ se ocupă cu organografia și clasificațiunea plantelor, es din marginele titluluĭ de botanică poporală, creḑênd că acéstă din urmă denumire (poporală) ar conveni numaĭ empirismuluĭ și legendelor născute în socotéla plantelor.»

E drept că aceste două părțĭ nu sunt prevĕḑute în concurs. Dar autorul, dacă și-a propus să le scrie și pe acestea, atuncĭ ar fi făcut fórte bine, când și-ar fi dat silința ca să adune maĭ întâiŭ toțĭ terminiĭ technicĭ câțĭ există în sînul poporuluĭ de la țéră și ne-ar fi presentat organografia și clasificațiunea plantelor într'o limbă cât se póte de poporală și curgĕtóre, nu însă cum a făcut-o d-sa, într'o limbă împestrițată cu tot felul de latinisme, neologisme și grecisme, luate cu ridicata de prin botanicele străine.

O ast-fel de organografie și clasificațiune, după cum a alcătuit-o și ne-a presentat-o autorul, chiar și în casul acela când s'ar fi pretins prin concurs, nu ne póte fi de nicĭ un folos, pentru că nimica noŭ și maĭ ales poporal nu putem profită dintr'însa.

Dar autorul n'a eșit numaĭ în acéstă privință «din marginele titluluĭ de botanică», ci chiar și în privința «botaniceĭ speciale», adecă a «botaniceĭ poporale române». Căcĭ d-sa, în partea a treia, în loc să se ocupe numaĭ cu «botanica poporală», adecă cu legendele, datinele, credințele, medicina, mitologia și cu cele ce le maĭ istorisesce și crede poporul despre plantele carĭ îĭ sunt cunoscute după nume, ne dă maĭ întâiŭ o introducere scrisă pe 31 de pagine, în care tractéză:

a) Despre cunoscințele sciințifice,

b) Despre cunoscințele vulgare,

c) Despre·cunoscințele empirice și

d) Despre cunoscințele fantastice; apoĭ pe restul de 259 de pagine, descrie maĭ fie-care plantă, despre care vorbesce, într'o limbă cât se póte de pocită, și abià după acésta ne dă, unde și unde, ca ceva cu totul secundar, și câte una alta din *cunoscințele empirice, vulgare* și *fantastice*. Dar cele maĭ multe și dintre aceste *cunoscințe empirice, vulgare* și *fantastice,* după cum le-a botezat d-sa, sunt scóse din două cărticele de doftoriĭ, dintre carĭ una întitulată «Doctorul de casă» e scrisă de Episcopescu și tipărită în anul 1837 și 1846, iar alta «tălmăcită de pe limba leșéscă în limba românéscă și tipărită în anul 1825 cu cheltuiala luĭ Christea Theodor», precum și de prin vre-o câte-va cărțĭ publicate în timpul maĭ noŭ și prea bine cunoscute, și numaĭ fórte puține adunate de d-sa de pe la unele *babe empirice* de prin împrejurimea Bucurescilor și de la Curtea-de-Argeș.

Afară de acésta, trebue să maĭ amintim încă și aceea, că autorul reproduce în manuscriptul sĕŭ o mulțime de numirĭ de plante neusitate în popor, adecă nepoporale, ci botezate de ceĭ învĕțațĭ, carĭ, după cum ne spune însușĭ, ar fi trecut în timpul din urmă de prin orașe în sînul poporuluĭ, bunăóră ca *cochlearia* saŭ *buruiana scorbutuluĭ, Gyptoliphila, Immortale* saŭ *Nemuritóre, Immortelă de mare, Lăptucă virósă, Lavandulă, Lobelie, Limba bouluĭ oficinală* și *neoficinală,* etc.

Maĭ departe autorul, în loc să descrie plantele după clasificațiunea d-sale din partea II, le înșiră alfabetic, ast-fel că una și aceeașĭ plantă, care are maĭ multe numirĭ, o întîlnim în maĭ multe locurĭ.

O asemenea descriere însă, după părerea nóstră, n'are nicĭ o valóre, pentru că fiind atât numirile cât și credințele și datinele despre una și aceeașĭ plantă rĕslățite în tóte părțile, cetitorul nu póte să-șĭ facă o închipuire esactă și clară asupra celor ce le istorisesce și crede poporul despre una saŭ altă plantă.

Infine, autorul nu ne spune nicăerĭ, în tot manuscriptul sĕŭ, în

care parte locuită de Românĭ sunt usitate numirile plantelor despre carĭ tractéză, ca publicul cetitor să scie că planta cutare se numesce în locul cutare așà, iară în locul cutare altmintrelea.

In scurt ḑis, autorul, cu tótă sciința și erudițiunea d sale botanică, nu numaĭ că nu ne dă o descriere poporală și sistematică a tuturor plantelor cunoscute după nume de poporul român, dar n'a înțeles nicĭ măcar textul concursuluĭ, și de aceea manuscriptul d-sale, ast-fel cum e compus, nu merită a fi premiat de Academia Română, pentru că nicĭ sciința nici literatura n'ar puté maĭ nimic câștigà printr'însul.

II.

Manuscriptul al doilea, cu devisa «Omul ca iarba, ḑilele luĭ ca flórea câmpuluĭ», e scris pe 730 de pagine in-folio.

Amintim însă din capul loculuĭ, că partea cea maĭ mare a paginelor din acest manuscript nu e îmbrăcată de sus până jos, ci pe cele maĭ multe dintre aceste pagine se află numaĭ câte vre-o câte-va șire scrise.

Prin urmare, manuscriptul acesta represintă un material cu mult maĭ mic de cum ni s'ar păré la prima privire, dacă l'am judecà după grosimea sa, saŭ maĭ bine ḑis după mulțimea paginelor sale.

Plantele, despre carĭ se tractéză în acest manuscript, sunt asemenea înșirate în chip alfabetic, ca și în manuscriptul precedent.

Autorul, după cum se pare, a voit să imiteze în privința înșirăriĭ alfabetice a plantelor, cât și în privința tractăriĭ materialuluĭ folkloristic despre dînsele, pe Colegul nostru d-l B. P. Hasdeŭ, luând ca model *Magnum Etymologicum* al acestuia.

Insă zadarnică muncă, căcĭ d-l B. P. Hasdeŭ în «Magnum Etymologicum» are în vedere numaĭ cuvintele și întrebuințarea lor în literatura poporală română, pe când autorul ar fi trebuit să aibă în vedere nu numaĭ numirile plantelor, ci tot odată și familia și speciile acestora.

Una a fost tendința d-luĭ B. P. Hasdeŭ și cu totul alta ar fi trebuit să fie acea a autoruluĭ.

Şi apoĭ, n'am avé nimic în contra, când autorul ar fi sciut şi ar fi putut imità măcar în cât-va pe d-l B. P. Hasdeŭ. Dar e departe, fórte departe vîrşa de baltă!

Insă s'o lăsăm acésta şi să trecem la obiect.

Autorul, după cum ne-am convins din însuşĭ manuscriptul d-sale, şi a dat fórte puţină silinţă de a adunà singur materialul trebuincios asupra plantelor despre carĭ ne vorbesce, ci d-sa s'a mărginit maĭ mult la prescriera acestuia de prin opurĭ dejà prea bine cunoscute. Aşà, maĭ tot materialul despre plantele, carĭ se încep cu literele A şi B, l'a scos din «Magnum Etymologicum» al d-luĭ B. P. Hasdeŭ, iar cel despre plantele, carĭ se încep cu literele următóre, l'a plagiat în cea maĭ mare parte din opurile mele: *Chromatica română, Nascerea la Românĭ, Nunta la Românĭ, Inmormîntarea la Românĭ, Ornitologia poporală română* şi *Descântecele poporale române,* precum şi din unele articole despre *Botanica poporală română,* carĭ le-am publicat prin ḑiare, iar restul din *Medicina babelor* de Lupaşcu, *Poesiĭ poporale* adunate de G. Dem. Teodorescu, precum şi din alte opurĭ dejà publicate şi prea bine cunoscute.

De aicĭ vine apoĭ, că autorul, despre plantele pentru carĭ a avut de unde să decopieze fără multă bătae de cap şi ostenélă materialul trebuincios, vorbesce maĭ pe larg, pe când despre plantele despre carĭ n'a aflat prin opurile şi ḑiarele române, ce i-aŭ stat la disposiţiune, materialul dorit, nu ne spune maĭ nimic.

Dar chiar şi despre puţinul material, pe care autorul ni-l presintă ca adunat de dînsul, nu suntem sigurĭ, orĭ de e de provenință poporală, saŭ un product al sĕŭ propriŭ, pentru că d-sa nu ne spune unde şi de la cine l'a auḑit. Tot aşà nu ne spune d-sa, în care parte locuită de Românĭ se usitéză numirile plantelor despre carĭ ne vorbesce. Şi asta cu atât maĭ mult ar fi trebuit s'o facă, cu cât cea maĭ mare parte de plantele înşirate de d-sa, n'a sciut să le definéscă latinesce.

Sunt o mulţime de plante, pe carĭ Moldovénul le numesce într'un fel, Munténul în altul, iară Bucovinénul şi maĭ ales Transilvănénul şi Bănăţénul în altul.

Decĭ, când vorbim despro o plantă şi nu scim cum se numesce latınesce, trebue s'o avem maĭ întâiŭ dinaintea ochilor, s'o definim saŭ s'o descriem cum se cade, ca să se scie despre ce fel de plantă e vorba, şi abià după aceea să înşirăm cele ce ni le spune poporul despre dînsa.

Se vede însă, că autorul nu şi-a prea bătut capul cu aşà ceva. De aicĭ vine apoĭ, că maĭ multe datine, credinţe şi legende, aflate saŭ maĭ bine ḑis decopiate de d-sa de prin opurile ce i-aŭ stat la disposiţiune, le înşiră acolo tocmaĭ unde nu le e locul, precum face bunăóră cu legenda *Scaiuluĭ* (flórea şi fructul *Brusturuluĭ*, latinesce *Lappa major*), pe care o pune în socotéla unuĭ *spin (Cirsium)* cu acelaşĭ nume.

D-sa a auḑit *legenda Scaiuluĭ;* a cetit în *Prodromul* mult regretatuluĭ nostru Coleg Brândză saŭ aiurea, că *Scaiul* se numesce latinesce *Cirsium*, şi apoĭ, fără să se intereseze maĭ mult, orĭ de se potrivesce legenda moldovenéscă a *Scaiuluĭ*, auḑită de d-sa, cu *scaiul* muntenesc din *Prodromul* luĭ Brândză, o pune în cârca scaiuluĭ dın urmă şi plécă maĭ departe.

Tot aşà face d-sa şi cu alte plante. Le amestecă unele cu altele, ca şi când s'ar ţiné de una şi aceeaşĭ specie şi familie.

Pe lângă acésta, înşiră o mulţime de datine şi credinţe, carĭ n'aŭ de-a face nicĭ în clin nicĭ în mânecă cu planta la care le-a înşirat, bunăóră ca cele despre *Mĕr*, pe carĭ le-a decopiat pe dintregul dın opul meŭ *Nunta la Românĭ*, pag. 745—765, şi cele despre *Richită*, pe carĭ le-a extras din opul meŭ *Ornitologia poporală română*, II, pag. 358—373.

De înfloresce o plantă primăvara, vara orĭ tómna, autoruluĭ prea puţin îĭ pasă. Luĭ îĭ e de ajuns numirea şi datinele saŭ credinţele ce se potrivesc la acésta, iară cât despre planta respectivă habar de grijă n'are! Bată-şĭ alţiĭ capul cu dînsa!

Maĭ departe, autorul reproduce în manuscriptul d-sale începutul a o mulţime de poesiĭ poporale, în carĭ figuréză numele uneia saŭ alteĭ plante, precum şi maĭ multe cimıliturĭ, însă fără nicĭ o legătură şi înţeles. Vorba Românuluĭ: «Le potrivesce ca nuca în perete.»

Infine, trebue să maĭ amintim încă și aceea, că autorul păcătuesce fórte mult și în privința stilistică. Ba ce este și maĭ regretabil, d-sa scrie în maĭ multe locurĭ într'un mod care trece peste marginele buneĭ-cuviințe.

In scurt ḑis, se vede că autoruluĭ, când și-a propus a scrie *Botanica poporală română*, i-a fost aminte maĭ mult de ceĭ 5.000 leĭ pe carĭ a creḑut că-ĭ va căpĕtà cu ciga-miga de la Academia Română, decât ca să facă studiĭ seriόse și să ne dea un op folositor și vrednic de premiul la care a aspirat.

Dar s'a înșelat, căcĭ Academia Română nu e chemată ca să premieze pe plagiatorĭ și compilatorĭ, ci chemarea eĭ este de a premià și încuragià numaĭ pe autoriĭ ceĭ consciințioșĭ și serioșĭ, carĭ îșĭ daŭ tótă silința ca să-ĭ presinte spre premiare opurĭ de o valóre incontestabilă.

III.

Al treilea și cel de pe urmă manuscript, cu devisa: «Dacă vreĭ să cunoscĭ poporul, studiază-ĭ maĭ întâiŭ credințele, datinele și obiceiurile», e scris pe 331 pagine in-4°.

Plantele, despre carĭ vorbesce autorul acestuĭ manuscript, sunt asemenea înșirate în chip alfabetic, ca și cele din manuscriptele precedente. De aicĭ apoĭ maĭ tot aceleașĭ scăderĭ și repețirĭ superflue de numirĭ de plante, ca și la autoriĭ manuscriptelor despre carĭ am vorbit maĭ sus.

Totușĭ, autorul manuscriptuluĭ acestuia și-a dat cu mult maĭ mare silință în privința adunăriĭ și a tractăriĭ materialuluĭ, decât autoriĭ manuscriptelor precedente. Autorul nu s'a pus pe prescrierea materialuluĭ cuprins în manuscriptul sĕŭ de prin ḑiare și opurĭ dejà cunoscute, cum aŭ făcut-o în cea maĭ mare parte concurențiĭ d-sale, ci el le-a adunat singur de-adreptul din sînul poporuluĭ. Prin urmare, partea cea maĭ mare a legendelor, datinelor și credințelor cuprinse în acest manuscript sunt originale și până acuma cu totul saŭ numaĭ fórte puțin cunoscute.

Asemenea și în privința definițiuniĭ și a înșirăriĭ plantelor, precum

şi în reproducerea numirilor acestora, e cu mult maĭ esact şi maĭ consciinţios decât autoriĭ manuscriptelor premergĕtóre.

Se vede că autorul a înţeles ceva maĭ bine textul concursuluĭ.

Cu tóte acestea, nicĭ pe acest manuscript nu putem să-l recomandăm Academieĭ spre premiare, şi anume din causă că materialul cuprins într'însul e prea local, mărginindu-se numaĭ la vre-o câte-va ţinuturĭ din Transilvania, şi al doilea pentru că e prea puţin în raport cu premiul la care s'a presentat, formând, în cas când s'ar tipări chiar aşà cum e compus, adecă cu tóte repeţirile superflue ale numirilor de plante, cel mult la vre-o 6—7 cóle de tipar.

Şi cum că într'adevĕr acésta este aşà, ne-o spune însuşĭ autorul în prefaţă:

«Când ne-am apucat de adunarea materialuluĭ pentru o botanică poporală — scrie autorul — am fost călăuziţĭ de convingerea, că îndată ce vom voì să cuprindem materialul existent la întréga naţiune, vom da ceva neperfect, bucătărit. Se va părè paradoxă părerea acésta. Dar nu e aşà. Până acuma nu s'a lucrat în acéstă direcţiune aprópe nimic, excepţionând munca infatigabiluluĭ domn Marian şi mărunţişurile rĕposatuluĭ Mangiuca. Chiar cetirea celor lucrate de Marian ne-a adus la convingerea acésta, şi în deosebĭ experienţele, ce le-am făcut noĭ în adunarea materialuluĭ. După cum arată şi registrul numelor celor ce ne-aŭ ajutat, am adunat maĭ cu sémă din ţinuturile numite Ţéra Oltuluĭ, o parte din Mărginimea Sibiiuluĭ şi partea sudică a ţinutuluĭ Tîrnavelor.

«După cum arată opul, de materialul dejà publicat, care ne-a stat aprópe întreg la disposiţiune, ne-am folosit puţin, din motivul ce se invederéză din cele ḑise maĭ sus: am fi dat numaĭ ceva fragmentar referitor la alte ţinuturĭ.»

*

Academia Română, când a excris premiul din cestiune, a cugetat că autoriĭ, carĭ vor voi să concureze la dînsul, vor adunà nu numaĭ tóte numirile poporale ale plantelor carĭ sunt

Românilor de pretutindenea cunoscute, ci eĭ îșĭ vor da în acelașĭ timp tótă silința de a adunà cât se póte maĭ multe legende, datine și credințe despre dînsele de prin tóte țĕrile locuite de Românĭ, și apoĭ comparându-le și completându-le cu cele ce s'aŭ publicat dejà în acéstă privință prin unele opurĭ, precum și prin unele ḑiare române, maĭ ales din Transilvania și Ungaria, vor compune un studiŭ etnografic de o valóre însemnată pentru sciința, cât și pentru literatura română.

Eĭ bine, treĭ autorĭ aŭ concurat la Premiul Eliade-Rădulescu și anume: unul din Muntenia, al doilea din Moldova și al treilea din Transilvania. Însă nicĭ unul dintre aceștĭ treĭ inșĭ n'a corespuns nicĭ pe departe intențiuniĭ și așteptăriĭ Academieĭ, ci acel din Muntenia s'a îndestulat numaĭ cu ceea ce a auḑit de la vre-o câteva *babe empirice* de la Curtea de-Argeș și de prin împrejurimea Bucurescilor, dacă nu vor fi și acestea nisce țigance, carĭ, după cum am observat și noĭ singurĭ, se ocupă cu vînḑarea unor florĭ și buruene pe stradele orașuluĭ, precum și la ceea ce a putut scóte din cărticelele de doftoriĭ amintite la locul sĕŭ; cel din Moldova la ceea ce a putut șterpelì de prin opurile și articolele publicate de mine și din *Magnum Etymologicum* al d-luĭ B. P. Hasdeŭ, precum și de la unele femeĭ saŭ babe problematice din partea nordică a Moldoveĭ; iar cel din Transilvania numaĭ la ceea ce a putut adunà din vre-o câte va ținuturĭ ale patrieĭ sale.

De aicea vine apoĭ, că un numĕr fórte însemnat de plante, carĭ de altmintrelea sunt fórte bine cunoscute poporuluĭ de la țĕră, nu le întîlnim nicĭ la unul din acești autorĭ.

Iar ce se atinge de legendele plantelor, de datinele și credințele usitate la Românĭ cu privire la acestea, de întrebuințarea unora în vorba de tóte ḑilele și în poesia poporală, tus-treĭ concurențiĭ sunt cât se póte de superficialĭ și necomplețĭ.

Causa e că nicĭ unul dintre dînșiĭ nu și-a dat silința să facă un studiŭ serios și cât se póte de complet asupra «*Botaniceĭ poporale române*», atât din punctul de vedere al nomenclatureĭ cât și al legendelor, credințelor, datinelor, mitologieĭ și al literatureĭ po-

porale, ci fie-care s'a mărginit maĭ mult saŭ maĭ puțin la înșirarea, fără de nicĭ o sistemă, a celor ce a apucat în grabă a le adunà de unde a putut și cum a putut.

Stând ast-fel lucrul, noĭ nu putem pe nicĭ unul dintre aceste treĭ manuscripte a-l recomendà Academieĭ Române spre premiare, pentru că nicĭ unul nu întrunesce în sine condițiunile unuĭ de vrednic de a fi considerat și încununat de înaltul corp academic.

B. P. Hasdeŭ, *Fl. Porcius* Raportor, *S. Fl. Marian.*

Anexă. — La pag. 36.

NOTĂ

DESPRE

INVITAREA CONGRESELOR SCIINŢIFICE INTERNAŢIONALE LA BUCURESCI

DE

D. A. STURDZA
Secretarul general al Academieĭ Române.

D-l V. A. Urechia, numit representant al Academieĭ la Congresul limbelor romanice din Bordeaux, încheie darea sa de sémă asupra acestuĭ congres, prin comunicarea, că propunerea sa «de a se întruni viitorul congres din Septembre 1896 la Bucurescĭ» a fost primită cu viĭ aclamațiunĭ de acea adunare de învĕțațĭ, și invită Academia să iea mĕsurile necesare pentru a participà la acest congres.

In principiŭ nu sunt și nu pot fi în contra întruniriĭ Congresuluĭ limbelor romanice în Bucurescĭ; însă propunerea ce se face este prematură.

Intrunirea unuĭ congres sciințific cere o anume pregătire sciințifică, pentru că țéra, care primesce congresul, iea asupra sa conducerea luĭ. In casul de față, situațiunea nóstră e cu atât maĭ evidentă și maĭ accentuată, cu cât e vorba de un Congres al limbelor romanice.

Cerința neînlăturabilă, ce se adreséză Academieĭ în asemenea împrejurare, este ca să nu intrăm în congres fără a-ĭ presintà lucrărĭ importante și de prima ordine asupra limbeĭ românescĭ, asupra literatureĭ românescĭ și asupra istorieĭ românescĭ.

Acéstă cerință este neînlăturabilă:

1. Pentru că maĭ ales primul congres de invĕțațĭ, care se întrunesce în regatul român, trebue să fie întîmpinat în mod demn de sciința ce eĭ represintă;

2. Pentru că membriĭ congresuluĭ trebue să ducă de acì convicțiunĭ bine înrădăcinate, nu numaĭ despre antica latinitate a limbeĭ române, ci maĭ ales despre consistența și importanța poporuluĭ român;

3. Pentru ca impresiunea, ce trebue să rĕmână în țéră despre resultatele și folósele acestuĭ congres, să fie aceea că posițiunea nóstră nu a fost umilitóre, reducêndu-se la aceea de organisatorĭ aĭ uneĭ simple festivitățĭ; ci că ne-am urcat în adevĕr și în realitate pe o tréptă maĭ înaltă în viéța nóstră culturală, luând loc recunoscut și necontestat în areopagul sciințific al lumiĭ.

Resultatul acestuĭ congres pentru noĭ trebue să fie recunóscerea de către lumea cultă a înălțăriĭ némuluĭ românesc pe tărîmul sciințelor.

Intr'o asemenea întreprindere trebue să ne pregătim ast-fel, ca să reușim pe deplin. E o datorie către present și către viitor, ca situațiunea la care aspirăm să fie ocupată de noĭ în mod nedubios, nu în aplausele uneĭ veseliĭ trecĕtóre, ci în judecata uneĭ mature convicțiunĭ a bărbaților învĕțațĭ întrunițĭ într'un areopag al cultureĭ omenescĭ.

Timpul defipt de un an pentru a ajunge la acest scop este prea scurt. E imposibil, ca într'un an să depunem pe masa presidențială a congresuluĭ lucrărĭ de prima ordine asupra limbeĭ, literatureĭ și istorieĭ românescĭ. Lucrărĭ de-a fuga condeiuluĭ nu ne pot fi decât dăunătóre.

Acésta este prima pedecă, ce întîmpină realisarea propuneriĭ d-luĭ Urechia.

A doua pedecă este aceea, ce o pune o cerință neînlăturabilă ce se adreséză țĕriĭ. Țéra trebue să se pună în stare de a primì un congres de corifeĭ aĭ sciințeĭ în mod serios și demn, ca ast-fel să fie documentat avîntul și progresul cultural al némuluĭ și al statuluĭ. Mese, preumblărĭ și representațiunea externă trebue să

trécă în al doilea plan și să nu domineze întrunirea, ca și cum ar fi menite să acopere lipsurĭ însemnate, de carĭ am trebuì să ne rușinăm.

Ţéra nu e în stare să se pregătéscă într'un an, pentru a face să dispară acele lipsurĭ însemnate, a căror existenţă ne împedecă de a primì în mod serios și demn un congres de bărbaţĭ aĭ sciinţeĭ.

Colecţiunile nóstre, bogate și importante în sine, sunt într'o stare deplorabilă, — unele desorganisate, ca Biblioteca Statuluĭ, — altele nepresentabile, ca colecţiunile Academieĭ și Museul Naţional. Nu e vorba de a ne înfăţișà congresuluĭ cu edificiĭ splendide; dar de la acestea și până la starea de miserie în care ne aflăm, cu colecţiunĭ întregĭ în lădĭ, este o lacună, care trebue umplută.

In scurt, nu putem să întrunim în Bucurescĭ un congres de corifeĭ și principĭ aĭ sciinţeĭ, fără a avé colecţiunile nóstre puse în posiţiune de a fi vĕdute, studiate, apreciate, prin urmare expuse în modul cel maĭ simplu, dar cuviincios, și catalogate.

A treia pedecă pentru realisarea propuneriĭ d-luĭ Urechia este aceea a organisăriĭ înseșĭ a corpuluĭ nostru academic.

Dacă a trebuit un vot al Academieĭ, pentru ca d-l Urechia să o represinte la Congresul din Bordeaux, e evident că fără un vot al eĭ nu puteà representantul eĭ să facă o propunere, necunoscută Academieĭ, dar care trebue să o pună în mișcare într'o direcţiune óre-care. In Congresul de la Bordeaux d-l Urechia nu erà o persónă privată, ci ocupà posiţiunea oficială de representant al Academieĭ Române. Se impuneà decĭ, ca înainte de a face propunerea în Bordeaux, de a se întrunì în Bucurescĭ Congresul limbelor romanice, acéstă propunere să se facă în Bucurescĭ în sînul Academieĭ, ca acì maĭ întâiŭ să fie desbătută și hotărîtă.

Este inadmisibil, ca un membru al Academieĭ, representând-o încă în mod oficial, să iea în locul acesteia decisiunĭ, maĭ ales de importanţa celeĭ presente. Este inadmisibil, ca într'o cestiune, dinaintea căreia Academia nu póte sta indiferentă, un membru al eĭ să iea hotărîrĭ în locul eĭ, iar Academieĭ să se impună fără discuţiune

posibilă acea hotărîre, care de altfel, după o consfătuire comună, saŭ nu ar fi fost luată, saŭ ar fi fost modificată.

Se maĭ adaoge, că o asemenea hotărîre ca cea presentă nu se póte luà decât în sesiunea generală.

Cererea ca Academia să dea numaĭ sprijinul eĭ moral și să lase în alte mânĭ organisarea Congresuluĭ este inadmisibilă, căcĭ Academia, cea maĭ înaltă instituțiune de cultură a Românilor, nu se póte pune la o parte și desinteresà de la lucrărĭ sciințifice, fără a se sinucide.

Propun decĭ să se alégă o comisiune, din care necesar ar face parte membriĭ Delegațiuniĭ, care să studieze în amănunt cestiunea întruniriĭ Congresuluĭ limbelor romanice în proximiĭ anĭ, să elaboreze un program bine chibzuit al lucrărilor ce sunt a se presentà din partea nóstră la acest congres, să propue cele ce sunt de nevoe pentru a primì acest congres în mod demn de posițiunea luĭ și de posițiunea nóstră. Acest elaborat să fie terminat până la finele luĭ Ianuarie, ca el să pótă fi presentat Plenuluĭ Academieĭ la deschiderea sesiuniĭ generale.

In 23 Septembre 1895.

Anexă. — La pag. 170.

MILENIUL CHINEZATULUĬ ROMÂNESC

DE

B P. HASDEU
Membru al Academieĭ Române.

Academia a votat un premiŭ pentru o lucrare critică asupra instituțiuniĭ Chinezatuluĭ la Românĭ.

Eŭ din parte-mĭ vin astăḍĭ a constată, că Chinezatul românesc îșĭ împlinesce, saŭ este aprópe de a-șĭ împlinì și el, mileniul sĕŭ, întocmaĭ ca monarchia maghiară; și vin a o constatà acésta anume pe temeiul unor fântânĭ istorice curat ungurescĭ.

Anonimul regeluĭ Bela, în ultimul sĕŭ capitol, intitulat «De constitutione Regni», ne spune că, la stabilirea Ungurilor în Panonia, un om de ném domnesc venit din țéra Bisenilor, adecă a Pecenegilor, despre carĭ se scie că eĭ locuiaŭ atuncĭ în Țéra-Românéscă: «de terra Bissenorum venit quidam miles de ducali progenie, cuius nomen fuit Thonuzoba pater Urcund, a quo descendit genus Thomoy». Acestuĭ «Tonuzoba, tatăl luĭ Urcund și obîrșie a némuluĭ Tomoi», i s'a dat atuncĭ de către Ungurĭ un pămînt în Banat, pe lângă Tisa. El a trăit apoĭ până în ḍilele regeluĭ Sfîntul Stefan. «Când acest rege — ḍice maĭ departe Anonimul luĭ Bela — a început a boteză pe Ungurĭ, Tonuzoba n'a vrut să se facă creștin, ci a murit păgân, ca și nevasta sa; dar fiul lor Urcund s'a botezat.»

Cine óre să fi fost acest Tonuzoba «de terra Bissenorum»?

In Biblioteca Museuluĭ Szeczenian din Pesta, sub No. 274 quart. lat., se află un manuscript de «Pater Innocentius Simonchic», întitulat «Noctium Marmaticarum Vigiliae» şi purtând data «1803». Acest manuscript cuprinde «Dissertatio de Comitatu Marmarosiensi». Pe pagina 19, autorul reproduce întregul pasagiŭ din Anonimul regeluĭ Bela despre «Thonuzoba pater Urcund, a quo descendit genus Thomoy» şi apoĭ urméză: «Hujus Urcund filii Nagrile et Radomer dicuntur esse progenitores familiae Tomayaga Nobilis Valachi in Borsa. In cujus probam authenticam adducimus Protocolarem Comitatus Marmaros extractum, qui sic est: Familiae Thomay-aga successores producunt Anno millesimo septingesimo sexagesimo tertio coram Legitimatorio Comitatus foro Nobilitatis recognitionem Kenderes de Malomvize Comitis Comitatus ejusdem de anno millesimo quandringentesimo quadragesimo quinto, in qua Petrus, Mandra, Han, Koszta, Sandrinus, Nicolaus Pap et Nicola de Viso specificatur quod ipsorum primis parentibus, Nagrile et Radomir vocatis, collatio adhuc a Sancto Stephano facta sit pro fidelibus servitiis in Kenezatu de Viso».

Acest act din 1445, prin care Comitele de Maramureş constată existenţa pe atuncĭ a uneĭ diplome tocmaĭ de la regele Sfîntul Ştefan, acordând Chinezatul din Vissó Românilor Negrilă şi Radomir din némul Tomaĭagă, — adecă din némul «Tomay» cel aşezat printre Ungurĭ de către «Thonuzoba de terra Bissenorum» şi de către fiu-sĕŭ Urcund, — acest preţiosisim act a rĕmas până acum necunoscut istoricilor.

Cavalerul de Puşcariu, în interesanta sa lucrare despre *Familiele nobile române* (t II, p. 256), îl menţionéză, dar îl menţionéză numaĭ după o notiţă a mea în *Istoria critică* şi atâta tot. Ḑic «atâta tot», căcĭ ar fi trebuit să cerceteze raportul familieĭ Tomai din Maramureş, care a rĕmas tot-deauna românéscă, după cum o dovedesce numele personal cel exclusiv românesc «Negrilă», către ramura aceleiaşĭ familiĭ cea rĕmasă în Banat, unde noĭ o găsim pe la 1270 judecându-se cu nisce vecinĭ pentru un

pămînt de lângă Tisa (Fejér, *Cod. Dipl.* VII, 5, p. 367—9). Acéstă cestiune rĕmâne de studiat de acum înainte.

Mi-am făcut o plăcere, cu ocasiunea mileniuluĭ celuĭ unguresc din anul de faţă, să reamintesc Academieĭ Române, ba şi Academieĭ Maghiare tot odată, faptul analog al mileniuluĭ Chinezatuluĭ la Românĭ.

Anexă. — La pag. 182.

CÂTE-VA OBSERVAȚIUNĬ

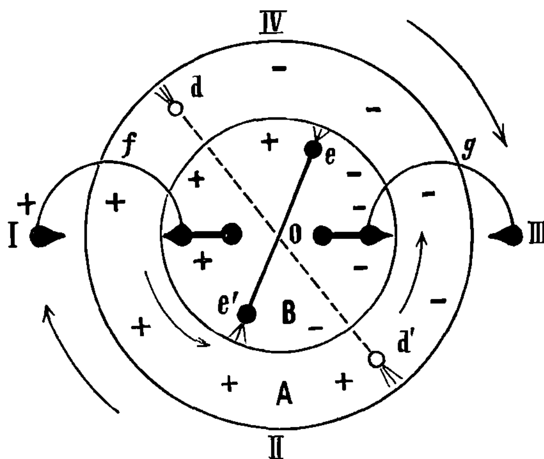
ASUPRA

MAȘINEI ELECTROSTATICE A LUĬ WIMSHURST

DE

D. NEGREANU
Membru corespondent al Academieĭ Române.

I. Mașina luĭ Wimshurst (modelul curent de laboratoriŭ) se compune, în părțile eĭ esențiale, din două discurĭ de sticlă de același diametru, puțin depărtate între ele și putêndu-se mișcà în sens invers. Pe fețele externe ale acestor discurĭ sunt lipițĭ sectorĭ de staniŭ, carĭ sunt frecațĭ de periuțe metalice, fixate la extremitățile a doĭ conductorĭ metalicĭ diametralĭ, câte unul de fie-care disc.

Doĭ peptenĭ metalicĭ incunjură discurile în sensul diametruluĭ orizontal și servesc drept colectorĭ.

II. Teoria funcționăriĭ mașineĭ Wimshurst nu este bine cunoscută După John Gray (1) ea ar funcționà în modul următor:

Discul A, mișcându-se în sensul săgețiĭ, prin frecarea periuțelor situate la extremitățile conductorului diametral *dd'* se încarcă jumătate positiv și jumătate negativ (nu ne ocupăm de causa încărcăriĭ în acest mod, nefiind bine cunoscută).

Discul B (în figură este făcut mai mic decât discul A), mișcându-se în sens invers, conductorul diametral *eé* îl incarcă jumătate negativ și jumătate positiv.

Ceĭ doĭ conductorĭ diametralĭ determină ast-fel 4 regiunĭ:

Regiunea I, în care ambele discurĭ sunt încărcate positiv;

Regiunea III, in care ambele discurĭ sunt încărcate negativ;

Regiunile II și IV, în carĭ unul din discurĭ este încărcat positiv și cel-lalt negativ.

Electricitățile din regiunile II și IV se neutraliséză; electricitatea positivă din regiunea I încarcă colectorul *f* positiv; electricitatea negativă din regiunea III încarcă colectorul *g* negativ.

După John Gray, peptenii colectorĭ nu jócă nicĭ un rol în funcționarea mașineĭ. (2)

Doctorul R. Vigouroux (3) și Hillairet admit acțiunea peptenilor colectorĭ în funcționarea mașineĭ.

Acestea m'aŭ condus a studià maĭ de-aprópe modul, în care funcționéză acéstă mașină.

III. Putem studià într'un mod comod funcționarea acesteĭ mașinĭ în obscuritate saŭ chiar în o semi-obscuritate. Pentru a cunósce genul electricitățiĭ, fie pe discurĭ, fie pe colectorĭ, este de ajuns a apropià o periuță metalică fixată la extremitatea uneĭ substanțe puțin conducĕtóre, de exemplu de lemn. Vom obține egrete

(1) *Les machines electriques à influence*, traducere din englezesce de Georges Pellissier, Paris 1892, pag. 132 - 137

(2) *Ibidem*, pag. 134 și 137.

(3) *Dictionnaire d'électricité et de magnétisme* par Mr Georges Dumont, Paris, pag. 215.

luminóse în părțile electrisate negativ, puncte luminóse în părțile electrisate positiv.

Iată acum fenomenele ce le observăm:

a) Suprimăm semi-conductorii *od* și *oe*, așà că conductorii metalici sunt reduși la semi-conductorii *od'* și *oe'*. Suprimăm în același timp și colectorii *f* și *g*.

Regiunea I va manifestà alternativ electricitate positivă și negativă; regiunea III alternativ electricitate negativă și positivă. Regiunea II și regiunea IV, determinată prin prelungirea semi-conductorilor diametrali *od'* și *oe'*, nu vor manifestà nici un gen de electricitate. Intre fețele interne ale discurilor nu se observă nici o scântee.

b) Suprimând semi-conductorii *od* și *oe*, introducem peptenii colectori *f* și *g*. Vom observà: regiunea I positivă, regiunea III negativă, în regiunea II între fețele interne ale discurilor se produc scântei. Mașina se încarcă în acest cas.

Dacă sensul învîrtirii este invers de cel precedent, mașina nu se încarcă.

Deducem din cele expuse: 1) *Când mașina funcționéză numai cu doi semi-conductori, fără pepteni colectori, observăm atunci pe unele regiuni ale discurilor alternativ electricitate positivă și negativă;* 2) *Introducênd peptenii colectori* (după cum se vede în figură), *regiunile din fața colectorilor manifestă un gen determinat de electrisare. Peptenii colectori aŭ deci drept rol, a menține regiunile discurilor electrisate în un mod determinat.*

c) Menținem cei doi conductori diametrali *dd'* și *ee'* și suprimăm peptenii colectori *f* și *g*.

Discurile mișcându-se, după cum se indică în figură, observăm: regiunea I positivă, regiunea III negativă, regiunile II și IV neelectrisate pe fețele externe. Intre fețele interne ale regiunilor II și IV se observă scântei, electricitățile de gen contrariŭ combinându-se. Discurile mișcându-se în sensuri contrarii celor indicate în figură, se observă că regiunea IV este electrisată positiv, regiunea II negativ, regiunile III și IV neelectrisate pe fețele externe; în aceste din urmă două regiuni se observă scântei pe fețele interne.

d) Menţinem ceĭ doĭ conductorĭ diametralĭ *dd'* şi *ee'*, precum şi peptenii colectorĭ *f* şi *g*, adecă maşina luĭ Wimshurst aşà cum se usitéză.

Invîrtind discurile după cum este indicat în figură: regiunea I positivă, regiunea III negativă, regiunile II şi IV neelectrisate pe feţele externe, scânteĭ între feţele interne ale acestor două regiunĭ. Maşina se încarcă.

Discurile mişcându-se în sensurĭ inverse celor indicate pe figură: regiunea IV positivă, regiunea II negativă, regiunile I şi III, unde sunt colectoriĭ, neelectrisate. Maşina nu se încarcă.

Din cele expuse la literele *c)* şi *d)* deducem că: *Discurile se încarcă în acelaşĭ mod, fie că am menţiné, fie că am suprimà peptenii colectorĭ.*

IV. In resumat: 1) *Când conductoriĭ diametralĭ sunt reduşĭ la doĭ semi-conductorĭ şi peptenii metalicĭ suprimaţĭ, maşina luĭ Wimshurst presintă pe discurile sale regiunĭ electrisate alternativ positiv şi negativ;* 2) *Dacă introducem şi peptenii colectorĭ, semi-conductoriĭ fiind ambiĭ de-asupra saŭ de desubtul peptenilor colectorĭ, maşina funcţionéză ca şi cum ar avé conductoriĭ diametralĭ compleţĭ;* experienţa însă arată, că maşina se încarcă maĭ puţin ca în casul conductorilor diametralĭ compleţĭ; 3) *In casul conductorilor diametralĭ compleţĭ, discurile se încarcă în acelaşĭ mod, fie că am introduce, fie că am suprimà peptenii colectorĭ.*

Februarie 1896

O modificare făcută maşineĭ electrostatice Wimshurst.

Ca completare a noteĭ precedente *Câte-va observaţiunĭ asupra maşineĭ electrostatice Wimshurst* şi ca confirmare a experienţelor descrise, am modificat acéstă maşină, adăogind doĭ peptenĭ colectorĭ verticalĭ la maşina Wimshurst (modelul de laboratoriŭ). Maşina Wimshurst, care nu funcţionà decât numaĭ în un sens determinat,

grație acestuĭ adaos, funcționéză de opotrivă, orĭ-care ar fi sensul învîrtiriĭ.

Un asemenea model se găsesce în Laboratoriul de Fisică (Căldură, Electricitate) al Facultățiĭ de sciințe din Bucurescĭ.

Martie 1896.

CONCURSURI PENTRU PREMII.

1896

INSCIINȚARE.

A. *Premiĭ pentru cărțĭ publicate.*

I. *Marele Premiŭ Năsturel-Herĕscu,* din seria B, în sumă de 12.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul 1897 uneĭ cărțĭ scrise în limba română, *cu conținut de orĭ-ce natură,* care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate de la 1 Ianuarie 1893 până la 31 Octobre 1896.

Terminul depuneriĭ la cancelaria Academieĭ, în 12 exemplare, a cărților propuse la concursul acestuĭ premiŭ va fi până la 31 Octobre 1896.

In privința *Premiuluĭ Năsturel-Herĕscu* se pun în cunoscința publiculuĭ următórele disposițiunĭ din codicilul rĕposatuluĭ întru fericire C. Năsturel-Herĕscu:

«In tot anul Societatea Academică Română va avé a premià, din veniturile fonduluĭ *Năsturel,* o carte tipărită originală, în limba română, care se va socotì de către Societate ca cea maĭ bună publicațiune apărută în cursul anuluĭ, însă aceste premiĭ vor fi de două speciĭ:

«1. In treĭ anĭ consecutivĭ, de-arîndul, se va decerne câte un premiŭ de patru miĭ leĭ noĭ, No. 4 000 L. n., *minimum,* la cea maĭ bună carte apărută în cursul anuluĭ expirat.

«2. Iară în al patrulea an se va decerne un premiŭ fix de două-spre-ḑece miĭ leĭ noĭ, No. 12.000 L., carele se va numì «*Marele Premiŭ Năsturel*»,

opereĭ care va fi judecată ca publicaţiunea de căpetenie ce va fi apărut în cursul celor patru anĭ precedenţĭ. Acest premiŭ nu se va puté decerne uneĭ lucrărĭ, care va fi obţinut dejà unul din premiele anuale, decât defalcând dintr'însul valórea premiuluĭ precedent.

«Operele, ce se vor recompensà cu acéstă a doua serie de premiĭ, vor tractà cu preferinţă despre materiile următóre:

«*a)* Scrierĭ seriόse de istorie şi de sciinţele accesoriĭ ale istorieĭ, preferindu-se cele atingĕtóre de istoria ţĕrilor române;

«*b)* Scrierĭ de religiunea ortodoxă, de morală practică şi de filosofie;

«*c)* Scrierĭ de sciinţe politice şi de economie socială;

«*d)* Tractate originale despre sciinţele esacte,

«*e)* Scrierĭ enciclopedice, precum dicţionare de istorie şi geografie, în carĭ să intre şi istoria şi geografia Românieĭ; dicţionare generale saŭ parţiale de sciinţe esacte, de arte şi meseriĭ, de administraţiune şi jurisprudenţă, şi alte asemenea lucrărĭ utile şi bine întocmite;

«*f)* Cărţĭ didactice de o valóre însemnată ca metod şi ca cuprins;

«*g)* Dicţionare limbistice în limba românéscă, maĭ ales pentru limbele antice şi orientale, adecă limba latină, elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche şi altele;

«*h)* Publicaţiunĭ şi lucrărĭ artistice de o valóre seriósă, adecă relative la artele plastice, architectura, sculptura, pictura, gravura, şi chiar opere musicale seriόse, pe carĭ aceste tóte Societatea Academică Română le va puté aprecià, atuncĭ când îşĭ va întinde activitatea eĭ şi asupra tuturor materiilor de bele-arte;

«*i)* Scrierĭ de pură literatură română, în prosă şi în versurĭ, precum: poeme, drame, şi comediĭ seriόse — maĭ ales subiecte naţionale — şi orĭ-ce alte opere de înaltă literatură. Acestora maĭ cu sémă aş dorì să se acorde «*Marele Premiŭ Năsturel*», când vor fi judecate ca avênd un merit cu totul superior, spre a se da ast fel o încuragiare maĭ puternică desvoltăriĭ literaturiĭ naţionale».

La acestea se maĭ adaog următórele disposiţiunĭ luate de Societatea Academică la 2 şi 7 Septembre 1876:

1. La concurs se pot presentà şi opurĭ preînnoite în nouĕ ediţiunĭ, carĭ se vor fi retipărit în cursul anuluĭ, însă numaĭ de autorĭ în viéţă.

2. După cuprinderea chiar a testamentuluĭ, traducţiunile din limbĭ străine sunt excluse de la concurs; se va face însă excepţiune pentru acele traducţiunĭ de pe opurĭ străine clasice, carĭ:

a) saŭ prin dificultăţile învinse ale uneĭ perfecte reproducerĭ în versurĭ românescĭ, vor constituì adevĕrate opurĭ literare ale limbeĭ române;

b) saŭ prin anexarea de elucidărĭ şi de note sciinţifice cu totul propriĭ traducĕtoruluĭ, îşĭ vor fi însuşit meritele unor lucrărĭ originale în limba română.

3. Cărţile premiate de Academia Română din alte fondurĭ ale sale saŭ cele tipărite din iniţiativa şi cu spesele eĭ nu pot intrà la concurs pentru Premiele Năsturel din seria B.

4. Premiele Năsturel din seria B se pot acordà nu numaĭ unor opurĭ complete, ci şi părţiĭ unuĭ op tipărit în cursul anuluĭ, cu condiţiune însă ca acéstă parte să fie de valórea şi de întinderea unuĭ volum şi nu de ale uneĭ simple făscióre (minimum 400 pag. format in-8° garmond).

5. Premiarea uneĭ părţĭ a unuĭ op la un concurs anual nu împedecă premiarea uneĭ alte părţĭ a aceluiaşĭ op la un concurs posterior.

6. Opurile anonime şi pseudonime vor puté fi admise la concursul cărţilor tipărite, iar autoriĭ lor, spre a primì premiele acordate, vor trebuì să justifice proprietatea lor.

II. *Premiul Statuluĭ Eliade-Rădulescu*, de 5.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul 1897, uneĭ cărţĭ scrise în limba română, *cu conţinut literar*, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate de la 1 Ianuarie 1895 până la 31 Octobre 1896.

Terminul depuneriĭ la cancelaria Academieĭ, în 12 exemplare, a cărţilor propuse la concursul acestuĭ premiŭ va fi până la 31 Octobre 1896.

III. *Premiul Adamachi*, de 5.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul 1897 uneĭ cărţĭ scrise în limba română, *cu cuprins moral de orĭ-ce natură*.

Terminul depuneriĭ la cancelaria Academieĭ, în 12 exemplare, a cărţilor propuse la concursul acestuĭ premiŭ va fi până la 31 Octobre 1896.

IV. *Premiul Statuluĭ Lazăr*, de 5.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul 1898 uneĭ cărţĭ scrise în limba română, *cu conţinut sciinţific*, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate de la 1 Ianuarie 1896 până la 31 Octobre 1897, saŭ celeĭ maĭ importante *invenţiunĭ sciinţifice* făcute de la 1 Ianuarie 1896 până la 31 Octobre 1897.

Terminul depuneriĭ la cancelaria Academieĭ, în 12 exemplare, a cărţilor propuse la concursul acestuĭ premiŭ va fi până la 31 Octobre 1897.

V. *Premiul Asociațiunii Craiovene pentru desvoltarea învĕță-mîntuluĭ public,* în sumă de leĭ 1.500, se va decerne în sesiunea generală din anul 1899 *celeĭ maĭ bune cărțĭ didactice* în limba română dintre cele tipărite de la 1 Ianuarie 1895 până la 31 Octobre 1898.

Terminul depuneriĭ la cancelaria Academieĭ, în 6 exemplare, a cărților propuse la concursul acestuĭ premiŭ va fi până la 31 Octobre 1898.

VI. *Premiul Hagi-Vasile,* de 5.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul 1900 uneĭ cărțĭ scrise în limba română și publicată în timpul de la 1 Ianuarie 1894 până la 31 Octobre 1899, al căreĭ cuprins va fi:

Istoria comerciuluĭ la Românĭ, saŭ *starea actuală a comerciuluĭ în România,* saŭ *studiĭ asupra legislațiuniĭ comerciale în Statul român,* saŭ *orĭ-ce alte subiecte privitóre la comerciul român.*

Terminul depuneriĭ la cancelaria Academieĭ, în 6 exemplare, a cărților propuse la concursul acestuĭ premiŭ va fi până la 31 Octobre 1899.

*

Notă. — *Concurențiĭ sunt obligațĭ a arătà tot-deauna în scris pentru care anume premiŭ presintă lucrările lor la concurs.*

B. Premiĭ pentru lucrărĭ puse la concurs cu subiecte date.

VII. *Premiul Statuluĭ Lazăr,* de 5.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul 1897, celeĭ maĭ bune lucrărĭ în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic și al compozițiuniĭ lor chimice.

Manuscriptul va trebuì să cuprindă materie pentru circa 300 pagine de tipar in-8° *garmond.*

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembre 1896.

VIII. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul 1898 celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Consideraţiunĭ istorice şi geografice asupra Basarabieĭ înainte de 1812, cu deosebită privire asupra Hotinuluĭ, regiuniĭ centrale şi Bugiaguluĭ.

Prima organisare a Basarabieĭ după anexare şi urmărirea organisărilor succesive până astădĭ. Familiile boerescĭ române rĕmase în Basarabia şi istoricul lor de atuncĭ încóce. Etnografia şi introducerea coloniilor străine şi desvoltarea lor. Biserica şi elementul românesc şi străin în cler Instrucţiunea publică. Statistica Mişcarea literară românéscă şi neromânéscă, precum şi desvoltarea arteĭ. Topografia actuală a Basarabieĭ, cu lista tuturor satelor, rîurilor, etc. Industria, comerciul şi mijlócele de comunicaţiune. Folklorul la Românıĭ din Basarabia. Monumente istorice şi resturĭ archeologice Modificările în graiul românesc de la anexare încóce.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembre 1897.

IX. *Premiul Adamachi*, de 5 000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul 1898 celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Metropolitul Varlaam în activitatea sa literară şi religiósă.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembre 1897.

X. *Premiul G. San-Marin*, în sumă de 2 000 leĭ, dimpreună cu procentele acestuĭ fond până la acordarea premiuluĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul 1898 celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Consideraţiunĭ asupra comerciuluĭ Românieĭ cu ţĕrile străine atât la Orient cât şi la Occident, începênd cu secolul XVI-lea până la anul 1860.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembre 1897.

XI. *Premiul Princesa Alina Știrbeĭ* se va da în sesiunea generală din 1898 pentru cea maĭ bună:

Carte de lectură pentru șcólele secundare.

«Acéstă carte va cuprinde în întâia parte descripţiunĭ ale naturiĭ și ale puterilor naturiĭ și în a doua parte naraţiunĭ despre evenimente istorice însemnate și despre viéţa bărbaţilor celor marĭ aĭ naţiuniĭ române și aĭ altor popóre. Descripţiunile saŭ naraţiunile vor fi saŭ bucăţĭ originale saŭ traducţiunĭ bine făcute. In tot casul, alegerea se va face din tot ce literatura românéscă saŭ străină posedă maĭ clasic și va avé în vedere desvoltarea iubiriĭ naturiĭ și a simţemintelor patriotice și virtuóse.» (Din *Actul de donaţiune*)

Premiul este de 8.500 leĭ, în care sumă se cuprind premiul autoruluĭ și cheltuelile de tipărirea scrieriĭ (de *minimum* 30 cóle de tipar *garmond*) în 1.000 exemplare, din carĭ 800 ale autoruluĭ și 200 ale Academieĭ.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembre 1897.

XII *Premiul Adamachi*, de 5 000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul 1899 celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Biserica creștină ortodoxă din România și influenţa eĭ morală în evoluţiunea culturală a ţĕrilor române de la începutul secoluluĭ nostru până la 1891.

Lucrarea se va face după următórea programă:

Situaţiunea Bisericeĭ la începutul véculuĭ XIX-lea. Organisarea eĭ, mijlóce de cultură și nivel cultural, membri însemnaţĭ prin rolul lor, atitudinea Rușilor faţă de călugăriĭ grecĭ din ţéră. Ce s'a făcut sub domniile luĭ Caragea și Calimach (1812—1819) pentru Biserică. A contribuit Biserica la reforma legiuirilor? Juridicţiunile bisericescĭ sub aceștĭ doĭ Domnĭ (stare civilă, căsătoriĭ, divorţurĭ, judecata clericilor), legăturile dintre cler și bresle studiate până la desfiinţarea breslelor.

Cum a considerat Biserica mișcarea Eteriștilor pe pămîntul românesc. A contribuit la înlăturarea domniilor fanariote? A înlesnit clerul din Muntenia mișcarea luĭ Tudor Vladimirescu? Prima încercare de secularisare la 1827, revenirea eĭ la 1828 după cererea Sultanuluĭ.

Pacea de la Adrianopole (1829). Protectoratul rusesc și efectele sale

asupra bisericeĭ. Organisarea dată bisericeĭ prin Regulamentul Organic, 1828—1834, şi continuările sale. Apreciarea eĭ. Participarea Episcopilor şi Metropoliţilor la Adunările obştescĭ studiată după isvóre.

Clerul sub domniile luĭ Alexandru Ghica şi Gheorghe Bibescu (1834—1848) în Muntenia şi sub Michail Sturdza în Moldova. Infiinţarea departamentuluĭ bisericesc. Partea cleruluĭ la mişcarea de la 1848. Atitudinea principalilor chiriarchĭ în decursul mişcăriĭ şi după înfrângerea eĭ.

Ce parte a luat clerul la societăţile literare, filarmonice, etc. înfiinţate până la 1848. Ce parte a luat clerul la lupta pentru Unire de la 1849 la 1858. Ce parte a luat la desfiinţarea robieĭ (evaluarea număruluĭ robilor mănăstirilor, bisericelor, etc. şi compararea stăriĭ acestora cu starea celor-lalţĭ robĭ), la desfiinţarea clăceĭ prin propagandă saŭ exemplu.

Biserica sub domnia luĭ Cuza. Numirea Episcopilor prin decret domnesc la 1865. Proteste, Scriban, Sofronie, Melchisedec. Secularisarea averilor bisericescĭ. Motivele carĭ aŭ inspirat-o şi persónele carĭ aŭ susţinut şi efectuat acéstă măsură. Atitudinea cleruluĭ. Istoricul secularisăriĭ, însoţit pe cât se póte de date statistice. Influenţa eĭ asupra vieţeĭ bisericescĭ. Folósele pentru stat. Eliminarea elementuluĭ străin. Sinodul mixt.

Mesagiul din Iunie 1866 al Domnitoruluĭ Carol (promiţênd întórcerea la basele canonice). Autocefalia. Starea cestiuniĭ în trecut. Reluarea eĭ sub Cuza. Recunóscerea şi consacrarea eĭ de Bisericele surorĭ.

Legile şi regulamentele organice de la 1866—1891, studiate din punctul de vedere al scopurilor urmărite, al resultatelor dobândite şi al completărilor saŭ îndreptărilor ce rĕmân de făcut.

Cultura în Biserică. Prin ce erà representată până la 1812. Invĕţămîntul primar dat de dascălĭ şi preoţĭ până la organisarea acestuĭ învĕţămînt de către stat, înainte de Unire. Tipografiile bisericescĭ. Bibliotecele bisericescĭ în momentul secularisăriĭ (cărţile lor se află la Biblioteca Statuluĭ). Seminariile, studiate în tóte fasele prin carĭ aŭ trecut până la 1891. Ródele date de Facultatea de teologie. Ca conclusiune: ce ameliorărĭ arată ca necesare experienţa făcută până la 1891?

Numĕrul (aproximativ) al preoţilor, călugărilor, etc. la principalele epoce dintre 1800 şi 1891. Causele număruluĭ exagerat de clericĭ pe la începutul secoluluĭ. A se studià, tot comparativ la diferite epoce, nivelul cultural şi moral al cleruluĭ, traiul şi rolul sĕŭ în societate. Biografiile clericilor însemnaţĭ, ca Veniamin Costache, Dositeiŭ, Melchisedec.

Comparaţiune a mersuluĭ Bisericeĭ române cu acel al celor-lalte Bisericĭ autocefale şi semi-autocefale de ritul răsăritén (1) Relaţiunile morale şi

(1) Lista lor se găsesce în *Boroianu*, Istoria Bisericeĭ, pag 568.

culturale cu ele. Relaţiunile cu cele-lalte Biserici creştine (conferinţele de la Bonn, stăruinţele catolice pentru unire, etc).

Artele în legătură cu Biserica: *a*) Architectura, restaurările cele mari, bisericele nouě, caracterisarea stiluluĭ; *b*) pictura, renovaţiunea eĭ după stilul bizantin şi tradiţiunea naţională, caracterisarea stiluluĭ bizantin ortodox în pictură din punctul de vedere tradiţional şi estetic; *c*) progresele cântuluĭ bisericesc, compositoriĭ admişĭ în Biserica nóstră; *d*) artele ornamentale, vestminte, legătura cărţilor, mobilierul, obiectele cultuluĭ, etc.

Introducerea literilor romane, mişcarea literară bisericéscă studiată în principalele publicaţiunĭ şi reviste. Modificărĭ în limba întrebuinţată în scrierile religióse. Rolul Sinoduluĭ şi al Facultăţiĭ de teologie în desvoltarea literaturiĭ bisericescĭ.

Biserica şi simţemîntul naţional. Rolul cleruluĭ în viéţa naţională, studiat comparativ cu acel ce-l are în acéstă privinţă clerul în cele-lalte ţĕrĭ locuite de Românĭ şi în alte ţĕrĭ ortodoxe.

Simţemîntul religios studiat ca conţinut, extensiune şi intensitate la diferite epoce ale acestuĭ secol. Evoluţiunea acestuĭ simţemînt şi a ideilor morale. (2)

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembre 1898.

XIII. *Premiul Alexandru Bodescu*, de 1.500 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul 1899 celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Cercetărĭ istorice asupra oraşelor Chilia şi Cetatea-Albă.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembre 1898.

XIV. *Premiul Neuschotz*, de 2.000 leĭ, dimpreună cu procentele acestuĭ fond până la acordarea premiuluĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul 1899 celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Compendiŭ istoric asupra desvoltăriĭ industriale la Românĭ până în 1875

---

(2) Acest program desvoltător este menit să serve la lucrarea subiectuluĭ numaĭ ca puncte de atins, lăsându-se la disposiţiunea concurentuluĭ lărgirea şi coordonarea materieĭ.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembre 1898.

XV. *Premiul Statuluĭ Lazăr,* de 5.000 leĭ, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1899, celeĭ maĭ bune lucrărĭ în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Studiul hidrografic complet al unuia din următórele rîurĭ: Jiul, Oltul, Argeşul, Ialomiţa, Siretul.

Studiul va cuprinde: cursul rîuluĭ; studiul mătceĭ luĭ; afluenţiĭ luĭ; lungimea cursuluĭ, natura terenurilor pe carĭ curge; permeabilitatea lor; debitul luĭ şi al principalilor luĭ afluenţĭ în stare normală şi în stările excepţionale de crescere şi de scădere; diagrame cât maĭ complete, representând regimul rîuluĭ şi al principalilor sěĭ afluenţĭ într'o periódă de timp cât maĭ lungă posibil; întinderea terenurilor supuse inundaţiunilor rîuluĭ şi afluenţilor sěĭ; un proiect pentru îmbunătăţirea regimuluĭ, eventual pentru canalisarea luĭ şi facerea navigabilă a luĭ; un proiect pentru irigarea terenurilor cultivabile cuprinse în basenul rîuluĭ considerat, pentru îmbunătăţirea şi pentru utilisarea luĭ.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembre 1898.

XVI. *Premiul Alexandru Ioan Cuza,* de 10.000 leĭ, dimpreună cu procentele acesteĭ sume de la 1891 până la acordarea premiuluĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul 1900 celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Istoria Românilor de la Aurelian până la fundarea Principatelor.

Punctele de căpetenie ale programeĭ sunt cele următóre:

1. Teritoriul colonisaţiuniĭ romane în ţĕrile din drépta şi din stânga Dunăriĭ-de-jos.

2. Teoriile vechĭ şi nouĕ despre originea şi locuinţele Românilor în cursul evuluĭ mediŭ.

3. Migraţiunea popórelor în ţĕrile dunărene şi înrîuririle reciproce dintre barbarĭ şi elementul roman, de la părăsirea Dacieĭ Traiane până la înfiinţarea Imperiuluĭ bulgar.

4. Româniĭ şi Bulgariĭ în timpul Imperiuluĭ bulgar şi a celuĭ româno-bulgar şi relaţiunile lor cu popórele barbare din stânga Dunăriĭ.

5. Originele Principatelor române.

Lucrarea va fi întemeiată pe un studiŭ cât maĭ amănunţit şi conscíinţios al isvórelor antice şi medievale: autorĭ, inscripţiunĭ, documente şi orĭ-ce resturĭ ale vechimiĭ, utilisându-se şi toponimia, limba şi în genere orĭ-ce fântână ce ar puté contribuì la lămurirea cestiuniĭ.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembre 1899.

XVII. *Premiul Statuluĭ Eliade-Rădulescu*, de 5.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul 1900 celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Istoria Românilor în timpul Domniilor Regulamentare.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembre 1899.

XVIII. *Premiul Adamachi*, de 5.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul 1900 celeĭ maĭ bune lucrărĭ în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Studiĭ asupra pelagreĭ.

Causă. Intindere. Raportul între pelagră şi consumaţiunea de porumb. Modul cultureĭ porumbuluĭ la noĭ.

Condiţiunile carĭ opresc cócerea porumbuluĭ şi carĭ favoriséză desvoltarea de parasiţĭ aĭ porumbuluĭ.

Examenul biologic al porumbuluĭ stricat.

Examenul materielor fecale ale persónelor carĭ se nutresc cu porumb.

Descripţiunea clinică şi anatomo-patologică a pelagreĭ.

Tractamentul pelagreĭ.

Prevenţiunea (profilaxia) pelagreĭ.

Starea pelagreĭ în diferitele judeţe ale Românieĭ şi istoricul apariţiuniĭ şi desvoltăriĭ aceşteĭ bóle în ţéră.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembre 1899.

XIX. *Premiul Alexandru Ioan Cuza*, de 6.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul 1901 celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Istoria critică asupra chinezatelor şi districtelor autonome

românescĭ din Transilvania, Ungaria și Banat, cu privire și la instituțiunea chinezilor din cele-lalte țĕrĭ locuite de Românĭ, însoțită în anexe de documente.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembre 1900.

XX. *Premiul Statuluĭ Lazăr*, de 5 000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul 1901 celeĭ maĭ bune lucrărĭ în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Fauna ichtiologică a Românieĭ.

Autorul va avé să facă:

1. Descrierea genurilor și speciilor de pescĭ carĭ trăesc în apele RomânieĬ din diferitele sale regiunĭ, făcênd representațiunea lor în desemn, saŭ cel puțin în fotografie.

2. Va arătà carĭ din aceste speciĭ sunt migratóre și la ce epocă fac migrațiunile lor.

3. Va arătà care este epoca și modul cum aceste speciĭ depun ouĕle lor.

4. Va arătà starea actuală a industrieĭ pescărieĭ în România din punctul de vedere technic și economic.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembre 1900.

XXI. *Premiul Anastasie Fĕtu,* de 3.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul 1901 celeĭ maĭ bune lucrărĭ în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Charta agronomică a Românieĭ.

Lucrarea se va face după următórea programă:

I. *Partea grafică.* — Intemeiându-se pe cele maĭ recente date și studiĭ statistice, economice și agricole, autorul va representà, prin diferite charte în colorĭ nuanțate, starea diferitelor producțiunĭ agricole și forestiere ale țĕriĭ, repărțite pe județe.

Ast-fel, câte o chartă specială va înfățișà repartițiunea cultureĭ grîuluĭ și altor plante în diferite județe.

Colórea va fi cu atât maĭ închisă cu cât cultura plantelor va fi maĭ întinsă pe o suprafață dată.

O chartă specială va fi consacrată pentru fie-care din plantele următóre:

grîul, secara, porumbul, orzul, ovĕsul, rapiţa, fîneţele naturale şi păşunile, pădurile.

Pentru plantele a căror cultură este puţin întinsă, precum sunt inul, tutunul, cânepa şi altele, autorul se va mărginì la indicaţiunĭ statistice.

O chartă specială va înfăţişà repărţirea viilor în tótă România înainte de invasiunea filoxerică; iar în datele statistice se va arăta întinderea viilor distruse de filoxeră.

O altă chartă va înfăţişà repartiţiunea prunilor şi pomilor roditorĭ în regiunile lor speciale, adecă ale colinelor.

O chartă va fi consacrată special pădurilor din România.

Charte speciale vor înfăţişà diferitele animale domestice şi anume: specia cavalină, specia bovină, specia ovină şi specia porcină.

Dimensiunile fie-căreĭ charte vor fi între 20 şi 30 centimetri de lature.

Autorul se va povăţuì după cele maĭ nouĕ publicaţiunĭ de atlasurĭ agricole, făcute în Francia, Germania, Austro-Ungaria, Rusia şi alte ţĕrĭ, în carĭ pe lângă intensitatea colorilor se daŭ şi întinderile pe hârtie mĕsurată.

II. *Partea statistică.* — După o scurtă notiţă asupra stăriĭ actuale a economieĭ rurale în România, autorul va înfăţişà un studiŭ statistic, care va cuprinde:

1. Teritoriul total al Românieĭ.
2. Terenurile agricole, cuprinḑênd suprafaţa pămîntuluĭ ocupat de cereale, fîneţe, viĭ, pomĭ roditorĭ, pădurĭ şi alte producţiunĭ agricole.
3. Valórea venală medie pe hectar a diferitelor pămînturĭ, pe judeţe şi regiunĭ.
4. Valórea locativă medie pe hectar, tot pe judeţe, a pămîntuluĭ de arătură, a fîneţelor.
5. Numĕrul contribuabililor funciarĭ, cuprinḑênd proprietatea mare şi cea ţĕrănéscă, cu sumele ce represintă.
6. Întinderea medie şi mersul exploataţiunilor agricole.
7. Poporaţiunea totală a Românieĭ.
8. Poporaţiunea agricolă.
9. Preţul de mijloc al grîuluĭ, porumbuluĭ şi orzuluĭ în ceĭ din urmă 25 anĭ.
10. Exportul Românieĭ în ceĭ din urmă 25 anĭ.

A doua parte a noţiunilor statistice va cuprinde:

1. Intinderea culturilor pentru fie-care plantă cultivată şi producţiunea totală a diferitelor plante.
2. Statistica diferitelor speciĭ de animale domestice.

Autorul, luând acest program ca un minimum de indicaţiunĭ, va puté

introduce tóte notiţele relative la subiect. Se atrage atenţiunea, ca autorul să ţină sémă de publicaţiunile analóge cele mai recente făcute în Europa.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembre 1900.

XXII. *Premiul Princesa Alina Ştirbeĭ* se va da în sesiunea generală din 1902 pentru cea maĭ bună scriere despre:

Principiile morale şi creştinescĭ de carĭ trebue să se conducă părinţiĭ în educaţiunea copiilor lor.

«Acéstă scriere va arătă în mod metodic legile morale, carĭ trebue să conducă pe om în viéţă şi mijlócele ce trebue întrebuinţate de părinţĭ şi de crescĕtorĭ, pentru ca germeniĭ cerinţelor morale să fie desvoltaţĭ şi întăriţĭ treptat în inima copiilor şi a tinerimiĭ, pentru ca voinţa acestora să fie îndrumată cu constanţă spre tot ce este bun şi virtuos, precum şi spre îndeplinirea datoriilor multiple ale omuluĭ, în fine pentru ca copiiĭ şi tinerimea să fie de timpuriŭ ast-fel conduşĭ, ca germeniĭ celor bune să nu fie slăbiţĭ într'înşiĭ, iar germeniĭ celor rele să nu fie oploşiţĭ şi încuragiaţĭ.» (Din *Actul de donaţiune*)

Premiul este de 8.500 leĭ, în care sumă se cuprind premiul autoruluĭ şi cheltuelile de tipărirea scrieriĭ (de *minimum* 30 cóle de tipar *garmond)* în 1000 exemplare, din carĭ 800 ale autoruluĭ şi 200 ale Academieĭ.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembre 1901.

XXIII. *Premiul Princesa Alina Ştirbeĭ* se va da în sesiunea generală din 1906 pentru cea maĭ bună scriere despre:

Istoria Românieĭ de la fundarea Davieĭ până la finele seculuĭ present pentru usul şi întărirea simţemintelor patriotice ale tuturor cetăţenilor.

«In acéstă istorie trebue să reiasă firul conducĕtor al desvoltăriĭ statuluĭ român, greutăţile ce poporul a avut de învins, suferinţele ce a îndurat, efectele înfricoşate ale dominaţiunilor străine, luptele ce el a purtat pentru a susţiné naţionalitatea sa neatinsă, redeşteptarea némuluĭ românesc dovedită prin luptele eroice interne şi externe susţinute maĭ ales de la începutul seculuĭ, — încununată prin independenţa redobândită şi

regatul înălţat de virtutea românéscă însăşĭ, — asigurată pentru vecie, precum va da Dumneḑeŭ, prin succesele şi progresele ce poporul va desăvîrşi neîncetat.» (Din *Actul de donaţiune.*)

Premiul este de 8.500 leĭ, în care sumă se cuprind premiul autoruluĭ şi cheltuelile de tipărirea scrieriĭ (de *minimum* 30 cóle de tipar *garmond)* în 1.000 exemplare, din carĭ 800 ale autoruluĭ şi 200 ale Academieĭ.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembre 1905.

*

Notă. — Manuscriptele lucrărilor puse la concursurile Premielor de sub N-riĭ VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV, XVI, XVII, XVIII, XIX, XX, XXI, XXII şi XXIII, se vor presintà anonime, purtând o devisă, care va fi reprodusă pe un plic sigilat, cuprinḑênd numele concurentuluĭ.

Academia îşĭ reservă dreptul de a tipărì în publicaţiunile sale lucrările ce se vor premià.

Premiele se vor da autorilor numaĭ după tipărirea lucrărilor premiate.

Concurenţiĭ sunt obligaţĭ a arătà tot-deauna în scris, pentru care anume premiŭ presintă lucrările la concurs.

PERSONALUL

ACADEMIEI ROMANE

LA 19 MARTIE 1896.

MEMBRIĬ ACADEMIEĬ

I. SECȚIUNEA LITERARĂ.

1.	**Caragiani** *Ioan*,	numit	la	22	Aprilie	1866
	Chițu *Gheorghe*,	ales	»	27	Iunie	1879
	Hasdeŭ *Bogdan P.*,	»	»	13	Septembre	1877
	Maiorescu *Titu*,	numit	»	20	Iulie	1867
5.	**Naum** *Anton*,	ales	»	11	Martie	1893
	Negruzzi *Iacob C.*,	»	»	26	»	1881
	Ollănescu *Dimitrie C.*,	»	»	11	»	1893
	Quintescu *Nicolae*,	»	»	14	Septembre	1877
	Roman *Alexandru*,	numit	»	22	Aprilie	1866
10.	**Sbiera** *Ioan*	»	»	11	Iunie	»
	Tocilescu *Gr. G.*,	ales	»	22	Martie	1890
	Vulcan *Iosif*,	»	»	30	»	1891

II. SECȚIUNEA ISTORICĂ.

1.	**Babeș** *Vincențiŭ*,	numit	la	22	Aprilie	1866
	Ionescu *Nicolae*,	»	»	2	Iunie	1867
	Kalinderu *Ioan*,	ales	»	13	Martie	[illegible]
	Maniu *Vasile*,	»	»	12	Septembre	1876
5.	**Marian** *Simeon Fl.*,	»	»	26	Martie	1881
	Marienescu *At. M.*,	»	»	»	»	»
	Moldovanu *Ioan M.*,	»	»	11	Aprilie	1894
	Papadopol-Calimach *A.*,	ales	la	12	Septembre	1876

	Sturdza *Dimitrie A.*,	ales	la	15	Septembre	1871
10.	**Urechia** *Vasile A.*,	numit	»	22	Aprilie	1866
	Xenopol *Alexandru D.*,	ales	»	11	Martie	1893
	— Loc vacant.					

III. SECȚIUNEA SCIINȚIFICĂ.

1.	**Aurelian** *Petre S.*,	ales	la	9	Septembre	1871
	Babeș *Dr. Victor*,	»	»	11	Martie	1893
	Fălcoianu *Ștefan*,	»	»	13	Septembre	1876
	Felix *Dr. Iacob*,	»	»	30	Iunie	1879
5.	**Ghica** *Ion*,	»	»	13	August	1874
	Haret *Spiru*,	»	»	31	Martie	1892
	Kretzulescu *Nicolae*,	»	»	9	Septembre	1871
	Poni *Petre*,	»	»	30	Iunie	1879
	Porcius *Florian*,	»	»	10	Martie	1882
10.	**Ștefănescu** *Grigorie*,	»	»	12	Septembre	1876
	Teclu *Nicolae*,	»	»	2	Iulie	1879
	— Loc vacant.					

MEMBRIĬ ACADEMIEĬ ROMÂNE DECEDAȚĬ.

1. **Alecsandri** (Vasile). — Numit cu decretul No. 892 din 2 Iunie 1867. — Decedat la 22 August 1890.

Bacaloglo (Emanoil). — Ales la 29 Iunie 1879. — Decedat la 30 August 1891.

Barițiŭ (Gheorghe). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866.— Decedat la 21 Martie (3 Aprilie) 1893.

Brândză (Dr. Dimitrie). — Ales la 30 Iunie 1879. — Decedat la 3 August 1895.

5. **Cipariu** (Timoteiŭ). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866.— Decedat la 22 August (3 Septembre) 1887.

Cobălcescu (Grigorie). — Ales la 29 Martie 1886. — Decedat la 21 Maiŭ 1892.

Cozacoviciĭ (Dimitrie). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedat la 21 August 1868.

Dimitrovici (Ambrosiŭ). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedat la 3 (15) Iulie 1866.

Eliade-Rădulescu (Ioan). — Numit cu decretul No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedat la 27 Aprilie 1872.

10. **Fĕtu** (Dr. Anastasie). — Ales la 11 Septembre 1871. — Decedat la 3 (15) Martie 1886.

Fontaninu (Gheorghe M.). — Ales la 10 Septembre 1870. — Decedat la 24 Aprilie 1886.

Hasdeŭ (Alexandru). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Ales membru onorar la 12 Septembre 1870. — Decedat la 9 Novembre 1872.

Hodosiu (Iosif). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866.— Decedat la 28 Novembre 1880.

Hurmuzaki (Alexandru). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedat la 8 Martie 1871.

15 **Hurmuzaki** (Eudoxiŭ). — Ales la 2 August 1872. — Decedat la 29 Ianuarie (10 Februarie) 1874.

Kogălniceanu (Michail). — Ales la 16 Septembre 1868. — Decedat la 20 Iunie 1891.

Laurian (August Treboniŭ). — Numit cu decretul No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedat la 25 Februarie 1881.

Massimu (Ioan C). — Numit cu decretul No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedat la 2 Iunie 1877.

Melchisedec (Episcop). — Ales la 10 Septembre 1870. — Decedat la 16 Maiŭ 1892.

20 **Mocioni** (Andreiŭ). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Ales membru onorar la 12 Septembre 1870. — Decedat la 23 Aprilie (5 Maiŭ) 1880.

Munteanu (Gavril). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedat la 17 (29) Decembre 1869.

Negruzzi (Constantin). — Numit cu decretul No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedat la 25 August 1868.

Odobescu (Alexandru). — Ales la 10 Septembre 1870. — Decedat la 11 Novembre 1895.

Papiŭ-Ilarianu (Alexandru). — Ales la 16 Septembre 1868. — Decedat la 11 (23) Octobre 1878.

25. **Poenaru** (Petre). — Ales la 10 Septembre 1870. — Decedat la 2 Octobre 1875.

Rosetti (Constantin A.). — Numit cu decretul No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedat la 8 Aprilie 1885.

Sion (Gheorghe). — Ales la 16 Septembre 1868. — Decedat la 1 Octobre 1892.

Stamati (Constantin). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedat la 26 Maiŭ 1876.

Străjescu (Ioan). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866 — Demisionat și ales membru onorar la 12 Septembre 1870.— Decedat la 4 Octobre 1873.

30. **Vasiciu** (Dr. Paul). — Ales la 2 Iulie 1879. — Decedat la 20 Iunie (2 Iulie) 1881.

MEMBRI ONORARI.

M. S. CAROL I. *Regele României.*

Protector al Academiei Române

Președinte onorar.

(15 Septembre 1878)

M. S ELISABETA, *Regina României* (Carmen Sylva).

(30 Martie 1881)

A. S. R. FERDINAND, *Principe al României.*

(15 Martie 1890)

A. S. R. VICTOR EMANUEL DE SAVOIA

Principe regal al Italiei.

(6 Martie 1890)

5. **Ascoli** *Graz. Isaia* (Milan).—Ales la 13 Septembre 1877.
d'Avril *Baron Adolphe* (Paris)—Ales la 7 Septembre 1871.
Benndorf *Otto* (Viena). — Ales la 12 Aprilie 1894.
Bock *Dr. Francisc* (Aix-la-Chapelle).—Ales la 9 Septembre 1871.
Capellini *Cav. Ioan* (Bolonia).—Ales la 7 Septembre 1871.
10. **Dahn** *Felix* (Breslau). — Ales la 12 Aprilie 1894.
Fröhner *Wilhelm* (Paris).—Ales la 9 Septembre 1871.
Gonata *Ștefan* (Basarabia).—Ales la 12 Septembre 1870.
Grădișténu *Petre* (Bucurescĭ).—Ales la 2 Aprilie 1883.
Grant-Duff *M. E.* (Madras, India).—Ales la 12 Septembre 1875.
15. **Gubernatis** *Angelo De* (Roma). — Ales la 22 Martie 1895.
Hirschfeld *Otto* (Berlin). — Ales la 13 Aprilie 1894.
Hurmuzaki *Nicolae* (Cernăuțĭ).—Ales la 2 Aprilie 1883.
Iosif Naniescu *I. P. S. S. Metrop. Mold.* (Iașĭ). — Ales la 16 Aprilie 1888.
Léger *Louis* (Paris).—Ales la 12 Aprilie 1894.
20. **Marsy** *Comite de* (Compiègne). — Ales la 12 Aprilie 1894.
Mihalyi *Dr. Victor*, Archiepiscop (Blaj). — Ales la 12 Aprilie 1894.
Mommsen *Teodor* (Berlin).—Ales la 3 Iulie 1879.
Müller *Max* (Oxford).—Ales la 12 Septembre 1875.
Petruszewicz *A. S.* (Lemberg).—Ales la 22 Martie 1890.

25. **Picot** *Emile* (Paris) —Ales la 31 Maiŭ 1879
Popea *Nicolae*, Episcop (Caransebeș).—Ales la 13 Septembre 1877.
Pușcariu *Ioan* (Bran).—Ales la 13 Septembre 1877.
Rambaud *Alfred* (Paris).—Ales la 22 Martie 1895.
Rosetti *Teodor* (Bucurescĭ).—Ales la 26 Martie 1891.
30. **Schuhardt** *Hugo* (Graz).—Ales la 13 Septembre 1877.
Silași *Dr. Grigorie* (Cluș) —Ales la 13 Septembre 1877.
Stanley of Alderley *Lord Henry* (Londra).—Ales la 7 Septembre 1871.
Steenstrup *Iapetus* (Copenhaga).—Ales la 12 Septembre 1870.
Surucénu *Ioan Cassian* (Chișineŭ).—Ales la 11 Aprilie 1888.
35. **Tobler** *Adolf* (Berlin).—Ales la 30 August 1875.
Torma *Carol* (Budapesta).—Ales la 22 Martie 1882.

MEMBRI ONORARĬ DECEDAȚĬ.

1. **Adrian** (General Gheorghe).— Ales la 13 Septembre 1875.—Decedat la 15 Octobre 1889.

Baillon (H.).—Ales la 28 Martie 1887. — Decedat la 7 Iulie 1895.

Bataillard (*Paul*). —Ales la 30 August 1872.—Decedat la 1 (13) Martie 1894.

Biondelli (Bernardino).— Ales la 7 Septembre 1871. — Decedat la 11 Iulie st. n. 1886.

5. **Bosianu** (Constantin). — Ales la 30 Iunie 1879. — Decedat la 21 Martie 1882.

Brătianu (Ioan C.). — Ales la 19 Martie 1885. — Decedat la 4 Maiŭ 1891.

Câmpénu (*Petre*) — Ales la 10 Septembre 1871 — Decedat la 15 Aprilie 1893.

Cecchetti (Bartolomeŭ). — Ales la 22 Martie 1890. — Decedat la 16 Martie st. n. 1890.

Chasles (Philarète) —Ales la 9 Septembre 1871 — Decedat la 18 Iulie 1873.

10. **Cihac** (Alexandru). — Ales la 30 August 1872. — Decedat la 29 Iulie (10 August) 1887.

Cihac (Dr. Iacob).—Ales la 30 August 1872. — Decedat la 29 Noembre st. n. 1888.

Crețianu (Gheorghe). — Ales la 22 Martie 1882. — Decedat la 6 August 1887.

Cuciurénu (Dr. Gheorghe). — Ales la 10 Septembre 1871.— Decedat la 10 (22) Ianuarie 1886.

Desjardins (Ernest). — Ales la 9 Septembre 1871. — Decedat la 21 Octobre st. n. 1886.

15. **Diefenbach** (Lorenz).— Ales la 15 Aprilie 1880. — Decedat la 28 Martie st. n. 1883.

Diez (Frederic). — Ales la 30 August 1872. — Decedat la 29 Maiŭ st. n. 1876.

Egger (Emil). — Ales la 7 Septembre 1871.— Decedat la 30 August st. n. 1885.

Grădiștênu (Grigorie). — Ales la 30 Iunie 1879. — Decedat la 28 Februarie 1892.

Haynald (Cardinal Ludovic). — Ales la 2 Aprilie 1883. — Decedat la 4 (16) Iulie 1891.

20. **Ioanid** (Gheorghe).— Ales la 10 Septembre 1871.— Decedat la 27 Decembre 1888.

Ionescu (Ioan). — Ales la 1 Aprilie 1884. — Decedat la 17 Decembre 1891.

Kotzebue (Wilhelm de). — Ales la 1 Aprilie 1884. — Decedat la 24 Octobre 1887.

Kretzulescu (Constantin). — Ales la 10 Septembre 1871. — Decedat la 20 Martie 1884.

Lasteyrie (Comite Ferdinand de).— Ales la 9 Septembre 1871. — Decedat la 14 Maiŭ 1879.

25. **Lepsius** (Richard). — Ales la 30 August 1875. — Decedat la 10 Iulie 1884.

Linas (Charles de). — Ales la 9 Septembre 1871.— Decedat la 14 (26) Aprilie 1887.

Longperrier (Adrien de). — Ales la 7 Septembre 1871. — Decedat la 14 Ianuarie 1882.

Mangiuca (Simeon). — Ales la 22 Martie 1890. — Decedat la 22 Novembre 1890.

Miklosich (Dr. Franz de). — Ales la 15 Aprilie 1880. — Decedat la 7 (19) Martie 1891.

30. **Monlau** (Filip). — Ales la 12 Septembre 1870. — Decedat la 16 Februarie 1871.

Mureșianu (Iacob) — Ales la 17 Septembre 1877. — Decedat la 17 (29) Septembre 1887.

Polizu (Dr. Gheorghe A.). — Ales la 10 Septembre 1871. — Decedat la 18 Octobre 1886.

Quinet (Edgar). — Ales la 15 Septembre 1869. — Decedat la 27 Martie 1875.

Sella (Quintino). — Ales la 2 Aprilie 1883. — Decedat la 15 Martie 1884.

35. **Șiaguna** (Metropolitul Andreiŭ) — Ales la 7 Septembre 1871 -- Decedat la 16 Iunie 1873.

Szabo (Dr. Iosif). — Ales la 30 August 1872. — Decedat la 15 Decembre 1874.

Ubicini (A.). — Ales la 9 Septembre 1871. — Decedat la 15 (27) Octobre 1884.

Uvaroff (Alexis S.). — Ales la 9 Septembre 1871. — Decedat la Februarie 1885.

Vegezzi-Ruscalla (G.). — Ales la 15 Septembre 1869 — Decedat la 29 Decembre st. n. 1885.

40. **White** (Sir Wiliam A.). — Ales la 17 Martie 1885. — Decedat la 16 (28) Decembre 1892.

MEMBRII CORESPONDENŢI.

I. Pentru Secţiunea Literară.

Românĭ·

1. **Bengescu** *Gheorghe* (Bruxelles). — Ales la 2 Aprilie 1883.
Bianu *Ioan* (Bucurescĭ). — Ales la 25 Martie 1887.
Boiu *Zaharia* (Sibiiŭ). — Ales la 13 Septembre 1877.
Burada *Teodor T.* (Iaşĭ). — Ales la 25 Martie 1887.
5. **Densuşianu** *Aron* (Iaşĭ). — Ales la 13 Septembre 1877.
Esarcu *Constantin* (Bucurescĭ). — Ales la 1 Aprilie 1884.
Gane *Nicolae* (Iaşĭ). — Ales la 23 Martie 1882.
Ionnescu-Gion *G. I.* (Bucurescĭ). — Ales la 1 Aprilie 1889.
Laurian *D. Aug.* (Bucurescĭ) — Ales la 13 Septembre 1877.
10. **Mărgărit** *Apostol* (Bitolia). — Ales la 3 Aprilie 1889.
Neniţescu *Ioan* (Bucurescĭ). — Ales la 18 Martie 1896.
Speranţia *Teodor D.* (Bucurescĭ). — Ales la 30 Martie 1891.
Şerbănescu *Colonel T.* (Brăila). — Ales la 12 Aprilie 1894.
Vîrgolicĭ *Ştefan* (Iaşĭ) — Ales la 25 Martie 1887.
15. — Loc vacant.

Străinĭ·

1. **Jarník** *Dr. Ioan Urban* (Praga). — Ales la 28 Maiŭ 1879.
Lecomte du Nouy *A.* (Bucurescĭ). — Ales la 25 Martie 1887.
Rosny *Léon de* (Paris). — Ales la 13 Septembre 1877.
Schrader *Otto* (Jena). — Ales la 30 Martie 1891.
5. **Weigand** *Dr. Gustav* (Lipsca) — Ales la 31 Martie 1892.

II. Pentru Secţiunea Istorică.

Românĭ.

1. **Bogdan** *Ioan* (Bucurescĭ). — Ales la 31 Martie 1892.
Broşteanu *Petre* (Reşiţa). — Ales la 1 Aprilie 1889.

Densușianu *Nicolae* (Bucurescĭ). — Ales la 6 Aprilie 1880.
Erbicénu *Constantin* (Bucurescĭ). — Ales la 20 Martie 1890.
5. **Goldiș** *Ioan* (Arad). — Ales la 22 Martie 1882.
Onciul *Dr. Dimitrie* (Bucurescĭ). — Ales la 1 Aprilie 1889.
Slavicĭ *Ioan* (Bucurescĭ). — Ales la 22 Martie 1882
Suțu *Michail* (Bucurescĭ). — Ales la 1 Aprilie 1884.
Vizanti *Andreiŭ* (Iașĭ). — Ales la 23 Martie 1882.
10. — Loc vacant.
— » »
— » »
— » »
— » »
15. — » »

Străinĭ·

1. **Ghedeon** *Emanuel* (Constantinopole). — Ales la 2 Aprilie 1891.
Jung *Dr. Julius* (Praga). — Ales la 13 Septembre 1877.
Kaluzniacki *Dr. Emil* (Cernăuțĭ). — Ales la 20 Martie 1890.
Legrand *Emile* (Paris). — Ales la 13 Septembre 1877.
5. **Odhner** *C. T.* (Stockholm). — Ales la 20 Martie 1890.
Tamm *Traugott* (Bucurescĭ). — Ales la 2 Aprilie 1891.

III. Pentru Secțiunea Scientifică.

Românĭ

1. **Assaky** *Dr. G.* (Tours - Francia). — Ales la 20 Martie 1890.
Climescu *C.* (Iașĭ). — Ales la 31 Martie 1892.
Cosmovicĭ *Leon* (Iașĭ). — Ales la 11 Martie 1893.
Culianu *N.* (Iașĭ). — Ales la 1 Aprilie 1889.
5. **Gogu** *Constantin* (Bucurescĭ). — Ales la 3 Aprilie 1889.
Hepites *Ștefan C.* (Bucurescĭ). — Ales la 15 Aprilie 1880
Istrati *Dr. C.* (Bucurescĭ). — Ales la 1 Aprilie 1889.
Kalinderu *Dr. N.* (Bucurescĭ). — Ales la 20 Martie 1890.
Negreanu *Dimitrie* (Bucurescĭ). — Ales la 11 Martie 1893
10. **Petrescu** *Dr. Zaharia* (Bucurescĭ). — Ales la 18 Martie 1885
Robescu *C. F.* (Bucurescĭ). — Ales la 10 Septembre 1871.
Rômniceanu *Dr. Gr.* (Bucurescĭ). — Ales la 20 Martie 1890
Saligny *Anghel* (Bucurescĭ). — Ales la 31 Martie 1892.
Ștefănescu *Sava* (Bucurescĭ). — Ales la 11 Martie 1893.
15. **Suțu** *Dr. Alexandru* (Bucurescĭ). — Ales la 11 Aprilie 1888

Străinĭ :

1. **Kanitz** *August* (Cluj). — Ales la 22 Martie 1882.

MEMBRI CORESPONDENŢĬ DECEDAŢĬ.

1 **Bamberg** (Dr. Felix). — Ales la 2 Aprilie 1891. — Decedat la 31 Ianuarie (12 Februarie) 1893.

Barcianu (Sava Popovicĭ). — Ales la 15 Septembre 1869. — Decedat la 17 (29) Martie 1879.

Codrescu (Teodor). — Ales la 2 Aprilie 1886. — Decedat la 22 Martie 1894.

Janka (Victor). — Ales la 22 Martie 1882. — Decedat la 9 (21) August 1890.

5. **Lambrior** (Alexandru). — Ales la 2 Martie 1882. — Decedat la 20 Septembre 1883.

Meşiota (Ioan). — Ales la 13 Septembre 1877. — Decedat la 19 Ianuarie 1878.

Obedenaru (Dr. Michail G.). — Ales la 10 Septembre 1871. — Decedat la 9 (21) Iulie 1885.

Petrino (Dimitrie). — Ales la 17 Septembre 1877. — Decedat la 29 Aprilie 1878.

Popescu (Ioan). — Ales la 13 Septembre 1877. — Decedat la 3 (15) Martie 1892.

10. **Pop** (Gavril). — Ales la 7 Septembre 1871. — Decedat la 27 Maiŭ 1883.

Roman (Visarion) — Ales la 13 Septembre 1877. — Decedat la 29 Aprilie (11 Maiŭ) 1885.

Schuyler (Eugen). — Ales la 12 Martie 1885. — Decedat la 16 (28) Iulie 1890.

OFICIILE ACADEMIEĬ ROMANE IN ANUL 1896—97.

A. PERSONALUL DELEGAŢIUNIĬ

Preşedinte al Academieĭ Române	**Kretzulescu** *N.*
Asesorĭ (Vice-Preşedinţĭ) din *Secţiunea Literară* .	**Tocilescu** *Gr. G.*
din *Secţiunea Istorică* . .	**Kalinderu** *I.*
din *Secţiunea Sciinţifică* .	**Aurelian** *P. S.*
Secretar General (pe 7 anĭ, 1891—1898)	**Sturdza** *D. A.*

B PERSONALUL SECŢIUNILOR.

I. SECŢIUNEA LITERARĂ.

Preşedinte	**Naum** *A.* (Iaşĭ)
Vice-Preşedinte	**Ollănescu** *D. C.* (Bucurescĭ)
Secretar (pe 7 anĭ, 1890—1897) . . .	**Quintescu** *N.* (Bucurescĭ)

Membri: **Caragiani** *Ioan* (Iaşĭ), **Chiţu** *Gh.* (Bucurescĭ), **Hasdeŭ** *B. P.* (Bucurescĭ), **Maiorescu** *T.* (Bucurescĭ), **Negruzzi** *I. C.* (Bucurescĭ), **Roman** *Al.* (Budapesta), **Sbiera** *Ioan* (Cernăuţĭ), **Tocilescu** *Gr. G.* (Bucurescĭ), **Vulcan** *Iosif* (Oradea-Mare).

II. SECŢIUNEA ISTORICĂ.

Preşedinte	**Kalinderu** *I.* (Bucurescĭ)
Vice-Preşedinte	**Xenopol** *A. D.* (Iaşĭ)
Secretar (pe 7 anĭ, 1893—1900)	**Maniu** *Vasile* (Bucurescĭ)

Membri: **Babeş** *Vincenţiŭ* (Budapesta), **Ionescu** *Nicolae* (Iaşĭ), **Marian** *S. Fl.* (Sucéva), **Marienescu** *A. M.* (Oradea-Mare), **Moldovanu** *I. M.* (Blaj), **Papadopol-Calimach** *A.* (Tecuciŭ), **Sturdza** *D. A.* (Bucurescĭ), **Urechia** *V. A.* (Bucurescĭ). (— Loc vacant).

III. SECŢIUNEA SCIINŢIFICĂ.

Preşedinte	**Poni** *Petre* (Iaşĭ)
Vice-Preşedinte	**Fălcoianu** *St.* (Bucurescĭ)
Secretar (pe 7 anĭ, 1893—1900)	**Ştefănescu** *Gr.* (Bucurescĭ)

Membri: **Aurelian** *P. S.* (Bucurescĭ), **Babeş** *Dr. V.* (Bucurescĭ), **Felix** *Dr. I.* (Bucurescĭ), **Ghica** *Ion* (Bucurescĭ), **Haret** *Sp.* (Bucurescĭ), **Kretzulescu** *N.* (Bucurescĭ), **Porcius** *Florian* (Rodna), **Teclu** *Nicolae* (Viena). (— Loc vacant).

C PERSONALUL COMISIUNILOR.

I. Comisiunea permanentă a Bibliotecii.

Membri · **Quintescu** *N.*, Secretar al Secţiunii Literare.
Maniu *V.* « « « Istorice.
Ştefănescu *Gr.* « « « Sciinţifice.

II. Membru conservator al Colecţiunii Numismatice **Sturdza** *D. A.*

III. Comisiunea pentru cercetarea cărţilor tipărite intrate la concurs pentru:

Marele Premiŭ Năsturel-Herĕscu din Seria B, de 12.000 leĭ, destinat celeĭ maĭ bune cărţĭ în limba română, cu conţinut de orĭ-ce natură, tipărită de la 1 Ianuarie 1893 până la 31 Octobre 1896; şi

Premiul Statuluĭ Eliade-Rădulescu, de 5.000 leĭ, destinat uneĭ cărţĭ scrise în limba română, cu conţinut literar, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate de la 1 Ianuarie 1895 până la 31 Octobre 1896.

Din Secţiunea Literară: **Hasdeŭ** *B. P*, **Naum** *A.*, **Roman** *A.*
« « Istorică: **Tocilescu** *Gr. G.*, **Urechia** *V. A.*, **Xenopol** *A. D.*
« « Sciinţifică: **Aurelian** *P. S.*, **Babeş** *Dr. V.*, **Poni** *P.*

IV. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiuluĭ Statuluĭ Lazăr, de 5.000 leĭ, pentru 1897, care se va decerne celeĭ maĭ bune lucrărĭ asupra subiectuluĭ:

«*Studiul vinurilor din România, etc.*»

Aurelian *P. S.*, **Haret** *Sp.*, **Poni** *P.*

V. Comisiunea Fundaţiuniĭ Adamachi:

Haret *Sp*, **Poni** *P.*, **Sturdza** *D. A.*

VI. Comisiunea Fundaţiuniĭ Ottetcleşanu:

Kalinderu *I.*, **Negruzzi** *I. C.*, **Sturdza** *D. A.*, **Urechia** *V. A.*

VII. Comisiunea pentru împărţirea gratuită a cărţilor didactice din fondul Ioan Fĕtu:

Aurelian *P. S*, **Sturdza** *D. A.*, **Ştefănescu** *Gr.*

VIII. Comisiunea pentru pregătirea puneriĭ în executare a disposiţiunilor testamentuluĭ Ioan Agaricĭ:

Aurelian *P. S.*, **Ionescu** *N.*, **Tocilescu** *Gr. G.*

CUPRINSUL

PARTEA I

ȘEDINȚELE ORDINARE DIN ANUL 1895—96.

Pagina

Pagina

III Secțiunea literară.

IV. Secţiunea istorică.

V. Secţiunea sciinţifică

VI. Comisiunea financiară.

VII. Fundaţiunea Vasilie Adamachi.

VIII. Fundaţiunea Otteteleşanu.

IX. Comisiunea Biblioteceĭ.

Pagina

X. Comisiunea fonduluĭ Ioan Fĕtu pentru cărțĭ didactice.

XI. Comisiunea premielor anuale pe 1896.

XII. Comisiunea Premiuluĭ Alexandru Ioan Cuza pe 1896.

«*Istoria Românilor de la Aurelian* etc»

XIII. Comisiunea Premiuluĭ Eliade-Rădulescu pe 1896

«*Botanica poporală română* etc.»

Anexe.